

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 73.



SKOLEVÆSENETS TILSTAND 1905.

(*Statistique de l'instruction publique pour l'année 1905.*)

UTGIT AV

KIRKE- OG UNDERVISNINGS-DEPARTEMENTET.



KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1908.

Norges Officielle Statistik, række V. (Statistique officielle de la Norvège, série V.)

Trykt 1906 :

- Nr. 1. Sindssygeasylernes Virksomhed 1904. (*Hospices d'aliénés.*)
— 2. Folkemængdens Bevægelse 1901 og 1902. (*Mouvement de la population.*)
— 3. Kriminel Retspleie 1901 og 1902. (*Statistique de la justice criminelle : Procédure.*)
— 4. Folketælling 3 December 1900. Hovedoversigt. (*Recensement. Aperçu général.*)
— 5. Skolevæsenets tilstand 1903. (*Instruction publique.*)
— 6. Fagskolestatistik 1902—1905. (*Écoles professionnelles.*)
— 7. Fængselsstyrelsens Aarbog 1902—1903. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
— 8. Socialstatistik. IV. Arbeids- og Lønningsforhold for Syersker i Kristiani tilligemed Oplysninger angaaende Lønninger i andre kvindelige Erhverv Norge. (*Statistique sociale et du travail. IV. Situation économique et sociale des couturières à Kristiania, et salaires d'autres ouvrières en Norvège.*)
— 9. Norges Handel 1905. (*Commerce.*)
— 10. Rekrutingsstatistik 1905. (*Recrutement.*)
— 11. Den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1900—1904. (*L'Institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
— 12. Norges kommunale Finanter 1903. (*Finances des communes.*)
— 13. Norges Skibsfart 1904. (*Navigation.*)
— 14. Private Aktiebanker 1905. (*Banques privées par actions.*)
— 15. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1904. (*Service vétérinaire et inspection de la viande.*)
— 16. Ulykkesforsikring 1895—1899. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 17. Norges postvæsen 1905. (*Statistique postale.*)
— 18. Norges Sparebanker 1905. (*Caisse d'épargne.*)
— 19. Norges Fiskerier 1905. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 20. Fattigstatistik 1903 og 1904. (*Assistance publique.*)
— 21. Norges Telegrafvæsen 1905/06. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 22. De offentlige Jernbaner 1905/06. (*Chemins de fer publics.*)
— 23. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1904. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 24. Civil Retspleie 1903 og 1904. (*Justice civile.*)
— 25. Folkemængdens Bevægelse 1886—1900. Hovedoversigt. (*Mouvement de la population.—Résumé.*)
— 26. Forsomte Børn 1900—1903. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)

Trykt 1907 :

- Nr. 27. Skolevæsenets tilstand 1904. (*Instruction publique.*)
— 28. Sindssygeasylernes Virksomhed 1905. (*Hospices d'aliénés.*)
— 29. Fængselsstyrelsens Aarbog 1903—1904. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
— 30. Skiftevæsenet samt Overformynderierne 1903 og 1904. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 31. Jordbrug og Fædrift 1901—1905. (*Agriculture et élève du bétail.*)
— 32. De Spedalske i Norge 1901—1905. (*Les lépreux en Norvège.*)
— 33. Norges Bergværksdrift 1904 og 1905. (*Mines et usines.*)
— 34. Folkemængdens Bevægelse 1903 og 1904. (*Mouvement de la population.*)
— 35. Norges Handel 1906. (*Commerce.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 73.



SKOLEVÆSENETS TILSTAND

1905.

(*Statistique de l'instruction publique pour l'année 1905.*)

UTGIT AV

KIRKE- OG UNDERVISNINGS-DEPARTEMENTET.



KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1908.

For aarene 1898—1902 se Norges Officielle Statistik, række IV.
For aarene 1903 og 1904 se Norges Officielle Statistik, række V. 5 og 27.

Trykt i O. Christiansens boktrykkeri.

Indhold.

	Side.
De vigtigste resultater av skolestatistiken for 1905.....	I—XXXII
Résultats les plus importants de la Statistique scolaire pour l'année 1905	XXXIII—LXX
Tabel 1. Folkeskolevæsenets tilstand i rikets landdistrikter	2—103
— 2. Herredskassernes, verkers og bruks samt kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder	104—135
— 3. Folkeskolevæsenets tilstand i rikets kjøpstæder og ladesteder.....	136—153
— 4. Utdrag av amtskassernes regnskap vedkommende skolevæsenet 1905	154—157
— 5. Aftenskoler 1905—1906	158—159
— 6. Fortsættelsesskoler 1905—1906	160—161
— 7. Abnormskoler 1905—1906.....	162—163
— 8. Kommunale og private gutte- og pikeskoler uten eksamensret i skoleaaret 1905—1906	164—165
— 9. Offentlige, kommunale og private høiere almenskoler med ret til at avholde avgangsekspamen (skoleaaret 1905—1906).....	166—181
— 10. Lærerskolerne 1905—1906.....	182—185
— 11. Oversigt over utgifter til undervisningsvæsenet 1905	186—187
— 12. Læreres avgang fra folkeskolen i 1905	188
<hr/>	
Skoledirektørernes indberetninger for aaret 1905.....	189—324
Amts- og folkehøiskoler samt praktiske jenteskoler i skoleaaret 1905—06	326—331

Table des matières.

	Pages.
Résultats les plus importants de la Statistique scolaire pour l'année 1905.....	I—LXX
(Traduction française pages XXXIII—LXX).	
Tableau n° 1. Tableau indiquant la situation de l'enseignement public primaire dans les communes rurales du Royaume.....	2—103
— « 2. Tableau des dépenses des caisses communales, des caisses des mines et fabriques et des établissements industriels, ainsi que de celles des cercles scolaires au profit de l'enseignement public primaire dans les communes rurales du Royaume....	104—135
— « 3. Tableau indiquant la situation de l'enseignement public primaire dans les villes de toute catégorie du Royaume.....	136—153
— « 4. Extrait des comptes des caisses préfectorales en 1905 relatifs à l'enseignement public primaire	154—157
— « 5. Tableau contenant un compte-rendu du fonctionnement des écoles du soir	158—159
— « 6. Tableau contenant un compte-rendu du fonctionnement des écoles de continuation	160—161
— « 7. Compte-rendu du fonctionnement des écoles pour les enfants infirmes	162—163
— « 8. Tableau contenant un compte-rendu des écoles de garçons et des écoles de filles, communales et privées, sans droit de faire passer les examens	164—165
— « 9. Compte-rendu du fonctionnement des écoles secondaires publiques, communales et privées, ayant droit de faire passer l'examen de fin d'études	166—181
— « 10. Compte-rendu du fonctionnement des séminaires durant l'année scolaire 1905—1906	182—185
— « 11. Aperçu des frais de l'enseignement public en 1905.....	186—187
— « 12. Tableau indiquant la sortie des instituteurs dans les écoles primaires en 1905...	188
—	
Rapports des directeurs des écoles pour l'année 1905 concernant l'enseignement public primaire.....	189—324
Tableau général relatif aux écoles départementales, aux hautes écoles populaires et aux écoles pratiques de jeunes filles durant l'année scolaire 1905—1906	326—331

De viktigste resultater av skolestatistiken for 1905.

I. Folkeskolen.

A. Landdistrikterne.

1. Skolernes ordning, undervisningen og skolesøknigen.

Antallet av *skolekommuner* paa landet var i 1905 663 mot 653 i 1900. Skolekommunerne var delt i 5 975 *skolekredse*; i 1895 var skolekredsenes antal 5 923 og i 1900 6 011. I de nævnte aar stiller antallet av kredse sig saaledes inden de enkelte stifter:

	1895:	1900:	1905:
Kristiania stift.....	812	814	812
Hamar stift	666	665	659
Kristiansand stift	1 265	1 261	1 244
Bergen stift	1 264	1 277	1 285
Trondhjem stift	848	843	815
Tromsø stift	1 068	1 151	1 160
tilsammen...	5 923	6 011	5 975

Som det vil sees, er skolekredsenes antal i det sidste femaar formindsket navnlig i Trondhjems og Kristiansand stifter; en mindre nedgang er der i Kristiania og Hamar stifter, hvorimot der er en mindre forekelse i kredsenes tal i Bergen og Tromsø stifter. For det sidste stifts vedkommende er antallet av skolekredse siden 1895 steget med ikke mindre end 92. Grunden hertil var ifølge vedkommende skoledirektørs indberetning for aaret 1900 (se skolestatistiken for nævnte aar side 254) væsentlig at øke i, at en for vidt dreven sammendragning av kredse hadde været til hinder for skolesøkningen i dette stift med de lange og besværlige skoleveie.

II

Antallet av kredse, hvor skolen holdtes

	a. i eget (skolevæsenet tilhørende) lokale:	b. i fast leiet lokale:	c. paa omgang i gaardene:
var i 1895.....	3 748	1 826	349
— 1900.....	4 162	1 643	212
— 1905.....	4 448	1 366	163

Mens antallet av nye skolehus anskaffet for kommunernes regning i det sidst forløpne femaar saaledes er forøket med 286, er antallet av leide lokaler avtatt med 277 og av omgangsskoler med 49. Av omgangsskoler er der nu ingen i Kristiania stift, hvorimot mere end halvdelen, nemlig 97, findes i Bergens stift og særlig i Nordre Bergenhus amt.

Antallet av *kredse*, hvis børn var *delt* i to eller flere særskilt møtende *klasser*, utgjorte i 1900 4 313 med 11 994 klasser; 1 698 kredse hadde saaledes udelt skole. I 1895 var de tilsvarende tal henholdsvis 4 099, 10 887 og 1 824. I 1905 var der 4 380 kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt møtende klasser; disse klassers antal var 12 576. 1 595 kredse hadde udelt skole. Det viser sig saaledes fremdeles, at klassedeling mere og mere anvendes, og at antallet av kredse med udelt skole er i stadig nedgang. Mens i 1895 omtrent 31 % og i 1900 omtrent 28 % av kredsene er udelt, utgjør de udelte kredse i 1905 26.7 %. Mest anvendt er klassedelingen i Kristiania, Hamar og Trondhjems stifter. Hver av de klassedelte kredse hadde i 1895 gjennemsnitlig 2.6 klasser, i 1900 2.8 og i 1905 ca. 2.9 klasser.

Antallet av de undervisningsberettigede børn var:

	derav under 8 aar:
i 1900.....	277 384
- 1901.....	276 770
- 1902.....	276 742
- 1903.....	278 597
- 1904.....	282 454
- 1905.....	285 067

Av de undervisningsberettigede børn *under 8 aar* fremmette i folkeskolen 21 818, mens 9 335 uteblev fra folkeskolens undervisning; hvormange av de sidstnævnte fikk undervisning utenfor folkeskolen eller ingen undervisning, kan ikke oplyses. I 1900 var der i folkeskolen 22 857 undervisningsberettigede børn under 8 aar, hvorimot 7 470 uteblev. Av de undervisningsberettigede børn *over 8 aar* fikk i 1905 5 643 eller ca. 2.2 % *undervisning utenfor folkeskolen* mot i 1900 6 375 eller ca. 2.6 %, mens 877 børn eller ca. 0.3 % *ingen undervisning* fikk mot 967 eller ca. 0.4 % i 1900. De undervisningsberettigede børn, som undervistes i *folkeskolen*, var 270 698, hvorav i *faste skoler* 268 478 eller 99.18 % og i *omgangsskoler* 2 220 eller 0.82 % mot i 1900 henholdsvis 258 620 eller 98.9 %.

og 2 898 eller 1.1 %. Av dem som undervistes i folkeskolen og av de børn over 8 år, som fikk undervisning utefor folkeskolen eller ingen undervisning, var 141 455 gutter og 135 763 piker mot i 1900 137 289 gutter og 131 571 piker.

Som anført var antallet av de folkeskolen søkerende børn i 1905 270 698 og skolekredsenes antal 5 975; der kom saaledes gjennemsnitlig omrent 45 børn paa hver kreds; i 1900 var gjennemsnitstallet 43. I faste skoler undervistes ca. 46 (i 1900 ca. 44), i omgangsskoler ca. 14 børn i hver kreds (i 1900 ca. 13). Naar de særskilt møtende klasser medregnes, blir antallet av børn gjennemsnitlig for hvert skolehold eller klasse omtr. 19. 116 klasser hadde over 35 børn mot 142 i 1900.

Det samlede antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker, var i 1900 5 551; i 1905 er tallet steget til 6 247. Ogsaa nu er antallet størst i Kristiansand, Bergen og Tromsø stifter; betydeligst er stigningen i Kristiansand stift, fra 984 i 1900 til 1 293 i 1905.

Antallet av børn, som deltok i folkeskolens *frivillige undervisning*, var i 1905 41 491 mot 37 323 i 1900.

De børn over 8 år, for hvilke der i overensstemmelse med skolelovens § 7 var anordnet delvis eller fuldstændig *særskilt undervisning*, var i 1905 209 mot 207 i 1900.

Ifølge lov av 21 juli 1894 skal der, hvor skolen er delt i klasser, gives undervisning i mindst ét av fagene *haandarbeide*, *legemsøvelser* eller *tegning*. Antallet av børn, som fikk undervisning i de nævnte fag, var i aarene 1900 og 1905:

	haandarbeide:		legemsøvelser:		tegning:	
	gutter	piker	gutter	piker	gutter	piker
1900	15 508	30 952	16 926	8 954	50 978	47 442
1905	18 936	32 667	15 752	8 468	53 313	48 484

Det viser sig, at deltagelsen i undervisningen i legemsøvelser ogsaa i femaaret 1900—1905 er i nedgang (i 1895 deltok i denne undervisning 23 122 gutter og 12 343 piker). Grunden hertil er at søke dels i manglende interesse for faget hos skolestyrerne, dels i mangel paa duelighet hos mange lærere, dels endelig i de forholdsvis store omkostninger ved at skaffe gymnastiklokaler. Derimot viser interessen for tegning og navnlig for haandarbeide sig at være i stigende. Av de 3 fag har tegning som det, hvori der lettest kan meddeles undervisning, fremdeles det største elevantal.

Antallet av *lovbefalte skoledage* i hvilke alle skolesøkende børn tilsammen skulde ha søkt skolen var i 1900 18 669 453 eller gjennemsnitlig 71 dage for hvert barn. I 1905 er tallet steget til 19 477 692, hvilket med den samtidige forsøkelse av elevantallet i folkeskolen utgjør i gjennemsnit henved 72 dage for hvert barn. Hvert barn har saaledes gjennemsnitlig hat 12 ukers lovbefalt undervisning mot 11.8 uker i 1900. Naar det i folke-

skoleloven befalte minimum av 12 uker har været gjennemsnitlig undervisningstid for samtlige folkeskolens børn, uagtet undervisningen i en stor del skolekommuner meddeles utover nævnte minimum, har dette sin grund i, at loven undtagelsesvis (naar elegantallet er 12 eller derunder) tillater skoletidens nedsættelse indtil 9 uker. Paa den anden side hadde i 1905 (likesom i 1900) hver klasse eller hvert barn 0.5 ukes frivillig undervisning (se tabel 1, rubrik 38 sammenholdt med rubr. 1, 5 og 6). Den samlede lovbefalte og frivillige undervisning i 1905 skulde saaledes for hvert barn eller klasse ha utgjort 12.5 skoleuke mot 12.3 i 1900.

De lovbefalte skoledage var som ovenfor anført i 1905 gjennemsnitlig 72 dage for hvert barn. Herav *forsømtes* 1 314 855 eller 6.75 pct. = 4.9 dag mot i 1900 8.9 pct. = 6.3 dag pr. barn. I de enkelte stifter utgjorde:

	Antallet av lovbefalte skoledage gjennemsnitl. for hvert barn:	Derav forsømte dage gjennemsnitl. for hvert barn:	Gjennemsnitlig antal dage, hvori hvert barn virkelig har søkt skolen:
Kristiania stift	75 (74 i 1900)	4.3 (6.0 i 1900)	70.7 (68 i 1900)
Hamar stift	73 (71 —)	4.0 (5.4 —)	69 (65.6 —)
Kristiansand stift	76 (77 —)	6.4 (9.3 —)	69.6 (67.7 —)
Bergens stift	68 (68 —)	3.4 (4.4 —)	64.6 (63.6 —)
Trondhjems stift	70 (69 —)	4.4 (4.8 —)	65.6 (64.2 —)
Tromsø stift	65 (65 —)	6.5 (7.7 —)	58.5 (57.3 —)

Hertil kommer desuten den frivillige undervisning.

Som ovenfor anført utgjorde *forsømmelserne* 6.75 pct. for det hele landdistrikt mot 8.9 i 1900. I de enkelte stifter stiller forsømmelserne sig procentvis saaledes i 1905 sammenlignet med 1900:

	1905:	Derav paa grund av sygdom eller anden gyldig aarsak:	uten gyldig grund:
Kristiania stift	5.8 pet. (8.4 i 1900)	4.7 pet. (6.4 i 1900)	1.1 pet. (2.0)
Hamar stift	5.4 - (7.5 —)	4.2 - (5.4 —)	2.2 - (2.1)
Kristiansand stift	8.4 - (12.0 —)	6.2 - (8.0 —)	2.2 - (4.0)
Bergens stift	4.9 - (6.5 —)	3.7 - (4.8 —)	1.2 - (1.7)
Trondhjems stift	6.3 - (6.9 —)	4.0 - (4.2 —)	2.3 - (2.7)
Tromsø stift	9.9 - (11.9 —)	6.0 - (6.6 —)	3.9 - (5.3)

Som det vil sees er forsømmelserne i nedgang. Gjennemsnitlig for samtlige stifter er nedgangen 1.1 pct. paa forsømmelser av gyldig grund og ca. 1.0 pct. paa forsømmelser uten gyldig grund.

Antallet av børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skoletestedet end 3 kilometer, var i 1905 27 875 mot 29 820 i 1900. Størst er antallet fremdeles i Tromsø stift.

Efter hvad der er oplyst i indberetningen fra skoledirektøren i *Finmarkens* amt blev *lappisk* benyttet som *hjælpesprog* for 931 av Finmarkens folkeskokers 4 436 børn og *kvænsk* for 239, mens kun norsk anvendtes for

3 266 børn; lappisk bruktes saaledes som hjælpesprog for ca. 21 pct. av landsfolkeskolens børn i Finmarken, kvænsk for noget over 5 pct. I *Tromsø* amts folkeskoler med 12 175 børn i 1905 blev lappisk benyttet som hjælpe-sprog for 135 børn og kvænsk for 53.

2. Lærerne.

Antallet av *lærere* i fuldstændig post i landdistriktet var i 1905 4 061 og av *lærerinder* 1 329 mot i 1900 henholdsvis 3 925 og 1 225. Antallet av lærere er saaledes i femaaret steget med 136 og av lærerinder med 114. Av lærerne hadde 3 986 bestaat lovbefalt lærerprøve, mens 75 var uten prøve; av lærerinderne hadde 1 303 lovbeftalt prøve; 36 var altsaa uten prøve. I 1900 var forholdet for lærere 3 811 og 114 og for lærerinderne 1 167 og 58. Antallet av lærere og lærerinder uten de anordnede prøver er saaledes i 1905 yderligere avtatt.

Lærernes og lærerindernes samlede antal skoleuker utgjorde:

	lovbefalte	frivillige	tilsammen
i 1900	166 216	7 105	173 321
i 1905	175 448	7 549	182 997

Paa hver lærer og lærerinde falder saaledes gjennemsnitlig henved 34 skoleuker aarlig mot ca. 33 i 1900.

Av de lovbeftalte skoleuker var 9 735 uker anordnet utover det lovbeftalte minimum (mot 8 144 i 1900). Herav falder 3 599 paa Kristiania stift, 2 187 paa Hamar stift og 2 502 paa Kristiansand stift, mens der paa Bergen, Trondhjem og Tromsø stifter kommer henholdsvis 698, 396 og 353 uker.

Den *frivillige* skoletid utgjorde likesom i 1900 ca. 4 pct. av det samlede antal skoleuker. Av de frivillige skoleuker falder ikke mindre end 61 pct. paa Kristiania stift og 25 pct. paa Kristiansand stift.

Antallet av *lærerboliger* er i femaaret steget med 179, idet 2 388 lærere i 1905 hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig (mot 2 209 i 1900); av disse hadde delvis *jordvei*

	av lovbeftalt størrelse	mindre jordvei
i 1900	733	470
i 1905	756	465,

mens 1 167 lærere hadde bolig uten jordvei mot 1 006 i 1900. Forøkelsen falder saaledes for den væsentligste del paa boliger uten jord.

438 *lærerinder* hadde i 1905 skolevæsenet tilhørende bolig mot 326 i 1900.

943 lærere (i 1900 926) var tillike *kirkesangere* med en aarlig penge-indtægt som saadanne av kr. 275 610 (i 1900 kr. 257 104). Den gjennemsnitlige indtægt som kirkesanger utgjorde saaledes kr. 292 mot kr. 277 i 1900.

Lærernes og lærerindernes samlede *indtægter*, fraregnet kirkesanger-indtægterne, men iberegnet den antagne penge-værdi av naturalydelser ut-

gjorde i 1905 kr. 5 049 690 mot i 1900 kr. 4 019 993 eller gjennemsnitlig henholdsvis kr. 935 og kr. 780. De lærere, som tillike var kirkesangere, hadde altsaa en gjennemsnitlig indtægt i 1905 av kr. 1 227 mot kr. 1 057 i 1900. Bortset fra kirkesangerne skulde saaledes den gjennemsnitlige forøkelse av lønnen for hver lærer bli kr. 155. Denne forholdsvis betydelige forbedring af lærernes økonomiske stilling skyldes væsentlig lov av 31 mai 1900 indeholdende forandringer i folkeskoleloven av 26 juni 1889. Ved denne lov som trådte i kraft fra 1 januar 1901 gik den tidligere kostholdsgodtgjørelse ind i lærerlønnen som en bestanddel af denne, hvorhos lavmaalet for den samlede lærerløn blev fastsat til kr. 18 i storskolen og kr. 14 i smaaskolen (tidligere henholdsvis kr. 12 og kr. 8). Videre blev alderstillægenes antal forøket fra 2 til 4 og hvert av disse fastsat til mindst kr. 100 i storskolen og mindst kr. 60 i smaaskolen. Til bestridelse av utgifterne ved det 3de og 4de alderstillæg erholdt amtskolekasserne et bidrag av offentlige midler svarende til lovens minimumssatser. Ogsaa flere herreder har bevilget sine lærere lønstillæg.

Hvor stor den aarlige gjennemsnitsløn har været særskilt for lærere og lærerinder, kan ikke oplyses efter de foreliggende statistiske opgaver. For lærerindernes vedkommende er gjennemsnitslønnen noget mindre paa grund av den ringere ukeløn og for lærerne noget større. En skoledirektør har bemerket, at to lærerinders indtægter kan sættes lik en lærers. Noget bestemttere om forholdet mellem lærernes og lærerindernes lønninger kan imidlertid ikke uttales.

Vikarkasser for folkeskolens lærerpersonale er — som det vil sees av enkelte skoledirektørers indberetninger — kun oprettet i et faatal av skolekommuner paa landet. Disse skolekommuner er oplyst at være: Aker, Asker, Borre, Eidskogen, Aasnes, Søndre Odalen, Nordre Odalen, Stange, Elverum, Stor-Elvedalen, Vinger, Ringsaker, Ytre Rendalen, Flosta, Bamle, Grytten, Hen, Orkedalen, Strinden, Inderøen og Vefsen.

I det forløpne femaar har følgende antal *lærere* paa landet og i byerne *forlatt skolens tjeneste*:

	1901	1902	1903	1904	1905	Til-sammen
Kristiania stift	21	18	16	21	33	109
Hamar stift	14	5	17	11	7	54
Kristiansand stift....	21	19	26	29	23	118
Bergens stift	18	21	27	21	17	104
Trondhjems stift.....	8	16	17	17	14	72
Tromsø stift	15	24	23	8	16	86
	97	103	126	107	110	543

Av disse er 51 gaat over i lærerstilling utenfor folkeskolen, 20 overgik til praktisk virksomhet, 22 er blit landmænd, 6 har søkt yderligere utdannelse, 9 er utvandret.

VII

I samme tidsrum forlot følgende antal *lærerinder* skolens tjeneste:

	1901	1902	1903	1904	1905	Til-sammen
Kristiania stift	11	8	6	25	32	82
Hamar stift	9	7	6	10	8	40
Kristiansand stift	10	9	8	17	23	67
Bergens stift	3	11	12	9	6	41
Trondhjems stift	10	11	7	6	12	46
Tromsø stift	-	-	3	7	9	19
	43	46	42	74	90	295

Av disse gik 17 over i anden lærerindestilling utenfor folkeskolen, 10 gik over i praktisk virksomhet, 3 utvandret, mens 146 indtraadte i egteskap.

3. Skolevæsenets økonomi.

Dei de statistiske tabeller (tabel 2) meddelte opplysninger angaaende skolevæsenets økonomi er utdrat av de til det statistiske centralbureau avgivne ekstrakter av kommuneregnskaperne og omfatter kun de egentlige utgifter til skolernes drift. I disse ekstrakter er utgifter til administration samt avdrag, tilbakebetalte forskud og renter opført som almindelige kommuneutgifter og ikke som særlige utgifter vedkommende skolevæsenet.

Forsaavidt utgifterne til skolevæsenet ikke dækkes av offentlige midler eller av amtsskolekasserne, hvorom opplysning meddeles i generaloversigten over utgifter til undervisningsvæsenet (tabel 11), utredes de ved utligning paa samme maate som de øvrige herredsutgifter.

De av herredskasserne, verker og bruk utredede utgifter til folkeskolevæsenet (lærerlønninger, indkjøp av lærerjord, opførelse, vedlikeholdelse og leie av skolehus, bøker og andre utgifter samt pensioner) utgjorde i 1905 kr. 5 054 483 mot kr. 4 851 752 i 1900. Utgifterne er saaledes steget med kr. 202 731 eller med 4 pct., mens utgifternes stigning fra 1895 til 1900 utgjorte omtr. 15 pct.

I de forløpne 5 aar har utgifterne under de enkelte poster været:

Lærerløn.	Ind-kjøp av lærer-jord.	Opførelse eller vedlike-hold av skolehus.	Leie av skole-lokaler.	Bøker, læremidler og skole-inventar.	Pen-sioner.	Løvrig.	Tilsam-men.	
1901	Kr. 3 388 356	Kr. 31 962	Kr. 1 010 784	Kr. 150 936	Kr. 127 699	Kr. 17 125	Kr. 382 100	Kr. 5 108 952
1902	Kr. 3 435 097	Kr. 20 042	Kr. 803 356	Kr. 146 887	Kr. 129 458	Kr. 18 617	Kr. 366 829	Kr. 4 920 286
1903	Kr. 3 481 505	Kr. 20 319	Kr. 745 757	Kr. 155 191	Kr. 112 481	Kr. 19 221	Kr. 388 365	Kr. 4 922 839
1904	Kr. 3 528 510	Kr. 10 897	Kr. 916 779	Kr. 147 862	Kr. 104 475	Kr. 17 329	Kr. 409 812	Kr. 5 135 664
1905	Kr. 3 562 524	Kr. 4 589	Kr. 791 403	Kr. 147 725	Kr. 106 593	Kr. 16 205	Kr. 425 444	Kr. 5 054 483
		Kr. 87 809	Kr. 4 268 079		Kr. 580 706			

Som det vil sees er det alene utgifterne til lærerlønninger samt «øvrige utgifter», som i løpet av femaaret er steget, mens de andre utgifter i samme tidsrum er avtatt. Særlig er der nedgang (av ca. kr. 300 000) paa utgifterne til opførelse eller vedlikeholdelse av skolehus, som i 1900 utgjorde ikke mindre enn kr. 1 091 435.

Av de av herreder, verker og bruk i 1905 utredede utgifter til folkeskolevæsenet blev kr. 1 209 137 dækket av statsmidler, hvorav kr. 1 192 741 var bidrag i henhold til landsskolelovens § 38; for samme aar var amtskolekassernes tilskud til herrederne kr. 371 250. I 1900 var statskassens bidrag til herredskasserne kr. 1 063 122, hvorav kr. 1 046 532 var bidrag i henhold til landsskolelovens § 38, mens amtsskolekassernes tilskud utgjorde kr. 406 650.

Kredsenes utgifter til folkeskolen er i løpet av femaaret, forsaavidt angaaer utgifterne i penge, steget fra kr. 151 952 i 1900 til kr. 167 410 i 1905, mens den antagne pengeværdi av naturalydelser er øket fra kr. 82 566 til kr. 85 872.

Amtsskolekassernes utgifter utgjorde i 1905 kr. 1 702 165 mot kr. 1 042 197 i 1900; herav tilveiebragtes ved utligning paa amterne i 1905 kr. 280 211, i 1900 kr. 245 940, mens resten henholdsvis kr. 1 421 954 og kr. 796 257 blev utredet av oplysningsvæsenets fond. Grunden til denne betydelige utgiftsforøkelse er at søke i den ovenfor under avsnit 2 nævnte lov av 31 mai 1900, som i væsentlig grad har øket utgifterne til lærernes alderstillæg. Mens utgifterne til disse i 1900 kun var kr. 562 295, er denne konto i 1905 steget til kr. 1 257 188, hvilket er omkr. 83 pct. av amtsskolekassernes samlede utgifter. At det offentlige bidrag til amtsskolekasserne er steget saa betydelig uten en tilsvarende forøkelse av det paa amterne utlignede beløp, skyldes ogsaa den samme lov, der som ovenfor bemerket paalægger staten — til bestridelse av utgifterne ved lærernes 3die og 4de alderstillæg — et bidrag til amtsskolekasserne svarende til lovens minimumssatser.

Som *lønstillæg* til lærere paa landet efter den ældre skolelov utrededes i 1900 av statskassen kr. 53 203. I 1905 var det tilsvarende bidrag av statmidler kun kr. 294.

IX

De samlede utgifter til folkeskolevæsenet paa landet har efter det anførte utgjort:

	i 1900	i 1905
1. Herredskassernes utgifter	kr. 4 851 752	kr. 5 054 483
2. Kredsenes utgifter i penge	» 151 952	» 167 410
3. — — i natu-		
ralydelser	» 82 566	» 85 872
4 Amtsskolekassernes utgif-		
ter efter fradrag, av hvad		
der er tilflytt de mindre		
skolekasser og altsaa ind-		
befattet under 1	» 635 547	» 1 330 915
5. Lønstillæg til lærerne ...	» 53 203	» 294
	kr. 5 775 020	kr. 6 638 974

Herav blev utredet av *offent-*
lige midler:

Av de under 1 op-		
førte beløp	kr. 1 063 122	kr. 1 209 137
Oplysningsvæsenets		
fonds tilskud til		
amtsskolekasserne » 796 257		» 1 421 954
Lønstillæg av stats-		
kassen	» 53 203	» 294
	» 1 912 582	» 2 631 385
Tilsammen av offent-		
lige midler	kr. 1 912 582	kr. 2 631 385
Altsaa utredet av		
herrederne	kr. 3 862 438	kr. 4 007 589

Av de samlede utgifter utredet saaledes i 1900 herrederne ca. 67 pct.
og staten 33 pct., i 1905 henholdsvis ca. 61 pct. og 39 pct.

Hvert barns undervisning i folkeskolen paa landet kostet i det hele
aarlig i 1905 kr. 24.52 (mot kr. 22.08 i 1900). Derav utredet herrederne
kr. 14.80 og staten kr. 9.72 mot henholdsvis kr. 14.77 og kr. 7.31 i 1900.

4. A m t s s k o l e r og f o l k e h ø i s k o l e r.

Av *amtsskoler* og lignende private skoler (folkehøiskoler) var der i
1900—01 50, hvorav 13 private. Av skolerne var 37 fælleskurser for
gutter og piker, 11 gutteskoler med kortere pikekursus samt 2 praktiske
jenteskoler; 2 fællesskoler hadde kortere sommerkursus for gutter og piker,
1 fællesskole desuden særskilt kortere pikekursus.

X

I 1905—06 har følgende med offentlige bidrag understøttede antal skoler været i virksomhet:

i Kristiania	stift	11	skoler,	hvorav	ingen	private
- Hamar	—	11	—	—	4	—
- Kristiansand	—	13	—	—	5	—
- Bergens	—	10	—	—	5	—
- Trondhjems	—	8	—	—	4	—
- Tromsø	—	7	—	—	2	—
tilsammen 60 skoler, hvorav 20 private.						

52 skoler var fællesskoler for gutter og piker; 7 av disse fællesskoler hadde desuten kortere pikekurser. 3 skoler hadde særskilte længere guttekurser og kortere pikekurser, 5 skoler var praktiske jenteskoler. Kurserne varte i regelen 6 à 7 maaneder, de kortere pikekurser almindelighet 3 à 4 maaneder. Av de praktiske jenteskoler var 4 av omkr. 1 aars varighet, 1 av 9 maaneders.

Det samlede elevantal var ved kursernes begyndelse 1 365 gutter og 1 138 piker, ved kursernes slutning 1 267 gutter og 1 086 piker. Det gjennemsnitlige elevantal i hvert kursus var saaledes 24 gutter og 16 piker. Det samlede antal lærere var 147 og lærerinder 103.

De samlede utgifter til heromhandlede skoler utgjorde i 1905 kr. 320 603, hvorav kr. 42 615 var stipendier for trængende elever. Av det samlede beløp blev kr. 217 549 utredet av statsmidler, resten av amterne (kfr. tabel 4 nedenfor). I 1900 utgjorde det samlede utgiftsbeløp til dette slags skoler kr. 242 355.

Løvrig henvises til den som bilag til skoledirektørernes indberetninger trykte oversigtstabell over amts- og folkehøiskoler samt praktiske jenteskoler i skoleaaret 1905—06.

5. A f t e n s k o l e r .

Om *aftenskolerne* meddeles nedenstaaende oplysninger for femaaret 1901—1905:

	Antal skoler.	Antal elever *)		Antal under- visnings- timer.	Utgifter.
		gutter.	piker.		
1901—02	431	4 149	2 074	24 938	21 127
1902—03	359	3 197	1 546	20 055	16 907
1903—04	355	2 915	1 762	21 762	18 165
1904—05	337	3 375	1 701	19 894	17 041
1905—06	403	3 864	1 982	23 277	19 484

*) ved kursets begyndelse.

XI

Det gjennomsnitlige antal elever og undervisningstimer samt den gjennomsnitlige utgift for hver aftenskole utgjorde:

	Elever.	Undervisningstimer pr. skole.	Utgift pr. skole.	Utgift pr. elev.
1901—02	14	58	ca. kr. 49	ca. kr. 3.50
1902—03	13	56	« « 47	« « 3.60
1903—04	13	61	« « 51	« « 3.90
1904—05	15	59	« « 50	« « 3.33
1905—06	14	58	« « 48	« « 3.43

For de enkelte stifter var antallet av aftenskoler i 1905—06 sammenholdt med 1900—01:

	i 1905—06:	i 1900—01:
Kristiania stift	113	122
Hamar —	-	-
Kristiansand —	42	79
Bergen —	89	71
Trondhjem —	66	80
Tromsø —	93	52

Mens der i 1900—01 ikke holdtes aftenskoler i Hedemarkens, Kristians, Lister og Mandals samt nordre Bergenhus amter, var der i 1905—06 ikke saadanne skoler i Hedemarkens, Kristians, Bratsberg, Nedenes samt Lister og Mandals amter. Størst har antallet av aftenskoler været i Stavanger, Søndre Bergenhus, Romsdals og Nordlands amter.

Likesom tidligere har den overveiende del av undervisningstimerne været anvendt til morsmaal og regning; i 1905—06 saaledes henholdsvis 10 588 og 10 199 av tilsammen 23 277 timer, mens det fag, som kan opvise det største timetal næstefter disse (historie), alene har hat 704 timer.

Av utgifterne til aftenskolerne blev i 1905—06 kr. 14 066 utredet som offentlige bidrag og kr. 5 241 som kommunernes eller kredsenes bidrag.

6. Fortsættelsesskoler.

Om de i henhold til landsskoleloven av 26 juni 1889 oprettede *fortsættelsesskoler* meddeles nedenstaaende oplysninger for aarene 1901—1905:

	Antal skoler.	Antal lærere.	Antal elever*)		Samlet antal undervisningstimer.	Utgifter.	Derav blev dækket	
			gutter.	piker.			ved off. bidrag.	ved herreds- bidrag.
1901—02....	192	215	1 908	1 061	70 130	59 561	38 454	20 141
1902—03....	182	207	1 841	966	69 391	59 649	39 670	19 241
1903—04....	188	207	1 840	911	74 374	61 380	39 709	21 128
1904—05....	185	209	1 901	1 043	73 909	64 191	42 757	20 416
1905—06....	184	220	1 819	987	81 654	68 852	46 911	21 199

Det gjennemsnitlige antal elever og undervisningstimer samt de gjennemsnitlige utgifter for hver fortsættelsesskole utgjorde i femaaret 1901—05:

	Elever.	Undervisningstimer pr. skole.	Utgift pr. skole.	Utgift pr. elev.
1901—02...	15	365	kr. 310	kr. 20.66
1902—03....	15	381	« 327	« 21.80
1903—04....	15	395	« 326	« 21.73
1904—05....	16	399	« 347	« 21.69
1905—06....	15	443	« 374	« 24.93

Fortsættelsesskoler holdtes i 1905—06 i alle amter undtagen i Jarlsberg og Larvik samt Finmarken. Størst er antallet i Romsdal og Søndre Bergenhus amter (henholdsvis 33 og 24 skoler); derefter kommer nordre Bergenhus, Hedemarken, Stavanger, Søndre og Nordre Trondhjem samt Kristians amter (med fra 18 til 12 skoler); nederst staar Akershus, Buskerud og Tromsø amter, hvert med 3 skoler.

Skolerne har været av meget forskjellig varighet; i 1905—06 varte skolerne saaledes fra 4 til 24 uker; den ukentlige undervisningstid har i almindelighet været 36 timer.

Ogsaa ved fortsættelsesskolerne sees de fleste timer at være anvendt til morsmaal og regning; av 81 654 timer i 1905—06 benyttedes saaledes henholdsvis 23 814 og 18 030 til de nævnte fag; derefter kommer historie med 8 866 og naturkundskap med 8 293 timer.

*) ved kurssets begyndelse.

B. Kjøpstæder og ladesteder.

Ifølge lov av 21 juli 1894 er ethvert barn berettiget til at erholde undervisning i byfolkeskolen fra den optagelsestermin, som følger nærmest etter det fylde $6\frac{1}{2}$ aar, og til det har naadd skolens maal, dog ikke længere end til den avgangstermin som falder nærmest efter dets fyldte 15de aar.

Antallet av *undervisningsberettigede børn* var:

	<i>gutter:</i>	<i>piker:</i>	<i>tilsammen:</i>	<i>derav under</i> <i>7 aar:</i>
i 1900	48 760	47 594	96 354	6 033
- 1901	49 768	48 447	98 215	6 277
- 1902	51 597	49 932	101 529	6 737
- 1903	52 229	50 679	102 908	6 598
- 1904	53 302	51 934	105 236	6 969
- 1905	53 336	52 303	105 639	6 939

Av de undervisningsberettigede børn *undervistes i folkeskolen* i 1905 tilsammen 87 841, hvorav 44 275 gutter og 43 566 piker; 5 078 var under 7 aar. I 1900 var det samlede antal børn i folkeskolen 77 303, hvorav 39 117 gutter og 38 186 piker, mens 4 474 var under 7 aar. *Utenfor folkeskolen* fik i 1905 tilsammen 15 209 børn over 7 aar undervisning, hvorav 7 843 gutter og 7 366 piker; i 1900 var antallet 15 915 børn, hvorav 8 020 gutter og 7 895 piker. Antallet av børn over 7 aar, som *ingen undervisning* fik, var i 1905 tilsammen 408, hvorav 204 gutter og like mange piker; i 1900 var tallet henholdsvis 552, 259 og 293. I 1905 deltok 17 657 børn i den *frivillige undervisning*, derav 7 890 gutter og 9 767 piker; i 1900 var der 8 088 deltagere, hvorav 3 429 gutter og 4 659 piker. Fuldständig *særskilt undervisning* i særegne klasser fik i 1905 839 børn, hvorav 513 gutter og 326 piker, mot i 1900 henholdsvis 806, 582 og 224. Hvor mange av de *undervisningsberettigede* børn var elever av *høiere skoler* i 1905, kan ikke opplyses; derimot sees av tabel 8 og 9, at 4 522 var elever av kommunale og private gutteklasser uten eksamensret, mens 16 227 var elever av offentlige, kommunale og private høiere skoler med eksamensret. En stor del av disse elever har dog været utenfor den undervisningsberettigede alder, uten at imidlertid antallet nærmere kan angives.

Mens i sidste femaar antallet av undervisningsberettigede børn etter det ovenfor oplyste er steget med 9 285, er antallet av folkeskolens elever vokset med 10 538, hvorimot tallet av de utenfor folkeskolen underviste børn er avtatt med 706.

Samtlige børn som søkte folkeskolen, var i 1905 delt i 2 740 klasser (mot 2 522 i 1900); herav var 950 gutteklasser, 934 pikeklasser og 856 klasser for begge kjøn. I de større byer er i almindelighet børnene delt etter kjøn, mens dette sjeldnere finder sted i de mindre byer. Det gjennemsnitlige elevantal i hver klasse var i 1905 32 mot 30,6 i 1900. 53 klasser

hadde i 1905 over 40 børn, hvilket elevantal folkeskoleloven alene tillater midlertidig eller av tvingende økonomiske hensyn; i 1900 var tallet kun 18.

Det gjennemsnitlige antal elever i byernes folkeskoler var i 1905 85 426, som skulde haøkt skolen i til sammen 19 757 440 dage. Det gjennemsnitlige antal skoledage for hvert barn blir saaledes 231,3 mot 230,5 i 1900. Antallet av *forsømte skoledage* utgjorde i 1905 for samtlige børn 1 098 460 eller 5,5 pct. mot 6,6 i 1900. Paa grund av sygdom forsømtes 831 500 dage eller 4,2 pct., av anden gyldig grund 191 336 dage eller 0,9 pct., uten gyldig grund 75 624 dage eller 0,4 pct. mot henholdsvis 4,7 pct., 1,3 pct. og 0,6 pct. i 1900. Inden de enkelte *stifter* utgjorde forsømmelserne procentvis:

	1905	1900
I Kristiania stift	5.2	6.5
- Hamar —	4.0	7.5
- Kristiansand —	6.3	7.0
- Bergen —	5.3	5.9
- Trondhjems —	5.4	6.3
- Tromsø —	7.4	9.0

I de større byer var forsømmelsesprocenten følgende:

Kristiania	5.3 (i 1900 6.1)	Arendal	8.2 (i 1900 7.4)
Fredrikshald	4.9 (— 5.4)	Kristiansand	7.8 (— 8.1)
Fredrikstad	5.3 (— 7.0)	Stavanger	5.5 (— 5.6)
Drammen	4.4 (— 6.7)	Bergen	5.2 (— 5.9)
Larvik	6.9 (— 10.2)	Kristiansund	7.0 (— 6.2)
Skien	5.8 (— 6.6)	Trondhjem	5.0 (— 6.3)

I *fuldstændige lærerposter* (i regelen med 30—36 timer ukentlig for lærere og 27—36 for lærerinder) var i 1905 ansat 804 lærere og 1 546 lærerinder mot henholdsvis 745 og 1 388 i 1900. Antallet av lærere er saaledes i femaaret forøket med 59 og av lærerinder med 158. Denne økning er overensstemmende med det forhold, som i de senere aar har været mellem antallet av lærer- og lærerindeposter. Mens i 1875 av det samlede lærerpersonale 56 av hundrede var lærere og 44 lærerinder var i 1880 forholdet 47 lærere mot 53 lærerinder, i 1890 38 mot 62, i 1895 36 mot 64 og endelig i 1900 samt 1905 34 mot 66. For lærere i fuldstændig post var i 1905 likesom i 1900 høieste løn kr. 4 700 og laveste løn kr. 800 mot i 1900 kr. 720; for lærerinder i fuldstændig post var i 1905 høieste løn kr. 1 800 mot i 1900 kr. 1 650, mens laveste løn i begge de nævnte aar var kr. 600.

Som *lønstillæg* til byernes lærerpersonale efter den ældre skolelov utrededes av staten i 1905 likesom i 1900 kun kr. 200.

De samlede *utgifter* til byernes folkeskolevæsen utgjorde i 1905 kr. 4 877 650. Herav var kr. 3 599 839 til lønninger, kr. 397 510 til opførelse og vedlikeholdelse av skolehus, kr. 14 759 til leie av skolelokaler, kr.

134 779 til bøker, læremidler og skoleinventar og kr. 730 763 til forskjellige utgifter. I det samlede utgiftsbeløp er ikke medregnet utgifter til renter og avdrag av gjeld i anledning av skolebygningers opførelse; for flere byers vedkommende er derhos utgifter til pensioner ikke medtatt paa skolebudgetterne, men under andre utgiftsposter. I 1900 var det samlede utgiftsbeløp vedkommende byfolkeskolerne kr. 4 733 877; herav medgikk kr. 3 222 529 til lønninger, kr. 617 765 til opførelse og vedlikeholdelse av skolehus, kr. 19 051 til leie av skolelokaler, kr. 143 460 til bøker, læremidler og skoleinventar, kr. 29 966 til pensioner og kr. 701 106 til forskjellige utgifter. De samlede utgifter er saaledes i femaaret steget med kr. 143 773; alene paa posten lønninger er der en stigning av kr. 377 310, mens der paa den anden side er nedgang paa flere utgiftsposter, saaledes bl. a. paa kontoen opførelse og vedlikeholdelse av skolehus, som sees at være formindsket med kr. 220 255. Av det samlede utgiftsbeløp blev i 1905 kr. 3 894 461 dækket ved tilskud av kommunerne, mens kr. 983 189 blev utredet av statsmidler; av det sidste beløp var kr. 961 725 statsbidrag i henhold til byskolelovens § 15 (svarende til en tredjedel av den utredede lærerløn). Da det gjennemsnitlige antal børn var 85 426, kostet altsaa i 1905 hvert barns undervisning kr. 57.09 eller, naar utgifterne til skolebygningers opførelse og vedlikeholdelse ikke medregnes, kr. 52.45 mot kr. 55.09 i 1900.

II. De høiere skoler.

1. Offentlige, kommunale og private høiere almenskoler med ret til at avholde avgangseksemten.

Som anført i de indledende bemerkninger til skolestatistiken for 1900 blev ved lov av 27 juli 1896 indført en ny ordning av de *høiere almenskoler*. Mens efter den ældre lov af 17 juni 1869 den høiere almenskole bestod som en selvstændig organisert skole (med 3 forberedelsesklasser, 6 klasser i middelskolen og 3 i gymnasiet), er efter den nye lov *folkeskolen forskole for den høiere almenskole* saaledes, at folkeskolen i almindelighet er fælles for alle børn for de 5 første skoleaars vedkommende, hvormot middelskolens kursus som regel er indskrænket til 4 aar. Gymnasiet er som før 3-aarig. Ved de offentlige og kommunale høiere almenskoler er der forberedelsesklasser alene ved Vadsø skole samt ved 2 for endel ved egne midler bestaaende skoler i Bergen og Trondhjem. De private høiere almenskoler har alle forberedelsesklasser.

Efter den nye lov er *middelskolens latinlinje* ophævet. Der meddeles i middelskolen undervisning i en række almendannende fag, hvorunder to fremmede sprog (tysk og engelsk). Der er dog adgang til at lade ét af de fremmede sprog utgaa av fagkredsen og til at indskrænke undervisnin-

gen i matematik. *Gymnasiet* er delt i to linjer, reallinjen og den sproglig-historiske linje; i den sidstnævnte linje kan der med stortingets samtykke i enkelte gymnasier gives undervisning i latin. Gymnasiets 1ste klasse er fælles for begge linjer, idet delingen af linjer først indtræder med 2den klasse. I forbindelse med gymnasiets 1ste klasse kan der indrettes et 1-aarig kursus, som gir en avsluttet, paa særskilte praktiske livsstillinger beregnet dannelse. Middelskolens og gymnasiets undervisning avsluttes med avgangsprøver, henholdsvis middelskoleeksamen og artium.

*

*

*

De offentlige høiere almenskokers antal var i 1905 likesom i 1900 14; samtlige hadde gymnasium. 8 skoler (nemlig de 4 katedralskoler, Hamar, Drammens, Skiens og Stavanger skoler) hadde begge linjer; 2 skoler (nemlig Fredrikshalds og Bodø skoler) hadde kun reallinje og 4 skoler (Aalesund, Kristiansund, Tromsø og Arendal skoler) kun sproglig-historisk linje.

De kommunale høiere almenskoler, hvis antal i 1900 var 44, er i 1905 steget til 51. Herav hadde 5 (Fredrikstad, Moss, Lillehammer, Tønsberg og Larvik) gymnasium. Samtlige med undtagelse af 4 hadde statsbidrag.

De private høiere almenskoler var i 1905 14 mot 12 i 1900. Av skolerne hadde 7 gymnasium, hvorav 6 med begge linjer, 1 alene med sproglig-historisk linje

De private høiere pikeskoler var i 1905 likesom i 1900 14; 1 skole hadde 1ste gymnasieklasses i virksomhet.

Samtlige heromhandlede skoler hadde ret til at avholde henholdsvis artium og middelskoleeksamen. En av de private høiere skoler med gymnasium hadde dog ikke artiumsret.

Idet man henviser til de i tabel 9 meddelte statistiske opgaver for hver enkelt skole, hitsættes her et sammendrag av nogle af de vigtigste i samme indeholdte oplysninger:

	Antal klasser.	Antal elever i skoleaaret 1905–06 i							Antal elever som har underkastet sig fuldstændig middelskoleeksamen.	Antal lærere.	Antal lærerinder.	Utgifter i budgetaaret 1905–06.*)
		gymnasiets reallinje.	gymnasiets sproglig-historiske linje.		1ste gymnasieklasse og i det praktiske kursus.	middelskolen.	forberedelseskolen.	til sammen.				
		uten latin.	med latin.									Kr.
14 offentlige høiere almenskoler	159	176	163	145	282	2 599	-	3 365	532	238	36	760 103
51 kommunale høiere almenskoler . . .	288	39	28	17	50	4 642	468	5 244	897	323	143	971 169
14 private høiere almenskoler	210	154	76	171	211	1 730	1 912	4 254	338	187	123	
14 private høiere pikeskoler	156	-	-	-	7	1 490	1 867	3 364	185	55	214	-
	813	369	267	333	550	10 461	4 247	16 227	1 952	803	516	1 731 272

*) Privatskolernes utgifter er ikke medtatt, da opgaver mangler.

XVIII

Av det samlede antal elever var 7 416 piker mot 6 484 i 1900—01.

I skoleaaret 1900—01 utgjorde det samlede elevantal i de høiere skoler 15 395; der har altsaa fundet sted en tilvekst av 832. Av forøkelsen falder 191 paa de offentlige skoler, 365 paa de kommunale skoler, 270 paa de private høiere skoler og 6 paa de private høiere pikeskoler. For samtlige høiere skoler underrett er i femaaret elevantallet i gymnasiets reallinje avtatt med 494 (fra 863 i 1900—01 til 369 i 1905—06). Denne betydelige nedgang har sin grund dels i, at der i antallet i 1900—01 er medregnet elevantallet ogsaa i 1ste gymnasieklassen, dels i at i det nævnte skoleaar realgymnasiets 2den og 3die klasse var igang etter den ældre ordning, mens i 1905—6 den nye ordning, som har samlet flertallet av gymnasiets elever i den sproglig-historiske linje, helt er gjennemført. I forberedelsesskolen er der i femaaret en nedgang av 752. Paa den anden side viser det sig, at elevantallet i skolens øvrige linjer og avdelinger i femaaret er steget, nemlig i den sproglig-historiske linje uten latin med 130, i samme linje med latin med 94 samt i middelskolen med 1 378. For gymnasiet underrett er elevantallet i femaaret steget med 206 (fra 1 313 i 1900—01 til 1 519 i 1905—06).

Den ovennævnte betydelige nedgang i antallet av forberedelsesskolens elever i femaaret hitrører væsentlig fra nedlæggelsen av forberedelsesklasserne ved de offentlige og kommunale høiere almenskoler med statsbidrag som følge av den nye ordning med folkeskolen som forskole for middelskolen. I de 2 nævnte skoleaar stiller elevantallet i forberedelsesskolen sig saaledes i de forskjellige skoler:

	1900—01		1905—06	
De offentlige høiere skoler.....	302		-	
De kommunale — —	971		468	
De private — —	1 962		1 912	
De private høiere pikeskoler	1 764		1 867	
	4 999		4 247	

Det gjennemsnitlige elevantal i hver klasse var i de offentlige skoler 21 (i 1900 20), i de kommunale skoler 18 (19), i de private høiere skoler 20 (22) og i de private høiere pikeskoler 21 (22).

Inden skolernes forskjellige avdelinger var elevantallet gjennemsnitlig i hver klasse :

	i de offentlige skoler		i de kommunale skoler		i de private skoler		i de høiere pikeskoler	
	i 1900—01	i 1905—06	i 1900—01	i 1905—06	i 1900—01	i 1905—06	i 1900—01	i 1905—06
i gymnasiet.....	12	14	9	10	20	16	23	7
- middelskolen	24	24	19	17	21	21	23	22
- forberedelsesskolen	25	-	25	29	23	20	23	21

Praktisk kursus var i 1905—06 igang i Fredrikshald offentlige skole og Fredrikstad kommunale skole med henholdsvis 7 og 6 elever.

Av middelskolens 10 461 elever hadde overenstemmende med den ved loven av 27. juli 1896 indførte ordning endel benyttet sig av adgangen til indskrænkning af fagkreds, nemlig med indskrænkning i undervisningen i matematik og sleifning av tysk 57, med indskrænkning i matematik og sleifning af engelsk 12, alene med indskrænkning i matematik 104, alene med sleifning av tysk 324 og alene med sleifning av engelsk 58 elever. Fritat for undervisning i enkelte fag i henhold til den nye skolelovs § 7 var i gymnasiet 426 og i middelskolen 1 873 elever.

Artium blev i 1906 ifølge undervisningsraadets indberetning fuldendt av 450, hvorav paa reallinjen 165, paa den sproglig-historiske linje uten latin 119 og paa sproglig-historisk linje med latin 166. Av realisterne var 124 skolernes elever og 41 privatister, av kandidaterne paa den sproglig-historiske linje uten latin 113 elever og 6 privatister, mens paa samme linje med latin 125 var elever og 41 privatister. Til artium var oprindelig indkommet 567 anmeldelser; av de anmeldte blev 92 rejicert, hvorav 81 ved den skriftlig prøve.

Middelskoleeksamen avholdtes i 1906 ved samtlige eksamensberettigede skoler. Efter undervisningsraadets indberetning var til eksamen oprindelig anmeldt 2 689 aspiranter, hvorav 74 trak sig tilbage før eller under eksamen. Av de resterende 2 615 bestod 2 284 eksamen; herav var 1 371 gutter og 913 piker. 2 021 var skolernes egne elever, 263 privatister. Av de fremmødte 2 615 hadde 401 fremstillet sig til middelskoleeksamen med indskrænket fagkreds. Som det vil sees av tabel 9 (kfr. nedenfor side 168 og 169), stemmer de fra skolerne mottagne opgaver over de eksaminander, som i 1906 har bestaat artium og middelskoleeksamen, ikke ganske med de ovenfor indtagne tal fra undervisningsraadets indberetning; dette hithører fra, at skolernes meddelelser ikke omfatter antallet av eksaminander ved utsatte prøver eller dem, som har tat artium og middelskoleeksamen for undervisningsraadet.

Antallet av *lærere* ved de høiere almenskoler var i 1905—06 803 og av *lærerinder* 516; i 1900—01 var antallet henholdsvis 679 og 409.

Utgifterne ved de offentlige og kommunale høiere almenskoler utgjorde i budgetterminen 1905—06 henholdsvis kr. 760 103 og kr. 971 169 eller tilsammen kr. 1 731 272. I 1900—01 var utgifterne henholdsvis kr. 680 892 og kr. 852 634 eller tilsammen kr. 1 533 526. *Indtægterne* var i 1905—06 for de offentlige skoler kr. 760 103, hvorav kr. 299 978 var tilskude av statskassen, og for de kommunale skoler kr. 975 502, hvorav kr. 272 154 var statstilskud; tilsammen utgjorde indtægterne saaledes kr. 1 735 605. I 1900—01 var de offentlige skolers indtægter kr. 685 530, hvorav statsbidrag kr. 245 222, og de kommunale skolers indtægter kr. 864 317, hvorav stats-tilskud kr. 181 258. For de private høiere almenskoler og de private høiere pikeskoler kan opgaver over utgifter og indtægter ikke meddeles,

da de skematiske indberetninger for dette punkts vedkommende er ufuldstændige. Ved de offentlige skoler kostet hver barns undervisning i 1905—06 kr. 225 og ved de kommunale skoler kr. 185 mot i 1900—01 henholdsvis kr. 214 og kr. 174.

2. Kommunale og private gutte- og pikeskoler uten eksamensret.

I 1900 fandtes der av saadanne skoler 83 med tilsammen 4 679 elever, hvorav 2 087 gutter og 2 592 piker. I 1905 var antallet av skoler 102 med 346 klasser, 134 lærere og 218 lærerinder. Elevantallet var 4 522, hvorav 2 391 gutter og 2 131 piker. Av skolerne var 8 udelukkende gutteskoler, 6 udelukkende pikeskoler og 88 kombinerte gutte- og pikeskoler. 1 skole var kommunal, 101 private.

III. Utdannelse av lærere.

Ved lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902 er indført en ny ordning av de tidligere seminarer til utdannelse av folkeskolelærere og lærerinder. Ved den nye lov er lærerskolerne, som før var 2-aarige, blit 3-aarige. 1ste klasse efter den nye ordning blev sat igang fra 1 september 1902, mens der samtidig var optagelse i 1ste klasse ogsaa efter den gamle ordning. Fra begyndelsen af skoleaaret 1904—05 har lærerskolerne helt været ordnet efter den nye lov.

Der var 1905 i virksomhet 10 *lærerskoler* til utdannelse av lærere og lærerinder i folkeskolen, nemlig 6 offentlige og 4 private som var tilstaatet til at avholde lærerprøve. I 1900 var der 11 seminarer, 6 offentlige og 5 private, idet privatseminaret i Seljord blev nedlagt i 1903.

Antallet av elever ved lærerskolerne har i det forløpne femaar været:

1901—02	755,	hvorav	underkastet	sig høiere <i>lærerprøve</i>	339,	nemlig	204 mænd	og	135 kvinder
1902—03	980	—	—	—	321	—	192	—	129
1903—04	953	—	—	—	400	—	216	—	184
1904—05	902	—	—	—	293	—	174	—	119
1905—06	955	—	—	—	355	—	208	—	147

tilsammen 1 708, hvorav 994 mænd og 714 kvinder

Av eleverne i skoleaaret 1905—06 var 482 ved de offentlige og 473 ved de private lærerskoler; 910 var faste og 45 hospiterende elever; 527 var mænd og 428 kvinder. 425 elever hadde stipendum, hvorav 218 ved de offentlige og 207 ved de private lærerskoler; desuden hadde ved Tromsø lærerskole 3 elever frit ophold.

Foruten de ovennævnte 1 708, som i femaaret 1902—1906 underkastet sig *lærerprøven* (høiere lærerprøve), har i aarene 1902, 1903 og 1904 286 sat den *lavere lærerprøve* overensstemmende med den ældre seminarlov, hvilken prøve var betingelse for ansættelse i smaaskolen paa landet. Ved den nye lærerskolelov blev istedetfor den lavere lærerprøve anordnet *prøve for smaaskolelærere*, som avholdtes første gang i 1903. I dette aar samt i 1904, 1905 og 1906 underkastet 163 sig denne prøve. Lavere lærerprøve og smaaskoleprøve er i aarene 1902—06 saaledes avlagt av tilsammen 449, væsentlig kvinder. Tilgangen av lærere har altsaa i femaaret utgjort ialt 2 157 eller gjennemsnitlig 431 aarlig mot gjennemsnitlig 453 aarlig i femaaret 1897—1901.

Samtidig er som ovenfor oplyst avgaat fra skolens tjeneste 543 lærere og 295 lærerinder, hvorved 838 lærerposter er blit ledige. Likeledes er antallet av lærerposter forøket

a) i landdistriktet med 136 lærer- og 114 lærerinde-	
poster eller tilsammen	250
b) i byerne med 59 lærer- og 158 lærerindeposter	
eller tilsammen.....	217

Tilsammen skulde altsaa 1 305 lærerposter i femaaret ha været ledige til besættelse eller gjennemsnitlig 261 aarlig. I det foregaaende femaar (1897—1901) hadde der været 1 596 lærerposter ledige mot en tilgang av 2 267 lærere og lærerinder. Det viser sig saaledes, at tilgangen av lærerkrafter fremdeles er altfor stor i forhold til antallet av ledige lærerposter.

Ved de offentlige lærerskoler virket 41 lærere, hvorav 8 kvinder, og ved de private lærerskoler 39 lærere, hvorav 12 kvinder. De samlede utgifter for de offentlige lærerskoler utgjorde i 1905—06 kr. 188 209, hvorav kr. 182 894 blev utredet af offentlige midler. I 1900—01 var utgifterne kr. 238 551, hvorav kr. 228 489 var statstilskud. Grunden til, at utgifterne i sidstnævnte budgettermin var saameget større, var væsentlig at seke i større ekstraordinære utgifter ved et par lærerskoler (Holmestrand og Levanger). Da elevantallet ved de offentlige lærerskoler i 1905—06 var 482, kostet altsaa hver elevs undervisning i det nævnte skoleaar kr. 390. I 1900—01, da antallet av elever ved de offentlige seminarer var 346, og da utgifterne som nævnt var høiere end sedvanlig, kostet hver elevs undervisning kr. 689.

Til stipendier for trængende elever ved de fire *private lærerskoler* og som bidrag til avlonning av lærere ved disse var av staten for terminen 1905—06 bevilget tilsammen kr. 18 000. Om utgifter og indtægter ved de private lærerskoler er i de skematiske beretninger intet oplyst.

Til et *kursus* ved privat lærerskole til *utdannelse av smaaskolelærere* var for terminen 1905—06 for sidste gang bevilget kr. 1 000. Bidraget var tilstaat et til Elverum private lærerskole knyttet kursus, som i nævnte skoleaar hadde 7 elever. Av de offentlige lærerskoler hadde i terminen 1905—06

Stord og Tromsø lærerskoler kurser til utdannelse av smaaskolelærere med henholdsvis 7 og 12 elever.

Til de *prøver for lærere og lærerinder ved folkeskolen* (lærerprøven og smaaskolelærerprøven), som under ledelse av eksamenskommissionen for lærerskolerne avholdtes ved de offentlige og private lærerskoler i henhold til lærerskoleloven av 1902, medgik i budgetterminen 1905—06 kr. 18 762 (heri ogsaa medregnet utgifter vedkommende eksamenskommissionen).

Til *utdannelse av lærerinder i kvindelig haandarbeide* har likesom før været holdt kurser ved frk. Marie Rosing i Kristiania, ved den kvindelige industriskole sammesteds og ved fru Elen Ofstad, Trondhjem. For budgetterminen 1905—06 var bevilget henholdsvis kr. 2 000, kr. 800 og kr. 800 til fripladse ved disse kurser, hvorhos som stipendier for utenbys deltagere var bevilget henholdsvis kr. 500, kr. 2 000 og kr. 800; den samlede bevilgning var saaledes kr. 6 900. Ved frk. Rosings 2 kurser var der ialt 30 deltagere, ved industriskolens 2 kurser tilsammen 63 og ved fru Ofstads kurser tilsammen 19 deltagere.

Kurser til utdannelse av sløidlærere har i løpet av femaaret 1901—05 alene været holdt i 1901, da der ved 5 sløidkurser optoges tilsammen 115 elever og ved 2 kurser i konstruktionstegning tilsammen 50.

Der har i femaaret været holdt 2 kurser til *utdannelse av lærerinder i huslig økonomi*, nemlig i Bergen i 1901 og i Kristiania i 1902. Ved kurserne, som varte i omkr. 4 maaneder, var optat henholdsvis 24 og 25 deltagere. Til kurserne var av oplysningsvæsenets fond bevilget henholdsvis kr. 4 500 og kr. 4 000.

For at udannelses som *lærere i gymnastik* har likesom tidligere aarlig 6 à 8 civile elever deltat i den gymnastiske centralskoles kursus for utdannelse *av gymnastiklærere*. Likeledes har der i Kristiania været avholdt 4 maaneders kurser, i 1901 og 1903 til utdannelse *av lærerinder i gymnastik* (henholdsvis 50 og 47 deltagere), i 1902 og 1904 til utdannelse *av gymnastiklærere* (henholdsvis 68 og 76 deltagere). Til disse kurser har som regel ogsaa været knyttet utdannelse *av lærere eller lærerinder i sang og i skrivning*. I 1905—06 blev ved den gymnastiske centralskole holdt et 8 maaneders kursus *for gymnastiklærerinder* med 17 deltagere.

Ved *Bergens museum* blev likesom i tidligere aar i 1901 og 1902 avholdt 3 ukers *sommerkurser* beregnet paa at gi folkeskolens lærere og lærerinder veiledning særlig i naturvidenskabelige discipliner. Ved kurserne var henholdsvis 96 og 60 deltagere. Lignende sommerkurser blev ogsaa holdt ved *Universitetet*, nemlig i 1902 og 1903, det sidste henlagt til Trondhjem; disse kurser varte i 2 uker og hadde henholdsvis 137 og 221 deltagere.

Utdannelseskurser for lærere og lærerinder ved folkeskolen blev holdt i aarene 1901, 1902 og 1903 i sommerferierne; der var hvert aar 6 kurser av 4 ukers varighet, et i hvert stift. Foruten i landsmaal undervistes ved kurserne ogsaa i flere av de fag, som hører til folkeskolens fagkreds; som

statsbidrag var det sidste aar bevilget kr. 15 500. I forbindelse hermed kan nævnes, at der sommeren 1905 av det norske samlag blev holdt 6 lærerkurser i landsmaal, hvert paa omkring 2 uker; hertil var bevilget et statsbidrag av kr. 3 000.

IV. Skoler for abnorme børn.

Ifølge abnormskoleloven av 8. juni 1881 bæres utgifterne ved abnorme børns undervisning av staten, mens forpleiningsutgifterne for uformuende børn under deres ophold ved skolerne utredes av amtskassen og vedkommende herredskasse i landdistrikterne og av vedkommende bykasse for børn fra byerne.

Efter den i 1893 vedtagne organisationsplan for *døveskolerne* er landet delt i 2 optagelsesdistrikter, det søndenfjeldske og det nordenfjeldske, hvert med 2 skoler, optagelsesskolen, som tillike er avdelingsskole for de bedst begavede børn, A-børnene, og avdelingsskolen for de svakere begavede børn, B-børnene; efter ét aars ophold ved optagelsesskolen utskilles de børn, som skal overflyttes til avdelingsskolen eller til skolen for de svakest begavede børn. For det søndenfjeldske optagelsesdistrikt er optagelsesskolen i Kristiania og avdelingsskolen i Holmestrand; for det nordenfjeldske distrikt er baade optagelses- og avdelingsskolen beliggende i Trondhjem. For de svakest begavede børn (C-D-børnene) er der en fællesskole paa Hamar, hvortil børn fra det hele land henvises. Døveskolernes antal er saaledes 5.

I skoleaaret 1905—06 hadde døveskolerne 318 elever, 179 gutter og 139 piker fordelt paa 37 klasser mot 310 elever, 163 gutter og 147 piker, i skoleaaret 1900—01, likeledes fordelt paa 37 klasser. Angaaende elevernes fordeling paa de forskjellige døveskoler henvises til de under tabel 7 meddelte statistiske oplysninger.

De samlede utgifter ved døve børns undervisning og ophold paa døveskole utgjorde i budgettaaret 1905—06 kr. 239 734, hvorav kr. 148 769 var statstilskud. I 1901—02 var utgiften ved de døve børns undervisning kr. 122 321, hvorav statsbidrag kr. 120 038. Det kan iøvrig bemerkes, at nogen sammenligning mellem de to aars utgifter ikke kan anstilles, da nemlig i 1900—01 ikke alle internaters drift ved døveskolerne var overtat av staten; dette skede først fra begyndelsen av budgetterminen 1901—02. Som følge herav var i opgaverne over abnormskolernes indtægter og utgifter i 1900—01 for *samtlige* skolers vedkommende alene medtatt de indtægter og utgifter, som vedrørte skolen, ikke internaterne. Den gjennemsnitlige utgift ved hvert døvt barns undervisning og ophold paa skole var efter det anførte i 1905—06 kr. 753.

Av amtskasserne blev i 1905 til døve børns ophold ved døveskolerne utredet kr. 71 274 mot kr. 61 727 i 1900. Hvormeget der av herreds- og bykasserne eller av private førsorgere utbetaltes i samme øiemed, kan ikke opgives.

Blindeskolernes antal var i skoleaaret 1905—06 fremdeles 2, nemlig 1 i Kristiania og 1 i Klæbu. Skolerne hadde tilsammen 135 elever, 88 gutter og 47 piker, hvorav 78 i Kristiania og 57 i Klæbu, fordelt paa 6 klasser i hver skole. I skoleaaret 1900—01 hadde de samme skoler henholdsvis 79 og 69 elever.

De samlede utgifter ved de blinde børns undervisning og ophold paa blindeskole utgjorde i 1905—06 kr. 88 148, hvorav kr. 42 737 blev utredet av staten. I 1900—01 var utgiften ved de blinde børns undervisning kr. 42 150, hvorav staten utredet kr. 35 210 (kfr. bemerkning ovenfor ved døveskolerne). Den gjennemsnitlige utgift ved hvert blindt barns undervisning og ophold paa skole var saaledes i 1905—06 kr. 654. Amtskassernes utgifter i 1905 ved blinde børns ophold ved blindeskolerne var kr. 29 664 mot kr. 37 137 i 1900.

Den av blindemissionen «II» i Kristiania oprettede arbeidsskole for voksne blinde kvinder hadde i budgetterminen 1905—06 18 elever og et statsbidrag av indtil kr. 3500, hvorav kr. 2 400 var bidrag til skolen og kr. 500 til fripladse. Nogen arbeidsskole for voksne blinde mænd har ikke været i gang i femaaret, men enkelte blinde mænd har været tillatt optat ved blindeskolerne i Kristiania og Klæbu.

Aandssvakeskolernes antal var i 1905—06 likesom tidligere 3, nemlig Torshaug skole i Kristiania for piker, Ekelund skole ved Bergen for gutter og piker samt Røstad skole ved Levanger for gutter; den sidstnævnte skole hadde tidligere været paa Lindern i Kristiania, men blev i 1903 flyttet til de for skolen nyopførte bygninger paa gaarden Røstad ved Levanger. I skoleaaret 1905—06 hadde aandssvakeskolerne tilsammen 519 elever, 264 gutter og 255 piker, nemlig Torshaug 188 piker, Ekelund 91 gutter og 67 piker og Røstad 173 gutter. I 1900—01 var det samlede elevantal ved aandssvakeskolerne 445, 209 gutter og 236 piker. Utgifterne ved de aandssvake børns undervisning og skoleophold utgjorde i 1905—06 kr. 302 619, hvorav kr. 84 123 blev dækket ved statsbidrag. I 1900—01 var utgiften ved de aandssvakes undervisning kr. 128 907, hvorav kr. 103 493 var statsbidrag (kfr. den ovenfor under døveskolerne indtagne bemerkning). Den gjennemsnitlige utgift ved hvert aandssvakt barns undervisning og ophold paa aandssvakeskole har saaledes i 1905—06 utgjort kr. 583. Amtskassernes utgifter i 1905 ved aandssvake børns ophold paa aandssvakeskolerne var kr. 163 960 mot kr. 134 874 i 1900.

«*Sophies minde*», arbeidsskole og hjem for *vanføre* er at anse som en fortsættelse av frøknerne Fleischers arbeidsskole for vanføre i Kristiania. Skolen blev i 1902 overflyttet til den for kong Oscar II.s jubileumsfond nybyggede eiendom i Skaadalen ved Holmenkolbanen. Skolen hadde for

1905—06 et statsbidrag av kr. 4000 til fripladse for utenbys trængende elever. I samme tidsrum var der 57 elever ved skolen,

Tilsynet med skolerne for abnorme har i henhold til lov av 2. mai 1896 siden 1. januar 1897 været ført av direktøren for abnormskolevæsenet.

V. Forsomte børn.

Lov om behandling av forsomte børn av 6. juni 1896 blev sat i kraft fra 1. september 1900, fra hvilken dag de i henhold til nævnte lov oprettede skolehjem begyndte sin virksomhet. Da kirkedepartementet som led av den officielle statistik har latt utgi beretning vedkommende behandlingen af forsomte børn, vergeraadenes virksomhet, skolehjem og tvangsskoler for aarene 1900—1903 samt 1904 og 1905 (kfr. Norges officielle statistik V. 26 og 51), anser man det ved nærværende lejlighet tilstrækkelig at henvise til nævnte arbeider og navnlig til beretningen for aarene 1900—1903, hvor der (ogsaa i fransk oversættelse) er meddelt en oversigt over loven om forsomte børn og dens virkekreds samt oplysninger om skolehjemmene og tvangsskolerne.

VI. Fagskoler.

Den kongelige *kunst- og haandverksskole* i Kristiania hadde i skoleaaret 1906—07 23 lærere, hvorav 13 overlærere, 5 lærere og 5 assistenter. Elevantallet var i dagskolen (8 maaneders kursus) 181, fordelt paa 10 klasser, og i aftenskolen (likeledes 8 maaneders kursus) 575, fordelt paa 11 klasser. Av dagskolens elever var 77 og av aftenskolens 68 kvinder. Undervisningsfagene var: frihaands-, konstruktions- og ornamenttegning, modellering, bygningstegning, fagtegning for haandverkere, dekorativt materi, radering, litografering og ciselering. Skolens utgifter i budgetaaret 1906—07 var kr. 87 827, hvorav kr. 44 000 utrededes av staten og kr. 35 000 av Kristiania kommune; som skolepenge indkom kr. 5 638. Nærmere oplysninger om denne skole og om de nedenfor nævnte tekniske skoler, industriskoler m. v. findes iøvrig i den av Kirke- og undervisningsdepartementet utgivne *fagskolestatistik*.

XXVI

Antallet av *offentlige tegneskoler* utgjorde i budgettaaret 1906—07 10. Angaaende disse skoler hitsættes følgende oplysninger for nævnte skoleaar:

Skoler.	Antal lærere.	Antal elever.	Utgifter.	Statsbidrag.
			Kr.	Kr.
Hamar	3	63	1 448	600
Kragerø	4	56	1 090	489
Riser	4	41	764	312
Arendal	4	73	2 601	1 150
Grimstad	4	30*)	571	220
Mandal	3	66*)	857	349
Flekkefjord	3	18	649	316
Egersund	3	23*)	508	207
Molde	2	52	682	320
Kristiansund	2	—**) .	1 251	394

I de fleste tegneskoler undervises der kun i elementær frihaands- og konstruktionstegning; enkelte skoler har dog ogsaa optat modellering og fagtegning samt norsk, geometri og regning med bokførsel blandt sine undervisningsgjenstande.

Av *tekniske aftenskoler* var 25 i virksomhet i skoleaaret 1906—07. Disse skolers formaal er at meddele de for haandverk og lignende industri nødvendigste kundskaper og ferdigheter. Kurset er i regelen treaarig, og de to første aar fælles for alle elever; i det sidste aar meddeles undervisningen i almindelighet særskilt for 1) arbeidere i det almindelige haandverk, 2) arbeidere i den mekaniske (eller kemiske) industri og 3) bygningshaandverkere. Undervisningsgjenstandene er i almindelighet frihaandstegning og konstruktionstegning med geometri, fagtegning og modellering, fysik, mekanik, maskinlære, kemi, morsmaalet, regning med bokførsel og skrivning. Undervisningstiden er 10 à 12 timer ukentlig i 7—8 maaneder.

Om følgende tekniske aftenskoler hitsættes nedenstaaende oplysninger for skoleaaret 1906—07:

*) I 1905—06.

**) Opgave mangler.

XXVII

S k o l e r .	Antal lærere.	Antal elever.	Utgifter.	Statsbidrag.
Vaterlands tekniske aftsenskole i Kristiania	25	452	Kr. 26 423	Kr. 15 106
Sagenes do. do. i do.	9	119	7 448	4 391
Fredrikshald tekniske aftsenskole	11	107	5 553	3 430
Sarpsborg do.	5	69	2 079	800
Fredrikstad do.	6	147	5 813	3 074
Lillehammer do.	5	36	1 656	1 000
Gjøvik do.	3	35	1 958	1 170
Drammen do.	13	167	7 441	4 600
Kongsberg do.	4	39	2 070	1 250
Horten do.	9	103	4 428	2 380
Tønsberg do.	7	65	3 931	2 083
Sandefjord do.	8	60	3 438	2 066
Larvik do.	7	68	5 668	3 220
Porsgrunn do.	7	65	5 313	3 124
Skien do.	8	174	12 555	5 325
Kristiansand do.	12	122	9 333	5 667
Stavanger do.	12	166	9 332	5 710
Haugesund do.	6	30	3 140	1 742
Bergen do.	22	278	10 689	6 380
Aalesund do.	6	57	2 975	1 726
Trondhjem do.	11	171	9 988	5 443
Bodø do.	6	32	3 834	2 255
Narvik do.	7	26	1 752	1 100
Tromsø do.	9	77	4 687	2 734
Hammerfest do.	3	22	1 684	1 010

Angaaende de *tekniske skoler* i Trondhjem, Kristiania og Bergen hitesættes følgende oplysninger for skoleaaret 1906—07:

S k o l e r .	Antal lær- ere.	Antal elever			uteksa- minerte.	Skolernes utgifter.	Stats- bidrag.
		faste	hospi- te- rende.	tilsam- men			
Trondhjems tekniske skole ..	22	130	23	153	36	109 606	46 392
Kristiania do. do. ...	26	196	5	201	52	103 890	45 192
Bergen do. do. ...	14	41	12	53	11	53 904	25 365
	62	367	40	407	99	267 400	116 949

I skoleaaret 1900–01 var det samlede elevantal ved disse skoler 455, hvorav 95 utesaminertes.

Samtlige de heromhandlede 3 arter av skoler er kommunale og nyder et statsbidrag, som er regulert til et bestemt beløp for hver skole, men hvorav ikke utbetales mere end det beløp, der for samtlige tekniske skoler og aftenskoler svarer til to tredjedele og for de offentlige tegneskoler til halvdelen av skolens utgifter.

Hertil kommer *Skjensfjordens mekaniske fagskole*, hvis formaal er ved et 2-aarig kursus at utdanne unge mænd til dygtige mekaniske arbeidere ved en avpasset teoretisk undervisning og en dermed haand i haand gaaende praktisk utdannelse. Denne skole hadde i skoleaaret 1906–07 164 elever; utgifterne utgjorde kr. 41 702, hvorav kr. 18 310 blev dækket ved statsbidrag.

Dernæst er at merke *Kristiania tekniske elementærskole*, hvis formaal er at meddele folk i praktiske stillinger elementær teknisk undervisning. Skolen har et ordinært dagkursus paa 6 maaneder samt et tillægskursus paa 2 maaneder. Elevernes antal var i 1906–07 i det ordinære kursus 58 og i tillægskurset 47. Utgifterne utgjorde kr. 25 189, mens statsbidraget var kr. 13 820.

Videre er der den *tekniske skole i Horten*, som har til hensigt at gi vordende teknikere adgang til at erhverve teoretisk grundvold for deres utdannelse; fortrinsberettiget til optagelse er vordende elever ved marinens mekaniske verksted og haandverkskorpssets elever. Skolen har 3 opadstigende halvaarlige klasser. Den hadde i skoleaaret 1906–07 84 elever; utgifterne var kr. 17 054, som bestredes helt av staten.

Endelig har man *Bergens fagskole for træ- og metalindustri*, hvis formaal er at meddele gutter jog unge mænd den grundlæggende praktiske og teoretiske undervisning for de haandverk, som gaar ind under nævnte industri. Skolens kursus er 2-aarig. Den hadde i skoleaaret 1905–06 7 lærere og 50 elever. Utgifterne var kr. 17 565, statsbidraget kr. 6 582.

Av *kvindelige industriskoler* var i skoleaaret 1906–07 i gang 6, nemlig 1) den kvindelige industriskole i Kristiania, statsskole; 2) Kristiania private industriskole, 3) den kvindelige industriskole paa Ebenezer, Søndeled ved Risør, 4) Christiansands kommunale kvindelige industriskole, 5) den kommunale kvindelige industriskole i Bergen, 6) Elen Ofstads kvindelige haandgjerningsskole i Trondhjem. Undervisningsfagene i disse skoler er vævning, sørn, finere haandarbeider av forskjellig slags samt tegning. Kurserne er av forskjellig varighet fra 3 maaneder til 1 aar. Samtlige skoler har statsbidrag mot at et vist beløp tilveiebringes paa anden maate.

For skoleaaret 1906–07 hitsættes følgende oplysninger om disse skoler:

	Antal elever paa		Antal lærere.	Antal lærerinder.	Utgifter.	Derav blev dækket af statsbidrag.
	aarskurserne.	de kortere kurser.				
1. Den kvindelige industri-skole i Kristiania	85	201	6	14	Kr. 41 552	Kr. 17 358
2. Kristiania private industri-skole	-	60	-	2	1 643	250
3. Den kvindelige industri-skole paa Ebenezer i Søndeled		<u>32</u>	2	1	2 446	1 000
4. Den kom. kvindelige industriskole i Kristiansand.		<u>98*)</u>	1	4	- **)	1 750
5. Den kom. kvindelige industriskole i Bergen ...	8	93	-	4	7 916	3 029
6. Elen Ofstads kvindelige industriskole i Trondhjem		<u>168</u>	-	5	6 337	1 500

Av andre skoler, hvis formaal er utdannelse for praktisk bedrift, skal her alene nævnes:

Kristiania handelsgymnasium, oprettet i 1874 for Kristiania kommunenes røgning; gymnasiet hadde i skoleaaret 1905—06 i det mandlige formiddagskursus 188 elever, fordelt paa 8 klasser, og i aaret 1905 i det kvindelige eftermiddagskursus 78 elever, fordelt paa 3 parallelklasser. Kurset for mænd er 2-aarig, for kvinder 1-aarig. Skolen hadde 18 lærere.

Norges landbrukskole i Aas prestegjeld er oprettet ved lov av 22. mai 1897. Skolen har til formaal at meddele en paa videnskabelig grundlag hvilende undervisning i jordbruk, skogbruk, havebruk, utskiftningsvæsen og meieribruk samt at fremme den videnskabelige forskning paa de omraader høiskolen omfatter. Den har 2 klasser, nemlig: 1 fællesklasse, som er et-aarig og 1 fagklasse, der er delt i følgende 5 avdelinger: 1 jordbruks-, 1 havebruks-, 1 meieribrugs- og en utskiftningsavdeling, som alle er étaarige, samt en skogbruksavdeling som er 2-aarig. Undervisningen er tvungen og bestaar i forelæsninger, overhøringer, øvelser og utfærder. I skoleaaret 1905—1906 var høiskolen besøkt av 75 elever, hvorav 21 i fællesklassen og 54 i fagklassen. Av fagklassens elever underkastet 53 sig avgangseksamene sommeren 1906, nemlig 15 i jordbruksavdelingen, 4 i utskiftningsavdelingen, 2 i meieribrugavdelingen, 3 i havebruksavdelingen og 29 i skogbruksavdelingen. Foruten direktøren hadde høiskolen 31. mars 1906 9 overlærere, 6 lærere, 1 hjælpelærer, 5 assistenter, 2 stipendiater samt 10 andre funktionærer. Som utgifter vedkommende institutet blev av stortinget for budgetterminen 1905—1906 bevilget kr. 248 357 og som indtægter kr. 84 449.

16 *amtslandbrukskoler* med ca. 545 elever har til formaal at meddele teoretisk og praktisk undervisning i landbruk. Statens tilskud til disse

*) Skoleaaret 1905—06. **) Opgave mangler.

skoler, hvis utgifter utredes av staten med $\frac{3}{4}$ og av vedkommende amts-kommune med $\frac{1}{4}$, utgjorde i 1905—1906 kr. 195 311.

1 landbrukskole for Tromsø stift med 24 elever og statsbidrag stort kr. 16 173.

1 privat vinterlandbrukskole i Kristiania med 56 elever og et statsbidrag, stort kr. 10 000.

1 privat landbrukskole i Romsdals amt med 18 elever og et statsbidrag stort kr. 4 000.

5 havebrukskoler, hvorav 3 for mænd og to for kvinder med tilsammen 43 elever, hvorav 23 mandlige og 20 kvindelige. Statsbidrag i 1905—06 kr. 22 500.

1 skole for frugttrædyrkning i Hardanger med et statsbidrag av kr. 4 000.

8 meieriskoler, hvorav 1 for mænd og 7 for kvinder samt ysteriskole for kvinder med tilsammen 45 elever, hvorav 4 mandlige og 41 kvindelige. Statsbidrag i 1905—06 kr. 23 460.

Av ovennævnte 9 meieri- og ysteriskoler er de 6 nedlagt fra sommeren 1906, mens 4 nye skoler, hvorav 3 for kvinder og 1 for mænd, er oprettet i deres sted. Elevantal ved samtlige skoler ca. 95. Aarlig statsbidrag kr. 34 305.

*

19 av staten understøttede sjømandsskoler med formaal at forberede til almindelig styrmandseksamen, dampskibsstyrmandseksamen og skipper-eksamen. Skolernes styrmandsklasser søktes i 1905—06 av tilsammen 575 elever, av hvilke 320 fremstillet sig til almindelig styrmandseksamen, som bestodes av 308, mens 124 fremstillet sig til og bestod dampskibsstyrmandseksamen. Desuten søktes skipperklasserne av tilsammen 153 elever, av hvilke 132 meldte sig til eksamen, som bestodes helt av 121 og delvis av 10. De samlede utgifter til de av staten understøttede skoler utgjorde ca. kr. 130 662, hvorav kr. 34 477 dækkes ved skolepenge og kr. 47 649 ved statsbidrag, som ydes paa betingelse av at vedkommende kommune yder mindst et likestort bidrag.

*

I denne forbindelse kan nævnes arbeiderakademierne, hvis formaal er avholdelse av foredrag over almeninteressante emner for mænd og kvinder, fortrinsvis av arbeiderklassen. Det første arbeiderakademi blev oprettet i Kristiania i 1885; senere er flere byer og landdistrikter kommet til, saa at der i budgetterminen 1905—06 var i virksomhet 55 arbeiderakademier med statsbidrag (mot 36 i 1900—01 og 12 i 1895—96). Man hitsætter følgende statistiske oplysninger om arbeiderakademierne i læseaaret 1905—1906:

XXXI

Akademi	Samlet antal forelæsninger i læseaaret	Gjennemsnitlig antal tilhørere pr. forelæsning	Av tilhørerne antoges at tilhøre arbeiderklassen	Tilsagt statsbidrag for 1905 - 1906
Kristiania	219	-	-	Kr. 4000
Fredrikshald	40	339	-	750
Sarpsborg	32	219	44 pet.	640
Fredrikstad og omegn . .	39	218	ca. 60 —	750
Moss	20	300	ca. 67 —	400
Drammen	49	185	50 —	800
Kongsberg	34	190	ca. 71 —	680
Hønefoss	25	177	ca. 50 —	500
Horten	37	293	ca. 50 —	740
Tønsberg	40	270	-	750
Sandefjord	29	253	ca. 60 —	575
Laryik	39	210	-	720
Østre Aker	26	110	95 —	315
Lillestrømmen	9	60	ca. 50 —	160
Nedre Eker	21	126	90 —	300
Sem	17	65	70 à 80 —	230
Nøtterø	18	130	-	300
Tjølling	12	160	-	160
Fredriksværn	14	-	-	180
Hamar	27	170	ca. 44 —	450
Lillehammer	30	260	ca. 50 —	575
Gjovik	22	119	ca. 50 —	475
Vang	-	-	-	100
Ringsaker	24	200	50 —	375
Nes	8	100	ca. 40 —	175
Grue	15	110	40 —	200
Stange	10	150	ca. 66 —	200
Ringebu	10	100	30 à 40 —	200
Elverum	42	-	-	570
Aamot	13	107	40 à 50 —	200
Stor-Elvedalen	11	80	50 à 60 —	275
Tønset	11	120	90 —	200
Skien	38	307	-	750
Porsgrund	26	297	ca. 60 —	480
Langesund og omegn . .	10	108	51 —	150
Kragerø og omegn . . .	19	190	25 —	300
Hitterdal	13	170	ca. 50 —	150
Skottfoss	14	71	90 —	200
Tvedes rand	14	171	ca. 45 —	275
Arendal og omegn . . .	29	210	ca. 30 —	600
Grimstad	16	150	ca. 30 —	240
Kristiansand	16	300	ca. 56 —	500
Flekkefjord	16	120	-	125
Sandnes	20	71	-	215
Stavanger	48	192	50 —	725
Haugesund	24	153	ca. 50 —	350
Bergens museums forelæsningskursus for arbeidere .	90	125	-	1200
Aalesund	-	-	-	350
Kristiansund	37	419	63 —	750
Trondhjem	78	131	-	1200
Røros	15	166	8 --	300
Saltdalen	14	80	80 —	140
Narvik	20	71	ca. 50 —	185
Harstad og omegn . . .	4	60	ca. 50 —	200
Tromsø	19	183	30 —	400

Til arbeiderakademier var for terminen 1905—06 bevilget kr. 27 000 til fordeling av kirkedepartementet saaledes, at hvert akademi erholder høist halvdelen af hvad der paa anden maate tilveiebringes og i intet tilfælde mere end kr. 20 for hvert avholdt foredrag. I almindelighet er adgangen til foredragene fri.

*

Universitetet, som tildels maa betragtes som en fagskole for utdannelse av statens civile embedsmænd, hadde i 1905—06 65 professorer, hvorav 4 av 2den lønningsgruppe, og 6 docenter.

I 2det semester 1905 var de studerendes antal følgende:

Teologer	ca. 100; derav underkastet	13 sig embedseksamen i 1905—06
Jurister	- 550;	— »— 95 — »—
Medicinere	233;	— »— 32 — »—
Filologer	- 150;	— »— 10 — »—
Realister	- 130;	— »— 7 — »—
Bergstuderende	26;	— »— 3 — »—
Studerende til forberedende prøver	- 100;	— »— 240 sig eksamen.
Tilsammen ca. 1300		

Universitetets utgifter var i budgetaaret 1905—06 kr. 823 327, hvorav kr. 745 398 blev dækket af statsmidler; av det sidstnævnte beløp var kr. 218 688 lovbestemt bidrag af oplysningsvæsenets fond.

Résultats les plus importants de la Statistique scolaire pour l'année 1905.

I. Ecole primaire publique.

A. Communes rurales.

I. Organisation, enseignement et fréquentation des écoles.

En 1905 le nombre des *arrondissements scolaires* était de 663 contre 653 en 1900. Les arrondissements étaient divisés en 5 975 *circonscriptions scolaires*, dont le nombre était de 5 923 en 1895 et de 6 011 en 1900. Dans les dites années, les circonscriptions se trouvent réparties comme suit entre les différents diocèses:

	1895:	1900:	1905:
Diocèse de Kristiania.....	812	814	812
— - Hamar.....	666	665	659
— - Kristiansand...	1 265	1 261	1 244
— - Bergen	1 264	1 277	1 285
— - Trondhjem	848	843	815
— - Tromsø	1 068	1 151	1 160
Total...	5 923	6 011	5 975

Comme on le voit, le nombre des circonscriptions scolaires a diminué pendant la dernière période quinquennale, notamment dans les diocèses de Trondhjem et de Christiansand; il y a aussi une petite diminution dans les diocèses de Christiania et de Hamar, tandis que le nombre des circonscriptions a faiblement augmenté dans les diocèses de Bergen et de Tromsø. En ce qui concerne ce dernier diocèse, l'augmentation, qui s'est produite, depuis 1895, dans le nombre des circonscriptions scolaires n'est de rien moins que de 92. Suivant le rapport du directeur d'école compétent pour l'année 1900 (voir la statistique scolaire pour la même année

page 254), ce résultat proviendrait principalement de ce qu'une concentration exagérée des circonscriptions avait été un empêchement à la fréquentation des écoles dans ce diocèse où les distances sont grandes et les chemins pénibles.

Le nombre des circonscriptions où l'enseignement a eu lieu:

	a. dans des locaux étant la propriété de l'Administration de l'Instruction Publique:	b. dans des locaux loués à demeure:	c. dans des fermes, à tour de rôle:
était en 1895	3 748	1 826	349
— - 1900	4 162	1 643	212
— - 1905	4 448	1 366	163

Alors que le nombre des nouvelles écoles, acquises pour le compte des communes, a ainsi augmenté de 286 pendant les cinq dernières années, le nombre des locaux loués a diminué de 277, et celui des écoles ambulantes de 49. Il n'existe plus d'écoles ambulantes dans le diocèse de Christiania; par contre, il en reste encore plus de la moitié, savoir 97, dans le diocèse de Bergen, et notamment dans la préfecture de Nordre Bergenhus.

Le nombre des *circonscriptions*, dont les enfants étaient *divisés* en deux ou plusieurs classes, fréquentant séparément l'école, étaient en 1900 de 4 313, comprenant 11 994 classes; 1 699 circonscriptions avaient donc une école sans division de classes. Les chiffres correspondants pour l'année 1895 étaient 4 099, 10 887 et 1 824. En 1905, les enfants étaient divisés en deux ou plusieurs classes et fréquentaient l'école séparément dans 4 380 circonscriptions; le nombre de ces classes était de 12 576. 1 595 circonscriptions avaient une école sans division de classes. On remarque donc que l'on continue à appliquer toujours de plus en plus la division des classes, et qu'il y a toujours diminution dans le nombre des circonscriptions ayant école sans division des classes. Tandis qu'en 1895 environ 31 % et en 1900 env. 28 % des circonscriptions sont sans division des classes, il n'existe plus que 26,7 % de ces circonscriptions en 1905. La division des classes est surtout appliquée dans les diocèses de Christiania, Hamar et Trondhjem. Chacune des circonscriptions, dont les écoles sont divisées en classes, avait, en moyenne, 2,6 classes en 1895, 2,8 classes en 1900, et env. 2,9 classes en 1905.

Le nombre des *enfants ayant droit à l'enseignement* était :

		dont au-dessous de 8 ans:
en 1900	277 384	30 327
- 1901	276 770	29 390
- 1902	276 742	30 226
- 1903	278 597	30 572
- 1904	282 454	30 612
- 1905	285 067	31 153

Parmi les enfants *au dessous de huit ans* ayant droit à l'enseignement, 21 818 ont suivi les cours de l'école primaire, alors que 9 335 sont restés absents; il est impossible de faire savoir quel est, parmi ces derniers, le nombre de ceux, qui, hors de l'école primaire, ont reçu un enseignement quelconque ou n'en ont reçu aucun. En 1900 le nombre des enfants de l'école primaire, ayant droit à l'enseignement et ayant moins de 8 ans, étaient de 22 857, dont 7 470 restèrent absents. Parmi les enfants *au dessus de 8 ans*, ayant droit à l'enseignement, 5 643, soit env. 22 % (contre 6 375, soit env. 2.6 %, en 1900) reçurent leur instruction scolaire *hors de l'école primaire publique*; tandis que 877 enfants, soit env. 0.3 % (contre 967, soit env. 0.4 % en 1900) ne reçurent *aucun enseignement*. Le nombre des enfants ayant droit à l'enseignement qui suivirent les cours de l'école primaire publique, fut de 270 698, dont 268 478, soit 99,18 %, dans des écoles fixes, et 2 220, soit 0,82 %, dans des écoles ambulantes; les chiffres correspondants pour l'année 1900 sont: 258 620, soit 98,9 %, et 2 898, soit 1.1 %. Parmi les enfants, qui suivirent les cours de l'école primaire publique, parmi ceux au-dessus de 8 ans qui reçurent leur instruction hors de l'école primaire, et ceux qui n'en reçurent aucune, 141 455 étaient des garçons et 135 763 des filles (en 1900 137 289 garçons et 131 571 filles).

Le nombre des enfants ayant fréquenté l'école primaire publique ayant été, comme on l'a indiqué, de 270 698, en 1905, et celui des circonscriptions scolaires étant de 5 975, il y avait donc, en moyenne, env. 45 enfants par circonscription; cette moyenne était de 43 enfants en 1900. On a procuré l'enseignement à env. 46 enfants (en 1900, env. 44) dans des écoles fixes, et à env. 14 enfants (en 1900, env. 13) dans des écoles ambulantes, par circonscription. Si l'on tient compte des classes, fréquentant séparément l'école, le nombre moyen des enfants par groupe ou classe est alors d'env. 19. 116 classes (142 en 1900) comptaient plus de 35 enfants.

Le nombre total des enfants dans les circonscriptions comptant 12 enfants et au-dessous, pour lesquels avait été fixé un enseignement d'une durée inférieure à 12 semaines, était, en 1900, de 5 551; en 1905 ce chiffre avait monté à 6 247. Ce nombre continue toujours à être le plus élevé dans les diocèses de Christiansand, Bergen et Tromsø; l'accroissement est le plus considérable dans celui de Christiansand, où leur nombre a passé de 984, en 1900, à 1 293, en 1905.

Le nombre des enfants ayant pris part à l'*enseignement facultatif* dans les écoles primaires publiques, était en 1905 de 41 491, contre 37 323 en 1900.

Les enfants au-dessus de 8 ans, pour lesquels, conformément à l'art. 7 de la loi scolaire, un *enseignement* partiellement ou entièrement *spécial* fut organisé, étaient en 1905 au nombre de 209, contre 207 en 1900.

D'après la loi du 21 juillet 1894, on doit, là, où l'école est divisée en classes, enseigner aux élèves l'une au moins des matières suivantes : *ouvrages manuels, exercices physiques ou dessin.* Le nombre des élèves qui suivirent les cours de ces matières, se répartit comme suit, pendant les années 1900 et 1905 :

	Ouvrages manuels:		Exercices physiques:		Dessin:	
	garçons	filles	garçons	filles	garçons	filles
1900 . . .	15 508	30 952	16 926	8 954	50 978	47 442
1905 . . .	18 936	32 667	15 752	8 468	53 313	48 484

On remarque que, pendant la période quinquennale 1900—1905, la participation aux exercices physiques va toujours en diminuant (en 1895 23 122 garçons et 12 343 filles avaient suivi ces cours). Cela provient, d'une part, du peu d'intérêt qu'ont les directions scolaires pour cette matière, de l'autre, du manque d'aptitude chez beaucoup de professeurs, et enfin de ce que les frais nécessaires pour se procurer des locaux de gymnastique sont relativement grands. Par contre, on semble s'intéresser de plus en plus au dessin et notamment aux ouvrages manuels. De ces trois matières c'est le dessin, comme étant celle qu'il est le plus facile d'enseigner, qui compte toujours le plus grand nombre d'élèves.

Le nombre des *journées d'école prescrites par la loi*, où tous les enfants fréquentant l'école auraient du y être présents, était en 1900 de 18 669 453, soit en moyenne 71 journées par élève. En 1905, ce chiffre est monté à 19 477 692; or comme il s'est, en même temps, produit une augmentation dans le nombre des élèves de l'école primaire publique, on obtient ainsi une moyenne de 72 journées par enfant. L'enseignement prescrit par la loi, reçu par chaque enfant, a donc eu une durée moyenne de 12 semaines, contre 11,8 semaines en 1900. Si le minimum de 12 semaines, prescrit par la loi, a été la durée moyenne de l'enseignement pour tous les élèves de l'école primaire publique, quoique le dit minimum d'enseignement soit dépassé dans un grand nombre de communes, cela provient de ce que la loi permet exceptionnellement (lorsque le nombre des élèves est de 12 ou au-dessous) de réduire jusqu'à 9 semaines la durée de l'enseignement. D'un autre côté chaque classe ou chaque enfant reçut en 1905 (comme en 1900) un enseignement facultatif de 0,5 semaine (voyez tableau 1, rubrique 38, comparée aux rubriques 1, 5 et 6). Le total de l'enseignement obligatoire et de l'enseignement facultatif aurait donc été, en 1905, de 12,5 semaines scolaires par enfant ou par classe, contre 12,3 semaines en 1900.

Comme on l'a dit plus haut, la moyenne des journées d'école, prescrites par la loi, a été, en 1905, de 72 journées par enfant. Les *absences* ont été de 1 314 855, soit 6,75 % = 4,9 journées par enfant, contre 8,9 % = 6,3 journées en 1900.

XXXVII

Le tableau suivant donne les chiffres par diocèse:

	Moyenne par enfant des journées d'école prescrites par la loi.	Moyenne par enfant des journées d'absence.	Moyenne des journées où chaque enfant a réellement fréquenté l'école.
Diocèse de Kristiania	75 (74 en 1900)	4.3 (6.0 en 1900)	70.7 (68 en 1900)
— - Hamar . .	73 (71 - —)	4.0 (5.4 - —)	69 (65.6 - —)
— - Kristiansand . .	76 (77 - —)	6.4 (9.3 - —)	69.6 (67.7 - —)
— - Bergen . .	68 (68 - —)	3.4 (4.4 - —)	64.6 (63.6 - —)
— - Trondhjem . .	70 (69 - —)	4.4 (4.8 - —)	65.6 (64.2 - —)
— - Tromsø . .	65 (65 - —)	6.5 (7.7 - —)	58.5 (57.3 - —)

A ces chiffres viennent s'ajouter ceux de l'école facultative.

Comme on vient de le mentionner, les *absences* ont été, pour tous les districts ruraux, de 6.75 %, contre 8 9 % en 1900. Comparé à 1900, le nombre de ces absences, indiqué en chiffres pour cent, s'est réparti comme suit entre les différents diocèses:

	Dont pour cause de maladie ou autre motif plausible:	sans motif plausible:
		1900:
1905:		
Diocèse de Kristiania . .	5.8 % (8.4 en 1900)	4.7 % (6.4 en 1900)
— - Hamar . .	5.4 « (7.5 - —)	4.2 « (5.4 - —)
— - Kristiansand . .	8.4 « (12.0 - —)	6.2 « (8.0 - —)
— - Bergen . .	4.9 « (6.5 - —)	3.7 « (4.8 - —)
— - Trondhjem . .	6.3 « (6.9 - —)	4.0 « (4.2 - —)
— - Tromsø . .	9.9 « (11.9 - —)	6.0 « (6.6 - —)
		2.2 « (2.1)
		2.2 « (4.0)
		1.2 « (1.7)
		2.3 « (2.7)
		3.9 « (5.3)

Comme on le voit, les absences sont de moins en moins fréquentes. Cette diminution dans leur nombre est, pour tous les diocèses, de 1,1 % pour les absences avec motif plausible, et de 1.0 % pour les absences sans motif plausible.

Le nombre des enfants qui, dans les circonscriptions à écoles fixes, avaient plus de 3 kilomètres à faire pour se rendre à l'école, était en 1905 de 27 875, contre 29 820 en 1900. Ce chiffre est toujours le plus élevé dans le diocèse de Tromsø.

D'après les renseignements fournis par le directeur des écoles de la préfecture du *Finmarken*, on s'est servi, comme *langue auxiliaire*, du *lapon* dans l'enseignement des différentes matières à 931, et du *finnois* à 239 des 4 436 enfants des écoles primaires publiques de cette préfecture; on s'est donc servi du lapon, comme langue auxiliaire pour env. 21 % des élèves des écoles primaires rurales du Finmarken, et du finnois pour un peu plus de 5 %. Dans les écoles de la préfecture de *Tromsø*, qui comptaient 12 175 enfants en 1905, on a employé, comme langue auxiliaire, le lapon pour 135, et le finnois pour 53 enfants.

XXXVIII

2. Personnel enseignant.

Le nombre des *instituteurs* à poste complet, dans les districts ruraux, était, en 1905, de 4 061, et celui des *institutrices*, de 1 339, contre respectivement 3 925 et 1 225, en 1900. Il y a donc eu, pendant la période quinquennale, une augmentation de 136 instituteurs et de 114 institutrices. Parmi les instituteurs, 3 986 avaient passé l'examen prescrit par la loi, tandis que 75 n'avaient pas d'examen; parmi les institutrices, 1 303 avaient leur brevet, 36 ne l'avaient donc pas. En 1900 ces chiffres étaient respectivement de 3 811 et 114 pour les instituteurs, et de 1 167 et 58 pour les institutrices. Le nombre des instituteurs et institutrices n'ayant pas les brevets prescrits a donc encore diminué en 1905.

Le nombre total des semaines d'école, pendant lesquelles les instituteurs et les institutrices ont pris part à l'enseignement, était:

	obligatoires:	facultatives:	en tout:
en 1900	166 216	7 105	173 321
en 1905	175 448	7 549	182 997

Il revient donc à chaque instituteur et institutrice une moyenne de 34 semaines d'école par an, contre 33 semaines en 1900.

Sur le nombre des semaines d'école obligatoires, 9 735 (contre 8 144 en 1900) avaient été organisées au delà du minimum prescrit par la loi. Parmi celles-ci, il en revient 3 599 au diocèse de Christiania, 2 187 au diocèse de Hamar, 2 502 à celui de Christiansand, et respectivement 698,396 et 353 aux diocèses de Bergen, Trondhjem et Tromsø.

Les heures d'école *facultatives* ont été, comme en 1900, d'env. 4 % du total des semaines d'écoles. Pas moins de 61 % des semaines d'école facultatives reviennent au diocèse de Christiania, et 25 % à celui de Christiansand.

Le nombre des logements à l'usage des instituteurs a augmenté de 179, pendant la période quinquennale; en effet 2 388 instituteurs avaient, en 1905 (contre 2 209 en 1900), des logements de famille appartenant à l'administration de l'instruction publique; parmi ceux-ci avaient en outre un lopin de *terre labourable*:

	de la grandeur prescrite par la loi:	moins grands:
en 1900	733	470
en 1905	756	465,

tandis que 1 167 instituteurs (contre 1 006 en 1900) avaient le logement seul, sans terre labourable. L'augmentation porte donc notamment sur les logements sans terre.

438 *institutrices* avaient, en 1905 (contre 326 en 1900), des logements appartenant à l'administration de l'instruction publique.

943 instituteurs (926 en 1900) étaient en même temps *chantres d'église*, et touchaient, à ce titre, un revenu annuel en argent de kr. 275 610 (contre kr. 257 104, en 1900). La moyenne des revenus d'un chanteur d'église était donc de kr. 292 (contre kr. 277 en 1900).

Le total des *revenus annuels* des instituteurs et des institutrices, déduction faite de leur appointements comme chantres, mais y compris la valeur supposée des prestations en nature, a été, en 1905, de kr. 5 049 690 (contre kr. 4 019 993 en 1900), soit, en moyenne, kr. 935 (kr. 780 en 1900.) Les instituteurs qui étaient également chantres, avaient donc, en 1905, un revenu moyen de kr. 1 227 (kr. 1 057 en 1900). Si l'on ne prend pas en considération les chantres d'église, on trouve donc que l'augmentation des appointements des instituteurs aurait été, pour chacun d'eux, de kr. 155. Cette amélioration relativement considérable de la situation économique des instituteurs est essentiellement due à la loi du 31 mai 1900, qui contient des modifications à la loi sur les écoles primaires publiques du 26 juin 1889. D'après cette loi, qui entra en vigueur le 1er janvier 1901, l'indemnité de nourriture, fournie antérieurement, entra dans les appointements des instituteurs, comme partie intégrante des dits appointements, et le minimum du total des appointements des instituteurs fut fixé à kr. 18 dans les hautes classes et à kr. 14 dans les basses classes (soit respectivement kr. 12 et kr. 8 avant l'entrée en vigueur de la loi.) En outre, il y eut 4 au lieu de 2 suppléments de traitement après un certain nombre d'années de service, et chacun de ces suppléments fut établi à kr. 100, comme minimum, pour les hautes classes, et à kr. 60 comme minimum, pour les basses classes. Pour subvenir aux frais occasionnés par les 3e et 4e suppléments de traitement, les caisses scolaires des préfectures reçurent une allocation du trésor correspondante aux sommes fixées comme minimum de suppléments. Plusieurs communes ont également alloué des suppléments de traitement à leurs instituteurs.

D'après les données statistiques qui existent, il est impossible d'indiquer séparément quel a été le traitement annuel moyen des instituteurs, d'une part, et des institutrices, de l'autre. Le traitement moyen des institutrices est un peu inférieur, ce qui provient de ce que les appointements à la semaine sont un peu moins élevés pour celles-ci; le traitement des instituteurs est donc un peu plus considérable. Un directeur d'école a fait remarquer que l'on peut considérer le traitement de deux institutrices comme égal à celui d'un instituteur. Il est impossible de dire rien de plus précis sur les rapports qui existent entre les traitements des instituteurs et ceux des institutrices.

Comme il ressort des comptes-rendus de certains directeurs d'école, il n'a été institué de *Caisse destinées à payer en cas d'absence les instituteurs intérimaires*, pour le personnel enseignant de l'école primaire publique, que dans un très petit nombre de districts scolaires.

Le nombre des *instituteurs*, des campagnes et des villes, qui, pendant la dernière période quinquennale, ont quitté le service de l'école, a été:

	1901	1902	1903	1904	1905	Total
Diocèse de Kristiania .	21	18	16	21	33	109
— - Hamar . . .	14	5	17	11	7	54
— - Kristiansand	21	19	26	29	23	118
— - Bergen . . .	18	21	27	21	17	104
— - Trondhjem .	8	16	17	17	14	72
— - Tromsø . . .	15	24	23	8	16	86
	97	103	126	107	110	543

Sur ce nombre, 51 ont continué dans la carrière de l'enseignement en dehors de l'école primaire publique, 20 ont embrassé une profession pratique, 22 sont devenus agriculteurs, 6 ont continué leurs études, 9 ont emigré.

Voici, pendant cette même période, le nombre des *institutrices*, ayant quitté le service de l'école:

	1901	1902	1903	1904	1905	Total
Diocèse de Kristiania .	11	8	6	25	32	82
— - Hamar . . .	9	7	6	10	8	40
— - Kristiansand	10	9	8	17	23	67
— - Bergen . . .	3	11	12	9	6	41
— - Trondhjem .	10	11	7	6	12	46
— - Tromsø . . .	-	-	3	7	9	19
	43	46	42	74	90	295

Parmi celles-ci, 17 ont continué dans la carrière de l'enseignement en dehors de l'école primaire publique, 10 ont embrassé une profession pratique, 3 ont émigré, et 146 se sont mariées.

3 Economie des écoles.

Les données fournies, dans les tableaux statistiques (tableau 2), relativement à l'économie des écoles, ont été puisées dans les extraits des comptabilités communales, adressés au bureau central de statistique et ne comprennent que les dépenses mêmes nécessitées par le fonctionnement des écoles. Dans ces extraits, les frais d'administration ainsi que les acomptes, remboursements d'emprunts, et intérêts figurent comme dépenses communales ordinaires et non comme dépenses particulières relatives au service de l'enseignement.

En tant que les subventions fournies par le trésor ou par les caisses scolaires départementales ne suffisent pas à couvrir les dépenses des écoles (voir à ce sujet l'aperçu général des dépenses pour l'enseignement tableau II), ces dépenses se répartissent par imposition de la même manière que les autres dépenses communales.

Les frais payés pour l'enseignement primaire public par les *caisses communales*, les *établissements miniers et industriels* (traitement et frais de nourriture des instituteurs, achat de terre pour les instituteurs, construction, entretien et location des maisons d'école, livres, autres frais et retraites) se sont élevés en 1905 à kr. 5 054 483 contre kr. 4 851 752 en 1900. Ces frais ont donc augmenté de kr. 202 731 ou de 4 %, tandis que, de 1895 à 1900, ils avaient augmenté de 15 %.

Pendant la période quinquennale écoulée, ces frais se sont répartis comme suit entre les différents articles de compte:

	Traitements des instituteurs.	Achat de terre pour les instituteurs.	Construction ou entretien des maisons d'école.	Location de locaux d'école.	Livres et autre matériel d'enseignement. Mobilier des écoles.	Retraites.	Autres frais.	Total.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1901	3 388 356	31 962	1 010 784	150 936	127 699	17 125	382 100	5 108 952
1902	3 435 097	20 042	803 356	146 887	129 458	18 617	366 829	4 920 286
1903	3 481 505	20 319	745 757	155 191	112 481	19 221	388 365	4 922 839
1904	3 528 510	10 897	916 779	147 862	104 475	17 329	409 812	5 135 664
1905	3 562 524	4 589	791 403	147 725	106 593	16 205	425 444	5 054 483
		87 809	4 268 079		580 706			

Comme on le voit, ce sont seulement les frais occasionés par les traitements des instituteurs et les »Autres frais« qui ont augmenté pendant la période quinquennale, tandis que les autres dépenses ont diminué pendant cette même période. La diminution est notamment sensible (d'env. kr. 300 000) pour les frais de construction et d'entretien des maisons d'école, frais qui en 1900, n'avaient pas été inférieurs à kr. 1 091 435.

Sur les dépenses faites en 1905 par les *communes*, les *établissements miniers et industriels* pour les écoles primaires publiques, kr. 1 209 137 ont été couvertes par le *Trésor*, dont kr. 1 209 137 étaient des subventions faites conformément à l'art. 38 de la loi sur les écoles primaires rurales; pour la même année, les subventions fournies par les *caisses scolaires départementales* aux districts ont été de kr. 371 250. En 1900, les subventions du Trésor aux caisses des districts avaient été de kr. 1 063 122, dont kr. 1 046 532 avaient été allouées conformément à l'art. 33 de la loi sur les écoles primaires rurales, tandis que les subventions des caisses scolaires départementales avaient été de kr. 406 650.

Les dépenses des circonscriptions scolaires pour les écoles primaires publiques, pendant la période quinquennale, lorsqu'il est question des dé-

penses en numéraire, ont augmenté de kr. 151 952, en 1900, à kr. 167 410 en 1905, tandis que la valeur pécuniaire des prestations en nature a monté de kr. 82 566 à kr. 85 872.

Les dépenses des caisses scolaires départementales se sont élevées, en 1905, à kr. 1 702 165, contre kr. 1 042 197 en 1900; sur ces sommes, kr. 280 211 en 1905, et kr. 245 940 en 1900 ont été réparties comme impôt entre les différentes préfectures, tandis que le reste, kr. 1 421 954, d'une part, et kr. 796 257, de l'autre, a été payé par la Caisse Générale pour le progrès de l'Instruction publique. Cette augmentation considérable des frais est due à l'entrée en vigueur de la loi du 31 Mai 1900, mentionnée sous le chapitre 2; elle a, en effet, sensiblement augmenté les frais occasionnées par les suppléments de traitement à verser aux instituteurs après un certain nombre d'années de service. Tandis que ces frais de suppléments n'étaient, en 1900, que de kr. 562 295, ils ont monté, en 1905, à kr. 1 257 188, ce qui est env. 83 % des dépenses des Caisses scolaires départementales. Comme on l'a déjà mentionné, la nouvelle loi impose à l'Etat, en vue de subvenir aux frais des 3e et 4e suppléments de traitement à verser aux instituteurs après un certain nombre d'années de service, de payer aux Caisses scolaires départementales une subvention correspondant aux sommes fixées comme minimum de suppléments; de là provient l'augmentation si considérable de la subvention de l'Etat aux Caisses scolaires départementales, sans qu'il se soit produit d'accroissement correspondant dans les sommes réparties comme impôt entre les départements.

Comme supplément de traitement aux instituteurs dans les campagnes, d'après l'ancienne loi scolaire, il a été versé, en 1900, kr. 53 203 par le Trésor; la subvention correspondante pour l'année 1905 n'a été que de kr. 294.

D'après ce qui précède, les *dépenses totales* occasionnées par l'enseignement primaire public dans les communes rurales, ont donc été:

	en 1900	en 1905
1. Dépenses des caisses communales	kr. 4 851 752	kr. 5 054 483
2. Dépenses des circonscriptions; numéraire.....	» 151 952	» 167 410
3. Dépenses des circonscriptions; prestations en nature	» 82 566	» 85 872
4. Dépenses des caisses scolaires départementales, déduction faite de ce qui a été versé dans les petites caisses scolaires, et qui, par conséquent, se trouve compris sous le no. 1	» 635 547	» 1 330 915
5. Suppléments de traitement aux instituteurs	» 53 203	» 294
	<hr/> kr. 5 775 020	<hr/> kr. 6 638 974

Sur ces sommes ont été fournis par les *fonds publics*:

Partie des sommes

figurant sous le

no. 1..... kr. 1 063 122

kr. 1 209 137

Subvention de la caisse générale pour le progrès de l'insruction publique aux caisses scolaires départementales

» 796 257

» 1 421 954

Suppléments de traitements payés par le Trésor.....

» 53 203

» 294

————— » 1 912 582 ————— » 2 631 385

Total des sommes

fournies par les

fonds publics ... kr. 1 912 582

kr. 2 631 385

Il a donc été fourni

par les *communes*

kr. 3 862 438

kr. 4 007 589

Les parts respectives des Communes et de l'Etat au total des dépenses ont donc été, en 1900, d'env. 67 et 33 %, et, en 1905, d'env. 61 et 39 %.

L'instruction de chaque élève de l'école primaire publique rurale a donc coûté en tout, par an, kr. 24.52, en 1905, contre kr. 22.08 en 1900. Sur ces sommes, il a été payé par les communes kr. 14.83, et par l'Etat kr. 9.72, contre kr. 14.77 et kr. 7.31 en 1900.

4. Ecoles départementales et hautes écoles populaires.

Les écoles *départementales* et les écoles privées de même genre (hautes écoles populaires) étaient en 1900—1901, au nombre de 50, dont 13 privées. Parmi ces écoles, 37 avaient des cours mixtes pour garçons et filles, 11 étaient des écoles de garçons avec cours de peu de durée pour les filles et 2 étaient des cours pratiques pour les jeunes filles; 2 écoles mixtes avaient des cours d'été de peu de durée pour garçons et filles, 1 école mixte avait en outre des cours de peu de durée spécialement pour les filles.

On donne ci-après le nombre des écoles qui, ayant des subventions de l'Etat, ont été en fonction en 1905—1906:

dans le diocèse de Kristiania . . . 11 écoles, dont 0 privées.

--	--	Hamar	11	--	--	4	--
--	--	Kristiansand . . .	13	--	--	5	--
--	--	Bergen	10	--	--	5	--
--	--	Trondhjem	8	--	--	4	--
--	--	Tromsø	7	--	--	2	--

Total 60 écoles, dont 20 privées.

52 d'entre elles étaient des écoles mixtes pour garçons et filles; parmi ces dernières écoles mixtes 7 avaient en outre des cours de peu de durée pour les jeunes filles. 3 écoles avaient des cours spéciaux de longue durée pour les garçons et de peu de durée pour les filles. 5 écoles étaient des écoles pratiques pour jeunes filles. Les cours durèrent en général de 6 à 7 mois, et les cours de peu de durée pour jeunes filles, de 3 à 4 mois. Parmi les écoles pratiques de jeunes filles, les cours étaient dans 4 d'une durée d'env. 1 an, dans 1, de 9 mois.

Le nombre total des élèves était, au commencement des cours, de 1 365 garçons et de 1 138 filles, et à la fin des cours, de 1 267 garçons et de 1 086 filles. Le nombre moyen des élèves de chaque cours était donc de 24 garçons et de 16 filles. Le nombre total des instituteurs était de 147, et des institutrices de 103.

Les dépenses totales pour les écoles sus-mentionnées ont été, en 1905, de kr. 320 003, dont kr. 42 615 étaient des bourses à des élèves indigents. Sur ce total, kr. 217 549 ont été couvertes par les fonds publics, et le reste par les préfectures (Voir: Tableau 4 ci-après). En 1900, le montant des dépenses pour ce genre d'écoles s'était élevé à kr. 242 355.

On renvoie, d'ailleurs, au tableau général relatif aux Ecoles départementales, aux Hautes Ecoles populaires et aux écoles pratiques de jeunes filles, imprimé comme annexe aux rapports des Directeurs d'écoles.

5. Ecoles du soir.

On donne ici les renseignements suivants sur les *Ecole du soir*, pendant la période quinquennale 1901—1905:

Nombre des écoles.	Nombre des élèves*)		Nombre des heures d'enseigne- ment.	Dépenses.
	garçons.	filles.		
1901—02	431	4 149	2 074	24 938 Kr.
1902—03	359	3 197	1 546	20 055 21 127
1903—04	355	2 915	1 762	21 762 16 907
1904—05	337	3 375	1 701	19 894 18 165
1905—06	403	3 864	1 982	23 277 17 041
				19 484

*) Au commencement des cours.

Voici, en moyenne, le nombre des élèves et des heures d'enseignement, ainsi que les dépenses pour chaque école du soir:

	Elèves.	Heures d'enseignement par école.	Dépenses par école.	Dépenses par élève.
1901—02	14	58	env. kr. 49	env. kr. 3.50
1902—03	13	56	“ “ 47	“ “ 3.60
1903—04	13	61	“ “ 51	“ “ 3.90
1904—05	15	59	“ “ 50	“ “ 3.33
1905—06	14	58	“ “ 48	“ “ 3.43

Le nombre des écoles du soir dans les différents diocèses en 1905—06, comparativement à 1900—1901, a été:

	en 1905—06:	en 1900—01:
Diocèse de Kristiania	113	122
— Hamar	-	-
— Kristiansand	42	79
— Bergen	89	71
— Trondhjem	66	80
— Tromsø	93	52

Tandis qu'en 1900—1901 il n'y avait pas d'écoles du soir dans les préfectures de Hedemarken, de Kristian, de Lister et Mandal et de Nordre Bergenhus, il n'y en avait pas, en 1905—1906, dans les préfectures de Hedemarken, de Kristian, de Bratsberg, de Nedenes et de Lister et Mandal. Les écoles du soir ont été les plus nombreuses dans les préfectures de Stavanger, de Søndre Bergenhus, de Romsdal et de Nordland.

Comme antérieurement, la plupart des heures de l'enseignement ont été consacrées à la langue maternelle et au calcul: en 1905—06, d'une part 10 588, de l'autre 10 199 heures, sur un total de 23 277 heures d'enseignement, alors que la matière qui accuse, après celles-là, le plus grand nombre d'heures d'enseignement (l'histoire), n'en a eu que 704.

Les frais occasionnés par les écoles du soir en 1905—06, ont été couverts par les subventions de l'Etat pour une somme de kr. 14 066, et par celles des communes ou des circonscriptions scolaires pour une somme de kr. 5 241.

6. Ecoles de continuation.

Les renseignements suivants concernent, pour les années 1901—1905, les *écoles de continuation*, fondées conformément aux dispositions de la loi sur les écoles primaires rurales du 26 juin 1889 :

Nom- bre d'éco- les.	Nom- bre d'in- stitu- teurs.	Nombre d'élèves*)		Total des heu- res d'en- seigne- ment.	Dé- penses.	Dont ont été cou- vertes:		
		garçons.	filles.			par les subven- tions de l'Etat.	par les subven- tions des com- munes.	
1901—02 . . .	192	215	1 908	1 061	70 130	59 561	38 454	20 141
1902—03 . . .	182	207	1 841	966	69 391	59 649	39 670	19 241
1903—04 . . .	188	207	1 840	911	74 374	61 380	39 709	21 128
1904—05 . . .	185	209	1 901	1 043	73 909	64 191	42 757	20 416
1905—06 . . .	184	220	1 819	987	81 654	68 852	46 911	21 199

Le nombre moyen des élèves et des heures d'enseignement, et la moyenne des frais de chaque école de continuation ont été pendant la période quinquennale 1901—1905 :

	Elèves.	Heures d'en- seignement par école.	Frais par école.	Frais par élève.
1901—02 . . .	15	365	kr. 310	kr. 20.66
1902—03 . . .	15	381	« 327	« 21.80
1903—04 . . .	15	395	« 326	« 21.73
1904—05 . . .	16	399	« 347	« 21.69
1905—06 . . .	15	443	« 374	« 24.93

En 1905 —1006, il y a eu des écoles de continuation dans toutes les préfectures, excepté celles de Jarlsberg et Larvik et de Finmarken. Leur nombre a été le plus élevé dans les préfectures de Romsdal et de Søndre Bergenhus (respectivement 33 et 24 écoles); puis viennent les préfectures de Nordre Bergenhus, de Hedemarken, de Stavanger, de Søndre Trondhjem, de Nordre Trondhjem et de Kristian (comptant de 18 à 12 écoles); au dernier rang se trouvent celles de Akershus, Buskerud et Tromsø, avec chacune 3 écoles.

La durée des cours a été des plus variables; en 1905—1906 elle a varié de 4 à 24 semaines suivant les écoles; les heures d'enseignement ont été, en général, de 36 heures par semaine.

Aussi dans les écoles de continuation, on remarque, que la plupart des heures de l'enseignement ont été consacrées à la langue maternelle

*) Au commencement des cours.

et au calcul ; sur 81 654 heures d'enseignement, 23 814 et 18 030 ont été respectivement consacrées aux dites matières ; puis vient l'histoire qui figure pour 8 866 heures, et l'histoie naturelle pour 8 293 heures.

B. Villes.

Conformément à la loi du 21 juillet 1894, tout enfant a droit à l'enseignement dans l'école primaire des villes à partir du terme d'admission, qui suit immédiatement l'âge de 6 ans et demi révolus, et jusqu'à ce qu'il ait atteint le but de l'école, sans dépasser toutefois le terme de sortie qui suit immédiatement la 15^e année révolue.

Le nombre des *enfants ayant droit à l'enseignement* a été :

	<i>garçons :</i>	<i>filles :</i>	<i>total :</i>	<i>dont au-dessous de 7 ans :</i>
en 1900	48 760	47 594	96 354	6 033
- 1901	49 768	48 447	98 215	6 277
- 1902	51 597	49 932	101 529	6 737
- 1903	52 229	50 679	102 908	6 598
- 1904	53 302	51 934	105 236	6 969
- 1905	53 336	52 303	105 639	6 939

Parmi les enfants qui avaient droit à l'enseignement en 1905, 87 841, dont 44 275 garçons et 43 666 filles *suivirent les cours de l'école primaire publique*; 5 078 avaient moins de 7 ans. En 1900, le nombre total des enfants de l'école primaire publique était de 77 303, dont 39 117 étaient des garçons, 38 186 des filles, et 4 474 avaient moins de 7 ans. En 1905, un nombre total de 15 209 enfants, dont 7 843 garçons et 7 366 filles, reçurent leur enseignement *hors de l'école primaire publique*; leur nombre était en 1900, de 15 915 enfants, dont 8 020 garçons et 7 895 filles. Le nombre des enfants au dessus de 7 ans, qui, en 1905, ne reçurent *aucun enseignement*, était, en tout, de 408 enfants, dont 204 garçons et autant de filles; ces chiffres pour l'année 1900 sont respectivement 552, 259 et 293. Prirent part, en 1905, à l'*enseignement facultatif*, 17 657 enfants, dont 7 890 garçons et 9 767 filles; ces cours furent suivis, en 1900, par 8 088 enfants, dont 3 429 garçons et 4 659 filles. Reçurent un enseignement tout à fait spécial dans des classes séparées, 839 enfants, dont 513 garçons et 326 filles; ces chiffres correspondants, pour l'année 1900, étaient 806, 582 et 224. Il est impossible d'indiquer le nombre des enfants qui, *ayant droit à l'enseignement*, ont été élèves des *écoles supérieures*; il ressort, par contre, des tableaux 8 et 9, que 4 522 enfants étaient élèves d'écoles communales et privées, de garçons et de filles, n'ayant pas le droit de faire passer les examens, tandis que 16 227 étaient élèves d'écoles supérieures de l'Etat, communales et privées ayant ce dit droit. Une

XLVIII

grande partie de ces élèves avaient toutefois dépassé la limite d'âge donnant droit à l'enseignement, sans qu'il soit cependant possible d'en indiquer plus exactement le nombre.

Tandis que, d'après les renseignements qui précèdent, le nombre des enfants ayant droit à l'enseignement a augmenté, pendant la période quinquennale écoulée, de 9 285, celui des élèves de l'école primaire publique s'est accru de 10 538, tandis que celui des enfants ayant reçu leur instruction hors de l'école primaire publique a diminué de 706.

Lorsqu'on prend le total des enfants qui ont fréquenté, en 1905, l'école primaire publique, on trouve qu'ils ont été répartis entre 2 740 classes, (2 522 en 1900); sur ce nombre, 950 étaient des classes de garçons, 934 des classes de filles et 856 des classes mixtes. Dans les villes de quelque importance, les enfants sont en général divisés suivant le sexe, ce qui est plus rarement le cas dans les petites villes. Le nombre des élèves par classe était, en moyenne, de 32 en 1905, contre 30.6 en 1900. Celui des classes comptant plus de 40 élèves était, en 1905, de 53; ce nombre n'est autorisé par la loi sur les écoles primaires publiques que provisoirement ou lorsqu'il y a, au point de vue économique, cas de force majeure. En 1900, ce nombre n'avait été dépassé que dans 18 classes.

Il y avait en moyenne, en 1905, dans les écoles primaires publiques des villes, 85 426 élèves qui auraient du, en tout, fréquenter l'école pendant 19 757 440 jours. On obtient ainsi une moyenne de 231.3 jours d'école par enfant, contre 230.5 en 1900. Le nombre des *jours d'absence* pour tous les enfants a été, en 1905, de 1 098 460, soit 5.5 %, contre 6.6 % en 1900. Ces absences ont eu lieu, pour cause de maladie: 831 500 jours; soit 4.2 %; pour d'autres motifs plausibles: 191 336 jours, soit 0.9 %; sans motifs plausibles: 75 624 jours, soit 0.4 %, contre respectivement 4.7 %, 1.3 % et 0.6 % en 1900. Le tableau suivant indique, en chiffres pour cent, le nombre des absences dans les différents *diocèses*:

	1905	1900
Diocèse de Kristiania	5.2	6.5
— Hamar	4.0	7.5
— Kristiansand	6.3	7.0
— Bergen.....	5.3	5.9
— Trondhjems.....	5.4	6.3
— Tromsø	7.4	9.0

Dans les *principales villes*, le nombre pour cent des absences est calculé comme suit:

Kristiania	5.3 (en 1900 6.1)	Arendal	8.2 (en 1900 7.4)
Fredrikshald	4.9 (— 5.4)	Kristiansand	7.8 (— 8.1)
Fredrikstad	5.3 (— 7.0)	Stavanger	5.5 (— 5.6)
Drammen	4.4 (— 6.7)	Bergen	5.2 (— 5.9)
Larvik	6.9 (— 10.2)	Kristiansund	7.0 (— 6.2)
Skien	5.8 (— 6.6)	Trondhjem	5.0 (— 6.3)

Les postes complets d'instituteurs (en général de 30 à 36 heures d'enseignement par semaine pour les instituteurs et de 27 à 36 heures pour les institutrices) ont été occupés, en 1905, par 804 instituteurs et 1 546 institutrices, contre 745, d'une part, et 1 388, de l'autre, en 1900. Le nombre des instituteurs a donc augmenté, pendant la période quinquennale, de 59, et celui des institutrices, de 158. Cette augmentation correspond au rapport qui a existé, pendant ces dernières années entre le nombre des postes d'instituteurs et celui des institutrices. Tandis qu'en 1875, le personnel enseignant comptait sur cent, 56 instituteurs et 44 institutrices, la proportion était en 1880 de 47 à 53, en 1890 de 38 à 62, en 1895 de 36 à 64 et enfin en 1900 et 1905 de 34 à 66. Pour les instituteurs à poste complet, les appointements les plus forts se sont élevés, en 1905, comme en 1900, à kr. 4 700; les plus faibles ont été de kr. 800, contre kr. 720 en 1900. Pour les institutrices à poste complet, les appointements les plus forts ont été de kr. 1 800, en 1905, contre kr. 1 650, en 1900, tandis que les plus faibles ont été, pendant les deux années en question, de kr. 600.

Comme supplément de traitement au personnel enseignant des villes, l'Etat n'a versé en 1905, comme en 1900, que kr. 200.

Les dépenses totales, pour l'enseignement primaire public dans les villes, se sont élevées, en 1905, à kr. 4 877 650. Sur cette somme, kr. 3 599 839 ont été employées aux traitements, kr. 397 510 à la construction et à l'entretien des maisons d'école, kr. 14 759 aux loyers des locaux pour les écoles, kr. 134 779 aux livres, matériel d'enseignement et mobilier des écoles, et kr. 730 763 à des frais divers. Dans le total des dépenses ne sont compris ni les intérêts ni les acomptes des dettes contractées à l'occasion de la construction des écoles; pour plusieurs écoles, les frais concernant les retraites ne sont, en outre, pas compris dans les budgets des écoles, mais figurent dans d'autres comptes de dépenses. En 1900, le total des dépenses pour les écoles primaires publiques des villes s'était élevé à kr. 4 733 877. Sur ces dépenses, kr. 3 222 529 ont été employées aux traitements, kr. 617 765 à la construction et à l'entretien des maisons d'école, kr. 19 051 aux loyers des locaux pour les écoles, kr. 143 460 à l'achat des livres, matériel d'enseignement et mobilier des écoles, kr. 29 966 aux retraites, et kr. 701 106 à des frais divers. Le total des dépenses a donc augmenté, pendant la période quinquennale, de kr. 143 377; le compte des traitements, à lui seul, accuse une augmentation de kr. 477 310, tandis que, d'autre part, il y a diminution dans plusieurs des comptes de frais; tel est, entre autres, le compte de construction et d'entretien des maisons d'école, où l'on observe une diminution de kr. 220 255. Pour couvrir les dépenses totales de l'année 1905, les communes ont fourni kr. 3 894 461, et l'Etat kr. 983 189; sur cette dernière somme, kr. 961 726 formaient les subventions accordées conformément à l'art. 15 de la loi sur l'école primaire dans les villes (correspondant au tiers des appointements

versés aux instituteurs). Le nombre moyen des enfants ayant été de 85 426, l'enseignement donné à chaque enfant a donc coûté kr. 57.09, ou, en déduisant les dépenses affectées à la construction et à l'entretien des écoles, kr. 52.45, contre 55.09 en 1900.

II. Ecoles secondaires.

1. Ecoles secondaires publiques, communales et privées ayant droit de faire passer l'examen de fin d'études.

Par loi du 27 juillet 1896, a été introduite, comme on l'a fait observer dans les remarques servant d'introduction à la Statistique scolaire, une nouvelle organisation des *écoles secondaires*. Tandisque, d'après l'ancienne loi du 17 juin 1869, l'école secondaire se trouvait organisée d'une manière indépendante (comprenant 3 classes préparatoires, 6 classes intermédiaires et 3 classes de gymnase⁽¹⁾), d'après la nouvelle loi, l'*école primaire publique* est l'*école préparatoire à l'école secondaire*, de manière que l'école primaire publique est en général commune à tous les enfants pour ce qui concerne les 5 premières années scolaires, lorsque les cours de l'école intermédiaire sont généralement restreints à 4 années. Les cours du gymnase durent, comme auparavant, 3 ans. Il n'y a plus de classes préparatoires dans les écoles secondaires publiques et communales. Les écoles secondaires privées continuent à avoir des classes préparatoires.

D'après la nouvelle loi, les cours de latin de l'*école intermédiaire* sont supprimés. On enseigne dans l'école intermédiaire une série de matières de culture intellectuelle générale, parmi lesquelles 2 langues étrangères (allemand et anglais). On est toutefois autorisé à éliminer de l'ensemble des matières une des langues étrangères, et à réduire le programme d'enseignement des mathématiques. Le gymnase est divisé en 2 lignes: celle des sciences et celle des langues et de l'histoire; dans la seconde de ces lignes, on peut, avec l'autorisation du Storthing, enseigner le latin. La 1^{ière} classe du gymnase est commune aux lignes, la division des lignes ne commençant qu'avec la 2^e classe. On peut, conjointement avec la 1^{ière} classe du gymnase, organiser un cours d'un an procurant une instruction complète visant spécialement certaines positions sociales.

Le nombre des *écoles secondaires publiques* était, en 1905, de même qu'en 1900, de 14; elles avaient toutes un gymnase. 8 écoles (savoir les 4 écoles »cathédrales», les écoles de Hamar, Drammen, Skien et Stavanger) avaient les deux lignes; 2 écoles (celles de Fredrikstad et de Bodø) n'avaient qu'une ligne de sciences, et 4 écoles (celles de Aalesund, Christiansund, Tromsø et Arendal) seulement une ligne de langues et histoire.

(1) Les 3 dernières années de l'enseignement secondaire.

Les écoles secondaires communales, dont on comptait 44 en 1900, sont, en 1905, au nombre de 51. Cinq d'entre elles (Fredrikstad, Moss, Lillehammer, Tønsberg et Larvik) avaient un gymnase. Toutes, à l'exception de 4, recevaient une subvention de l'Etat.

Il y avait, en 1905, 14 écoles secondaires privées, contre 12 en 1900. Parmi celles-ci, 7 avaient un gymnase, dont 6 avec les deux lignes, 1 avec une ligne de langues et histoire.

Les écoles secondaires privées de filles étaient, en 1905, comme en 1900, au nombre de 14; dans l'une d'elles existait une 1ère classe de gymnase.

Toutes les écoles en question avaient le droit de faire passer les examens, soit l'examen dit »artium«, soit l'examen de sortie de l'école intermédiaire. Une des écoles secondaires privées ayant gymnase, n'avait toutefois pas le droit de faire passer l'examen dit »artium.«

En renvoyant aux données statistiques fournies au tableau 9 pour chaque école séparément, on donne ci-après un aperçu sommaire de quelques-uns des renseignements les plus importants qui y sont contenus:

	Nombre de classes.	Nombre des élèves pendant l'année scolaire 1905—06							Nombre des élèves ayant passé l'examen de l'école intermédiaire.	Nombre des professeurs.	Nombre des institutrices.	Total des dépenses pour l'exercice scolaire 1905—06*).
		Gymna- se: ligne de sciences.	Gymnase: ligne de langues et d'histoire		1ère classe du gymna- se ou cours pratique.	Ecole intermé- diaire.	Ecole prépara- toire.	Total.				
			sans latin.	avec latin,								Kr.
14 écoles secondaires publiques	159	176	163	145	282	2 599	-	3 365	532	238	36	760 103
51 écoles secondaires communales	288	39	28	17	50	4 642	468	5 244	897	323	143	971 169
14 écoles secondaires privées.	210	154	76	171	211	1 730	1 912	4 254	338	187	123	
14 écoles secondaires privées pour filles	156	-	-	-	7	1 490	1 867	3 364	185	55	214	-
	813	369	267	333	550	10 461	4 247	16 227	1 952	803	516	1 731 272

*) Les dépenses des écoles privées ne sont pas comprises sous cette rubrique, par suite de l'insuffisance des données.

Sur le nombre total des élèves, on comptait 7 416 filles contre 6 484 en 1900—1901.

Pendant l'année scolaire 1900—1901, le nombre total des élèves des écoles secondaires était de 15 395 : il y a donc eu une augmentation de 832 élèves. Le nombre des élèves des écoles publiques s'est accrû de 191, celui des écoles communales de 365, celui des écoles secondaires privées de 270 et celui des écoles secondaires privées pour filles de 6. En prenant les écoles secondaires dans leur totalité, le nombre des élèves de la ligne des sciences du gymnase a diminué, pendant la période quinquennale, de 494 (de 863 en 1909—01 à 369 en 1905—06). Cette baisse considérable est due, d'une part, à ce que, en 1900—1901, le nombre des élèves de la 1^{ère} classe du gymnase était également compris dans ce total, et d'autre part, à ce que, pendant le dit exercice scolaire, la 2^e et la 3^e classe du gymnase des sciences fonctionnaient d'après l'ancienne organisation, tandis qu'en 1905—1906, la nouvelle organisation, qui a rassemblé la majorité des élèves du gymnase dans la ligne des langues et histoire, est définitivement mise en pratique. Il s'est produit une diminution de 752 élèves dans le nombre des élèves de l'école préparatoire, pendant la période quinquennale. On remarque, d'autre part, que le nombre des élèves des autres lignes et sections de l'école a augmenté pendant la période quinquennale, savoir, dans la ligne des langues et histoire sans latin, de 130, et dans la même ligne avec latin, de 94, et enfin dans l'école intermédiaire, de 1 378. En considérant le gymnase dans sa totalité, le nombre de ses élèves a augmenté, pendant la période quinquennale de 206 (de 1 313 en 1900—01 à 1 519 en 1905—06).

La baisse considérable sus-mentionnée dans le nombre des élèves de l'école préparatoire, pendant la période quinquennale, provient essentiellement de la suppression des classes préparatoires dans les écoles secondaires publiques et communales recevant une subvention de l'Etat, par suite de la nouvelle organisation de l'école primaire publique, comme école préparatoire à l'école intermédiaire. Pendant les deux exercices scolaires susmentionnés, le nombre des élèves de l'école préparatoire se répartit comme suit entre les différentes écoles :

	1900—01:	1905—06:
Ecole secondaires publiques	302	-
— — communales	971	468
— — privées	1 962	1 912
— — privées de filles	1 764	1 867
Total	<hr/> 4 999	<hr/> 4 247

Le nombre des élèves par classe était, en moyenne, de 21 (en 1900 de 20) dans les écoles publiques, de 18 (19) dans les écoles communales, de 20 (22) dans les écoles secondaires privées, de 21 (22) dans les écoles secondaires privées de filles.

Dans les différentes sections des écoles, le nombre moyen des élèves par classe était :

	dans les écoles publiques		dans les écoles communales		dans les écoles privées		dans les écoles de filles	
	1900—01	1905—06	1900—01	1905—06	1900—01	1905—06	1900—01	1905—06
gymnase	12	14	9	10	20	16	23	7
école intermédiaire	24	24	19	17	21	21	23	22
— préparatoire	25	-	25	29	23	20	23	21

Des cours pratiques ont été tenus en 1905—1906 à l'école publique de Fredrikshald et à l'école communale de Fredrikstad, avec, respectivement, 7 et 6 élèves.

Sur les 10 461 élèves de l'école intermédiaire, un certain nombre avaient profité de l'autorisation qui leur était accordée conformément à la nouvelle organisation introduite par la loi du 27 juillet 1896, pour restreindre le nombre des matières de l'enseignement: 57 avaient suivi les cours restreints en mathématiques et supprimé l'anglais; 104 avaient seulement restreint le programme des mathématiques, 324 avaient seulement supprimé l'allemand, et 58 seulement l'anglais. Conformément à l'art. 7 de la nouvelle loi scolaire; 426 élèves du gymnase et 1 873 élèves de l'école intermédiaire avaient été dispensés de suivre les cours de certaines matières.

Suivant le rapport du Conseil de l'enseignement, l'examen dit „*artium*“ a été passé en 1906 par 450 élèves; sur ce nombre 165 ont passé l'examen des sciences, 119 l'examen des langues et histoire sans latin, et 66 l'examen des langues et histoire avec latin. Parmi les élèves qui passèrent l'examen des sciences, 124 étaient élèves des écoles et 41 avaient suivi des cours particuliers; parmi ceux qui passèrent l'examen des langues et histoire sans latin, 113 étaient élèves des écoles et 6 élèves de cours particuliers; tandis que parmi ceux qui passèrent ce même examen avec latin, 125 étaient élèves des écoles et 41 élèves de cours particuliers. Sur les 567 élèves qui s'étaient d'abord inscrits à l'examen dit „*artium*“, 92 échouèrent à l'examen, dont 81 à l'écrit.

Il a été procédé en 1906, à l'*examen de sortie de l'école intermédiaire* dans toutes les écoles ayant le droit de faire passer cet examen. D'après le rapport du Conseil de l'enseignement, 2 689 candidats s'étaient d'abord inscrits à l'examen; 74 d'entre eux se retirèrent avant ou pendant l'examen. Sur les 2 615, qui restèrent, 2 284 furent reçus à l'examen; parmi ceux-ci, 1 371 étaient des garçons, et 913 des filles. 2 021 étaient élèves des écoles, 263 avaient suivi des cours particuliers. Parmi les 2 615 élèves qui se présentèrent à l'examen, 401 étaient candidats à l'examen re-

streint de l'école intermédiaire. Ainsi qu'il ressort du tableau 9, (Voyez ci-après, pages 168 et 169), les données reçues des écoles sur les élèves qui ont été reçus, en 1906, à l'examen dit „artium“ et à l'examen de sortie de l'école intermédiaire, ne concordent pas exactement avec les chiffres publiés, ci-devant, suivant le rapport du Conseil de l'enseignement; cela provient de ce que les données fournies par les écoles ne comprennent pas les candidats autorisés à passer ultérieurement une partie de leur examen, ni ceux qui ont passé l'examen dit „artium“ ou l'examen de sortie de l'école intermédiaire devant le Conseil de l'enseignement.

Le personnel enseignant des écoles secondaires se composait, en 1905—1906, de 803 *professeurs* et de 516 *institutrices*; en 1900—1901 leur nombre était respectivement de 679 et 409.

Les *dépenses* des écoles secondaires publiques et communales se sont élevées, pendant l'exercice 1905—1906, à kr. 760 103, d'une part, et à kr. 971 169, de l'autre, soit, en tout, à kr. 1 731 272. En 1900—1901, elles avaient été, respectivement, de kr. 680 892 et de kr. 852 634, soit, comme total, de kr. 1 533 526. Les *revenus* ont été, en 1905—1906, de kr. 760 103 pour les écoles publiques, dont kr. 299 978 étaient des subventions de la caisse de l'Etat, et de kr. 975 502 pour les écoles communales, dont kr. 272 154 étaient des subventions de l'Etat; le total des revenus s'est donc élevé à kr. 1 735 605. En 1900—01 les revenus des écoles publiques étaient de kr. 685 530, dont kr. 245 222 étaient des subventions de l'Etat, et ceux des écoles communales de kr. 864 317, dont kr. 181 258 étaient des subventions de l'Etat. Il n'est pas possible de donner de renseignements sur les dépenses et les revenus des écoles secondaires privées de garçons et de filles, les données fournies comme réponses aux questionnaires schématiques étant, sur ce point, trop incomplètes. L'enseignement, pour chaque enfant, a coûté, en 1905—1906, kr. 225 dans les écoles publiques et kr. 185 dans les écoles communales, contre kr. 214, d'une part, et kr. 174, de l'autre, en 1900—1901.

2. Ecoles de garçons et écoles de filles, communales et privées, sans droit de faire passer les examens.

Il existait, en 1900, 83 écoles de ce genre ayant en tout 4 679 élèves, dont 2 087 garçons et 2 592 filles. En 1905, le nombre de ces écoles était de 102, comptant 346 classes, 134 professeurs et 218 institutrices. Le nombre des élèves était de 4 522, dont 2 391 garçons et 2 131 filles. Sur ces écoles, 8 étaient exclusivement des écoles de garçons, 6 exclusivement des écoles de filles et 88 des écoles mixtes. Une école était communale, 101 étaient privées.

III. Instruction du personnel enseignant.

La loi du 18 janvier 1902, relative aux écoles normales et aux examens pour les instituteurs et les institutrices de l'école primaire publique, a introduit une nouvelle organisation des anciens séminaires destinés à former les instituteurs et les institutrices de l'école primaire publique. D'après la nouvelle loi, les cours des écoles normales, qui étaient antérieurement de 2 ans, sont devenus des cours de 3 ans. La première classe, d'après le nouveau régime, a commencé à fonctionner le 1er Septembre 1902, alors que l'on continuait à y recevoir des élèves également d'après l'ancien programme. Les écoles normales ont été complètement organisées, d'après la nouvelle loi, à partir du commencement de l'exercice scolaire 1904—1905.

Il y avait en fonction, en 1905, 10 *écoles normales*, servant à former des instituteurs et des institutrices de l'école primaire publique, 6 publiques et 4 privées, auxquelles avait été accordé le droit de faire passer les examens d'instituteur. En 1900, il existait 11 séminaires, dont 6 publics et 5 privés, le séminaire privé de Seljord ayant été supprimé en 1903.

Le nombre des élèves des écoles normales, pendant la période quinquennale écoulée, a été:

en 1901—02 de 755, dont 339 passèrent l'examen supérieur d'instituteurs, savoir:										
							204 hommes et 135 femmes.			
- 1902—03 -	980	—	321	—	—	—	192	—	129	—
- 1903—04 -	953	—	400	—	—	—	216	—	184	—
- 1904—05 -	902	—	293	—	—	—	174	—	119	—
- 1905—06 -	955	—	355	—	—	—	208	—	147	—
Total 1 708,							dont 994 hommes et 714 femmes.			

Parmi les élèves de l'exercice scolaire 1905—06, 482 étaient élèves des écoles publiques et 473 élèves des écoles normales privées; 910 étaient des élèves à titre fixe (suivant les cours du programme complet), et 45 suivaient seulement quelques cours spéciaux; les hommes étaient au nombre de 527, les femmes au nombre de 428; on comptait 425 boursiers, dont 218 dans les écoles publiques et 207 dans les écoles normales privées; en outre, 3 élèves étaient entretenus à l'école normale de Tromsø.

En plus des 1 708 élèves sus-mentionnés, qui passèrent, pendant la période quinquennale 1902—1906, l'examen d'instituteur (examen supérieur d'instituteur), 286 élèves ont passé en 1902, 1903 et 1904, l'examen inférieur d'instituteur, conformément à l'ancienne loi sur les écoles normales, qui constitue la condition d'admission aux postes d'instituteurs dans les petites classes, dans les campagnes. La nouvelle loi sur les écoles normales institua, au lieu de l'examen inférieur d'instituteur, un *examen pour les instituteurs des petites classes*, examen qui fut passé pour la pre-

mière fois en 1903. Cette année-là, ainsi qu'en 1904, 1905 et 1906, 163 élèves passèrent le dit examen. 449 élèves, essentiellement des femmes, ont donc été reçus à l'examen inférieur d'instituteur et à l'examen d'instituteur des petites classes. Le nombre des nouveaux instituteurs a donc été, pendant la période quinquennale, en tout, de 2 157, soit, en moyenne, de 431 par an, contre environ 453 par an, pendant les cinq années 1897—1901.

Comme on l'a déjà mentionné, 543 instituteurs et 295 institutrices ont, pendant ce même laps de temps, quitté le service de l'école, d'où il résulte que 838 places sont devenues vacantes. En même temps le nombre des places s'est accru :

- a) dans les districts ruraux, de 136 places d'instituteurs et de 114 places d'institutrices, soit, en tout, de... 250 —»—
- b) dans les villes, de 59 places d'instituteurs et de 158 places d'institutrices, soit, en tout, de..... 217 —»—

Comme total.... 1 305 places auraient donc été vacantes pendant les dites cinq années, soit, en moyenne, 261 places par an. Pendant les cinq années précédentes, (1897—1901) il y avait eu 1 596 places vacantes, tandis que le nombre des nouveaux instituteurs et institutrices avait été de 2 267. On voit donc que le nombre des instituteurs formés continue à être beaucoup trop élevé comparativement au nombre des places vacantes.

Le personnel enseignant des écoles normales publiques se composait de 41 professeurs, dont 8 femmes, et celui des écoles privées de 39 professeurs, dont 12 femmes. Le total des dépenses des écoles normales publiques s'est élevé, en 1905—06 à kr. 188 209, dont kr. 182 894 ont été fournies par les fonds de l'Etat. En 1900—01, les frais avaient été de kr. 238 551, dont kr. 228 489 avaient été payées comme subventions par le Trésor. Le motif pour lequel ces frais ont été tellement plus élevés pendant ce dernier exercice scolaire, est, essentiellement, que de fortes dépenses extraordinaires ont été effectuées dans deux écoles normales (celles de Holmestrand et de Levanger). Le nombre des élèves des écoles normales publiques ayant été, en 1905—06, de 842, l'enseignement a donc coûté, pendant le dit exercice, kr. 390 par élève. En 1900—1901, alors que le nombre des élèves était de 346 et que les frais, comme on l'a mentionné, avaient été plus élevés que de coutume, l'enseignement était revenu à kr. 689 par élève.

L'Etat a voté, pour l'exercice 1905—1906, une somme totale de kr. 18 000 pour être distribuée comme bourses aux élèves indigents des écoles normales privées et pour subvenir aux appointements des professeurs de ces mêmes écoles. Il n'est donné, dans les réponses aux questionnaires schématiques, aucun renseignement sur les dépenses et revenus des écoles normales privées.

Pour l'exercice 1905—06 a été votée, pour la dernière fois, une somme de kr. 1.000 destinée à un *cours* dans une *école normale privée*, pour les *instituteurs des petites classes*. La subvention fut accordée au cours fait à l'école normale privée d'Elverum, qui comptait, pendant le dit exercice, 7 élèves. Parmi les écoles normales publiques, celles de Stord et de Tromsø avaient, en 1905—06, des cours pour les instituteurs des petites classes, qui comptaient respectivement 7 et 12 élèves.

Aux *examens des instituteurs et institutrices de l'école primaire publique* (examen d'instituteur et examen d'instituteur des petites classes), passés devant la Commission d'examen pour les écoles normales, dans les écoles normales publiques et privées, conformément à la loi de 1902 sur les écoles normales, il a été employé, pendant l'exercice 1905—1906 kr. 18 762 (y compris également les frais concernant la Commission d'examen).

Des cours ayant pour but de former des *institutrices de travaux manuels de femmes* ont été tenus, comme auparavant, par Melle Rosing, à Christiania, à l'Ecole pour l'enseignement professionnel des femmes, également à Christiania, et par Mme Elen Ofstad, à Trondhjem. Pour l'exercice 1905—1906, il a été voté respectivement kr. 2000, kr. 800 et kr. 800 pour des bourses d'études à ces cours, et pour des bourses de voyage à des personnes demeurant hors des villes sus-indiquées, kr. 500, kr. 2000 et kr. 800. Le total des allocations s'est donc élevé à kr. 6 900. Aux 2 cours de Melle Rosing il y avait, en tout, 30 élèves; aux deux cours de l'Ecole pour l'enseignement professionnel des femmes, il y en avait 63, et à ceux de Mme Ofstad, en tout, 19 élèves.

Des *cours ayant pour but de former des maîtres de travaux manuels* n'ont été tenus, pendant la période 1901—1905, que pendant l'année 1901; ces cours furent suivis, en tout, par 114 élèves, et 2 cours de dessins linéaires par 50 élèves, en tout.

Pendant la même période, il a été tenu 2 cours dans le but de former des *institutrices d'économie domestique*, l'un à Bergen en 1901 et l'autre à Christiania en 1902. Ces cours, qui durèrent env. 4 mois, furent suivis l'un par 24 et l'autre par 25 élèves. Pour ces cours, il avait été voté kr. 4 500, d'une part, et kr. 4 000, de l'autre, sur le Fonds de l'Instruction publique.

Pour se perfectionner comme *maîtres de gymnastique*, de 6 à 8 élèves ont, chaque année, comme antérieurement, pris part aux cours de l'Ecole Centrale de gymnastique pour l'instruction des maîtres de gymnastique. Des cours de 4 mois ont également été tenus à Christiania, en 1901 et 1903, dans le but de former des *maîtresses de gymnastique*, (nombre respectif des élèves: 50 et 47), et, en 1902 et 1904, dans le but de former des *maîtres de gymnastique* (68 et 76 participants). A ces cours ont, en général, été adjoints des cours de *chant et d'écriture* pour l'instruction des maîtres et des maîtresses de ces matières. En 1905—1906, a

été tenu un cours de 8 mois pour les maîtresses de gymnastique à l'Ecole centrale de gymnastique; ce cours comptait 17 participants.

Comme antérieurement, il a été fait au Musée de Bergen, en 1901 et 1902, des *cours d'été* de 3 semaines, ayant pour but de donner aux instituteurs et institutrices de l'école primaire publique une certaine instruction notamment dans l'enseignement des sciences naturelles. Ces cours ont été suivis respectivement par 96 et 60 personnes. Des cours d'été de ce genre ont également été tenus à l'*Université*, en 1902 et 1903. Le dernier de ces cours a été fait à Trondhjem; leur durée a été de deux semaines et ils ont été suivis, respectivement, par 137 et 221 personnes.

Des cours de perfectionnement pour les instituteurs et les institutrices de l'école primaire publique ont été tenus en 1901, 1902 et 1903, pendant les vacances d'été. Il y a eu, chaque année, 6 cours d'une durée de 4-semaines, un dans chaque diocèse. On y a enseigné, outre le patois littéraire (*landsmaal*), plusieurs des matières du programme de l'enseignement dans les écoles primaires publiques; pendant la dernière année, on avait voté comme subvention de l'Etat une somme de kr. 15 500. Comme se rapportant à ce qui précède, on peut mentionner ici que l'Association norvégienne (pour le progrès du patois littéraire norvégien) a fait tenir pour les instituteurs 6 cours de patois, d'environ 2 semaines chacun; il avait été voté dans ce but une subvention de l'Etat de kr. 3 000.

IV. Ecoles pour les enfants infirmes.

La loi du 8 juillet 1881, relative aux écoles des enfants infirmes, met les frais d'enseignement de ces enfants à la charge de l'Etat; tandis que les frais d'entretien des infirmes indigents pendant leur séjour à l'école sont payés par les caisses départementales; dans les campagnes, par la caisse des districts intéressés, et dans les villes, par la caisse communale, pour les enfants des villes en cause.

D'après le plan d'organisation des *écoles de sourds-muets* accepté en 1893, le pays est divisé en deux districts d'admission, celui du Sud et celui du Nord, ayant chacun 2 écoles: l'école d'admission, qui est en même temps l'école de section pour les enfants les mieux doués, enfants de la section A, et l'école de section pour les enfants moins bien doués, enfants de la section B. Après un séjour d'un an à l'école d'admission, on sépare des autres les enfants qui doivent être envoyés à l'école de section ou école pour les enfants moins bien doués. Pour le district d'admission du Sud, l'école d'admission est à Christiania et l'école de section à Holmestrand; pour le district du Nord les 2 écoles, d'admission et de section, sont situées à Trondhjem. Pour les enfants le moins bien doués

(enfants des sections C et D) il y a une école commune à Hamar, dans laquelle sont reçus les enfants de tout le pays. Il y a donc en tout 5 écoles de sourds-muets.

Pendant l'année scolaire 1905—1906, les écoles de sourds-muets comptaient 318 élèves, 179 garçons et 139 filles, répartis dans 37 classes, contre 310 élèves (163 garçons et 147 filles) répartis également dans 37 classes. Au sujet de la répartition des élèves entre les différentes écoles, on renvoie aux données statistiques fournies au tableau 7.

Le total des dépenses occasionnées par l'enseignement des enfants sourds-muets s'est élevé pendant l'exercice budgétaire 1905—1906 à kr. 239 734, dont kr. 148 769 étaient des subventions de l'Etat. Les frais de cet enseignement avaient été en 1901—1902 de kr. 122 321, dont kr. 120 038 avaient été couvertes par l'Etat. On doit, d'ailleurs, faire remarquer qu'il est impossible d'établir de comparaison entre les frais de ces deux années, l'Etat n'ayant pas encore en 1900—1901 pris à sa charge les frais d'exploitation de tous les internats parmi les écoles de sourds-muets; ceci n'eut lieu qu'à partir du commencement de l'exercice budgétaire 1901—1902. Il s'ensuit que seuls les revenus et les dépenses concernant les écoles, et non ceux des internats, avaient été compris dans les données, relatives aux revenus et dépenses des Ecoles pour les enfants infirmes en 1900—1901, qui étaient fournies pour *toutes* les écoles. Les frais d'enseignement et de séjour à l'école de chaque enfant sourd-muet à été, en moyenne, d'après ce qui précède, de kr. 753 en 1905—1906.

Les caisses départementales ont payé, en 1905, pour le séjour des enfants sourds-muets dans les écoles de sourds-muets, kr. 71 274, contre 61 727 en 1900. On ne peut faire connaître quelles sont les sommes versées, dans ce même but, par les caisses des communes des campagnes et des villes ou par des personnes privées se chargeant de l'entretien de certains sourds-muets.

Comme antérieurement, le nombre des *écoles d'aveugles* a été, en 1905—06, de 2, savoir 1 à Christiania et 1 à Klæbu. Ces écoles comptaient en tout 135 élèves, 88 garçons et 47 filles, dont 78 à Christiania et 57 à Klæbu, répartis dans 6 classes dans chaque école. Pendant l'exercice 1900—01, ces mêmes écoles comptaient respectivement 79 et 69 élèves.

Le total des frais d'enseignement et de séjour à l'école des enfants aveugles s'est élevé, en 1905—1906, à kr. 88 148, dont kr. 42 737 ont été allouées par l'Etat. En 1900—01, les dépenses de l'enseignement des enfants aveugles avaient atteint la somme de kr. 42 150, dont kr. 35 210 avaient été fournies par l'Etat (Voyez la remarque ci-dessus relative aux écoles de sourds-muets). La moyenne des frais provoqués par l'enseignement et le séjour à l'école de chaque enfant aveugle a donc été, en 1905—06, de kr. 654. Les Caisses départementales ont payé, en 1905, pour le séjour des enfants aveugles dans les écoles d'aveugles, une somme de kr. 29 664, contre 37 137 en 1900.

L'école professionnelle pour les femmes aveugles adultes créée à Christiania par la mission pour les aveugles appelée „Il“, comptait pendant l'exercice budgétaire 1905—06, 18 élèves, et recevait une subvention de l'Etat de kr. 3 500 au maximum. Sur cette somme, kr. 2 400 étaient une subvention à l'école et kr. 500 étaient des bourses. Il n'y a pas eu, pendant la période quinquennale, d'école professionnelle pour les hommes aveugles adultes, mais les écoles d'aveugles de Christiania ont été autorisées à recevoir quelques hommes aveugles.

Les *Ecoles pour les enfants faibles d'esprit* ont été en 1905—06, comme antérieurement, au nombre de 3, savoir: l'Ecole de „Torshaug“ à Christiania, pour les filles, celle de „Ekelund“, près de Bergen, pour les garçons et les filles, et celle de „Røstad“, près de Levanger, pour les garçons; cette dernière école se trouvait antérieurement à „Lindern“, près de Christiania, mais fut transportée, en 1903, dans les nouveaux établissements construits pour elle dans la propriété appellée „Røstad“, près de Levanger. Les écoles pour les faibles d'esprit comptaient, pendant l'exercice budgétaire 1905—06, 519 élèves, dont 264 étaient des garçons et 255 des filles, répartis comme suit: à „Torshaug“ 188 filles, à „Ekelund“ 91 garçons et 67 filles, et à „Røstad“ 173 garçons. En 1900—1901 le total des élèves des écoles pour les faibles d'esprit était de 445, 209 garçons et 236 filles. Les frais d'enseignement et de séjour à l'école des enfants faibles d'esprit ont été, en 1905—06, de kr. 302 619, dont kr. 84 123 ont été couvertes par des subventions de l'Etat. En 1900—01, les frais d'enseignement des faibles d'esprit s'étaient élevés à kr. 128 907, dont kr. 103 493 étaient des subventions de l'Etat (Voyez la remarque faite sous le paragraphe des écoles de sourds-mouets). Les dépenses moyennes de l'enseignement et du séjour à l'école de chaque enfant faible d'esprit ont donc été de kr. 583 en 1905—06. Les frais incomptant aux Caisses départementales pour le séjour des enfants faibles d'esprit dans les écoles en question, en 1905, ont été de kr. 163 960 contre 134 874 en 1900.

L'école professionnelle (et refuge) pour les *impotents*, appelée «*Sophies Minde*», doit être considérée comme la continuation de l'école professionnelle pour les impotents dirigée par les demoiselles Fleischer à Christiania. L'école fut transportée dans les nouveaux bâtiments construits dans la propriété de „Skaadalen“, près du chemin de fer de Holmenkollen, à l'aide des sommes rassemblées à l'occasion de l'anniversaire du couronnement du Roi Oscar II. L'école reçut en 1905—06 une subvention de l'Etat de kr. 4 000 pour bourses à des élèves indigents demeurant hors de la ville; elle comptait, pendant ce même exercice, 57 élèves.

Le contrôle des écoles pour les enfants infirmes a été exercé, conformément à la loi du 2 Mai 1896, par le Directeur du service scolaire pour les enfants infirmes.

V. Enfants moralement abandonnés.

La loi du 6 juin 1896, relative au traitements des enfants moralement abandonnés, est entrée en vigueur le 1er Septembre 1900; à partir de ce jour sont entrés en fonction les internats correctionnels créés conformément aux dispositions de la dite loi. Le Département ayant fait publier, comme partie spéciale de la Statistique officielle, des rapports relatifs au traitement des enfants moralement abandonnés, à l'activité des conseils de tutelle, aux internats correctionnels et aux écoles correctionnelles pour les années 1900—03 et 1904 et 1905 (Voyez Statistique Officielle de la Norvège V. 26 et 51), on considère qu'à la présente occasion, il suffit de renvoyer aux dits travaux et notamment au rapport concernant les années 1900—1903, où ont été publiés (également en traduction française) un aperçu de la loi sur les enfants moralement abandonnés et de son application, ainsi que des renseignements sur les internats et les écoles correctionnelles.

VI. Ecoles spéciales.

L'Ecole Royale des Arts et Métiers de Christiania avait, pendant l'année scolaire 1906—07, 23 professeurs, dont 13 professeurs titulaires, 5 professeurs et 7 professeurs adjoints. Le nombre des élèves à l'école du jour (cours de 8 mois) a été de 181, répartis en 10 classes, et à l'école du soir (cours de 8 mois également) de 575, répartis en 11 classes. 77 des élèves de l'école du jour, et 68 de ceux de l'école du soir étaient des femmes. L'enseignement comprenait les matières suivantes: dessin à main levée, dessin linéaire et ornemental, modelage, dessin appliqué au bâtiment et aux différents métiers, peinture décorative, gravure à l'eau forte, litographie et ciselure. Les dépenses de l'école, pendant l'exercice budgétaire 1906—07, ont été de kr. 87 827, dont kr. 44 000 ont été fournies par l'Etat et kr. 35 000 par la commune de Christiania; les rétributions versées par les élèves ont rapporté kr. 5 638. Des renseignements plus détaillés sur cette école et sur les écoles techniques et professionnelles mentionnées ci-dessous sont insérés d'ailleurs dans la „*Statistique des écoles spéciales*“ publiée par le Ministère du Culte et de l'Instruction publique.

Les écoles de dessin publiques étaient en 1906—07, au nombre de 10. Voici quelques renseignements concernant ces écoles pour l'année scolaire en question :

LXIII

Ecoles.	Nombre des professeurs	Nombre des élèves.	Dépenses.	Subventions de l'Etat.
Hamar	3	63	Kr. 1 448	Kr. 600
Kragerø	4	56	1 090	489
Risør	4	41	764	312
Arendal.	4	73	2 601	1 150
Grimstad	4	30*)	571	220
Mandal	3	66**)	857	349
Flekkefjord.	3	18	649	316
Egersund	3	23*)	508	207
Molde	2	52	682	320
Kristiansund	2	. **)	1 251	394

Dans la plupart des écoles de dessin, on n'enseigne que les éléments du dessin à main levée et du dessin linéaire; cependant dans quelques-unes d'entre elles, l'enseignement comprend en outre le modelage et le dessin professionnel, ainsi que le norvégien, la géometrie, le calcul et la tenue des livres.

On comptait, pendant l'année scolaire 1906—07, 25 écoles *techniques du soir*. Le but de ces écoles est d'enseigner les connaissances élémentaires et la pratique indispensables aux différents métiers et industries. Le cours dure en général 3 ans; les deux premières années l'enseignement se fait en commun pour tous les élèves; la dernière année il se fait, en général, séparément 1) pour les ouvriers des métiers ordinaires, 2) pour les ouvriers de l'industrie mécanique (ou chimique) et 3) pour les ouvriers en bâtiments. Les matières de l'enseignement sont ordinairement le dessin à main-levée et le dessin linéaire avec la géometrie, le dessin appliqué aux différents métiers et le modelage, la physique, la mécanique, la théorie des machines, la chimie, le norvégien, le calcul, la tenue des livres et l'écriture. La durée de l'enseignement est de 10 à 12 heures par semaine pendant 7 ou 8 mois.

Voici, pour l'année scolaire 1906—07 quelques renseignements sur les écoles techniques du soir suivantes:

*) En 1905—06.

**) Les données manquent.

Elocs.	Nombre des professeurs.	Nombre des élèves.	Dépenses.	Subventions de l'Etat.
Ecole technique du soir de Vaterland, Christiania	25	452	Kr. 26 423	Kr. 15 106
Ecole technique du soir de Sagene, Christiania	9	119	7 448	4 391
Ecole technique du soir de Fredrikshald	11	107	5 553	3 430
— » — Sarpsborg	5	69	2 079	800
— » — Fredrikstad	6	147	5 813	3 074
— » — Lillehammer	5	36	1 656	1 000
— » — Gjøvik	3	35	1 958	1 170
— » — Drammen	13	167	7 441	4 600
— » — Kongsberg	4	39	2 070	1 250
— » — Horten	9	103	4 428	2 380
— » — Tønsberg	7	65	3 931	2 083
— » — Sandefjord	8	60	3 438	2 066
— » — Larvik	7	68	5 668	3 220
— » — Porsgrunn	7	65	5 313	3 124
— » — Skien	8	174	12 555	5 325
— » — Christiansand	12	122	9 333	5 667
— » — Stavanger	12	166	9 332	5 710
— » — Haugesund	6	30	3 140	1 742
— » — Bergen	22	278	10 689	6 380
— » — Aalesund	6	57	2 975	1 726
— » — Trondhjem	11	171	9 988	5 443
— » — Bodø	6	32	3 834	2 255
— » — Narvik	7	26	1 752	1 100
— » — Tromsø	9	77	4 687	2 734
— » — Hammerfest	3	22	1 684	1 010

Le tableau suivant contient des renseignements concernant les écoles techniques de Trondhjem, Christiania et Bergen pour l'année scolaire 1906—07:

Ecole.	Nombre des professeurs.	Nombre des élèves			Réçus à l'examen de sortie.	Dépenses de l'école.	Subventions de l'Etat.
		fixes.	ne suivant qu'une partie des cours.	total.			
Ecole technique de Trondhjem	22	130	23	153	36	Kr. 109 606	Kr. 46 392
— — — „ Kristiania	26	196	5	201	52	103 890	45 192
— — — „ Bergen	14	41	12	53	11	53 904	25 365
	62	367	40	407	99	267 400	116 949

Pendant l'année scolaire 1900—01 le nombre total des élèves de ces écoles était de 455, dont 95 subirent l'examen de sortie.

Les 3 genres d'écoles sus-mentionnés sont des écoles communales qui jouissent d'une subvention de l'Etat dont le montant est fixé séparément pour chaque école, mais dont on ne paie pas plus que la somme qui, pour toutes les écoles techniques et les écoles du soir, répond aux deux tiers, et pour les écoles de dessin publiques, à la moitié des dépenses de l'école.

Il faut également mentionner l'école des mécaniciens dite *»Skiens-fjordens mekaniske fagskole«*, dont le but est de former, à l'aide d'un cours de 2 à 3 ans, des jeunes gens en vue d'en faire d'habiles ouvriers mécaniciens: le programme de l'école comprend un enseignement théorique allant de pair avec une instruction pratique. En 1906—07 cette école comptait 164 élèves; les dépenses s'élèverent à kr. 41 702, dont kr. 18 310 étaient des subventions de l'Etat.

Il y a encore lieu de citer *l'Ecole élémentaire de Christiania*, qui a pour but de donner une instruction élémentaire technique à des personnes ayant déjà une occupation dans la vie pratique. L'école a un cours ordinaire de jour pendant 6 mois et un cours supplémentaire durant 2 mois. En 1906—1907 le cours ordinaire comptait 58 et le cours supplémentaire 47 élèves. Les dépenses ont été de kr. 25 189, dont kr. 13 820 ont été fournies comme subventions par l'Etat.

Il y a en outre *l'Ecole technique de Horten*, dont le but est de fournir aux futurs ouvriers techniques l'occasion de se procurer, comme base, une certaine instruction théorique. Sont admis de préférence les futurs élèves des chantiers de la marine et ceux de la corporation des ouvriers. L'école a 3 classes graduées, dont les cours durent 6 mois. Pendant l'année 1906—1907, elle avait 84 élèves. Les dépenses se sont élevées à kr. 17 054 fournies entièrement par l'Etat.

On peut citer enfin *l'Ecole professionnelle de Bergen pour l'industrie du bois et des métaux*, dont le but est de communiquer à de jeunes garçons et à de jeunes hommes des connaissances pratiques et théoriques servant de base aux métiers, qui sont du ressort des dites industries. Les cours durent 2 ans. L'école avait, en 1905—1906, 7 professeurs et 50 élèves. Les dépenses ont été de kr. 17 565, et les subventions de l'Etat de kr. 6 582.

Les écoles professionnelles pour femmes étaient pendant l'année scolaire 1906—1907 au nombre de 6, savoir: 1) l'Ecole professionnelle pour femmes de Christiania, école de l'Etat; 2) l'Ecole professionnelle privée de Christiania; 3) l'Ecole professionnelle pour femmes à Ebenezer, Søndeled

près de Risør; 4) l'Ecole professionnelle communale pour femmes de Christiansand; 5) l'Ecole professionnelle communale pour femmes, à Bergen; 6) l'Ecole professionnelle d'industrie domestique pour femmes d'Elen Ofstad, à Trondhjem. Les matières de l'enseignement dans ces écoles sont le tissage, la couture, des ouvrages manuels fins de différents genres et le dessin. Les cours ont une durée qui varie de 3 mois à un an. Toutes ces écoles reçoivent une subvention de l'Etat, à la condition toutefois qu'une certaine somme soit assurée d'autre manière.

On donne ici, sur ces écoles, les renseignements suivants pour l'année scolaire 1906—1907 :

	Nombre des élèves.		Nombre des maîtres.	Nombre de tresses.	Dépen-ses.	Subven-tions de l'Etat.
	Cours d'une année.	Cours de moindre durée.				
1. Ecole professionnelle pour femmes à Kristiania . . .	85	201	6	14	41 552	17 358
2. Ecole professionnelle privée à Christiania.....	-	60	-	2	1 643	250
3. Ecole professionnelle pour femmes à Ebenezer, Søndeled		32	2	1	2 446	1 000
4. Ecole professionnelle pour femmes de Christiansand		98*)	1	4	- **)	1 750
5. Ecole professionnelle communale pour femmes à Bergen	8	93	-	4	7 916	3 029
6. Ecole professionnelle d'industrie domestique pour femmes de Elen Ofstad		168	-	5	6 337	1 500

Comme autres écoles dont l'enseignement a pour but de préparer à des occupations pratiques, nous ne mentionnerons ici que les suivantes:

L'Ecole de commerce de Christiania, fondée en 1874 aux frais de la commune de Christiania. Pendant l'année 1905—1906, elle a été fréquentée par 188 jeunes gens, qui ont suivi le cours du matin, dans 5 différentes classes, et en 1905 par 78 jeunes filles, qui ont suivi le cours de l'après midi pour les jeunes filles, dans 3 classes parallèles. Le cours des jeunes gens est de 2 ans, celui des jeunes filles d'un an. L'école avait 16 professeurs.

L'Ecole supérieure d'agriculture, dans la paroisse de Aas, à été fondée en vertu de la loi du 22 mai 1897. Son but est d'enseigner, en se basant sur des principes scientifiques, l'agriculture, la sylviculture, l'horticulture, les systèmes de partage de propriétés, le traitement des produits

*) Année scolaire 1905—06.

de laiterie, et de favoriser les recherches scientifiques sur le terrain des matières comprises dans le programme de l'Ecole. Celle-ci a 2 classes, savoir: 1 classe commune, dont les cours sont d'un an, et 1 classe spéciale, divisées en 5 sections: 1 section d'agriculture, 1 d'horticulture, 1 relative au traitement des produits de laiterie et 1 relative à l'enseignement des systèmes de partage des propriétés, dont les cours sont d'un an, et 1 section de sylviculture, dont les cours durent 2 ans. L'enseignement est obligatoire et consiste en cours, examens, exercices et travaux pratiques en plein air.

En 1905—1906 l'Ecole supérieure comptait 57 élèves, dont 21 dans la classe commune et 54 dans la classe spéciale.

Parmi les élèves de la classe spéciale 53 élèves ont été reçus à l'examen de l'été 1906, savoir 15 élèves dans la section de l'agriculture, 4 dans la section des partages des propriétés et 2 dans celle du traitement des produits de laiterie, 3 dans la section d'horticulture et 29 dans celle de sylviculture.

Outre le directeur, l'Ecole comptait, au 31 mars 1906, 9 professeurs de grade supérieur, 7 professeurs, 1 professeur assistant, 5 préparateurs, 2 boursiers chargés de cours, et 10 autres fonctionnaires.

Comme dépenses concernant l'Ecole, le Storthing a voté, pour l'exercice budgétaire 1905—1906, kr. 248 357, et porté comme revenus kr. 84 448,50.

16 Ecoles d'agriculture départementales, ayant environ 545 élèves, ont pour programme l'enseignement théorique et pratique de l'agriculture.

Les subventions accordées par l'Etat à ces Ecoles, dont les frais sont couverts pour les $\frac{3}{4}$ par le Trésor, et pour $\frac{1}{4}$ par la commune préfectorale en question, se sont élevées à kr. 195 311 en 1905—06.

1 Ecole d'agriculture pour le diocèse de Tromsø, ayant 24 élèves et une subvention de l'Etat de kr. 16 172,50.

1 Ecole d'agriculture (saison d'hiver) privée à Christiania, comptant 56 élèves et recevant de l'Etat une subvention de kr. 10 000.

1 Ecole d'agriculture privée dans la préfecture de Romsdal, ayant 18 élèves et une subvention de l'Etat de kr. 4 000,00.

5 Ecoles d'horticulture, dont 3 pour les hommes et 2 pour les femmes, ayant ensemble 43 élèves, dont 23 hommes et 20 femmes. Subvention de l'Etat, en 1905—1906, kr. 22 500.

1 Ecole de culture des arbres fruitiers dans le Hardanger, recevant une subvention de l'Etat de kr. 4 000.

8 Ecoles pour le traitement des produits de laiterie, dont 1 pour les hommes et 7 pour les femmes, ainsi qu'une école pratique pour la fabrication des fromages, pour les femmes. Les écoles comptaient en tout 45 élèves, dont 4 hommes et 41 femmes. Les subventions accordées par l'Etat ont été, en 1905—06, de kr. 23 460.

Sur les 9 écoles sus-mentionnées pour le traitement des produits de laiterie et pour la fabrication des fromages, 6 ont été supprimées à partir de l'été de 1906, tandisqu'il en a été fondé 4 nouvelles, 3 pour les femmes et 1 pour les hommes pour les remplacer. Le nombre des élèves de toutes ces écoles a été de 95 environ. La subvention annuelle de l'Etat a été kr. 34 305.

19 Ecoles de navigation, subventionnées par l'Etat, préparant à l'examen ordinaire de second, à l'examen spécial de second pour la navigation à vapeur et à l'examen de capitaine. Les classes de seconds ont été fréquentées, en 1905—1906, en tout par 575 élèves, dont 320 se présentèrent à l'examen ordinaire de second et 308 furent reçus, tandisque 124 se présentèrent à l'examen de second pour la navigation à vapeur et furent reçus.

En outre, les classes de capitaine comptaient en tout 153 élèves; 132 s'inscrivirent à l'examen et 121 furent reçus à l'examen complet et 10 à l'examen partiel. Les dépenses totales des écoles subventionnées par l'Etat ont été d'environ kr. 130 662; les rétributions scolaires fournirent kr. 34 477 et l'Etat paya comme subventions kr. 47 649; ces subventions sont soumises à la condition que la commune en question fournisse au moins une somme égale.

On peut aussi mentionner, dans ce même ordre d'idées, les *académies ouvrières*, dont le but principal est de faire faire pour les hommes et les femmes, notamment de la classe ouvrière, des conférences sur des sujets d'un intérêt général. La première académie ouvrière a été fondée en 1885 à Christiania. Depuis, plusieurs villes et districts ruraux ont suivi l'exemple, et, pendant l'année budgétaire 1905—06, il y avait en activité 55 académies ouvrières, recevant des subventions de l'Etat (contre 36 en 1900—1901 et 12 en 1895—96). Voici quelques données statistiques relatives à ces académies pendant l'exercice 1905—06:

Académies ouvrières de

	Nombre total des conférences pendant l'année.	Nombre moyen des auditeurs par conférence.	Parmi les auditeurs, ceux qui sont propriétaires appartenant à la classe ouvrière.	Subventions votées pour l'année budgéttaire 1905-1906.
Kristiania	219	-	-	Kr. 4 000
Fredrikshald	40	339	-	750
Sarpsborg	32	219	44 pet.	640
Fredrikstad et environs	39	218	env. 60 —	750
Moss	20	300	env. 67 —	400
Drammen	49	185	50 —	800
Kongsvinger	34	190	env. 71 —	680
Hønefoss	25	177	env. 50 —	500
Horten	37	293	env. 50 —	740
Tønsberg	40	270	-	750
Sandefjord	29	253	env. 60 —	575
Larvik	39	210	-	720
Ostre Aker	26	110	95 —	315
Lillestrømnen	9	60	env. 50 —	160
Nedre Eiker	21	126	90 —	300
Sem	17	65	70 à 80 —	230
Nøtterøy	18	130	-	300
Tjølling	12	160	-	160
Fredriksværn	14	-	-	180
Hamar	27	170	env. 44 —	450
Lillehammer	30	260	env. 50 —	575
Gjøvik	22	119	env. 50 —	475
Vang	-	-	-	100
Ringsaker	24	200	50 —	375
Nes	8	100	env. 40 —	175
Grue	15	110	40 —	200
Stange	10	150	env. 66 —	200
Ringebu	10	100	30 à 40 —	200
Elverum	42	-	-	570
Aamot	13	107	40 à 50 —	200
Stor-Elvdalen	11	80	50 à 60 —	275
Tenæset	11	120	90 —	200
Skien	38	307	-	750
Porsgrunn	26	297	env. 60 —	480
Langesund et environs	10	108	51 —	150
Kragerø et environs	19	190	25 —	300
Hitterdal	13	170	env. 50 —	150
Skotfoss	14	71	90 —	200
Tvedstrand	14	171	env. 45 —	275
Arendal et environs	29	210	env. 30 —	600
Grimstad	16	150	env. 30 —	240
Kristiansand	16	300	env. 56 —	500
Flekkefjord	16	120	-	125
Sandnes	20	71	-	215
Stavanger	48	192	50 —	725
Haugesund	24	153	env. 50 —	350
Cours du musée de Bergen pour les ouvriers	90	125	-	1200
Aalesund	-	-	-	350
Kristiansund	37	419	63 —	750
Trondhjem	78	131	-	1200
Røros	15	166	8 —	300
Salttdalen	14	80	80 —	140
Narvik	20	71	env. 50 —	185
Harstad et environs	4	60	env. 50 —	200
Tromsø	19	183	30 —	400

L'Etat avait voté pour l'exercice 1905—06, comme subventions aux Académies ouvrières, kr. 27 000, devant être réparties par le Ministère de l'Instruction publique: chaque académie ne devait recevoir, comme maximum, que la moitié de la somme procurée par la commune ou d'autre manière, et jamais plus de kr. 20 par conférence faite. En général l'entrée est libre à ces conférences.

L'Université, que l'on doit également, en un certain sens, considérer comme une école spéciale, à laquelle se forment les fonctionnaires civiles de l'Etat, avait en 1905—06 65 professeurs, dont 5 appartenaient à la 2^e classe de traitement et 6 chargés de cours.

Le nombre des étudiants est indiqué comme suit pour le 2^e semestre 1905:

environ	100;	étudiants en théologie	dont 13 furent reçus à l'examen définitif (licence) en 1905—06.
»	550;	— droit	» 95 — » — — » —
»	233;	— médecine	» 32 — » — — » —
»	150;	— préparant leur licence ès-lettres	» 10 — » — — » —
»	130;	— préparant leur licence ès-sciences	» 7 — » — — » —
»	26;	— en minéralogie	» 3 — » — — » —
»	100;	— préparant l'examen préparatoire	» 240 furent reçus à cet examen.

soit env. 1 300 étudiants comme total.

Les dépenses de l'Université, pendant l'exercice budgétaire 1905—06 ont été de kr. 823 327, dont kr. 745 398 ont été fournies par l'Etat; sur cette somme kr. 218 688 formaient la subvention légale de la Caisse pour le progrès de l'instruction publique.

Tabeller,
utvisende skolevæsenets tilstand og økonomiske
forhold i riket i aaret 1905.

Tabel 1. Folkeskolevæsenets

L a n d s d e l e .	Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes			Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt møttende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
		i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet lokale.	paa omgang.			
O v e r s i g t .							
<i>I. Riket.</i>	5 975	4 448	1 366	163	4 380	12 576	285 067
<i>II. Stifterne</i>							
1 Kristiania	812	758	54	-	749	2 728	63 615
2 Hamar	659	579	77	3	583	1 993	41 096
3 Kristiansand	1 244	1 023	208	13	754	2 044	46 438
4 Bergen	1 285	860	329	97	843	2 109	47 927
5 Trondhjem	815	639	168	8	679	1 850	39 889
6 Tromsø	1 160	589	530	42	772	1 852	46 102
Tilsammen	5 975	4 448	1 366	163	4 380	12 576	285 067
I 1900	6 011	4 162	1 643	212	4 313	11 994	277 384
<i>III. A m t e r n e .</i>							
1 Smaalenene	188	173	15	-	179	733	17 540
2 Akershus	209	197	12	-	196	824	20 147
3 Buskerud	267	249	18	-	233	684	14 482
4 Jarlsberg og Larvik	148	139	9	-	141	487	11 446
5 Kristians	316	261	52	3	279	898	19 663
6 Hedemarken	343	318	25	-	304	1 100	21 433
7 Bratsberg	317	269	48	-	213	587	12 871
8 Nedenes	240	219	21	-	161	435	9 920
9 Lister og Mandal	336	251	77	8	158	404	10 044
10 Stavanger	351	284	62	5	222	618	13 603
11 Søndre Bergenhus	575	407	136	31	383	1 028	23 902
12 Nordre Bergenhus	487	266	169	53	291	669	15 459
Søndmøre fogderi	223	187	24	13	169	412	8 566
13 Romsdal	474	406	54	15	381	921	19 416
Romsdal og Nordmøre fogderier	251	219	30	2	212	509	10 850
14 Søndre Trondhjem	331	257	71	3	276	752	16 517
15 Nordre Trondhjem	233	163	67	3	191	589	12 522
16 Nordland	606	312	254	41	436	1 095	28 284
17 Tromsø	398	186	211	1	249	542	12 873
18 Finnmarken	156	91	65	-	87	215	4 945
Riket	5 975	4 448	1 366	163	4 380	12 576	285 067

tilstand i rikets landdistrikter.

8	Antal børn i folke-skolen ved aarets utgang, som under-vistes i Derav under 8 aar. faste (skole-væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Nr.
31 153	268 478	2 220	21 818	5 643	877	277 218	141 455	135 763	116		
7 347	59 660	-	4 896	2 195	104	61 959	31 551	30 408	28	1	
4 747	39 190	29	3 570	828	106	40 158	20 544	19 609	15	2	
5 498	44 649	296	4 791	775	118	45 838	23 344	22 494	14	3	
5 224	44 946	1 130	4 060	622	70	46 768	23 949	22 819	16	4	
4 003	37 973	145	2 484	477	73	38 668	19 778	18 890	18	5	
4 334	42 060	620	2 017	746	406	43 832	22 289	21 543	25	6	
31 153	268 478	2 220	21 818	5 643	877	277 218	141 455	135 763	116		
30 327	258 620	2 898	22 857	6 375	967	268 860	137 289	131 571	142		
2 158	16 422	-	1 303	411	26	16 859	8 570	8 289	9	1	
2 378	18 544	-	1 549	1 165	33	19 742	10 060	9 682	10	2	
1 606	13 947	-	1 086	196	30	14 173	7 145	7 028	7	3	
1 205	10 747	-	958	423	15	11 185	5 776	5 409	2	4	
2 100	18 658	29	1 729	347	63	19 097	9 770	9 327	10	5	
2 647	20 532	-	1 841	481	43	21 056	10 774	10 282	5	6	
1 554	12 484	-	1 383	273	19	12 776	6 524	6 252	5	7	
1 175	9 482	-	1 015	243	31	9 756	4 941	4 815	3	8	
1 188	9 531	246	1 103	96	13	9 886	5 072	4 814	3	9	
1 581	13 152	50	1 290	163	55	13 420	6 807	6 613	3	10	
2 625	22 556	329	2 133	438	33	23 356	12 071	11 285	11	11	
1 596	14 158	671	1 062	115	28	14 972	7 630	7 342	3	12	
1 003	8 232	130	865	69	9	8 440	4 248	4 192	2		
2 105	18 549	168	1 482	133	21	18 871	9 625	9 246	5	13	
1 102	10 317	38	617	64	12	10 431	5 377	5 054	3		
1 711	15 661	47	1 057	248	27	15 983	8 186	7 797	5	14	
1 190	11 995	60	810	165	34	12 254	6 215	6 039	10	15	
2 599	25 462	607	1 150	590	159	26 818	13 690	13 128	24	16	
1 194	12 162	13	596	97	146	12 418	6 331	6 087	1	17	
541	4 436	-	271	59	101	4 596	2 268	2 328	-	18	
31 153	268 478	2 220	21 818	5 643	877	277 218	141 455	135 763	116		

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som			
				haandarbeide	legemsøvelser	gutter,	piker,	gutter,
Oversigt.								
	<i>I. Riket.</i>	6 247	41 491	209	18 936	32 667	15 752	8 468
	<i>II. Stifterne.</i>							
1	Kristiania	342	25 187	61	7 200	14 856	4 133	1 584
2	Hamar	534	2 618	46	5 382	7 879	2 541	1 373
3	Kristiansand	1 293	10 251	50	2 232	4 679	1 892	1 024
4	Bergen	1 327	1 632	27	1 539	1 996	1 425	858
5	Trondhjem	895	1 559	15	1 987	2 668	2 979	1 870
6	Tromsø	1 856	244	10	596	589	2 782	1 759
	Tilsammen	6 247	41 491	209	18 936	32 667	15 752	8 468
	I 1900	5 551	27 823	207	15 508	30 952	16 926	8 954
	<i>III. Amterne.</i>							
1	Smaalenene	100	2 150	30	2 454	3 360	939	456
2	Akershus	64	10 180	8	1 458	5 892	2 011	736
3	Buskerud	101	6 729	16	2 213	3 597	985	355
4	Jarlsberg og Larvik	77	6 128	7	1 075	2 007	198	37
5	Kristians	423	764	20	2 151	3 011	1 360	592
6	Hedemarken	111	1 854	26	3 231	4 868	1 181	781
7	Bratsberg	391	3 468	4	492	734	545	390
8	Nedenes	142	4 223	6	442	1 405	577	334
9	Lister og Mandal	364	1 440	27	168	814	555	179
10	Stavanger	396	1 120	13	1 130	1 726	215	121
11	Søndre Bergenhus	698	1 576	8	833	1 295	825	525
12	Nordre Bergenhus	449	56	15	476	474	528	282
	Søndmøre fogderi	180	-	4	230	227	72	51
13	Romsdal	399	-	7	242	264	892	634
	Romsdal og Nordmøre fogderier	219	-	3	12	37	820	583
14	Søndre Trondhjem	295	1 221	9	859	1 291	894	620
15	Nordre Trondhjem	381	338	3	1 116	1 340	1 265	667
16	Nordland	693	244	2	540	500	1 504	1 221
17	Tromsø	721	-	8	-	3	955	385
18	Finmarken	442	-	-	56	86	323	153
	Riket	6 247	41 491	209	18 936	32 667	15 752	8 468

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33			
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.		
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.				
gutter.	piker.										
53 313	48 484	27 875	19 477 692	622 464	328 533	363 858	1 314 855	4 061			
10 704	9 246	5 220	4 500 551	152 435	59 546	49 054	261 035	802	1		
4 592	3 966	4 397	2 897 009	90 844	32 668	35 163	158 675	553	2		
9 483	8 741	2 608	3 425 657	140 798	72 165	75 621	288 584	854	3		
11 579	10 849	2 150	3 160 605	80 997	42 752	33 657	157 406	763	4		
8 213	7 528	5 770	2 688 510	76 900	32 374	60 344	169 618	541	5		
8 742	8 154	7 730	2 805 360	80 490	89 028	10 019	279 537	548	6		
53 313	48 484	27 875	19 477 692	622 464	328 533	363 858	1 314 855	4 061			
50 978	47 442	29 820	18 669 453	689 221	420 890	551 940	1 662 051	3 925			
2 491	2 108	1 695	1 206 268	40 936	16 659	11 676	69 271	190	1		
3 709	3 344	1 905	1 375 415	46 206	14 456	13 299	73 961	226	2		
2 300	1 869	905	1 066 504	36 749	15 394	14 456	66 599	233	3		
2 204	1 925	715	852 364	28 544	13 037	9 623	51 204	153	4		
2 021	1 983	1 547	1 322 104	42 426	18 359	22 981	83 766	255	5		
2 571	1 983	2 850	1 574 905	48 418	14 309	12 182	74 909	298	6		
2 524	2 290	716	918 365	42 285	21 353	20 364	84 002	248	7		
2 015	1 817	709	790 773	39 532	23 518	18 823	81 873	189	8		
2 231	2 082	392	768 969	27 103	11 489	13 190	51 782	192	9		
2 713	2 552	791	947 550	31 878	15 805	23 244	70 927	225	10		
6 073	5 415	1 043	1 618 816	45 995	22 788	19 081	87 864	358	11		
3 382	3 269	759	977 277	23 486	15 015	10 450	48 951	273	12		
2 124	2 165	348	564 512	11 516	4 949	4 126	20 591	132			
4 683	4 543	1 418	1 260 813	30 778	12 389	16 789	59 956	283	13		
2 559	2 378	1 070	696 301	19 262	7 440	12 663	39 365	151			
3 410	3 005	1 937	1 136 120	30 960	13 026	18 993	62 979	218	14		
2 244	2 145	2 763	856 089	26 678	11 908	28 688	67 274	172	15		
5 688	5 244	4 477	1 751 038	48 406	51 683	64 323	164 412	299	16		
2 439	2 293	1 704	748 420	22 311	25 013	28 206	75 580	172	17		
615	617	1 549	305 907	9 773	12 332	17 490	39 595	77	18		
53 313	48 484	27 875	19 477 692	622 464	328 533	363 858	1 314 855	4 061			

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	34 Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	35 Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	36 Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	37 Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker lov- befalte.	38 frivillige.	39 Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet udover det lovbefalte minimum.
O v e r s i g t .							
	I. Riket.	3 986	1 339	1 303	175 448	7 549	9 735
	II. Stifterne.						
1	Kristiania	797	347	330	37 174	4 656	3 599
2	Hamar	544	285	280	26 992	414	2 187
3	Kristiansand	830	217	211	32 867	1 928	2 502
4	Bergen	752	116	114	29 638	342	698
5	Trondhjem	536	200	197	23 363	168	396
6	Tromsø	527	174	171	25 414	41	353
	Tilsammen	3 986	1 339	1 303	175 448	7 549	9 735
	I 1900	3 811	1 225	1 167	166 216	7 105	8 144
	III. Amterne.						
1	Smaalenene	188	78	74	9 691	316	803
2	Akershus	226	123	114	10 956	1 864	1 052
3	Buskerud	230	78	75	9 705	1 165	961
4	Jarlsberg og Larvik.....	153	68	67	6 822	1 311	783
5	Kristians	251	108	108	11 521	86	455
6	Hedemarken	293	177	172	15 471	328	1 732
7	Bratsberg	244	58	57	8 705	537	650
8	Nedenes.....	185	67	66	7 357	976	689
9	Lister og Mændal	185	36	36	7 296	188	509
10	Stavanger	216	56	52	9 509	227	654
11	Søndre Bergenhus	350	74	73	14 469	327	421
12	Nordre Bergenhus	271	17	16	9 859	15	128
	Søndmøre fogderi	131	25	25	5 310	-	149
13	Romsdal	281	62	62	11 558	3	162
	Romsdal og Nordmøre fog- derier	150	37	37	6 248	3	13
14	Søndre Trondhjem	215	84	81	9 664	117	309
15	Nordre Trondhjem	171	79	79	7 451	48	74
16	Nordland.....	291	123	121	14 660	41	92
17	Tromsø	163	35	34	7 416	-	144
18	Finnmarken.....	73	16	16	3 338	-	117
	Riket	3 986	1 339	1 303	175 448	7 549	9 735

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
Antal lærere, som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig			Antal lærerinder, som hadde skolevæsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til-likte var kirkesangere.	Deres penge-indtægt som kirkesangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		Nr.
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.				Kontant.	Antat pengeværdi av naturalydelser.	
756	465	1 167	438	943	275 610	4 976 564	348 736	
191	197	277	183	171	65 144	1 219 244	123 044	1
186	92	156	120	128	29 916	771 860	61 091	2
94	73	296	43	183	54 735	919 186	43 368	3
92	20	110	24	186	47 098	767 630	35 977	4
99	46	195	51	159	27 513	599 090	41 990	5
94	37	133	17	116	51 174	699 554	43 266	6
756	465	1 167	438	943	275 610	4 976 564	348 736	
733	470	1 006	326	926	257 104	3 949 836	327 261	
49	52	61	47	41	15 020	284 188	30 829	1
74	75	55	68	49	20 173	409 205	48 812	2
37	39	81	33	46	15 795	296 720	21 632	3
31	31	80	35	35	14 156	229 131	21 771	4
97	45	68	34	64	13 945	303 820	26 944	5
89	47	88	86	64	16 001	468 040	34 147	6
22	14	91	9	54	13 573	248 105	10 706	7
13	18	96	13	38	17 674	239 444	8 392	8
27	8	54	2	37	11 863	201 559	8 143	9
32	33	55	19	54	11 625	230 078	16 127	10
47	5	78	22	83	30 137	391 303	20 833	11
31	13	20	2	76	11 326	251 305	11 121	12
14	2	12	-	27	5 635	125 022	4 023	
45	4	77	9	75	12 159	280 473	14 353	13
31	2	65	9	48	6 524	155 451	10 330	
37	14	76	24	57	10 903	250 687	15 395	14
31	30	54	18	54	10 086	192 952	16 265	15
58	9	75	16	69	32 895	386 974	26 102	16
27	7	45	-	25	13 348	197 280	11 479	17
9	21	13	1	22	4 931	115 300	5 685	18
756	465	1 167	438	943	275 610	4 976 564	348 736	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes			Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mættende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.					
			i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet lokale.	paa omgang.								
IV. De enkelte skole-kommuner.													
1. Smaalenene.													
1	Trøgstad	8	8	-	-	8	30	643					
2	Askim	4	4	-	-	4	19	429					
3	Spydeberg	6	6	-	-	6	21	406					
4	Skiptvet	5	5	-	-	7	19	422					
5	Rakkestad	16	13	3	-	14	44	1 014					
6	Eidsberg	10	9	1	-	10	43	1 014					
7	Rødenes	4	4	-	-	4	12	201					
8	Rømskogen	3	3	-	-	3	7	89					
9	Aremark	7	5	2	-	5	12	268					
10	Ømark	6	6	-	-	5	15	265					
11	Id.	13	7	6	-	11	37	967					
12	Berg	8	6	2	-	7	31	897					
13	Skjeberg	11	11	-	-	11	38	767					
14	Hafslund bruk	1	1	-	-	1	5	130					
15	Hvaler	10	10	-	-	9	30	789					
16	Borge	5	5	-	-	4	42	1 119					
17	Sannesund bruk	1	1	-	-	1	3	49					
18	Torsnes	2	2	-	-	2	11	288					
19	Varteig	3	3	-	-	3	9	164					
20	Tune	14	14	-	-	14	59	1 509					
21	Borregaard bruk	1	1	-	-	1	7	172					
22	Glemminge	11	10	1	-	11	85	2 277					
23	Onsø	7	7	-	-	7	38	1 104					
24	Græsvik bruk	1	1	-	-	1	12	373					
25	Raade	6	6	-	-	6	20	473					
26	Rygge	5	5	-	-	5	26	555					
27	Moss landsogn	5	5	-	-	5	17	390					
28	Vaaler	10	10	-	-	9	20	371					
29	Hobøl	5	5	-	-	5	21	395					
Tilsammen		188	173	15	-	179	733	17 540					
2. Akershus.													
1	Vestby	5	5	-	-	5	18	470					
2	Kraakstad	4	3	1	-	4	11	239					
3	Ski	4	4	-	-	4	14	337					
4	Aas	3	3	-	-	3	14	322					
5	Nordby	1	1	-	-	1	5	139					
6	Frogner	4	4	-	-	4	14	373					
7	Nesodden	4	4	-	-	4	14	261					
8	Alværn bruk	1	1	-	-	1	2	37					

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	Antal børn over 8 aar, som fik			Derav		Antal klasser med over 35 børn. Nr.
	faste (skole- væsenet till., eller leide) lokaler.	omgangs- skoler.		undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.	
42	643	-	42	2	-	645	324	321	- .1
42	403	-	27	11	1	415	221	194	- .2
46	389	-	41	15	-	404	199	205	- .3
43	406	-	13	-	1	407	209	198	- .4
153	915	-	64	2	-	917	449	468	.1 .5
197	915	-	76	33	-	948	474	474	- .6
18	207	-	17	-	-	207	102	105	- .7
9	86	-	7	2	1	89	47	42	- .8
2	244	-	13	3	-	247	119	128	- .9
23	243	-	21	18	-	261	121	140	- .10
108	913	-	88	17	7	937	485	452	- .11
103	796	-	90	53	1	850	439	411	.2 .12
120	756	-	43	3	1	760	400	360	- .13
29	125	-	15	6	-	131	62	69	- .14
101	757	-	34	31	1	789	381	408	- .15
156	1 072	-	109	10	-	1 082	541	541	- .16
7	48	-	6	2	-	50	28	22	- .17
5	286	-	25	2	-	288	167	121	.1 .18
16	150	-	14	1	-	151	69	82	- .19
188	1 449	-	159	20	-	1 469	776	693	- .20
25	139	-	19	17	-	156	84	72	- .21
312	2 068	-	94	85	6	2 159	1 124	1 035	- .22
139	963	-	112	9	-	972	488	484	.4 .23
62	336	-	31	15	2	353	173	180	.1 .24
55	479	-	49	5	1	485	243	242	- .25
59	539	-	45	14	-	553	294	259	- .26
60	845	-	29	31	-	376	180	196	- .27
14	358	-	1	2	3	363	169	194	- .28
24	392	-	24	2	1	395	202	193	- .29
2 158	16 422	-	1 303	411	26	16 859	8 570	8 289	9
68	464	-	45	6	-	470	245	225	- .1
23	241	-	22	-	-	241	187	104	- .2
41	302	-	24	19	-	321	161	160	- .3
40	291	-	19	22	1	314	143	171	- .4
18	122	-	7	11	3	136	80	56	- .5
31	283	-	21	66	2	351	163	188	- .6
37	256	-	37	4	-	260	135	125	- .7
4	37	-	4	-	-	37	22	15	- .8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	18	19	20	21	22	23	24	
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltog i folkeskolens trivillige undervisning.	Børn over 8 år, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Børn over 8 år, der haandarbeide gutter.	Børn over 8 år, der legemsøvelser piker.	Børn over 8 år, der legemsøvelser piker.	Børn over 8 år, der legemsøvelser piker.	
IV. De enkelte skole-kommuner.									
1. Smaalenene.									
1	Trøgstad	-	-	-	90	97	21	27	
2	Askim	-	36	1	102	97	-	-	
3	Spydeberg.....	-	-	10	91	128	-	-	
4	Skiptvet.....	-	-	-	-	-	-	-	
5	Rakkestad.....	5	-	-	-	-	-	-	
6	Eidsberg	-	-	-	-	-	-	-	
7	Rødenes.....	-	-	-	70	76	-	-	
8	Rømskogen.....	33	-	2	33	26	-	-	
9	Aremark	11	-	-	-	52	-	-	
10	Ømark	10	-	-	-	-	-	-	
11	Id.....	8	-	-	-	-	442	116	
12	Berg.....	-	370	-	113	111	179	177	
13	Skjeborg	-	-	-	131	207	-	-	
14	Hafslund bruk	-	-	-	19	37	-	-	
15	Hvaler.....	15	-	-	109	236	71	-	
16	Borge.....	-	-	6	162	274	-	-	
17	Sannesund bruk	-	-	-	24	18	-	-	
18	Torsnes	-	-	-	-	38	10	6	
19	Varteig.....	-	-	-	-	-	-	-	
20	Tune	18	44	-	204	358	-	-	
21	Borregaard bruk	-	139	-	40	64	-	-	
22	Glemminge	-	44	9	746	671	-	-	
23	Onsø	-	-	-	231	236	-	-	
24	Græsvik bruk	-	336	-	76	117	76	-	
25	Raade	-	148	-	136	160	-	-	
26	Rygge	-	539	-	-	144	140	130	
27	Moss landsogn	-	345	-	77	98	-	-	
28	Vaaler	-	149	2	-	115	-	-	
29	Hobøl	-	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen		100	2 150	30	2 454	3 360	989	456	
2. Akershus.									
1	Vestby.....	-	458	-	14	122	106	-	
2	Kraakstad	-	11	-	-	75	-	-	
3	Ski	-	201	-	-	82	150	-	
4	Aas.....	-	291	-	-	115	103	46	
5	Nordby	-	53	-	33	26	33	-	
6	Frogner	-	137	1	-	91	46	25	
7	Nesodden	-	159	2	72	70	-	-	
8	Alværn bruk.	-	37	-	9	9	-	-	

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom. gutter. [piker.]	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbealte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
-	-	122	46 326	1 357	231	398	1 986	8	1
51	46	61	30 510	1 111	124	284	1 519	5	2
51	-	54	26 351	675	156	149	980	6	3
35	59	33	25 112	738	553	402	1 693	5	4
146	173	303	62 669	1 791	558	433	2 782	12	5
108	93	107	62 152	2 212	1 106	784	4 052	11	6
40	37	52	14 820	464	223	347	1 034	4	7
22	20	14	5 964	252	14	86	352	2	8
46	54	68	17 487	539	140	180	859	5	9
51	87	69	17 316	716	187	247	1 150	5	10
-	-	135	64 011	3 130	1 412	1 022	5 564	9	11
212	198	118	60 645	1 944	639	629	3 212	8	12
19	-	107	52 633	2 081	432	468	2 981	9	13
-	-	-	9 488	420	201	183	804	1	14
-	-	-	54 055	1 439	831	309	2 579	8	15
-	-	30	83 180	2 976	589	415	3 980	7	16
-	-	-	4 101	279	30	53	362	1	17
92	81	8	21 833	546	150	180	876	3	18
39	47	15	10 682	441	144	97	682	3	19
9	15	16	103 230	3 773	2 415	857	7 045	14	20
-	-	3	15 263	386	239	113	738	2	21
794	679	13	173 141	5 671	2 926	601	9 198	21	22
244	217	134	66 501	2 601	1 032	1 475	5 108	7	23
76	95	-	25 518	881	145	37	1 063	4	24
-	-	93	35 579	1 255	652	935	2 842	6	25
161	-	15	46 127	1 231	409	133	1 773	7	26
92	-	15	26 853	556	298	243	1 097	6	27
101	97	89	23 967	983	587	576	2 146	6	28
107	110	21	20 754	488	236	90	814	5	29
2 491	2 108	1 695	1 206 268	40 936	16 659	11 676	69 271	190	
138	133	29	33 880	1 188	577	603	2 368	6	1
48	54	14	16 701	614	236	217	1 067	3	2
68	74	31	18 325	791	470	156	1 417	4	3
47	71	91	23 903	820	323	390	1 533	4	4
14	13	54	9 486	227	141	365	733	1	5
35	39	105	20 661	715	369	537	1 621	4	6
-	-	46	21 578	1 036	164	301	1 551	3	7
-	-	-	4 213	70	10	7	87	1	8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	34	35	36	37	38	39
	Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.		
IV. De enkelte skole-kommuner.							
1. Smaalenene.							
1	Trøgstad	8	2	2	360	-	-
2	A skim	5	3	2	273	3	71
3	Spydeberg	6	1	1	324	-	12
4	Skiptvet	5	1	1	222	-	-
5	Rakkestad	12	2	2	525	-	-
6	Eidsberg	11	3	3	432	-	-
7	Rødenes	4	-	-	150	-	6
8	Rømskogen	2	-	-	77	-	1
9	Aremark	5	-	-	165	-	-
10	Ømark	5	-	-	173	-	-
11	Id	9	3	2	489	-	36
12	Berg	8	5	5	444	39	51
13	Skjeborg	9	4	4	485	-	15
14	Hafslund bruk	1	1	1	80	-	20
15	Hvaler	8	2	2	376	-	-
16	Borge	7	7	7	504	-	-
17	Sannesund bruk	1	-	-	42	-	-
18	Torsnes	3	1	1	142	-	11
19	Varteig	3	-	-	108	-	-
20	Tune	14	7	6	775	14	71
21	Borregaard bruk	2	2	2	105	33	21
22	Glemminge	20	12	12	1 276	9	255
23	Onsø	7	6	6	509	-	47
24	Græsvik bruk	3	3	3	210	70	42
25	Raade	6	2	2	267	15	27
26	Rygge	7	4	4	393	42	42
27	Moss landsogn	6	2	2	255	67	51
28	Vaaler	6	1	1	256	24	4
29	Hobøl	5	3	3	274	-	20
	Tilsammen	188	78	74	9 691	316	803
2. Akershus.							
1	Vestby	6	4	4	240	112	-
2	Kraakstad	3	1	1	146	2	-
3	Ski	4	1	1	168	20	-
4	Aas	4	3	3	216	48	42
5	Nordby	1	1	1	72	12	12
6	Frogner	4	2	2	192	18	24
7	Nesodden	3	3	3	204	36	30
8	Alværn bruk	1	-	-	30	10	6

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	Nr.
Antal lærere, som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig			Antal lærerinder, som hadde skolevæsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som tilhørte kirkesangere.	Deres pengeindtægt som kirkesangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		
med jordvei, hvorpaas fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.				Kontant.	Antat pengeværdi av naturalydelser.	
6	2	-	2	2	790	10 222	1 400	1
3	1	-	3	1	583	7 641	1 050	2
6	-	-	-	3	641	7 601	740	3
1	2	2	-	1	419	6 275	430	4
1	11	-	2	3	819	13 980	1 846	5
3	2	4	1	3	950	12 698	1 687	6
1	3	-	-	2	206	4 346	390	7
-	2	-	-	1	106	2 196	210	8
-	1	2	-	1	314	4 464	320	9
1	2	2	-	1	299	4 546	790	10
1	1	5	1	2	725	12 397	870	11
2	4	-	5	3	1 211	13 698	1 795	12
6	-	-	2	3	720	13 050	1 739	13
1	-	-	1	-	-	2 120	320	14
2	1	5	-	2	1 055	9 823	790	15
1	-	6	3	1	610	16 080	1 400	16
1	-	-	-	-	-	1 534	350	17
-	3	-	1	1	240	4 456	340	18
1	-	2	-	1	150	2 860	152	19
2	2	9	6	3	1 190	21 214	2 620	20
-	-	2	-	-	-	4 464	850	21
1	-	7	1	-	-	38 230	1 820	22
1	6	-	6	1	1 198	14 332	1 800	23
-	-	4	2	1	175	10 553	1 050	24
2	3	1	2	1	1 110	9 394	1 250	25
2	2	1	5	-	-	11 534	1 960	26
1	-	5	1	-	-	9 182	1 160	27
1	2	3	-	2	654	7 799	600	28
2	2	1	3	2	855	7 499	1 100	29
49	52	61	47	41	15 020	284 188	30 829	
2	-	4	-	3	917	10 299	1 275	1
2	-	1	-	1	624	4 802	790	2
2	1	1	-	1	648	5 796	810	3
2	2	-	3	2	648	7 063	1 850	4
-	1	-	1	1	280	2 355	300	5
1	2	-	2	1	472	6 078	740	6
1	-	3	1	1	450	6 529	460	7
-	-	1	-	-	-	1 650	100	8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5	6	7
		Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes		Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mættende klasser.	Disse klassers antal.		Antal under-visnings-beret-tigede børn.
		i eget skole-væsenet	i leiet tilhørende) lokale.	paa lokale.				
[Forts.]								
9	Oppegaard	2	2	-	-	2	5	111
10	Aker	19	17	2	-	15	127	4 125
11	Bærum	8	7	1	-	8	50	1 197
12	Bærum verk	1	1	-	-	1	4	60
13	Snarøen bruk	1	1	-	-	1	4	47
14	Fossum bruk	1	1	-	-	1	6	125
15	Høvik glasverk	1	1	-	-	1	4	123
16	Asker	7	6	1	-	7	34	773
17	Urskog	7	7	-	-	7	22	467
18	Blakjer	4	4	-	-	4	13	250
19	Høland	12	12	-	-	12	35	827
20	Setskogen	3	3	-	-	3	10	154
21	Enebak	8	6	2	-	7	24	542
22	Fet	7	7	-	-	7	23	567
23	Gan bruk	1	1	-	-	1	3	68
24	Varaaen bruk	1	1	-	-	1	3	34
25	Sørum	7	7	-	-	7	24	428
26	Skedsmo	7	7	-	-	7	36	959
27	Lillestrøm bruk	1	1	-	-	1	12	375
28	Lørenskogen	2	2	-	-	2	9	184
29	Nittedalen	5	5	-	-	5	18	463
30	Gjerdum	4	4	-	-	4	13	324
31	Ullensaker	13	13	-	-	13	52	1 067
32	Nes	17	15	2	-	14	44	1 032
33	Udenes	5	4	1	-	4	18	322
34	Fenstad	3	3	-	-	3	13	232
35	Eidsvold	13	13	-	-	13	60	1 526
36	Bønsdalens bruk	1	1	-	-	1	12	320
37	Nannestad	10	9	1	-	9	27	680
38	Hurdalen	8	7	1	-	5	16	337
39	Fering	4	4	-	-	4	11	250
	Tilsammen	209	197	12	-	196	824	20 147
	3. Buskerud.							
1	Hole	8	8	-	-	8	26	521
2	Norderhov	7	7	-	-	7	34	815
3	Haug	4	3	1	-	3	17	422
4	Lunder	6	6	-	-	4	10	241
5	Aadalens	11	10	1	-	9	18	353
6	Hen bruk	1	1	-	-	1	7	159
7	Nes	9	9	-	-	9	22	426
8	Flaa	6	6	-	-	5	15	380
9	Gol	8	7	1	-	7	18	394

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Derav under 8 aar.	Antal børn i folkeskolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10)	Antal børn over 8 aar, som fik			Derav			Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste skole- væsenet	omgangs- tilh. eller leiede) lokaler.		undervis- ning utenfor folkeskolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.			
15	101	-	11	5	-	106	55	51	-	9	
584	3 235	-	317	708	12	3 955	2 021	1 934	1	10	
98	1 070	-	79	112	1	1 183	585	598	-	11	
9	58	-	2	2	-	60	30	30	-	12	
2	47	-	2	4	-	51	25	26	-	13	
24	139	-	7	3	-	142	71	71	-	14	
6	122	-	6	1	-	123	65	58	-	15	
59	744	-	54	34	-	778	361	417	-	16	
45	456	-	34	2	-	458	213	245	-	17	
27	252	-	23	-	-	252	126	126	-	18	
76	774	-	36	11	2	787	408	379	-	19	
16	154	-	13	-	-	154	76	78	-	20	
39	538	-	39	12	-	550	285	265	-	21	
52	544	-	43	6	-	550	286	264	-	22	
3	68	-	3	-	-	68	28	40	-	23	
5	34	-	5	-	-	34	18	16	-	24	
74	427	-	40	15	-	442	220	222	-	25	
182	944	-	147	20	-	964	499	465	2	26	
24	373	-	24	2	-	375	190	185	2	27	
5	184	-	5	-	-	184	98	86	-	28	
71	429	-	40	16	1	446	236	210	1	29	
49	326	-	20	1	-	327	182	145	-	30	
119	1 000	-	72	33	5	1 038	525	513	-	31	
93	922	-	80	31	3	956	507	449	-	32	
29	322	-	18	1	-	323	157	166	-	33	
22	232	-	22	-	-	232	134	98	-	34	
208	1 475	-	131	5	-	1 480	759	721	2	35	
46	320	-	-	8	-	328	174	154	-	36	
77	673	-	42	4	3	680	344	336	2	37	
39	337	-	39	1	-	338	178	160	-	38	
18	248	-	16	-	-	248	118	130	-	39	
2 378	18 544	-	1 549	1 165	33	19 742	10 060	9 632	10		
25	521	-	25	-	-	521	284	237	-	1	
113	792	-	68	10	-	802	407	395	2	2	
46	407	-	47	3	-	410	227	183	-	3	
24	233	-	20	3	1	237	111	126	-	4	
38	314	-	24	10	4	328	153	175	-	5	
25	161	-	20	2	-	163	90	73	-	6	
53	426	-	48	14	-	440	217	223	-	7	
38	380	-	38	-	-	380	191	189	-	8	
30	371	-	22	5	4	380	216	164	-	9	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der havndarbeide	Antal børn, som legemsøvelser		
					gutter.	piker.	gutter.	piker.
[Forts.]								
9	Oppegaard	-	59	-	26	32	-	-
10	Aker	29	3 158	-	611	1 533	221	177
11	Bærum	-	1 070	1	13	453	292	69
12	Bærum verk	-	58	-	-	28	18	-
13	Snarøen bruk	-	47	-	6	24	10	-
14	Fossum bruk	-	139	-	-	24	38	12
15	Høvik glasverk	-	122	-	-	48	33	-
16	Asker	-	744	-	-	295	-	-
17	Urskog	-	-	-	-	164	-	-
18	Blakjer	-	-	-	-	-	-	-
19	Høland	-	-	-	217	235	-	-
20	Setskogen	-	-	-	36	42	-	-
21	Enebak	-	388	1	25	151	83	28
22	Fet	-	349	-	-	177	25	-
23	Gan bruk	-	50	-	-	27	-	-
24	Varaaen bruk	-	34	-	-	12	-	-
25	Sørum	-	-	-	-	141	-	-
26	Skedsmo	-	878	-	30	245	102	-
27	Lillestrøm bruk	-	373	-	98	104	104	31
28	Lørenskogen	-	106	-	-	50	-	-
29	Nittedalen	-	-	-	62	127	-	-
30	Gjerdrum	-	326	-	-	69	-	-
31	Ullensaker	-	-	-	-	205	259	176
32	Nes	24	-	1	-	165	278	-
33	Udenes	6	196	-	56	67	-	-
34	Fenstad	-	-	-	45	57	-	-
35	Eidsvold	-	-	1	-	425	-	-
36	Bønsdalen bruk	-	320	-	45	77	-	-
37	Nannestad	5	416	-	-	177	218	164
38	Hurdalen	-	-	1	60	87	12	8
39	Fering	-	-	-	-	61	-	-
Tilsammen		64	10 180	8	1 458	5 892	2 011	736
3. Buskerud.								
1	Hole	-	404	-	141	188	-	-
2	Norderhov	-	774	3	65	248	133	-
3	Haug	-	354	-	39	91	83	-
4	Lunder	-	-	-	-	61	44	14
5	Aadalen	-	-	-	74	80	-	-
6	Hen bruk	-	-	-	40	42	-	-
7	Nes	-	-	-	62	91	-	-
8	Flaa	-	-	2	38	87	-	-
9	Gol	-	53	-	125	98	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33			
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde lengere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbealte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.		
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.				
gutter.	piker.										
-	-	45	6 370	240	71	124	435	2	9		
777	727	186	258 856	9 471	1 122	880	11 473	38	10		
292	283	36	87 359	2 545	1 042	386	3 973	13	11		
19	17	-	4 874	122	61	-	183	1	12		
10	16	-	3 907	103	17	37	157	1	13		
48	49	-	12 210	795	147	22	964	2	14		
33	32	-	10 081	568	58	3	629	1	15		
149	172	65	58 767	1 603	674	238	2 515	7	16		
85	111	55	31 009	824	398	216	1 438	6	17		
46	42	13	17 964	351	205	104	660	4	18		
-	-	249	55 784	1 701	557	710	2 968	11	19		
-	-	85	7 145	509	441	68	1 018	2	20		
121	122	147	37 131	1 858	789	1 320	3 976	7	21		
168	168	57	36 390	1 238	586	685	2 509	7	22		
23	27	2	4 678	219	85	12	316	1	23		
15	12	3	2 378	50	1	3	54	1	24		
112	140	43	30 254	707	237	291	1 235	6	25		
266	239	11	76 411	1 977	617	646	3 240	9	26		
51	73	-	31 633	963	334	61	1 358	4	27		
58	48	4	13 107	476	311	366	1 153	2	28		
70	-	63	31 254	1 071	436	250	1 757	5	29		
76	52	25	24 999	887	651	673	2 211	4	30		
151	155	42	66 257	2 266	598	923	3 787	13	31		
-	-	77	63 860	1 984	666	412	3 062	14	32		
68	81	30	23 846	664	186	166	1 016	4	33		
-	-	38	16 308	795	251	171	1 217	3	34		
415	47	162	106 030	3 186	754	774	4 714	13	35		
78	69	1	22 319	427	101	12	540	2	36		
112	106	41	45 917	1 588	587	642	2 817	8	37		
67	96	43	22 928	1 198	156	348	1 702	6	38		
49	76	12	16 642	309	18	180	507	3	39		
3 709	3 344	1 905	1 375 415	46 206	14 456	13 299	73 961	226			
88	73	54	45 653	1 074	897	986	2 957	9	1		
221	143	59	56 416	1 382	720	1 628	3 730	10	2		
107	24	9	32 237	1 262	709	728	2 699	6	3		
52	50	32	15 774	956	393	250	1 599	4	4		
-	-	41	20 900	895	368	62	1 325	7	5		
40	42	-	10 079	251	80	18	349	2	6		
-	-	25	33 432	1 311	656	736	2 703	8	7		
-	-	25	26 805	1 050	479	778	2 307	5	8		
-	-	18	24 228	573	342	60	975	7	9		

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet <i>uløver</i> det lovbefalte minimum.	
[Forts.]							
9	Oppgaard	2	-	-	60	8	-
10	Aker	38	35	29	1 851	855	363
11	Bærum	13	12	12	735	199	147
12	Bærum verk	1	1	1	60	16	12
13	Snarøen bruk	1	1	1	60	16	12
14	Fossum bruk	2	1	1	90	24	18
15	Høvik glasverk	1	1	1	60	16	12
16	Asker	7	7	7	450	90	42
17	Urskog	6	1	1	273	-	6
18	Blakjer	4	-	-	144	-	-
19	Høland	11	1	1	427	-	-
20	Setskogen	2	1	1	117	-	-
21	Enebak	7	2	1	302	35	26
22	Fet	7	1	1	288	14	-
23	Gan bruk	1	-	-	36	2	-
24	Varaaen bruk	1	-	-	36	2	-
25	Sorøm	6	3	3	294	-	6
26	Skedsmo	9	8	8	432	118	90
27	Lillestrøm bruk	4	2	1	180	40	40
28	Lørenskogen	2	1	1	102	12	6
29	Nittedalen	5	1	1	240	-	4
30	Gjerdum	4	2	2	168	42	42
31	Ullensaker	13	4	4	600	-	-
32	Nes	14	2	2	572	-	20
33	Udenes	4	2	2	217	11	-
34	Fenstad	3	2	2	178	-	22
35	Eidsvold	13	9	9	838	-	52
36	Bønsdalen bruk	2	3	2	178	16	12
37	Nannestad	8	3	3	321	90	-
38	Hurdalen	6	1	1	241	-	-
39	Fering	3	1	1	138	-	6
Tilsammen		226	123	114	10 956	1 864	1 052
3. Buskerud.							
1	Hole	9	4	4	390	46	78
2	Norderhov	9	7	6	408	179	-
3	Haug	6	3	3	258	54	81
4	Lunder	4	-	-	140	2	-
5	Aadalen	7	-	-	262	-	-
6	Hen bruk	2	1	1	108	-	-
7	Nes	8	2	2	282	-	4
8	Flaa	5	1	1	212	-	-
9	Gol	7	1	1	248	4	-

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvoraa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr.	
Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.							
~	1	1	-	1	218	2 512	850	9
2	11	13	22	7	3 895	110 650	10 675	10
1	6	3	8	2	1 930	27 878	3 590	11
-	-	-	1	-	-	1 946	650	12
-	-	1	1	-	-	1 946	470	13
-	1	-	-	-	-	2 972	550	14
-	-	1	1	-	-	1 946	500	15
1	5	1	5	1	800	15 438	2 150	16
2	-	2	1	2	337	7 500	630	17
2	2	-	-	1	170	4 840	570	18
4	-	7	1	2	744	12 586	1 460	19
-	-	1	1	1	181	3 018	197	20
4	2	1	2	2	642	10 798	1 310	21
3	4	-	-	2	870	9 497	1 100	22
1	-	-	-	-	-	991	200	23
-	-	1	-	-	-	742	50	24
4	1	-	2	2	380	8 755	1 330	25
1	3	5	3	2	768	17 042	1 364	26
-	-	3	2	-	-	8 935	1 690	27
2	-	-	1	1	249	3 066	486	28
4	1	-	1	2	766	7 065	1 530	29
1	3	-	2	1	216	5 578	620	30
4	9	-	1	3	815	18 381	2 152	31
3	10	1	1	2	629	17 038	1 830	32
3	-	1	2	1	222	6 542	680	33
1	2	-	-	1	211	5 092	600	34
9	4	-	-	2	1 197	23 211	2 640	35
-	1	1	-	-	-	6 357	160	36
6	2	-	1	4	605	11 555	1 325	37
4	1	1	1	1	180	6 918	1 128	38
2	-	1	1	1	159	3 843	500	39
74	75	55	68	49	20 173	409 205	48 812	
2	7	-	4	2	582	13 417	1 148	1
1	1	5	6	2	1 014	15 924	976	2
1	3	1	1	1	444	8 369	557	3
2	1	1	-	1	285	4 478	450	4
-	3	2	-	3	890	7 893	620	5
-	-	-	-	-	-	3 023	-	6
2	1	5	-	1	379	6 938	500	7
3	2	-	-	1	280	5 944	520	8
1	-	1	-	1	400	5 620	200	9

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes			Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt møttende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
			i eget skole-væsenet tilhørende lokale.	i leiet lokale.	paa omgang.			
10	Hemsedal	8	8	-	-	4	8	218
11	Aal	11	10	1	-	10	23	433
12	Torpe	2	2	-	-	2	6	158
13	Hol	10	9	1	-	9	19	371
14	Sigdal	20	17	3	-	16	36	657
15	Krødsherred	12	12	-	-	10	24	382
16	Modum	26	26	-	-	24	64	1 453
17	Modum verk	1	1	-	-	1	2	48
18	Drammenselvens papirfabrik	1	1	-	-	1	6	167
19	Øvre Eker	22	22	-	-	20	63	1 309
20	Vestfossen bruk	1	1	-	-	1	4	53
21	Nedre Eker	5	5	-	-	5	29	745
22	Solberg spinderi	1	1	-	-	1	2	23
23	Stenberg bruk	1	1	-	-	1	4	94
24	Frogner	8	8	-	-	8	36	856
25	Sylling	3	3	-	-	3	8	157
26	Tranby	3	3	-	-	3	10	273
27	Aassiden	1	1	-	-	1	6	137
28	Røken	8	7	1	-	8	32	758
29	Hurum	10	8	2	-	9	26	597
30	Sandsver	11	11	-	-	11	39	868
31	Jondalen	2	2	-	-	2	5	87
32	Flesberg	14	8	6	-	10	21	287
33	Rollag	9	9	-	-	7	16	187
34	Nore	9	8	1	-	7	14	217
35	Opdal	8	8	-	-	6	14	236
		Tilsammen	267	249	18	-	233	684
4. Jarlsberg og Larvik.								
1	Strømmen	3	3	-	-	3	8	167
2	Berger fabrik	1	1	-	-	1	4	186
3	Skoger	4	4	-	-	4	17	470
4	Strømsgodset	1	1	-	-	1	7	266
5	Konnerud	1	1	-	-	1	4	75
6	Sande	6	6	-	-	6	24	568
7	Hof	4	4	-	-	4	16	358
8	Botne	6	6	-	-	6	19	440
9	Vaale	8	7	1	-	7	17	352
10	Borre	6	5	1	-	6	22	483
11	Ramnes	8	5	3	-	8	22	500
12	Andebu	7	6	1	-	6	23	466
13	Stokke	11	11	-	-	11	36	827
14	Sem	11	11	-	-	11	32	877
15	Jarlsberg gods	1	1	-	-	1	3	69

tilstand i rikets landdistrikter.

Skolevæsen
1905.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	Antal børn over 8 aar, som fikk			Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.		- undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.		
15	212	-	9	-	1	213	104	109	-	10
41	395	-	13	5	4	404	206	198	-	11
19	147	-	9	-	1	148	80	68	-	12
40	387	-	13	3	3	343	189	154	-	13
60	633	-	41	7	-	640	344	296	-	14
41	370	-	26	2	2	374	189	185	-	15
183	1 377	-	132	47	-	1 424	710	714	1	16
3	45	-	3	2	1	48	25	23	-	17
23	170	-	23	1	-	171	80	91	-	18
159	1 227	-	78	35	3	1 265	565	700	-	19
1	58	-	2	-	-	58	19	39	-	20
106	704	-	7	16	4	724	361	363	1	21
8	24	-	1	-	-	24	14	10	-	22
19	80	-	5	-	-	80	39	41	-	23
85	831	-	72	14	-	845	420	425	1	24
11	157	-	5	-	-	157	85	72	-	25
40	271	-	29	-	-	271	141	130	1	26
14	136	-	14	1	-	137	70	67	-	27
115	755	-	66	4	-	759	373	386	-	28
23	571	-	56	-	-	571	311	260	1	29
91	847	-	71	10	2	859	442	417	-	30
11	87	-	9	-	-	87	50	37	-	31
35	286	-	35	1	-	287	147	140	-	32
19	189	-	21	-	-	189	101	88	-	33
20	206	-	10	1	-	207	81	126	-	34
32	227	-	24	-	-	227	103	124	-	35
1 606	13 947	-	1 086	196	30	14 173	7 145	7 028	7	
13	167	-	12	2	-	169	87	82	-	1
23	130	-	14	5	-	135	78	57	-	2
55	467	-	50	5	-	472	238	234	-	3
37	223	-	28	34	-	257	140	117	-	4
15	73	-	14	-	-	73	41	32	-	5
50	560	-	49	8	-	568	297	271	-	6
38	355	-	32	4	-	359	186	173	-	7
45	395	-	26	66	5	466	252	214	-	8
45	354	-	43	2	-	356	185	171	-	9
53	459	-	49	18	1	478	234	244	-	10
41	404	-	36	91	-	495	254	241	-	11
45	424	-	41	21	4	449	241	208	-	12
43	810	-	37	24	2	836	434	402	-	13
82	852	-	65	3	-	855	444	411	-	14
1	74	-	5	-	-	74	40	34	-	15

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis fuldstændig særskilt undervisning.	Børn over 8 aar, der haandarbeide	Antal børn, som legemsøvelser		
					gutter.	piker.	gutter.	piker.
[Forts.]								
10	Hemsedal	-	-	3	-	-	-	-
11	Aal.....	-	-	120	94	-	-	-
12	Torpe	-	-	48	47	-	-	-
13	Hol	31	-	2	100	90	-	-
14	Sigdal	46	43	-	173	163	-	-
15	Krødsherred	-	-	-	87	104	-	-
16	Modum	-	740	2	410	400	-	-
17	Modum verk	-	45	-	16	14	-	-
18	Drammenselvens papirfabrik	-	170	-	32	30	-	-
19	Øvre Eker.....	7	612	1	318	362	-	-
20	Vestfossen bruk.....	-	41	-	18	23	-	-
21	Nedre Eker.....	-	701	-	-	185	-	-
22	Solberg spinderi.....	-	24	-	-	7	-	-
23	Stenberg bruk	-	80	-	-	22	-	-
24	Frogner	-	831	-	173	188	44	47
25	Sylling.....	-	157	-	-	43	64	38
26	Tranby	-	180	-	-	83	98	83
27	Aassiden	-	-	-	32	37	-	-
28	Røken	-	584	2	-	208	202	127
29	Hurum.....	-	527	-	-	166	266	-
30	Sandsver	-	409	-	-	185	-	-
31	Jondalen	-	-	-	27	25	-	-
32	Flesberg	18	-	-	75	72	-	-
33	Rollag	4	-	1	-	63	51	46
34	Nore.....	-	-	-	-	-	-	-
35	Opdal	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		101	6 729	16	2 213	3 597	985	355
4. Jarlsberg og Larvik.								
1	Strømmen	-	126	-	54	51	-	-
2	Berger fabrik	-	130	-	22	31	-	-
3	Skoger	-	391	1	68	99	-	-
4	Strømsgodset	-	223	-	33	89	61	-
5	Konnerud	-	33	-	-	14	19	-
6	Sande	-	528	-	-	172	-	-
7	Hof	-	-	-	84	107	-	-
8	Botne	-	-	-	114	117	-	-
9	Vaale	-	176	-	-	-	-	-
10	Borre	-	447	4	25	132	24	-
11	Ramnes	-	-	1	-	101	-	-
12	Andebu	-	247	-	67	69	-	-
13	Stokke	-	-	-	-	-	-	-
14	Sem	-	852	-	15	79	-	-
15	Jarlsberg gods	-	74	-	13	13	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33		
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole-. stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt					Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.			
gutter.	piker.									
38	36	11	13 282	354	178	29	561	4	10	
-	-	-	23 750	615	160	151	926	8	11	
-	-	19	8 578	267	65	92	424	3	12	
-	-	5	24 628	1 093	206	241	1 540	9	13	
112	123	36	46 668	1 534	490	634	2 658	13	14	
60	51	38	27 352	815	378	385	1 578	9	15	
-	-	50	114 146	3 645	1 379	955	5 979	26	16	
-	-	-	3 905	82	31	4	117	1	17	
-	-	-	12 005	354	33	19	406	1	18	
307	349	6	107 844	3 406	1 698	625	5 729	20	19	
18	23	-	5 508	117	35	32	184	1	20	
70	103	6	63 853	2 011	828	169	3 008	11	21	
5	7	-	2 157	61	15	-	76	1	22	
18	22	-	7 200	203	108	14	325	1	23	
229	225	39	73 519	2 973	1 118	1 517	5 608	10	24	
-	-	25	12 972	459	80	141	680	3	25	
47	41	3	22 957	684	279	561	1 524	3	26	
-	-	2	10 580	306	126	203	635	2	27	
238	199	103	52 547	3 260	952	1 024	5 236	7	28	
156	62	10	41 484	1 641	743	641	3 025	8	29	
239	21	181	57 188	2 078	856	783	3 717	10	30	
27	25	20	7 684	212	51	40	303	2	31	
77	75	18	17 999	330	332	236	898	6	32	
55	60	14	13 079	456	230	220	906	5	33	
45	58	34	13 964	697	204	295	1 196	6	34	
51	57	22	16 131	342	175	199	716	5	35	
2 300	1 869	905	1 066 504	36 794	15 394	14 456	66 599	233		
18	9	24	14 007	370	273	367	1 010	3	1	
34	31	-	10 900	249	136	10	395	1	2	
95	87	29	34 942	1 237	619	659	2 515	4	3	
51	45	-	18 732	544	600	231	1 375	2	4	
19	14	-	5 256	167	114	155	436	1	5	
174	-	71	38 714	1 747	1 063	540	3 350	7	6	
-	-	53	33 435	1 454	474	93	2 021	5	7	
-	-	30	29 347	1 614	423	238	2 275	6	8	
47	54	21	26 216	847	578	301	1 726	7	9	
120	126	22	41 737	1 107	507	104	1 718	7	10	
67	61	62	30 317	870	478	628	1 967	6	11	
-	-	80	30 528	957	556	598	2 111	8	12	
246	252	43	51 255	1 459	431	224	2 114	10	13	
171	196	35	74 581	1 865	1 151	859	3 875	12	14	
13	13	-	6 331	136	20	20	176	1	15	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
[Forts.]							
10	Hemsedal	4	-	-	140	-	-
11	Aal	8	2	2	269	-	-
12	Torpe	3	-	-	72	-	-
13	Hol	9	-	-	240	-	18
14	Sigdal	13	2	2	526	8	57
15	Krødsherred	9	1	1	350	-	58
16	Modum	25	4	4	1 007	96	119
17	Modum verk	1	-	-	30	6	6
18	Drammenselvens papirfabrik	1	2	2	90	18	18
19	Øvre Eker	20	12	11	1 042	128	170
20	Vestfossen bruk	1	-	-	42	10	6
21	Nedre Eker	11	3	3	440	130	86
22	Solberg spinderi	1	-	-	30	10	10
23	Stenberg bruk	1	1	1	60	20	12
24	Frogner	9	9	9	554	193	112
25	Sylling	3	1	1	132	30	18
26	Tranby	3	2	2	154	30	18
27	Aassiden	2	-	-	77	-	5
28	Røken	7	8	7	443	42	60
29	Hurum	8	2	2	324	60	12
30	Sandsver	10	5	5	473	99	-
31	Jondalen	2	-	-	72	-	10
32	Flesberg	6	2	2	288	-	3
33	Rollag	5	1	1	196	-	-
34	Nore	6	1	1	172	-	-
35	Opdal	5	1	1	174	-	-
Tilsammen		230	78	75	9 705	1 165	961
4. Jarlsberg og Larvik.							
1	Strømmen	3	1	1	120	32	24
2	Berger fabrik	1	1	1	60	12	12
3	Skoger	4	4	4	216	70	-
4	Strømsgodset	2	2	2	98	58	14
5	Konnerud	1	1	1	48	15	-
6	Sande	7	5	5	312	123	6
7	Hof	5	3	3	278	-	76
8	Botne	6	1	1	276	-	24
9	Vaale	7	-	-	225	36	21
10	Borre	7	4	4	333	85	62
11	Ramnes	6	2	2	280	-	19
12	Andebu	8	3	3	300	78	-
13	Stokke	10	4	4	477	-	45
14	Sem	12	5	5	465	175	96
15	Jarlsberg gods	1	-	-	45	13	9

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tillørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr.	
					Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.		
-	-	1	-	1	254	3 813	50	10
1	-	-	-	1	303	7 140	300	11
-	1	2	-	1	85	1 816	200	12
1	-	-	-	1	193	6 744	220	13
1	-	9	-	2	490	13 096	1 055	14
-	-	5	-	1	300	8 947	180	15
1	5	10	-	4	1 784	32 156	1 834	16
-	1	-	-	-	-	1 363	172	17
-	-	1	1	-	-	2 933	370	18
1	-	16	2	3	1 854	29 322	1 270	19
-	-	1	-	-	-	1 480	150	20
1	3	4	2	1	820	16 578	1 520	21
-	-	1	-	-	-	830	200	22
-	-	1	1	-	-	1 847	275	23
2	3	3	5	1	146	19 028	2 300	24
2	-	1	1	1	240	4 162	326	25
1	2	-	-	1	250	4 681	550	26
1	-	-	-	-	-	2 705	250	27
2	5	1	6	1	900	13 881	1 214	28
2	-	6	1	2	777	11 407	1 380	29
5	-	2	2	4	1 346	15 535	1 900	30
-	1	1	-	1	64	2 168	160	31
1	-	-	-	3	819	8 248	200	32
2	-	-	-	2	343	5 589	325	33
-	-	-	-	1	248	4 949	-	34
1	-	1	1	2	305	4 646	260	35
37	39	81	33	46	15 795	296 720	21 632	
1	2	-	-	-	-	4 311	342	1
-	1	-	1	-	-	2 327	180	2
1	2	1	3	1	774	8 870	675	3
1	-	1	2	1	531	4 967	885	4
1	-	-	1	1	120	1 892	200	5
1	1	4	4	1	1 058	13 318	1 500	6
3	-	2	3	2	497	7 066	960	7
3	2	1	-	2	623	8 053	1 330	8
1	6	-	-	2	791	8 445	1 225	9
1	1	4	4	2	885	10 469	1 925	10
1	4	-	2	3	706	8 746	710	11
1	-	5	-	3	335	10 266	820	12
1	1	8	2	3	1 225	12 727	900	13
1	2	9	1	1	416	15 394	1 530	14
1	-	-	-	-	-	1 540	220	15

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes			Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mødende klasser.	Disse klassers antal.	Antal under-visnings-beret-tigede børn.
			i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet paa lokale.	paa omgang.			
[Forts.]								
16	Nøtterø	10	7	3	-	7	35	911
17	Tjømø	4	4	-	-	4	18	518
18	Sandeherred	13	13	-	-	13	52	1 144
19	Tjølling	6	6	-	-	6	26	635
20	Fredriksværn	1	1	-	-	1	7	104
21	Brunlanes	14	14	-	-	13	36	907
22	Hedrum	16	16	-	-	15	41	769
23	Lardal	6	6	-	-	6	18	404
	Tilsammen	148	139	9	-	141	487	11 446

5. Kristians.

1	Søndre Aurdal	16	15	1	-	12	29	692
2	Einedalen	10	7	3	-	7	15	281
3	Nordre Aurdal	15	14	1	-	13	32	888
4	Vestre Slidre	10	9	1	-	8	22	440
5	Østre Slidre	9	7	2	-	8	20	395
6	Vang	7	7	-	-	3	8	175
7	Hurum	1	1	-	-	1	4	92
8	Øie	2	2	-	-	2	4	48
9	Jevnaker	5	4	1	-	5	24	653
10	Hadeland glasverk	1	1	-	-	1	4	119
11	Lunner	10	8	-	2	8	32	689
12	Gran	8	8	-	-	8	29	786
13	Brandbu	13	6	7	-	10	41	861
14	Søndre Land	16	13	3	-	16	51	942
15	Nordre Land	21	16	5	-	17	44	830
16	Biri	10	9	1	-	10	44	915
17	Vårdal	13	9	4	-	11	36	859
18	Vestre Toten	16	16	-	-	16	52	1 410
19	Østre Toten	12	10	2	-	10	59	1 470
20	Søndre Fron	9	6	3	-	9	28	545
21	Ringebu	15	13	1	1	13	35	754
22	Øier	9	9	-	-	9	27	589
23	Østre Gausdal	6	6	-	-	6	22	446
24	Vestre Gausdal	7	6	1	-	6	19	367
25	Faaberg	13	10	3	-	12	43	797
26	Dovre	5	5	-	-	5	18	354
27	Lesje	11	3	8	-	8	21	420
28	Skiaaker	8	8	-	-	8	20	385
29	Lom	9	8	1	-	8	25	467
30	Vaage	15	12	3	-	15	50	1 181
31	Nordre Fron	14	13	1	-	14	35	863
	Tilsammen	316	261	52	3	279	893	19 663

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		Nr.
Derav under 8 aar.	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.	var under 8 aar.	79	60	-	881	438	443	-	16
65	475	-	28	6	2	483	250	233	-	17	
106	821	-									
107	1 099	-	86	41	-	1 140	618	522	-	18	
46	636	-	30	-	-	636	325	311	2	19	
24	104	-	24	1	-	105	48	57	-	20	
109	768	-	101	11	-	779	392	387	-	21	
106	711	-	81	16	-	727	358	369	-	22	
56	386	-	28	5	1	392	196	196	-	23	
1 205	10 747	-	958	423	15	11 185	5 776	5 409	2		
85	665	-	58	7	-	672	335	337	-	1	
23	273	-	17	-	-	273	151	122	-	2	
59	798	-	37	12	8	818	412	406	1	3	
21	446	-	13	5	-	451	217	234	-	4	
29	387	-	17	1	1	389	191	198	-	5	
13	175	-	13	-	-	175	80	95	-	6	
6	92	-	6	-	-	92	43	49	-	7	
1	48	-	1	-	-	48	27	21	-	8	
81	586	-	58	27	-	613	312	301	-	9	
12	114	-	12	5	-	119	53	66	1	10	
67	645	19	69	12	2	678	358	320	-	11	
129	734	-	114	23	-	757	400	357	1	12	
91	810	-	74	22	-	832	443	389	-	13	
94	892	-	95	28	16	936	495	441	-	14	
98	779	-	92	12	5	796	408	388	-	15	
140	866	-	84	21	3	890	449	441	-	16	
88	853	-	84	18	-	871	439	432	-	17	
127	1 196	-	134	11	9	1 216	604	612	3	18	
183	1 365	-	121	93	4	1 462	683	779	-	19	
47	542	-	43	3	-	545	298	247	-	20	
73	732	10	55	6	-	748	404	344	-	21	
41	551	-	46	-	-	551	279	272	-	22	
62	431	-	42	-	-	431	215	216	2	23	
25	362	-	25	5	1	368	195	173	-	24	
131	766	-	123	25	-	791	399	392	-	25	
39	337	-	36	2	-	339	184	155	-	26	
47	410	-	38	-	3	413	207	206	-	27	
54	378	-	35	-	-	378	186	192	-	28	
46	467	-	48	3	-	470	254	216	-	29	
103	1 115	-	81	2	8	1 125	587	538	-	30	
85	843	-	58	4	3	850	462	388	2	31	
2 100	18 658	29	1 729	347	63	19 097	9 770	9 327	10		

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som haandarbeide gutter.	legemsøvelser piker.		

[Forts.]

16	Nøtterø	11	777	-	37	241	47	37
17	Tjømø	-	475	-	111	126	-	-
18	Sandeherred	-	556	-	270	198	-	-
19	Tjølling	-	633	-	120	139	-	-
20	Fredriksværn	-	104	1	11	34	26	-
21	Brunlanes	-	242	-	10	-	-	-
22	Hedrum	66	114	-	21	195	21	-
23	Lardal	-	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	77	6 128	7	1 075	2 007	198	37

5. Kristians.

1	Søndre Aurdal	-	-	1	150	163	-	-
2	Etnedalen	137	-	-	64	59	-	-
3	Nordre Aurdal	23	-	-	-	33	69	-
4	Vestre Slidre	44	-	1	-	-	138	145
5	Østre Slidre	-	-	-	8	22	-	-
6	Vang	-	-	-	53	57	-	-
7	Hurum	-	-	-	-	-	-	-
8	Øie	-	-	-	-	-	-	-
9	Jevnaker	-	257	1	-	136	95	6
10	Hadeland glasverk	-	-	-	-	21	-	-
11	Lunner	79	-	2	-	134	200	-
12	Gran	-	-	3	-	109	163	167
13	Brandbu	-	51	-	49	294	173	112
14	Søndre Land	-	-	-	262	265	221	19
15	Nordre Land	52	-	1	128	145	43	21
16	Biri	-	-	-	186	244	66	-
17	Vardal	-	-	2	248	243	-	-
18	Vestre Toten	-	-	-	200	260	18	-
19	Østre Toten	11	-	2	337	270	-	-
20	Søndre Fron	-	-	3	29	6	25	16
21	Ringebu	17	162	1	-	31	-	-
22	Øier	-	294	1	16	-	-	-
23	Østre Gausdal	-	-	-	111	133	12	-
24	Vestre Gausdal	1	-	1	116	114	-	-
25	Faaberg	-	-	1	117	203	68	63
26	Dovre	-	-	-	-	-	-	-
27	Lesje	-	-	-	-	-	-	-
28	Skiaker	-	-	-	-	-	-	-
29	Lom	-	-	-	77	69	60	43
30	Vaage	59	-	-	-	-	9	-
31	Nordre Fron	-	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	423	764	20	2 151	3 011	1 360	592

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
gutter.	piker.								
237	214	8	70 941	2 242	1 084	447	3 773	12	16
-	-	51	41 079	1 469	593	133	2 195	5	17
323	262	47	94 288	2 674	1 024	1 073	4 771	15	18
117	101	14	57 832	1 833	808	848	3 489	8	19
33	42	-	7 839	359	75	73	507	2	20
181	151	43	58 784	2 213	1 125	569	3 907	11	21
195	194	41	47 560	1 981	670	453	3 104	14	22
63	73	41	27 743	1 150	235	1 000	2 385	6	23
2 204	1 925	715	852 364	28 544	13 037	9 623	51 204	153	
-	-	44	46 256	2 010	650	931	3 591	12	1
-	-	25	16 135	787	471	462	1 720	6	2
141	84	46	46 816	2 022	945	984	3 951	11	3
2	2	19	31 150	906	515	137	1 558	8	4
90	101	4	26 379	808	168	263	1 239	6	5
-	-	1	13 375	170	106	42	318	5	6
-	-	4	6 732	248	365	53	666	1	7
-	-	-	3 546	37	40	-	77	2	8
-	-	42	47 228	1 984	1 099	1 370	4 453	6	9
-	-	-	11 067	239	131	25	395	1	10
-	-	42	48 091	1 799	894	1 019	3 712	7	11
74	77	50	50 170	1 241	629	321	2 191	8	12
81	74	60	57 206	1 181	694	370	2 245	12	13
177	151	33	64 260	1 914	188	800	2 902	13	14
-	-	87	55 181	1 653	591	793	3 037	15	15
-	-	176	55 640	1 511	475	248	2 234	8	16
248	240	60	59 140	2 190	475	584	3 249	11	17
196	147	144	88 151	2 470	979	1 985	5 434	15	18
-	-	50	103 318	3 682	1 304	1 014	6 000	14	19
60	53	-	43 356	1 325	472	519	2 316	7	20
177	182	39	49 327	1 656	461	1 156	3 273	9	21
-	-	44	44 999	1 326	491	1 052	2 869	9	22
-	-	24	35 554	1 233	211	262	1 706	6	23
57	55	62	24 672	970	407	332	1 709	6	24
204	234	49	58 434	1 328	401	426	2 155	12	25
40	33	17	26 098	1 036	362	1 005	2 403	4	26
55	57	21	29 700	521	321	505	1 347	8	27
87	97	12	25 866	659	316	1 184	2 159	5	28
-	-	49	30 061	890	631	830	2 351	6	29
90	84	169	75 421	3 451	2 586	3 262	9 299	14	30
242	212	174	53 780	1 179	981	1 047	3 207	8	31
2 021	1 983	1 547	1 322 104	42 426	18 359	22 981	83 766	255	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
16	Nøtterø	12	3	3	547	126	78
17	Tjømø	5	4	4	270	90	54
18	Sandeherred	15	11	11	761	140	142
19	Tjølling	8	5	5	333	107	15
20	Fredriksværn	2	2	2	120	33	24
21	Brunlanes	11	4	3	453	96	9
22	Hedrum	14	3	3	586	22	53
23	Lardal	6	-	-	216	-	-
	Tilsammen	153	68	67	6 822	1 311	783

[Forts.]

5. Kristians.

1	Søndre Aurdal	12	1	1	398	-	-
2	Etnedalen	5	-	-	193	-	-
3	Nordre Aurdal	11	3	3	415	-	12
4	Vestre Slidre	7	2	2	283	-	9
5	Østre Slidre	6	2	2	240	-	-
6	Vang	5	-	-	129	-	8
7	Hurum	1	1	1	50	-	-
8	Øie	2	-	-	50	-	-
9	Jevnaker	6	5	5	365	34	66
10	Hadeland glasverk	1	1	1	70	-	4
11	Lunner	7	5	5	424	-	30
12	Gran	8	3	3	354	-	6
13	Brandbu	12	4	4	525	6	-
14	Søndre Land	13	8	8	691	-	24
15	Nordre Land	14	3	3	557	-	24
16	Biri	8	8	8	552	-	-
17	Vardal	11	2	2	436	-	-
18	Vestre Toten	15	3	3	635	-	-
19	Østre Toten	14	12	12	869	-	102
20	Søndre Fron	7	7	7	375	-	39
21	Ringebu	9	5	5	432	10	6
22	Øier	9	3	3	310	36	-
23	Østre Gausdal	6	4	4	282	-	24
24	Vestre Gausdal	6	1	1	247	-	6
25	Faaberg	12	8	8	596	-	63
26	Dovre	4	2	2	197	-	17
27	Lesje	8	-	-	289	-	5
28	Skiaker	5	2	2	240	-	-
29	Lom	6	4	4	309	-	-
30	Vaage	14	5	5	612	-	10
31	Nordre Fron	7	4	4	396	-	-
	Tilsammen	251	108	108	11 521	86	455

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr.	
				Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.			
1	2	8	3	-	19 626	1 130	16	
-	-	5	4	1	10 898	920	17	
2	-	11	-	1	24 041	2 030	18	
1	2	3	4	1	12 916	750	19	
1	-	1	-	1	5 785	291	20	
3	2	6	1	3	14 984	1 133	21	
3	1	9	-	3	15 468	1 450	22	
2	2	2	-	3	7 022	665	23	
31	31	80	35	35	14 156	229 131	21 771	
6	1	4	-	4	10 688	720	1	
1	-	4	-	2	3 960	229	2	
1	-	4	-	4	9 668	570	3	
-	-	8	-	3	7 858	640	4	
-	4	1	1	3	6 823	300	5	
1	-	-	-	1	4 187	135	6	
-	-	-	-	1	1 430	-	7	
-	-	-	-	1	1 336	-	8	
2	-	2	5	1	9 864	944	9	
-	-	1	-	-	2 190	325	10	
2	4	1	3	1	9 616	1 050	11	
4	2	2	1	1	10 184	1 820	12	
4	3	2	3	3	12 735	1 360	13	
2	3	3	1	2	20 417	675	14	
1	13	1	2	3	13 596	1 075	15	
8	-	-	6	2	13 743	1 558	16	
6	-	5	1	2	16 755	1 399	17	
12	-	2	-	3	16 166	1 881	18	
10	-	2	4	2	22 581	2 940	19	
1	3	3	1	1	7 653	460	20	
5	4	-	1	3	11 746	1 420	21	
5	-	4	2	2	500	9 212	1 500	22
3	-	3	1	2	421	8 435	400	23
5	-	1	-	2	290	6 642	1 010	24
4	5	1	-	1	412	15 749	1 060	25
2	-	-	-	1	255	4 386	300	26
1	-	2	-	2	281	7 841	100	27
2	-	2	-	2	212	6 007	400	28
2	-	-	1	3	347	6 832	425	29
2	2	8	-	3	538	15 477	1 280	30
5	1	2	1	3	402	10 043	968	31
97	45	68	34	64	13 945	303 820	26 944	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	1 Antal skole-kredse.	2 i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	3 i leiet lokale	4 paa omgang.	5 Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mødende klasser.	6 Disse klassers antal.	7 Antal under-visnings-beret-tigede børn.	
6. Hedemarken.									
1	Ytre Rendalen	6	6	-	-	6	23	317	
2	Øvre Rendalen	8	6	2	-	6	23	365	
3	Lille-Elvedalen	11	11	-	-	10	27	398	
4	Øvre Foldalen	5	5	-	-	4	10	200	
5	Tønset	9	9	-	-	8	28	512	
6	Tolgen	12	12	-	-	11	36	622	
7	Kvikne	4	4	-	-	2	7	96	
8	Inset	1	1	-	-	1	4	77	
9	Elverum	22	22	-	-	22	78	1 571	
10	Trysil	30	27	3	-	25	61	1 118	
11	Aamot	14	11	3	-	14	45	676	
12	Stor-Elvedalen	8	8	-	-	8	35	502	
13	Sollien	2	2	-	-	2	4	65	
14	Brandval	14	14	-	-	8	24	664	
15	Grue	22	22	-	-	19	51	1 051	
16	Hof	7	7	-	-	6	21	584	
17	Aasnes	15	14	1	-	13	44	843	
18	Vaaler	11	10	1	-	10	31	678	
19	Søndre Odalen	18	15	3	-	15	54	1 120	
20	Nordre Odalen	11	10	1	-	10	44	852	
21	Vinger	18	16	2	-	15	47	794	
22	Eidskogen	18	15	3	-	15	44	1 156	
23	Ringsaker	20	17	3	-	19	89	1 854	
24	Nes	6	6	-	-	6	30	543	
25	Vang	8	8	-	-	8	49	1 021	
26	Furnes	6	6	-	-	6	6	681	
27	Løiten	9	9	-	-	9	37	827	
28	Aadal bruk	1	1	-	-	1	5	94	
29	Romedal	14	12	2	-	12	45	823	
30	Stange	13	12	1	-	13	70	1 229	
		Tilsammen	343	318	25	-	304	1 100	21 433
7. Bratsberg.									
1	Drangedal	23	16	7	-	16	42	762	
2	Sannikedal	10	8	2	-	5	14	353	
3	Kil distrikt	1	1	-	-	1	4	113	
4	Skaatø	20	14	6	-	10	29	658	
5	Helle bruk	1	1	-	-	1	2	38	
6	Bamle	16	15	1	-	14	37	887	
7	Ødegården verk	1	1	-	-	1	2	52	
8	Eidanger	13	12	1	-	10	29	662	

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) omgangs- skoler. tilh. eller leide) lokaler.	Antal børn over 8 aar, som fik			Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leide) lokaler.	var under 8 aar.		undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.		
46	308	-	43	9	1	318	176	142	-	1
60	342	-	60	8	2	352	176	176	-	2
58	396	-	59	-	-	396	217	179	-	3
27	195	-	21	-	-	195	98	97	-	4
71	490	-	71	22	1	513	264	249	-	5
65	620	-	65	16	-	636	333	303	-	6
8	105	-	17	-	-	105	54	51	-	7
18	74	-	11	-	-	74	28	46	-	8
194	1 471	-	104	41	3	1 515	794	721	-	9
117	1 061	-	74	18	8	1 087	553	534	-	10
108	613	-	83	27	-	640	326	314	-	11
88	574	-	80	16	1	591	294	297	-	12
9	56	-	3	-	-	56	29	27	-	13
67	593	-	38	9	2	604	315	289	-	14
131	1 027	-	74	2	5	1 034	522	512	-	15
69	538	-	61	17	1	556	278	278	1	16
79	802	-	61	19	3	824	422	402	-	17
70	654	-	57	5	-	659	350	309	-	18
140	1 055	-	74	16	2	1 073	526	547	-	19
104	812	-	82	13	-	825	435	390	-	20
93	761	-	68	7	-	768	384	384	-	21
131	1 120	-	88	29	1	1 150	591	559	4	22
242	1 813	-	146	63	7	1 883	978	905	-	23
77	542	-	45	4	-	546	276	270	-	24
142	955	-	50	68	3	1 026	538	488	-	25
98	662	-	59	21	-	683	350	333	-	26
79	802	-	64	8	-	810	411	399	-	27
11	93	-	11	1	-	94	39	55	-	28
101	802	-	89	6	-	808	408	400	-	29
144	1 196	-	83	36	3	1 235	609	626	-	30
2 647	20 532	-	1 841	481	43	21 056	10 774	10 282	5	
89	730	-	52	13	3	746	398	348	-	1
49	352	-	48	-	-	352	196	156	-	2
24	119	-	30	-	-	119	56	63	-	3
53	664	-	53	9	-	673	342	331	-	4
6	37	-	6	-	1	38	14	24	-	5
120	780	-	99	5	-	785	394	391	2	6
9	52	-	8	-	-	52	26	26	-	7
124	652	-	106	8	1	661	335	326	-	8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som haandarbeide gutter. piker.	legemsøvelser gutter. piker.		
6. Hedemarken								
1	Ytre Rendalen	-	-	-	109	98	92	80
2	Øvre Rendalen	9	-	-	46	88	-	-
3	Lille-Elvedalen	-	11	-	54	81	24	16
4	Øvre Foldalen	-	-	-	-	-	-	-
5	Tønset	-	-	6	118	115	-	-
6	Tolgen	-	-	-	165	190	-	-
7	Kvikne	-	-	-	22	-	-	-
8	Inset	-	-	-	-	30	-	-
9	Elverum	-	-	2	474	468	70	29
10	Trysil	9	-	5	115	-	291	160
11	Aamot	-	87	1	97	146	69	71
12	Stor-Elvedalen	8	13	-	127	136	169	167
13	Sollien	-	-	-	16	-	16	15
14	Brandval	-	247	-	-	138	16	-
15	Grue	-	-	1	271	274	-	-
16	Hof	-	379	1	-	146	157	90
17	Aasnes	8	254	1	38	212	41	-
18	Vaaler	15	264	-	-	127	-	-
19	Søndre Odalen	10	-	2	-	228	-	-
20	Nordre Odalen	4	-	-	199	184	-	-
21	Vinger	6	-	-	-	138	21	18
22	Eidskogen	8	-	-	219	218	-	-
23	Ringsaker	-	-	2	462	504	-	-
24	Nes	-	314	-	167	147	-	-
25	Vang	-	-	2	-	260	-	-
26	Furnes	-	80	1	159	187	-	-
27	Løiten	-	112	1	137	200	64	-
28	Aadal bruk	-	93	-	24	32	-	-
29	Romedal	-	-	-	20	24	131	135
30	Stange	34	-	1	192	502	20	-
Tilsammen		111	1 854	26	3 231	4 868	1 181	781
7. Bratsberg								
1	Drangedal	31	-	-	18	-	53	-
2	Sannikedal	13	231	-	12	51	-	-
3	Kil distrikt	-	117	-	32	28	-	-
4	Skaatø	17	436	-	42	153	48	36
5	Helle bruk	-	22	-	-	-	7	12
6	Bamle	6	36	-	-	-	-	-
7	Ødegaarden verk	-	-	-	-	-	13	10
8	Eidanger	-	-	-	-	-	37	36

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
gutter.	piker.								
58	57		84	27 344	901	174	96	1 171	5 1
-	-		43	29 369	814	-	491	1 305	7 2
116	97		42	29 342	619	114	22	755	10 3
12	16		46	14 714	460	65	26	551	4 4
145	124		45	36 314	816	523	67	1 406	10 5
-	-		20	44 785	1 591	-	-	1 591	10 6
15	10		10	6 400	77	109	43	229	3 7
14	-		20	5 264	151	62	22	235	1 8
50	30	171	149 859	5 845	876	443	7 164	26 9	
291	276	226	72 797	1 663	867	556	3 086	15 10	
130	153	204	59 923	1 933	839	801	3 573	11 11	
90	95	114	49 480	1 981	698	363	3 042	11 12	
16	15	34	3 960	78	58	25	161	1 13	
98	-	144	43 529	1 884	714	722	3 320	9 14	
-	-	115	72 404	1 976	520	177	2 673	16 15	
128	109	165	35 858	1 089	311	215	1 615	5 16	
49	45	162	57 524	1 770	587	934	3 291	11 17	
95	103	98	47 947	1 405	341	509	2 255	10 18	
243	242	202	82 538	3 028	504	727	4 259	15 19	
199	184	37	55 831	1 321	-	92	1 413	10 20	
128	79	139	53 315	1 529	561	742	2 882	13 21	
-	-	186	80 199	2 260	658	292	3 210	13 22	
12	6	350	138 471	3 999	1 440	1 245	6 684	21 23	
177	139	46	46 543	1 430	532	630	2 592	10 24	
204	-	9	71 099	2 410	1 576	387	4 373	9 25	
-	-	12	44 331	1 138	144	304	1 586	6 26	
182	166	87	65 774	1 908	668	804	3 380	10 27	
24	32	-	9 488	272	76	33	381	1 28	
-	-	-	61 418	1 720	549	324	2 593	12 29	
95	5	39	79 085	2 350	743	1 090	4 183	13 30	
2 571	1 983	2 850	1 574 905	48 418	14 309	12 182	74 909	298	
166	134	79	55 999	2 325	1 127	544	3 996	16 1	
71	76	8	24 644	926	349	651	1 926	6 2	
17	12	-	10 350	335	62	222	619	1 3	
142	150	-	51 684	2 101	2 015	1 880	5 996	11 4	
8	12	-	2 783	117	8	77	202	1 5	
118	120	24	62 167	3 555	2 464	3 020	9 039	14 6	
-	-	-	4 950	147	121	91	359	1 7	
111	105	-	47 574	1 977	539	671	3 187	9 8	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	lov- befalte,	frivillige.
6. Hedemarken.							
1	Ytre Rendalen	5	6	6	327	-	30
2	Øvre Rendalen	7	4	4	372	-	63
3	Lille-Elvedalen	10	8	3	351	6	47
4	Øvre Foldalen	4	-	-	127	-	5
5	Tønset	10	4	4	356	-	14
6	Tolgen	10	9	9	531	-	-
7	Kvikne	3	1	1	103	2	1
8	Inset	1	1	1	56	-	8
9	Elverum	25	18	18	1 437	-	501
10	Trysil	14	9	9	763	-	-
11	Aamot	11	9	9	702	6	292
12	Stor-Elvdalen	10	7	6	564	2	91
13	Sollien	1	1	1	49	-	-
14	Brandval	9	3	3	388	36	18
15	Grua	15	4	3	707	-	76
16	Hof	5	4	4	260	66	2
17	Aasnes	11	7	6	598	64	42
18	Vaaler	10	4	3	418	31	36
19	Søndre Odalen	15	5	5	744	-	53
20	Nordre Odalen	10	7	6	621	-	46
21	Vinger	13	4	4	622	-	16
22	Eidskogen	13	2	2	560	-	26
23	Ringsaker	21	16	16	1 302	-	132
24	Nes	10	9	9	447	42	81
25	Vang	9	10	10	627	-	14
26	Furnes	6	6	6	381	5	10
27	Løiten	9	6	6	500	54	56
28	Aadal bruk	1	1	1	66	14	6
29	Romedal	12	6	6	630	-	66
30	Stange	13	11	11	867	-	-
Tilsammen		293	177	172	15 471	328	1 732
7. Bratsberg.							
1	Drangedal	16	4	4	641	-	68
2	Sannikedal	6	3	3	241	33	6
3	Kil distrikt	1	1	1	58	18	-
4	Skaatø	11	4	4	485	70	65
5	Helle bruk	1	-	-	30	6	12
6	Bamble	14	3	3	533	4	-
7	Ødegården verk	1	-	-	30	-	-
8	Eidanger	9	3	3	421	-	32

tilstand i rikets landdistrikter.

Skolevæsen
1905.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tillørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr. Antat pengeværdi av natural- ydelser.	
1	-	1	2	2	288	10 374	300	1
1	-	1	3	2	433	11 962	390	2
1	2	3	1	1	242	9 915	690	3
1	-	-	-	1	124	3 153	100	4
1	-	3	1	3	424	11 491	450	5
2	-	-	-	4	402	13 217	350	6
1	-	1	-	1	91	2 862	102	7
-	-	1	-	1	65	1 448	30	8
2	1	12	2	3	1 516	35 663	1 800	9
-	-	-	-	4	752	22 921	-	10
4	-	-	1	3	990	21 784	1 090	11
-	3	7	4	2	1 293	20 715	980	12
1	-	-	-	1	100	1 685	489	13
3	2	3	2	1	545	14 012	1 111	14
3	7	6	2	2	560	21 178	1 035	15
4	-	1	1	3	364	8 945	880	16
4	3	4	2	3	524	21 307	1 440	17
3	-	4	1	3	400	14 325	900	18
1	3	11	5	4	510	22 590	2 040	19
5	2	2	6	2	600	18 352	1 430	20
3	2	7	1	1	100	19 954	1 400	21
7	4	2	2	2	384	15 723	2 135	22
13	-	6	11	4	1 415	38 120	3 200	23
7	-	3	3	3	535	14 979	2 030	24
2	5	2	9	1	1 085	19 334	1 245	25
4	2	-	5	1	639	11 638	1 250	26
2	2	6	6	1	456	17 079	1 840	27
-	1	-	1	-	-	3 056	230	28
8	1	1	4	2	540	17 409	1 680	29
5	7	1	11	3	624	22 849	3 530	30
89	47	88	86	64	16 001	468 040	34 147	
1	5	4	1	2	903	16 386	958	1
-	-	4	1	1	816	7 818	250	2
-	-	1	-	-	-	2 266	100	3
-	-	9	-	2	653	15 311	630	4
-	-	1	-	-	-	1 137	100	5
1	-	8	2	2	915	16 042	816	6
-	-	1	-	-	-	600	50	7
-	1	5	-	1	1 050	11 792	560	8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7
		Antal skole-kredse.	i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet lokale	paa omgang.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes	Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere sær-skilt møttende klasser.	Antal undervisnings-beret-tigede børn.
[Forts.]								
9	Slemdal	5	5	-	-	5	13	179
10	Gjerpen	14	14	-	-	14	62	1 408
11	Solum	14	13	1	-	13	61	1 529
12	Hollen	10	10	-	-	9	22	414
13	Ulefoss verk	1	1	-	-	1	6	157
14	Ulefoss bruk	1	1	-	-	1	4	68
15	Lunde	7	7	-	-	7	15	277
16	Ytre Flaabygd	3	3	-	-	3	6	106
17	Bø	10	9	1	-	8	18	406
18	Sauda	14	12	2	-	12	24	450
19	Hitterdal	8	8	-	-	8	31	675
20	Tinn	12	12	-	-	10	21	397
21	Hovin	6	6	-	-	4	8	145
22	Gransherred	5	5	-	-	4	9	162
23	Hjartdal	10	9	1	-	6	13	375
24	Seljord	17	11	6	-	13	30	455
25	Kviteseid	7	7	-	-	5	12	236
26	Brunkeberg	8	8	-	-	-	-	167
27	Vraadal	4	3	1	-	-	-	87
28	Nissedal	12	11	1	-	7	14	306
29	Fyresdal	15	9	6	-	6	15	312
30	Mo	12	9	3	-	5	14	347
31	Laardal	11	8	3	-	4	10	253
32	Vinje	15	11	4	-	8	16	284
33	Rauland	11	9	2	-	2	4	151
Tilsammen		317	269	48	-	213	587	12 871
8. Nedenes.								
1	Vegaarsheien	10	10	-	-	8	16	321
2	Gjerstad	8	8	-	-	6	20	442
3	Søndeled	14	13	1	-	10	24	531
4	Dybvaag	7	7	-	-	7	25	544
5	Flosta	5	5	-	-	5	15	275
6	Holt	11	11	-	-	9	25	605
7	Nes verk	1	1	-	-	1	4	82
8	Aamli	18	15	3	-	12	27	517
9	Mykland	5	5	-	-	2	4	122
10	Herefoss	6	6	-	-	2	4	85
11	Froland	13	12	1	-	7	21	466
12	Østre Moland	5	5	-	-	5	11	240
13	Stokken	1	1	-	-	1	6	114
14	Tromø	6	6	-	-	6	15	316
15	Hisø	3	3	-	-	3	15	424

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i			Antal børn over 8 aar, som fik			Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.	Av disse børn (rubr. 9 og 10)	undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.		
			var under 8 aar.							
16 208	166 1 344	-	4 187	- 51	3 -	169 1 395	87 716	82 679	- 1	9 10
196 45 9 5 38 11 35 68 94	1 502 408 157 68 271 105 373 442 670	-	227 44 9 5 35 10 10 63 88	27 86 16 1 10 -	1 1 - - -	1 530 495 173 69 281 105 374 462 671	757 255 95 36 136 52 183 245 331	773 240 78 33 145 53 191 217 340	2 - - - - - - - -	11 12 13 14 15 16 17 18 19
31 13 14 168 59 51 16 14 1 38 34 21 25 23 20	377 140 - - 356 443 224 167 86 302 308 343 256 276 151	-	8 8 17 45 47 16 14 1 1 40 25 19 24 15 20	1 - - - 2 6 12 - 1 - 2 2 - -	2 - - - - 2 - - - 3 - - 1 - -	380 140 163 358 451 236 167 87 305 310 345 257 276 151	222 69 87 179 226 120 74 35 178 162 183 130 139 66	158 71 76 179 225 116 98 52 127 148 162 127 137 85	- - - - - - - - - - - - - - -	20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33
1 554	12 484	-	1 383	273	19	12 776	6 524	6 252	5	
34 52 47 73 42 78 5 65 - 122 6 53 38 15 51 45	236 425 527 528 267 592 77 516 122 - 90 460 239 99 296 381	-	21 45 53 63 36 67 3 55 17 11 50 36 15 40 45	75 6 16 13 1 16 3 1 - 1 3 3 10 15 37	2 3 - - - - - 1 - - 1 1 1 1 4	313 434 543 541 268 608 80 517 122 91 464 243 110 311 422	164 218 283 264 163 297 48 276 63 40 227 134 56 151 213	149 216 260 277 105 311 37 241 59 51 237 109 54 160 209	- - - - - - - - - - - - - - - 1	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Haandarbeide gutter.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Gutter.	Antal børn, som legemsøvelser gutter.
[Forts.]								
9	Slemdal	-	-	-	-	-	-	-
10	Gjerpen	6	1 105	-	99	-	-	-
11	Solum	-	1 026	-	24	92	237	157
12	Hollen	-	-	-	-	74	-	-
13	Ulefoss verk	-	157	-	58	51	-	-
14	Ulefoss bruk	-	10	-	-	20	-	-
15	Lunde	-	22	-	12	12	69	49
16	Ytre Flaabygd	-	-	-	30	33	-	-
17	Bø	13	-	-	-	-	9	7
18	Sauda	12	-	-	-	-	-	-
19	Hitterdal	16	276	-	-	80	-	-
20	Tinn	9	20	-	110	91	-	-
21	Hovin	-	-	-	35	33	-	-
22	Gransherred	-	-	-	20	-	-	-
23	Hjartdal	-	-	2	-	-	-	-
24	Seljord	117	-	2	-	-	-	-
25	Kviteseid	-	10	-	-	-	30	37
26	Brunkeberg	-	-	-	-	-	5	6
27	Vraadal	-	-	-	-	16	-	-
28	Nissedal	21	-	-	-	-	-	-
29	Fyresdal	32	-	-	-	-	-	-
30	Mo	7	-	-	-	-	-	-
31	Laardal	17	-	-	-	-	-	-
32	Vinje	35	-	-	-	-	-	-
33	Rauland	39	-	-	-	-	37	40
Tilsammen		391	3 468	4	492	734	545	390
8. Nedenes.								
1	Vegaarsheien	-	-	2	9	15	-	-
2	Gjerstad	13	-	1	32	64	-	-
3	Søndeled	-	38	-	47	94	-	-
4	Dybvaag	-	526	-	33	82	105	77
5	Flostø	-	200	-	35	52	48	-
6	Holt	-	544	1	-	159	134	9
7	Nes verk	-	50	-	-	23	-	-
8	Aamli	-	-	-	56	110	-	-
9	Mykland	-	-	-	-	-	-	-
10	Herefoss	-	62	1	-	-	-	-
11	Froland	-	81	-	-	-	-	-
12	Østre Moland	-	124	-	-	50	-	-
13	Stokken	-	32	-	-	27	-	-
14	Tromsø	-	298	-	-	71	-	-
15	Hisø	-	61	-	61	126	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
indervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbealte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning	gutter.			paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
55	58	49	11 403	267	315	405	987	4	9
313	278	70	100 182	4 472	2 141	1 466	8 079	19	10
359	374	29	122 876	8 092	3 487	2 482	14 061	18	11
92	22	8	30 205	1 451	602	327	2 380	9	12
-	-	-	13 862	412	225	326	963	3	13
36	-	-	5 852	177	10	-	187	1	14
-	-	3	18 522	819	520	254	1 593	7	15
-	-	-	7 460	258	125	86	469	3	16
94	87	12	25 634	1 753	1 276	1 154	4 183	9	17
96	83	-	28 759	13 94	336	453	2 183	12	18
166	115	58	51 123	2 224	495	548	3 267	11	19
-	-	6	28 194	990	241	712	1 943	8	20
-	-	13	10 224	569	310	328	1 207	4	21
36	35	60	11 722	392	230	187	759	3	22
60	54	20	25 082	855	336	143	1 634	8	23
94	84	41	29 184	1 431	823	1 209	3 463	11	24
50	58	36	17 576	433	147	442	1 022	6	25
40	50	10	11 778	371	175	283	829	6	26
19	28	11	5 268	174	654	94	922	2	27
85	59	31	20 654	938	489	494	1 921	8	28
69	66	53	18 299	917	163	338	1 418	8	29
55	53	20	22 319	813	584	387	1 784	8	30
65	60	26	16 110	681	335	440	1 456	4	31
70	77	37	18 119	654	321	189	1 114	11	32
37	40	12	7 907	265	328	261	854	6	33
2 524	22 90	716	918 365	42 285	21 353	20 364	84 002	248	
57	64	40	17 994	681	414	311	1 406	6	1
90	81	40	30 336	1 554	717	232	2 503	8	2
103	94	38	45 357	2 819	1 550	1 554	5 923	11	3
166	174	33	62 065	3 861	1 260	528	5 649	9	4
109	34	-	38 824	1 910	685	580	3 175	6	5
143	142	52	52 325	3 917	2 600	1 314	7 831	13	6
26	23	-	6 510	284	154	215	653	1	7
-	-	127	33 377	1 736	869	632	3 237	11	8
15	32	19	9 019	405	282	363	1 050	3	9
6	5	11	5 808	202	131	199	532	3	10
2	6	34	33 171	1 320	1 385	2 672	5 377	9	11
90	75	24	19 986	1 102	704	424	2 230	4	12
37	36	-	9 540	280	109	111	500	2	13
61	79	-	28 332	1 304	1 077	388	2 769	6	14
116	33	-	45 571	2 345	742	814	3 901	6	15

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	84 Av disse har bestaat lovbefalet lærer- prøve.	35 Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	36 Av disse har bestaat lovbefalet prøve.	37 lov- befalte.	38 frivillige.	39 Av de i rubr 37 opførte lovbefalet skoleuker var anordnet <i>utover</i> det lovbefalet minimum.
[Forts.]							
9	Slemdal	4	-	-	148	-	-
10	Gjerpen	17	11	11	821	214	96
11	Solum	18	12	11	842	140	162
12	Hollen	9	2	2	296	-	27
13	Ulefoss verk	2	-	-	90	14	18
14	Ulefoss bruk	1	1	1	60	7	12
15	Lunde	7	-	-	168	4	-
16	Ytre Flaabygd	3	-	-	75	-	3
17	Bø	10	-	-	233	-	9
18	Sauda	11	-	-	300	-	-
19	Hitterdal	11	3	3	419	26	51
20	Tinn	7	3	3	300	1	28
21	Hovin	4	1	1	132	-	-
22	Gransherred	3	-	-	111	-	-
23	Hjartdal	8	1	1	222	-	18
24	Seljord	11	2	2	360	-	-
25	Kviteseid	6	1	1	183	-	15
26	Brunkeberg	6	-	-	156	-	-
27	Vraadal	2	1	1	75	-	-
28	Nissedal	8	-	-	214	-	-
29	Fyresdal	8	-	-	238	-	19
30	Mo	8	-	-	225	-	4
31	Laardal	4	2	2	180	-	-
32	Vinje	11	-	-	267	-	-
33	Rauland	6	-	-	151	-	-
Tilsammen		244	58	57	8 705	537	650
8. Nedenes.							
1	Vegaarsheien	6	-	-	202	-	10
2	Gjerstad	8	3	3	294	-	-
3	Søndeled	11	1	1	398	9	15
4	Dybvaag	9	6	6	505	79	57
5	Flostaa	6	4	4	350	67	30
6	Holt	13	7	7	370	213	67
7	Nes verk	1	1	1	60	20	12
8	Aamli	10	6	6	472	-	33
9	Mykland	3	-	-	96	-	-
10	Herefoss	2	-	-	78	12	-
11	Froland	9	2	2	303	10	26
12	Østre Moland	4	2	2	168	42	33
13	Stokken	2	1	1	102	10	6
14	Tromø	6	3	3	260	63	45
15	Hiso	6	3	3	345	6	-

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
Antal lærere, som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig			Antal lærerinder, som hadde skolevæsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som tilhørte kirkesangere.	Deres pengeindtægt som kirkesangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		Nr.
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.			Kontant.	Antat pengeværdi av naturalydels.		
1	1	2	-	1	316	4 620	850	9
2	1	8	4	2	2 083	27 939	1 500	10
1	2	16	1	4	1 490	26 308	260	11
1	-	1	-	3	974	8 717	272	12
-	-	1	-	-	-	3 269	250	13
-	-	1	-	-	-	2 210	200	14
1	-	1	-	1	234	5 394	280	15
1	-	2	-	1	103	2 089	220	16
1	-	9	-	1	345	1 445	100	17
1	-	-	-	2	599	10 299	100	18
1	1	3	-	2	830	11 650	850	19
1	-	-	-	4	225	7 608	150	20
-	-	-	-	1	60	3 700	-	21
1	-	2	-	-	-	2 664	115	22
-	1	4	-	3	265	5 776	260	23
1	1	1	-	3	384	9 926	310	24
1	-	-	-	1	188	4 012	250	25
1	-	-	-	1	145	4 625	200	26
1	-	1	-	1	33	2 029	250	27
1	-	-	-	2	165	5 679	100	28
-	1	-	-	2	146	6 108	300	29
1	-	-	-	2	201	6 021	160	30
1	-	-	-	3	148	4 612	190	31
1	-	-	-	3	172	6 742	75	32
-	-	6	-	3	130	4 321	-	33
22	14	91	9	54	13 573	248 105	10 706	
1	-	4	-	1	360	5 953	420	1
-	1	-	-	1	802	7 707	103	2
1	1	5	-	2	961	11 972	490	3
-	1	7	5	1	1 110	16 776	956	4
-	-	6	1	1	600	9 667	380	5
1	1	4	-	1	2 308	16 908	390	6
1	-	-	-	-	-	2 040	160	7
1	-	-	-	3	480	10 933	-	8
-	1	2	-	1	212	2 683	129	9
-	-	3	-	1	215	2 945	-	10
1	1	5	-	1	808	10 668	475	11
-	1	3	-	1	490	6 027	340	12
-	-	-	-	1	257	2 697	-	13
-	3	3	1	2	778	9 606	460	14
-	-	4	1	1	1 342	11 688	600	15

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7
		Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes i eget skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet lokale.	paa omgang.	Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt mættende klasser.	Disse klassers antal.	Antal under-visnings-beret-tigede børn.
[Forts.]								
16	Øiestad.....	10	10	-	-	10	33	766
17	Fjære	7	7	-	-	7	27	667
18	Birketvedt distrikt.....	1	1	-	-	1	7	179
19	Landvik.....	9	9	-	-	5	15	303
20	Reddal distrikt.....	1	1	-	-	1	4	51
21	Eide.....	5	5	-	-	4	8	102
22	Vestre Moland	9	9	-	-	4	11	366
23	Høvaag	10	10	-	-	8	19	367
24	Birkenes	10	10	-	-	5	14	397
25	Vegusdal	9	9	-	-	2	4	172
26	Iveland.....	8	8	-	-	6	12	213
27	Hornnes.....	9	3	6	-	7	14	212
28	Evje.....	8	5	3	-	4	8	241
29	Bygland.....	17	15	2	-	7	15	420
30	Valle.....	9	8	1	-	5	10	296
31	Bykle	5	1	4	-	1	2	84
Tilsammen		240	219	21	-	161	435	9 920
9. Lister og Mandal.								
1	Tveit	6	6	-	-	5	17	322
2	Råndesund	6	6	-	-	4	8	200
3	Oddernes.....	6	6	-	-	5	29	771
4	Hægeland	6	4	2	-	4	8	159
5	Vennesla	4	4	-	-	4	11	195
6	Vigeland bruk.....	1	1	-	-	1	3	54
7	Hunsfoss fabrik	1	1	-	-	1	5	123
8	Øvrebo	5	4	1	-	4	8	149
9	Søgne	14	13	1	-	8	19	464
10	Grepstad	4	3	1	-	3	7	157
11	Halsaa	18	10	3	-	9	23	571
12	Hartmark	2	2	-	-	1	2	41
13	Holme	11	9	1	1	3	7	181
14	Øslebø	7	7	-	-	1	2	125
15	Laudal	5	5	-	-	3	6	119
16	Finsland	6	6	-	-	3	6	119
17	Bjelland	8	6	2	-	2	4	154
18	Grindum	6	4	1	1	2	4	136
19	Aaseral	11	8	-	3	1	2	197
20	Vigmstad.....	7	5	2	-	3	6	159
21	Konsmo	7	3	4	-	2	4	116
22	Valle	19	16	3	-	13	27	520
23	Spangereid	11	11	-	-	4	9	332

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i			Antal børn over 8 aar, som fik			Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.	børn (rubr. 9 og 10)	undervis- ning utenfor folkeskolen.	ingen undervisning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.		
95	755	-	84	8	4	767	386	381	1	16
94	636	-	56	19	-	655	342	313	-	17
37	176	-	20	2	-	178	81	97	-	18
32	289	-	29	-	8	297	149	148	-	19
5	51	-	5	-	-	51	25	26	-	20
6	101	-	6	-	1	102	52	50	-	21
50	356	-	31	2	5	363	178	185	-	22
16	367	-	35	1	-	368	186	182	-	23
43	329	-	59	-	-	329	175	154	-	24
18	163	-	12	-	-	163	79	84	-	25
31	204	-	24	-	-	204	102	102	-	26
33	212	-	33	-	-	212	108	104	-	27
6	241	-	6	-	-	241	100	141	-	28
66	402	-	55	10	-	412	207	205	-	29
29	271	-	3	1	1	273	147	126	-	30
10	74	-	-	-	-	74	36	38	-	31
1 175	9 482	-	1 015	243	31	9 756	4 941	4 815	3	
41	317	-	44	3	1	321	173	148	-	1
24	192	-	24	8	-	200	107	93	-	2
108	729	-	104	41	-	770	372	398	1	3
20	157	-	16	-	-	157	92	65	-	4
23	197	-	23	-	-	197	96	101	-	5
3	53	-	3	1	-	54	26	28	-	6
15	123	-	15	-	-	123	62	61	-	7
19	146	-	14	1	-	147	81	66	-	8
71	456	-	58	-	2	458	253	205	1	9
16	131	-	8	-	2	133	57	76	-	10
55	551	-	51	12	-	563	293	270	-	11
6	41	-	6	-	-	41	22	19	-	12
16	174	6	20	-	1	181	99	82	-	13
12	132	-	11	-	-	132	71	61	-	14
5	111	-	3	-	-	111	51	60	-	15
18	111	-	16	-	-	111	52	59	-	16
16	153	-	16	1	-	154	80	74	-	17
15	124	12	15	-	-	136	74	62	-	18
5	149	43	3	-	1	193	96	97	-	19
23	159	-	23	1	-	160	81	79	-	20
7	117	-	8	-	-	117	59	58	-	21
76	518	-	75	1	-	519	248	271	-	22
37	332	-	37	-	-	332	175	157	1	23

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolen, frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Børn over 8 aar, der haandarbeide	Antal børn, som legemsøvelser gutter. piker. gutter. piker.		
[Forts.]								
16	Øiestad	-	527	1	-	-	-	-
17	Fjære	-	583	-	33	208	-	-
18	Birketvedt distrikt	-	175	-	32	68	-	-
19	Landvik	9	142	-	4	33	-	-
20	Reddal distrikt	-	20	-	-	25	25	-
21	Eide	12	28	-	-	14	-	-
22	Vestre Moland	-	212	-	20	71	95	100
23	Høvaag	-	367	-	-	26	36	24
24	Birkenes	10	40	-	-	37	-	-
25	Vegusdal	-	18	-	-	-	-	-
26	Iveland	-	95	-	-	-	-	-
27	Hornnes	-	-	-	-	-	-	-
28	Evje	96	-	-	80	50	-	-
29	Bygland	2	-	-	-	-	134	124
30	Valle	-	-	-	-	-	-	-
31	Bykle	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		142	4 223	6	442	1 405	577	334
9. Lister og Mandal.								
1	Tveit	8	43	-	-	85	-	-
2	Randsund	-	42	-	-	-	-	-
3	Oddernes	-	269	-	85	218	180	-
4	Hægeland	-	-	-	-	-	-	-
5	Vennesla	-	141	1	20	47	55	65
6	Vigelands bruk	-	53	-	-	26	14	20
7	Hunsfoss fabrik	-	123	-	40	36	40	36
8	Øvrebø	-	-	1	-	-	-	-
9	Søgne	-	-	-	-	104	138	-
10	Grepstad	-	-	4	-	-	-	-
11	Halsaa	-	229	2	-	-	-	-
12	Hartmark	-	-	-	-	-	7	4
13	Holme	-	-	-	-	-	-	-
14	Øslebø	-	132	1	23	-	20	9
15	Laudal	-	-	-	-	-	17	21
16	Finsland	-	-	-	-	-	-	-
17	Bjelland	-	-	-	-	-	-	-
18	Grindum	-	-	-	-	-	-	-
19	Aaseral	23	-	-	-	-	-	-
20	Vigmstad	-	158	-	-	-	-	-
21	Konsmo	17	-	-	-	-	-	-
22	Valle	-	-	-	-	-	-	-
23	Spangereid	7	7	-	-	-	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33			
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbealte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.		
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.				
gutter.	piker.										
173	179	17	63 296	3 148	3 746	1 574	8 468	12	16		
94	93	6	55 905	2 987	1 479	1 334	5 800	10	17		
45	8	-	15 336	419	160	93	642	2	18		
68	70	41	26 677	980	1 212	1 108	3 300	6	19		
-	-	2	4 610	337	95	524	956	1	20		
36	33	2	7 549	294	116	125	535	3	21		
57	71	4	27 573	1 182	653	947	2 782	7	22		
124	122	16	27 459	1 086	651	508	2 240	7	23		
72	63	40	23 622	1 184	506	431	2 121	7	24		
6	9	24	9 839	420	173	149	742	5	25		
47	47	44	13 788	649	412	364	1 425	4	26		
-	-	37	14 686	587	720	300	1 607	4	27		
80	50	10	9 802	420	144	116	680	4	28		
122	121	24	27 648	768	122	749	1 639	9	29		
67	63	14	19 383	992	362	118	1 472	7	30		
3	10	-	5 385	359	288	81	728	3	31		
2 015	1 817	709	790 773	39 532	23 518	18 823	81 873	189			
98	86	-	24 843	1 453	241	413	2 107	6	1		
58	70	1	12 757	452	92	448	992	3	2		
204	204	6	111 666	4 434	1 616	1 170	7 220	9	3		
48	36	14	11 326	594	208	70	872	3	4		
55	65	24	16 190	679	238	125	1 042	3	5		
14	20	-	4 669	177	20	8	205	1	6		
25	23	-	9 992	332	82	16	430	1	7		
43	35	24	9 645	370	151	274	795	3	8		
149	122	-	32 720	1 468	700	143	2 311	9	9		
30	57	26	10 159	499	171	69	739	3	10		
155	138	2	45 876	1 313	558	641	2 512	10	11		
12	7	2	2 940	151	43	21	215	1	12		
72	55	5	14 861	269	115	52	436	6	13		
40	38	9	11 589	394	291	92	777	4	14		
25	35	14	7 788	256	243	171	670	4	15		
19	30	2	5 387	387	60	171	618	4	16		
7	8	19	10 684	348	266	132	746	4	17		
25	24	-	9 666	369	187	202	758	4	18		
3	2	34	13 575	479	392	954	1 825	5	19		
72	67	-	11 924	578	272	51	901	4	20		
33	34	1	7 929	354	179	137	670	4	21		
150	150	20	34 142	823	276	311	1 410	9	22		
82	67	1	22 723	375	149	503	1 027	5	23		

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaaet lovbefalet lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaaet lovbefalet prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
[Forts.]							
16	Øiestad	12	6	5	455	144	59
17	Fjære	10	5	5	417	104	-
18	Birketvedt distrikt	2	2	2	105	39	21
19	Landvik	6	2	2	274	27	44
20	Reddal distrikt	1	1	1	60	2	12
21	Eide	3	1	1	124	6	16
22	Vestre Moland	7	1	1	237	42	45
23	Høvæag	7	2	2	299	55	75
24	Birkenes	7	2	2	267	8	27
25	Vegusdal	5	-	-	124	12	-
26	Iveland	4	3	3	168	-	44
27	Hornnes	3	2	2	168	-	-
28	Evje	4	1	1	130	6	-
29	Bygland	8	-	-	286	-	6
30	Valle	7	-	-	168	-	6
31	Bykle	3	-	-	72	-	-
Tilsammen		185	67	66	7 357	976	639

9. Lister og Mandal.

1	Tveit	5	2	2	246	11	28
2	Randøsund	3	-	-	117	9	12
3	Oddernes	9	7	7	559	35	35
4	Hægeland	3	1	1	120	-	12
5	Vennesla	3	2	2	162	19	26
6	Vigeland bruk	1	1	1	45	14	9
7	Hunsfoss fabrik	1	1	1	75	7	15
8	Øvrebrø	3	-	-	108	-	-
9	Søgne	9	-	-	313	-	13
10	Grepstad	3	-	-	96	-	4
11	Halsaa	10	2	2	386	29	50
12	Hartmark	1	-	-	40	-	-
13	Holme	6	-	-	190	-	15
14	Øslebø	4	-	-	120	15	21
15	Laudal	4	-	-	104	-	8
16	Finsland	4	-	-	104	-	-
17	Bjelland	4	1	1	112	-	-
18	Grindum	4	-	-	96	-	-
19	Aaseral	5	-	-	120	-	-
20	Vigmstad	3	-	-	109	7	-
21	Konsmo	3	-	-	103	-	-
22	Valle	9	1	1	368	-	-
23	Spangereid	5	1	1	213	1	-

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaas fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post an- satte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr.	
					Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.		
1	2	9	2	3	1 140	16 902	780	16
-	1	9	2	1	1 468	16 738	780	17
-	-	1	-	-	-	4 134	75	18
1	-	4	-	1	740	8 345	418	19
-	-	1	1	-	-	1 594	110	20
-	-	1	-	1	220	3 560	60	21
1	2	2	-	1	1 138	8 760	485	22
-	-	7	-	1	468	9 437	-	23
-	3	4	-	1	471	8 040	321	24
-	-	-	-	1	192	4 025	-	25
-	-	-	-	1	144	4 964	-	26
1	-	3	-	1	238	4 872	60	27
1	-	3	-	1	169	3 909	100	28
1	-	-	-	4	275	7 923	100	29
1	-	6	-	2	247	5 800	200	30
-	-	-	-	1	41	2 171	-	31
13	18	96	13	38	17 674	239 444	8392	
2	-	1	-	1	435	6 123	400	1
-	-	-	-	1	219	4 001	-	2
-	1	2	2	1	1 012	17 752	680	3
-	-	-	-	1	88	2 774	-	4
1	-	1	-	1	444	4 719	275	5
-	1	-	-	-	-	1 851	300	6
-	-	1	-	-	-	2 508	180	7
1	-	2	-	1	148	2 148	400	8
2	-	3	-	1	1 226	9 427	335	9
-	1	1	-	1	328	2 644	95	10
1	-	-	-	-	-	11 812	200	11
-	-	-	-	1	140	1 266	-	12
2	-	1	-	1	444	6 183	415	13
-	-	1	-	1	333	4 172	200	14
-	1	-	-	1	165	3 190	140	15
1	-	-	-	1	100	2 170	80	16
-	-	-	-	1	149	3 170	120	17
1	-	-	-	1	119	2 911	100	18
1	-	4	-	1	130	4 292	170	19
1	-	-	-	1	243	3 577	140	20
-	1	-	-	1	195	3 099	90	21
1	-	8	-	1	760	9 280	200	22
-	1	-	-	1	350	5 634	80	23

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7
	Antal skole-kredse.	Antal i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	Antal i leiet lokale.	Antal paa omgang.	Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mættende klasser.	Disse klassers antal.	Antal under-visnings-beret-tigede børn.
[Forts.]							
24 Vanse	18	14	4	-	14	44	931
25 Herred	9	5	4	-	3	6	161
26 Spind	8	6	2	-	1	2	210
27 Aa	18	15	3	-	8	18	511
28 Austad	9	8	1	-	7	14	239
29 Kvaas	6	6	-	-	1	2	86
30 Hægebostad	9	4	5	-	3	6	175
31 Eiken	6	6	-	-	4	8	145
32 Fjotland	9	8	1	-	6	12	173
33 Liknes	14	11	-	3	8	21	506
34 Fedre	6	3	3	-	-	6	142
35 Hitterø	10	6	4	-	6	18	325
36 Nes	12	5	7	-	4	13	421
37 Bakke	10	3	7	-	2	6	209
38 Gyland	12	-	12	-	-	-	156
39 Tonstad	6	6	-	-	4	9	154
40 Øvre Siredalen	8	5	3	-	1	2	136
Tilsammen	336	251	77	8	158	404	10 044
10. Stavanger.							
1 Sogndal landsogn	21	13	8	-	12	24	446
2 Lund	9	7	2	-	3	12	304
3 Heskestad	7	4	3	-	3	6	157
4 Bjerkreim	11	10	1	-	6	14	297
5 Helleland	6	5	1	-	3	6	140
6 Egersund landsogn	15	13	2	-	9	18	534
7 Ogne	5	5	-	-	4	10	201
8 Varhaug	4	4	-	-	4	16	337
9 Nærbo	4	3	1	-	3	14	305
10 Klep	8	8	-	-	7	23	468
11 Time	8	8	-	-	6	19	498
12 Gjesdal	7	5	2	-	5	13	226
13 Aalgaard fabriker	1	1	-	-	1	5	102
14 Høiland	9	9	-	-	8	34	822
15 Figgen fabrik	1	-	1	-	1	2	18
16 Haaland	8	8	-	-	7	27	556
17 Frue sogn	8	7	1	-	6	23	610
18 Randeberg	1	1	-	-	1	9	168
19 Riskekverven	2	2	-	-	2	6	119
20 Høle	7	7	-	-	5	12	215
21 Fossan	19	10	9	-	7	16	337
22 Strand	9	7	2	-	7	20	350
23 Tou bruk	1	1	-	-	1	2	33
24 Finnø	4	4	-	-	4	9	174
25 Talgø	3	3	-	-	2	4	51

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i			Antal børn over 8 aar, som fik			Derav			Antal klasser med over 35 børn. Nr.
	faste (skole- væsenet tilh., eller leide)	omgangs- skoler.	Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.		
115	892	-	108	8	1	901	444	457	-	24
6	153	-	6	2	2	157	68	89	-	25
14	207	-	13	-	-	207	120	87	-	26
65	463	-	55	4	-	467	227	240	-	27
43	229	-	40	-	-	229	131	98	-	28
5	95	-	10	-	-	95	47	48	-	29
20	166	-	-	-	-	166	97	69	-	30
5	144	-	13	-	-	144	79	65	-	31
15	171	-	12	-	-	171	91	80	-	32
57	472	29	55	5	-	506	259	247	-	33
18	142	-	18	-	-	142	64	78	-	34
38	320	-	30	1	1	322	162	160	-	35
69	413	-	66	4	2	419	216	203	-	36
19	201	-	16	3	-	204	105	99	-	37
16	-	196	16	-	-	156	79	77	-	38
29	154	-	29	-	-	154	72	72	-	39
23	136	-	23	-	-	136	81	55	-	40
1 188	9 531	246	1 103	96	13	9 886	5 072	4 814	3	
23	422	-	15	4	-	426	199	227	-	1
40	302	-	40	1	1	304	179	125	-	2
21	140	-	20	-	-	140	70	-	-	3
30	283	-	15	-	1	284	122	162	-	4
21	139	-	7	-	-	139	79	60	-	5
40	498	-	14	22	-	520	255	265	-	6
38	196	-	17	2	-	198	100	98	-	7
36	331	-	36	2	1	334	176	158	-	8
42	301	-	-	4	-	305	156	149	-	9
42	459	-	39	3	2	464	230	234	-	10
52	479	-	34	3	-	482	239	243	-	11
37	230	-	35	-	1	231	113	118	-	12
18	100	-	17	-	1	101	50	51	-	13
102	796	-	81	-	3	799	394	405	1	14
3	18	-	1	-	-	18	6	12	-	15
50	539	-	45	4	-	543	264	279	-	16
89	540	-	74	69	-	609	301	308	-	17
14	167	-	14	1	-	168	81	87	-	18
14	117	-	10	-	-	117	69	48	-	19
19	212	-	29	-	-	212	115	97	-	20
47	333	-	36	-	-	333	179	154	-	21
47	339	-	41	3	2	344	173	171	-	22
7	30	-	6	2	-	32	20	12	-	23
13	174	-	13	5	3	182	86	96	-	24
2	51	-	2	-	-	51	29	22	-	25

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
	Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltog i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Haandarbeide	Antal børn, som legemsøvelser			
	[Forts.]			Gutter.	Piker.	Gutter.	Piker.	
24	Vanse.....	-	93	-	-	204	67	8
25	Hherred.....	26	-	-	-	-	17	21
26	Spind.....	17	-	-	-	-	-	-
27	Aa.....	17	-	-	-	-	-	-
28	Austad.....	-	-	-	-	-	-	-
29	Kvaas.....	7	-	-	-	-	-	-
30	Hægebostad.....	40	-	-	-	-	-	-
31	Eiken.....	-	-	-	-	-	-	-
32	Fjotland.....	-	71	-	-	-	-	-
33	Liknes.....	37	-	-	-	-	-	-
34	Fede.....	1	-	-	-	28	-	-
35	Hitterø.....	9	-	-	-	-	-	-
36	Nes.....	-	79	-	-	66	-	-
37	Bakke.....	24	-	-	-	-	-	-
38	Gyland.....	86	-	-	-	-	-	-
39	Tonstad.....	7	-	-	-	-	-	-
40	Øvre Siredalen.....	38	-	18	-	-	-	-
Tilsammen		364	1 440	27	168	814	555	179
10. Stavanger.								
1	Sogndal landsogn.....	8	-	-	88	90	-	-
2	Lund.....	9	-	-	-	-	-	-
3	Heskestad.....	-	-	-	-	-	-	-
4	Bjerkreim.....	5	-	4	-	-	-	-
5	Helleland.....	-	-	-	-	-	-	-
6	Egersund landsogn.....	2	-	1	84	24	-	-
7	Ogne.....	-	-	2	-	70	-	-
8	Varhaug.....	-	-	-	-	86	78	66
9	Nærøe.....	-	-	1	78	66	81	5
10	Klep.....	-	-	-	-	-	-	-
11	Time.....	-	55	-	52	118	39	50
12	Gjesdal.....	10	-	-	62	58	-	-
13	Aalgård fabriker.....	-	-	-	10	31	17	-
14	Høiland.....	-	-	-	216	220	-	-
15	Figgen fabrik.....	-	18	-	-	-	-	-
16	Haaland.....	1	-	1	192	199	-	-
17	Frue sogn.....	5	262	-	120	125	-	-
18	Randeberg.....	-	-	-	-	40	-	-
19	Riskekverven.....	-	-	-	-	24	-	-
20	Høle.....	21	-	-	-	-	-	-
21	Fossan.....	80	-	1	-	-	-	-
22	Strand.....	5	-	-	-	-	-	-
23	Tou bruk.....	-	13	-	-	-	-	-
24	Finnø.....	-	174	-	-	-	-	-
25	Talgø.....	-	-	-	-	-	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
gutter.	piker.								
107	67	12	80 934	2 735	1 410	1 510	5 655	16	24
12	24	6	10 302	384	83	61	528	3	25
38	29	-	12 586	264	193	119	576	4	26
123	117	31	30 211	1 201	516	448	2 165	8	27
65	62	-	14 261	391	153	123	667	4	28
18	15	19	7 497	109	99	68	276	3	29
-	-	8	10 279	590	123	162	875	4	30
47	29	24	9 141	303	239	351	893	3	31
52	44	50	12 312	483	217	181	881	6	32
55	55	4	31 697	1 097	397	1 357	2 851	7	33
42	33	15	10 468	371	98	81	550	3	34
105	97	-	26 372	551	240	176	967	6	35
63	61	10	28 279	782	365	278	1 425	6	36
31	40	-	14 002	505	468	606	1 579	4	37
20	18	-	9 576	183	102	277	562	4	38
19	15	-	8 891	315	79	764	1 158	3	39
15	3	9	9 140	285	157	454	896	3	40
2 231	2 082	392	768 969	27 103	11 489	13 190	51 782	192	
-	-	12	28 800	664	756	764	2 184	10	1
82	58	35	24 597	1 084	378	228	1 690	6	2
28	35	16	9 392	440	267	378	1 085	5	3
32	33	51	18 594	656	390	345	1 391	6	4
20	20	-	8 509	229	156	266	651	3	5
44	40	37	34 574	879	794	1 753	3 426	6	6
47	-	15	13 449	449	341	205	995	2	7
83	84	17	24 636	538	163	557	1 258	4	8
82	68	15	24 294	519	366	251	1 136	4	9
126	140	30	33 378	1 524	717	859	3 100	6	10
162	154	100	34 143	1 416	677	654	2 747	7	11
60	59	48	15 521	525	265	76	866	4	12
17	25	-	10 944	248	84	2	334	1	13
211	212	61	54 912	1 982	684	799	3 465	11	14
3	7	-	790	39	1	2	42	1	15
193	202	19	37 388	1 530	653	658	2 841	7	16
148	136	-	48 725	8 249	1 434	573	5 256	7	17
44	46	-	12 024	750	209	461	1 420	2	18
22	18	-	8 530	280	177	436	893	1	19
67	45	15	12 779	615	109	81	805	4	20
64	66	14	19 913	656	337	320	1 313	7	21
106	103	14	24 113	620	356	297	1 273	7	22
11	2	-	2 646	22	18	2	42	1	23
45	55	2	12 812	380	127	87	594	4	24
11	11	-	3 028	88	61	12	161	2	25

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
[Forts.]							
24	Vanse.....	14	3	3	670	26	128
25	Hered.....	3	1	1	142	-	23
26	Spind.....	4	1	1	155	-	14
27	Aa	8	1	1	330	-	-
28	Austad.....	4	-	-	176	-	-
29	Kvaas	3	-	-	82	-	4
30	Hægebostad	4	-	-	125	-	-
31	Eiken	2	1	1	104	-	-
32	Fjotland.....	6	-	-	144	9	-
33	Liknes	7	3	3	307	-	-
34	Fede	3	1	1	131	-	21
35	Hitterø	6	2	2	277	-	26
36	Nes	6	1	1	251	6	10
37	Bakke	4	1	1	158	-	-
38	Gyland	4	-	-	125	-	-
39	Tonstad	2	1	1	115	-	16
40	Øvre Sirdalen	3	1	1	98	-	19
Tilsammen		185	36	36	7 296	188	509
10. Stavanger.							
1	Sogndal landsogn	10	-	-	366	-	9
2	Lund	6	2	2	228	-	20
3	Heskestad	5	-	-	120	-	14
4	Bjerkreim	6	1	1	219	-	6
5	Helleland	3	-	-	108	-	6
6	Egersund landsogn	2	3	1	283	-	30
7	Ogne	2	2	1	136	-	24
8	Varhaug	4	2	2	197	-	5
9	Nærbø	4	2	2	202	-	22
10	Klep	6	2	2	278	-	-
11	Time	7	2	2	272	10	6
12	Gjesdal	4	2	2	193	-	5
13	Aalgaard fabriker	1	2	2	104	-	44
14	Høiland	11	3	3	747	-	1
15	Figgjen fabrik	1	-	-	30	10	6
16	Haaland	7	3	3	356	-	-
17	Frue sogn	7	4	3	370	48	120
18	Randeberg	2	1	1	116	-	8
19	Riskekverven	1	1	1	71	-	-
20	Høle	4	1	1	164	-	12
21	Fossan	7	1	1	304	22	1
22	Strand	7	1	1	259	-	2
23	Tou bruk	1	-	-	30	4	6
24	Finnø	3	-	-	108	19	-
25	Talgø	2	-	-	56	-	4

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- likte var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr. Antat pengeværdi av natural- ydelser.	
1	-	6	-	1	669	18 110	650	24
1	-	-	-	1	161	3 481	140	25
1	-	-	-	1	227	4 528	150	26
1	-	7	-	1	507	7 389	621	27
1	-	3	-	1	323	4 354	112	28
1	-	-	-	1	108	2 248	78	29
1	-	1	-	1	120	3 268	155	30
-	-	-	-	1	124	2 890	-	31
-	-	-	-	1	82	3 659	-	32
1	-	6	-	1	389	7 706	187	33
-	1	2	-	1	135	3 587	200	34
1	-	-	-	1	501	7 005	250	35
1	-	-	-	1	985	7 098	320	36
-	1	-	-	1	209	3 497	180	37
1	-	-	-	1	131	3 581	80	38
1	-	2	-	1	105	2 551	200	39
1	-	2	-	1	109	2 054	220	40
27	8	54	2	37	11 863	201 559	8 143	
1	-	1	-	2	756	9 816	380	1
1	1	1	1	1	350	6 118	760	2
-	1	-	-	1	130	3 390	160	3
1	-	3	-	1	228	5 024	250	4
1	-	2	-	1	150	3 186	200	5
-	1	-	1	-	-	7 266	160	6
-	-	1	1	1	240	2 980	60	7
1	-	1	-	1	334	4 647	385	8
1	1	2	-	1	320	4 810	788	9
2	-	-	2	3	465	6 589	600	10
-	1	-	-	1	368	7 020	550	11
1	2	1	2	1	178	4 840	510	12
-	1	-	2	-	-	2 700	190	13
1	4	-	-	1	410	11 533	710	14
-	-	-	-	-	-	660	-	15
2	4	1	3	3	563	9 096	1 000	16
3	-	4	-	-	-	8 902	1 510	17
1	1	-	1	1	281	2 745	438	18
-	-	1	-	1	175	1 886	50	19
1	-	2	-	-	-	3 540	300	20
-	4	-	-	1	328	6 216	550	21
1	1	3	1	1	450	6 802	320	22
-	-	1	-	-	-	1 187	-	23
1	-	3	-	1	168	3 381	340	24
1	-	1	-	1	64	1 309	140	25

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5	6	7
		Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes			Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mødende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
		i eget skole-væsenet	i leiet tilhørende lokale,	paa lokale,	omgang.			
26	Rennesø	4	3	-	1	3	8	149
27	Kvitingsø	1	1	-	-	1	4	76
28	Mosterø	4	4	-	-	4	8	104
29	Skudenes	8	7	1	-	6	22	444
30	Aakre	4	4	-	-	4	18	418
31	Avaldsnæs	15	15	-	-	13	32	676
32	Torvestad	5	5	-	-	5	14	275
33	Utsire	1	1	-	-	1	3	70
34	Skaare	6	5	1	-	5	22	512
35	Tysvær	8	7	1	-	6	12	302
36	Bokn	3	3	-	-	3	8	133
37	Skjold	9	9	-	-	9	22	343
38	Vass	6	4	2	-	3	7	193
39	Vikedal	5	4	1	-	3	7	162
40	Sandeid	2	2	-	-	2	5	122
41	Imsland	4	4	-	-	1	2	105
42	Nerstrand	6	5	1	-	5	13	235
43	Sjernerø	6	6	-	-	2	4	117
44	Fister	5	4	1	-	4	8	142
45	Aardal	6	3	2	1	2	4	115
46	Hjelmeland	14	7	7	-	6	14	331
47	Jelse	12	7	5	-	1	2	238
48	Erfjord	8	6	-	2	1	2	110
49	Sand	8	5	3	-	2	6	202
50	Sauðe	9	7	2	-	5	11	275
51	Suldal	14	11	2	1	8	16	286
	Tilsammen	351	284	62	5	222	618	13 603

11. Søndre Bergenhus.

1	Strandebarne	6	5	1	-	5	14	271
2	Varaldsø	5	3	2	-	2	6	148
3	Kvinnherred	20	20	-	-	11	33	884
4	Skaanevik	24	12	3	9	10	21	524
5	Etne	10	3	7	-	5	12	312
6	Fjeldberg	4	2	2	-	2	4	81
7	Eid	3	3	-	-	3	8	169
8	Bjoestranden	3	2	1	-	2	4	88
9	Ølen	6	4	2	-	5	13	228
10	Vikebygd	6	6	-	-	4	8	200
11	Sveen	7	5	2	-	5	11	343
12	Valestrand	4	3	1	-	3	8	179
13	Finnaas	28	18	5	-	12	35	910
14	Stord	11	6	4	-	4	15	378
15	Fitjar	14	12	2	-	10	23	368
16	Tynnes	6	5	1	-	4	11	226
17	Opdal	12	8	4	-	6	13	332
18	Onareim	7	5	2	-	4	9	214

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	Antal børn over 8 aar, som fik		Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.		undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.		gutter.	piker.		
21	145	4	21	2	-	151	87	64	-	26
5	76	-	5	-	-	76	36	40	-	27
19	99	-	8	3	-	102	54	48	-	28
58	446	-	56	1	3	450	235	215	-	29
62	416	-	62	-	2	418	217	201	-	30
66	665	-	63	4	3	672	355	317	-	31
26	273	-	26	2	-	275	135	140	-	32
6	69	-	6	-	1	70	26	44	-	33
70	486	-	56	11	-	497	252	245	2	34
39	293	-	36	-	1	294	170	124	-	35
20	125	-	15	-	1	126	57	69	-	36
50	316	-	43	-	21	337	182	155	-	37
27	193	-	27	-	-	393	105	88	-	38
15	163	-	10	-	-	163	84	79	-	39
16	109	-	11	-	-	109	61	48	-	40
9	96	-	2	-	-	96	52	44	-	41
19	236	-	19	-	-	236	121	115	-	42
16	117	-	15	6	-	123	60	63	-	43
19	139	-	19	-	-	139	70	69	-	44
18	104	11	18	-	-	115	54	61	-	45
30	326	-	30	3	2	331	162	169	-	46
27	234	-	21	4	-	238	98	140	-	47
18	90	20	3	-	1	111	60	51	-	48
26	194	-	25	2	-	196	98	103	-	49
36	275	-	36	-	2	277	143	134	-	50
16	271	15	16	-	3	289	153	136	-	51
1 581	13 152		50	1 290	163	55	13 420	6 807	6 613	8
27	271	-	27	-	-	271	133	138	-	1
17	147	-	17	-	-	147	68	79	-	2
110	821	-	110	7	6	834	411	423	-	3
46	392	78	55	30	-	500	258	242	-	4
34	307	-	28	5	-	312	171	141	-	5
16	78	-	10	1	1	80	36	44	-	6
11	162	-	10	6	-	168	101	67	-	7
9	87	-	9	-	-	87	47	40	-	8
27	221	-	12	-	-	221	113	108	-	9
27	192	-	20	-	1	193	106	87	-	10
32	333	-	38	-	-	333	175	158	-	11
27	165	-	21	3	-	168	85	83	-	12
95	904	-	81	3	1	908	473	435	1	13
70	382	-	62	3	3	388	208	180	-	14
24	368	-	24	-	-	368	176	192	-	15
33	220	-	32	6	-	226	118	108	-	16
48	326	-	47	3	-	329	170	159	-	17
30	182	16	26	5	-	203	99	104	-	18

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som	
					haandarbeide	legemsøvelser
					gutter.	piker.
[Forts.]						
26	Rennesø	4	32	-	30	32
27	Kvitingsø	-	-	-	-	26
28	Mosterø	-	-	-	-	-
29	Skudenes	-	-	1	-	-
30	Aakre	-	-	-	-	-
31	Avaldsnes	6	-	1	-	101
32	Torvestad	1	-	-	-	135
33	Utsire	-	-	-	-	84
34	Skaare	-	486	-	88	86
35	Tysvær	38	-	-	-	-
36	Bokn	-	-	-	-	-
37	Skjold	-	-	-	-	-
38	Vass	-	-	-	-	-
39	Vikedal	5	-	1	-	-
40	Sandeid	-	-	-	-	-
41	Innstrand	-	-	-	-	-
42	Nerstrand	24	-	-	-	-
43	Sjernerø	-	-	-	7	-
44	Fister	-	-	-	-	-
45	Aardal	-	-	-	-	-
46	Hjelmeland	28	-	-	-	-
47	Jelse	85	-	-	-	-
48	Erfjord	29	-	-	-	-
49	Sand	2	80	-	15	20
50	Sauda	2	-	-	-	-
51	Suldal	26	-	-	88	91
Tilsammen		396	1 120	13	1 130	1 726
						215
						121

11. Søndre Bergenhus.

1	Strandebarm	10	-	-	39	-	-	-
2	Varaldsø	10	-	-	-	-	-	195
3	Kvinnherred	-	-	-	-	-	-	129
4	Skaanevik	64	-	-	-	-	-	-
5	Etne	-	-	-	-	-	-	-
6	Fjelberg	10	-	-	-	-	-	-
7	Eid	-	-	-	12	28	-	-
8	Bjøstrand	-	-	-	-	-	-	-
9	Ølen	11	-	-	-	-	-	-
10	Vikebygd	-	-	-	-	-	-	-
11	Sveen	-	-	-	-	-	-	-
12	Valestrand	9	-	-	-	-	-	-
13	Finnnaas	49	-	-	-	-	-	-
14	Stord	41	-	-	-	59	25	-
15	Fitjar	-	-	-	-	-	-	-
16	Tynsnes	-	-	4	-	-	-	-
17	Opdal	27	-	-	-	-	-	-
18	Onareim	20	-	-	-	-	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
gutter.	piker.								
-	-	12	12 252	406	167	1 285	1 858	3	26
21	-	-	6 606	242	147	149	538	1	27
26	26	-	8 344	324	67	366	757	2	28
159	139	-	31 292	727	301	660	1 688	7	29
130	121	-	30 796	612	382	402	1 396	4	30
168	163	-	46 603	1 533	554	868	2 955	10	31
-	-	-	22 680	654	374	412	1 440	4	32
-	-	-	4 738	84	72	265	421	1	33
61	63	17	43 740	1 311	678	514	2 503	8	34
60	42	76	19 975	406	133	501	1 040	4	35
33	25	40	8 725	180	423	214	817	3	36
64	68	7	20 971	727	365	727	1 819	6	37
22	27	21	12 200	408	242	753	1 403	3	38
35	23	11	10 703	226	119	620	965	3	39
-	-	-	5 284	169	97	314	610	2	40
8	12	13	7 209	198	56	1 166	1 420	2	41
17	14	13	14 080	466	420	521	1 407	3	42
17	15	8	8 648	395	76	523	994	3	43
29	30	-	9 741	231	69	232	532	3	44
27	32	12	9 258	102	149	212	463	3	45
18	8	11	21 324	946	298	1 525	2 769	7	46
20	38	17	14 367	569	195	448	1 212	5	47
-	-	-	7 094	100	176	113	389	3	48
38	31	8	14 108	394	180	153	727	5	49
52	56	5	18 999	377	286	180	843	5	50
-	-	19	19 322	709	259	25	993	7	51
2 713	2 552	791	947 550	31 878	15 805	23 244	70 927	225	
72	68	11	18 792	403	188	187	778	4	1
19	20	20	10 428	386	116	204	706	3	2
181	158	23	51 748	2 482	716	445	3 643	12	3
242	228	9	37 549	756	259	115	1 130	10	4
75	54	7	20 456	730	290	814	1 884	6	5
12	28	-	5 243	109	87	39	235	2	6
43	12	11	10 389	399	100	189	688	3	7
13	7	-	6 196	125	106	60	291	.2	8
35	31	32	14 753	325	226	567	1 118	4	9
34	18	25	11 435	357	191	204	752	3	10
76	64	93	24 011	559	388	787	1 734	6	11
48	48	22	11 765	200	89	20	309	3	12
170	167	79	60 040	2 089	1 002	1 251	4 342	13	13
83	65	32	28 470	941	375	215	1 531	6	14
49	87	34	23 436	352	530	244	1 126	7	15
55	47	-	15 458	349	236	180	765	4	16
58	47	11	21 584	327	324	157	808	6	17
-	4	-	12 831	301	173	71	545	3	18

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalet lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalet prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
[Forts.]							
26	Rennesø	3	1	1	113	20	-
27	Kvitingsø	1	1	1	58	-	8
28	Mosterø	2	-	-	72	-	19
29	Skudenes	7	1	1	282	-	9
30	Aakre	4	3	3	230	-	14
31	Avaldsnes	10	1	1	384	-	19
32	Torvestad	4	3	3	198	-	30
33	Utsire	1	-	-	36	-	-
34	Skaare	8	3	3	333	78	144
35	Tysvær	3	3	3	241	-	26
36	Bokn	3	-	-	100	-	4
37	Skjold	6	1	1	256	-	-
38	Vass	3	-	-	120	-	-
39	Vikedal	3	-	-	103	-	-
40	Sandeid	2	-	-	60	-	-
41	Imsland	2	-	-	66	-	-
42	Nerstrand	3	1	1	154	-	-
43	Sjernerø	2	-	-	109	-	-
44	Fister	3	-	-	89	-	-
45	Aardal	3	-	-	89	-	-
46	Hjelmeland	6	1	1	235	-	-
47	Jelse	5	1	1	198	-	-
48	Erfjord	2	-	-	95	-	-
49	Sand	5	-	-	150	16	12
50	Sauðe	5	-	-	168	-	-
51	Suldal	7	1	1	253	-	18
	Tilsammen	216	56	52	9 509	227	654
11. Søndre Bergenhus.							
1	Strandebarm	4	1	1	175	-	-
2	Varaldsø	3	-	-	102	-	-
3	Kvinnherred	12	2	2	486	-	-
4	Skaanevik	8	1	1	364	-	-
5	Etne	6	-	-	196	-	-
6	Fjelberg	2	-	-	66	-	4
7	Eid	3	-	-	92	-	-
8	Bjoestranden	2	-	-	57	-	-
9	Ølen	4	-	-	157	-	-
10	Vikebygd	3	-	-	112	-	-
11	Sveen	5	-	-	165	-	3
12	Valestrand	3	-	-	106	-	-
13	Finnnaas	13	2	2	524	-	-
14	Stord	6	2	2	265	-	-
15	Fitjar	7	1	1	272	-	-
16	Tysnes	4	1	1	144	-	-
17	Opdal	6	-	-	207	-	-
18	Onareim	3	-	-	123	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr. Antat pengeværdi av natur- ydelser.	
1	-	-	-	2	254	3 044	380	26
-	-	1	-	1	115	1 305	100	27
-	1	1	-	1	159	1 913	140	28
1	1	-	-	2	285	6 767	500	29
-	-	4	1	1	260	5 164	300	30
1	-	1	1	2	456	9 618	360	31
3	-	1	-	1	388	4 606	650	32
1	-	-	-	1	130	1 102	250	33
-	1	2	-	1	482	8 004	400	34
-	1	2	3	1	219	5 061	310	35
-	1	2	-	1	143	2 223	200	36
-	1	-	-	1	287	5 765	50	37
-	-	-	-	1	169	2 776	-	38
1	-	-	-	1	116	3 071	140	39
-	-	-	-	1	78	1 974	-	40
-	1	-	-	1	79	2 094	10	41
2	1	1	-	1	272	3 658	410	42
-	1	1	-	1	223	3 673	40	43
-	-	3	-	1	80	2 892	-	44
1	-	2	-	1	160	2 562	70	45
1	-	3	-	1	270	6 043	510	46
-	1	-	-	1	134	4 940	319	47
-	-	-	-	1	60	2 310	-	48
-	-	3	-	1	306	4 276	200	49
-	-	-	-	1	332	4 094	-	50
-	1	-	-	2	210	5 630	437	51
32	33	55	19	54	11 625	230 078	16 127	
1	-	-	1	1	546	4 156	530	1
1	-	-	-	1	256	2 586	280	2
1	-	-	-	5	661	12 412	300	3
-	-	1	-	3	282	9 904	250	4
1	-	-	-	3	295	5 705	200	5
1	-	1	-	1	120	1 636	360	6
1	-	-	-	1	190	2 424	220	7
-	-	-	-	1	92	1 826	-	8
1	-	-	-	1	223	3 397	200	9
2	-	1	-	1	207	3 090	400	10
1	-	-	-	1	411	5 319	240	11
2	-	1	-	1	252	2 852	325	12
1	-	-	-	3	1 032	13 732	1 470	13
1	-	-	-	1	556	6 082	260	14
1	-	-	-	2	624	6 884	170	15
1	-	2	-	1	290	3 594	390	16
1	-	4	-	1	412	5 040	140	17
1	-	2	2	1	335	2 469	300	18

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	1 Antal skole-kredse.	2 i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	3 i leiet lokale.	4 paa omgang.	5 Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere sær-skilt møttende klasser.	6 Disse klassers antal.	7 Antal under-visnings-beret-tigede børn.
[Forts.]								
19	Fuse	7	6	1	-	6	12	179
20	Haalandsdalen	4	2	2	-	3	6	107
21	Strandvik.....	9	6	3	-	5	13	329
22	Os	25	14	11	-	19	44	889
23	Fane.....	14	13	1	-	14	51	1 209
24	Hop fabrik	1	1	-	-	1	4	64
25	Austevold	5	4	1	-	4	9	180
26	Sund	11	8	3	-	8	16	345
27	Møgster	6	4	2	-	3	7	185
28	Fjeld	17	12	5	-	12	27	1 614
29	Askøen	14	14	-	-	14	43	272
30	Alvøen fabrik	1	1	-	-	1	4	66
31	Aarstad	2	2	-	-	2	19	661
32	Bergens mekaniske verksted	1	1	-	-	1	7	211
33	Haus	16	15	1	-	12	34	816
34	Arne fabriker	1	1	-	-	1	7	141
35	Bruvik	18	10	3	5	11	27	532
36	Vaksdal bruk	1	1	-	-	1	4	116
37	Dale fabriker	1	1	-	-	1	7	194
38	Hosanger	22	12	5	5	12	24	664
39	Hammer	10	8	2	-	9	23	490
40	Salhus fabrik	1	1	-	-	1	2	46
41	Aasene	4	4	-	-	4	12	337
42	Alversund	16	12	4	-	11	24	592
43	Herlø	10	10	-	-	10	30	702
44	Manger	18	12	6	-	14	40	1 116
45	Lindaas	35	15	20	-	23	50	1 132
46	Fedje	2	1	1	-	1	4	106
47	Masfjorden	20	9	1	10	10	20	412
48	Røldal	3	3	-	-	3	7	106
49	Ullensvang	32	24	6	2	14	44	732
50	Eidfjord	7	3	4	-	2	5	189
51	Ulvik	5	3	2	-	2	7	223
52	Granvin	4	4	-	-	4	12	195
53	Vikør	4	4	-	-	4	12	223
54	Øistesø	8	6	2	-	7	19	338
55	Jondal	8	8	-	-	7	20	384
56	Ævanger	14	6	8	-	6	15	415
57	Voss	20	18	2	-	18	53	1 260
58	Vossestranden	7	6	1	-	5	16	325
Tilsammen		575	407	136	31	383	10 28	23 902
12. Nordre Bergenhus.								
1	Jostedalen	5	5	-	-	5	10	182
2	Lyster	14	8	2	4	8	21	459
3	Hafslø	15	7	8	-	7	15	519

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		Nr.
Derav under 8 aar.	faste (skole-væsenet tilh. eller leide) lokaler.										
26	157	-	19	19	-	176	98	78	-	19	
14	93	-	7	4	-	97	55	42	-	20	
44	308	-	19	3	-	311	144	167	-	21	
119	856	-	86	-	-	856	438	418	-	22	
131	1 006	-	58	114	-	1 120	576	544	-	23	
14	60	-	10	-	-	60	31	29	-	24	
14	172	-	12	1	-	173	85	88	-	25	
43	332	-	30	-	-	332	186	146	-	26	
16	182	-	15	1	-	183	95	88	-	27	
57	592	-	35	3	-	595	323	272	-	28	
133	1 221	-	133	50	1	1 272	686	586	1	29	
5	66	-	5	-	-	66	33	33	-	30	
60	590	-	54	61	3	654	324	380	6	31	
18	211	-	18	-	-	211	96	115	-	32	
99	809	-	92	2	-	811	455	356	-	33	
16	133	-	16	8	1	142	64	78	-	34	
52	463	55	51	6	3	527	277	250	-	35	
16	116	-	16	6	-	122	59	63	-	36	
20	194	-	20	-	-	194	79	115	-	37	
71	586	49	56	17	-	652	325	327	1	38	
42	478	-	37	3	-	481	270	211	-	39	
8	46	-	8	-	-	46	26	20	-	40	
25	312	-	12	-	-	312	160	152	-	41	
81	572	-	58	2	1	575	294	281	-	42	
85	680	-	63	-	-	680	341	339	-	43	
104	1 043	-	96	11	-	1 054	569	485	-	44	
74	1 098	-	60	-	-	1 098	560	538	-	45	
5	106	-	6	5	-	111	63	48	-	46	
38	294	116	35	-	-	410	214	196	-	47	
13	98	-	4	4	3	105	52	58	-	48	
94	717	15	91	3	2	737	373	364	-	49	
21	165	-	4	-	4	169	89	80	-	50	
17	220	-	14	-	-	220	121	99	-	51	
19	183	-	7	-	-	183	94	89	-	52	
34	217	-	28	4	-	221	101	120	-	53	
37	337	-	33	-	1	338	173	165	-	54	
41	380	-	38	-	-	380	195	185	-	55	
46	399	-	28	2	1	402	198	204	2	56	
156	1 194	-	106	36	1	1 231	647	584	-	57	
34	312	-	24	1	-	813	154	159	-	58	
26 25	22 556	329	2 133	438	33	23 356	12 071	11 285	11		
26	165	-	10	2	1	168	89	79	-	1	
54	395	38	13	5	1	439	225	214	-	2	
33	500	-	22	-	-	500	252	248	1	3	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.		Antal børn, som haandarbeide legemsøvelser	
					gutter.	piker.	gutter.	piker.
[Forts.]								
19	Fuse	1	-	-	-	-	-	-
20	Haalandsdalen	8	-	-	-	-	-	-
21	Strandvik	19	-	-	-	-	-	-
22	Os	17	-	-	-	-	-	-
23	Fane	-	-	1	144	168	-	-
24	Hop fabrik	-	31	-	-	-	-	-
25	Austevold	17	-	-	-	-	-	-
26	Sund	5	-	-	-	-	-	-
27	Møgster	13	-	-	-	-	-	-
28	Fjeld	16	-	1	-	-	-	-
29	Askøen	-	376	-	-	185	73	-
30	Alvøen fabrik	-	66	-	-	28	22	-
31	Aarstad	-	590	-	140	159	138	103
32	Bergens mekaniske verksted	-	211	-	59	55	59	40
33	Haus	-	-	-	-	-	-	-
34	Arne fabriker	-	133	-	-	65	-	-
35	Bruvik	58	-	-	27	57	52	54
36	Vaksdal bruk	-	-	-	15	39	15	30
37	Dale fabriker	-	-	-	-	57	46	-
38	Hosanger	35	-	-	-	-	-	-
39	Hammer	-	-	-	-	-	-	-
40	Salhus fabrik	-	-	-	-	-	20	-
41	Aasene	-	-	-	-	-	-	-
42	Alversund	-	-	-	-	-	83	98
43	Herlø	-	-	-	-	-	-	-
44	Manger	11	-	-	-	-	-	-
45	Lindaas	25	-	1	-	-	-	-
46	Fedje	-	-	-	-	-	-	-
47	Masfjorden	57	-	-	-	-	-	-
48	Røldal	-	-	-	-	-	-	-
49	Ullenvvang	27	-	-	70	-	-	-
50	Eidfjord	41	-	-	-	-	19	21
51	Ulvik	-	24	1	14	40	33	39
52	Granvin	-	-	-	16	80	8	-
53	Vikør	-	-	-	27	18	-	-
54	Øistesø	-	-	-	32	35	-	-
55	Jondal	11	-	-	113	109	-	-
56	Ævanger	39	-	-	-	-	-	-
57	Voss	47	145	-	79	29	57	11
58	Vossestranden	-	-	-	46	64	-	-
	Tilsammen	698	1 576	8	833	1 295	825	525
12. Nordre Bergenshus.								
1	Jostedalen	-	-	-	-	-	36	33
2	Lyster	31	-	-	-	-	-	-
3	Hafslø	11	-	-	-	-	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33		
undervistes i			Derav forsømt							
tegning	gutter.	piker.	Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde lengere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.	Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
39	26	-	8 891	202	107	180	489	4	19	
28	20	12	5 973	264	176	115	555	2	20	
68	51	3	20 968	638	337	744	1 719	6	21	
191	184	31	55 349	1 539	903	543	2 985	12	22	
284	317	52	70 275	2 313	323	281	2 917	15	23	
16	15	-	4 686	163	97	1	261	1	24	
44	39	-	11 142	333	485	120	938	4	25	
82	55	-	20 935	532	867	503	1 902	6	26	
43	43	-	12 230	115	142	86	343	3	27	
140	114	33	41 437	1 222	641	215	2 078	10	28	
275	250	21	96 554	2 792	1 504	1 399	5 695	14	29	
34	26	-	7 920	248	77	2	327	1	30	
140	158	13	48 863	1 233	466	190	1 889	4	31	
59	55	-	16 517	465	108	167	740	2	32	
251	190	102	53 795	1 676	915	418	3 009	11	33	
33	22	-	10 625	229	35	-	264	3	34	
141	130	15	33 755	1 121	921	719	2 761	7	35	
15	30	-	21 109	671	268	247	1 186	1	36	
46	-	-	23 280	820	271	103	1 194	1	37	
174	176	30	43 629	712	610	172	1 494	12	38	
270	211	23	32 332	1 126	405	325	1 856	8	39	
26	20	-	5 494	338	-	2	340	1	40	
160	152	15	21 998	612	111	211	934	4	41	
164	169	4	37 697	1 024	487	521	2 032	7	42	
65	42	-	47 381	973	1 097	1 059	3 159	9	43	
334	273	-	74 673	1 770	1 227	1 205	4 202	13	44	
336	278	8	72 758	2 333	1 000	1 080	4 413	18	45	
26	30	-	7 959	207	233	155	595	1	46	
94	80	7	24 667	450	437	575	1 462	9	47	
19	17	28	7 805	418	188	55	661	3	48	
231	213	22	50 552	1 413	514	201	2 128	12	49	
30	25	15	11 248	184	113	198	495	4	50	
68	64	12	15 005	533	164	122	819	3	51	
78	80	30	13 994	419	228	109	751	4	52	
62	60	2	14 079	538	73	117	728	3	53	
102	90	24	22 550	558	197	35	790	5	54	
115	111	18	26 250	808	196	271	1 275	7	55	
123	127	45	27 457	638	388	45	1 071	7	56	
370	288	59	89 031	2 560	828	595	3 983	18	57	
52	31	10	23 364	625	259	206	1 090	6	58	
6 073	5 415	1 043	1 618 816	45 995	22 788	19 081	87 864	358		
		3	11 244	356	346	186	888	4	1	
-	-	31	30 812	961	625	1 031	2 617	9	2	
118	114	4	32 285	863	817	1 015	2 695	9	3	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefa- lærer- lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefa- lærer- prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefa- lærer- skoleuker var anordnet utover det lovbefa- lærer- minimum.	
[Forts.]							
19	Fuse.....	4	-	-	133	-	-
20	Haalandsdalen	2	-	-	72	-	1
21	Strandvik	6	-	-	206	-	3
22	Os	12	3	3	556	-	-
23	Fane	15	4	4	655	-	31
24	Hop fabrik	1	1	1	60	12	12
25	Austevold	4	-	-	121	-	-
26	Sund	6	-	-	205	-	-
27	Møgster	3	-	-	117	-	-
28	Fjeld	10	-	-	364	-	-
29	Askøen	14	5	5	661	70	42
30	Alvøen fabrik	1	1	1	60	20	12
31	Aarstad	4	6	6	311	87	72
32	Bergens mekaniske verksted	2	2	2	117	32	33
33	Haus	11	2	2	452	-	-
34	Arne fabriker	3	1	1	120	40	21
35	Bruvik	7	3	3	360	-	-
36	Vaksdal bruk	1	1	1	82	-	18
37	Dale fabriker	1	2	2	120	-	36
38	Hosanger	12	-	-	402	-	-
39	Hammer	8	-	-	276	-	-
40	Salhus fabrik	1	-	-	42	-	-
41	Aasene	4	1	1	156	-	-
42	Alversund	7	3	3	348	-	-
43	Hørlo	9	2	2	360	-	-
44	Manger	13	3	2	505	-	-
45	Lindaas	17	1	1	702	-	-
46	Felje	1	1	1	60	-	-
47	Masfjorden	8	-	-	309	-	-
48	Røldal	3	-	-	92	-	12
49	Ullensvang	12	9	9	628	30	3
50	Eidfjord	4	-	-	111	-	3
51	Ulvik	3	1	1	128	6	-
52	Granvin	4	1	1	157	-	13
53	Vikør	3	1	1	142	-	6
54	Øistesø	5	2	2	231	-	11
55	Jondal	7	-	-	237	-	-
56	Ævanger	7	1	1	258	-	-
57	Voss	16	4	4	710	30	49
58	Vossestrand	5	3	3	240	-	24
	Tilsammen	350	74	73	14 469	327	421
12. Nordre Bergenhus.							
1	Jostedalen	4	-	-	112	-	-
2	Lyster	9	-	-	313	-	13
3	Hafslø	9	-	-	254	11	1

tilstand i rikets landdistrikter.

Skolevæsen
1905.

40	41	42	43	44	45	46	47	
Antal lærere, som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig			Antal lærerinder, som hadde skolevæsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som tilliket var kirkesangere.	Deres pengeindtægt som kirkesangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		Nr
med jordvei, hvorpaas fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.				Kontant.	Antat pengeværdi av naturalydelsr.	
1	-	-	-	1	170	3 478	170	19
1	-	-	-	1	108	1 920	150	20
-	-	1	-	1	228	5 454	50	21
1	-	-	-	2	520	12 494	552	22
1	1	11	4	2	2 250	18 472	2 130	23
-	-	1	1	-	-	1 436	250	24
1	-	-	-	1	487	3 544	200	25
1	-	-	-	1	942	6 674	140	26
-	-	-	-	1	506	3 084	-	27
-	-	1	-	1	710	8 020	60	28
1	-	9	1	2	2 523	23 392	1 830	29
-	-	-	-	-	-	1 900	-	30
-	-	3	2	1	1 234	13 169	960	31
-	-	1	-	-	-	5 025	250	32
1	-	1	-	3	1 437	12 243	780	33
-	-	3	1	-	-	5 070	300	34
1	-	3	-	2	902	9 185	450	35
-	-	1	1	-	-	3 418	150	36
-	-	1	2	-	-	4 010	200	37
1	-	-	-	4	740	10 236	200	38
1	-	2	-	1	720	6 925	480	39
-	-	1	-	-	-	1 040	60	40
-	-	3	-	1	402	4 230	180	41
1	-	-	-	3	633	7 925	350	42
1	-	2	1	1	833	9 957	340	43
1	-	-	1	3	1 531	15 378	210	44
1	1	6	-	4	1 531	17 735	487	45
-	-	-	1	1	65	1 229	-	46
-	-	3	-	2	419	7 510	130	47
-	1	1	-	1	80	2 176	225	48
2	-	1	1	4	964	15 110	400	49
1	-	2	-	1	147	3 073	350	50
1	1	-	-	1	190	3 510	160	51
1	-	1	-	1	158	4 640	200	52
1	-	-	-	1	312	3 198	210	53
1	-	1	-	1	367	6 170	220	54
1	-	1	-	1	560	6 320	400	55
2	-	5	-	1	289	6 254	480	56
1	1	1	1	1	1 069	17 584	654	57
3	-	-	2	2	340	6 007	440	58
47	5	78	22	88	30 137	391 308	20 833	
1	-	-	-	1	137	2 686	450	1
-	-	4	1	4	455	8 885	300	2
-	-	-	-	4	710	7 436	470	3

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7
	Antal skole-kredse.	Antal i eget skole-væsenet tilhørende lokale.	Antal i leiet paa lokale.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes	Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt mottende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
[Forts.]							
4 Aardal.....	9	5	4	-	4	8	262
5 Lærdal.....	11	10	1	-	10	25	454
6 Sogndal.....	12	9	3	-	10	29	624
7 Aurland.....	12	8	4	-	7	16	395
8 Leikanger.....	6	6	-	-	6	21	418
9 Balestrand.....	10	9	2	-	10	24	349
10 Vik.....	15	11	1	3	8	21	612
11 Lavik.....	9	5	4	-	3	6	201
12 Kirkebø.....	12	6	2	4	5	11	282
13 Brekke.....	8	2	6	-	4	8	181
14 Gulen.....	24	5	4	15	14	29	634
15 Sulen.....	15	3	12	-	6	12	338
16 Hyllestad.....	20	6	5	9	6	17	495
17 Askvold	18	11	7	-	10	22	457
18 Ytre Holmedal.....	21	18	3	-	13	29	650
19 Indre Holmedal.....	17	14	3	-	15	32	593
20 Jølster	14	13	-	1	12	27	620
21 Førde	13	6	7	-	9	24	509
22 Naustdal	12	4	8	-	9	21	430
23 Vevring	10	5	5	-	4	8	200
24 Kinn	35	16	13	6	18	36	868
25 Bremanger	15	3	12	-	7	16	449
26 Selje	30	12	18	-	18	42	1 126
27 Daviken	22	13	9	-	14	30	576
28 Eid	13	4	4	5	7	18	512
29 Hornindalen	10	6	4	-	7	15	300
30 Gløppen	18	11	7	-	9	21	492
31 Breim	12	8	4	-	7	15	350
32 Indviken	17	8	6	3	10	21	487
33 Stryn	13	9	1	3	9	19	435
Tilsammen	487	266	169	53	291	669	15 459
13. Romsdal.							
1 Vannelven	18	12	1	-	10	23	466
2 Sande	12	10	2	-	9	20	433
3 Rovde	4	4	-	-	4	8	116
4 Herø	14	12	2	-	13	28	587
5 Leikanger	3	2	-	1	2	5	92
6 Ulstein	13	10	3	-	10	30	657
7 Vartdalstranden	5	3	-	2	3	7	126
8 Volden	22	17	2	3	13	31	744
9 Ørsten	9	7	2	-	6	18	458
10 Hjørundfjord	12	7	4	1	10	20	349
11 Sunnelven	13	9	2	2	9	18	310
12 Norddalen	11	11	-	-	9	19	365

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i			Antal børn over 8 aar, som fik			Derav			Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- tilh. eller leiede) lokaler.	væsenet omgangs- skoler.	Av disse børn (rubr. 9 og 10)	undervis- ning utenfor folkeskolen. var under 8 aar.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.			
26	243	-	7	4	-	247	123	124	-	4	
-	440	-	-	14	-	454	245	209	-	5	
60	589	-	26	2	2	593	301	292	-	6	
36	370	-	14	1	4	375	195	180	-	7	
31	396	-	33	2	-	398	202	196	-	8	
29	344	-	25	1	-	345	166	179	-	9	
95	552	21	75	11	2	586	300	286	-	10	
28	197	-	25	3	1	201	118	83	-	11	
41	211	57	27	3	-	271	146	125	-	12	
14	184	-	16	-	-	184	105	79	-	13	
77	309	260	30	1	-	570	282	288	-	14	
38	320	-	24	8	1	329	167	162	-	15	
49	381	91	29	-	-	472	232	240	-	16	
44	449	-	38	4	-	453	237	216	-	17	
74	578	-	24	22	-	600	294	306	-	18	
54	571	-	36	-	-	571	275	296	-	19	
83	575	9	53	-	-	584	291	293	-	20	
63	483	-	26	6	-	489	234	255	-	21	
41	423	-	34	-	-	423	217	206	-	22	
19	199	-	19	-	1	200	92	108	-	23	
62	803	59	53	-	9	871	452	419	1	24	
38	449	-	38	-	-	449	251	198	1	25	
124	1 102	-	112	8	3	1 113	534	579	-	26	
62	549	-	42	2	3	554	289	265	-	27	
72	443	57	63	6	-	506	268	238	-	28	
29	287	-	25	1	-	288	144	144	-	29	
77	485	-	64	7	-	492	264	228	-	30	
52	349	-	45	-	-	349	181	168	-	31	
30	460	25	3	2	-	487	241	246	-	32	
35	357	54	17	-	-	411	218	193	-	33	
1 596	14 158	671	1 062	115	28	14 972	7 630	7 342	3		
49	459	-	21	1	-	460	237	223	-	1	
39	431	-	32	4	-	435	228	207	-	2	
8	116	-	8	-	-	116	58	63	-	3	
61	586	-	51	2	1	589	285	304	-	4	
8	75	8	3	4	1	88	50	38	-	5	
67	653	-	67	4	-	657	332	325	-	6	
9	113	13	9	-	-	126	73	53	-	7	
116	667	43	112	30	-	740	380	360	-	8	
58	436	-	47	17	2	455	235	220	-	9	
40	322	13	37	-	-	335	173	162	-	10	
45	293	16	45	-	-	309	153	156	-	11	
51	365	-	47	-	-	365	176	189	-	12	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltog i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som haandarbeide gutter. piker. gutter. piker.			

[Forts.]

4	Aardal	14	-	-	52	80	-	-
5	Lærdal	-	-	-	-	-	-	-
6	Sogndal	-	-	5	93	66	110	121
7	Aurland	12	-	9	-	-	-	-
8	Leikanger	-	-	-	-	-	-	-
9	Balestrand	-	-	-	-	-	-	-
10	Vik	21	-	1	-	-	-	-
11	Lavik	-	-	-	-	-	79	29
12	Kirkebø	-	-	-	-	-	-	-
13	Brekke	16	-	-	-	-	23	6
14	Gulen	20	-	-	-	-	-	-
15	Sulen	26	-	-	-	-	68	9
16	Hyllestad	29	-	-	-	-	-	-
17	Askvold	23	-	-	64	64	-	-
18	Ytre Holmedal	26	-	-	-	-	-	-
19	Indre Holmedal	-	-	-	-	-	-	-
20	Jølster	9	-	-	68	-	-	-
21	Førde	-	-	-	-	-	-	-
22	Naustdal	15	-	-	-	-	-	-
23	Vevring	16	-	-	-	-	-	-
24	Kinn	49	-	-	-	-	-	-
25	Bremanger	8	-	-	-	-	-	-
26	Selje	12	-	-	30	29	108	41
27	Daviken	21	-	-	-	-	-	-
28	Eid	6	-	-	-	107	-	-
29	Hornindalen	18	-	-	89	91	104	43
30	Gloppe	41	56	-	-	-	-	-
31	Breim	-	-	-	80	37	-	-
32	Indviken	25	-	-	-	-	-	-
33	Stryn	-	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	449	56	15	476	474	528	282

13. Romsdal.

1	Vannelven	-	-	-	-	-	-	-
2	Sande	-	-	-	-	-	-	-
3	Rovde	-	-	-	-	-	-	-
4	Herø	-	-	-	-	-	-	-
5	Leikanger	8	-	-	-	-	17	-
6	Ulstein	6	-	1	43	3	-	-
7	Vartdalstranden	-	-	-	-	-	9	14
8	Volden	43	-	1	141	170	46	37
9	Ørsten	-	-	-	46	54	-	-
10	Hjørundfjord	6	-	-	-	-	-	-
11	Sunnelven	23	-	1	-	-	-	-
12	Norddalen	7	-	-	-	-	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33		
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt					Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning	gutter.			paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.			
-	-	-	16 868	475	342	211	1 028	4	4	
-	-	2	32 904	659	422	169	1 250	10	5	
143	141	38	43 860	1 364	587	288	2 239	11	6	
101	83	9	24 600	771	269	718	1 758	7	7	
70	80	47	27 898	805	306	153	1 264	8	8	
72	84	10	23 032	424	157	106	687	8	9	
151	128	30	40 351	999	580	415	1 994	9	10	
43	25	13	13 250	244	244	252	740	4	11	
34	18	16	18 958	326	292	88	706	6	12	
58	40	6	11 633	198	90	293	581	4	13	
85	113	8	33 558	601	880	725	2 206	12	14	
59	46	45	18 582	333	434	583	1 350	6	15	
96	93	16	29 917	792	783	793	2 368	9	16	
43	46	36	28 557	704	770	415	1 889	8	17	
133	118	53	37 302	779	188	67	1 034	11	18	
133	140	1	37 188	744	226	205	1 175	10	19	
157	186	11	34 268	601	178	164	943	10	20	
124	149	28	34 410	581	344	113	1 038	8	21	
114	122	56	27 025	732	429	208	1 369	7	22	
47	56	4	11 222	266	162	68	496	4	23	
199	204	149	54 222	1 283	1 453	299	3 035	15	24	
149	113	35	30 870	1 026	391	207	1 624	7	25	
244	255	55	68 464	1 498	1 631	600	3 729	16	26	
130	118	35	35 636	1 003	956	302	2 261	10	27	
144	141	6	34 390	974	304	144	1 422	9	28	
-	-	-	18 422	194	150	119	463	5	29	
153	122	3	33 639	745	308	47	1 100	9	30	
88	86	-	21 887	487	178	353	1 018	5	31	
240	245	5	32 914	1 178	-	50	1 228	10	32	
121	112	4	27 109	520	173	63	756	9	33	
3 382	3 269	759	977 277	23 486	15 015	10 450	48 951	273		
136	126	33	30 944	728	222	418	1 368	7	1	
150	125	9	26 423	574	329	267	1 170	7	2	
32	23	4	6 567	111	81	169	361	2	3	
118	141	23	37 167	733	330	99	1 212	10	4	
25	22	4	5 023	123	18	115	251	2	5	
139	158	16	48 255	872	545	406	1 823	11	6	
18	17	-	8 638	111	105	54	270	3	7	
197	189	11	51 014	1 027	311	513	1 851	14	8	
97	101	-	30 441	794	103	179	1 076	7	9	
100	92	27	20 344	454	50	57	561	6	10	
77	75	30	19 153	346	159	60	565	6	11	
93	105	54	24 002	370	210	177	757	5	12	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34 Av disse har bestaaet lovbefaft lærer- prøve.	35 Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	36 Av disse har bestaaet lovbefaft prøve.	37 Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	38 var anordnet lov- befaftede. frivillige.	39 Av de i rubr. 37 opførte lovbefaftede skoleuker var anordnet utover det lovbefaftede minimum.
4	Aardal	4	-	-	143	-	-
5	Lærdal	10	1	1	316	-	12
6	Sogndal	11	-	-	364	-	6
7	Aurland	7	1	1	246	-	2
8	Leikanger	8	-	-	255	-	3
9	Balestrand	8	-	-	263	-	-
10	Vik	9	1	1	333	-	8
11	Lavik	4	-	-	141	-	9
12	Kirkebø	6	-	-	202	-	10
13	Brekke	4	-	-	134	-	-
14	Gulen	12	-	-	405	-	-
15	Sulen	6	-	-	227	-	-
16	Hyllestad	9	-	-	419	-	13
17	Askvold	8	1	-	339	-	10
18	Vtre Holmedal	11	1	1	396	-	2
19	Indre Holmedal	10	-	-	372	-	-
20	Jølster	10	-	-	344	-	-
21	Førde	8	1	1	320	-	-
22	Nautsdal	7	-	-	262	-	-
23	Vevring	4	-	-	153	-	-
24	Kinn	15	-	-	538	-	4
25	Bremanger	7	1	1	285	-	6
26	Selje	14	1	1	616	-	-
27	Daviken	10	3	3	421	-	9
28	Eid	9	1	1	280	-	6
29	Hornindalen	5	1	1	205	-	-
30	Gloppe	9	2	2	351	4	4
31	Breim	5	2	2	234	-	6
32	Indviklen	10	-	-	332	-	4
33	Stryn	9	-	-	284	-	-
Tilsammen		271	17	16	9 859	15	128

13. Romsdal.

1	Vannelven	7	2	2	300	-	-
2	Sande	7	1	1	266	-	-
3	Rovde	2	-	-	80	-	-
4	Herø	10	-	-	323	-	-
5	Leikanger	2	-	-	66	-	1
6	Ulstein	11	-	-	377	-	-
7	Varldalstranden	3	-	-	106	-	-
8	Volden	14	1	1	481	-	40
9	Ørsten	7	2	2	272	-	-
10	Hjørundfjord	6	1	1	238	-	-
11	Sunnelven	5	1	1	224	-	-
12	Norddalen	5	2	2	238	-	-

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	Nr.
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.
1	-	-	-	1	164	3 269	191	4
1	1	2	1	3	431	8 189	440	5
3	1	-	-	3	773	10 493	1 074	6
1	-	-	-	4	301	6 531	110	7
1	-	2	-	3	383	7 099	889	8
1	3	-	-	3	425	6 446	800	9
1	1	5	-	3	983	9 510	500	10
1	-	-	-	1	260	3 993	130	11
1	-	-	-	1	353	5 077	150	12
1	-	-	-	1	386	3 566	150	13
1	3	-	-	-	-	9 440	548	14
-	1	-	-	2	450	6 244	70	15
1	-	-	-	3	413	8 779	90	16
1	-	-	-	2	429	8 071	240	17
1	-	-	-	3	452	10 598	330	18
2	-	-	-	3	242	9 130	160	19
1	-	-	-	2	180	8 913	594	20
1	-	-	-	3	292	7 607	150	21
-	-	-	-	1	265	6 151	-	22
1	-	1	-	1	108	4 081	500	23
1	-	3	-	4	339	12 775	260	24
-	1	1	-	2	122	5 829	200	25
1	1	-	-	2	581	15 691	300	26
1	-	2	-	3	346	9 852	650	27
1	-	-	-	2	328	7 998	250	28
1	-	-	-	1	195	5 486	140	29
1	1	-	-	3	206	8 792	330	30
1	-	-	-	1	156	5 666	220	31
1	-	-	-	3	270	8 898	300	32
1	-	-	-	3	191	8 124	135	33
31	13	20	2	76	11 326	251 305	11 121	
1	-	-	-	2	492	7 553	216	1
-	1	-	-	1	242	6 158	140	2
1	-	1	-	1	56	2 076	150	3
-	-	1	-	1	232	8 230	60	4
1	-	-	-	1	65	1 787	205	5
-	-	-	-	2	294	6 422	-	6
1	-	-	-	1	75	2 881	130	7
1	-	-	-	1	571	12 424	180	8
-	1	1	-	1	280	6 174	200	9
-	-	-	-	1	232	6 074	180	10
1	-	-	-	2	166	5 782	265	11
1	-	-	-	1	286	5 212	350	12

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7
		Antal skole-kredse.	i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet lokale.	paa omgang.	Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt møttende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
[Forts.]								
13	Stranden	7	6	1	-	4	9	288
14	Stordalen	5	4	1	-	2	4	135
15	Søkkelven	11	11	-	-	11	25	487
16	Ørskog	8	7	1	-	7	17	322
17	Skodje	10	9	1	-	8	17	281
18	Vatne	11	9	2	-	5	10	270
19	Borgund	27	23	-	4	21	66	1 420
20	Roald	2	2	-	-	2	9	192
21	Haram	11	11	-	-	11	28	468
22	Vestnes	8	8	-	-	8	21	409
23	Sylte	4	4	-	-	4	9	205
24	Eid	2	2	-	-	2	4	77
25	Vold	5	3	1	1	3	6	148
26	Grytten	10	6	4	-	5	11	285
27	Hen	5	3	2	-	2	5	192
28	Veø	11	11	-	-	10	20	371
29	Nesset	7	7	-	-	6	17	279
30	Eresfjord og Vistdalens	8	7	1	-	6	15	295
31	Bolsø	14	14	-	-	14	29	582
32	Akerø	13	12	-	1	9	18	490
33	Sandø	3	3	-	-	3	10	198
34	Frænen	11	11	-	-	10	22	516
35	Bud	9	8	1	-	8	18	554
36	Grip	1	1	-	-	1	2	34
37	Frei	5	4	1	-	5	10	180
38	Tingvold	15	12	3	-	10	22	441
39	Øre	6	6	-	-	5	13	363
40	Strømsneset	7	7	-	-	6	13	225
41	Gjemnes	3	3	-	-	3	7	153
42	Kvernes	3	2	1	-	3	7	158
43	Bremnes	10	7	3	-	9	27	631
44	Kornstad	5	3	2	-	5	12	298
45	Eide	5	5	-	-	5	13	294
46	Øksendalen	3	3	-	-	3	7	82
47	Ulvundeidet	1	1	-	-	1	5	48
48	Sunddalen	8	6	2	-	6	16	228
49	Stangvik	10	6	4	-	6	16	328
50	Aasgaard	3	2	1	-	3	6	96
51	Halse	7	7	-	-	5	10	273
52	Tusteren	7	7	-	-	7	14	297
53	Edø	14	13	1	-	14	30	585
54	Surendalen	7	7	-	-	7	26	431
55	Rindalen	8	7	1	-	6	18	405
56	Aure	10	9	1	-	10	24	532
57	Valsøfjorden	3	2	1	-	2	6	167
Tilsammen		474	406	54	15	381	921	19 416

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i	Av disse børn (rubr. 9 og 10)	undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen					
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.	var under 8 aar.							
18	288	-	23	-	-	288	149	139	1	13
18	119	-	6	-	2	121	58	63	1	14
60	483	-	58	-	2	485	244	241	-	15
30	315	-	29	-	-	315	155	160	-	16
40	259	-	30	4	1	264	141	123	-	17
39	271	-	26	1	-	272	137	135	-	18
177	1 342	37	165	2	-	1 381	688	693	-	19
8	192	-	8	-	-	192	94	98	-	20
62	447	-	41	-	-	447	207	240	-	21
52	391	-	36	9	-	400	177	223	-	22
23	202	-	12	-	-	202	92	110	-	23
12	65	-	2	-	-	65	29	36	-	24
6	139	9	6	-	-	148	70	78	-	25
27	265	-	14	6	-	271	135	136	-	26
20	181	-	5	-	-	181	96	85	-	27
43	363	-	38	-	-	363	190	173	-	28
26	254	-	13	5	1	260	139	121	-	29
28	294	-	21	-	1	295	148	147	-	30
64	558	-	54	14	-	572	309	263	-	31
50	431	16	21	-	-	447	242	205	-	32
12	182	13	8	-	-	195	97	98	-	33
49	468	-	4	-	-	468	249	219	-	34
58	501	-	49	2	3	506	249	257	2	35
4	34	-	4	-	-	34	16	18	-	36
17	176	-	15	-	-	176	96	80	-	37
26	437	-	26	4	-	441	199	242	-	38
25	361	-	25	1	1	363	188	175	-	39
14	228	-	7	-	-	228	132	96	-	40
14	144	-	3	-	-	144	77	67	-	41
23	155	-	21	1	-	156	76	80	-	42
71	604	-	42	6	1	611	305	306	-	43
33	304	-	25	1	-	305	171	134	1	44
27	289	-	15	-	-	289	163	126	-	45
13	82	-	9	-	-	82	47	35	-	46
4	48	-	4	-	-	48	20	28	-	47
23	221	-	22	-	-	221	109	112	-	48
20	322	-	16	2	-	324	191	133	-	49
6	96	-	6	-	-	96	43	53	-	50
32	256	-	12	-	1	257	128	129	-	51
38	253	-	3	4	1	258	125	133	-	52
72	580	-	19	-	-	580	292	288	-	53
35	418	-	23	6	-	424	220	204	-	54
45	365	-	11	2	3	370	215	155	-	55
42	487	-	10	1	-	488	256	232	-	56
21	163	-	16	-	-	163	86	77	-	57
2 105	18 549	168	1 482	133	21	18 871	9 625	9 246	5	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som haandarbeide		legemsøvelser	
					gutter.	piker.	gutter.	piker.
[Forts.]								
13	Stranden	14	-	-	-	-	-	-
14	Stordalen	19	-	-	-	-	-	-
15	Søkelven	-	-	-	-	-	-	-
16	Ørskog	7	-	1	-	-	-	-
17	Skodje	20	-	-	-	-	-	-
18	Vatne	9	-	-	-	-	-	-
19	Borgund	18	-	-	-	-	-	-
20	Roald	-	-	-	-	-	-	-
21	Haram	-	-	-	-	-	-	-
22	Vestnes	20	-	-	-	16	22	-
23	Sylte	-	-	-	-	42	56	-
24	Eid	-	-	-	-	-	-	-
25	Vold	9	-	-	-	-	-	-
26	Grytten	8	-	-	-	-	-	-
27	Hen	-	-	-	-	-	-	-
28	Veø	-	-	-	-	-	-	-
29	Nesset	-	-	-	-	-	-	-
30	Eresfjord og Vistdalen	38	-	-	-	105	18	-
31	Bolsø	-	-	-	-	-	-	-
32	Akerø	-	-	-	-	18	14	-
33	Sandø	13	-	-	-	-	-	-
34	Fraenen	-	-	-	-	-	-	-
35	Bud	-	-	-	-	157	95	-
36	Grip	-	-	-	-	-	-	-
37	Frei	-	-	-	-	-	-	-
38	Tingvold	10	-	-	-	-	-	-
39	Øre	-	-	-	-	-	-	-
40	Strømsneset	-	-	-	-	-	-	-
41	Gjemnes	-	-	-	-	-	-	-
42	Kvernes	-	-	-	-	41	48	-
43	Bremnes	11	-	-	-	156	122	-
44	Kornstad	-	-	-	-	65	49	-
45	Eide	-	-	-	-	68	48	-
46	Øksendalen	-	-	-	-	19	22	-
47	Ulvundeidet	20	-	-	-	18	-	-
48	Sunddalen	24	-	-	-	-	54	57
49	Stangvik	43	-	1	-	-	76	54
50	Aasgaard	-	-	-	-	-	-	-
51	Halse	-	-	-	-	-	-	-
52	Tusteren	-	-	-	-	-	-	-
53	Edø	-	-	1	-	-	-	-
54	Surendalen	-	-	-	12	-	-	-
55	Rindalen	12	-	1	-	-	-	-
56	Aure	-	-	-	-	-	-	-
57	Valsøfjorden	11	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	399	-	7	292	264	892	634

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbealte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
gutter.	piker.								
83	74	28	19 360	336	147	25	508	4	13
25	26	17	7 758	105	-	138	243	2	14
122	130	-	31 294	606	174	115	895	7	15
80	73	2	19 947	379	62	53	494	4	16
33	36	20	16 737	353	181	73	607	5	17
36	39	17	17 772	357	154	98	639	5	18
394	415	36	98 536	2 289	1 212	584	4 085	17	19
41	47	7	13 884	245	37	107	389	2	20
128	151	10	31 253	523	524	419	1 466	6	21
97	136	14	26 973	762	298	350	1 410	6	22
50	68	9	14 219	539	149	494	1 182	2	23
11	20	4	5 166	181	10	56	247	1	24
41	35	-	10 539	161	48	72	281	2	25
61	67	10	16 354	350	142	224	716	5	26
49	35	-	9 404	224	64	122	410	3	27
105	86	78	26 009	656	379	349	1 384	5	28
67	54	42	16 665	314	231	792	1 337	5	29
84	81	28	19 968	287	232	756	1 275	5	30
132	110	31	36 047	1 169	219	934	2 322	7	31
97	95	-	31 272	935	407	698	2 040	6	32
50	41	30	11 801	437	313	45	795	2	33
68	47	39	32 932	724	205	477	1 406	6	34
16	16	24	33 698	912	436	1 641	2 989	5	35
5	6	-	2 485	49	10	38	97	1	36
30	26	3	10 920	192	104	208	504	4	37
106	130	36	29 131	587	181	134	902	8	38
100	85	22	26 154	949	450	724	2 123	4	39
67	58	23	11 969	201	33	37	271	4	40
49	46	26	9 781	237	96	212	545	3	41
41	48	16	9 430	259	37	266	562	2	42
176	160	81	40 749	1 195	689	691	2 575	6	43
98	67	63	19 881	575	412	1 024	2 011	3	44
98	69	23	20 697	515	174	281	970	4	45
22	19	15	6 432	127	106	50	283	3	46
10	18	7	2 836	45	25	26	96	1	47
50	59	41	15 626	277	193	157	627	5	48
85	56	33	22 268	617	104	217	938	6	49
24	29	22	6 548	170	111	61	342	2	50
62	58	36	15 812	556	43	113	712	3	51
57	59	15	17 325	522	289	384	1 145	3	52
146	145	83	35 584	1 093	355	164	1 612	6	53
116	111	25	31 096	1 430	395	140	1 965	9	54
121	104	26	25 266	824	78	166	1 068	7	55
127	94	133	33 960	934	398	576	1 908	5	56
41	40	32	11 164	257	24	34	315	2	57
4 683	4 543	1 418	1 260 813	30 778	12 389	16 789	59 956	283	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefa- lt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefa- lt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker lov- befa- lte.	frivillige.	Av de i rubr. 37 opførte lovbefa- lte skoleuker var anordnet utover det lovbefa- lte minimum.
[Forts.]							
13	Stranden	4	-	-	142	-	5
14	Stordalen	2	-	-	68	-	-
15	Søkkelen	7	1	1	284	-	-
16	Ørskog	4	2	2	201	-	-
17	Skodje	5	-	-	182	-	7
18	Vatne	5	-	-	180	-	-
19	Borgund	17	7	7	846	-	-
20	Roald	2	1	1	112	-	-
21	Haram	6	4	4	324	-	96
22	Vestnes	6	1	1	248	-	-
23	Sylte	2	1	1	108	-	-
24	Eid	1	1	1	54	-	-
25	Vold	2	1	1	93	-	-
26	Grytten	5	-	-	181	-	-
27	Hen	3	-	-	96	-	-
28	Veo	5	2	2	240	-	-
29	Nesset	5	1	1	216	-	-
30	Eresfjord og Vistdal	5	-	-	171	-	-
31	Bolsø	7	2	2	332	-	-
32	Akerø	6	1	1	232	-	-
33	Sandø	2	1	1	114	-	-
34	Frænen	5	1	1	256	-	-
35	Bud	5	1	1	222	-	-
36	Grip	1	-	-	24	-	-
37	Frei	4	-	-	112	-	-
38	Tingvold	8	1	1	307	-	-
39	Øre	4	1	1	168	-	-
40	Strømsneset	4	1	1	148	-	-
41	Gjemnes	3	-	-	84	-	-
42	Kvernnes	2	-	-	80	-	-
43	Bremnes	6	3	3	332	-	-
44	Kornstad	3	1	1	140	-	-
45	Eide	4	-	-	134	-	-
46	Øksendalen	3	-	-	92	-	8
47	Ulvundeidet	1	1	1	54	-	-
48	Sunddalen	5	1	1	192	-	-
49	Stangvik	6	2	2	229	3	5
50	Aasgaard	2	-	-	68	-	-
51	Halse	3	1	1	140	-	-
52	Tusteren	3	1	1	144	-	-
53	Edø	6	4	4	346	-	-
54	Surendalen	9	4	4	313	-	-
55	Rindalen	7	-	-	238	-	-
56	Aure	5	3	3	270	-	-
57	Valsfjorden	2	-	-	72	-	-
	Tilsammen	281	62	62	11 558	3	162

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post an- satte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		Nr
					Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.		
1	-	3	-	1	130	3 648	54	13
-	-	-	-	1	92	1 770	-	14
-	-	1	-	1	240	5 886	80	15
1	-	-	-	1	280	4 770	120	16
1	-	-	-	1	75	4 139	240	17
1	-	-	-	1	80	4 668	125	18
1	-	3	-	3	1 175	19 701	400	19
1	-	-	-	1	150	2 696	200	20
1	-	2	-	2	422	6 976	728	21
2	-	1	-	2	255	5 171	560	22
1	-	1	-	1	140	2 644	110	23
1	-	-	-	1	96	1 446	200	24
1	-	1	1	1	77	2 199	150	25
-	-	2	-	2	235	4 799	110	26
1	-	1	-	1	120	2 144	350	27
2	-	2	-	3	330	5 642	600	28
1	-	-	1	1	215	5 465	400	29
-	-	4	-	3	206	4 946	80	30
2	-	6	-	2	595	9 115	245	31
1	-	1	-	2	329	5 678	50	32
1	-	5	-	1	140	2 320	470	33
1	-	1	-	2	390	6 360	350	34
-	-	1	-	2	417	5 807	100	35
-	-	1	-	1	26	902	40	36
1	-	1	-	1	90	3 088	360	37
1	1	5	1	1	160	7 260	423	38
1	-	3	1	1	161	4 543	270	39
-	-	1	-	1	138	3 988	45	40
-	-	1	-	1	105	2 389	80	41
1	-	-	-	1	160	1 998	300	42
1	-	1	-	1	318	7 414	370	43
1	-	1	-	1	165	3 741	390	44
1	-	2	-	1	209	3 533	390	45
1	-	1	-	1	80	1 846	220	46
1	-	1	1	1	37	1 552	225	47
1	-	4	-	2	167	5 001	480	48
1	-	-	-	2	248	6 178	245	49
-	-	2	-	-	-	1 702	140	50
1	1	1	-	1	138	3 830	190	51
-	-	-	1	1	129	3 385	-	52
1	-	1	-	2	230	8 050	330	53
1	-	5	-	2	108	7 474	637	54
1	-	5	-	-	-	5 817	270	55
1	-	3	3	1	210	6 650	1 050	56
1	-	1	-	1	100	1 374	150	57
45	4	77	9	75	12 154	280 473	14 353	

Landsdele.	1 Antal skole-kredse.	2 i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	3 i leiet lokale	4 paa omgang.	5 Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt mættende klasser.	6 Disse klassers antal.	7 Antal under-visnings-ber-tigede børn.
14. Søndre Trondhjem.							
1 Roan.....	12	5	5	2	7	15	413
2 Osen.....	8	7	-	1	7	14	269
3 Stoksund.....	5	5	-	-	5	13	236
4 Aa.....	16	2	14	-	9	19	481
5 Jøssund.....	4	4	-	-	4	11	289
6 Nes.....	4	1	3	-	3	8	232
7 Bjugn.....	3	2	1	-	2	7	208
8 Skjørn.....	8	8	-	-	6	16	351
9 Ørlandet.....	10	8	2	-	9	30	598
10 Agdenes.....	9	2	7	-	6	14	254
11 Frøen.....	23	14	9	-	17	40	1 024
12 Hitteren.....	13	12	1	-	11	25	405
13 Fillan.....	8	6	2	-	7	14	272
14 Sandstad.....	5	3	2	-	3	7	157
15 Hevne.....	20	16	4	-	14	35	902
16 Stadsbygden.....	4	4	-	-	4	13	304
17 Rissen.....	8	3	5	-	8	24	615
18 Lensviken.....	4	2	2	-	4	9	176
19 Orkedalen.....	12	9	3	-	12	47	938
20 Meldalen.....	9	9	-	-	9	21	375
21 Rennebu.....	7	7	-	-	6	16	303
22 Opdal.....	12	11	1	-	11	36	560
23 Røros.....	13	13	-	-	13	43	852
24 Holtåalen.....	3	3	-	-	3	9	188
25 Aalen.....	5	5	-	-	5	16	424
26 Singsaas.....	7	7	-	-	7	15	303
27 Støren.....	9	8	1	-	6	15	313
28 Budalen.....	4	4	-	-	2	4	83
29 Horg.....	8	6	2	-	6	15	326
30 Soknedalen.....	11	9	2	-	6	13	339
31 Melhus.....	5	5	-	-	5	18	398
32 Flaa.....	1	1	-	-	1	5	81
33 Hølandet.....	4	3	1	-	3	8	183
34 Leinstrand.....	2	2	-	-	2	8	181
35 Børseen.....	4	4	-	-	4	10	236
36 Børseskognen.....	4	3	1	-	3	7	182
37 Gjetestrangen.....	3	3	-	-	3	6	130
38 Byneset.....	5	5	-	-	5	14	330
39 Buviken.....	2	2	-	-	2	5	99
40 Strinden.....	9	8	1	-	9	33	909
41 Malvik.....	6	4	2	-	6	19	405
42 Klæbu.....	4	4	-	-	4	8	146
43 Tiller.....	2	2	-	-	2	6	95
44 Selbu.....	12	12	-	-	11	32	775
45 Tydalen.....	4	4	-	-	4	9	177
Tilsammen	331	257	71	3	276	752	16 517

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	Antal børn over 8 aar, som fik			Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.		undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.		
34	362	30	12	2	-	394	205	189	-	1
16	243	10	3	-	-	253	132	121	-	2
30	196	7	8	-	1	204	109	95	-	3
26	455	-	4	4	-	459	238	221	-	4
34	264	-	9	-	-	264	141	123	-	5
18	220	-	8	-	1	221	122	99	2	6
23	205	-	20	-	-	205	103	102	-	7
23	340	-	15	2	1	343	185	158	-	8
46	575	-	36	13	-	588	288	300	-	9
8	250	-	8	-	-	250	132	118	-	10
89	972	-	18	2	9	983	515	468	-	11
55	381	-	22	2	2	385	185	200	-	12
31	248	-	10	1	-	249	123	126	-	13
15	142	-	7	6	1	149	73	76	-	14
114	848	-	59	21	-	869	431	438	1	15
39	290	-	26	-	-	290	169	121	-	16
71	582	-	41	8	1	591	311	280	-	17
31	167	-	22	-	-	167	82	85	-	18
123	908	-	103	14	2	924	471	453	1	19
37	366	-	37	8	1	375	193	183	-	20
15	300	-	14	4	1	305	159	146	-	21
40	554	-	32	1	-	555	281	274	-	22
104	838	-	59	34	1	873	446	427	-	23
21	178	-	11	-	-	178	100	78	-	24
51	405	-	35	1	1	407	209	198	-	25
23	295	-	16	-	-	295	153	142	-	26
29	309	-	21	13	-	322	163	159	-	27
4	77	-	3	-	-	77	44	33	-	28
22	308	-	12	-	-	308	145	163	-	29
35	311	-	7	-	-	311	150	161	-	30
53	390	-	42	-	-	390	189	201	-	31
4	80	-	4	1	-	81	41	40	-	32
17	169	-	3	-	-	169	91	78	-	33
25	179	-	23	2	-	181	95	86	-	34
29	227	-	20	1	-	228	104	124	-	35
17	183	-	-	1	-	184	109	75	-	36
17	120	-	7	1	1	122	64	58	-	37
32	318	-	20	-	-	318	154	164	-	38
13	97	-	13	2	-	99	43	56	-	39
145	784	-	120	75	2	861	431	430	-	40
48	401	-	44	-	-	401	212	189	1	41
8	130	-	8	16	-	146	84	62	-	42
9	95	-	9	-	-	95	49	46	-	43
65	734	-	56	18	2	749	378	371	-	44
22	165	-	10	-	-	165	84	81	-	45
1 711	15 661	47	1 057	248	27	15 983	8 186	7 797	5	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	haandarbeide		Antal børn, som legemsøvelser	
					gutter.	piker.	gutter.	piker.
14. Søndre Trondhjem.								
[Forts.]								
1	Roan	-	-	1	-	-	-	-
2	Osen	10	-	-	-	-	-	-
3	Stoklund	51	-	-	-	-	-	-
4	Aa	3	-	-	-	-	-	-
5	Jøssund	-	-	-	42	28	-	-
6	Nes	9	-	-	-	-	10	9
7	Bjugn	-	-	-	-	-	-	-
8	Skjern	13	-	-	-	-	-	-
9	Ølandet	-	-	-	-	-	-	-
10	Agdenes	-	-	-	-	-	-	-
11	Frøien	9	-	-	-	-	-	-
12	Hitteren	10	-	1	28	95	89	66
13	Fillan	21	-	1	-	-	-	-
14	Sandstad	-	-	-	-	-	-	-
15	Hevne	9	-	-	28	26	-	-
16	Stadsbygden	-	-	-	-	-	68	21
17	Rissen	-	-	-	-	-	61	41
18	Lensviken	39	-	-	-	-	17	21
19	Orkedalen	-	154	1	201	208	189	180
20	Meldalen	-	-	-	-	-	57	34
21	Rennebu	13	-	-	-	-	92	15
22	Opdal	-	-	1	48	36	-	-
23	Røros	47	327	1	236	210	-	-
24	Holtaalen	-	-	-	-	-	16	7
25	Aalen	-	-	2	71	96	129	111
26	Singsaas	-	55	-	-	55	-	-
27	Støren	19	-	1	25	-	-	-
28	Budalen	-	-	-	-	-	-	-
29	Horg	20	-	-	-	-	-	-
30	Søknedalen	22	-	-	-	-	38	-
31	Melhus	-	-	-	76	73	27	33
32	Flaa	-	-	-	22	16	31	26
33	Holandet	-	-	-	-	-	-	-
34	Leinstranden	-	-	-	27	22	-	-
35	Børnsen	-	-	-	-	-	-	-
36	Børseskogen	-	-	-	-	-	-	-
37	Gjetestranden	-	-	-	-	-	-	-
38	Byneset	-	-	-	-	-	-	-
39	Buviken	-	-	-	-	-	-	-
40	Strinden	-	447	-	-	271	-	-
41	Malvik	-	225	-	-	114	-	-
42	Klæbu	-	-	-	30	19	45	29
43	Tiller	-	13	-	25	27	25	27
44	Selbu	-	-	-	-	-	-	-
45	Tyldalen	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		295	1 221	9	859	1 291	894	620

tilstand i rikets landdistrikter.

Skolevæsen
1905.

25	26	27	28	29	30	31	32	33			
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.		
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.				
gutter.	piker.										
-	-	42	27 576	438	118	221	777	6	1		
65	67	40	17 742	429	310	100	839	4	2		
44	33	25	14 022	378	116	572	1 066	2	3		
-	-	34	29 962	919	316	650	1 885	5	4		
-	-	75	18 504	368	230	686	1 284	3	5		
51	30	11	15 425	261	100	100	461	3	6		
14	21	9	14 413	279	149	167	595	2	7		
95	84	95	20 726	273	277	221	771	5	8		
152	167	4	41 428	1 305	451	594	2 350	7	9		
63	62	-	18 098	458	275	194	927	3	10		
152	134	100	71 021	1 747	1 250	2 906	5 903	9	11		
78	83	96	25 444	740	402	661	1 803	5	12		
58	55	21	16 572	364	344	428	1 136	3	13		
24	26	54	9 300	284	299	127	710	2	14		
198	179	230	58 508	2 078	1 229	1 731	5 088	9	15		
95	69	36	19 800	562	226	651	1 439	4	16		
123	110	128	41 496	1 134	888	1 001	3 023	7	17		
28	40	13	12 198	312	28	280	620	2	18		
243	233	86	69 474	1 963	380	1 147	3 490	15	19		
90	97	45	25 716	686	328	401	1 415	6	20		
98	77	51	20 379	438	241	152	831	5	21		
39	28	60	44 440	1 398	652	529	2 579	10	22		
228	219	118	65 240	1 289	949	347	2 585	12	23		
32	26	18	11 294	302	90	38	430	3	24		
82	70	18	28 524	1 758	596	432	2 786	5	25		
83	59	20	20 522	274	45	18	337	3	26		
63	70	29	21 252	539	50	92	681	5	27		
11	9	4	4 739	74	17	7	98	2	28		
81	100	-	21 458	753	67	167	987	6	29		
66	72	25	21 857	395	177	95	667	6	30		
111	115	73	25 776	770	143	261	1 174	5	31		
31	26	12	6 696	273	49	44	366	1	32		
48	41	65	11 340	453	75	32	560	2	33		
42	43	13	14 418	615	167	138	920	2	34		
58	64	41	16 344	339	58	88	485	4	35		
65	38	26	13 176	315	56	130	501	2	36		
34	30	17	8 640	155	62	78	265	2	37		
52	66	6	22 618	469	79	113	661	4	38		
17	20	-	6 565	240	64	67	371	2	39		
231	24	108	69 323	2 296	697	2 019	5 012	9	40		
98	57	33	33 580	1 038	113	317	1 468	5	41		
45	29	15	11 124	384	190	79	653	4	42		
25	27	-	7 974	211	66	102	379	2	43		
148	157	30	50 708	835	512	781	2 128	13	44		
49	48	11	10 708	369	95	9	473	2	45		
3 410	3 005	1 937	1 136 120	30 960	13 026	18 993	62 979	218			

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	L a n d s d e l e .	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
14. Søndre Trondhjem.	[Forts.]						
1 Roan	6	1	1	236	-	-	-
2 Osen	4	1	1	163	-	-	-
3 Stoksund	2	2	2	143	-	-	-
4 Åa	5	3	3	283	-	-	-
5 Jøssund	3	1	1	131	-	-	-
6 Nes	3	-	-	102	-	-	-
7 Bjugn	2	1	1	96	-	-	-
8 Skjorn	5	1	1	208	-	-	-
9 Ørlandet	7	4	4	371	-	-	3
10 Agdenes	3	2	2	177	-	-	-
11 Frøien	7	7	7	538	-	-	-
12 Hitteren	5	4	4	294	-	-	24
13 Fillan	3	2	2	165	-	-	-
14 Sandstad	2	1	1	100	-	-	-
15 Hevne	9	7	7	482	-	-	-
16 Stadsbygden	4	1	1	156	-	-	-
17 Rissen	7	1	1	284	-	-	-
18 Lensviken	2	1	1	104	-	-	-
19 Orkedalen	15	3	3	588	12	-	23
20 Meldalen	6	2	2	244	-	4	-
21 Rennebu	5	1	1	198	-	-	-
22 Opdal	10	7	5	457	-	39	-
23 Røros	11	7	7	566	33	-	53
24 Holttaalen	3	-	-	104	-	-	-
25 Aalen	5	1	1	203	-	-	11
26 Singsaas	3	2	2	168	-	-	-
27 Støren	5	1	1	202	-	-	5
28 Budalen	2	-	-	64	-	-	-
29 Horg	6	1	1	198	-	-	6
30 Soknedalen	6	1	1	206	-	-	6
31 Melhus	5	1	-	218	-	-	-
32 Flaa	1	1	1	66	-	-	6
33 Hølandet	2	1	1	106	-	-	-
34 Leinstrand	2	2	2	110	-	-	12
35 Børsen	4	-	-	120	-	-	-
36 Børseskogen	2	-	-	96	-	-	-
37 Gjetestranden	2	-	-	72	-	-	-
38 Byneset	4	2	2	168	-	-	-
39 Buviken	2	-	-	60	-	-	-
40 Strinden	9	6	6	464	54	-	75
41 Malvik	5	3	3	269	12	-	12
42 Klæbu	4	-	-	114	-	-	18
43 Tiller	2	1	1	84	6	-	12
44 Selbu	13	-	-	390	-	-	-
45 Tydalen	2	1	1	96	-	-	-
	Tilsammen	215	84	81	9 664	117	309

tilstand i rikets landdistrikter.

Skolevæsen
1905.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post an- satte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		Nr
					Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.		
1	-	5	-	1	205	5 289	220	1
-	-	1	-	1	153	3 744	60	2
-	-	-	-	1	140	3 244	-	3
1	1	3	-	1	217	6 412	340	4
1	-	1	-	1	105	3 582	300	5
-	-	3	-	1	192	2 826	60	6
1	1	-	-	1	205	2 765	376	7
-	2	2	-	1	290	5 424	394	8
1	2	2	-	1	420	8 995	600	9
1	-	2	-	1	70	3 720	300	10
-	-	2	-	2	320	12 874	100	11
1	-	1	4	2	204	5 718	400	12
1	-	1	1	2	160	3 546	190	13
-	-	1	-	1	70	2 427	65	14
1	-	1	-	3	375	10 473	310	15
2	-	1	-	1	272	4 290	600	16
1	-	1	-	1	220	8 103	230	17
-	-	-	-	1	167	3 007	-	18
2	2	11	2	3	861	17 719	1 400	19
1	-	4	2	1	375	6 381	500	20
1	-	3	-	1	262	4 846	500	21
5	1	-	-	2	240	11 776	1 350	22
-	-	3	3	1	60	14 340	250	23
-	-	-	-	1	131	3 068	-	24
-	-	-	-	1	230	5 641	110	25
-	-	-	-	1	170	4 169	-	26
1	-	4	1	1	177	4 174	50	27
-	-	-	-	1	136	1 864	-	28
1	-	-	-	1	204	6 356	130	29
1	-	5	-	-	-	5 171	400	30
1	-	4	-	1	375	5 621	370	31
-	-	1	1	1	75	1 640	60	32
1	-	1	-	1	120	2 778	233	33
1	1	-	2	1	250	2 650	430	34
1	-	3	-	1	223	4 064	480	35
1	-	-	-	1	130	2 718	280	36
-	-	2	-	1	50	2 062	60	37
1	-	-	-	1	343	4 805	797	38
1	1	-	-	1	113	1 821	290	39
2	2	2	5	4	1 069	16 208	1 870	40
-	-	2	2	2	400	6 850	300	41
1	-	3	-	1	300	3 070	260	42
1	-	-	-	1	100	2 583	350	43
1	1	1	-	2	604	11 974	180	44
1	-	-	-	1	120	1 899	200	45
37	14	76	24	57	10 903	250 687	15 395	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7
		Antal skole-kredse.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	i leiet lokale.	paa omgang.	Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særligt mættende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
15. Nordre Trondhjem.								
1	Hegre	9	6	3	-	6	18	391
2	Meraker	7	6	-	1	5	14	271
3	Stjørdalen	5	4	1	-	5	20	466
4	Laanke	4	2	2	-	3	9	237
5	Skatval	5	3	2	-	5	14	283
6	Leksviken	10	9	1	-	7	20	556
7	Frosten	5	3	2	-	4	18	557
8	Aasen	5	5	-	-	5	14	325
9	Skogn	6	6	-	-	6	24	514
10	Vårdalen	19	8	11	-	14	44	940
11	Levanger herred	4	4	-	-	4	15	312
12	Ytterøen	2	2	-	-	2	8	163
13	Mosviken	4	3	1	-	3	9	159
14	Verran	7	6	1	-	4	9	235
15	Inderøen	7	6	1	-	7	32	720
16	Sparbu	5	5	-	-	5	25	406
17	Ogndalen	4	3	1	-	3	11	139
18	Egge	3	3	-	-	3	9	150
19	Stod	7	6	1	-	6	23	339
20	Beitstad	10	9	-	1	9	27	478
21	Namdalseidet	4	4	-	-	4	12	232
22	Snaasen	8	6	2	-	6	17	312
23	Lierne	6	5	1	-	6	15	266
24	Grong	12	9	3	-	7	20	445
25	Holandet	3	3	-	-	2	7	160
26	Overhallen	7	7	-	-	7	21	371
27	Vemundvik	3	3	-	-	3	7	184
28	Klingen	2	2	-	-	2	14	269
29	Fossnes	13	3	10	-	7	19	540
30	Flatanger	8	7	1	-	7	14	280
31	Nærø	5	1	4	-	5	16	409
32	Vikten	12	5	7	-	11	26	633
33	Leka	10	3	6	1	6	13	341
34	Kolvereid	8	2	6	-	8	16	276
35	Foldereid	4	4	-	-	4	9	163
Tilsammen		233	163	67	3	191	589	12 522
16. Nordland.								
1	Bindalen	15	7	8	-	10	20	492
2	Vik	11	3	8	-	7	15	475
3	Brønnø	12	5	7	-	11	26	656
4	Vega	10	9	1	-	8	17	514
5	Velfjorden	6	3	3	-	5	12	287
6	Tjøtta	20	8	12	-	12	27	764
7	Vefsen	33	15	18	-	22	46	851
8	Hafsfjeldalen	14	2	-	12	1	2	200

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Nr.	
	Antal børn i folkeskolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	Antal børn over 8 aar, som fik		Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	Derav		Antal klasser med over 35 børn.		
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.		undervis- ning utenfor folke- skolen.	ingen under- visning.		gutter.	piker.			
Derav under 8 aar.											
59	358	-	43	-	4	362	181	181	-	1	
27	271	10	16	16	-	297	167	130	-	2	
44	451	-	42	12	1	464	215	249	-	3	
37	237	-	37	-	-	237	124	113	1	4	
27	280	-	24	-	-	280	145	135	-	5	
70	535	-	48	2	-	537	261	276	1	6	
54	541	-	39	2	-	543	270	273	7	7	
32	321	-	32	-	-	321	164	157	-	8	
54	507	-	52	3	2	512	254	258	-	9	
82	871	-	47	19	-	890	459	431	-	10	
87	305	-	33	-	1	306	186	170	-	11	
-	163	-	2	-	-	163	77	86	-	12	
20	157	-	19	2	-	159	91	68	-	13	
20	231	-	18	3	-	234	127	107	-	14	
81	707	-	23	3	-	710	350	360	-	15	
29	429	-	14	4	-	433	205	228	-	16	
6	144	-	3	-	1	145	68	77	-	17	
14	143	-	11	9	1	153	66	87	-	18	
27	339	-	27	-	-	339	169	170	-	19	
41	456	17	30	1	1	475	263	212	-	20	
18	229	-	17	-	-	229	111	118	-	21	
30	295	-	22	2	-	297	158	139	-	22	
18	260	-	16	1	-	261	136	125	-	23	
30	445	-	30	-	-	445	224	221	-	24	
11	160	-	11	-	-	160	82	78	-	25	
39	362	-	31	3	-	365	197	168	-	26	
26	145	-	10	23	-	168	87	81	-	27	
27	252	16	24	-	-	268	145	123	-	28	
34	498	-	-	-	1	499	258	241	1	29	
35	265	-	14	2	2	269	143	126	-	30	
48	384	-	34	4	-	388	202	186	-	31	
49	553	-	20	51	-	604	313	291	-	32	
35	270	17	7	-	19	306	151	155	-	33	
20	274	-	7	-	-	274	187	137	-	34	
9	157	-	7	3	1	161	79	82	-	35	
1 190	11 995	60	810	165	34	12 254	6 215	6 039	10		
54	442	-	30	3	5	450	231	219	1	1	
39	453	-	24	12	2	467	245	222	-	2	
54	575	-	27	40	-	615	292	323	-	3	
54	469	-	21	4	7	480	245	235	-	4	
39	248	-	6	-	13	261	136	125	-	5	
42	638	-	13	10	13	661	347	314	-	6	
46	839	-	34	28	-	867	466	401	-	7	
26	45	122	1	1	8	176	94	82	-	8	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Antal børn, som						
				Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.		haandarbeide legemsøvelser				
				gutter.	piker.	gutter.	piker.			
15. Nordre Trondhjem.										
[Forts.]										
1	Hegre	42	-	-	-	-	-			
2	Meraker	10	-	-	39	67	-			
3	Stjordalen	-	-	-	96	138	-			
4	Laanke	12	-	-	51	46	-			
5	Skatval	-	-	-	79	75	-			
6	Leksviken	-	-	-	-	-	70			
7	Frosten	-	-	-	-	-	50			
8	Aasen	-	-	-	13	11	59			
9	Skogn	30	-	-	-	-	-			
10	Værdalen	10	283	-	133	150	42			
11	Levanger herred	-	-	-	40	47	18			
12	Ytterøen	-	-	-	-	30	-			
13	Mosviken	10	-	-	10	29	-			
14	Verran	-	-	-	-	27	-			
15	Inderøen	-	-	1	174	167	200			
16	Sparbu	21	-	-	-	-	-			
17	Ogndalen	-	55	-	28	27	21			
18	Egge	-	-	-	41	57	41			
19	Stod	71	-	-	102	95	66			
20	Beitstaden	17	-	-	-	-	200			
21	Namdalseidet	-	-	-	62	58	-			
22	Snaasen	-	-	-	101	75	99			
23	Lierne	-	-	1	-	-	-			
24	Grong	54	-	-	-	-	118			
25	Høylandet	-	-	-	-	-	29			
26	Overhallen	65	-	-	24	-	-			
27	Vemundvik	-	-	-	-	-	29			
28	Klingen	-	-	-	50	37	-			
29	Fosnes	37	-	-	-	130	105			
30	Flatanger	-	-	1	-	-	28			
31	Nærø	-	-	-	-	-	16			
32	Vikten	-	-	-	-	-	-			
33	Leka	2	-	-	-	-	84			
34	Kolvereid	-	-	-	73	74	-			
35	Foldereid	-	-	-	-	-	42			
Tilsammen		381	338	3	1 116	1 340	1 265			
16. Nordland.										
1	Bindalen	8	-	-	-	-	-			
2	Vik	-	-	-	-	-	-			
3	Bronnø	-	-	-	-	-	-			
4	Vega	11	-	-	-	32	-			
5	Velfjorden	1	-	-	-	-	-			
6	Tjøtta	50	-	-	-	-	147			
7	Vefsen	38	-	-	-	-	93			
8	Hafsfjeldalen	56	-	-	-	-	-			

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
tegning				paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
gutter.	piker.								
50	51	60	25 902	937	381	955	2 273	6	1
56	67	57	21 878	411	199	46	656	4	2
16	22	7	32 184	687	368	230	1 285	5	3
-	-	4	16 964	351	121	109	581	3	4
10	10	19	20 040	612	152	242	1 006	4	5
103	116	53	38 124	1 633	407	292	2 332	7	6
170	145	46	40 188	790	566	2 319	3 675	6	7
109	94	68	20 744	673	264	553	1 490	4	8
153	161	197	35 464	1 286	665	1 414	3 365	6	9
101	91	67	64 894	3 017	-	1 849	4 866	15	10
40	50	74	24 120	889	139	406	1 434	5	11
41	50	-	10 711	378	230	193	801	3	12
53	35	25	11 108	663	209	497	1 369	3	13
66	63	60	16 518	506	259	365	1 130	4	14
174	166	125	50 375	1 807	483	1 333	3 623	9	15
115	123	111	31 051	893	495	855	2 243	10	16
28	27	66	9 594	302	239	234	775	3	17
41	46	7	10 294	432	66	138	636	3	18
93	100	106	24 206	761	322	279	1 362	6	19
131	100	84	35 076	923	675	627	2 225	8	20
-	-	67	15 875	556	262	856	1 674	3	21
49	15	50	20 574	642	197	332	1 171	5	22
54	68	168	21 206	652	156	222	1 030	3	23
-	-	120	31 036	272	128	2 151	2 551	6	24
-	-	46	11 520	219	86	1 360	1 665	2	25
89	84	63	24 254	783	191	611	1 585	5	26
30	28	74	10 067	224	150	158	532	2	27
50	36	88	18 030	633	125	374	1 132	3	28
3	-	142	33 423	911	729	2 024	3 664	6	29
78	57	109	17 988	510	267	233	1 010	4	30
75	75	180	25 446	750	862	2 376	3 988	3	31
118	110	278	39 564	1 072	1 131	2 115	4 318	5	32
32	28	41	19 899	784	804	1 664	3 252	5	33
74	73	48	19 512	418	416	995	1 829	4	34
42	54	53	8 260	301	164	281	746	2	35
2 244	2 145	2 763	856 089	26 678	11 908	28 688	67 274	172	
85	70	205	28 846	912	1 430	1 605	3 947	5	1
111	93	165	31 464	648	422	846	1 916	4	2
160	152	34	40 584	1 091	844	1 085	3 020	5	3
142	116	20	33 186	742	637	1 048	2 427	4	4
37	32	158	17 478	446	785	802	2 033	2	5
102	83	158	38 788	1 302	2 231	2 834	5 867	7	6
184	160	160	52 634	705	1 019	902	2 626	13	7
5	5	40	10 245	179	413	517	1 109	5	8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36.	37	38	39	
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.		
15. Nordre Trondhjem.								
[Forts.]								
1	Hegre	6	2	2	240	-	-	
2	Meraker.....	4	1	1	185	-	-	
3	Stjørdalen	5	2	2	232	-	-	
4	Laanke	3	1	1	122	-	-	
5	Skatval	4	2	2	174	-	-	
6	Leksviken	7	2	2	272	-	3	
7	Frosten	6	2	2	244	-	8	
8	Aasen	4	2	2	183	-	15	
9	Skogn	6	2	2	280	-	-	
10	Værdalen.....	15	6	6	567	42	-	
11	Levanger herred.....	5	2	2	204	-	14	
12	Ytterøen	3	1	1	96	-	-	
13	Mosviken	3	1	1	112	-	3	
14	Verran	4	1	1	152	-	6	
15	Inderøen	9	4	4	399	-	-	
16	Sparbuен.....	10	4	4	294	-	-	
17	Ogndalen.....	3	3	3	143	6	-	
18	Egge	3	1	1	114	-	-	
19	Stod	6	4	4	293	-	16	
20	Beitstadten	8	4	4	331	-	9	
21	Namdalseidet	3	2	2	142	-	-	
22	Snaasen	5	2	2	223	-	-	
23	Lierne	3	2	2	160	-	-	
24	Grong	6	3	3	281	-	-	
25	Hølandet	2	1	1	96	-	-	
26	Overhallen	5	3	3	246	-	-	
27	Vemundvik	2	1	1	84	-	-	
28	Klingen	3	2	2	168	-	-	
29	Fosnes	5	2	2	259	-	-	
30	Flatanger	4	3	3	173	-	-	
31	Nærø	3	3	3	186	-	-	
32	Vikten	5	4	4	324	-	-	
33	Leka	5	1	1	188	-	-	
34	Kolvereid	4	2	2	184	-	-	
35	Foldereid	2	1	1	100	-	-	
Tilsammen		171	79	79	7 451	48	74	
16. Nordland. [Forts.]								
1	Bindalen	5	4	4	278	-	-	
2	Vik	3	3	3	224	-	-	
3	Brønnø	5	4	4	320	-	-	
4	Vega	4	3	3	216	-	-	
5	Velfjorden	2	2	2	145	-	-	
6	Tjøtta	7	3	3	371	-	-	
7	Vefsna	13	7	7	670	-	-	
8	Iatfjelddalen	5	-	-	153	-	-	

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
med jordvei, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	uten jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skole- væsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som til- like var kirke- sangere.	Deres penge- indtægt som kirke- sangere.	De i fuldstændig post an- satte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Nr.	
Kontant.	Antat pengeværdi av natural- ydelser.							
1	-	5	-	2	262	6 021	193	1
-	1	-	-	1	142	5 048	100	2
-	1	2	-	1	890	7 752	453	3
1	1	-	-	1	220	2 763	250	4
-	-	3	-	1	263	4 627	286	5
1	1	1	-	2	223	6 358	750	6
1	1	4	-	1	361	6 685	180	7
1	1	1	-	1	312	4 811	340	8
1	5	-	-	3	422	7 358	1 615	9
1	5	1	-	2	396	14 786	1 650	10
1	1	-	2	-	-	5 226	240	11
1	-	2	1	1	179	3 277	520	12
1	-	1	-	1	120	3 169	280	13
-	1	1	-	1	127	4 021	130	14
1	3	3	3	3	455	11 122	800	15
2	3	1	2	2	380	7 566	1 450	16
1	-	2	-	1	190	3 456	300	17
1	-	2	1	1	181	2 896	750	18
1	-	5	1	3	366	7 169	1 200	19
1	2	5	4	2	358	7 936	917	20
1	2	-	2	1	146	3 635	163	21
1	2	3	1	1	260	5 370	320	22
2	-	-	-	2	360	3 872	400	23
-	-	-	-	4	461	7 723	-	24
1	-	1	-	1	138	2 542	250	25
1	-	1	1	2	700	7 900	338	26
-	-	-	-	1	160	2 420	-	27
1	-	1	-	1	280	4 210	460	28
1	-	-	-	2	360	6 552	130	29
1	-	-	-	2	161	4 571	300	30
1	-	2	-	1	299	4 219	250	31
1	-	4	-	1	308	7 104	350	32
1	-	-	-	2	311	4 552	80	33
1	-	3	-	2	167	3 763	300	34
1	-	-	-	1	128	2 472	520	35
31	30	54	18	54	10 086	192 952	16 265	
1	-	-	-	2	481	6 738	340	1
-	-	-	-	1	419	5 547	-	2
-	-	-	-	1	508	7 640	400	3
2	-	-	-	1	311	6 056	635	4
1	-	1	2	1	170	2 786	170	5
2	-	5	-	3	825	9 358	610	6
2	-	1	1	3	1 357	17 624	475	7
-	-	1	-	1	165	4 693	40	8

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Landsdele.	Antal skole-kredse.	1	2	3	4	5	6	7
		i eget (skole-væsenet tilhørende) lokale.	Antal kredse, hvor den hele skole eller 2den avdeling holdtes	i leiet paa lokale omgang.		Antal kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt møttende klasser.	Disse klassers antal.	Antal undervisningsberettigede børn.
[Forts.]								
9 Alstahaug	5	3	2	-	5	13	280	
10 Stammes	9	2	7	-	9	23	531	
11 Herø	15	7	8	-	11	25	720	
12 Dønnes	6	5	1	-	5	11	260	
13 Nesne	11	3	8	-	10	23	566	
14 Hemnes	17	5	12	-	11	29	823	
15 Mo	13	4	9	-	12	37	1 020	
16 Lurø	9	6	1	2	7	18	418	
17 Trænen	3	2	1	-	2	6	93	
18 Rødø	13	8	5	-	10	20	518	
19 Melø	16	5	11	-	10	22	701	
20 Gildeskål	22	7	15	-	14	33	835	
21 Beieren	10	1	9	-	8	16	374	
22 Bodin	20	10	10	-	13	37	857	
23 Skjerstad	9	6	3	-	6	12	326	
24 Fauske	17	8	9	-	16	40	824	
25 Saltdalen	15	14	1	-	9	22	619	
26 Sørfolden	21	3	4	14	6	13	470	
27 Nordfolden	13	1	-	12	4	8	313	
28 Kjerringø	6	5	-	1	2	5	178	
29 Steigen	12	9	3	-	10	24	541	
30 Ledingen	6	2	4	-	4	13	313	
31 Hammerø	19	11	8	-	12	24	594	
32 Tysfjorden	11	3	8	-	11	23	442	
33 Ankenes	17	13	4	-	12	25	567	
34 Evenes	22	14	8	-	12	28	793	
35 Lødingen	19	3	16	-	9	21	536	
36 Hol	7	1	6	-	4	11	309	
37 Vaagan	11	11	-	-	10	36	832	
38 Gimso	8	6	2	-	8	17	298	
39 Borge	11	3	8	-	10	28	851	
40 Valberg	3	3	-	-	3	6	158	
41 Buksnes	11	10	1	-	11	43	1 269	
42 Flakstad	5	4	1	-	5	13	368	
43 Moskenes	3	2	1	-	3	9	271	
44 Værø	4	4	-	-	4	12	260	
45 Hadsel	24	22	3	-	24	71	1 801	
46 Bø	12	7	5	-	10	31	961	
47 Øksnes	4	4	-	-	4	24	596	
48 Sortland	10	7	3	-	10	27	694	
49 Dverberg	6	6	-	-	4	8	274	
50 Bjørnskind	6	6	-	-	6	12	271	
51 Andenes	4	4	-	-	4	11	320	
Tilsammen	606	312	254	41	436	1 095	28 284	

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Derav under 8 aar.	Antal børn i folke- skolen ved aarets utgang, som under- vistes i		Av disse børn (rubr. 9 og 10) var under 8 aar.	Antal børn over 8 aar, som fik		Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.
	faste (skole- væsenet tilh. eller leiede) lokaler.	omgangs- skoler.		undervis- ning utenfor folkeskolen.	ingen under- visning.		gutter.	piker.		
10	277	-	8	-	-	277	140	137	-	9
22	513	-	22	18	2	533	272	261	-	10
-	690	-	17	19	-	709	388	321	-	11
30	207	-	6	2	-	209	111	98	-	12
69	497	-	24	8	2	507	260	247	-	13
83	745	-	25	9	-	754	399	355	-	14
98	918	-	31	27	18	963	473	490	3	15
36	345	30	15	5	-	380	217	163	-	16
11	93	-	7	-	-	93	46	47	-	17
92	419	-	6	5	1	425	221	204	-	18
47	610	-	16	76	-	686	325	361	1	19
88	812	-	-	9	-	821	403	418	2	20
28	313	-	4	-	-	313	165	148	-	21
96	791	-	55	29	6	826	416	410	-	22
44	310	-	28	-	-	310	156	154	-	23
101	785	-	86	27	1	813	419	394	-	24
84	547	-	23	-	-	547	253	294	-	25
48	261	171	10	-	-	432	226	206	-	26
23	22	269	6	1	2	294	145	149	-	27
22	150	15	9	-	-	165	91	74	-	28
70	496	-	37	12	-	508	254	254	-	29
32	301	-	20	-	-	301	155	146	-	30
63	524	-	17	7	20	551	277	274	2	31
26	413	-	26	6	-	419	216	203	-	32
32	552	-	25	-	-	552	298	254	-	33
47	744	-	48	6	14	764	403	361	-	34
54	486	-	30	24	2	512	245	267	-	35
27	284	-	27	-	-	284	131	153	-	36
76	795	-	-	43	5	843	400	443	-	37
23	276	-	2	-	-	276	134	142	-	38
80	786	-	7	12	5	803	425	378	-	39
10	158	-	-	-	1	159	85	74	-	40
137	1 143	-	34	16	2	1 161	590	571	2	41
42	330	-	15	23	5	358	179	179	2	42
30	260	-	15	11	1	272	149	123	1	43
11	244	-	18	5	-	249	131	118	1	44
197	1 643	-	93	48	19	1 710	862	848	-	45
83	983	-	86	-	-	983	514	469	7	46
29	590	-	10	4	-	594	307	287	1	47
64	662	-	42	10	-	672	354	318	-	48
22	220	-	12	11	2	233	127	106	-	49
28	236	-	10	15	3	254	118	136	-	50
30	322	-	22	4	-	326	154	172	1	51
2 599	25 462	607	1 150	590	159	26 818	13 690	13 128	24	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som			
					haandarbeide	legemsøvelser		
					gutter.	piker.	gutter.	piker.
[Forts.]								
9	Alstahaug	-	-	-	41	33	29	26
10	Stamnes	-	-	-	-	-	-	-
11	Herø	-	-	-	-	-	-	-
12	Dønnes	-	-	-	-	-	56	44
13	Nesne	22	-	-	-	-	89	12
14	Hemnes	9	-	-	50	42	-	-
15	Mo	29	-	-	-	-	-	-
16	Lurø	-	-	-	-	-	-	-
17	Trænen	-	-	-	-	-	-	-
18	Redø	-	-	-	-	-	-	-
19	Melø	34	-	-	-	-	-	-
20	Gildeskaal	1	-	-	-	-	-	-
21	Beieren	-	-	-	-	-	-	-
22	Bodin	23	-	-	-	-	-	-
23	Skjerstad	-	-	-	20	17	-	-
24	Fauske	-	60	-	27	33	-	-
25	Saltdalen	-	-	-	-	-	-	-
26	Sørfolden	97	-	1	-	-	-	-
27	Nordfolden	95	-	1	-	-	-	-
28	Kjerringø	15	-	-	-	-	-	-
29	Steigen	-	158	-	79	79	-	-
30	Ledingen	-	-	-	-	-	-	-
31	Hammerø	31	-	-	93	110	-	-
32	Tysfjorden	-	26	-	-	-	216	203
33	Ankenes	-	-	-	-	-	23	11
34	Evenes	-	-	-	-	-	-	-
35	Lødingen	49	-	-	-	-	-	-
36	Hol	15	-	-	-	-	-	-
37	Vaagan	-	-	-	32	140	116	109
38	Gimsø	-	-	-	-	-	-	-
39	Borge	-	-	-	-	-	-	-
40	Valberg	-	-	-	-	-	-	-
41	Buksnes	-	-	-	-	-	211	117
42	Flakstad	-	-	-	-	-	-	-
43	Moskenes	-	-	-	-	-	-	-
44	Værø	77	-	-	-	-	-	-
45	Hadsel	32	-	-	-	-	487	473
46	Bø	-	-	-	99	14	-	-
47	Øksnes	-	-	-	57	-	45	42
48	Sortland	-	-	-	42	-	-	-
49	Dverberg	-	-	-	-	-	-	-
50	Bjørnskind	-	-	-	-	-	-	-
51	Andenes	-	-	-	-	-	85	91
Tilsammen		693	244	2	540	500	1 504	1 221

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skole- stedet end 3 kilom. tegning	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbefalte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
gutter.	piker.			paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
46	44	78	18 726	669	1 124	1 969	3 762	3	9
146	143	31	34 614	845	1 029	1 766	3 640	5	10
283	197	-	46 239	1 406	4 998	832	7 236	6	11
-	-	42	14 904	197	140	348	685	2	12
86	91	112	32 567	1 042	1 334	1 457	3 833	6	13
186	164	213	50 852	1 683	1 206	2 264	5 153	10	14
188	202	284	59 158	2 731	2 617	1 853	7 201	12	15
113	73	150	21 677	657	487	541	1 685	6	16
17	16	12	6 187	61	34	14	109	1	17
-	-	195	27 794	942	917	4 749	6 608	6	18
115	130	229	36 380	979	1 979	4 042	7 000	7	19
170	143	144	52 010	1 555	1 462	1 623	4 640	9	20
-	-	33	21 465	597	525	532	1 654	4	21
218	208	76	51 013	1 222	721	593	2 536	9	22
74	63	64	21 011	507	21	39	567	3	23
209	193	95	55 030	1 320	198	120	1 638	8	24
156	160	69	38 606	607	516	394	1 517	6	25
80	70	10	25 844	418	419	885	1 722	8	26
20	5	-	18 197	341	183	172	696	4	27
42	43	12	12 735	283	543	98	924	3	28
101	109	79	31 368	551	424	522	1 497	5	29
71	52	65	18 371	336	342	371	1 049	3	30
-	-	115	32 471	1 275	1 629	1 582	4 486	8	31
-	-	194	27 966	763	716	1 230	2 709	6	32
83	72	52	37 918	842	1 454	1 248	3 544	8	33
131	111	7	50 701	2 412	2 381	3 321	8 114	7	34
235	252	50	27 920	821	1 392	1 609	3 822	6	35
105	95	12	16 846	208	1 596	296	2 100	3	36
230	243	117	68 293	1 774	1 212	943	3 929	9	37
65	74	-	19 878	532	281	316	1 129	6	38
190	181	213	56 307	1 553	966	2 641	5 160	8	39
85	74	33	11 376	278	154	475	907	2	40
40	35	30	81 060	2 001	1 103	3 260	6 364	10	41
93	83	169	23 760	1 011	279	1 016	2 306	4	42
64	61	64	18 105	587	194	399	1 180	3	43
52	57	7	15 743	606	408	406	1 420	3	44
487	473	75	109 159	3 110	3 111	3 288	9 509	17	45
240	210	-	63 254	1 517	1 855	2 150	5 522	7	46
131	121	300	42 566	1 120	1 811	2 671	5 602	5	47
167	157	54	45 753	2 000	788	1 429	4 217	8	48
59	48	52	25 530	303	629	1 030	1 962	4	49
44	38	-	15 323	487	524	580	1 541	2	50
40	43	-	13 181	282	200	110	592	2	51
5 688	5 244	4 477	1751 033	48 406	51 683	64 323	164 412	299	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Lands dele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	lov- befalte.	frivillige.
[Forts.]							
9	Alstahaug	3	2	2	162	-	6
10	Stamnes	4	3	3	276	-	-
11	Herø	6	3	2	330	-	-
12	Dønnes	2	2	2	142	-	-
13	Nesne	6	2	2	284	-	-
14	Hemnes	10	3	3	417	-	-
15	Mo	11	1	1	450	-	-
16	Lurø	5	1	1	240	-	-
17	Trænen	1	1	1	72	-	-
18	Rødsø	5	1	1	260	-	6
19	Melø	7	2	2	316	-	-
20	Gildeskaal	9	3	3	460	-	-
21	Beieren	4	1	1	196	-	-
22	Bodin	9	6	6	523	-	-
23	Skjerstad	3	3	3	187	-	-
24	Fauske	7	7	6	488	12	28
25	Saltdalen	6	4	4	338	-	-
26	Sørfolden	6	-	-	281	-	-
27	Nordfolden	4	1	1	196	-	-
28	Kjerringø	3	-	-	102	-	-
29	Steigen	5	4	4	304	-	12
30	Ledingen	3	1	1	153	-	-
31	Hammerø	8	2	2	344	-	4
32	Tysfjorden	6	1	1	266	-	-
33	Ankenes	8	2	2	343	-	-
34	Evenes	7	5	5	430	-	-
35	Lødingen	6	3	3	300	-	-
36	Hol	3	-	-	121	-	-
37	Vaagan	9	4	4	489	-	33
38	Gimsø	6	-	-	192	-	-
39	Borge	8	2	2	360	-	-
40	Valberg	2	-	-	72	-	-
41	Buksnes	10	4	4	516	-	-
42	Flakstad	4	-	-	136	-	-
43	Moskenes	3	1	1	120	-	-
44	Værø	3	1	1	138	-	-
45	Hadsel	17	8	8	884	-	-
46	Bø	7	5	5	389	29	-
47	Øksnes	5	3	3	288	-	-
48	Sortland	8	1	1	308	-	-
49	Dverberg	4	-	-	116	-	-
50	Bjørnskind	2	2	2	150	-	-
51	Andenes	2	2	2	144	-	3
Tilsammen		291	123	121	14 660	41	92

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
Antal lærere, som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig	med jordvei, hvorpaas fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvei.	Antal lærerinder, som hadde skolevæsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som tillike var kirkesangere.	Deres pengeindtægt som kirkesangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.	Antat pengeverdi av naturalydeler.	Nr
uten jordvei.					Kontant.			
1	-	1	1	1	300	4 238	120	9
1	-	1	1	2	427	6 129	320	10
1	2	3	3	2	642	7 612	800	11
1	-	1	-	1	295	3 845	250	12
2	-	-	-	2	789	8 215	600	13
2	1	-	-	2	1 252	10 802	800	14
1	-	-	-	-	-	11 480	500	15
1	-	1	-	1	528	6 092	220	16
1	-	1	-	1	150	1 940	335	17
1	-	-	-	1	477	5 853	350	18
-	2	1	-	1	633	7 801	620	19
1	-	11	-	2	955	11 054	180	20
1	-	-	-	1	427	5 279	100	21
1	-	1	-	2	1 283	14 004	1 883	22
1	-	-	2	1	376	5 331	420	23
-	-	1	3	3	925	12 413	320	24
1	-	5	-	1	660	8 828	500	25
-	-	1	-	2	586	7 535	40	26
1	-	3	-	1	271	4 907	180	27
1	-	-	-	1	162	2 882	160	28
1	-	-	2	1	551	8 276	310	29
1	1	-	-	1	260	4 456	310	30
1	-	7	-	2	863	9 128	180	31
2	-	-	-	2	430	6 438	700	32
-	-	8	-	-	-	9 155	180	33
1	-	-	-	1	1 050	9 759	510	34
1	-	-	-	1	515	7 651	230	35
1	-	2	-	1	150	2 160	450	36
-	-	8	2	-	-	13 349	1 400	37
1	-	1	-	1	637	6 468	400	38
2	-	-	-	1	1 300	9 475	400	39
1	-	-	-	1	300	2 504	160	40
1	-	2	-	2	1 800	14 493	300	41
1	-	2	-	1	390	4 588	550	42
1	1	1	-	1	330	4 010	400	43
6	2	-	-	2	300	3 746	500	44
1	-	1	-	2	2 906	23 100	4 000	45
1	1	1	1	2	1 500	11 602	300	46
3	-	-	3	2	1 717	8 945	750	47
2	-	1	-	1	1 344	10 214	1 774	48
1	-	-	-	1	380	3 235	360	49
1	-	1	-	1	420	4 004	270	50
1	-	1	-	1	428	3 436	300	51
58	9	75	16	69	32 895	386 974	26 102	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

tilstand i rikets landdistrikter.

8	9	10	11	12	13	Av disse børn	undervisning utenfor folkeskolen.	ingen undervisning	Rubr. 9, 10, 12, 13 tilsammen	gutter.	piker.	Derav		Antal klasser med over 35 børn.	Nr.	
Derav under 8 aar.	faste (skole-tilh. eller leide) lokaler.	omgangsskoler.	(rubr. 9 og 10)	var under 8 aar.												
21	530	-	21	10	-	540	269	271	-	-	-	1				
156	1 407	-	29	12	9	1 428	743	685	-	-	-	2				
39	317	-	24	3	4	324	146	178	-	-	-	3				
166	1 310	-	110	5	21	1 336	697	639	-	-	-	4				
48	451	-	30	-	2	453	230	223	-	-	-	5				
30	283	-	15	-	2	285	164	121	-	-	-	6				
40	396	-	29	-	-	396	195	201	-	-	-	7				
32	305	-	27	-	-	305	147	158	-	-	-	8				
20	277	-	20	3	-	280	148	132	-	-	-	9				
22	202	-	12	6	-	208	102	106	-	-	-	10				
22	318	-	4	-	4	322	176	146	-	-	-	11				
128	1 006	-	52	14	11	1 031	531	500	1	12	-					
58	673	-	26	7	4	684	341	343	-	-	-	13				
31	330	-	36	-	-	330	183	147	-	-	-	14				
23	298	-	6	3	2	303	152	151	-	-	-	15				
58	544	-	7	3	8	555	290	265	-	-	-	16				
101	870	-	27	4	4	878	454	424	-	-	-	17				
57	785	-	26	12	13	810	413	397	-	-	-	18				
11	201	-	4	-	2	203	102	101	-	-	-	19				
26	358	13	26	5	-	376	178	198	-	-	-	20				
15	226	-	9	-	2	228	115	113	-	-	-	21				
44	486	-	33	5	58	549	270	279	-	-	-	22				
36	247	-	13	5	-	252	124	128	-	-	-	23				
10	342	-	10	-	-	342	161	181	-	-	-	24				
1 194	12 162	13	596	97	146	12 418	6 331	6 087	1							
14	111	-	-	-	13	124	67	57	-	-	-	1				
47	414	-	27	3	3	420	209	211	-	-	-	2				
72	417	-	11	6	14	437	192	245	-	-	-	3				
27	189	-	7	6	9	204	97	107	-	-	-	4				
19	156	-	2	3	2	161	82	79	-	-	-	5				
18	166	-	5	-	6	172	87	85	-	-	-	6				
17	158	-	10	3	2	163	69	94	-	-	-	7				
20	272	-	7	18	39	329	174	155	-	-	-	8				
33	263	-	31	1	-	264	149	115	-	-	-	9				
43	358	-	16	5	-	363	180	183	-	-	-	10				
17	148	-	9	-	-	148	65	83	-	-	-	11				
34	222	-	11	6	1	229	117	112	-	-	-	12				
36	480	-	25	3	8	491	242	249	-	-	-	13				
14	145	-	1	-	-	145	59	86	-	-	-	14				
8	63	-	8	-	-	63	35	28	-	-	-	15				
70	279	-	60	1	-	280	143	137	-	-	-	16				
24	395	-	20	4	4	403	193	210	-	-	-	17				
28	200	-	21	-	-	200	108	92	-	-	-	18				
541	4 436	-	271	59	101	4 596	2 268	2 328	-	-	-					

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	18	19	20	21	22	23	24
		Samlet antal børn i kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt en kortere skoletid end 12 uker.	Børn, som deltok i folkeskolens frivillige undervisning.	Børn over 8 aar, for hvem der var anordnet delvis eller fuldstændig særskilt undervisning.	Antal børn, som			
					haandarbeide	legemsøvelser	gutter.	piker.
17. Tromsø. [Forts.]								
1 Kvæfjord	-	-	-	-	-	-	-	-
2 Trondenes	30	-	-	-	-	-	-	-
3 Bjarkø	-	-	6	-	-	53	44	
4 Ibestad	98	-	-	-	-	550	-	
5 Salangen	6	-	-	-	-	-	-	
6 Dyrø	11	-	-	-	-	-	-	
7 Sørreisen	-	-	-	-	-	79	78	
8 Tranø	12	-	-	-	-	29	38	
9 Torsken	207	-	-	-	-	-	-	
10 Berg	-	-	-	-	3	-	-	
11 Hillesø	-	-	-	-	-	-	-	
12 Lenviken	-	-	-	-	-	-	-	
13 Maalselven	37	-	-	-	-	-	-	
14 Bardo	54	-	-	-	-	-	-	
15 Malangen	20	-	-	-	-	-	-	
16 Balsfjorden	38	-	2	-	-	-	-	
17 Tromsøsundet	62	-	-	-	-	187	179	
18 Lyngen	28	-	-	-	-	-	-	
19 Sørfjorden	27	-	-	-	-	-	-	
20 Karlsø	12	-	-	-	-	-	-	
21 Helgø	-	-	-	-	-	-	-	
22 Skjervø	40	-	-	-	-	-	-	
23 Nordreisen	-	-	-	-	-	57	46	
24 Kvænangen	39	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	721	-	8	-	3	955	385	
18. Finmarken. [Forts.]								
1 Kautokeino	-	-	-	-	31	42	-	
2 Alten	48	-	-	33	37	39	25	
3 Talvik	-	-	-	8	-	1	6	
4 Loppen og Øksfjord	10	-	-	-	-	31	29	
5 Hasvik	-	-	-	-	-	-	-	
6 Hammerfest landsogn	8	-	-	-	-	14	10	
7 Kvalsund	44	-	-	-	-	-	-	
8 Maasø	38	-	-	-	8	22	-	
9 Kjelvik	-	-	-	-	-	50	24	
10 Kistrand	-	-	-	-	-	66	-	
11 Karasjok	-	-	-	-	-	-	-	
12 Lebesby	31	-	-	-	-	-	-	
13 Tanen	123	-	-	-	-	-	-	
14 Næsseby	-	-	-	-	5	-	-	
15 Polmak	-	-	-	-	-	-	-	
16 Nordvaranger	-	-	-	-	-	-	-	
17 Sydvaranger	71	-	-	10	10	58	59	
18 Vardø landsogn	69	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	442	-	-	56	86	323	153	

tilstand i rikets landdistrikter.

25	26	27	28	29	30	31	32	33	
undervistes i tegning		Antal børn, som i de faste skolers kredse hadde lengere vei til skole- stedet end 3 kilom.	Summen av alle skole- søkende børns (rubr. 9 og 10) lovbesatte skoledage.	Derav forsømt				Antal lærere i fuldstændig post.	Nr.
gutter.	piker.			paa grund av sygdom.	av anden gyldig grund.	uten gyldig grund.	til- sammen.		
80	76	65	38 880	919	784	632	2 285	9	1
355	318	66	90 828	3 126	1 877	1 738	6 741	20	2
51	53	6	21 256	639	403	217	1 259	4	3
350	305	20	80 899	2 432	2 375	845	5 652	18	4
121	125	49	30 332	593	122	101	816	7	5
44	44	51	19 326	754	426	502	1 682	3	6
101	90	18	26 021	838	633	1 079	2 550	6	7
52	57	62	19 566	558	470	565	1 593	4	8
29	23	-	16 283	384	767	1 386	2 537	2	9
29	22	-	10 380	226	497	458	1 181	3	10
105	74	86	18 700	461	763	1 845	3 069	5	11
154	166	148	63 018	2 223	2 220	2 456	6 899	12	12
182	206	118	42 089	1 225	1 317	626	3 168	10	13
95	86	57	18 723	217	166	32	415	6	14
55	56	21	16 349	501	785	233	1 469	5	15
159	148	49	29 530	961	914	846	2 721	9	16
-	-	229	49 007	1 286	906	1 019	3 211	15	17
190	173	104	47 854	1 579	2 956	5 519	10 054	8	18
25	25	76	12 285	659	615	1 036	2 310	2	19
74	58	133	21 300	690	3 460	127	4 277	5	20
50	52	149	12 570	220	758	1 203	2 181	4	21
81	81	110	25 905	591	773	1 641	3 005	7	22
57	55	62	16 525	809	319	2 279	3 407	3	23
-	-	25	20 794	420	807	1 821	3 048	5	24
2 439	2 293	1 704	748 420	22 311	25 013	28 206	75 530	172	
42	-	123	7 992	150	60	816	1 026	2	1
80	95	31	27 987	849	440	1 210	2 499	7	2
73	107	157	26 085	344	442	856	1 642	6	3
35	37	102	12 107	337	1 042	1 590	2 969	4	4
14	10	71	9 419	380	812	257	1 449	3	5
28	20	132	10 252	428	187	1 170	1 785	3	6
30	27	76	9 582	328	726	746	1 800	2	7
58	54	149	19 993	515	1 841	1 638	3 994	4	8
24	14	37	14 648	389	680	264	1 333	3	9
75	80	170	20 606	2 090	345	3 450	5 885	6	10
-	-	79	10 534	410	119	135	664	2	11
-	-	75	21 804	813	690	1 199	2 702	5	12
78	74	60	32 929	1 055	943	1 396	3 394	7	13
26	38	14	10 500	237	172	128	537	3	14
13	9	16	4 896	132	80	85	297	2	15
39	52	11	21 755	315	577	340	1 232	5	16
-	-	235	26 782	701	2 513	1 018	4 232	8	17
-	-	11	18 036	300	663	1 192	2 155	5	18
615	617	1 549	305 907	9 773	12 332	17 490	39 595	77	

Tabel 1 (forts.). Folkeskolevæsenets

Nr.	Landsdele.	34	35	36	37	38	39
		Av disse har bestaat lovbefalt lærer- prøve.	Antal lærerinder i fuldstæn- dig post.	Av disse har bestaat lovbefalt prøve.	Lærernes og lærer- indernes samlede antal skoleuker	Av de i rubr. 37 opførte lovbefalte skoleuker var anordnet utover det lovbefalte minimum.	
17. Tromsø. [Forts.]							
1	Kvæfjord	9	1	1	340	-	-
2	Trondenes	20	1	1	757	-	-
3	Bjarkø	4	1	1	204	-	-
4	Ibestad	18	4	4	758	-	-
5	Salangen	7	-	-	253	-	12
6	Dyrø	3	2	2	178	-	132
7	Søreisen	6	-	-	216	-	-
8	Tranø	4	2	2	198	-	-
9	Torsken	2	2	2	149	-	-
10	Berg	2	-	-	127	-	-
11	Hillesø	4	1	1	215	-	-
12	Lenviken	10	4	4	574	-	-
13	Målselven	10	2	2	407	-	-
14	Bardo	6	1	1	217	-	-
15	Malangen	4	1	1	218	-	-
16	Balsfjorden	9	2	2	386	-	-
17	Tromsøsundet	15	1	1	622	-	-
18	Lyngen	7	4	3	393	-	-
19	Sørfjorden	2	-	-	106	-	-
20	Karlsø	5	1	1	210	-	-
21	Helgø	2	-	-	164	-	-
22	Skjervø	7	2	2	383	-	-
23	Nordreisen	2	2	2	164	-	-
24	Kvænangen	5	1	1	232	-	-
		Tilsammen	163	35	34	7 416	-
							144
18. Finmarken. [Forts.]							
1	Kautokeino	1	1	1	72	-	-
2	Alten	6	1	1	317	-	3
3	Talvik	6	2	2	320	-	-
4	Loppen-Øksfjord	4	-	-	145	-	2
5	Hasvik	3	-	-	96	-	-
6	Hammerfest landsogn	3	1	1	132	-	-
7	Kvalsund	2	1	1	123	-	-
8	Maasø	4	1	1	200	-	24
9	Kjelvik	3	1	1	160	-	24
10	Kistrand	6	-	-	228	-	1
11	Karasjok	2	1	1	72	-	-
12	Lebesby	3	-	-	198	-	-
13	Tanen	7	3	3	353	-	10
14	Næsseby	3	1	1	146	-	10
15	Polmak	2	-	-	72	-	13
16	Nordvaranger	5	2	2	284	-	6
17	Sydvaranger	8	1	1	296	-	24
18	Vardø landsogn	5	-	-	174	-	-
		Tilsammen	73	16	16	8 338	-
							117

tilstand i rikets landdistrikter.

40	41	42	43	44	45	46	47	
Antal lærere, som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig			Antal lærerinder, som hadde skolevæsenet tilhørende bolig.	Antal lærere, som tilhørte var kirkesangere.	Deres pengeindtægt som kirkesangere.	De i fuldstændig post ansatte læreres og lærerinders samlede indtægt for aaret, kirkesangerindtægter medregnet.		Nr.
med jordvej, hvorpaa fødes mindst 2 kjør.	med mindre jordvej.	uten jordvei.				Kontant.	Antat pengeværdi av natural-ydelsjer.	
1	-	8	-	1	730	9 568	300	1
2	-	-	-	1	520	21 198	920	2
1	-	1	-	2	380	5 512	550	3
1	-	-	-	2	1 500	20 432	200	4
-	-	2	-	1	515	6 149	160	5
1	-	-	-	1	311	4 820	500	6
1	-	-	-	1	496	6 390	450	7
1	-	3	-	1	413	5 771	350	8
1	-	-	-	1	238	3 388	300	9
1	-	2	-	-	216	3 154	250	10
1	-	2	-	1	360	5 631	570	11
1	-	-	-	1	1 062	15 255	250	12
1	-	9	-	2	770	12 666	-	13
1	-	6	-	1	274	6 096	250	14
1	-	-	-	1	350	5 845	450	15
1	1	-	-	1	509	9 092	520	16
3	1	-	-	1	1 300	16 811	1 600	17
2	-	-	-	1	803	11 654	360	18
1	-	-	-	1	257	3 201	200	19
2	1	1	-	-	600	4 080	825	20
1	-	-	-	1	270	3 867	144	21
1	1	5	-	1	700	8 150	1 850	22
-	1	4	-	1	355	3 709	80	23
1	2	2	-	1	419	4 841	400	24
27	7	45	-	25	13 348	197 280	11 489	
-	1	-	-	1	300	3 532	100	1
-	1	2	-	1	450	9 166	50	2
3	2	1	-	3	627	10 630	915	3
-	1	2	-	2	300	5 393	165	4
-	1	2	-	1	175	4 059	135	5
1	-	-	-	-	-	4 663	180	6
-	1	-	-	1	220	3 895	180	7
-	2	1	-	1	447	7 284	500	8
-	1	-	-	1	336	3 352	140	9
1	3	-	-	2	403	8 090	400	10
-	1	-	-	1	172	3 624	180	11
1	2	-	-	2	328	7 708	380	12
1	1	2	-	3	600	11 802	800	13
-	1	1	-	1	226	4 882	400	14
1	-	1	-	1	70	2 440	200	15
-	-	-	-	-	-	7 941	-	16
1	3	-	1	1	277	10 659	980	17
-	-	-	-	-	-	6 185	80	18
9	21	13	1	22	4 931	115 300	5 685	

Tabel 2. Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Herreder, verker og bruk.				
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
	O v e r s i g t .	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
	I. Riket.	3 562 524	4 589	791 403	147 725	106 593
	II. Stifterne.					
1	Kristiania	953 953	1 485	345 692	23 283	25 726
2	Hamar	543 289	406	146 953	33 711	13 893
3	Kristiansand	637 574	537	68 030	10 943	22 319
4	Bergen.....	514 119	-	97 942	15 486	14 085
5	Trondhjem	414 759	1 859	44 381	24 597	15 044
6	Tromsø	498 830	302	88 405	39 703	15 521
	Tilsammen	3 562 524	4 589	791 403	147 725	106 593
	I 1900	*) 3 112 746	24 938	1 091 435	147 385	119 262
	III. A m t e r n e .					
1	Smaalenene	221 987	1 298	88 985	5 498	10 089
2	Akershus	349 098	-	193 965	6 855	7 072
3	Buskerud.	216 473	187	41 282	6 858	4 883
4	Jarlsberg og Larvik	166 395	-	21 460	4 072	3 632
5	Hedemarken	332 456	-	121 693	13 896	9 167
6	Kristians	210 833	406	25 260	19 815	4 731
7	Bratsberg	181 348	-	22 873	2 717	9 983
8	Nedenes.....	159 417	180	15 315	1 333	3 162
9	Lister og Mandal.....	136 457	-	11 558	3 486	3 261
10	Stavanger	160 352	357	18 284	3 407	5 913
11	Søndre Bergenhush.	256 235	-	62 698	8 937	6 554
12	Nordre Bergenhush	169 033	-	22 717	5 602	4 095
	Søndmøre fogderi ..	88 851	-	12 527	947	3 436
13	Romsdal	197 229	-	15 724	4 619	8 114
	Romsdal og Nordmøre fogderier	108 378	-	3 197	3 672	4 678
14	Søndre Trondhjem	178 482	389	26 980	7 909	6 305
15	Nordre Trondhjem	127 899	1 470	14 204	13 016	4 061
16	Nordland.....	278 015	102	47 565	18 448	8 993
17	Tromsø	140 896	-	28 060	11 304	4 457
18	Finmarken	79 919	200	12 780	9 953	2 071
	Tilsammen	3 562 524	4 589	791 403	147 725	106 593

*) Høi også medregnet godtjørelse for kosthold og herberge.

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

Skolevæsen
1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		Kredsene.							
Pen-sioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Opførelse eller ved-likehol-delse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.	Ialt.	Nr.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
16 205	425 444	5 054 483	67 928	5 473	94 009	167 410	85 872	5 307 765	
10 809	140 456	1 501 404	8 282	-	6 240	14 522	600	1 516 526	1
2 322	63 424	804 003	15 149	932	16 382	32 463	3 036	839 502	2
432	86 631	826 466	10 554	1 342	23 898	35 794	9 719	871 979	3
1 070	38 726	681 428	16 269	1 217	24 721	42 207	35 892	759 527	4
602	37 396	538 638	14 088	1 289	14 843	30 220	17 614	586 472	5
970	58 811	702 544	3 586	693	7925	12 204	19 011	733 759	6
16 205	425 444	5 054 483	67 928	5 473	94 009	167 410	85 872	5 307 765	
16 532	339 454	4 851 752	74 598	7 326	70 028	151 952	82 566	5 086 270	
2 331	27 822	358 010	-	-	-	-	-	358 010	1
4 202	48 529	609 721	-	-	-	-	-	609 721	2
2 541	37 924	310 148	8 282	-	5 443	13 725	-	323 873	3
1 735	26 181	223 525	-	-	797	797	600	224 922	4
2 030	45 501	524 743	2 751	10	5 786	8 547	1 215	534 505	5
292	17 923	279 260	12 398	922	10 596	23 916	1 821	304 997	6
16	31 139	248 076	1 960	785	5 917	8 662	3 207	259 945	7
-	18 796	198 203	5 345	256	10 565	16 166	1 482	215 851	8
250	17 126	172 138	2 180	272	3 354	5 806	1 338	179 282	9
166	19 570	208 049	1 069	29	4 062	5 160	3 692	216 901	10
1 018	22 484	357 926	2 739	290	10 843	13 872	11 790	388 588	11
-	10 149	211 596	3 370	392	6 001	9 763	12 557	233 916	12
52	6 093	111 906	10 160	535	7 877	18 572	11 545	142 023	
286	11 820	237 792	15 954	1 277	14 792	32 023	18 505	288 320	13
234	5 727	125 886	5 794	742	6 915	13 451	6 960	146 297	
263	19 537	239 865	4 062	463	4 338	8 863	8 300	257 028	14
105	12 132	172 887	4 232	84	3 590	7 906	2 354	183 147	15
675	35 941	389 739	2 884	218	2 519	5 621	12 243	407 603	16
295	12 102	197 114	702	475	4 412	5 589	5 884	208 587	17
-	10 768	115 691	-	-	994	994	884	117 569	18
16 205	425 444	5 054 483	67 928	5 473	94 009	167 410	85 872	5 307 765	

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5	
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.	
Herreder, verker og bruk.							
IV. De enkelte skolekommuner.							
1. Smaalenene.							
1	Trøgstad	7 260	-	302	-	95	
2	Askim	5 702	-	9 740	132	31	
3	Spydeberg	5 315	-	61	-	170	
4	Skiptvet	4 686	-	180	90	87	
5	Rakkestad	9 752	-	1 131	1 930	148	
6	Eidsberg	9 465	448	5 030	290	131	
7	Rødenes	3 002	-	1 843	-	28	
8	Rømskogen	1 472	-	409	-	47	
9	Aremark	3 950	250	2 850	84	120	
10	Ømark	3 636	-	290	-	110	
11	Id	9 083	-	10 292	677	447	
12	Berg	9 387	-	1 577	426	172	
13	Skjeborg	9 851	-	657	275	108	
14	Hafslund bruk	740	-	193	-	91	
15	Hvaler	7 247	600	13 975	165	1 293	
16	Borge	16 559	-	4 077	50	1 321	
17	Sannesund bruk	703	-	-	19	93	
18	Varteig	2 102	-	81	-	50	
19	Tune	18 960	-	12 330	200	922	
20	Borregaard bruk	2 828	-	210	-	252	
21	Glemminge	38 340	-	18 612	120	2 146	
22	Onsø	12 280	-	1 582	140	347	
23	Græsvik bruk	6 377	-	-	900	633	
24	Raade	4 603	-	203	-	-	
25	Kygge	8 979	-	469	-	49	
26	Moss landsogn	9 171	-	894	-	841	
27	Vaaler	5 467	-	2 226	-	248	
28	Hobøl	5 070	-	271	-	109	
	Tilsammen	221 987	1 298	88 985	5 498	10 089	
2. Akershus.							
1	Vestby	6 604	-	443	745	85	
2	Kraakstad	6 537	-	1 267	239	148	
3	Aas	6 519	-	818	-	539	
4	Frogner	4 066	-	175	-	42	
5	Nesodden	6 036	-	1 092	80	74	
6	Steilene petroleumslager	860	-	-	-	70	
7	Aker	123 288	-	64 481	383	3 056	
8	Nydalens bruk	1 334	-	-	233	10	
9	Bærum	29 748	-	37 657	676	770	

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		Kredsene.							
Pen-sioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Opførelse eller ved-likehol-delse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.	Ialt.	Nr.
300	1 246	9 203	-	-	-	-	-	9 203	1
-	1 470	17 075	-	-	-	-	-	17 075	2
-	1 259	6 805	-	-	-	-	-	6 805	3
-	402	5 445	-	-	-	-	-	5 445	4
50	61	13 072	-	-	-	-	-	13 072	5
-	1 505	16 869	-	-	-	-	-	16 869	6
75	398	4 846	-	-	-	-	-	4 846	7
-	324	2 252	-	-	-	-	-	2 252	8
-	180	7 434	-	-	-	-	-	7 434	9
-	267	4 303	-	-	-	-	-	4 303	10
40	1 451	21 990	-	-	-	-	-	21 990	11
88	1 618	13 268	-	-	-	-	-	13 268	12
-	1 756	12 647	-	-	-	-	-	12 647	13
-	658	1 682	-	-	-	-	-	1 682	14
250	970	24 500	-	-	-	-	-	24 500	15
200	3 353	25 560	-	-	-	-	-	25 560	16
-	429	1 244	-	-	-	-	-	1 244	17
200	266	2 699	-	-	-	-	-	2 699	18
200	656	33 268	-	-	-	-	-	33 268	19
-	642	3 932	-	-	-	-	-	3 932	20
320	2 536	62 074	-	-	-	-	-	62 074	21
-	82	14 431	-	-	-	-	-	14 431	22
-	1 680	9 590	-	-	-	-	-	9 590	23
-	1 505	6 311	-	-	-	-	-	6 311	24
200	1 796	11 493	-	-	-	-	-	11 493	25
150	79	11 135	-	-	-	-	-	11 135	26
183	303	8 427	-	-	-	-	-	8 427	27
75	930	6 455	-	-	-	-	-	6 455	28
2 331	27 822	358 010	-	-	-	-	-	358 010	
150	1 614	9 641	-	-	-	-	-	9 641	1
-	721	8 912	-	-	-	-	-	8 912	2
250	511	8 637	-	-	-	-	-	8 637	3
-	1 729	6 012	-	-	-	-	-	6 012	4
-	889	8 171	-	-	-	-	-	8 171	5
-	-	930	-	-	-	-	-	930	6
-	11 660	202 818	-	-	-	-	-	202 818	7
-	450	2 027	-	-	-	-	-	2 027	8
417	8 055	77 323	-	-	-	-	-	77 323	9

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
Akershus (forts.).						
10	Bærum verk	1 781	-	130	-	5
11	Snærøen bruk	411	-	62	-	-
12	Fossum bruk	1 237	-	86	-	64
13	Høvik glasverk	1 367	-	9	-	24
14	Asker	11 083	-	8 437	696	333
15	Urskog	8 356	-	887	-	305
16	Høland	8 263	-	2 647	46	125
17	Setskogen	2 160	-	-	155	-
18	Enebak	6 458	-	4 157	150	45
19	Fet	6 472	-	3 470	180	293
20	Gan bruk	504	-	182	-	-
21	Varaaen bruk	510	-	50	-	-
22	Sørum	6 832	-	883	116	-
23	Skedsmo	18 342	-	4 052	301	170
24	Lillestrømmen bruk	5 369	-	706	-	33
25	Nittedalen	5 781	-	927	-	35
26	Gjerdrum	4 604	-	37	90	6
27	Ullensaker	14 834	-	58 881	1 159	-
28	Nes	21 657	-	2 513	466	134
29	Eidsvold	17 777	-	1 364	502	395
30	Bønsdalen bruk	3 503	-	31	-	89
31	Nannestad	9 332	-	1 535	517	-
32	Hurdalen	4 900	-	1 970	113	165
33	Fering	2 573	-	67	8	57
	Tilsammen	349 098	-	193 965	6 855	7 072
3. Buskerud.						
1	Hole	8 299	-	95	1 538	20
2	Norderhov	22 401	-	4 056	230	545
3	Aadalen	5 253	-	1 808	84	299
4	Hen bruk	658	-	67	-	103
5	Nes	5 912	-	649	-	163
6	Flaa	4 117	-	188	7	83
7	Gol	4 344	-	260	-	46
8	Hemsedal	2 782	-	99	-	15
9	Aal	6 306	-	302	165	156
10	Hol	5 213	-	116	836	150
11	Krødsherred	6 408	-	436	18	140
12	Sigdal	10 179	-	-	27	183
13	Modum	22 049	187	11 046	363	196
14	Modum verk	80	-	-	173	13
15	Drammenselven papirfabrikker	1 524	-	-	-	141

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

Skolevæsen
1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		Kredsene.							
Pen- sioner.	Iøvrig.	Til- sammen.	Opførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av natural- ydelser.	Ialt.	Nr.
-	783	2 699	-	-	-	-	-	2 699	10
200	804	1 477	-	-	-	-	-	1 477	11
250	932	2 569	-	-	-	-	-	2 569	12
-	631	2 031	-	-	-	-	-	2 031	13
700	3 763	25 012	-	-	-	-	-	25 012	14
200	1 163	10 911	-	-	-	-	-	10 911	15
75	6	11 162	-	-	-	-	-	11 162	16
-	191	2 506	-	-	-	-	-	2 506	17
-	1 123	11 933	-	-	-	-	-	11 933	18
50	186	10 651	-	-	-	-	-	10 651	19
-	101	787	-	-	-	-	-	787	20
-	60	620	-	-	-	-	-	620	21
100	185	8 116	-	-	-	-	-	8 116	22
400	152	23 417	-	-	-	-	-	23 417	23
-	2 882	8 990	-	-	-	-	-	8 990	24
200	459	7 402	-	-	-	-	-	7 402	25
100	76	4 913	-	-	-	-	-	4 913	26
-	271	70 145	-	-	-	-	-	70 145	27
620	4 507	29 897	-	-	-	-	-	29 897	28
-	2 265	22 303	-	-	-	-	-	22 303	29
-	928	4 551	-	-	-	-	-	4 551	30
460	221	12 064	-	-	-	-	-	12 064	31
30	813	7 991	-	-	-	-	-	7 991	32
-	398	3 103	-	-	-	-	-	3 103	33
4 202	48 529	609 721	-	-	-	-	-	609 721	
-	377	10 329	-	-	-	-	-	10 329	1
-	5 368	32 600	-	-	-	-	-	32 600	2
-	2 267	9 711	-	-	-	-	-	9 711	3
-	374	1 202	-	-	-	-	-	1 202	4
-	1 844	8 568	-	-	-	-	-	8 568	5
-	921	5 316	-	-	-	-	-	5 316	6
-	713	5 363	-	-	-	-	-	5 363	7
-	302	3 198	-	-	-	-	-	3 198	8
-	1 160	8 089	-	-	-	-	-	8 089	9
-	273	6 588	-	-	-	-	-	6 588	10
-	2 128	9 130	-	-	-	-	-	9 130	11
-	509	10 898	8 282	-	2 445	10 727	-	21 625	12
200	3 594	37 635	-	-	2 998	2 998	-	40 633	13
-	302	568	-	-	-	-	-	568	14
-	523	2 188	-	-	-	-	-	2 188	15

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
Buskerud (forts.).						
16	Øvre Eker.....	21 502	-	1 312	754	204
17	Fosseholm bruk.....	840	-	2	-	-
18	Nedre Eker	13 061	-	2 455	-	245
19	Solberg bruk	689	-	-	160	-
20	Stenberg bruk	1 192	-	324	-	185
21	Lier	22 611	-	3 888	1 242	571
22	Røken	14 983	-	778	507	92
23	Hurum.....	8 727	-	11 031	230	767
24	Sandsver	10 804	-	622	40	12
25	Flesberg	5 296	-	1 100	457	85
26	Rollag	3 641	-	264	-	96
27	Nore.....	3 126	-	34	27	359
28	Opdal.....	3 098	-	350	-	14
29	Jondalen distrikt	1 378	-	-	-	-
	Tilsammen	216 473	187	41 282	6 858	4 883
4. Jarlsberg og Larvik.						
1	Strømmen	3 136	-	99	-	-
2	Berger bruk	1 204	-	340	-	35
3	Skoger.....	12 788	-	963	150	82
4	Sande	8 594	-	1 707	264	462
5	Hof	5 168	-	469	-	-
6	Botne	5 551	-	666	-	237
7	Vaae	5 600	-	576	-	11
8	Borre	8 045	-	603	-	116
9	Ramnes	5 768	-	350	1 322	252
10	Andebu	7 260	-	256	128	45
11	Stokke	10 185	-	683	-	615
12	Sem	12 566	-	9 792	1 030	118
13	Jarlsberg gods	932	-	116	250	8
14	Nøtterø	15 122	-	952	135	69
15	Tjømø	7 096	-	660	-	159
16	Sandehered	17 284	-	775	355	664
17	Tjølling	9 355	-	317	-	220
18	Fredriksværn	4 820	-	74	120	73
19	Brunlanes	10 464	-	788	270	212
20	Hedrum	11 527	-	734	48	194
21	Lardal	4 430	-	540	-	110
	Tilsammen	166 395	-	21 460	4 072	3 682
5. Hedemarken.						
1	Ringsaker	24 023	-	6 260	1 254	282
2	Nes	8 920	-	826	120	287

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen- sioner.	Kredsene.							Ialt.	Nr.
	Iøvrig.	Til- sammen.	Opførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av naturnal- ydelser.		
483	4 029	28 284	-	-	-	-	-	28 284	16
-	1 063	1 905	-	-	-	-	-	1 905	17
200	1 099	17 560	-	-	-	-	-	17 560	18
200	139	1 188	-	-	-	-	-	1 188	19
800	874	3 375	-	-	-	-	-	3 375	20
438	1 973	30 723	-	-	-	-	-	30 723	21
-	200	16 560	-	-	-	-	-	16 560	22
75	1 625	22 455	-	-	-	-	-	22 455	23
-	2 324	13 802	-	-	-	-	-	13 802	24
100	909	7 947	-	-	-	-	-	7 947	25
25	572	4 598	-	-	-	-	-	4 598	26
-	815	4 361	-	-	-	-	-	4 361	27
20	562	4 044	-	-	-	-	-	4 044	28
-	585	1 963	-	-	-	-	-	1 963	29
2 541	37 924	310 148	8 282	-	5 443	13 725	-	323 873	
-	871	4 106	-	-	-	-	-	4 106	1
-	288	1 867	-	-	-	-	-	1 867	2
50	1 705	15 738	-	-	-	-	-	15 738	3
75	1 875	12 977	-	-	-	-	-	12 977	4
200	1 155	6 992	-	-	-	-	-	6 992	5
200	761	7 415	-	-	-	-	-	7 415	6
90	733	7 010	-	-	-	-	-	7 010	7
300	1 734	10 798	-	-	-	-	-	10 798	8
-	-	7 692	-	-	-	-	-	7 692	9
-	1 142	8 831	-	-	-	-	-	8 831	10
-	624	12 107	-	-	-	-	-	12 107	11
-	181	23 687	-	-	-	-	-	23 687	12
-	396	1 702	-	-	-	-	-	1 702	13
280	3 618	20 176	-	-	-	-	-	20 176	14
-	1 366	9 281	-	-	-	-	-	9 281	15
-	3 725	22 803	-	-	-	-	-	22 803	16
300	1 623	11 815	-	-	-	-	-	11 815	17
-	562	5 149	-	-	-	-	-	5 149	18
-	1 801	13 535	-	-	-	-	-	13 535	19
200	1 761	14 464	-	797	797	600	-	15 861	20
40	260	5 380	-	-	-	-	-	5 380	21
1 735	26 181	223 525	-	-	797	797	600	224 922	
-	260	32 079	-	-	-	-	-	32 079	1
-	1 757	11 910	-	-	-	-	-	11 910	2

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
	Hedemarken (forts.).					
3	Furnes.....	7 116	-	925	-	136
4	Vang.....	12 460	-	2 040	-	125
5	Løiten.....	12 584	-	295	30	364
6	Aadal bruk.....	1 484	-	-	-	14
7	Romedal.....	11 400	-	2 794	180	173
8	Stange.....	18 878	-	1 287	98	20
9	Søndre Odalen.....	14 984	-	4 753	107	832
10	Nordre Odalen.....	11 587	-	2 357	90	-
11	Vinger.....	13 092	-	333	308	409
12	Eidskogen.....	11 328	-	2 018	1 579	905
13	Brandval	10 599	-	424	-	476
14	Grue	13 978	-	899	356	514
15	Hof	7 107	-	1 060	-	15
16	Aasnes	14 005	-	6 032	535	90
17	Vaaler	9 285	-	795	70	150
18	Elverum.....	36 630	-	9 845	4 885	224
19	Trysil.....	17 321	-	5 802	3 559	258
20	Aamot.....	16 747	-	67 404	655	653
21	Stor-Elvedalen.....	16 333	-	2 426	-	1 547
22	Sollien.....	760	-	4	-	-
23	Ytre Rendalen	5 972	-	1 234	-	68
24	Øvre Rendalen	7 784	-	1 687	49	871
25	Lille-Elvedalen	9 265	-	93	-	421
26	Tønset.....	6 561	-	-	-	-
27	Tolgen.....	9 188	-	100	-	203
28	Kvikne.....	3 065	-	-	21	130
	Tilsammen	392 456	-	121 693	13 896	9 167
6. Kristians.						
1	Dovre	3 353	-	170	-	-
2	Lesje	5 092	-	907	651	22
3	Skiaker.....	4 395	-	41	-	18
4	Lom.....	4 998	-	408	240	35
5	Vaage.....	9 529	-	928	747	691
6	Nordre Fron.....	6 490	-	1 059	160	65
7	Søndre Fron.....	6 403	-	-	1 602	45
8	Ringebu.....	8 160	-	6 502	325	50
9	Øier.....	6 035	-	1 989	220	13
10	Østre Gausdal.....	5 740	-	268	74	207
11	Vestre Gausdal.....	4 267	-	1 151	54	112
12	Faaberg	10 664	-	1 265	1 741	340

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen-sioner.	Kredsene.							Ialt.	Nr.
	Løvrig.	Til-sammen.	Opførelse eller ved-likehol-delse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Løvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.		
40	1 480	9 697	-	-	-	-	-	9 697	3
-	2 597	17 222	-	-	-	-	-	17 222	4
163	3 053	16 489	-	-	-	-	-	16 489	5
-	292	1 790	-	-	-	-	-	1 790	6
85	5 256	19 888	-	-	-	-	-	19 888	7
175	648	21 106	-	-	-	-	-	21 106	8
-	2 233	22 909	-	-	-	-	-	22 909	9
-	2 983	17 017	976	-	-	976	-	17 993	10
208	1 995	16 345	-	-	-	-	-	16 345	11
100	238	16 168	-	-	-	-	-	16 168	12
-	20	11 519	-	-	-	-	-	11 519	13
-	2 911	18 658	-	-	-	-	-	18 658	14
-	1 285	9 467	-	-	-	-	-	9 467	15
-	3 786	24 448	-	-	-	-	-	24 448	16
100	1 607	12 007	-	-	-	-	-	12 007	17
659	2 926	55 169	-	-	-	-	-	55 169	18
-	151	27 091	-	-	-	-	-	27 091	19
500	4 201	90 160	-	-	-	-	-	90 160	20
-	688	20 994	546	-	-	546	-	21 540	21
-	129	893	-	-	-	-	70	963	22
-	1 320	8 594	-	-	-	-	-	8 594	23
-	2 543	12 934	-	-	-	-	-	12 934	24
-	264	10 043	1 054	10	2 779	3 843	234	14 120	25
-	24	6 585	38	-	1 841	1 879	-	8 464	26
-	102	9 593	137	-	859	996	839	11 428	27
-	752	3 968	-	-	307	307	72	4 347	28
2 030	45 501	524 743	27 51	10	5 786	8 547	1 215	534 505	
-	283	3 806	-	-	-	-	-	3 806	1
-	-	6 672	17	-	-	17	-	6 689	2
-	438	4 892	-	-	-	-	-	4 892	3
-	801	6 482	-	-	-	-	-	6 482	4
-	1 443	13 338	81	-	125	206	-	13 544	5
-	1 318	9 092	-	-	245	245	-	9 337	6
-	324	8 374	463	874	1 012	2 349	-	10 723	7
-	1 249	16 286	-	-	-	-	-	16 286	8
-	953	9 210	-	-	-	-	-	9 210	9
50	1 208	7 542	-	-	-	-	-	7 542	10
-	149	5 733	-	-	1 135	1 135	10	6 878	11
-	80	14 090	-	-	-	-	-	14 090	12

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
13	Biri	9 290	-	342	1 714	45
14	Vardal	9 937	-	688	662	383
15	Østre Toten	16 324	306	6 315	142	449
16	Vestre Toten	12 002	-	770	80	192
17	Jevnaker	7 762	-	-	882	179
18	Hadeland verk	1 040	100	-	590	19
19	Lunner	7 505	-	-	1 142	192
20	Gran	6 391	-	800	1 448	-
21	Brandbu	10 012	-	-	2 338	326
22	Søndre Land	12 673	-	156	2 702	326
23	Nordre Land	9 781	-	-	1 348	263
24	Søndre Aurdal	8 670	-	288	304	147
25	Etnedalen	4 238	-	169	104	108
26	Nordre Aurdal	6 835	-	-	-	209
27	Vestre Slidre	4 874	-	769	44	138
28	Østre Slidre	4 062	-	159	501	-
29	Vang	4 311	-	121	-	157
	Tilsammen	210 833	406	25 260	19 815	4 731
7. Bratsberg.						
1	Drangedal	12 132	-	633	-	192
2	Sannikedal	7 348	-	878	149	271
3	Skaatø	11 126	-	-	250	221
4	Helle bruk	533	-	34	120	2
5	Bamle	10 516	-	214	-	64
6	Eidanger	8 350	-	420	65	254
7	Slemdal	3 105	-	132	-	128
8	Gjerpen	18 839	-	2 475	200	1 132
9	Solum	19 808	-	10 726	250	3 025
10	Hollen	5 745	-	205	-	489
11	Ulefoss verk	1 865	-	-	400	838
12	Ulefoss bruk	1 054	-	-	200	21
13	Lunde	4 958	-	227	-	70
14	Bø	4 572	-	280	-	-
15	Sauda	6 000	-	235	176	140
16	Hitterdal	7 775	-	1 126	-	488
17	Tinn	5 620	-	833	-	176
18	Hovin	2 457	-	23	-	61
19	Gransherred	1 950	-	-	-	59
20	Hjartdal	4 871	-	-	-	339
21	Seljord	6 842	-	292	123	227
22	Kviteseid	8 540	-	247	-	297

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
		Kredsene.							
Pen-sioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Opførelse eller ved-likehol-delse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.	Ialt.	Nr.
142	371	11 904	-	-	-	-	-	11 904	13
-	473	12 143	-	-	-	-	-	12 143	14
-	3 535	27 071	-	-	-	-	-	27 071	15
-	17	13 061	-	-	-	-	-	13 061	16
-	109	8 932	2 068	-	1 723	3 791	-	12 723	17
-	347	2 096	-	-	-	-	-	2 096	18
-	-	8 839	2 275	-	515	2 790	618	12 247	19
-	471	9 110	-	-	2 790	2 790	-	11 900	20
-	164	12 840	-	-	1 785	1 785	-	14 625	21
100	1 007	16 964	2 364	-	-	2 364	-	19 328	22
-	100	11 492	4 050	-	15	4 065	-	15 557	23
-	601	10 010	-	-	276	276	-	10 286	24
-	741	5 360	-	-	67	67	-	5 427	25
-	874	7 918	545	-	30	575	135	8 628	26
-	626	6 451	-	-	526	526	323	7 300	27
-	44	4 766	160	38	352	550	60	5 376	28
-	197	4 786	375	10	-	385	675	5 846	29
292	17 923	279 260	12 398	922	10 596	23 916	1 821	304 997	
-	211	13 168	1 771	158	3 347	5 276	-	18 444	1
-	1 407	10 053	-	-	-	-	-	10 053	2
-	2 489	14 086	150	480	-	580	-	14 666	3
-	-	689	-	-	-	-	-	689	4
-	2 887	13 681	-	-	62	62	-	13 743	5
-	1 981	11 070	-	-	-	-	-	11 070	6
-	173	3 538	-	-	-	-	550	4 088	7
-	4 544	27 190	-	-	-	-	-	27 190	8
-	3 681	37 490	-	-	-	-	-	37 490	9
-	1 500	7 939	-	-	-	-	-	7 939	10
-	336	3 439	-	-	-	-	-	3 439	11
-	176	1 451	-	-	-	-	-	1 451	12
-	1 272	6 522	-	-	-	-	-	6 522	13
-	1 002	5 854	-	-	-	-	-	5 854	14
-	1 442	7 993	-	-	-	-	-	7 993	15
16	147	9 552	-	-	1 772	1 772	-	11 324	16
-	169	6 798	-	-	211	211	739	7 748	17
-	323	2 864	-	-	-	-	-	2 864	18
-	557	2 566	-	-	-	-	300	2 866	19
-	943	6 153	-	-	-	-	650	6 803	20
-	836	8 250	-	-	-	-	-	8 250	21
-	2 684	11 768	-	-	-	-	-	11 768	22

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Herreder, verker og bruk.				
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Bratsberg (forts.).						
23	Nissedal.....	4 970	-	200	-	350
24	Fyresdal	4 521	-	2 165	257	412
25	Mo	5 022	-	1 493	518	92
26	Laardal	3 944	-	80	-	608
27	Vinje	4 800	-	-	-	27
28	Rauland.....	4 090	-	75	9	-
	Tilsammen	179 767	-	22 873	2 717	9 983
8. Nedenes.						
1	Vegaarsheien	3 896	-	754	-	309
2	Gjerstad.....	5 390	-	208	40	465
3	Søndeled	8 240	-	-	-	227
4	Dybvaag	12 072	-	927	-	150
5	Flost....	6 782	-	923	-	119
6	Holt.....	10 448	-	-	-	59
7	Nes verk	700	-	-	20	-
8	Aamli.....	8 215	-	-	-	347
9	Mykland	1 924	-	-	-	3
10	Herefoss	1 761	-	-	157	19
11	Froland	6 172	-	760	40	-
12	Østre Moland	5 896	-	144	155	75
13	Tromsø	6 742	-	479	250	-
14	Hisø.....	7 906	-	384	-	148
15	Øiestad.....	11 425	-	862	-	19
16	Fjære	14 835	-	2 631	-	177
17	Landvik.....	5 625	-	540	427	428
18	Eide	2 480	-	-	-	87
19	Vestre Moland	5 593	-	1 573	48	163
20	Høvaag	6 373	180	2 768	-	52
21	Birkenes	5 070	-	953	-	79
22	Vegusdal	3 117	-	150	-	28
23	Iveland.....	3 320	-	35	-	88
24	Hornnes.....	3 298	-	165	90	19
25	Evje	2 661	-	451	54	64
26	Bygland.....	5 502	-	418	-	20
27	Valle.....	3 184	-	190	52	17
28	Bykle	790	-	-	-	-
	Tilsammen	159 417	180	15 315	1 333	3 162
9. Lister og Mandal.						
1	Tveit	4 441	-	79	-	73
2	Randøsund	2 618	-	820	-	189
3	Oddernes.....	13 195	-	212	-	1 011

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

Skolevæsen
1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Kredsene.									
Pensioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Opførelse eller ved-likeholdelse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.	Ialt.	Nr
-	-	5 520	-	-	370	370	40	5 930	23
-	1 685	9 040	-	-	-	-	-	9 040	24
-	197	7 322	-	185	153	238	-	7 560	25
-	-	4 582	-	-	-	-	-	4 582	26
-	5	4 832	4	12	43	59	500	5 391	27
-	492	4 666	35	-	59	94	428	5 188	28
16	31 139	248 076	1 960	785	5 917	8 662	3 207	259 945	
-	443	5 402	-	-	-	-	-	5 402	1
-	653	6 756	-	-	-	-	-	6 756	2
-	2 461	10 928	-	-	-	-	-	10 928	3
-	2 648	15 797	918	-	2 334	3 252	-	19 049	4
-	1 549	9 373	629	-	1 389	2 018	-	11 391	5
-	-	10 507	650	-	2 145	2 795	-	13 302	6
-	321	1 041	-	-	-	-	-	1 041	7
-	135	8 697	1 103	120	994	2 217	-	10 914	8
-	41	1 968	177	56	177	410	76	2 454	9
-	-	1 987	180	-	199	379	16	2 332	10
-	1 169	8 161	-	-	-	-	-	8 161	11
-	522	6 792	343	12	335	690	-	7 482	12
-	824	8 295	-	-	-	-	-	8 295	13
-	1 437	9 875	-	-	-	-	-	9 875	14
-	2 499	14 805	-	-	-	-	-	14 805	15
-	2 031	19 674	541	29	568	1 138	-	20 812	16
-	-	7 020	-	-	-	-	-	7 020	17
-	-	2 567	125	-	186	311	10	2 888	18
-	888	8 265	-	-	-	-	-	8 265	19
-	27	9 400	275	-	1 032	1 307	-	10 707	20
-	862	6 964	-	-	-	-	-	6 964	21
-	-	3 295	50	-	162	212	-	3 507	22
-	39	3 482	84	-	559	643	-	4 125	23
-	61	3 633	-	39	231	270	-	3 903	24
-	53	3 283	-	-	-	-	190	3 473	25
-	113	6 053	270	-	254	524	600	7 177	26
-	-	3 443	-	-	-	-	350	3 793	27
-	-	790	-	-	-	-	240	1 030	28
-	18 796	198 203	5 345	256	10 565	16 166	1 482	215 851	
-	864	5 457	-	-	-	-	-	5 457	1
-	-	3 627	820	-	-	820	-	4 447	2
-	2 698	17 116	-	-	-	-	250	17 366	3

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Opførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Lister og Mandal (forts.).						
4	Vennesla	3 601	-	300	-	-
5	Vigeland bruk.....	1 059	-	5	-	59
6	Hunsfoss fabrik	1 365	-	80	500	-
7	Hægeland	1 937	-	1 641	15	80
8	Øvrebo	1 838	-	231	46	81
9	Søgne	7 996	-	437	161	334
10	Halsaa og Hartmark.....	9 580	-	158	422	309
11	Holme	3 459	-	188	50	35
12	Øslebø	2 646	-	103	-	2
13	Laudal	1 997	-	-	-	6
14	Finsland	1 931	-	320	52	37
15	Bjelland.....	1 577	-	68	-	27
16	Grindum	1 690	-	-	-	-
17	Aaseral	2 550	-	225	-	-
18	Nordre Undal.....	4 092	-	73	275	92
19	Søndre Undal	6 173	-	-	89	47
20	Sjølingstad fabrik	17	-	-	-	-
21	Spangereid	3 595	-	-	-	-
22	Vanse.....	12 577	-	1 646	368	338
23	Herred	2 400	-	1 336	175	55
24	Spind	2 831	-	137	70	-
25	Lyngdal.....	9 919	-	787	247	39
26	Hægebostad	3 500	-	175	-	150
27	Fjotland.....	2 532	-	417	44	-
28	Liknes	5 092	-	1 151	44	209
29	Fede	2 270	-	87	55	6
30	Hitterø	4 674	-	109	188	20
31	Nes	4 437	-	708	269	-
32	Bakke	3 102	-	-	122	53
33	Gyland	2 250	-	-	264	-
34	Øvre Siredalen	1 550	-	35	30	-
35	Tonstad	1 966	-	30	-	9
	Tilsammen	136 457	-	11 558	3 486	3 261
10. Stavanger.						
1	Sogndal landsogn.....	6 826	-	1 305	643	121
2	Lund	3 874	-	459	465	154
3	Heskestad	2 253	-	-	94	16
4	Bjerkreim	3 991	-	529	69	160
5	Helleland	1 607	-	1 666	37	3
6	Egersund landsogn	4 748	-	497	100	381
7	Ogne	2 380	-	613	5	3
8	Varhaug	3 215	-	435	-	48
9	Nærbo	3 240	357	119	63	200
10	Klep	4 840	-	401	-	295

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

Skolevæsen
1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen-sioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Kredsene.					Ialt.	Nr.
			Opførelse eller ved-likehолdeelse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.		
-	921	4 822	-	-	-	-	-	4 822	4
-	294	1 417	-	-	-	-	-	1 417	5
-	515	2 460	-	-	-	-	-	2 460	6
-	7	3 680	-	-	-	-	-	3 680	7
-	92	2 288	-	-	-	-	-	2 288	8
-	1 382	10 310	-	-	-	-	-	10 310	9
-	1 233	11 702	-	-	-	-	-	11 702	10
-	470	4 202	-	-	-	-	-	4 202	11
-	456	3 207	-	-	-	-	-	3 207	12
-	454	2 457	-	-	-	-	-	2 457	13
-	15	2 355	-	-	-	-	-	2 355	14
-	104	1 776	22	20	206	248	32	2 056	15
-	46	1 736	35	72	299	406	120	2 262	16
-	32	2 807	-	82	275	357	270	3 434	17
-	230	4 762	-	-	-	-	-	4 762	18
-	351	6 660	82	98	656	836	106	7 602	19
-	55	72	-	-	-	-	-	72	20
-	-	3 595	17	-	455	472	27	4 094	21
-	1 898	16 827	1 000	-	380	1 380	-	18 207	22
-	294	4 250	-	-	-	-	-	4 250	23
-	426	3 464	204	-	-	204	-	3 668	24
-	1 749	12 741	-	-	97	97	-	12 838	25
-	381	4 206	-	-	-	-	-	4 206	26
-	266	3 259	-	-	-	-	-	3 259	27
-	487	6 983	-	-	383	383	16	7 382	28
-	240	2 658	-	-	327	327	112	3 097	29
-	706	5 697	-	-	-	-	-	5 697	30
250	53	5 717	-	-	-	-	-	5 717	31
-	257	3 534	-	-	176	176	24	3 734	32
-	14	2 528	-	-	-	-	-	2 528	33
-	127	1 742	-	-	-	-	171	1 913	34
-	19	2 024	-	-	100	100	210	2 334	35
250	17 126	172 138	2 180	272	3 354	5 806	1 338	179 282	
100	130	9 025	-	-	-	-	-	9 025	1
	114	5 066	-	-	-	-	-	5 066	2
	191	2 654	-	-	-	-	-	2 654	3
	51	4 800	-	-	-	-	410	5 210	4
	64	3 377	-	-	-	-	330	3 707	5
	847	6 573	-	-	-	-	-	6 573	6
	68	3 069	-	-	434	434	-	3 503	7
	228	3 926	-	-	-	-	576	4 502	8
	602	4 581	-	-	-	-	-	4 581	9
	912	6 448	-	-	-	-	-	6 448	10

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5
		Herreder, verker og bruk.				
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Stavanger (forts.).						
11	Time	4 724	-	270	-	108
12	Gjesdal	3 180	-	152	37	533
13	Høiland	7 006	-	708	-	759
14	Haaland	6 238	-	1 366	-	518
15	Hetland	10 941	-	905	218	640
16	Høle	2 641	-	34	12	22
17	Fossan	5 400	-	101	200	4
18	Strand	4 382	-	102	97	19
19	Finnø	3 032	-	118	-	77
20	Rennesø	2 311	-	478	16	3
21	Mosterø	2 787	-	967	-	-
22	Skudenes	4 874	-	550	15	-
23	Aakre	3 647	-	1 200	-	22
24	Avaldsnes	6 790	-	513	-	125
25	Torvestad	3 965	-	176	-	50
26	Skaare	6 385	-	473	100	145
27	Tysvær	3 972	-	187	155	168
28	Bokn	1 628	-	45	25	142
29	Skjold	4 235	-	1 290	53	288
30	Vass	2 007	-	54	-	-
31	Vikedal	4 151	-	97	48	24
32	Nerstrand	2 586	-	231	60	39
33	Sjernerø	2 250	-	437	59	94
34	Fister	1 789	-	-	112	-
35	Aardal	2 035	-	-	260	331
36	Hjelmeland	4 415	-	352	176	36
37	Jelse	5 120	-	717	95	132
38	Sand	3 301	-	521	81	5
39	Saude	3 101	-	74	35	37
40	Suldal	4 495	-	192	77	211
	Tilsammen	160 352	357	18 284	3 407	5 913
11. Søndre Bergenshus.						
1	Strandebarm	2 991	-	485	27	233
2	Varaldsø	1 664	-	221	59	-
3	Kvinnherred	8 085	-	1 166	-	151
4	Skaanevik	6 011	-	1 998	297	76
5	Etne	3 127	-	-	300	77
6	Fjelberg	6 738	-	98	186	55
7	Vikebygd	1 884	-	55	-	33
8	Sveen	2 814	-	40	75	8
9	Valestrand	1 800	-	69	-	65
10	Finnaas	9 008	-	561	73	211
11	Stord	4 008	-	-	117	44

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen- sioner.	Kredsene.								Nr. Ialt.
	Iøvrig.	Til- sammen.	Opførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus,	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av natural- ydelser.		
-	28	5 130	-	-	1 044	1 044	225	6 399	11
-	742	4 644	-	-	-	-	-	4 644	12
-	1 339	9 812	-	-	-	-	-	9 812	13
-	1 223	9 335	-	-	-	-	-	9 335	14
-	3 370	16 074	-	-	-	-	46	16 120	15
-	677	3 886	-	-	-	-	-	3 386	16
-	356	6 061	-	-	365	365	670	7 096	17
-	895	5 495	-	-	-	-	-	5 495	18
-	-	3 227	-	-	-	-	-	3 227	19
50	405	3 263	-	-	-	-	-	3 263	20
-	424	4 178	-	-	-	-	-	4 178	21
-	367	5 806	40	15	205	260	300	6 366	22
-	58	4 927	425	-	725	1 150	140	6 217	23
16	61	7 505	-	-	370	370	655	8 530	24
-	855	5 046	-	-	-	-	-	5 046	25
-	1 036	8 139	-	-	-	-	-	8 139	26
-	166	4 598	500	-	285	785	16	5 399	27
-	78	1 913	-	-	25	25	100	2 038	28
-	507	6 373	-	-	-	-	-	6 373	29
-	179	2 240	-	-	-	-	-	2 240	30
-	435	4 755	-	-	348	348	-	5 103	31
-	382	3 298	-	-	-	-	-	3 298	32
-	276	3 116	-	-	-	-	-	3 116	33
-	35	1 936	30	14	90	134	104	2 174	34
-	172	2 798	-	-	-	-	-	2 798	35
-	747	5 726	-	-	-	-	-	5 726	36
-	333	6 397	74	-	83	157	-	6 554	37
-	547	4 455	-	-	-	-	-	4 455	38
-	124	3 371	-	-	88	88	120	3 579	39
-	551	5 526	-	-	-	-	-	5 526	40
166	19 570	208 049	1 069	29	4 062	5 160	3 692	216 901	
-	398	4 134	-	-	-	-	110	4 244	1
-	44	1 988	-	-	-	-	-	1 988	2
-	300	9 702	40	7	944	991	344	11 037	3
-	310	8 692	-	-	163	163	282	9 137	4
-	255	3 759	-	-	-	-	-	3 759	5
-	568	7 595	15	139	142	296	34	7 925	6
-	300	2 272	-	-	-	-	-	2 272	7
-	260	3 197	-	-	30	30	-	3 227	8
-	127	2 061	-	-	26	26	45	2 132	9
-	345	10 198	-	-	-	-	1 000	11 198	10
-	475	4 644	-	-	-	-	-	4 644	11

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Opførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
Sendre Bergenhus (forts.).						
12 Fitjar	4 119	-	192	51	62	
13 Tysnes	8 015	-	5 181	1 025	296	
14 Fus...	2 208	-	2 650	63	6	
15 Haalandsdalen	1 212	-	-	175	-	
16 Strandvik	3 520	-	5 379	207	113	
17 Os	9 054	-	6 206	1 772	105	
18 Fane	12 828	-	4 267	75	226	
19 Hop fabrik	615	-	50	-	71	
20 Austevold	4 576	-	1 007	139	268	
21 Sund	3 432	-	2	48	33	
22 Fjeld	6 139	-	6 809	153	423	
23 Askøen	15 249	-	2 404	-	386	
24 Alvøen fabrik	1 300	-	-	370	70	
25 Aarstad	9 840	-	471	-	312	
26 Bergens mekaniske verksted	2 920	-	99	-	43	
27 Haus	7 451	-	2 484	15	500	
28 Arne fabriker	2 015	-	48	-	50	
29 Bruvik	5 933	-	3 888	232	280	
30 Dale fabriker	2 057	-	45	-	-	
31 Vaksdal bruk	1 932	-	200	-	120	
32 Hosanger	6 757	-	1 054	1 589	114	
33 Hammer	5 229	-	176	50	38	
34 Salhus fabrik	311	-	30	-	-	
35 Åasene	2 425	-	147	24	54	
36 Alversund	5 769	-	121	96	86	
37 Herle	5 964	-	252	20	87	
38 Manger	8 636	-	703	255	101	
39 Lindaas	13 742	-	424	696	97	
40 Masfjorden	5 408	-	58	128	114	
41 Røldal	1 444	-	1 619	-	72	
42 Ullensvang	10 107	-	264	15	312	
43 Eidfjord	2 093	-	14	61	30	
44 Ulvik	2 162	-	1 185	195	66	
45 Granvin	2 108	-	23	60	19	
46 Vikør	6 214	-	184	105	38	
47 Jondal	4 319	-	1 034	-	350	
48 Ævanger	4 604	-	5 791	189	162	
49 Voss	11 972	-	2 562	21	292	
50 Vossestrand	4 031	-	982	24	205	
Tilsammen		256 235	-	62 698	8 937	6 554
12. Nordre Bergenhus.						
1 Jostedalen	1 948	-	187	-	412	
2 Lyster	5 569	-	5 903	162	222	
3 Hafslø	4 541	-	13	240	71	

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen- sioner.	Kredsene.							Ialt.	Nr.
	Iøvrig.	Til- sammen.	Opførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av naturla- ydelser.		
-	585	5 409	-	-	-	-	380	5 789	12
-	235	14 752	-	-	-	-	250	15 002	13
-	23	4 950	-	-	-	-	-	4 950	14
-	2	1 389	-	-	-	-	-	1 389	15
-	566	9 785	-	-	-	-	-	9 785	16
-	122	17 259	-	-	-	-	-	17 259	17
50	2 906	20 352	-	-	-	-	-	20 352	18
-	178	914	-	-	-	-	-	914	19
49	261	6 300	-	-	-	-	426	6 726	20
-	257	3 772	-	-	-	-	-	3 772	21
-	128	13 652	-	-	-	-	900	14 552	22
607	4 116	22 762	-	-	30	30	-	22 792	23
-	310	2 050	-	-	-	-	-	2 050	24
-	2 319	12 942	-	-	-	-	-	12 942	25
-	795	3 857	-	-	-	-	-	3 857	26
-	102	10 552	-	-	-	-	200	10 752	27
312	408	2 833	-	-	-	-	-	2 833	28
-	116	10 449	-	-	1 155	1 155	120	11 724	29
-	590	2 692	-	-	-	-	-	2 692	30
-	200	2 452	-	-	-	-	-	2 452	31
-	-	9 514	-	-	-	-	-	9 514	32
-	107	5 600	-	-	400	400	650	6 650	33
-	314	655	-	-	-	-	-	655	34
-	42	2 692	-	-	300	300	250	3 242	35
-	11	6 083	-	-	994	994	277	7 354	36
-	17	6 340	-	-	-	-	650	6 990	37
-	11	9 706	-	-	-	-	500	10 206	38
-	384	15 293	-	-	155	155	2 951	18 399	39
-	195	5 903	-	-	-	-	1 185	7 088	40
-	222	3 357	506	-	224	730	50	4 137	41
-	210	10 908	517	72	1 830	2 419	178	13 500	42
-	364	2 562	-	-	-	-	-	2 562	43
-	365	3 973	240	-	-	240	148	4 361	44
-	974	3 179	-	-	-	-	-	3 179	45
-	773	7 314	-	-	434	434	189	7 937	46
-	516	6 219	-	-	140	140	222	6 581	47
-	132	10 878	802	-	788	1 590	20	12 488	48
-	296	15 143	427	60	2 418	2 905	254	18 302	49
-	-	5 242	192	12	670	874	180	6 296	50
1 018	22 484	357 926	2 739	290	10 843	13 872	11 790	383 588	
-	308	2 855	-	-	-	-	-	2 855	1
-	804	12 660	125	-	242	367	-	13 027	2
-	573	5 438	-	-	-	-	-	5 438	3

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Opførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Nordre Bergenhus (forts.).						
4	Aardal.....	2 951	-	121	207	70
5	Leerdal og Borgund.....	5 581	-	143	85	106
6	Sogndal.....	6 367	-	-	-	74
7	Aurland.....	4 256	-	32	370	30
8	Leikanger.....	4 259	-	170	-	-
9	Balestrand.....	4 448	-	347	48	90
10	Vik.....	5 897	-	47	42	66
11	Kirkebø.....	3 477	-	297	108	152
12	Lavik.....	2 559	-	459	80	-
13	Brekke.....	2 280	-	6	110	103
14	Gulen.....	7 210	-	43	423	37
15	Sulen.....	4 330	-	45	120	-
16	Hyllestad.....	5 348	-	-	-	259
17	Askvold.....	5 936	-	664	134	44
18	Ytre Holmedal.....	6 811	-	-	252	29
19	Indre Holmedal.....	6 297	-	3 481	90	-
20	Jølster.....	5 817	-	863	-	19
21	Førde.....	5 373	-	132	347	232
22	Nauddal.....	4 627	-	134	316	244
23	Vevring.....	2 630	-	2 361	250	77
24	Kinn.....	9 276	-	523	527	99
25	Bremanger.....	4 966	-	60	591	37
26	Selje.....	10 434	-	2 838	331	558
27	Daviken.....	7 061	-	302	155	45
28	Eid.....	4 839	-	638	383	92
29	Hornindalen.....	3 367	-	1 203	74	115
30	Gloppen.....	6 194	-	1 639	-	497
31	Breim.....	3 923	-	66	92	14
32	Indviklen.....	5 513	-	-	-	266
33	Stryn.....	4 818	-	-	65	35
	Tilsammen	169 033	-	22 717	5 602	4 095
13. Romsdal.						
1	Vannelven.....	5 057	-	-	-	20
2	Sande.....	4 017	-	-	36	3
3	Rovde.....	1 320	-	780	-	230
4	Herø.....	6 638	-	599	83	311
5	Ulstein.....	6 823	-	2 607	-	137
6	Vartdalstranden.....	1 928	-	631	-	162
7	Volden.....	8 254	-	1 339	54	774
8	Ørsten.....	4 712	-	2 443	34	204
9	Hjørundfjord.....	3 852	-	3 196	560	136
10	Sunnelven.....	3 639	-	786	-	198
11	Norddalen.....	3 935	-	-	-	103
12	Stranden.....	2 406	-	-	-	74

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

Skolevæsen
1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen-sioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Kredsene.					Ialt.	Nr.
			Opførelse eller ved-likehолдelse av skole-hus.	Leie av skole-lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.		
-	195	3 544	-	-	-	-	-	3 544	4
-	1 008	6 923	-	-	-	-	-	6 923	5
-	1 179	7 620	-	-	-	-	-	7 620	6
-	1 030	5 718	-	-	-	-	-	5 718	7
-	684	5 113	-	-	277	277	-	5 390	8
-	78	5 011	-	10	373	383	175	5 569	9
-	81	6 133	-	18	512	530	424	7 087	10
-	-	4 034	-	-	-	-	404	4 438	11
-	32	3 130	-	-	50	50	315	3 495	12
-	24	2 523	-	-	53	53	268	2 844	13
-	36	7 749	36	-	78	114	1 294	9 157	14
-	-	4 495	150	-	150	300	700	5 495	15
-	-	5 607	-	-	184	484	445	6 136	16
-	560	7 338	562	34	387	983	222	8 543	17
-	-	7 092	167	21	251	439	295	7 826	18
-	-	9 968	-	-	255	255	434	10 657	19
-	21	6 720	650	-	353	1 003	607	8 330	20
-	969	7 053	-	-	-	-	-	7 053	21
-	551	5 872	482	-	-	482	-	6 354	22
-	23	5 341	400	-	-	400	120	5 861	23
-	923	11 348	190	-	910	1 100	515	12 963	24
-	238	5 892	-	-	-	-	-	5 892	25
-	406	11 567	-	-	310	310	1 053	15 930	26
-	68	7 631	82	-	269	351	1 008	8 990	27
-	46	5 998	36	153	596	785	162	6 945	28
-	-	4 789	40	-	216	256	251	5 296	29
-	102	8 432	6	-	148	154	1 911	10 497	30
-	77	4 172	-	-	-	-	767	4 939	31
-	65	5 844	379	156	104	639	798	7 281	32
-	68	4 986	65	-	383	448	389	5 823	33
-	10 149	211 596	3 370	392	6 001	9 763	12 557	233 916	
-	1 917	6 994	554	30	398	982	574	8 550	1
-	146	4 202	623	-	-	623	770	5 595	2
-	-	2 280	475	-	-	475	240	2 995	3
30	85	7 746	886	68	219	1 123	1 435	10 304	4
-	122	9 689	1 179	59	413	1 651	1 918	13 258	5
-	5	2 726	100	18	50	168	255	3 149	6
-	1 172	11 593	91	-	924	1 015	588	13 196	7
-	648	8 041	-	-	567	567	120	8 728	8
22	105	7 871	-	-	255	255	139	8 265	9
-	6	4 629	661	60	289	1 010	522	6 161	10
-	194	4 232	349	-	361	710	275	5 217	11
-	754	3 234	600	-	396	996	190	4 420	12

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	Lønninger til lærere og lærer- inder.	1	2	3	4	5
			Indkjøp av lærer- jord.	Oppførelse eller vedlike- holdelse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Bøker og andre læremidler samt skole- inventar.	
Herreder, verker og bruk.							
13	Stordalen.....	1 218	-	-	-	-	15
14	Søkkelven.....	4 592	-	-	-	-	200
15	Ørskog	3 234	-	-	-	-	114
16	Skodje.....	3 222	-	30	-	-	223
17	Vatne.....	3 227	-	-	180	-	161
18	Borgund.....	13 521	-	-	-	-	332
19	Roald.....	1 836	-	216	-	-	39
20	Haram	5 370	-	-	-	-	-
21	Vestnes	4 398	-	196	-	-	209
22	Sylte	1 812	-	77	-	-	136
23	Vold	1 542	-	2	-	-	75
24	Eid	1 129	-	-	-	-	9
25	Grytten	3 175	-	132	261	-	220
26	Hen	1 882	-	190	121	-	248
27	Veø	5 153	-	-	-	-	61
28	Eresfjord og Vistdalen	3 390	-	126	-	-	6
29	Nesset	3 622	-	-	-	-	242
30	Bolsø	5 420	-	639	881	-	271
31	Frænen	4 391	-	295	-	-	214
32	Akerø.....	4 762	-	53	-	-	-
33	Sandø.....	1 852	-	233	-	-	65
34	Bud	4 036	-	-	682	-	149
35	Kornstad	2 332	-	-	-	-	49
36	Eide.....	2 525	-	74	-	-	142
37	Kvernes	1 338	-	-	-	-	-
38	Bremnes	5 393	-	-	-	-	176
39	Grip	436	-	39	-	-	43
40	Gjemnes	1 484	-	-	-	-	2
41	Øre	2 814	-	-	-	-	143
42	Frei	1 848	-	-	-	-	7
43	Strømsneset.....	2 521	-	-	492	-	95
44	Tingvold	5 182	-	-	400	-	276
45	Øksendalen	1 633	-	-	-	-	82
46	Sunddalen	3 293	-	333	95	-	111
47	Ulvundedeidet	846	-	75	42	-	131
48	Stangvik	3 778	-	407	178	-	397
49	Aasgaard	1 252	-	87	63	-	32
50	Surendalen	5 136	-	-	-	-	157
51	Rindalen	4 117	-	-	-	-	150
52	Aure	4 574	-	-	357	-	155
53	Valsøfjorden	1 354	-	63	60	-	157
54	Halse	2 105	-	17	40	-	91
55	Tusteren	2 472	-	159	-	-	95
56	Edø	5 381	-	-	-	-	282
Tilsammen		197 229	-	15 724	4 619	-	8 114

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Kredsene.									
Pen- sioner.	Iøvrig.	Til- sammen.	Oppførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av natural- ydelser.	Ialt.	Nr.
-	50	1 283	151	6	110	267	68	1 618	13
-	160	4 952	260	-	890	1 150	740	6 842	14
-	251	3 599	35	18	247	300	391	4 290	15
-	170	3 645	36	10	62	108	355	4 108	16
-	20	3 588	286	51	81	418	327	4 333	17
-	86	13 939	3 924	215	1 155	5 294	2 638	21 871	18
-	175	2 266	-	-	-	-	-	2 266	19
-	27	5 397	-	-	1 460	1 460	-	6 857	20
-	997	5 800	400	-	350	750	360	6 910	21
-	552	2 577	-	-	216	216	100	2 893	22
-	24	1 643	55	27	247	329	247	2 219	23
-	48	1 186	129	-	119	248	73	1 507	24
24	50	3 862	-	-	-	-	-	3 862	25
-	22	2 463	-	-	-	-	-	2 463	26
-	-	5 214	281	-	624	905	75	6 194	27
-	-	3 522	92	-	389	431	130	4 083	28
-	5	3 869	719	-	396	1 115	212	5 196	29
-	57	7 268	-	-	-	-	-	7 268	30
-	-	4 900	179	-	332	511	739	6 150	31
-	74	4 889	224	-	133	357	617	5 863	32
-	72	2 222	-	-	292	292	190	2 704	33
-	-	4 867	350	-	70	420	432	5 719	34
30	31	2 442	36	125	56	217	285	2 944	35
40	48	2 829	125	20	151	296	279	3 404	36
-	21	1 359	28	50	167	245	92	1 696	37
140	73	5 782	275	288	866	1 429	367	7 578	38
-	-	518	-	-	-	-	-	518	39
-	213	1 699	160	-	77	237	66	2 002	40
-	-	2 957	511	-	332	843	181	3 981	41
-	4	1 859	119	70	291	480	356	2 695	42
-	19	3 127	300	-	-	300	90	3 517	43
-	36	5 894	155	77	456	688	581	7 163	44
-	11	1 726	15	-	136	151	68	1 945	45
-	655	4 487	-	-	-	-	-	4 487	46
-	84	1 178	-	-	-	-	-	1 178	47
-	623	5 383	-	-	-	-	-	5 383	48
-	193	1 627	-	-	-	-	-	1 627	49
-	1 171	6 464	-	-	-	-	-	6 464	50
-	-	4 267	248	28	494	770	18	5 055	51
-	20	5 106	900	-	200	1 100	350	6 556	52
-	208	1 842	-	-	-	-	-	1 842	53
-	293	2 546	-	-	-	-	-	2 546	54
-	38	2 764	-	-	196	196	72	3 032	55
-	85	5 748	493	57	375	925	980	7 653	56
286	11 820	237 792	15 954	1 277	14 792	32 023	18 505	288 320	

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
14. Søndre Trondhjem.						
1 Osen.....	3 054	-	-	-	-	120
2 Roan	3 947	-	-	-	-	-
3 Stoksund	3 194	-	-	-	-	-
4 Aa	5 030	-	-	-	716	82
5 Jøssund	2 318	-	1 312	48	67	-
6 Nes	1 676	-	-	457	-	-
7 Bjugn	2 790	-	94	88	114	-
8 Skjørn	3 252	-	2 694	216	49	-
9 Frøen	10 099	389	991	305	529	-
10 Hitteren.....	5 689	-	-	510	149	-
11 Fillan	4 424	-	-	501	5	-
12 Hevne	7 810	-	407	93	116	-
13 Agdenes	2 909	-	55	191	550	-
14 Ørlandet	6 215	-	150	84	10	-
15 Rissen	5 229	-	11	500	185	-
16 Lensviken	1 885	-	11	355	11	-
17 Stadsbygden	2 627	-	692	-	98	-
18 Orkedalen	10 386	-	104	424	516	-
19 Meldalen	4 260	-	303	-	15	-
20 Rennebu	3 455	-	-	58	-	-
21 Opdal	8 187	-	822	54	320	-
22 Røros	10 406	-	1 328	105	342	-
23 Aalen	4 167	-	191	85	854	-
24 Holtålen	2 906	-	6	-	-	-
25 Singsaas	4 117	-	210	-	295	-
26 Budalen	1 259	-	-	-	-	-
27 Støren	8 510	-	4 045	132	326	-
28 Soknedalen	3 326	-	337	-	9	-
29 Horg	3 375	-	86	82	-	-
30 Hølandet	1 762	-	170	-	-	-
31 Flaa	1 361	-	2 786	-	-	-
32 Melhus.....	3 668	-	2 421	-	160	-
33 Børseskognen	2 094	-	-	36	-	-
34 Børsen	2 143	-	249	-	47	-
35 Gjetestranden	1 609	-	14	-	-	-
36 Buviken.....	1 535	-	73	-	13	-
37 Byneset	2 931	-	34	-	349	-
38 Leinstrand	2 126	-	599	32	180	-
39 Strinden	10 811	-	1 105	1 747	570	-
40 Malvik	4 954	-	4 816	289	245	-
41 Tiller	1 513	-	298	-	124	-
42 Klaibu	1 926	-	271	-	95	-
43 Selbu	6 954	-	260	851	206	-
44 Tydalen	1 593	-	35	-	54	-
Tilsammen		178 482	389	26 980	7 909	6 305

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Kredsene.									
Pen-sioner.	Iøvrig.	Til-sammen.	Opførelse eller ved-likehol-delse av skole-hus.	Leie av skole-lokalær.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til-sammen.	Antat penge-værdi av natural-ydelser.	Ialt.	Nr.
-	13	3 187	240	13	252	505	302	3 994	1
-	71	4 018	170	224	314	708	150	4 876	2
-	20	3 214	340	85	315	740	510	4 464	3
-	-	5 828	-	-	-	-	-	5 828	4
-	394	4 139	-	-	-	-	-	4 139	5
-	-	2 133	-	-	-	-	-	2 133	6
-	-	3 086	-	-	-	-	-	3 086	7
-	411	6 622	-	-	-	-	-	6 622	8
-	39	12 352	1 780	12	354	2 146	2 659	17 157	9
-	377	6 725	587	-	-	587	694	8 006	10
-	28	4 958	256	12	34	302	2 882	8 142	11
-	337	8 763	-	56	1 043	1 099	-	9 862	12
-	30	3 735	-	-	-	-	-	3 735	13
-	1 543	8 002	-	-	-	-	-	8 002	14
-	509	6 434	-	-	-	-	-	6 434	15
-	18	2 280	-	-	-	-	-	2 280	16
-	488	3 905	-	-	-	-	-	3 905	17
-	1 779	13 209	-	-	-	-	-	13 209	18
-	854	5 432	-	-	-	-	-	5 432	19
-	813	4 226	-	-	-	-	-	4 226	20
-	847	10 230	-	-	-	-	-	10 230	21
-	3 454	15 635	-	-	-	-	-	15 635	22
-	952	5 699	-	-	-	-	350	6 049	23
-	183	3 095	-	-	200	200	-	3 295	24
-	83	4 705	420	-	210	630	350	5 685	25
-	18	1 277	-	-	138	138	-	1 415	26
-	127	8 140	-	-	513	513	76	8 729	27
-	21	3 693	269	61	965	1 295	27	5 015	28
-	682	4 225	-	-	-	-	-	4 225	29
-	214	2 146	-	-	-	-	-	2 146	30
-	185	4 332	-	-	-	-	-	4 332	31
90	912	7 251	-	-	-	-	-	7 251	32
-	230	2 360	-	-	-	-	-	2 360	33
-	352	2 791	-	-	-	-	-	2 791	34
-	23	1 646	-	-	-	-	-	1 646	35
-	36	1 657	-	-	-	-	-	1 657	36
-	837	4 151	-	-	-	-	-	4 151	37
50	578	3 565	-	-	-	-	-	3 565	38
123	147	14 503	-	-	-	-	-	14 503	39
-	1 136	11 440	-	-	-	-	-	11 440	40
-	406	2 341	-	-	-	-	-	2 341	41
-	338	2 630	-	-	-	-	-	2 630	42
-	-	8 271	-	-	-	-	-	8 271	43
-	152	1 834	-	-	-	-	300	2 134	44
263	19 537	239 865	4 062	463	4 338	8 863	8 300	257 028	

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Herreder, verker og bruk.				
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
15. Nordre Trondhjem.						
1	Meraker	3 070	-	519	75	245
2	Hegre	4 128	-	533	768	33
3	Laanke	2 229	-	28	209	36
4	Stjørdalen	4 477	-	72	115	12
5	Skatval	2 926	720	50	271	26
6	Leksviken	4 691	-	718	24	-
7	Frosten	3 506	-	1 118	229	117
8	Aasen	3 076	-	646	-	205
9	Skogn	4 716	-	514	1 077	47
10	Levanger herred.....	3 475	-	150	-	250
11	Værdalen	10 581	-	878	2 441	85
12	Ytterøen	1 778	-	93	184	-
13	Mosviken	1 973	-	567	-	24
14	Verran	2 725	-	780	30	78
15	Inderøen	6 525	750	286	209	50
16	Sparbuen	5 192	-	319	1 050	206
17	Ogndalen	2 351	-	564	74	-
18	Egge	1 968	-	109	-	281
19	Beitstaden	5 496	-	-	-	8
20	Namdalseidet	2 656	-	191	-	230
21	Stod	4 802	-	1 330	141	212
22	Snaasen	4 101	-	1 597	92	291
23	Lierne	2 864	-	-	306	153
24	Grong	5 241	-	950	906	163
25	Heilandet	1 584	-	-	175	-
26	Overhallen	4 313	-	-	956	-
27	Vemundvik	686	-	-	-	-
28	Klingen	2 819	-	688	103	180
29	Fosnes	4 767	-	96	808	298
30	Flatanger	2 803	-	-	401	144
31	Nærø	2 915	-	-	622	50
32	Vikten	4 555	-	291	611	335
33	Leka	3 686	-	356	312	79
34	Kolvereid	3 424	-	763	821	139
35	Foldereid	1 800	-	48	6	84
	Tilsammen	127 899	1 470	14 204	13 016	4 061
16. Nordland.						
1	Bindalen	5 219	-	48	-	-
2	Brønnø	5 554	-	217	494	121
3	Vik	4 551	-	-	470	153
4	Vega	4 061	-	147	18	186
5	Velfjorden	1 978	-	11	273	11
6	Tjøtta	6 597	-	275	746	119
7	Vefsen	12 866	-	2 756	621	32
8	Hattfjelddalen	2 792	-	22	-	-

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

Skolevæsen
1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen- sioner.	Iøvrig.	Til- sammen.	Oppførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Kredsene.				Ialt.	Nr.
				Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av natural- ydelser.		
105	277	4 291	-	-	-	-	300	4 591	1
-	145	5 607	-	-	-	-	-	5 607	2
-	283	2 785	-	-	-	-	-	2 785	3
-	890	5 566	-	-	-	-	-	5 566	4
-	652	4 645	-	-	-	-	-	4 645	5
-	549	5 982	-	-	-	-	-	5 982	6
-	907	5 877	-	-	-	-	-	5 877	7
-	210	4 137	-	-	-	-	300	4 437	8
-	39	6 393	-	-	-	-	-	6 393	9
-	861	4 736	-	-	-	-	-	4 736	10
-	200	14 185	-	-	-	-	-	14 185	11
-	-	2 055	-	-	-	-	-	2 055	12
-	120	2 684	393	36	255	684	46	3 414	13
-	171	3 784	647	30	295	972	8	4 764	14
1 058	8 878	-	-	-	-	-	-	8 878	15
-	187	6 954	-	-	-	-	-	6 954	16
-	447	3 436	-	-	-	-	-	3 436	17
-	340	2 698	-	-	-	-	-	2 698	18
-	63	5 567	1 053	12	1 619	2 684	60	8 311	19
-	257	3 334	-	-	415	415	-	3 749	20
-	15	6 500	655	-	478	1 133	78	7 711	21
-	311	6 392	-	-	-	-	-	6 392	22
-	498	3 821	24	-	-	24	-	3 845	23
-	405	7 665	446	-	204	650	104	8 419	24
-	55	1 814	-	-	-	-	-	1 814	25
-	-	5 269	500	-	-	500	1 000	6 769	26
-	194	880	-	-	-	-	-	880	27
-	796	4 536	457	-	-	457	-	4 993	28
-	681	6 650	-	-	-	-	-	6 650	29
-	57	3 405	-	-	68	68	-	3 473	30
-	165	3 752	-	-	-	-	-	3 752	31
-	698	6 490	-	-	-	-	-	6 490	32
-	191	4 624	-	-	-	-	450	5 074	33
-	111	5 258	-	-	-	-	-	5 258	34
-	299	2 237	57	6	256	319	8	2 564	35
105	12 132	172 887	4 232	84	3 590	7 906	2 354	183 147	
-	62	5 329	1 355	218	989	2 562	670	8 561	1
-	528	6 914	-	-	-	-	-	6 914	2
-	295	5 469	-	-	-	-	-	5 469	3
-	402	4 814	-	-	-	-	140	4 954	4
-	145	2 418	-	-	-	-	150	2 568	5
-	311	8 048	-	-	-	-	300	8 348	6
-	391	16 866	890	-	300	1 190	160	18 216	7
20	425	3 259	-	-	-	-	-	3 259	8

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Herreder, verker og bruk.						
9	Alstahaug	2 831	-	106	301	-
10	Stamnes	5 055	-	-	811	203
11	Herø	5 849	-	675	370	-
12	Dønnes	2 654	-	371	40	17
13	Nesne	5 058	-	21	422	93
14	Hemnes	7 764	-	528	480	159
15	Mo	7 851	-	12 476	972	893
16	Lurø	4 342	-	132	675	75
17	Trænen	1 314	-	11	82	17
18	Røds	4 689	-	4 574	390	286
19	Melo	5 502	-	649	403	38
20	Gildeskaal	8 770	-	1 922	520	390
21	Beieren	4 047	-	147	640	454
22	Bodin	9 729	-	1 629	1 002	114
23	Skjerstad	3 644	-	69	283	106
24	Fauske	9 080	-	4 132	758	438
25	Salttdalen	6 034	-	8	-	81
26	Sørfolden	5 124	-	14	48	138
27	Nordfolden-Kjerringø	5 720	-	274	-	33
28	Steigen	5 598	-	473	-	292
29	Ledingen	2 965	-	347	187	39
30	Hammerø	6 171	102	390	494	184
31	Tysfjorden	5 198	-	146	777	167
32	Ankenes	7 717	-	1 190	162	373
33	Evenes	7 607	-	1 037	186	325
34	Lødingen	7 530	-	287	1 146	632
35	Vaagan	11 384	-	709	-	131
36	Gimsø	4 312	-	1 328	204	38
37	Borge	8 418	-	214	1 851	357
38	Buksnæs	9 698	-	1 041	144	56
39	Flakstad	6 290	-	1 405	393	365
40	Vær	3 136	-	3 871	91	247
41	Hadsel	17 149	-	1 361	194	966
42	Bø	7 734	-	186	560	233
43	Øksnes	4 858	-	229	415	-
44	Sortland	6 020	-	1 227	610	403
45	Dverberg	7 575	-	910	18	28
	Tilsammen	278 015	102	47 565	18 448	8 993
17. Tromsø.						
1	Kvæfjord	5 559	-	1 203	72	207
2	Trondenes	16 315	-	7 477	488	628
3	Bjarkø	4 195	-	160	73	186
4	Ibestad	18 142	-	747	373	308
5	Salangen	5 063	-	601	142	308

kredsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen- sioner.	Iøvrig.	Til- sammen.	Kredsene.					Ialt.	Nr.
			Opførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av naturnal- ydelser.		
100	725	3 963	-	-	-	-	-	3 963	9
	449	6 618	-	-	-	-	-	6 618	10
	893	7 787	-	-	-	-	-	7 787	11
	134	3 216	-	-	-	-	45	3 261	12
	117	5 711	-	-	-	-	-	5 711	13
	1 280	10 211	-	-	385	385	-	10 596	14
	765	22 957	-	-	-	-	100	23 057	15
70	18	5 309	250	-	20	270	106	5 685	16
	20	1 444	-	-	-	-	-	1 444	17
30	491	10 460	-	-	-	-	450	10 910	18
75	430	7 097	-	-	-	-	-	7 097	19
	80	11 682	-	-	-	-	1 600	13 282	20
	120	5 408	-	-	-	-	-	5 408	21
	979	13 453	-	-	-	-	250	13 703	22
	595	4 697	-	-	-	-	-	4 697	23
	2 225	16 633	-	-	-	-	150	16 783	24
	88	6 211	274	-	304	578	914	7 703	25
	49	5 373	-	-	-	-	1 500	6 873	26
	66	6 093	-	-	51	51	817	6 961	27
	786	7 149	-	-	-	-	350	7 499	28
	92	3 630	-	-	-	-	-	3 630	29
	767	8 108	-	-	-	-	-	8 108	30
	128	6 416	-	-	-	-	-	6 416	31
	2 077	11 519	-	-	-	-	-	11 519	32
	1 444	10 599	-	-	-	-	264	10 863	33
40	330	9 965	-	-	-	-	252	10 217	34
	5 002	17 226	-	-	-	-	-	17 226	35
	390	6 272	-	-	-	-	-	6 272	36
90	1 194	12 124	-	-	-	-	-	12 124	37
100	1 319	12 358	-	-	-	-	-	12 358	38
100	1 497	10 050	-	-	-	-	-	10 050	39
	51	7 396	-	-	-	-	-	7 396	40
	3 531	23 201	-	-	-	-	1 000	24 201	41
	2 058	10 766	-	-	-	-	-	10 766	42
	991	6 473	-	-	-	-	1 600	8 073	43
50	1 378	9 688	-	-	-	-	-	9 688	44
	828	9 359	115	-	470	585	1 425	11 369	45
675	35 941	389 739	2 884	218	2 519	5 621	12 243	407 603	
20	69	7 130	-	-	1 295	1 295	-	8 425	1
	1 979	26 887	-	-	590	590	732	28 209	2
	845	5 459	-	-	-	-	200	5 659	3
	1 257	15 826	-	-	1 800	1 800	530	18 156	4
	198	6 312	-	-	200	200	500	7 012	5

Tabel 2 (forts.). Herredskassernes, verkers og bruks samt

Nr.	L a n d s d e l e .	1	2	3	4	5
		Herreder, verker og bruk.				
		Lønninger til lærere og lærerinder.	Indkjøp av lærerjord.	Oppførelse eller vedlikeholdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.
Tromsø (forts.).						
6	Dyrø	2 917	-	868	15	-
7	Søreisen	3 977	-	501	65	127
8	Tranø	4 049	-	160	64	50
9	Berg	2 654	-	614	663	72
10	Torsken	2 379	-	217	492	-
11	Hillesø	3 265	-	1 867	484	137
12	Lenvikten	11 569	-	9	1 943	164
13	Maalselven	7 774	-	2 779	530	132
14	Bardo	3 822	-	-	-	207
15	Malangen	4 060	-	489	486	105
16	Balsfjorden	7 270	-	370	1 040	65
17	Tromsøsundet	12 102	-	6 676	1 423	668
18	Lyngen	8 558	-	1 268	1 251	399
19	Sørfjorden	1 983	-	91	230	36
20	Karlsø	2 931	-	1 736	258	37
21	Helgø	3 504	-	-	393	45
22	Skjervø	5 647	-	33	553	152
23	Nordreisen	3 804	-	20	163	159
24	Kvænangen	4 057	-	174	104	265
	Tilsammen	140 896	-	28 060	11 304	4 457
18. Finmarken.						
1	Kautokeino	1 732	-	1 070	-	290
2	Alten	7 386	-	-	400	18
3	Talvik	7 114	-	525	1 457	170
4	Loppen og Øksfjord	3 507	-	1 593	500	50
5	Hasvik	2 573	-	3 122	173	49
6	Hammerfest landsogn	2 877	-	1 648	636	96
7	Kvalsund	2 774	-	207	501	167
8	Maasø	5 028	-	232	665	94
9	Kjelvik	4 342	-	381	48	4
10	Kistrand	5 530	-	999	228	146
11	Karasjok	1 704	-	290	-	115
12	Lebesby	5 123	-	110	1 200	151
13	Tanen	8 024	-	1 210	2 283	121
14	Næsseby	3 442	-	683	48	166
15	Polmak	1 676	-	19	267	4
16	Nordvaranger	6 028	-	21	174	48
17	Sydvaranger	6 679	200	370	613	375
18	Vardø landsogn	4 380	-	300	760	7
	Tilsammen	79 919	200	12 780	9 953	2 071

redsenes utgifter til folkeskolevæsenet i rikets bygder.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Pen- oner.	Iøvrig.	Til- sammen.	Kredsene.					Ialt.	Nr.
			Opførelse eller ved- likehol- delse av skole- hus.	Leie av skole- lokaler.	Iøvrig.	Rubrik 9—11 til- sammen.	Antat penge- værdi av natural- ydelser.		
-	597	4 397	-	-	202	202	198	4 797	6
-	632	5 302	-	-	-	-	30	5 332	7
-	433	4 756	-	20	25	45	650	5 451	8
-	80	4 083	-	-	-	-	-	4 083	9
-	225	3 313	-	-	-	-	-	3 313	10
-	321	6 074	-	-	-	-	-	6 074	11
-	255	13 940	150	-	30	180	780	14 900	12
100	127	11 442	552	315	-	867	-	12 309	13
-	99	4 128	-	20	250	270	500	4 898	14
-	4	5 144	-	120	-	120	400	5 664	15
-	95	8 840	-	-	-	-	140	8 980	16
-	1 020	21 889	-	-	-	-	300	22 189	17
-	1 386	12 862	-	-	-	-	254	13 116	18
-	99	2 439	-	-	-	-	70	2 509	19
-	227	5 189	-	-	-	-	-	5 189	20
-	185	4 127	-	-	-	-	-	4 127	21
175	740	7 600	-	-	-	-	300	7 900	22
-	518	4 664	-	-	-	-	-	4 664	23
-	711	5 311	-	-	20	20	300	5 631	24
295	12 102	197 114	702	475	4 412	5 589	5 884	208 587	
-	281	3 373	-	-	-	-	-	3 373	1
-	1 870	9 674	-	-	-	-	-	9 674	2
-	143	9 409	-	-	-	-	400	9 809	3
-	248	5 898	-	-	-	-	-	5 898	4
-	609	6 526	-	-	-	-	-	6 526	5
-	640	5 897	-	-	-	-	-	5 897	6
-	250	3 899	-	-	-	-	-	3 899	7
-	1 408	7 427	-	-	334	334	84	7 845	8
-	530	5 305	-	-	-	-	-	5 305	9
-	785	7 688	-	-	-	-	200	7 788	10
-	347	2 456	-	-	-	-	-	2 456	11
-	369	6 953	-	-	-	-	-	6 953	12
-	440	12 078	-	-	-	-	-	12 078	13
-	623	4 962	-	-	-	-	-	4 962	14
-	64	2 030	-	-	-	-	-	2 030	15
-	1 031	7 302	-	-	660	660	200	8 162	16
-	24	8 261	-	-	-	-	-	8 261	17
-	1 106	6 553	-	-	-	-	-	6 553	18
-	10 768	115 691	-	-	994	994	884	117 569	

Tabel 3. Folkeskolevæsenets tilstand

Nr.	Byer.	1	2	3	4	5	6	7	8	
		Antal undervisningsberettigede børn efter sidste fortægnelse.				Antal børn i folkeskolen efter sidste indskrivning af elever.				
		Gutter.	Piker.	Tilsam-men.	Derav under 7 aar.	Gutter.	Piker.	Tilsam-men.	Derav under 7 aar.	
Oversigt.										
<i>I. Samtlige byer.</i>		53 336	52 303	105 639	6 939	44 275	43 566	87 841	5 078	
<i>II. Byerne stiftsvis.</i>										
1	Kristiania	28 049	27 400	55 449	3 236	23 340	22 923	46 263	2 735	
2	Hamar	1 191	1 227	2 418	150	1 002	1 012	2 014	142	
3	Kristiansand	10 257	9 897	20 154	1 501	8 673	8 471	17 144	1 104	
4	Bergen.....	6 744	6 779	13 523	913	5 581	5 543	11 124	585	
5	Trondhjem.....	4 791	4 709	9 500	703	3 831	3 739	7 570	342	
6	Tromsø	2 304	2 291	4 595	436	1 848	1 878	3 726	170	
	Tilsammen	53 336	52 303	105 639	6 939	44 275	43 566	87 841	5 078	
	I 1900	48 760	47 594	96 354	6 033	39 117	38 186	77 303	4 474	
<i>III. Byerne amtsvis.</i>										
1	Smaalenene	3 960	3 894	7 854	538	3 324	3 252	6 576	429	
2	Akershus	268	274	542	26	238	235	473	18	
3	Kristiania by	17 857	17 360	35 217	1 895	14 646	14 445	29 091	1 582	
4	Buskerud	2 784	2 766	5 550	390	2 418	2 345	4 763	321	
5	Jarlsberg og Larvik.....	3 180	3 106	6 286	387	2 714	2 646	5 360	385	
6	Kristians	527	534	1 061	74	485	483	968	67	
7	Hedemarken	664	693	1 357	76	517	529	1 046	75	
8	Bratsberg.....	2 214	2 164	4 378	280	1 940	1 892	3 832	214	
9	Nedenes.....	1 909	1 794	3 703	206	1 643	1 588	3 231	195	
10	Lister og Mandal.....	2 042	1 965	4 007	359	1 668	1 620	3 288	235	
11	Stavanger	4 092	3 974	8 066	656	3 422	3 371	6 793	460	
12	Søndre Bergenhus	5 842	5 881	11 723	771	4 704	4 645	9 349	489	
13	Nordre Bergenhus	102	111	213	13	89	92	181	11	
	Av Romsdals amt.....	800	787	1 587	129	788	806	1 594	85	
14	Romsdal	1 975	1 824	3 799	209	1 811	1 747	3 558	159	
	Av Romsdals amt.....	1 175	1 037	2 212	80	1 023	941	1 964	74	
15	Søndre Trondhjem	3 141	3 196	6 337	551	2 410	2 383	4 793	216	
16	Nordre Trondhjem	475	476	951	72	398	415	813	52	
17	Nordland.....	883	898	1 781	146	748	731	1 479	81	
18	Tromsø	784	763	1 547	198	592	660	1 252	40	
19	Finmarken.....	637	630	1 267	92	508	487	995	49	
	Tilsammen	53 336	52 303	105 639	6 939	44 275	43 566	87 841	5 078	

i rikets kjøpstæder og ladesteder.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Nr.
Antal børn over 7 aar, som fik undervisning utenfor folkeskolen.			Antal børn over 7 aar, som ikke fik nogen undervisning.			Antal børn, som deltok i den frivillige under-visning.			
7 843	7 366	15 209	204	204	408	7 890	9 767	17 657	
4 193	3 877	8 070	85	79	164	852	2 095	2 947	1
187	198	385	2	4	6	262	379	641	2
1 414	1 179	2 593	38	36	74	2 922	2 979	5 901	3
994	1 172	2 166	51	56	107	2 416	2 756	5 172	4
711	662	1 373	12	16	28	1 351	1 454	2 805	5
344	278	622	16	13	29	87	104	191	6
7 843	7 366	15 209	204	204	408	7 890	9 767	17 657	
8 020	7 895	15 915	259	293	552	3 429	4 659	8 088	
439	472	911	17	6	23	421	166	587	1
23	20	43	3	4	7	23	20	43	2
3 017	2 697	5 714	50	49	99	-	1 130	1 130	3
331	375	706	7	7	14	107	283	390	4
383	313	696	8	13	21	301	496	797	5
40	34	74	1	2	3	194	231	425	6
147	164	311	1	2	3	68	148	216	7
274	215	489	4	5	9	272	322	594	8
251	202	453	10	10	20	373	412	785	9
231	152	388	8	5	13	793	768	1 561	10
658	610	1 268	16	16	32	1 484	1 477	2 961	11
916	1 077	1 993	47	52	99	2 379	2 724	5 103	12
2	5	7	1	1	2	8	10	18	13
76	90	166	3	3	6	29	22	51	
225	193	418	8	11	19	95	166	261	14
149	103	252	5	8	13	66	144	210	
494	515	1 009	6	7	13	1 238	1 274	2 512	15
68	44	112	1	1	2	47	36	83	16
78	86	164	-	3	3	-	-	-	17
173	78	251	10	7	17	63	75	138	18
93	114	207	6	3	9	24	29	53	19
7 843	7 366	15 209	204	204	408	7 890	9 767	17 657	

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstand

	18	19	20	21	22	23
Byer.	Antal børn, som fik fuldstændig særskilt undervisning i særegne klasser.			Antal klasser.		
	Gutter.	Piker.	Til- sammen.	Gutte- klasser.	Pike- klasser.	Klasser for begge kjøn.
Oversigt.						
I. Samtlige byer.	513	326	839	950	934	856
II. Byerne stiftsvis.						
1 Kristiania	366	227	593	496	489	390
2 Hamar	4	2	6	-	-	63
3 Kristiansand	25	6	31	170	165	239
4 Bergen	90	69	159	163	159	27
5 Trondhjem	25	22	47	90	87	71
6 Tromsø	3	-	3	31	34	66
Tilsammen	513	326	839	950	934	856
I 1900	582	224	806	979	945	598
III. Byerne amtsvis.						
1 Smaalenene	9	-	9	76	75	52
2 Akershus	-	-	-	-	-	18
3 Kristiania by	335	227	562	337	332	165
4 Buskerud	21	-	21	49	48	46
5 Jarlsberg og Larvik	1	-	1	34	34	109
6 Kristians	4	2	6	-	-	32
7 Hedemarken	-	-	-	-	-	31
8 Bratsberg	1	-	1	44	40	42
9 Nedenes	12	6	18	26	24	60
10 Lister og Mandal	-	-	-	8	11	93
11 Stavanger	12	-	12	92	90	44
12 Søndre Bergenhus	90	69	159	139	135	16
13 Nordre Bergenhus	-	-	-	-	-	6
Av Romsdals amt	-	-	-	24	24	5
14 Romsdal	11	9	20	40	38	39
Av Romsdals amt	11	9	20	16	14	34
15 Søndre Trondhjem	14	13	27	74	73	6
16 Nordre Trondhjem	-	-	-	-	-	31
17 Nordland	-	-	-	12	13	28
18 Tromsø	-	-	-	14	16	10
19 Finnmarken	3	-	3	5	5	28
Tilsammen	513	326	839	950	934	856

i rikets kjøpstæder og ladesteder.

Skolevæsen
1905.

24	25	26	27	28	29	30	
Antal klasser med over 40 børn.	Gjennem- snitlig antal elever i aarets løp.	Antal skoledage, hvor samtlige skolesøkende børn skulde ha søkt skolen i aarets løp.	Antal forsømte skoledage for samtlige skolesøkende børn tilsammen.				Nr.
			Paa grund av sygdom.	Av anden gyldig grund.	Uten gyldig grund.	Til- sammen.	
53	85 426	19 757 440	831 500	191 336	75 624	1 098 460	
32	45 148	10 413 166	429 258	79 268	38 273	546 799	1
1	1 942	457 259	14 256	2 988	1 039	18 283	2
4	16 619	3 869 340	177 870	54 950	13 217	246 037	3
9	10 774	2 530 368	103 914	23 977	6 777	134 668	4
3	7 313	1 665 191	69 303	16 762	5 240	91 305	5
4	3 630	822 116	36 899	13 391	11 078	61 368	6
53	85 426	19 757 440	831 500	191 336	75 624	1 098 460	
18	74 712	17 227 791	810 946	220 037	112 934	1 143 917	
4	6 430	1 506 000	56 370	14 230	4 923	75 523	1
-	449	101 314	3 814	1 110	324	5 248	2
27	28 442	6 513 218	286 693	40 517	21 885	349 095	3
1	4 644	1 079 521	32 674	11 381	3 071	47 126	4
-	5 183	1 213 113	49 707	12 030	8 070	69 807	5
-	928	214 805	5 727	654	465	6 846	6
1	1 014	242 454	8 529	2 334	574	11 437	7
2	3 731	856 797	39 727	11 647	3 833	55 207	8
2	3 155	750 811	38 993	12 709	4 846	56 548	9
-	3 211	766 858	39 039	12 705	1 941	53 685	10
-	6 522	1 494 874	60 111	17 889	2 597	80 597	11
-	9 162	2 142 240	86 744	19 811	6 126	112 681	12
-	171	43 440	1 754	533	13	2 300	13
9	1 441	344 688	15 416	3 633	638	19 687	
12	3 390	761 285	38 343	8 490	1 933	48 766	14
3	1 949	416 597	22 927	4 857	1 295	29 079	
-	4 575	1 070 891	40 397	10 545	2 901	53 843	15
-	789	177 703	5 979	1 360	1 044	8 383	16
1	1 458	330 236	15 670	4 737	3 053	23 460	17
-	1 197	279 293	13 825	4 199	3 847	21 871	18
3	975	212 587	7 404	4 455	4 178	16 037	19
53	85 426	19 757 440	831 500	191 336	75 624	1 098 460	

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstand

Nr.	Byer.	31	32	33	34	35	36
		Antal lærere i fuldstændig post.	Antal lærerinder i fuldstændig post.	Løn for lærere i fuldstændig post.	Løn for lærerinder i fuldstændig post.	Høieste.	Laveste.
Oversigt.							
	I. Samtlige byer.	804	1 546	4 700	800	1 800	600
	II. Byerne stiftsvis.						
1	Kristiania	359	872	4 700	900	1 650	700
2	Hamar	27	29	2 400	1 100	1 325	800
3	Kristiansand	191	272	3 600	850	1 450	600
4	Bergen	106	192	4 000	1 100	1 600	750
5	Trondhjem	81	135	3 700	800	1 800	760
6	Tromsø	40	46	2 660	1 000	1 200	700
	Tilsammen	804	1 546	4 700	800	1 800	600
	I 1900	745	1 388	4 700	720	1 650	600
	III. Byerne amtsvis.						
1	Smaalenene	50	106	2 200	1 200	1 250	900
2	Akershus	7	5	1 600	900	1 000	750
3	Kristiania by	203	604	4 700	1 400	1 650	900
4	Buskerud	40	75	2 300	1 200	1 400	800
5	Jarlsberg og Larvik	59	82	2 400	900	1 400	700
6	Kristians	14	15	2 100	1 300	1 325	800
7	Hedemarken	13	14	2 400	1 100	1 300	900
8	Bratsberg	44	50	3 600	1 000	1 450	700
9	Nedenes	39	47	2 200	1 000	1 300	650
10	Lister og Mandal	37	56	2 600	1 200	1 300	650
11	Stavanger	71	119	2 100	850	1 200	600
12	Søndre Bergenhus	89	165	4 000	1 400	1 600	1 000
13	Nordre Bergenhus	2	2	1 200	1 100	750	750
	Av Romsdals amt	15	25	2 150	1 200	1 100	800
14	Romsdal	35	56	2 150	800	1 200	800
	Av Romsdals amt	20	31	2 000	800	1 200	800
15	Søndre Trondhjem	49	92	3 700	1 300	1 800	900
16	Nordre Trondhjem	12	12	3 000	1 000	1 100	700
17	Nordland	18	23	2 660	1 000	1 150	700
18	Tromsø	9	9	2 000	1 200	1 200	800
19	Finmarken	13	14	1 900	1 200	1 200	800
	Tilsammen	804	1 546	4 700	800	1 800	600

rikets kjøpstæder og ladesteder.

Skolevæsen
1905.

37	38	39	40	41	42	
Utgifter.						
Lønninger.	Oppførelse og vedlike- holdelse av skolehus,	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.	Iøvrig.	Tilsammen.	Nr.
3 599 839	397 510	14 759	134 779	730 763	4 877 650	
1 931 862	96 519	9 220	82 109	436 657	2 556 367	1
85 511	5 154	722	2 007	9 726	103 120	2
623 233	49 659	2 810	28 400	80 112	784 214	3
497 953	13 815	1 688	12 174	107 511	633 141	4
319 316	206 721	-	4 835	68 475	599 347	5
141 964	25 642	319	5 254	28 282	201 461	6
3 599 839	397 510	14 759	134 779	730 763	4 877 650	
3 222 529	617 765	19 051	143 460	701 106	4 733 877	
236 337	2 370	345	6 475	30 677	276 204	1
14 569	53	125	378	1 335	16 460	2
1 289 331	62 858	8 750	60 200	367 888	1 789 027	3
180 107	23 442	-	8 738	13 902	226 189	4
211 518	7 796	-	6 318	22 855	248 487	5
41 659	3 711	-	1 070	5 171	51 611	6
43 852	1 443	722	937	4 555	51 509	7
135 107	7 506	1 115	2 324	19 305	165 357	8
112 185	3 272	1 057	4 068	11 778	132 360	9
131 303	2 661	-	9 292	12 819	156 075	10
244 638	36 220	638	12 716	36 210	330 422	11
444 728	12 120	-	10 880	97 713	565 431	12
3 875	300	-	55	710	4 940	13
49 350	1 405	1 688	1 239	9 088	62 770	
118 936	95 643	1 688	2 385	18 366	237 018	14
69 586	94 238	-	1 146	9 278	174 248	
217 542	110 130	-	2 785	53 520	383 977	15
32 188	2 353	-	904	5 677	41 122	16
58 252	1 341	-	1 657	11 017	72 267	17
37 055	1 425	319	1 589	9 051	49 439	18
46 657	22 876	-	2 008	8 214	79 755	19
3 599 839	397 510	14 759	134 779	730 763	4 877 650	

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstand

Nr.	Byer.	1	2	3	4	5	6	7	8
		Antal undervisningsberettigede børn efter sidste fortægnelse.				Antal børn i folkeskolen efter sidste inndskrivning av elever.			
IV. De enkelte byer.									
1	Fredrikshald	1 064	1 056	2 120	104	900	867	1 767	61
2	Sarpsborg	655	677	1 332	146	536	551	1 087	112
3	Fredrikstad	1 352	1 274	2 626	173	1 140	1 088	2 228	146
4	Moss	889	887	1 776	115	748	746	1 494	110
5	Son	55	70	125	4	49	58	107	4
6	Hølen	16	8	24	1	16	8	24	1
7	Drøbak	197	196	393	21	173	169	342	13
8	Kristiania	17 857	17 360	35 217	1 895	14 646	14 445	29 091	1 582
9	Hønefoss	214	197	411	29	198	178	376	27
10	Drammen	1 995	2 023	4 118	309	1 680	1 678	3 358	242
11	Kongsberg	575	546	1 121	52	540	489	1 029	52
12	Svelvik	98	85	183	15	96	84	180	15
13	Holmestrand	192	171	363	31	186	152	338	50
14	Horten	871	848	1 719	101	702	646	1 348	82
15	Aasgaardstrand	25	38	63	-	22	36	58	-
16	Tønsberg	703	753	1 456	79	588	654	1 242	90
17	Sandefjord	395	369	764	53	339	324	663	53
18	Larvik	896	842	1 738	108	781	750	1 531	95
19	Lillehammer	241	237	478	20	208	211	419	19
20	Gjøvik	286	297	583	54	277	272	549	48
21	Kongsvinger	123	125	248	11	105	106	211	11
22	Hamar	541	568	1 109	65	412	423	835	64
23	Kragerø	419	438	857	115	360	331	691	51
24	Brevik	174	199	373	29	152	184	336	29
25	Porsgrund	410	383	793	35	361	351	712	35
26	Skien	1 044	999	2 043	93	901	883	1 784	82
27	Langesund	117	111	228	2	117	109	226	11
28	Stathelle	50	34	84	6	49	34	83	6
29	Risør	415	386	801	52	358	355	713	52
30	Tvedstrand	157	144	301	12	119	133	252	12
31	Lillesand	101	128	229	16	89	112	201	15
32	Arendal	1 005	925	1 930	100	881	796	1 677	90
33	Grimstad	231	211	442	26	196	192	388	26
34	Kristiansand	1 395	1 365	2 760	291	1 098	1 076	2 174	176
35	Mandal	327	299	626	35	307	276	583	35
36	Farsund	151	146	297	13	118	126	244	9
37	Flekkefjord	169	155	324	20	145	142	287	15
38	Sogndal	39	37	76	10	37	36	73	10
39	Egersund	273	262	535	28	216	224	440	27
40	Sandnes	213	189	402	43	192	179	371	43
41	Stavanger	2 677	2 608	5 285	405	2 146	2 092	4 238	262
42	Skudeneshavn	103	95	198	11	103	92	195	8
43	Kopervik	113	107	220	5	110	104	214	5
44	Haugesund	674	676	1 350	154	618	644	1 262	105

rikets kjøpstæder og ladesteder.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Nr.
140	165	305	4	1	5	10	6	16	1
69	72	141	6	3	9	-	-	-	2
192	170	362	7	2	9	411	160	571	3
38	65	103	-	-	-	-	-	-	4
1	-	1	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
22	20	42	3	4	7	23	20	43	7
3 017	2 697	5 714	50	49	99	-	1 130	1 130	8
16	19	35	-	-	-	95	90	185	9
264	315	579	7	7	14	-	180	180	10
51	41	92	-	-	-	12	13	25	11
1	1	2	1	-	1	45	46	91	12
19	24	43	-	1	1	43	55	98	13
93	61	154	1	4	5	54	112	166	14
3	2	5	-	-	-	-	-	-	15
112	90	202	4	5	9	159	236	395	16
56	45	101	-	-	-	-	-	-	17
99	90	189	2	3	5	-	47	47	18
32	26	58	1	1	2	64	113	177	19
8	8	16	-	1	1	130	118	248	20
18	19	37	1	2	3	49	62	111	21
129	145	274	-	-	-	19	86	105	22
48	42	90	-	-	-	181	193	374	23
21	15	36	1	-	1	41	77	118	24
49	32	81	-	-	-	50	52	102	25
141	111	252	2	5	7	-	-	-	26
15	15	30	-	-	-	-	-	-	27
-	-	-	1	-	1	-	-	-	28
57	31	88	1	-	1	187	193	380	29
38	11	49	-	-	-	22	33	55	30
11	15	26	1	1	2	28	48	76	31
110	126	236	8	9	17	34	31	65	32
35	19	54	-	-	-	102	107	209	33
155	99	254	6	4	10	561	539	1 100	34
20	23	43	-	-	-	140	146	286	35
30	16	46	2	1	3	41	39	80	36
26	14	40	-	-	-	51	44	95	37
2	1	3	-	-	-	18	13	31	38
56	37	93	1	1	2	77	77	154	39
33	25	58	1	1	2	-	-	-	40
517	503	1 020	14	13	27	1 182	1 165	2 347	41
-	-	-	-	-	-	15	15	30	42
3	3	6	-	-	-	9	10	19	43
47	41	88	-	1	1	183	197	380	44

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstand

Nr.	Byer.	18	19	20	21	22	23
		Antal børn, som fik fuldstændig særskilt undervisning i særegne klasser.			Antal klasser.		
		Gutter.	Piker.	Til- sammen.	Gutte- klasser.	Pike- klasser.	Klasser for begge kjøn.
IV. De enkelte byer.							
1	Fredrikshald	-	-	-	23	22	6
2	Sarpsborg	-	-	-	14	15	5
3	Fredrikstad	-	-	-	34	33	6
4	Moss	9	-	9	5	5	35
5	Søn	-	-	-	-	-	4
6	Hølen	-	-	-	-	-	2
7	Drøbak	-	-	-	-	-	12
8	Kristiania	335	227	562	337	332	165
9	Hønefoss	-	-	-	-	-	13
10	Drammen	21	-	21	49	48	1
11	Kongsberg	-	-	-	-	-	32
12	Svelviken	-	-	-	-	-	7
13	Holmestrand	1	-	1	-	-	13
14	Horten	-	-	-	-	-	43
15	Aasgaardstrand	-	-	-	-	-	3
16	Tønsberg	-	-	-	20	20	1
17	Sandefjord	-	-	-	-	-	21
18	Larvik	-	-	-	14	14	21
19	Lillehammer	-	-	-	-	-	13
20	Gjøvik	4	2	6	-	-	19
21	Kongsvinger	-	-	-	-	-	7
22	Hamar	-	-	-	-	-	24
23	Kragerø	-	-	-	4	4	13
24	Brevik	-	-	-	-	-	13
25	Porsgrund	-	-	-	12	11	2
26	Skien	-	-	-	28	25	4
27	Langesund	1	-	1	-	-	7
28	Stathelle	-	-	-	-	-	3
29	Risør	-	-	-	-	-	22
30	Tvedstrand	-	-	-	-	-	9
31	Lillesand	-	-	-	-	-	7
32	Arendal	12	6	18	19	17	22
33	Grimstad	-	-	-	7	7	-
34	Kristiansand	-	-	-	-	3	67
35	Mandal	-	-	-	8	8	5
36	Farsund	-	-	-	-	-	9
37	Flekkefjord	-	-	-	-	-	12
38	Sogndal	-	-	-	-	-	4
39	Egersund	-	-	-	7	7	4
40	Sandnes	-	-	-	3	3	6
41	Stavanger	-	-	-	61	59	15
42	Skudeneshavn	-	-	-	-	-	7
43	Kopervik	-	-	-	-	-	7
44	Haugesund	12	-	12	21	21	1

rikets kjøpstæder og ladesteder.

24	25	26	27	28	29	30	
Antal klasser med over 40 børn.	Gjennem- snitlig antal elever i aarets løp.	Antal skoledage, hvor samtlige skolesøkende børn skulde ha søkt skolen i aarets løp.	Antal forsømte skoledage for samtlige skolesøkende børn tilsammen.				Nr.
			Paa grund av sygdom.	Av anden gyldig grund.	Uten gyldig grund.	Til- sammen.	
3	1 721	402 730	18 099	1 562	195	19 856	1
-	1 043	239 846	9 815	2 699	565	13 079	2
-	2 213	526 270	19 519	6 669	2 178	28 366	3
1	1 453	337 154	8 937	3 300	1 985	14 222	4
-	106	22 709	1 105	206	145	1 456	5
-	25	5 506	279	85	9	373	6
-	318	73 099	2 430	819	170	3 419	7
27	28 442	6 513 218	286 693	40 517	21 885	349 095	8
-	363	90 240	2 351	405	17	2 773	9
1	3 290	774 958	23 651	8 129	2 674	34 454	10
-	991	214 323	6 672	2 847	380	9 899	11
-	177	40 586	1 698	1 105	607	3 410	12
-	332	78 779	4 612	474	66	5 152	13
-	1 331	320 508	14 619	4 119	524	19 262	14
-	58	13 920	382	220	21	623	15
-	1 173	264 961	9 456	1 159	206	10 821	16
-	641	144 225	4 674	1 296	251	6 221	17
-	1 471	350 134	14 266	3 657	6 395	24 318	18
-	408	95 010	1 639	164	9	1 812	19
-	520	119 795	4 088	490	456	5 034	20
1	203	47 814	1 960	605	419	2 984	21
-	811	194 640	6 569	1 729	155	8 453	22
2	682	158 224	9 912	4 565	1 246	15 723	23
-	334	76 614	2 056	979	234	3 269	24
-	696	157 837	6 402	1 346	246	7 994	25
-	1 723	398 013	18 714	3 511	1 208	23 433	26
-	213	48 990	2 313	1 061	872	4 246	27
-	83	17 119	330	185	27	542	28
-	701	166 137	9 321	2 991	505	12 817	29
1	260	62 367	3 592	1 875	171	5 638	30
-	186	43 861	2 149	576	59	2 784	31
1	1 622	389 280	21 468	6 634	4 011	32 113	32
-	386	89 166	2 463	633	100	3 196	33
-	2 107	504 368	26 896	11 070	1 818	39 784	34
-	585	140 112	7 118	1 124	48	8 290	35
-	238	53 498	1 962	175	6	2 143	36
-	281	68 880	3 063	336	69	3 468	37
-	73	16 981	1 639	710	478	2 827	38
-	434	97 264	4 367	949	235	5 551	39
-	329	76 986	3 192	682	93	3 967	40
-	4 060	925 517	39 162	11 359	1 018	51 539	41
-	194	46 800	1 779	489	613	2 881	42
-	214	47 318	1 333	984	98	2 415	43
-	1 218	284 008	8 639	2 716	62	11 417	44

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstand

Nr.	Byer.	31	32	33	34	35	36
		Antal lærere i fuldstændig post.	Antal lærerinder i fuldstændig post.	Løn for lærere i fuldstændig post.	Løn for lærerinder i fuldstændig post.	Høieste.	Laveste.
IV. De enkelte byer.							
1	Fredrikshald	13	28	2 200	1 300	1 250	950
2	Sarpsborg	8	16	1 800	1 200	1 150	900
3	Fredrikstad	17	40	2 100	1 400	1 200	1 000
4	Moss	12	22	2 200	1 300	1 200	900
5	Søn	2	1	1 600	900	750	750
6	Holen	1	-	900	900	-	-
7	Drobak	4	4	1 300	1 100	1 000	800
8	Kristiania	203	604	4 700	1 400	1 650	900
9	Hønefoss	5	5	1 700	1 200	1 200	800
10	Drammen	24	60	2 300	1 350	1 400	850
11	Kongsberg	11	10	2 200	1 300	1 100	800
12	Svelvik	3	3	1 800	900	900	700
13	Holmestrand	5	5	2 200	1 400	1 400	900
14	Horten	17	18	2 400	1 300	1 200	900
15	Aasgaardstrand	1	1	1 150	1 150	750	750
16	Tønsberg	13	21	2 400	1 400	1 300	900
17	Sandefjord	6	9	2 000	1 650	1 100	850
18	Larvik	14	25	2 200	1 350	1 350	1 050
19	Lillehammer	5	6	2 000	1 600	1 325	975
20	Gjøvik	9	9	2 100	1 300	1 150	800
21	Kongsvinger	3	3	1 900	1 100	1 100	900
22	Hamar	10	11	2 400	1 200	1 300	1 060
23	Kragerø	7	10	3 600	1 200	1 200	800
24	Brevik	6	4	1 200	1 000	850	700
25	Porsgrunn	9	10	2 000	1 400	1 200	900
26	Skien	17	23	2 400	1 350	1 450	950
27	Langesund	4	2	1 300	1 000	850	750
28	Søthelle	1	1	1 200	1 200	700	700
29	Risør	7	12	2 000	1 200	1 000	800
30	Tvedstrand	4	4	1 850	1 000	800	650
31	Lillesand	3	2	1 500	1 200	900	900
32	Arendal	19	23	2 200	1 200	1 300	850
33	Grimstad	6	6	1 700	1 300	1 000	700
34	Kristiansand	23	40	2 600	1 200	1 300	800
35	Mandal	7	8	1 600	1 200	900	700
36	Farsund	3	4	1 600	1 300	1 000	800
37	Flekkefjord	4	4	1 900	1 200	900	650
38	Sogndal	2	1	1 350	1 050	700	650
39	Egersund	6	8	2 100	1 100	850	650
40	Sandnes	4	5	1 600	1 300	850	700
41	Stavanger	42	78	2 000	1 200	1 100	700
42	Skudeneshavn	3	3	1 750	1 000	790	600
43	Kopervik	3	3	1 200	850	650	620
44	Haugesund	11	21	2 000	1 300	1 200	800

rikets kjøpstæder og ladesteder.

Skolevæsen
1905.

37	38	39	40	41	42	
Utgifter.						
Lønninger.	Oppførelse og vedlike- holdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre læremidler samt skoleinventar.	Iøvrig.	Tilsammen.	Nr.
56 645	1 518	-	383	13 304	71 805	1
36 216	-	345	1 720	1 881	40 162	2
96 149	-	-	2 986	6 266	105 401	3
47 327	852	-	1 431	9 226	58 836	4
3 286	-	125	-	55	3 946	5
1 210	53	-	8	44	1 315	6
10 073	-	-	370	756	11 199	7
1 289 331	62 858	8 750	60 200	367 888	1 789 027	8
15 133	577	-	115	1 127	16 952	9
130 970	18 563	-	4 442	8 594	162 569	10
34 004	4 302	-	4 181	4 181	46 668	11
6 600	81	-	-	740	7 421	12
15 923	114	-	419	1 300	17 756	13
43 700	2 136	-	1 692	4 613	52 141	14
1 905	101	-	47	297	2 280	15
58 609	2 218	-	1 706	4 512	67 045	16
23 807	3 146	-	145	1 571	28 669	17
60 974	-	-	2 309	9 892	73 175	18
17 360	728	-	355	2 364	20 807	19
24 299	2 983	-	715	2 807	30 804	20
7 917	-	-	300	995	9 212	21
35 935	1 443	722	637	3 560	42 297	22
24 618	810	-	247	5 224	30 894	23
9 600	170	-	332	1 576	11 678	24
27 338	707	-	-	3 289	31 334	25
65 388	5 713	1 115	1 688	7 050	80 954	26
6 268	-	-	-	1 841	8 109	27
1 900	106	-	57	325	2 388	28
24 653	460	-	1 332	2 607	29 052	29
8 700	54	239	-	1 172	10 165	30
6 140	241	-	162	284	6 827	31
58 442	1 944	818	1 904	5 358	68 466	32
14 250	573	-	670	2 357	17 850	33
95 598	1 642	-	5 360	8 879	111 479	34
17 402	753	-	762	1 644	20 561	35
8 397	-	-	2 983	1 265	12 645	36
9 906	266	-	187	1 031	11 390	37
3 075	139	-	105	142	3 461	38
16 909	289	-	82	1 123	18 408	39
9 872	600	-	532	2 017	13 021	40
162 338	2 154	438	10 002	23 358	198 290	41
5 353	667	-	-	300	6 320	42
5 471	41	-	169	731	6 412	43
41 620	32 330	200	1 826	8 539	84 515	44

Tabel 8 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstan

Nr.	Byer.	Antal undervisningsberettigede børn efter sidste fortegnelse.				Antal børn i folkeskolen efter sidste indskrivning af elever.				
		Gutter.	Piker.	Tilsam-men.	Deraf under 7 aar.	Gutter.	Piker.	Tilsam-men.	Deraf under 7 aar.	
45	Bergen	5 842	5 881	11 723	771	4 704	4 645	9 349	489	
46	Florø	102	111	213	13	89	92	181	11	
47	Aalesund	800	787	1 587	129	788	806	1 594	85	
48	Molde	152	113	265	23	128	113	241	17	
49	Kristiansund	1 023	924	1 947	57	895	828	1 723	57	
50	Trondhjem	3 141	3 196	6 337	551	2 410	2 383	4 793	216	
51	Levanger	128	111	239	29	98	93	191	15	
52	Stenkjær	149	164	313	21	132	139	271	15	
53	Namsos	198	201	399	22	168	183	351	22	
54	Mosjøen	144	138	282	23	120	109	229	25	
55	Bodø	360	431	791	30	320	353	673	28	
56	Narvik	379	329	708	93	308	269	577	30	
57	Harstad	138	129	267	7	120	112	232	7	
58	Tromsø	646	634	1 280	191	472	548	1 020	35	
59	Hammerfest	200	182	382	12	153	135	288	12	
60	Vardø	249	257	506	32	211	204	415	12	
61	Vadsø	188	191	379	48	144	148	292	24	
		Tilsammen	53 336	52 303	105 639	6 939	44 275	43 566	87 841	5 078

rikets kjøpstæder og ladesteder.

Skolevæsen
1905.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Gutter.	Piker.	Til-sammen.	Nr.
Antal børn over 7 aar, som fik undervisning utenfor folkeskolen.			Antal børn over 7 aar, som ikke fik nogen undervisning.			Antal børn, som deltok i den frivillige under-visning.			
916	1 077	1 993	47	52	99	2 379	2 724	5 103	45
2	5	7	1	1	2	8	10	18	46
76	90	166	3	3	6	29	22	51	47
24	15	39	2	-	2	39	46	85	48
125	88	213	3	8	11	27	98	125	49
494	515	1 009	6	7	13	1 238	1 274	2 512	50
30	18	48	-	-	-	47	36	88	51
8	8	16	-	1	1	-	-	-	52
30	18	48	1	-	1	-	-	-	53
-	-	-	-	-	-	-	-	-	54
49	64	113	-	1	1	-	-	-	55
29	22	51	-	2	2	-	-	-	56
18	17	35	-	-	-	37	27	64	57
155	61	216	10	7	17	26	48	74	58
42	45	87	5	2	7	19	20	39	59
13	15	28	1	1	2	5	9	14	60
38	54	92	-	-	-	-	-	-	61
7 843	7 366	15 209	204	204	408	7 890	9 767	17 657	

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstan

Nr.	Byer.	18	19	20	21	22	23
		Antal børn, som fik fuldstændig særskilt undervisning i særegne klasser.			Antal klasser.		
		Gutter.	Piker.	Til- sammen.	Gutte- klasser.	Pike- klasser.	Klasser for begge kjøn.
45	Bergen	90	69	159	139	135	16
46	Florø	-	-	-	-	-	6
47	Aalesund	-	-	-	24	24	5
48	Molde	1	-	1	-	-	7
49	Kristiansund	10	9	19	16	14	27
50	Trondhjem	14	13	27	74	73	6
51	Levanger	-	-	-	-	-	7
52	Stenkjær	-	-	-	-	-	12
53	Namsos	-	-	-	-	-	12
54	Mosjøen	-	-	-	-	-	8
55	Bodø	-	-	-	12	13	-
56	Narvik	-	-	-	-	-	20
57	Harstad	-	-	-	-	-	8
58	Tromsø	-	-	-	14	16	2
59	Hammerfest	-	-	-	-	-	11
60	Vardø	-	-	-	5	5	2
61	Vadsø	3	-	3	-	-	15
Tilsammen		513	326	839	950	934	856

rikets kjøpstæder og ladesteder.

24	25	26	27	28	29	30	
Antal klasser med over 40 børn.	Gjennem- snitlig antal elever i aarets løp.	Antal skoledage, hvor samtlige skolesøkende børn skulde ha søkt skolen i aarets løp.	Antal forsømte skoledage for samtlige skolesøkende børn tilsammen.				Nr.
			Paa grund av sygdom.	Av anden gyldig grund.	Uten gyldig grund.	Til- sammen.	
-	9 162	2 142 240	86 744	19 811	6 126	112 681	45
-	171	43 440	1 754	533	13	2 300	46
9	1 441	344 688	15 416	3 633	638	19 687	47
2	236	54 852	2 994	676	69	3 739	48
1	1 713	361 745	19 933	4 181	1 226	25 340	49
-	4 575	1 070 891	40 347	10 545	2 901	53 843	50
-	182	42 014	1 159	238	64	1 461	51
-	269	58 865	1 817	422	88	2 327	52
-	338	76 794	3 003	700	892	4 595	53
1	223	54 960	1 467	1 059	57	2 583	54
-	676	149 870	7 642	1 708	1 846	11 196	55
-	559	125 406	6 561	1 970	1 150	9 681	56
-	220	47 753	1 517	423	18	1 958	57
-	977	231 540	12 908	3 776	3 829	19 913	58
-	275	65 664	2 763	1 318	948	5 034	59
3	412	85 594	3 012	1 444	2 250	6 706	60
-	288	61 529	1 624	1 693	980	4 297	61
53	85 426	19 757 440	831 500	191 336	75 624	1 098 460	

Tabel 3 (forts.). Folkeskolevæsenets tilstand

Byer.	Antal lærere i fuldstændig post.	Antal lærerinder i fuldstændig post.	Løn for lærere i fuldstændig post.		Løn for lærerinder i fuldstændig post.	
			Høieste.	Laveste.	Høieste.	Laveste
45 Bergen	89	165	4 000	1 400	1 600	1 000
46 Florø	2	2	1 200	1 100	750	750
47 Aalesund	15	25	2 150	1 200	1 100	800
48 Molde	3	3	1 800	800	1 100	800
49 Kristiansund	17	28	2 000	1 200	1 200	850
50 Trondhjem	49	92	3 700	1 300	1 800	900
51 Levanger	3	3	3 000	1 400	1 000	800
52 Steinkjær	4	5	2 000	1 200	1 100	800
53 Namsos	5	4	1 550	1 000	1 020	760
54 Mosjøen	4	2	1 400	1 000	750	700
55 Bodø	8	11	2 660	1 260	1 050	850
56 Narvik	6	10	1 900	1 200	1 150	800
57 Harstad	2	4	1 600	1 600	900	800
58 Tromsø	7	5	2 000	1 200	1 200	850
59 Hammerfest	4	5	1 900	1 500	1 175	875
60 Vardø	5	5	1 600	1 200	1 200	900
61 Vadsø	4	4	1 800	1 500	1 000	800
Tilsammen		804	1 546	4 700	800	1 800
						600

i rikets kjøpstæder og ladesteder.

Skolevæsen
1905.

37	38	39	40	41	42	
Lønninger.	Opførelse og vedlike- holdelse av skolehus.	Leie av skolelokaler.	Bøker og andre lærermidler samt skoleinventar.	Løvrig.	Tilsammen.	Nr.
444 728	12 110	-	10 880	97 713	565 431	45
3 875	300	-	55	710	4 940	46
49 350	1 405	1 688	1 239	9 088	62 770	47
8 208	98 592	-	855	6	102 661	48
61 378	646	-	291	9 272	71 587	49
217 542	110 130	-	2 785	53 520	383 977	50
8 860	241	-	213	2 570	11 884	51
12 136	884	-	67	1 763	14 850	52
11 192	1 228	-	624	1 344	14 388	53
14 600	518	-	188	2 855	18 161	54
25 478	352	-	734	4 895	31 459	55
18 174	471	-	735	3 267	22 647	56
5 821	1 012	319	744	1 570	9 466	57
31 234	413	-	845	7 481	39 973	58
18 510	1 540	-	460	1 459	16 969	59
21 570	1 248	-	1 256	4 567	28 641	60
11 577	20 088	-	292	2 188	34 145	61
3 599 839	397 510	14 759	134 779	780 763	4 877 650	

Tabel 4. Utdrag av amtskassernes regnskap

Nr.	A m t e r .	1	2	3	4	5
		Utgifter til det				
		Alders-tillæg til læreres løn.	De med amtskole-styret forbundne utgifter, deri løn til amts-skoleinspek-tør.	Bidrag til opførelse av skolehus og til anskaf-felse av jordvei til lærere.	Bidrag til skolernes forsyning med under-visnings-midler.	Bidrag til bestridelse av utgifter til folke-skolen i uformuende herreder.
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1	Smaalenene	61 147	601	27 936	365	-
2	Akershus	97 993	1 142	42 530	841	-
3	Hedemarken	134 749	1 187	29 886	190	250
4	Kristians	80 774	312	17 464	408	1 000
5	Buskerud	71 013	1 013	29 108	1 577	580
6	Jarlsberg og Larvik	52 073	777	8 465	66	-
7	Bratsberg	63 964	395	6 542	1 159	839
8	Nedenes	58 784	463	3 376	1 367	668
9	Lister og Mandal	52 666	723	3 525	14	1 505
10	Stavanger	59 839	1 144	4 010	1 409	2 440
11	Søndre Bergenhus	98 942	1 263	26 530	2 647	150
12	Nordre Bergenhus	73 594	1 313	19 274	1 934	200
13	Romsdal	77 342	1 195	16 304	3 815	-
14	Søndre Trondhjem	68 116	703	20 604	3 257	-
15	Nordre Trondhjem	57 862	1 049	20 030	1 412	865
16	Nordland	82 314	997	22 468	2 205	3 200
17	Tromsø	43 063	276	23 432	1 685	565
18	Finmarken	22 953	983	4 749	393	5 999
Tilsammen		1 257 188	15 536	326 233	24 744	18 261
I 1900		562 295	16 171	362 660	22 076	19 254

vedkommende skolevæsenet 1905.

6	7	8	9	10	11	12	13	
al mindelige skolevæsen.						Skolevæsenet i øvrig.		
Bidrag til dækkelse av herredernes utgifter til vikarløn under særegne sygdomsforfald.	Bidrag til fortætskoler.	Bidrag til arbeids-skoler.	Iøvrig.	Til-sammen.	Herav stats-bidrag.	Amts-skoler.	Private skoler med lignende formaal.	Nr.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
293	1 350	-	-	91 692	77 087	19 885	-	1
384	802	-	890	144 582	117 093	15 756	-	2
149	5 867	471	13	172 762	131 696	21 409	-	3
-	6 663	-	-	106 621	88 720	9 730	9 900	4
-	2 200	-	30	105 521	83 096	19 243	-	5
44	-	-	-	61 425	51 759	13 000	-	6
60	2 111	348	-	75 418	61 436	-	12 150	7
60	1 127	505	-	66 350	50 719	14 680	-	8
-	1 536	986	26	60 981	54 359	7 893	-	9
-	4 083	216	770	73 911	59 993	26 151	3 000	10
376	6 640	2 381	11	128 940	115 504	8 986	5 500	11
94	3 203	280	-	99 892	80 358	7 960	7 000	12
26	4 363	153	25	103 223	106 851	18 946	2 000	13
140	1 249	500	410	94 979	94 828	11 375	500	14
327	2 188	438	-	84 171	64 383	-	9 000	15
59	2 050	1 589	14	114 896	98 117	9 500	7 600	16
-	500	510	1 471	71 502	52 351	5 025	-	17
-	-	181	41	35 299	30 604	11 199	-	18
2 012	45 932	8 558	3 701	1 702 165	1 421 954	220 738	56 650	
2 660	41 814	12 090	3 177	1 042 197	796 257	177 652	43 935	

Tabel 4 (forts.). Utdrag av amtskassernes

Nr.	A m t e r .	14	15	16	17	18
		S k o l e v æ s e n e t i ø v r i g (forts.)				
		Stipendier for træn- gende elever ved amts- og folke- høiskoler.	Aften- skoler.	Iøvrig.	Til- sammen.	Amts- skoler.
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1	Smaalenene.....	1 370	1 585	-	22 840	11 569
2	Akershus.....	1 200	990	300	18 246	11 842
3	Hedemarken.....	4 000	-	300	25 709	15 075
4	Kristians.....	2 150	-	400	22 180	6 600
5	Buskerud.....	600	1 260	400	21 503	13 553
6	Jarlsberg og Larvik.....	3 000	1 131	50	17 181	9 675
7	Bratsberg.....	-	-	700	12 850	-
8	Nedenes.....	-	-	31	14 711	-
9	Lister og Mandal.....	560	-	-	8 453	5 625
10	Stavanger.....	1 000	903	-	31 054	8 802
11	Søndre Bergenshus.....	2 500	1 490	-	18 476	6 590
12	Nordre Bergenshus.....	5 003	629	1 000	21 592	5 550
13	Romsdal.....	6 245	1 624	150	28 965	17 121
14	Søndre Trondhjem.....	2 640	855	30	15 400	11 006
15	Nordre Trondhjem.....	3 367	497	-	12 864	-
16	Nordland.....	4 900	1 149	-	23 149	6 862
17	Tromsø.....	1 200	559	-	6 784	3 735
18	Finmarken.....	2 880	500	-	14 579	8 659
	Tilsammen	42 615	13 172	3 361	336 536	142 264
	I 1900	20 768	11 428	967	254 750	151 669

Regnskap vedkommende skolevæsenet 1905.

Skolevæsen
1905.

19	20	21	22	23	24	25	26	27	
				A b n o r m s k o l e v æ s e n e t .					
Private skoler med lignende formaal.	Stipendier for trængende elever ved amts- og folkehøjskoler.	Aften-skoler.	Til-sammen.	Døves under-visning.	Blindes under-visning.	Aands-svakes under-visning.	Til-sammen.	Herav refundert.	Nr.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
-	4 500	1 188	17 257	1 921	2 944	11 097	15 962	5 444	1
-	900	375	13 117	4 653	1 387	7 732	13 772	4 761	2
-	3 000	-	18 075	4 254	2 848	15 749	22 851	8 064	3
10 650	1 800	-	19 050	6 129	3 295	14 106	23 530	8 596	4
-	450	945	14 948	3 248	1 059	10 203	14 510	4 800	5
-	2 250	1 181	13 106	2 330	1 573	7 488	11 391	3 188	6
9 000	-	-	9 000	4 350	1 010	11 444	16 834	5 573	7
-	-	-	-	1 868	1 615	5 129	8 612	2 949	8
-	450	-	6 075	2 842	581	455	3 878	20	9
-	1 200	678	10 680	4 168	2 014	9 700	15 882	6 000	10
4 125	1 875	1 500	14 090	6 220	2 432	14 000	22 652	5 956	11
4 500	3 150	612	13 812	4 543	1 267	9 089	14 899	4 101	12
2 250	4 800	488	24 659	2 867	1 445	6 726	11 038	29	13
-	-	600	11 606	3 000	2 000	5 507	10 507	3 490	14
6 750	1 125	300	8 175	2 552	889	8 703	12 144	4 925	15
5 850	3 600	1 200	17 512	9 936	982	14 331	25 249	8 459	16
-	900	450	5 085	5 184	1 592	9 286	16 062	5 463	17
-	2 160	600	11 419	1 209	701	3 215	5 125	99½	18
43 125	32 160	10 117	227 666	71 274	29 664	163 960	264 898	82 812	
35 486	23 235	6 961	217 351	61 727	37 137	134 874	233 738	64 616	

Tabel 5. Aften-

Nr.	L a n d s d e l e .	Antal skoler.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
			Antal elever ved under- visningens					Antal timer			
			begyndelse		ende			Reli- gion.	Norsk mundt- lig og skrift- lig.	Hi- storie.	Geo- grafi
			Gutter.	Piker.	Gutter.	Piker.					
	Oversigt.										
	I. Riket.	403	3 864	1 982	3 390	1 816	95	10 588	704	217	
	II. Stifterne.										
1	Kristiania	113	1 087	714	920	647	38	3 101	188	37	
2	Kristiansand	42	345	173	300	154	14	1 163	74	33	
3	Bergen.....	89	1 013	357	900	319	33	2 854	243	66	
4	Trondhjem	66	608	377	521	344	8	1 796	122	63	
5	Tromsø	93	811	361	749	352	2	1 674	77	18	
	Tilsammen	403	3 864	1 982	3 390	1 816	95	10 588	704	217	
	I 1900	404	3 777	1 843	3 346	1 776	20	10 287	917	336	
	III. Amterne.										
1	Smaalenene	36	324	230	281	208	8	997	55	8	
2	Akershus	17	172	99	142	91	1	438	32	15	
3	Buskerud.	34	324	239	270	209	29	936	95	10	
4	Jarlsberg og Larvik	26	267	146	227	139	-	730	6	4	
5	Stavanger	42	345	173	300	154	14	1 163	74	33	
6	Søndre Bergenhus.....	41	488	147	428	129	9	1 571	111	21	
7	Nordre Bergenhus	24	238	106	208	85	24	667	85	30	
	Søndmøre fogderi	24	287	104	264	105	-	616	47	15	
8	Romsdal	44	567	202	243	199	-	1 154	81	45	
	Romsdal og Nordmøre fogde- rier	20	180	98	159	94	-	538	34	30	
9	Søndre Trondhjem	35	318	195	271	176	8	981	76	33	
10	Nordre Trondhjem	11	110	84	91	74	-	277	12	-	
11	Nordland.....	49	463	198	406	186	-	822	49	10	
12	Tromsø	29	220	108	208	109	-	436	22	2	
13	Finnmarken	15	128	55	135	57	2	416	6	6	
	Tilsammen	403	3 864	1 982	3 390	1 816	95	10 588	704	217	

skoler 1905—1906.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Natur-kund-skap.	Reg-nings-	Skriv-nings.	Teg-nings.	Sang.	Andre-fag.	Til-sammen.	Offentlige bidrag.	Kom-munens eller kredsens bidrag.	Skole-penge.	Til-sammen.	Nr.
Avor i undervistes i:											
							Den samlede pengeutgift, som bestredes ved:				
354	10 199	331	11	538	240	23 277	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
83	3 127	116	-	97	10	6 797	14 066	5 241	177	19 484	
76	1 068	41	-	44	4	2 517	4 997	1 983	96	7 076	1
81	2 724	62	-	109	66	6 238	1 210	436	18	1 664	2
71	1 554	37	8	85	113	3 857	3 016	1 053	-	4 069	3
43	1 726	75	3	203	47	3 868	2 147	852	8	3 007	4
							2 696	917	55	3 668	5
354	10 199	331	11	538	240	23 277	14 066	5 241	177	19 484	
483	10 082	386	32	451	239	23 233	13 969	4 927	385	19 281	
							Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
13	1 004	7	-	28	-	2 120	1 585	589	68	2 212	1
41	483	10	-	3	-	1 023	758	345	28	1 131	2
24	899	53	-	58	10	2 114	1 530	660	-	2 190	3
5	741	46	-	8	-	1 540	1 124	389	-	1 513	4
76	1 068	41	-	44	4	2 517	1 210	436	18	1 664	5
40	1 410	62	-	56	32	3 312	1 784	599	-	2 383	6
13	652	-	-	25	10	1 506	597	243	-	840	7
28	662	-	-	28	24	1 420	635	211	-	846	
66	1 127	26	8	44	85	2 636	1 212	409	2	1 623	8
38	465	26	8	16	61	1 216	577	198	2	777	
28	848	6	-	45	52	2 077	1 234	494	6	1 734	9
5	241	5	-	24	-	564	336	160	-	496	10
26	894	43	3	131	33	2 011	1 450	450	55	1 955	11
11	478	2	-	32	-	983	590	196	-	786	12
6	354	30	-	40	14	874	656	271	-	927	13
354	10 199	331	11	538	240	23 277	14 066	5 241	177	19 484	

Tabel 6. Fortsættelses-

Nr.	Landsdele.	1	2	3	4	5	6	7	8
		Antal skoler.	Antal lærlere.	Antal elever ved undervisningens				Det samlede	
				begyndelse		ende		Religion.	Norsk mundtlig og skriftlig.
Gutter.	Piker.	Gutter.	Piker.	Gutter.	Piker.				
	Oversigt.								
	I. Riket.	184	220	1 819	987	1 671	940	4 367	23 814
	II. Stifterne.								
1	Kristiania	16	19	141	112	127	96	480	2 308
2	Hamar	29	30	309	176	288	166	857	5 847
3	Kristiansand	31	34	265	210	238	210	951	3 596
4	Bergen.....	52	69	616	245	540	209	1 377	7 008
5	Trondhjem	47	58	404	192	379	196	538	4 102
6	Tromsø	9	10	84	52	99	63	164	958
	Tilsammen	184	220	1 819	987	1 671	940	4 367	23 814
	I 1900	191	227	1 961	979	1 885	987	4 291	22 166
	III. Amterne.								
1	Smaalenene	10	10	81	71	73	55	250	1 288
2	Akershus.....	3	4	37	25	30	22	158	420
3	Buskerud.....	3	5	23	16	24	19	72	600
4	Kristians	12	13	143	76	128	67	405	2 648
5	Hedemarken	17	17	166	100	160	99	452	3 199
6	Bratsberg	9	9	109	55	98	49	253	1 350
7	Nedences.....	4	5	28	36	28	38	228	408
8	Lister og Mandal	5	5	37	54	32	57	216	702
9	Stavanger	13	15	91	65	80	66	254	1 136
10	Søndre Bergenhus	24	38	255	142	216	125	691	3 695
11	Nordre Bergenhus	18	20	206	54	195	46	436	2 300
	Søndmøre fogderi..	10	11	155	49	129	38	247	1 008
12	Romsdal	33	36	355	142	312	135	538	2 860
	Romsdal og Nordmøre fogderier	23	25	200	93	183	97	291	1 852
13	Søndre Trondhjem	12	12	86	58	83	56	213	1 127
14	Nordre Trondhjem.....	12	21	118	41	113	43	34	1 123
15	Nordland.....	6	6	48	26	67	38	112	720
16	Tromsø	3	4	36	26	32	25	52	238
	Tilsammen	184	220	1 819	987	1 671	940	4 367	23 814

koler 1905—1906.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
ital timer hvori undervistes i:												Samlet utgift, som bestredes ved:	
Historie.	Geo- grafi.	Natur- kund- skap.	Regn- ning.	Skriv- ning.	Teg- ning.	Sang.	Andre fag.	Til- sam- men.	Offent- lig bidrag.	Herre- dets bidrag.	Andre ind- tægter.	Til- sammen.	Nr.
866	5 351	8 293	18 030	3 049	2 448	2 593	4 843	81 654	46 911	21 199	742	68 852	
900	448	1 334	2 084	328	342	224	732	9 220	6 938	4 511	-	11 449	1
074	1 428	2 366	4 453	836	880	553	437	19 731	13 882	7 268	366	21 516	2
334	861	1 093	2 682	504	301	401	432	12 155	5 609	2 263	17	7 889	3
719	1 415	1 900	4 817	929	545	747	2 713	24 165	12 426	4 134	260	16 820	4
559	971	1 392	3 264	372	252	476	529	13 455	6 377	2 484	49	8 910	5
280	188	208	730	80	128	192	-	2 928	1 679	539	50	2 268	6
866	5 351	8 293	18 030	3 049	2 448	2 593	4 843	81 654	46 911	21 199	742	68 852	
101	4 881	7 317	15 637	2 698	1 937	2 359	2 407	71 844	38 979	19 994	1 277	60 250	
									Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
512	300	756	1 134	216	180	152	12	4 800	3 982	1 661	-	5 643	1
122	92	146	398	64	66	-	168	1 634	781	587	-	1 363	2
266	96	432	552	48	96	72	552	2 786	2 175	2 263	-	4 438	3
032	733	959	2 027	471	438	306	380	9 399	5 680	3 446	16	9 142	4
042	695	1 407	2 426	365	442	247	57	10 332	8 202	3 822	350	12 374	5
543	366	487	1 016	198	131	117	32	4 493	2 306	926	-	3 232	6
190	92	176	378	82	106	92	30	1 782	754	198	17	969	7
297	207	234	516	124	48	90	50	2 484	1 020	623	-	1 643	8
304	196	196	772	100	16	102	320	3 396	1 529	516	-	2 045	9
281	683	896	2 384	503	445	401	2 403	13 385	7 608	2 442	210	10 260	10
044	527	750	1 703	268	84	256	180	7 548	3 402	1 208	-	4 610	11
394	205	254	730	158	16	90	130	3 232	1 416	484	50	1 950	
066	657	887	2 118	387	144	334	250	9 241	4 072	1 526	50	5 648	12
672	452	633	1 388	229	128	244	120	6 009	2 656	1 042	-	3 698	
348	230	370	951	42	108	136	3	3 528	1 586	642	29	2 257	13
539	289	389	925	101	16	96	406	3 918	2 135	800	20	2 955	14
200	136	140	544	44	116	136	-	2 148	1 325	375	20	1 720	15
80	52	68	186	36	12	56	-	780	354	164	30	548	16
866	5 381	8 293	18 030	3 049	2 448	2 593	4 843	81 654	46 911	21 199	742	68 852	

Tabel 7. Abnormskole

Nr.	Skoler.	Antal klasser.	Antal elever		Derav var		Av eleverne var		Antal elever utgaat i skole aaret.	
			Gutter.	Piker.	Til-sam-men.	fra byer.	fra landet.	in-terne.		
Oversigt.										
	I. Samtlige skoler.	92	531	441	972	204	768	853	119	214
1	Døveskolerne	37	179	139	318	80	238	202	116	66
2	Blindeskolerne	12	88	47	135	38	97	134	1	28
3	Aandssvakeskolerne	43	264	255	519	86	433	517	2	120
	Tilsammen	92	531	441	972	204	768	853	119	214
II. De enkelte skoler.										
1	Den offentlige skole for døve i Trondhjem	9	48	35	83	17	66	53	30	25
2	Gløshaugen døveskole i Trondhjem	6	27	17	44	4	40	33	11	9
3	Kristiania døveskole	9	42	38	80	29	51	47	33	9
4	Holmestrand døveskole	6	24	22	46	12	34	30	16	15
5	Hamar døveskole	7	38	27	65	18	47	39	26	8
6	Kristiania blindeskole	6	52	26	78	23	55	77	1	20
7	Klæbu blindeskole	6	36	21	57	15	42	57	-	8
8	Torshaug aandssvakeskole i Kristiania	17	-	188	188	40	148	187	1	50
9	Ekelund aandssvakeskole ved Bergen	15	91	67	158	22	136	158	-	32
10	Røstad aandssvakeskole ved Levanger	11	173	-	173	24	149	172	1	38
	Tilsammen	92	531	441	972	204	768	853	119	214

skoleaaret 1905—1906.

Skolevæsen
1905.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
Derav hadde jennem- gaat skolens kursus.	Det faste lærerpersonales antal				Indtægter			Utgifter			Nr.	
	i læseskolen		i arbeids- skolen		Tilskud av staten.	Andre ind- tægter.	Til- sammen	Lærer- løn- ninger.	Andre utgifter.	Til- sammen.		
	Læ- rere.	Lærer- inder.	Læ- rere.	Lærer- inder.								
124	38	61	28	38	275 629	354 822	630 501	230 553	399 948	630 501		
39	20	24	14	10	148 769	90 965	239 734	100 454	139 280	239 734	1	
16	7	5	6	6	42 737	45 411	88 148	34 215	53 933	88 148	2	
69	11	32	8	22	84 123	218 496	302 619	95 884	206 735	302 619	3	
124	38	61	28	38	275 629	354 872	630 501	230 553	399 948	630 501		
6	5	5	3	3	30 980	19 021	50 001	22 244	27 757	50 001	1	
7	4	5	3	2	21 056	11 745	32 801	16 206	16 595	32 801	2	
8	5	7	3	2	36 634	27 381	64 015	25 164	38 851	64 015	3	
11	2	4	3	2	25 522	12 736	38 258	17 340	20 918	38 258	4	
7	4	3	2	1	34 577	20 082	54 659	19 500	35 159	54 659	5	
8	3	3	3	3	20 602	26 726	47 328	16 600	30 728	47 328	6	
8	4	2	3	3	22 135	18 685	40 820	17 615	23 205	40 820	7	
24	2	16	1	11	32 557	79 764	112 321	40 176	72 145	112 321	8	
25	6	8	5	4	28 796	64 459	93 255	30 628	62 627	93 255	9	
20	3	8	2	7	22 770	74 273	97 043	25 080	71 963	97 043	10	
124	28	61	28	38	275 629	354 872	630 501	230 553	399 948	630 501		

Tabel 8. Kommunale og private gutte- og pikeskoler uteksamensret i skoleaaret 1905-06.

Nr.	Skoler.	Antal skoler.	Antal klasser.	Antal elever			Derav fuldendt skolens kursus i skoleaaret			Antal lærere.	Antal lærerinder.
				Gutter.	Piker.	Tilsammen.	Gutter.	Piker.	Tilsammen.		
Oversigt.											
	I. Samtlige skoler.	102	346	2 391	2 131	4 522	486	294	780	134	218
1	Kommunale gutteskoler	1	3	40	-	40	8	-	8	4	-
2	Private gutteskoler	7	25	494	-	494	100	-	100	10	22
3	Private pikeskoler	6	33	-	368	368	-	20	20	2	34
4	Private gutte- og pike-skoler.	88	285	1 857	1 763	3 620	378	274	652	118	162
	Tilsammen	102	346	2 391	2 131	4 522	486	294	780	134	218
	I 1900	83	333	2 087	2 592	4 679	409	330	739	142	248
	II. Kommunale gutte-skoler.										
1	Kristiania	1	3	40	-	40	8	-	8	4	-
	III. Private gutteskoler.										
1	Kristiania	2	7	58	-	58	18	-	18	1	4
2	Bergen	2	10	276	-	276	49	-	49	3	12
3	Kristiansand	2	3	48	-	48	4	-	4	2	1
4	Trondhjem	1	5	112	-	112	29	-	29	4	5
	Tilsammen	7	25	494	-	494	100	-	100	10	22
	IV. Private pikeskoler.										
1	Kristiania	3	17	-	171	171	-	5	5	2	17
2	Bergen	2	12	-	173	173	-	14	14	-	12
3	Ytre Holmedal	1	4	-	24	24	-	1	1	-	5
	Tilsammen	6	33	-	368	368	-	20	20	2	34
	V. Private gutte og pikeskoler.										
1	Kristiania	16	85	519	571	1 090	108	57	165	34	59
2	Spydeberg	1	1	6	4	10	2	-	2	-	1
3	Eidsberg	1	2	15	4	19	3	1	4	1	1
4	Moss herred	1	3	20	10	30	1	2	3	2	2
5	Kraakstad	1	4	39	17	56	5	1	6	2	1
6	Aas	1	4	24	6	30	1	1	2	3	1
7	Aker	3	19	83	84	167	3	3	6	2	15

Tabel 8 (forts.). Kommunale og private gutte- og pikeskoler uten eksamsensret i skoleaaret 1905—1906.

Nr.	Skoler.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Antal skoler.	Antal klas-ser.	Antal elever			Derav fuldendt skolens kursus i skoleaaret			Antal læ-re-	Antal lærer-inde-r.
				Gut-ter.	Pi-ker.	Til-sam-men.	Gut-ter.	Pi-ker.	Til-sam-men.		
8	Sørum	1	1	4	9	13	1	1	2	-	2
9	Skedsmo, Lillestrøm	1	4	37	26	63	3	-	3	2	2
10	Modum	1	3	6	19	25	6	18	24	-	3
11	Fredriksværn	1	6	16	17	33	-	1	1	1	2
12	Nordre Fron	1	1	1	4	5	-	-	-	-	1
13	Øier	1	2	9	2	11	3	-	3	1	1
14	Jevnaker	1	2	18	6	24	2	1	3	1	1
15	Lunner	1	1	4	9	13	-	-	-	-	1
16	Brandbu	1	3	15	16	31	3	2	5	1	2
17	Eidskogen	1	1	3	5	8	-	1	1	-	1
18	Vang, Hedemarken	4	7	67	48	115	12	7	19	4	1
19	Trysil	1	3	8	5	13	7	5	12	-	2
20	Hamar	1	5	43	46	89	11	9	20	-	4
21	Gjøvik	1	1	2	10	12	2	3	5	-	1
22	Vestre Toten	1	7	54	49	103	5	2	7	2	1
23	Søndre Land	1	2	7	6	13	-	1	1	-	-
24	Hollen	2	5	50	32	82	25	20	45	3	1
25	Lunde	1	1	4	10	14	3	-	3	1	-
26	Saude	2	2	10	9	19	-	-	-	2	-
27	Vegaarsheien	1	6	49	32	81	51	31	82	3	-
28	Arendal	1	7	64	105	169	6	5	11	4	5
29	Randsund	1	1	7	4	11	1	-	1	1	-
30	Kristiansand	2	4	32	8	40	-	1	1	3	2
31	Egersund	2	5	32	22	54	1	9	10	-	-
32	Helleland	1	1	16	8	25	2	1	3	1	-
33	Klep	1	1	3	1	4	-	-	-	1	-
34	Stavanger	3	8	104	72	176	13	15	28	6	2
35	Bergen	3	15	73	73	146	5	7	12	3	9
36	Voss	2	2	9	3	12	-	-	-	-	4
37	Stord	1	1	2	3	5	-	-	-	-	1
38	Skaanevik	3	3	17	24	41	3	3	6	-	3
39	Leikanger	1	1	16	2	18	4	1	5	1	-
40	Gloppe	1	1	6	6	12	2	-	2	1	-
41	Aalesund	2	11	105	94	199	20	26	46	2	7
42	Volden	1	2	11	18	29	1	1	2	1	-
43	Norddal	1	1	15	21	36	3	5	8	1	-
44	Ørsten	1	2	13	9	22	-	1	1	-	1
45	Kristiansund	1	5	53	43	96	13	7	20	1	4
46	Trondhjem	4	17	96	114	210	36	18	54	20	2
47	Bodø	1	4	7	17	24	-	-	-	-	-
48	Flakstad	1	1	9	9	18	5	1	6	1	1
49	Vagan	1	2	18	9	27	1	1	2	2	2
50	Hammerfest	3	7	29	32	61	1	2	3	-	4
51	Vardø	1	2	7	10	17	4	3	7	1	1
	Tilsammen	88	285	1 857	1 763	3 620	378	274	652	118	162

Tabel 9. Offentlige, kommunale og private høiere
(skoleaaret)

Nr.	Skolens navn.	1 2 3			4 5 6			7 8 9 10			
		Antal klasser			Høieste antal elever 1. april til 30.				Derav		
		i gymna- siet.	i mid- del- sko- len.	i for- bere- del- sko- len.	i gymna- siets real- linje (2. og 3. klasse).	i gymnasiets sproglig- historiske linje (2. og 3. klasse)	i 1ste gymna- siekla- samt i det prak- tiske kursus.	Til- sam- men i gym- nasiet.	i det prak- tiske kursus.	piker.	
Oversigt.											
	I. Samtlige skoler.	104	512	197	369	267	333	550	1 519	13	350
1	De offentlige høiere almenskoler	53	106		176	163	145	282	766	7	165
2	De kommunale høiere almenskoler	13	259	16	39	28	17	50	184	6	45
3	De private høiere almenskoler	37	81	92	154	76	171	211	612	-	133
4	De private høiere pikeskoler	1	66	89	-	-	-	7	7	-	7
	Tilsammen	104	512	197	369	267	333	550	1 519	13	350
	II. De offentlige høiere almenskoler.										
1	Kristiania katedralskole	6	8	-	46	28	33	58	165	-	27
2	Bergen do	3	8	-	10	26	20	28	84	-	15
3	Trondhjem do	7	7	-	26	10	27	28	91	-	13
4	Kristiansand do	7	12	-	11	9	11	12	43	-	11
5	Fredrikshald skole	3	8	-	13	-	-	17	30	7	7
6	Hamar do	3	8	-	11	7	15	17	50	-	8
7	Drammen do	3	8	-	7	9	20	19	55	-	16
8	Skien do	3	6	-	17	11	-	16	44	-	11
9	Arendal do	3	4	-	-	27	-	9	36	-	7
10	Stavanger do	4	12	-	14	11	19	43	87	-	27
11	Aalesund do	2	6	-	-	7	-	5	12	-	2
12	Kristiansund do	3	7	-	-	7	-	5	12	-	1
13	Bodø do	3	6	-	21	-	-	6	27	-	9
14	Tromsø do	3	6	-	-	11	-	19	30	-	11
	Tilsammen	53	106	-	176	163	145	282	766	7	165
	III. De kommunale høiere almenskoler.										
1	Kristiania borger- og realskole	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Kristiania treaarige middelskole	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Tanks skole, Bergen	-	8	4	-	-	-	-	-	-	-
4	Trondhjem borgerlige realskole	-	9	10	-	-	-	-	-	-	-
5	Fredrikstad skole	3	9	-	18	14	-	19	51	6	12

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
1905–1906).

Skolevæsen
1905.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
i kvartalet fra juni 1906				Antal elever i middelskolen med indskrænkning av fagkreds						Fritat for andre end de under rubri- kerne 15–19 nævnte fag	Nr.
i mid- del- skolen.	derav piker.	i for- bere- delses- skolen.	derav [piker.]	Med indskrænkning i matematik og sløfning av	Alene med indskr. i mate- matik.	Alene med sløfning av tysk.	Alene med sløfning av engelsk.	i gymna- siet.	i mid- del- skolen.		
				tysk.	engelsk.						
10 461	4 709	4 247	2 357	57	12	104	324	58	426	1 873	
2 599	916	-	-	9	3	23	64	12	292	475	1
4 642	1 903	468	160	26	1	38	169	24	15	872	2
1 730	400	1 912	467	9	3	7	47	9	119	322	3
1 490	1 490	1 867	1 730	13	5	36	44	13	-	204	4
10 461	4 709	4 247	2 357	57	12	104	324	58	426	1 873	
219	49	-	-	-	-	-	2	-	62	47	1
218	-	-	-	-	1	4	2	2	44	30	2
147	-	-	-	-	-	-	2	-	33	42	3
278	121	-	-	-	-	4	5	1	24	68	4
153	66	-	-	1	-	1	5	-	8	36	5
188	82	-	-	-	-	-	10	3	5	14	6
173	-	-	-	-	-	1	7	-	43	53	7
193	90	-	-	4	-	4	1	-	30	26	8
205	101	-	-	-	-	1	3	1	9	47	9
263	151	-	-	1	-	-	11	-	8	20	10
146	70	-	-	2	1	7	7	3	1	6	11
155	59	-	-	-	-	-	1	1	7	23	12
133	67	-	-	1	-	1	1	-	13	33	13
128	60	-	-	-	1	-	7	1	5	30	14
2 599	916	-	-	9	3	23	64	12	292	475	
479	190	-	-	-	-	-	6	3	-	78	1
335	174	-	-	-	-	-	-	-	-	63	2
193	-	144	-	-	-	-	2	-	-	72	3
233	130	295	144	2	-	1	8	6	-	46	4
217	48	-	-	-	-	-	-	4	4	20	5

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere (skoleaaret

Nr.	Skolens navn.	Antal elever som nød oppebar (hel eller delvis) dier av friplads, skolens legater.	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
			Antal eksaminander, som har bestaat artium i 1906									
			Skolens egne elever				Privatister					
			Real-linjen.	Sproglig-historisk linje uten latin.	Sproglig-historisk linje med latin.	Real-linjen.	Sproglig-historisk linje uten latin.	Sproglig-historisk linje med latin.	Til sammen.	Derav piker.		
Oversigt.												
I. Samtlige skoler.		3 023	179	144	113	141	3	5	3	*) 409	95	
1	De offentlige høiere almenskoler	530	115	70	68	66	3	4	2	213	40	
2	De kommunale høiere almenskoler	1 644	60	15	6	10	-	-	-	31	10	
3	De private høiere almenskoler	541	2	59	39	65	-	1	1	165	45	
4	De private høiere pikeskoler	308	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Tilsammen	3 023	179	144	113	141	3	5	3	*) 409	95	
II. De offentlige høiere almenskoler.												
1	Kristiania katedralskole....	91	15	13	16	14	-	-	-	43	6	
2	Bergen do.	30	11	2	10	8	-	1	-	21	5	
3	Trondhjem do.	35	23	13	4	17	1	2	-	37	6	
4	Kristiansand do.	51	3	4	3	4	1	-	1	13	2	
5	Fredrikshald skole	25	4	5	-	-	-	-	-	5		
6	Hamar do.	38	1	7	4	4	-	-	-	15	2	
7	Drammen do.	64	15	4	4	9	-	-	1	18	6	
8	Skien do.	59	15	6	-	-	1	-	-	7	1	
9	Arendal do.	32	11	-	14	-	-	1	-	15	2	
10	Stavanger do.	18	8	8	5	10	-	-	-	23	5	
11	Aalesund do.	18	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
12	Kristiansund do.	19	7	-	5	-	-	-	-	5	1	
13	Bodø do.	20	-	8	-	-	-	-	-	8	3	
14	Tromsø do.	30	-	-	3	-	-	-	-	3	1	
	Tilsammen	530	115	70	68	66	3	4	2	213	40	
III. De kommunale høiere almenskoler.												
1	Kristiania borger- og realskole.....	110	2	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	Kristiania trearriige middelskole	**) 335	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	Tanks skole, Bergen.....	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	Trondhjem borgerlige realskole.....	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	Fredrikstad skole.....	42	2	7	4	-	-	-	-	11	-	

*) Foruten disse av de forskjellige skoler oppgivne 409 eksaminander har endvidere ifølge Undervisningsraadets indberetning 41 eksaminander bestaat artium, som saaledes i 1906 er fuldendt av ialt 450, hvorav paa reallinen 165, paa sproglig-historisk linje uten latin 119 og paa sproglig-historisk linje med latin 166. **) Skolepenge betales ikke.

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
 1905—1906).

32	33	34	35	36	37	38	39	40	41		
Antal eksaminander, som i 1906 har be- staat fuldstændig middelskoleeksamen				Antal eksaminander, som i 1906 har be- staat middelskoleeksamen med ind- skrænket fagkreds							Nr.
Skolens egne elever.	Priva- tister.	Til- sammen.	Derav piker.	Skolens egne elever.	Priva- tister.	Til- sammen.	Derav piker.	Antal lærere.	Antal lærer- inder.		
1 780	172	*) 1 952	742	235	49	*) 284	134	803	516		
478	54	532	166	53	10	63	22	238	36	1	
831	66	897	323	104	29	133	58	323	143	2	
286	52	338	68	31	9	40	6	187	123	3	
185	-	185	185	47	1	48	48	55	214	4	
1 780	172	*) 1 952	742	235	49	*) 284	134	803	516		
47	5	52	8	-	1	1	1	23	3	1	
38	-	33	-	7	-	7	-	20	1	2	
26	25	51	5	2	2	4	2	19	1	3	
49	2	51	14	3	-	3	1	25	2	4	
21	-	21	8	2	-	2	1	15	4	5	
36	3	39	20	5	2	7	2	15	5	6	
39	-	39	-	1	-	1	-	18	-	7	
35	1	36	14	7	-	7	4	15	2	8	
47	14	61	20	1	2	3	1	18	1	9	
41	-	41	27	7	-	7	2	23	6	10	
16	-	16	9	10	-	10	6	10	2	11	
27	-	27	10	-	2	2	-	11	4	12	
30	4	34	15	2	1	3	1	13	3	13	
26	-	26	16	6	-	6	1	13	2	14	
478	54	532	166	53	10	63	22	238	36		
90	19	109	35	9	1	10	3	18	6	1	
84	-	84	41	-	-	-	-	14	6	2	
22	-	22	-	-	-	-	-	13	4	3	
24	-	24	8	10	-	10	8	13	14	4	
38	-	38	4	1	-	1	-	16	2	5	

*) Foruten disse av skolerne opgivne tils. 2 236 eksaminander har ifølge Undervisningsraadets indberetning desuden 48 eksaminander bestaat middelskoleeksamen, som saaledes i 1906 er fuldendt av ialt 2 284.

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere
(skoleaaret)

Nr.	Skolens navn.	42	43	44	45	46	47
		Skolens indtægter i budgetterminen 1905 - 06					
		Renter og andre indtægter av eien- domme og aktiva.	Skole- og ind- skriv- nings- penge.	Bidrag av kom- munen.	Tilskud av stats- kassen.	Iøvrig.	Tilsammen.
	Oversigt.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
	I. Samtlige skoler.	150 514	669 254	312 108	572 132	31 597	1 735 605
1	De offentlige høiere almen- skoler	112 390	328 276	10 021	299 978	9 438	760 103
2	De kommunale høiere al- menskoler	38 124	340 978	302 087	272 154	22 159	975 502
3	De private høiere almen- skoler	-	-	-	-	-	-
4	De private høiere pikeskoler	-	-	-	-	-	-
	Tilsammen	150 514	669 254	312 108	572 132	31 597	1 735 605
	II. De offentlige høiere almenskoler.						
1	Kristiania katedralskole ..	50 995	54 052	607	-	772	106 426
2	Bergen do.	28 509	34 845	-	-	-	63 354
3	Trondhjem do.	21 002	26 787	1 960	6 856	-	56 605
4	Kristiansand do.	11 884	27 387	-	29 554	-	68 825
5	Fredrikshald skole	-	14 248	4 484	25 505	2	44 239
6	Hamar do.	-	22 391	-	32 153	408	54 952
7	Drammen do.	-	22 586	-	38 313	502	61 401
8	Skien do.	-	20 140	1 372	27 831	374	49 717
9	Arendal do.	-	20 736	-	27 741	1 087	49 564
10	Stavanger do.	-	31 161	-	36 755	553	68 469
11	Aalesund do.	-	12 143	-	18 433	3 668	29 244
12	Kristiansund do.	-	14 939	-	15 722	1 977	32 638
13	Bodø do.	-	14 872	898	22 670	65	38 505
14	Tromsø do.	-	11 989	700	23 445	30	36 164
	Tilsammen	112 390	328 276	10 021	299 978	9 438	760 103
	III. De kommunale høiere almenskoler.						
1	Kristiania borgers- og real- skole.	456	27 216	44 559	-	-	72 231
2	Kristiania treårige middel- skole	-	-	59 115	-	-	59 115
3	Tanks skole, Bergen....	9 000	19 500	15 402	-	398	44 300
4	Trondhjem borgerslige real- skole	16 376	44 830	-	-	632	61 838
5	Fredrikstad skole.....	1 893	24 365	7 600	17 017	1 184	52 059

almenskoler med ret til at avholde avgangsekseksamen
1905—1906).

Skolevæsen
1905.

48	49	50	51	52	
Skolens utgifter i budgetterminen 1905—06					
Lønninger.	Pensioner.	Stipendier.	Iøvrig.	Tilsammen.	Nr.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
1 518 288	4 700	12 183	196 101	1 731 272	
709 132	1 100	5 855	44 016	760 103	1
809 156	3 600	6 328	152 085	971 169	2
-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	4
1 518 288	4 700	12 183	196 101	1 731 272	
71 320	-	1 681	33 425	106 426	1
59 815	-	784	2 755	63 354	2
54 710	-	1 490	405	56 605	3
67 404	350	341	730	68 825	4
43 753	-	-	486	44 239	5
53 896	-	379	677	54 952	6
60 145	-	470	786	61 401	7
48 790	-	360	567	49 717	8
48 987	-	-	577	49 564	9
67 381	-	350	738	68 469	10
27 365	400	-	1 479	29 244	11
32 166	350	-	122	32 638	12
37 887	-	-	618	38 505	13
35 513	-	-	651	36 164	14
709 132	1 100	5 855	44 016	760 103	
62 324	-	144	9 763	72 231	1
44 323	-	-	14 792	59 115	2
40 384	-	-	3 616	44 000	3
40 887	2 200	-	10 910	53 997	4
44 174	-	200	5 392	49 766	5

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere
(skoleaaret)

Nr.	Skolens navn.	Antal klasser			Høieste antal elever 1. april til 30.						
		i gym- na- siet.	i mid- del- sko- len.	i for- bere- del- ses- sko- len.	i gymna- siets real- linje (2. og 3. klasse).	i sproglig- historiske linje (2. og 3. klasse)	i gymnasiets uten latin.	i 1ste gymna- sieklasse med latin.	Til- sam- men i gym- nasiet.	Derav	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
[Forts.]											
6	Sarpsborg skole	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Moss do.	1	7	-	-	-	-	-	6	6	-
8	Drøbak do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Askim do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Kongsvinger do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Aasnes do.	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Elverum do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Rena do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Lillehammer do.	3	4	-	-	-	7	-	8	15	3
15	Gjøvik do.	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Østre Toten do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Valdres do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Hønefoss do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Øvre Eiker do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Kongsberg do.	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Holmestrand do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Horten do.	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Tønsberg do.	3	9	-	12	-	10	6	28	-	12
24	Sandefjord do.	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Larvik do.	3	8	-	9	7	7	11	34	-	14
26	Porsgrund do.	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Brevik do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Kragerø do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Risør do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Tvedstrand do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Grimstad do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Lillesand do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Mandal do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Farsund do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Flekkefjord do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Egersund do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
37	Sandnes do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
38	Haugesund do.	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-
39	Voss do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
40	Flørs do.	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
41	Molde do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
42	Røros do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
43	Levanger do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
44	Stenkjær do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
45	Namsos do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
46	Mosjøen do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
47	Narvik do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
48	Harstad do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
49	Hammerfest do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
50	Vardø do.	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
51	Vadsø do.	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		13	259	16	39	28	17	50	134	6	45

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
1905—1906.

Skolevæsen
1905.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
i kvartalet fra juni 1906				Antal elever i middelskolen med indskrænkning av fagkreds						Fritat for andre end de under rubri- kerne 15—19 nævnte fag		Nr.
i mid- del- skolen.	derav piker.	i for- bere- delses- skolen.	derav piker.	Med indskrænkning i matematik og sløfning av	Alene med indskr. i mate- matik,	Alene med sløfning av tysk.	Alene med sløfning av engelsk.	i gymna- siet.	i mid- del- skolen.			
				tysk.	engelsk.							
74	33	-	-	-	-	3	-	1	-	25	6	
129	64	-	-	-	-	5	-	-	-	21	7	
61	31	-	-	-	-	1	-	-	-	26	8	
51	23	-	-	-	-	1	1	-	-	11	9	
41	20	-	-	-	-	5	-	-	-	6	10	
24	10	-	-	-	-	3	-	-	-	-	11	
52	18	-	-	2	-	5	-	-	-	10	12	
39	18	-	-	-	1	1	-	-	-	4	13	
92	40	-	-	-	-	1	4	-	3	20	14	
32	10	-	-	-	-	4	5	-	-	3	15	
66	24	-	-	-	-	10	-	-	-	24	16	
24	6	-	-	-	-	1	1	-	-	12	17	
74	30	-	-	-	-	4	1	-	-	6	18	
69	26	-	-	-	-	3	-	-	-	9	19	
112	50	-	-	-	-	6	-	-	-	34	20	
70	32	-	-	-	-	6	-	-	-	12	21	
122	42	-	-	-	-	8	-	-	-	30	22	
177	78	-	-	4	-	8	-	1	8	36	23	
103	40	-	-	-	-	-	-	-	-	14	24	
179	92	-	-	2	-	7	-	-	-	54	25	
113	39	-	-	2	-	5	-	-	-	17	26	
63	28	-	-	-	-	6	-	-	-	11	27	
88	42	-	-	-	-	3	1	-	-	8	28	
84	28	-	-	-	-	6	2	-	-	18	29	
64	23	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30	
90	32	-	-	-	-	2	-	-	-	33	31	
35	17	-	-	1	-	2	-	-	-	4	32	
58	34	-	-	1	-	-	-	-	-	6	33	
58	21	-	-	-	-	5	-	-	-	2	34	
63	20	-	-	-	-	-	-	-	-	7	35	
71	27	-	-	-	-	-	-	-	-	7	36	
54	21	-	-	-	-	4	-	-	-	18	37	
134	64	-	-	4	-	8	-	-	-	20	38	
41	17	-	-	1	-	4	1	-	-	-	39	
31	17	-	-	5	-	3	-	-	-	2	40	
51	14	-	-	1	-	2	-	-	-	16	41	
62	21	-	-	-	-	10	-	-	-	6	42	
48	16	-	-	-	-	-	-	-	-	5	43	
45	20	-	-	-	-	1	-	-	-	4	44	
51	27	-	-	-	-	-	-	-	-	8	45	
45	17	-	-	-	-	3	-	-	-	2	46	
52	22	-	-	1	-	-	-	-	-	27	47	
46	22	-	-	-	-	9	-	-	-	3	48	
45	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	
40	24	-	-	-	-	1	-	-	-	6	50	
62	41	29	16	-	-	-	-	-	-	5	51	
4 642	1 903	468	160	26	1	38	169	24	15	872		

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere
(skoleaaret)

Nr.	Skolens navn:	Antal elever som nød oppelbare (hel eller delvis) stipendier av friplads. skolens legater.	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
			Antal eksaminander, som har bestaatt artium i 1906									
			Skolens egne elever				Privatister				Til- sammen.	Derav piker.
Real- lin- jen.	Sproglig-histo- risk linje uten latin.	Sproglig-histo- risk linje med latin.	Real- lin- jen.	Sproglig-histo- risk linje uten latin.	Sproglig-histo- risk linje med latin.							
[Forts.]												
6	Sarpsborg skole.....	17	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Moss do.....	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Drebak do.....	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Askim do.....	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Kongsvinger do.....	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Aasnes do.....	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Elverum do.....	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Rena do.....	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Lillehammer do.....	21	-	-	2	-	-	-	-	-	2	1
15	Gjøvik do.....	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Østre Toten do.....	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Valdres do.....	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Hønefoss do.....	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Øvre Eiker do.....	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Kongsberg do.....	112	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Holmestrand do.....	30	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Horten do.....	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Tønsberg do.....	52	-	3	-	6	-	-	-	-	9	6
24	Sandefjord do.....	20	-	-	-	-	-	-	-	-	9	3
25	Larvik do.....	42	2	5	-	4	-	-	-	-	-	-
26	Porsgrunn do.....	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Brevik do.....	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Kragerø do.....	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Risør do.....	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Tvedstrand do.....	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Grimstad do.....	48	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Lillesand do.....	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Mandal do.....	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Farsund do.....	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Flekkefjord do.....	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Egersund do.....	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37	Sandnes do.....	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
38	Haugesund do.....	12	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
39	Voss do.....	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40	Florø do.....	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41	Molde do.....	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42	Røros do.....	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	Levanger do.....	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44	Stenkjær do.....	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45	Namsos do.....	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
46	Mosjøen do.....	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
47	Narvik do.....	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
48	Harstad do.....	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
49	Hammerfest do.....	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50	Vardø do.....	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51	Vadsø do.....	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilsammen		1 644	60	15	6	10	-	-	-	-	31	10

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
1905—1906).

32	33	34	35	36	37	38	39	40	41		
Antal eksaminander, som i 1906 har be- staaet fuldstændig middelskoleeksamen				Antal eksaminander, som i 1906 har be- staaet middelskoleeksamen med ind- skrænket fagkreds							
Skolens egne elever.	Priva- tister	Til- sammen.	Derav piker.	Skolens egne elever.	Priva- tister.	Til- sammen.	Derav piker.	Antal lærere.	Antal lærer- inder.	Nr.	
13	-	13	8	1	-	1	-	5	2	6	
17	1	18	10	3	2	5	2	10	5	7	
13	-	13	-	-	-	-	-	3	2	8	
9	-	9	4	-	-	-	-	3	3	9	
9	-	9	4	1	-	1	-	5	2	10	
10	-	10	3	1	-	1	-	2	1	11	
7	-	7	2	2	2	4	2	4	2	12	
14	-	14	8	1	-	1	1	5	4	13	
19	2	21	7	2	-	2	1	10	2	14	
4	-	4	1	5	-	5	1	* ^{a)} 10	2	15	
7	-	7	-	1	1	2	-	3	2	16	
2	-	2	1	1	-	1	-	4	1	17	
12	-	12	3	4	3	7	2	5	3	18	
15	-	15	4	1	-	1	1	6	2	19	
23	-	23	12	1	-	1	-	8	4	20	
17	2	19	6	3	-	3	-	5	2	21	
28	-	28	12	3	-	3	1	7	5	22	
21	-	21	1	8	-	8	7	11	7	23	
20	-	20	5	-	-	-	-	6	5	24	
25	1	26	13	6	-	6	4	9	4	25	
10	10	20	1	4	3	7	5	9	4	26	
14	6	20	6	1	1	2	1	6	2	27	
15	-	15	8	2	-	2	-	4	2	28	
13	-	13	8	4	-	4	2	4	1	29	
13	1	14	6	-	-	-	-	4	1	30	
12	-	12	2	1	-	1	-	4	2	31	
8	-	8	2	2	-	2	2	6	1	32	
10	-	10	7	-	-	-	-	6	1	33	
13	-	13	6	2	-	2	1	4	1	34	
17	-	17	9	-	-	-	-	4	1	35	
13	-	13	6	-	-	-	-	4	3	36	
9	-	9	3	-	-	-	-	5	2	37	
18	1	19	13	3	-	3	-	10	3	38	
4	-	4	1	5	-	5	2	2	2	39	
6	-	6	3	9	-	9	5	3	1	40	
6	16	22	4	2	15	17	4	3	1	41	
14	1	15	4	1	-	1	-	4	2	42	
20	-	20	8	-	1	1	-	4	4	43	
11	-	11	5	-	-	-	-	** ^{a)} 7	3	44	
12	1	13	6	-	-	-	-	4	2	45	
8	3	11	2	1	-	1	1	** ^{a)} 6	2	46	
6	-	6	1	1	-	1	-	5	3	47	
8	1	9	5	1	-	1	-	** ^{a)} 7	2	48	
11	-	11	2	-	-	-	-	4	2	49	
4	-	4	4	1	-	1	1	3	1	50	
13	1	14	9	-	-	-	-	** ^{a)} 7	2	51	

^{a)} Lærerpersonale sammen med folkeskolen.

**) Lærerpersonale delvis sammen med folkeskolen.

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere
(skoleaaaret)

Nr.	Skolens navn.	42	43	44	45	46	47
		Renter og andre indtægter av eien- domme og aktiva.	Skole- og ind- skriv- nings- penge.	Bidrag av kom- munen.	Tilskud av stats- kassen.	Iøvrig.	Tilsammen.
Skolens indtægter i budgetterminen 1905—06							
[Forts.]							
6	Sarpsborg skole.....	180	6 436	3 638	7 216	300	17 770
7	Moss do.....	720	10 781	4 611	11 339	-	27 451
8	Drobak do.....	-	5 322	1 800	4 463	868	12 453
9	Askim do.....	-	4 610	195	3 332	301	8 438
10	Kongsvinger do.....	-	1 105	3 871	5 333	-	13 308
11	Aasnes do.....	-	2 691	1 452	2 328	455	6 926
12	Elverum do.....	-	4 504	2 800	4 670	800	12 774
13	Rena do.....	-	3 084	2 971	4 266	-	10 325
14	Lillehammer do.....	36	11 673	4 291	10 176	-	26 176
15	Gjøvik do.....	-	1 403	4 808	3 300	150	9 661
16	Østre Toten do.....	-	5 647	-	3 255	86	8 988
17	Valdres do.....	44	2 612	1 479	2 795	290	7 220
18	Hønefoss do.....	3	5 878	3 500	5 100	600	15 088
19	Øvre Eiker do.....	-	4 706	1 597	3 650	77	10 080
20	Kongsberg do.....	-	59	12 410	6 939	279	19 681
21	Holmestrand do.....	3 028	6 830	613	5 104	-	15 571
22	Horten do.....	-	8 115	7 816	11 426	29	27 380
23	Tønsberg do.....	-	15 350	14 239	14 592	165	44 340
24	Sandefjord do.....	-	6 993	5 228	7 192	175	19 581
25	Larvik do.....	-	11 469	11 674	12 610	681	36 431
26	Porsgrund do.....	-	9 102	6 231	8 616	527	24 471
27	Brevik do.....	-	3 885	2 061	3 561	770	10 271
28	Kragerø do.....	-	9 582	3 175	6 375	533	19 661
29	Risør do.....	-	5 439	3 801	4 400	-	13 641
30	Tvedstrand do.....	-	4 578	3 332	4 962	-	12 871
31	Grimstad do.....	3 641	4 262	4 004	6 713	782	19 401
32	Lillesand do.....	940	2 984	2 400	5 023	-	11 341
33	Mandal do.....	-	3 035	3 783	4 591	-	11 401
34	Farsund do.....	-	3 432	3 630	5 622	36	12 721
35	Flekkefjord do.....	-	3 985	3 156	4 737	1 093	12 971
36	Egersund do.....	-	3 654	3 189	5 089	976	12 901
37	Sandnes do.....	-	2 542	3 654	4 027	-	10 221
38	Haugesund do.....	-	10 262	6 622	8 104	-	24 981
39	Voss do.....	-	4 144	1 475	3 309	83	9 011
40	Florø do.....	-	2 082	1 444	2 253	350	6 121
41	Molde do.....	374	4 035	2 375	4 115	-	10 891
42	Røros do.....	1 395	2 951	1 961	4 636	-	10 941
43	Levanger do.....	38	3 940	3 205	5 063	-	12 241
44	Stenkjær do.....	-	2 896	3 650	4 059	160	10 771
45	Namsos do.....	-	3 581	2 389	4 055	400	10 451
46	Mosjøen do.....	-	3 627	1 882	4 142	363	10 011
47	Narvik do.....	-	2 548	3 004	2 411	-	7 961
48	Harstad do.....	-	2 189	2 983	1 556	-	6 771
49	Hammerfest do.....	-	1 206	2 231	4 161	5 734	13 331
50	Vardø do.....	-	53	5 471	5 729	1 400	12 611
51	Vadsø do.....	-	2 804	5 310	8 742	1 482	18 311
Tilsammen		38 124	340 978	302 087	272 154	22 159	975 51

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
1905–1906).

48

49

50

51

52

Skolens utgifter i budgetterminen 1905—06

Nr.

Lønninger.

Pensioner.

Stipendier.

Iøvrig.

Tilsammen.

16 523		180	1 067	17 770	6
25 150		-	2 301	27 451	7
10 233		-	2 080	12 313	8
7 421		-	1 309	8 730	9
12 200		-	1 072	13 272	10
5 717		-	1 181	6 898	11
11 703		-	1 221	12 924	12
9 147		-	1 175	10 322	13
24 830		-	2 996	27 826	14
8 214		150	2 441	10 805	15
7 748		-	1 466	9 214	16
6 404		59	766	7 229	17
13 477		-	2 379	15 856	18
8 587		-	1 443	10 030	19
16 931		49	2 707	19 687	20
12 191		2 555	1 497	16 243	21
22 671	500	-	4 215	27 386	22
38 332		165	5 847	44 344	23
16 975		-	3 157	20 132	24
32 601		-	5 185	37 786	25
19 276	300	-	4 901	24 477	26
8 648		-	1 629	10 277	27
14 597		-	5 068	19 665	28
11 175		-	2 465	13 640	29
10 960		-	1 912	12 872	30
14 169	600	1 591	2 472	18 832	31
10 092		-	1 255	11 347	32
9 552		-	1 794	11 346	33
10 515		-	2 572	13 087	34
10 986		-	1 985	12 971	35
11 343		-	1 565	12 908	36
8 330		1 005	888	10 223	37
16 188		-	8 800	24 988	38
7 860		-	1 068	8 928	39
5 462		-	667	6 129	40
9 775		230	894	10 899	41
10 327		-	616	10 943	42
10 379		-	1 873	12 252	43
9 555		-	992	10 547	44
9 465		-	960	10 425	45
8 605		-	1 467	10 072	46
4 938		-	3 080	7 963	47
4 667		-	2 061	6 728	48
9 058		-	4 274	13 332	49
10 817		-	1 836	12 653	50
13 275		-	5 063	18 338	51

809 156

3 600

6 328

152 085

971 169

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere (skoleaaret

Nr.	Skolens navn.	Antal klasser			Høieste antal elever 1. april til 30.						Derav	
		i gymnasiet.	i middelskolen.	i forberedelseskolen.	i gymnasiets reallinje (2. og 3. klasse).	i gymnasiets sproglige historiske linje (2. og 3. klasse).	i 1ste gymnasieklassen samt i det praktiske kursus.	Til sammen i gymnasiet.	i det praktiske kursus.	i pisker.		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
IV. De private høiere almenseksoler.												
1 Aars & Voss's skole	8	8	11		43	32	36	60	171	-	40	
2 Frogner do.	8	8	11		17	17	22	40	96	-	30	
3 Otto Anderssens do.	3	4	5		24	20	14	23	81	-	21	
4 St. Hanshaugens do.	4	5	5		14	-	11	17	42	-	1	
5 Oslo middelskole	-	4	5		-	-	-	-	-	-	-	
6 Fru Nielsens skole	4	8	10		42	-	38	-	80	-	21	
7 Vestheim do.	4	11	10		-	-	34	44	78	-	7	
8 Nordstrand do.	-	4	5		-	-	-	-	-	-	-	
9 Bestum do.	-	4	5		-	-	-	-	-	-	-	
10 Sandvikens do.	-	4	5		-	-	-	-	-	-	-	
11 Hartmanns skole i Asker	-	4	-		-	-	-	-	-	-	-	
12 Storms skole i Stavanger.	-	4	5		-	-	-	-	-	-	-	
13 Platous skole do.	-	9	10		-	-	-	-	-	-	-	
14 Hambros skole i Bergen	6	4	5		14	7	16	27	64	-	13	
	Tilsammen	37	81	92	154	76	171	211	612	-	133	
V. De private høiere pikeskoler.												
1 Nissens pikeskole i Kristiania	-	6	9		-	-	-	-	-	-	-	
2 Berles do. do.	1	5	5		-	-	-	7	7	-	7	
3 Olaf Bergs do. do.	-	5	5		-	-	-	-	-	-	-	
4 Nye middelskole for piker i Kristiania	-	4	5		-	-	-	-	-	-	-	
5 Frk. Conradis do. do.	-	5	5		-	-	-	-	-	-	-	
6 Frk. Rolls do. do.	-	2	10		-	-	-	-	-	-	-	
7 Frk. Bonnevies do. do.	-	2	8		-	-	-	-	-	-	-	
8 Vestre Fredrikstad pikeskole	-	5	8		-	-	-	-	-	-	-	
9 Wulfsberg og Bordoes do. Drammen	-	5	5		-	-	-	-	-	-	-	
10 Amalie Hansens do. Bergen	-	5	5		-	-	-	-	-	-	-	
11 Fru Griegs do. do.	-	6	5		-	-	-	-	-	-	-	
12 U. Pihls do. do.	-	6	9		-	-	-	-	-	-	-	
13 Frk. Lindstrøms do. do.	-	5	5		-	-	-	-	-	-	-	
14 Frk. Christies do. Trondhjem	-	5	5		-	-	-	-	-	-	-	
	Tilsammen	1	66	89	-	-	-	7	7	-	7	

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
1905—1906).

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
i kvartalet fra juni 1906				Antal elever i middelskolen med indskrænkning av fagkreds						Fritat for andre end de under rubri- kerne 15—19 nævnte fag	Nr.
i mid- del- skolen.	derav piker.	i for- beredel- ses- skolen.	derav piker.	Med indskrænkning i matematik og sløfning af	Alene med indskr. i mate- matik.	Alene med sløfning av tysk.	Alene med sløfning av engelsk.	i gymna- siet.	i mid- del- skolen.		
tysk.	engelsk.										
216	-	247	-	-	-	-	3	1	-	1	1
170	-	286	-	-	-	2	2	-	19	66	2
86	1	92	-	3	-	-	1	-	19	31	3
123	55	145	71	2	-	-	2	-	-	29	4
51	19	62	26	2	2	-	2	-	-	10	5
182	95	204	100	1	-	1	2	1	-	58	6
290	2	223	-	-	-	-	3	2	14	19	7
77	35	114	60	1	1	3	2	-	-	24	8
45	22	60	30	-	-	-	-	-	-	3	9
48	20	25	10	-	-	-	1	-	-	6	10
24	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	11
115	29	96	35	-	-	-	11	3	-	30	12
188	122	218	185	-	-	1	14	1	-	36	13
115	-	140	-	-	-	-	2	1	37	8	14
1 730	400	1 912	467	9	3	7	47	9	119	322	
176	176	240	240	4	1	1	1	3	-	16	1
181	181	125	125	4	1	1	-	-	-	13	2
150	150	150	150	1	-	-	1	-	-	-	3
32	32	25	20	-	-	-	2	-	-	10	4
84	84	58	58	-	-	-	-	-	-	1	5
25	25	149	133	2	-	1	-	-	-	-	6
34	34	152	152	-	1	3	-	-	-	2	7
85	85	194	89	-	-	-	8	1	-	6	8
125	125	108	101	-	-	1	7	3	-	46	9
117	117	86	86	2	-	6	8	3	-	10	10
146	146	111	111	-	-	-	12	2	-	52	11
166	166	232	232	-	1	16	4	-	-	48	12
117	117	115	115	-	1	7	1	1	-	-	13
102	102	122	118	-	-	-	-	-	-	-	14
1 490	1 490	1 867	1 730	13	5	36	44	13	-	204	

Tabel 9 (forts.). Offentlige, kommunale og private høiere (skoleaaret

Nr.	Skolens navn.	Antal elever som nød (hel eller delvis) friplads.	Antal elever som oppebar stipendier av skolens legater.	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31		
				Antal eksaminander, som har bestaat artium i 1906										Til-sam-men.	Derav piker
				Skolens egne elever				Privatister							
		Real-lin-jen.	Sproglig-histo-risk linje uten latin.	Sproglig-histo-risk linje med latin.	Real-lin-jen.	Sproglig-histo-risk linje uten latin.	Sproglig-histo-risk linje med latin.								
IV. De private høiere almenskoler.*)															
1	Aars & Voss's skole	65	2	15	19	17	-	-	-	-	-	51	18		
2	Frogner do.	98	-	7	7	7	-	-	-	-	-	21	6		
3	Otto Anderssens do.	70	-	13	8	3	-	-	1	-	-	25	7		
4	St. Hanshaugens do.	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
5	Oslo middelskole	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
6	Fru Nielsens skole	-	-	16	-	18	-	-	-	-	-	34	8		
7	Vestheim do.	99	-	-	-	13	-	-	-	1	14	-	-		
8	Nordstrand do.	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
9	Bestum do.	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
10	Sandvikens do.	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
11	Hartmanns skole i Asker .	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12	Storms skole i Stavanger.	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
13	Platous skole do.	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
14	Hambros skole i Bergen ..	16	-	8	5	7	-	-	-	-	-	20	6		
Tilsammen		541	2	59	39	65	-	1	1	1	165	45			
V. De private høiere pikeskoler.*)															
1	Nissens pikeskole i Kristiania	46	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2	Berles do. do.	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
3	Olaf Bergs do. do.	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
4	Nye middelskole for piker i Kristiania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
5	Frk. Conradis do. do.	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
6	Frk. Rolls do. do.	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
7	Frk. Bonnevies do. do.	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
8	Vestre Fredrikstad pikeskole.....	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
9	Wulfsberg og Bordoes do. Drammen	68	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
10	Amalie Hansens do. Bergen	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
11	Fru Griegs do. do.	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12	U. Pihls do. do.	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
13	Frk. Lindstrøms do. do.	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
14	Frk. Christies do. Trondhjem.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Tilsammen		308	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

*). Oplysninger er ikke meddelt om indtægter og utgifter ved de private høiere almenskoler og de private pikeskoler.

almenskoler med ret til at avholde avgangseksamen
 1905—1906).

32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	
Antal eksaminander, som i 1906 har be- staat fuldstændig middelskoleeksamen				Antal eksaminander, som i 1906 har be- staat middelskoleeksamen med ind- skrænket fagkreds						
Skolens egne elever.	Priva- tister.	Til- sammen.	Derav piker.	Skolens egne elever.	Priva- tister.	Til- sammen.	Derav piker.	Antal lærere.	Antal lærer- inder.	Nr
53	22	75	7	4	2	6	-	30	13	1
18	3	21	-	2	3	5	-	24	13	2
17	-	17	-	2	-	2	-	18	7	3
20	1	21	5	-	-	-	-	18	6	4
7	-	7	3	3	-	3	-	3	8	5
24	-	24	15	5	-	5	2	19	21	6
67	-	67	2	2	1	3	-	20	7	7
6	1	7	4	5	-	5	2	6	8	8
8	-	8	5	-	-	-	-	4	6	9
7	-	7	1	-	-	-	-	4	4	10
6	-	6	-	-	-	-	-	6	-	11
12	-	12	4	4	-	4	-	10	6	12
26	-	26	19	4	-	4	2	8	18	13
15	25	40	3	-	3	3	-	18	6	14
286	52	338	68	31	9	40	6	187	123	
22	-	22	22	7	-	7	7	4	20	1
14	-	14	14	2	-	2	2	9	15	2
25	-	25	25	2	-	2	2	4	14	3
5	-	5	5	2	-	2	2	2	7	4
19	-	19	19	-	-	-	-	2	14	5
9	-	9	9	3	-	3	3	3	16	6
11	-	11	11	4	-	4	4	2	19	7
10	-	10	10	2	-	2	2	6	12	8
17	-	17	17	3	-	3	3	4	18	9
8	-	8	3	10	1	11	11	5	14	10
9	-	9	9	1	-	1	1	5	17	11
16	-	16	16	4	-	4	4	4	20	12
14	-	14	14	7	-	7	7	3	17	13
11	-	11	11	-	-	-	-	2	11	14
185	-	185	185	47	1	48	48	55	214	

Tabel 10. Lærer-

Nr.	Lærerskole.	1	2	3	4	5	6	7	8
		Antal elever i aarets løp				Derav var			
		i klassen I.	i klassen II.	i klassen III.	Til- sammen.	faste mænd.	kvin- der.	mænd.	hospiterende kvinder.
Oversigt.									
1. Samtlige lærerskoler.	261	331	363	955	502	408	25	20	
1 De offentlige lærerskoler . . .	151	166	165	482	237	217	12	16	
2 De private lærerskoler	110	165	198	473	265	191	13	4	
Tilsammen	261	331	363	955	502	408	25	20	
I 1900	348	347	-	695	401	250	27	17	
II. De enkelte lærerskoler.									
A. De offentlige.									
1 Holmestrand	22	18	20	60	16	38	2	4	
2 Hamar	26	40	39	105	34	64	3	4	
3 Kristiansand	29	28	29	86	41	38	2	5	
4 Stord	37	36	38	111	73	37	-	1	
5 Levanger	26	30	22	78	46	28	3	1	
6 Tromsø	11	14	17	42	27	12	2	1	
Tilsammen	151	166	165	482	237	217	12	16	
B. De private.									
1 Kristiania private lærerskole	21	31	49	101	-	101	-	-	
2 Elverum do.	18	45	50	113	86	21	4	2	
3 Notodden do.	35	40	50	125	84	41	-	-	
4 Volden do.	36	49	49	134	95	28	9	2	
Tilsammen	110	165	198	473	265	191	13	4	

skolerne 1905—1906.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Av eleverne var			Av eleverne var børn av				Av eleverne hadde stipen- dium.	De om- renttlige utgifter til ophold ved lærerskolen pr. elev gjennem- snitlig pr. aar.	Nr.
fra landet.	fra by.	fra andre stifter.	gaard- brukere.	husmænd og dag- arbeidere.	folkeskole- lærere.	andre samfunds- klasser.			
704	251	270	437	61	148	309	425	-	
358	124	107	215	32	83	152	218	-	1
346	127	163	222	29	65	157	207	-	2
704	251	270	437	61	148	309	425	-	
541	154	230	364	48	98	185	242	-	
34	26	6	19	1	10	30	21	700	1
74	31	60	38	4	22	41	29	400	2
58	28	11	36	3	12	35	33	525	3
88	23	21	57	12	16	26	67	450	4
67	11	5	45	7	13	13	41	500	5
37	5	4	20	5	10	7	*) 27	480	6
358	124	107	215	32	83	152	218	-	
22	79	14	3	-	13	85	57	-	1
105	8	75	70	10	13	20	38	500	2
98	27	50	66	11	20	28	52	500	3
121	13	24	83	8	19	24	60	450	4
346	127	163	222	29	65	157	207	-	

*) Desuten 3 elever frit ophold.

Tabel 10 (forts.). Lærer

Nr.	Lærerskole.	Antal faste lærere		Biblio- tek, sam- linger, lære- midler.	Stipen- dier.	18	19	20	21	22
		mænd.	kvin- der.							
Oversigt.										
	I. Samtlige lærerskoler.	60	20	133 122	3 139					11 950
1	De offentlige lærerskoler . . .	33	8	133 122	3 139					11 950
2	De private lærerskoler . . .	27	12	-	-					-
	Tilsammen	60	20	133 122	3 139					11 950
	1 1900	58	16	114 242	4 495					8 288
II. De enkelte lærerskoler.										
	A. De offentlige.									
1	Holmestrand	6	1	21 360	600					1 565
2	Hamar	6	2	24 256	354					1 900
3	Kristiansand	5	1	20 089	599					1 820
4	Stord	6	2	19 888	662					2 700
5	Levanger	6	1	24 783	416					1 870
6	Tromsø	4	1	22 746	508					2 095
	Tilsammen	33	8	133 122	3 139					11 950
	B. De private.									
1	Kristiania private lærerskole	*) 11	*) 7	-	-					-
2	Elverum do.	3	1	-	-					-
3	Notodden do.	5	1	-	-					-
4	Volden do.	8	3	-	-					-
	Tilsammen	27	12	-	-					-

*) Lærerpersonale sammen med den høiere pikeskole.

skolerne 1905–1906.

23	24	25	26	27	28	29	
Utgifter:				Indtægter:			Nr.
Bygnings- ningers ved- likehol- delse.	Lys og brænde.	Andre utgifter.	Til- sammen.	Av offent- lige midler.	Løvrig.	Til- sammen.	
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
7 823	10 153	22 022	188 209	182 894	5 315	188 209	
7 823	10 153	22 022	188 209	182 894	5 315	188 209	1
-	-	-	-	18 000	-	*) 18 000	2
7 823	10 153	22 022	188 209	200 894	5 315	206 209	
8 539	-	102 987	238 551	240 989	10 062	251 051	
2 045	2 211	2 722	30 503	30 334	169	30 503	1
1 249	1 304	2 562	31 625	31 328	297	31 625	2
1 799	1 650	4 239	30 196	29 465	731	30 196	3
1 001	645	3 812	28 708	28 559	149	28 708	4
736	2 381	4 013	34 199	33 723	476	34 199	5
993	1 962	4 674	32 978	29 435	3 493	32 978	6
7 823	10 153	22 022	188 209	182 894	5 315	188 209	
-	-	-	-	2 500	-	2 500	1
-	-	-	-	5 100	-	5 100	2
-	-	-	-	5 200	-	5 200	3
-	-	-	-	5 200	-	5 200	4
-	-	-	-	18 000	-	18 000	

*) Kun det offentlige bidrag.

Tabel II.
Oversigt
over utgifter til undervisningsvæsenet 1905.

	Samlet utgift.	Derav av statsmidler.
	Kr.	Kr.
A. Folkeskolevæsenet:		
a. Folkeskolevæsenet paa landet:		
1. Herreder, verker og bruk	5 054 483	1) 1 209 137
2. Kredsnæs utgifter	253 282	
3. Amitsskolekassernes utgifter	Kr. 1 702 165	1 421 951
Av beløpet fråaar, hvad der er tilflytt de mindre skolekasser og indbefattet under deres regnskaper tilsammen.	" 371 250	
	1 330 915	
b. Folkeskolevæsenet i byerne	4 877 650	2) 983 189
c. Amts- og aftenskoler	336 536	227 666
d. Lønstillæg til folkeskolens lærere i henhold til lov af 19. juni 1878 og stortingsbeslutning af 22. juni 1880	494	3) 494
B. De offentlige høiere almenskoler	760 103	299 978
C. Kommunale høiere almenskoler	971 169	272 154
D. De offentlige lærerskoler	188 210	182 333
E. Stipendier for trængende elever samt bidrag til lærerlønninger ved private lærerskoler	18 000	18 000
F. Avholdelse av prøver for lærere og lærerfinder ved folkeskolen . . .	18 762	18 762
G. Kursus til utdannelse av smaaskolelærere	1 000	1 000
H. Inspektion av sløidundervisning m. v.	900	900
I. Kurser i kvindelig haandarbeide for folkeskolelærerinder	6 835	6 835
J. Avholdelse av lærerkurser	3 000	3 000
K. Direkte statsbidrag til videregaaende folkehøiskoler	34 560	34 560
L. Foranstaltninger til utbredelse af kjendskap til norsk sprog blandt lapper og kvæner	79 537	79 537

¹⁾ Derav kr. 1 192 741 i henhold til landsskolelovens § 38.

²⁾ Av beløpet er kr. 961 725 statsbidrag i henhold til byskolelovens § 15.

³⁾ Derav kr. 200 til lærere i byer.

Tabel 11 (forts.) Oversigt over utgifter til undervisningsvæsenet 1905.

Skolevæsen
1905.

	Samlet ugift.	Derav av statsmidler
		Kr.
M. Reisestipendier for lærere og lærerinder ved de høiere skoler og lærerskoler samt ved folkeskoler	13 090	13 090
N. Pensioner til folkeskolelærere og saadannes enker	566 941	566 941
O. Utgifter til skoledirektørembederne, derunder skyssutgifter	48 816	48 816
P. Utgifter vedkommende abnormskolevæsenet.....	914 065	211 483
Q. Kunst- og haandverksskolen, kvindelige industriskoler, husflidsskoler m. v.....	186 186	120 431
R. Utgifter ved undervisningsraadet og avgangsprøverne	85 198	25 214
S. Forskjellige utgifter ved nedlagte offentlige skoler m. v.	13 400	13 400
T. Utgifter til fremme av undervisning i gymnastik og sang ved landets skoler	16 851	16 851
U. Tekniske skoler	* 306 664	306 664
V. Utgifter ved forsømte børns behandling	284 047	224 212
W. Universitetet	823 327	745 398
	Tilsammen	17 194 021
	I 1900	15 400 595
		5 822 950

*) Alene statens utgifter kan oplyses.

Tabel 12. Læreres avgang fra folkeskolen i 1905.

Stift.	Antal avgaaede			Tjenestetid					Av disse								
	med eksamen.	uten eksamen.	til sammen.	1—10 aar.	10—20 aar.	20—30 aar.	over 30 aar.	døde.	er pensjonerte.	er overgaat til	anden lærer-virk-som-het.	handels- eller anden virksom-het.	land-mænd og gaard-brukere.	søkte anden ut-dan-nelse.	er dret.	avgik av andre grunde.	
										handels- eller anden virksom-het.	land-mænd og gaard-brukere.	søkte anden ut-dan-nelse.	er dret.	avgik av andre grunde.			
I. Lærere.																	
Kristiania.....	31	2	33	2	6	3	22	12	18	-	-	-	-	1	-	-	2
Hamar	6	1	7	-	1	2	4	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Kristiansand.....	21	2	23	7	4	3	9	6	14	-	2	1	-	-	-	-	-
Bergen	16	1	17	1	5	2	9	3	9	-	1	-	-	-	1	-	3
Trondhjem.....	14	-	14	4	2	-	8	5	8	-	-	-	-	-	1	-	-
Tromsø.....	16	-	16	6	1	3	6	2	7	4	-	2	-	-	-	-	1
Tilsammen	104	6	110	20	19	13	58	32	59	4	3	3	1	2	-	-	6
II. Lærerinder.																	
Kristiania.....	20	12	32	13	6	6	7	7	11	1	-	10	-	-	-	-	3
Hamar	8	-	8	6	2	-	-	1	1	-	-	6	-	-	-	-	-
Kristiansand	22	1	23	16	3	3	1	3	6	-	-	14	-	-	-	-	-
Bergen	6	-	6	3	2	1	-	-	2	1	-	3	-	-	-	-	-
Trondhjem.....	12	-	12	8	4	-	-	-	1	-	-	9	-	-	-	-	2
Tromsø	8	1	9	7	2	-	-	-	1	2	-	6	-	-	-	-	-
Tilsammen	76	14	90	53	19	10	8	11	22	4	-	48	-	-	-	-	5

Skoledirektørernes indberetninger.

Kristiania stift.

Skolekommunernes antal, der i 1900 utgjorde 100, er i femaaret forøket til 105, idet følgende skolekommuner er delt i to, nemlig Sigdal fra $\frac{1}{1}$ 1901 i Sigdal og Krødsherred, Nore likesaa fra $\frac{1}{1}$ 1901 i Nore og Opdal, Rødenes fra $\frac{1}{1}$ 1902 i Rødenes og Rømskogen, Høland fra $\frac{1}{1}$ 1905 i Høland og Setskogen og Nes (i Hallingdal) likeledes fra $\frac{1}{1}$ 1905 i Nes og Flaa.

Ved utgangen av 1900 var der 1 distriktskole og 25 bruksskoler med særskilt økonomi. I løpet av femaaret er distriktskolen (Rotnes) fra $\frac{1}{1}$ 1904 indlemmet i Nitedalens skolekommune; av de 25 bruksskoler (hvorin er medregnet Jarlsberg godsskole) er 5 nedlagt eller indlemmet i vedkommende skolekommuner, nemlig: 1. Undersbo i Hedrum, 2. Nydalens og Ellendalen i Aker, 3. Lisleby og 4. Kragerøen i Glemminge, 5. Soli og Greaker i Tune, mens en ny bruksskole fra 1901 er oprettet ved Alværn bruk (Steilene) i Nesodden. Antallet av bruksskoler ved utgangen av 1905 er saaledes 21.

Kredsordning, klassedeling og skolehus. Kredsenes antal (i 1895: 812, i 1900: 814) er nu 812. Omreguleringen efter den nye skolelov maa nu i det hele ansees avsluttet. *Smaakredsenes* antal er noget formindsket. I 1895 fandtes de i 24 skolekommuner, i 1900 i 18; nu har 16 skolekommuner smaa kredse i 17 folkeskolekredse. I 2 folkeskolekredse var der 3 smaa kredse, i de øvrige 15 2, tilsammen 36. Ordningen falder kostbar og anvendes kun for avsidesliggende smaa grænder med faa børn. Naar børnetallet avtar, finder man det billigere i fornødent fald at understøtte børnene til at søke kredsens skolehus.

Antallet av kredse med egne lokaler, der i femaaret 1895—1900 steg fra 709 til 744, er i sidste femaar kun forøket med 14 eller til 758, mens de leiede lokalers antal, der i forrige femaar formindskedes fra 100 til 70, nu er 54. Omgangsskole, der i 1895 endnu fandtes i 3 kredse, er ophört. Det skal bemerkes, at naar de egne lokalers antal kun er litet forøket, saa har dog byggevirksomheten, som nedenfor skal vises, allikevel været temmelig betydelig, idet mange af de gamle skolehus er kassert og erstattet med nye, eller ogsaa utvidet.

De klassedelte skolers antal er omtrent uforandret (i 1900: 747, i 1905 749), mens klassernes antal er forøket fra 2 571 til 2 728 eller med 157. Mens de klassedelte kredse i 1895 gjennemsnitlig hadde 3,2 klasser, har de nu henimot 3,7 klasser. De ikke klassedelte kredses antal (i 1895: 83 og i 1900: 67) er nu 63, altsaa omtrent $\frac{1}{13}$ del av det samlede antal kredse.

I 1895 var det gjennemsnitlige antal af børn i hver kreds 65, i 1900 69. I 1905 var af de 812 kredse som anført 749 delt i 2 728 klasser; naar hertil lægges de 63 kredse med udelt skole, har man i det hele 2 791 klasser. Da antallet af de skolesøkende børn er 59 660, falder der gjennemsnitlig paa hver klasse 21 børn. Antallet har jevnt gåaet ned-over fra 1890, da det var 23. Antallet af klasser med over 35 børn er efterhaanden betydelig formindsket. Mens det i 1890 var 92 og i 1900 var 49, er det nu kun 28. Paa henvendelse til vedkommende skolestyre er mottat meddelelse om, at saagodtsom alle disse 28 klasser nu er kommet i lovlig orden, idet klasserne er delt. Som oftest er det oprettelse af fabrikker, der bevirker en saa sterk vækst af børnetallet, at klasserne blir overfyldt; paa opfordring rettes herpaa, i regelen ved det nye skoleaars begyndelse.

Som ovenfor bemerket er antallet af kredse med egne lokaler i femaaret kun forøket med 14, men som det vil sees af nedenstaende oversigt er der dog anvendt et meget betydelig beløp til byggearbeider og til erhvervelse af jord.

Utligning. Bidrag til skolehus og jord.

Smaalenene.....	1900 kr. 0,19	kr. 29 684
	1905 - 0,20 kr. 28 301
Akershus	1900 - 0,24	kr. 33 308
	1905 - 0,28 $\frac{3}{4}$	- 46 575
Buskerud.....	1900 - 0,26	kr. 34,855
	1905 - 0,27	- 28 958
Jarlsberg og Larvik	1900 - 0,24	kr. 27 900
	1905 - 0,15	- 8 840
		kr. 125 747*) kr. 112 674

*) Naar der i indberetningen for 1900, side 192 er opført kr. 152,747, da er det en feil for kr. 125,747.

Som bidrag til byggearbeider og til erhvervelse av jord ydes der i regelen halvparten av amtsskolekassen. I Akershus er det dog bestemt, at bidrag til skolehus ydes med halvparten av deres kostende indtil kr. 10 000, tredjeparten fra kr. 10 000 til kr. 20 000 og sjetteparten av hvad der gaar over dette beløp. Til skolejord ydes altid halvparten. Til hus og jord er saaledes her i stiftet i 1905 antagelig anvendt adskillig over det dobbelte av det ovenanførte bidragsbeløp, hvortil kommer vedlikeholdsomkostninger, der bestrides av herrederne alene uten bidrag av amtsskolekassen. Der er vistnok i 1905 likesom i 1900 anvendt adskillig over kr. 250 000 til hus og jord. Som det sees er utgiften for Jarlsberg og Larviks amt gaat betydelig ned siden aaret 1900, nemlig fra kr. 27 500 til kr. 8 840. Formindskelsen er dog sket efterhaanden og har sin grund deri, at byggearbeiderne i dette amt, der ogsaa fra tidligere tid var vel forsynet med skolehus, nu væsentlig er avsluttet. I Akershus derimot er der en meget sterk stigning, fra kr. 33 308 i 1900 til kr. 46 576 i 1905. Da, som det sees, antallet av skolevæsenets egne hus er uforandret og heller ikke lærerboligernes antal er synderlig forøket, falder utgiften væsentlig paa hus, der er opført til erstatning for kasserte hus, og paa tilbygninger. For en ikke liten del er opførelse av nye skolehus ogsaa bevirket ved omreguleringer av kredsene, der har medført, at de gamle hus har faat en uhedig beliggenhet. Alene i Ullensaker er av den grund i de sidste aar opført 8 store, nye skolehus med lærerboliger. De har hittil medført en utgift av over kr. 120 000, men er endnu ikke ganske ferdige. I Aker er der likeledes i forbindelse med omregulering opført flere meget store og kostbare skolehus. Et par av dem har med lærerboliger hver kostet omtrent kr. 100 000. Likesaa er der i Asker og Bærum opført flere store, nye hus, ogsaa tildels paa grund av omregulering.

Som uttalt i beretningen for 1900 har man i hei grad følt savnet av en autorisert samling av byggeplaner. Det skal medgives, at de i den senere tid opførte skolehus har noksaa rummelige og lyse skolelokaler, men for flere av dem gjelder det, at hvis man hadde bygget efter rids, utarbeidet av bygmestre med forneden kyndighet i skolebygning, vilde man uten tvil for samme utgift ha kunnet erholde baade hensigtsmæsigere og smukkere hus. Overtilsynet har et meget vanskelig og besværlig arbeide med behandlingen av disse byggetegninger.

Børn i folkeskolen og utenfor den. Antallet av undervisningsberettigede børn var i 1905 63 615 mot 60 497 i 1900, altsaa en forøkelse av 3 118 (eller omtrent samme forøkelse som i det foregaende femaar). Under 8 aar var 7 347, hvorav fremmøtte 4 896, mens der uteblev 2 451. I sammenligning med det foregaende femaar viser der sig nogen forøkelse i antallet av de fremmøtte børn. Antallet av børn, som undervistes utenfor folkeskolen, var 2 195 (mod 2 586 i 1900), og

antallet av børn, der ingen undervisning fik, var 104 (mod 112 i 1900). Disse sidste børn var ifølge specialindberetningerne for en større del abnorme børn. For 61 børn, der ikke hensiktsmæssig kunde søke folkeskolen, har der været anordnet særskilt undervisning. Da disse børn ikke er utelukket fra folkeskolen, er de medregnet blandt de skolesøkende børn. Antallet af de børn, der undervistes utenfor folkeskolen, er som nævnt formindsket, og det ikke saa litet, nemlig med 391. Man tør herav slutte, at ikke faa forældre, der hittil har holdt huslærer eller sendt sine børn i privatskole, nu finder sig tilfredsstillet med den undervisning folkeskolen gir. Massen af de børn, der undervises utenfor folkeskolen, findes, likesom i de tidligere aar, i Aker og Follo fogderi; i Aker søger 708 børn og i Bærum 112, tilsammen 820 (mod 1 031 i 1900) væsentlig til høiere skoler. I Jarlsbergs fogderi er der af børn, der undervises utenfor folkeskolen, 349, og i Larviks fogderi 74 børn, tilsammen 423 (mot 700) i 1900. En del af disse børn søger vistnok høiere skoler i de nærliggende byer, men specielt i Jarlsberg er antagelig størstedelen af dem dissenterbørn. Naar det viser sig, at antallet af disse børn ogsaa i Jarlsberg er gaat ikke ubetydelig ned, da tør grunden være, at forholdet mellem dissenterne og statskirken ikke længer er saa spændt som før, saa at efterhaanden flere og flere af dissenterne lar sine børn søke folkeskolen. Efter de mottagne meddelelser er de tidligere dissenterskoler i Andebu og Hof nedlagt. I Borre har dissenterskolen 12 elever, i Botne 42, i Ramnes 87, i Vaale 63, i Sandeherred 24, tilsammen 228, mens antallet af disse børn i 1900 opgaves til 296. De undervises af 9 lærere, samtlige uten særlig utdannelse. Den tidligere dissenterskole i Hvaler (med 35 børn) er i 1905 nedlagt, og børnene søger folkeskolen. I dissenterskolen i Nore var der i 1905, likesom i 1900, 19 børn. Angaaende ordningen af undervisningen i disse skoler er der git nærmere meddelelse i indberetningerne for 1900 og 1905.

Undervisningen i *de 3 nye fag*, haandgjerning, tegning og legemsøvelser, drives væsentlig kun i storskolen. Antallet af børn, der deltok i den, var i 1905 47 723 (mot 43 605 i 1900.) Antallet af børn, der undervistes i legemsøvelser og tegning, viser kun liten stigning, mens derimot antallet, specielt af gutter, der fik undervisning i sløid, er steget fra 5 441 i 1900 til 7 200 i 1905. Antallet af piker, der undervistes i haandarbeide, er kun steget fra 14 308 til 14 856. Der var saaledes i 1905 22 056 børn, eller omrent halvparten af storskolens gutter og piker, der fik undervisning i haandarbeide, mot 19 752 i 1900. Denne stigning maa anses som meget glædelig. Naar der blandt disse 3 valgfrie fag paa saamange steder vælges tegning og gymnastik som de obligatoriske, er det af hensyn til, at skolens utgifter derved ikke forøkes, mens det er en temmelig kostbar sak at indføre sløid. Uagtet den sterke stigning er det dog neppe $\frac{1}{3}$ af storskolens gutter, der har sløid, og kun $\frac{2}{3}$ del af pikerne, der har haandgjerning. At undervisningen i tegning og gym-

nastik kun gir litet utbytte er utvilsomt; den dertil bestemte tid er altfor kort, og mange av lærerne har kun liten dygtighet i disse fag. Hvad specielt gymnastik angaaer, da kan der litet utrettes, saalænge der mangler dertil egnede lekepladse og lokaler. Dette fag kan jo overhodet kun drives i den korte del av sommeren, hvori skolen er i gang. Saavidt vites, er der kun 2 landsskoler her i stiftet, der har gymnastiklokaler; den ene er en bruksskole, og den anden erhvervet saadant lokale ved kjøpet av et for en kommunal middelskole opført skolehus.

Aarlig skoletid, lovbefalt og frivillig. Sammenholder man antallet av de lovbehalte uker 37, 174 (rubr. 37) med antallet av klasser, 2 791 (deri medregnet de udelte skoler), findes det, at der gjennemsnitlig har været tillagt hver klasse eller hvert barn 13,3 uker lovbehalte skole aarlig mot 13,2 i 1900 (og 12,8 i 1895). Lovens tilladelse til i visse tilfælde at indskräne skoletiden til 10 eller 9 uker pr. klasse er ikke meget benyttet. Antallet av børn i de kredse med 12 børn og derunder, for hvilke der var bestemt kortere skoletid end 12 uker, var som rubr. 18 viser kun 342 (i 1900: 320). Antallet av uker *utover* det lovbehalte minimum (rubr. 39) var 3 599 (mot 3 074 i 1900). For 2 791 klasser gir det gjennemsnitlig et tillæg av omtr. 1,3 uker, hvilket svarer til den foranstaende beregning, hvorefter hver klasse har 13,3 uker lovbehalte skole. Antallet av frivillige uker er foreket fra 4 062 til 4 656 eller med 594 uker. Fordeles de frivillige uker paa de 2 791 klasser, blir det omtr. 1,7 uke (mot 1,5 uke i 1900.) Mindst frivillig skoletid har i det forløpne femaar, likesom i det forangaaende femaar, Smaalenenes amt, og størst Jarlsberg og Larviks amt. Hvad fogderierne angaaer, er uketallet størst i Aker og Follo fogderi, nemlig 4,5 uke pr. klasse, og dernæst Jarlsberg fogderi, omtr. 3 uker; i Rakkestads og i Hallingdals fogderier har der i det forløpne femaar likesom tidligere været saagodtsom ingen frivillig skole. Sammenlægges nu de lovbehalte og frivillige skoleueker, faar man 41 830 uker, hvilket for de 2 791 klasser gir en gjennemsnitlig skoletid av 15 uker mot 14,7 uker i 1900. Med hensyn til den frivillige skoletid skal bemerkes, at den søkes omtrent likesaa gevnt som den lovbehalte. Naar der spørges om klassernes gjennemsnitlige aarlige skoletid, kommer man saaledes nærmest til det virkelige forhold ved at holde sig til den samlede — saavel lovbehalte som frivillige — skoletid.

Skolesøkningen Som nærmere paavist i indberetningen for 1900 var skoleforsømmelserne i de første aar, efterat skoleloven av 1860 var sat i kraft, overordentlig store; like indtil en tredjepart av skoletiden blev forsømt. Efterhaanden blev forholdet bedre, saa at i 1890 kun $\frac{1}{11}$ del av skoletiden gik tapt. Saa skulde loven av 1889 gjennemføres, og dermed fulgte stigning av forsømmelserne i 90 aarene. Efterat imidlertid den med omordningen følgende uro var overstaat, bedredes igjen skolesøknin-

gen, saa at forsømmelserne i 1900 var omrent $\frac{1}{10}$ del eller 6,05 skoledage pr. barn. Som ovenfor nævnt er børnetallet i sidste femaar forsøkt med 3 118 børn, og som en følge derav og av skoletidens forlængelse er de lovbefalte skoledages antal steget betydelig, men desuagtet er det samlede antal av de forsømte dage ikke litet formindsket, nemlig med 77 635. For hvert barn er de forsømte dage gåaet ned fra 6,05 i 1900 til 4,37 i 1905, eller med 1,68 dage pr. barn. Da den lovbefalte skoletid pr. barn er 13,3 uker eller 79,8 skoledage, er der saaledes i 1905 kun forsømt omtr. $\frac{1}{18}$ del av skoletiden. Det er fremdeles at merke, at det er forsømmelserne uten gyldig grund, der viser den sterkeste nedgang (fra 83 780 dage i 1900 til 49 054 i 1905) Av det *samlede* antal forsømmelser er nu disse kun 19 % (= 0,8 dage), mens forsømmelser paa grund av sygdom er omtr. 59 % (= 2,5 dage) og forsømmelser av anden gyldig grund omtr. 22 % (= 1,0 dag). Forsømmelser uten gyldig grund er saaledes nu kun $\frac{1}{5}$ del (0,8 dage) av samtlige forsømmelser, mens de i 1895 var $\frac{1}{3}$ del (2,2 dage) og i 1900 $\frac{1}{4}$ del (1,5 dage). Sammenholdes amterne, staar Akershus bedst med 4,0 forsømte dage for hvert barn (mot 5,2 i 1900), dernæst Smaalenene med 4,2 (mot 5,6); Buskerud og Jarlsberg og Larvik har 4,8 dage (mot 7,0 i 1900.) At der nu overalt er jevn fremgang gir forholdet end større betydning.

Det ligger nær at anta, at skoleveiens længde bevirker ujevn skolesøkning; men det gjentar sig, hvad der ogsaa kan sees av tidlige indberetninger, at netop der, hvor de fleste børn har lang skolevei, er skolesøkningen bedst. Ifølge opgaverne har Smaalenene og Akershus fremdeles de længste skoleveie og Buskerud samt Jarlsberg og Larvik de korteste. Men uagtet hvert 10de barn i de to første amter har over 3 km. skolevei mot kun hvert 15de barn i de to sidstnævnte amter, er dog skolesøkningen bedst i de to første amter. Man faar indtrykket av, at skoleveiens længde — selvfølgelig inden rimelige grændser — har litet at betyde for skolesøkningen. Det er ikke den, det væsentlig kommer an paa; ansees det for en skam at la børnene forsømme skolen, saa kommer de nok frem, om veien er baade lang og slem. Mulkter og andre tvangsmidler er overalt litet anvendt. — Disse opgaver over skoleveiene er ellers vist neppe fuldt paalidelige; de avgives efter et skjøn, og dette skjøn kan falde forskjellig etter lærerens større og mindre kjendskap til forholdene. Anderledes kan man neppe forklare den store forskjel, der ofte viser sig mellem opgaverne fra samme sted for de forskjellige aar. — Som uttalt i forrige indberetning føres der neppe overalt den tilbørlige kontrol med, at de konfirmerte, men endnu skolepligtige børn fortsætter sin skolegang. Ikke saa faa skolestyrer følger endnu den gamle regel, at naar barnet er konfirmert, saa er det dermed færdig med skolen. Det gaar dog nu bedre end før, og forhaabentlig vil det kongelige departements rundskrivelse til rikets geistlighed av 8de november f. a. bidra til, at denne sak efterhaanden kan komme i orden.

Lærerne og deres kaar. Den lovbealte og den frivillige skoletid tilsammen er siden 1900 forøket med 2 979 uker; som en følge derav er ogsaa lærerpersonalet adskillig forøket. Størst forskelse viser selvfølgelig det første femaar, efterat loven av 1889 var traadt i kraft. I 1895 var forøkelsen 152 (25 lærere og 127 lærerinder), i 1900: 105 (40 lærere og 65 lærerinder), mens den i 1905 var 79 (41 lærere og 38 lærerinder.) Det samlede antal er nu 802 lærere og 347 lærerinder, tilsammen 1 149, mot 783 i 1890 (666 lærere og 117 lærerinder), 965 i 1895 (721 og 244), 1 070 i 1900 (761 og 309). Av ueksaminoerte lærere var der i 1905: 5 og av ueksaminoerte lærerinder 17. En stor del av de sidste underviser i haandgjerning og kjækkenstel. Den gjennemsnitlige aarlige skoletid (lovbealt og frivillig) for lærere og lærerinder var 36,4 uker (mot 36,3 i 1900). Gjennemsnitlig har vel lærerne litt längere aarlig skoletid end lærerinderne. Kortest skoletid har lærerpersonalet i Hallingdals fogderi, 29,3 uker, og i Numedal og Sandvers fogderi 33,5 uker (fraregnes Sandsver 31,1 uker.) Grunden hertil er, at i fjelldalene ligger saagodtsom den hele befolkning, store og smaa, om sommeren paa fjeldet; den for skolen beleilige tid av aaret blir saaledes kort, — helst ikke over 24 uker. — Lærerboligernes antal er forøket fra 635 til 665. Forøkelsen falder dog udelukkende paa de jordløse boliger, hvis antal er forøket fra 243 til 277. Omrent 82 % av lærerne har nu bolig (48 % med jord og 34% med større eller mindre jord). I nogle faa kommuner er den lovbealte jord endnu ikke anskaffet, eller den er for liten. Der udredes da til læreren den av amtsformandskaperne bestemte avsavngodtgjørelse. — Lærerindeboligernes antal er forøket fra 135 (i 1900) til 183. Vel halvparten av lærerinderne (330) har nu saaledes bolig.

De ved lov av 26de juni 1889 bestemte lønningsregler med særskilte beløp for ukeløn og for kostgodtgjørelse er nu avløst av bestemmelserne i lov av 31te mai 1900, der fastsætter en samlet ukeløn. Reglerne i loven av 1889 viste sig nemlig saa ugunstige for de ældre lærere, at flere av dem fandt det fordelagtigst at bli staaende paa den ældre lovs løn. Dette var i 1895 tilfældet i 33 skolekommuner og endda i 1900 i 17 skolekommuner. Loven av $\frac{31}{5}$ 1900 har derimot bragt saavel ældre som yngre lærere forbedring i lønningen, saa at der nu i det hele stift kun er en lærer, som er blit staaende paa ældre løn, og derhos en haandgjerningslærerinde med nogle faa uker aarlig.

I henhold til loven av 1900 er ved amtsformandskapsbeslutninger i 1901 lavmaalslønnen i samtlige amter fastsat til kr. 20 pr. uke i storskolen og kr. 16 i smaaskolen. I en stor del av herrederne er dog denne løn ikke ubetydelig forhøjet, hvorhos der flere steder er bestemt kommunale lønstillæg efter et vist antal aars tjeneste i herredet. Alderstillæggene av amtskolekassen er i henhold til lovens § 20 for storskolen sat til kr. 100, (i Akershus er dog 2det tillæg bestemt til kr. 150), og smaaskolens tillæg er i Smaalønene sat til lovens minimum, kr. 60, men i

Buskerud til kr. 75. Akershus og Jarlsberg og Larvik har bestemt kr. 75 for de to første tillæg og kr. 60 for de to sidste. Som en følge av disse nye lønningsregler viser lærerindtægterne en ikke ubetydelig stigning. Fordeles den samlede indtægt (saavel i penge som i naturalydeler) paa de 1 149 lærere og lærerinder, blir der en gjennemsnitsindtægt for hver av kr. 1 168 mot kr. 1 037 i 1900. Efter de foreliggende opgaver kan det ikke oplyses, hvor stor gjennemsnitsløn der falder paa lærerne og hvor stor paa lærerinderne. Men forskjellen er selvfølgelig temmelig betydelig, da lærerne har større ukelen og alderstillæg, større aarlig uketal og derhos kirkesanger- og naturalindtægter. Den eneste naturalindtægt, der tilfalder lærerinderne, er fri bolig (for halvparten av dem). Gjennemsnitsberegningen er saaledes litet oplysende; man kan kun sige, at ogsaa lærerinderne, om end i mindre grad, har nydt godt av de ved loven av 1900 bestemte lønningsregler. Kirkesangernes antal er 171 med en gjennemsnitsindtægt av kr. 381 (mot 170 med indtægt kr. 363 i 1900).

I aaret 1905 er der avgaaat 25 lærere og 11 lærerinder (hvorav 5 for at indtræde i ægteskap). I femaaret 1901—1905 er avgaaat 95 lærere og 42 lærerinder (hvorav 22 for at indtræde i ægteskap). Det foregaaende femaar (1895—1900) viser 90, 59 og 26.

Det tør vel uttales, at skolen i det sidste femaar i det hele er gaat godt og jevnt fremad. Den nye ordning, som i det ydre væsentlig var gjennemført allerede i det foregaaende femaar, har man nu vænnet sig til, og skolen omfattes med stigende interesse og tillid, hvorpaa man har det bedste bevis i skolesækningen, der vistnok aldrig har været saa god og jevn som den nu er.

Men det kan paa den anden side ikke forstås, at der er endel forhold inden skolen, der gir anledning til megen misnøie. Der høres fremdeles, likesom tidligere, sterke klager av skolestyrerne over lærernes og lærerindernes uavladelige flytninger, og av disse igjen over skolestyrernes vilkaarlige bruk av ansættelsesmyndigheten. Som jeg har uttalt i tidligere indberetninger er disse klager fra begge sider fuldt berettigede, men loven anviser intet middel til at hindre disse misbruk. Ogsaa en anden av lovens bestemmelser medfører adskillig ulempe for skolen, nemlig regelen om, at skolestyret skal vælge formand, hver gang for et aar. Formanden har, især i større kommuner, adskillig arbeide; det er ham i regelen uvant og falder ham derfor besværlig. Der er selvfølgelig mange undtagelser, men det er dog altfor ofte tilfældet, at han ønsker snarest mulig at bli fri for dette arbeide. Han føler da liten opfordring til at sætte sig nøiere ind i skolelovens mange og ikke altid klare bestemmelser og i den maate, hvorpaa disse praktiseres. Som tiltrædende formand maa han selvfølgelig sætte sig ind i skolestyrets tidligere forhandlinger, men det kan bli ham vanskelig nok, naar forhandlingsbøker og dagbøker

paa grund av den hyppige veksling av formænd ikke er ført med fornøden kyndighet og orden. Der kommer saaledes ofte til at mangle sammenhæng i skolestyrets virksomhet. At overtilsynets arbeide herved blir vanskeliggjort og sterkt forøket, er en selvfølge.

Det vilde være til stort gavn for skolen, om der kunde bli rettet paa disse uheldige lovbestemmelser.

Fortsættelsesskoler. Som det sees av oversigtstabellen, der er utarbeidet efter de fra skolestyrerne mottagne indberetninger, har 16 saadanne skoler været i gang i 15 skolekommuner. (I en kommune var der to kurser). Kursernes længde har været fra 8 til 24 uker: 3 kurser à 8 uker, 1 à 10 uker, 6 à 12 uker og 6 à 24 uker. Elevernes antal var ved kursernes begyndelse 141 gutter og 112 piker, tilsammen 253, gjennemsnitlig i hver skole 16, og ved slutningen 127 gutter og 96 piker, tilsammen 223, gjennemsnitlig 14. Antallet av kurser og elever har i det forløpne femaar været noget vekslende; det mindste antal viser aaret 1902: 10 kurser med 137 elever og det største antal det sidst forløpne aar, nemlig som anført 16 kurser med 253 elever.

Av det samlede timetal, 9 242, er 2 308 anvendt til morsmaal, 2 084 til regning, 1 334 til naturkundskap, 900 til historie og et mindre antal timer til kristendomskundskap, geografi, skrivning, regning og sang. Til andre fag er anvendt 732 timer, hvorav 360 til haandgjerning for piker, 72 til sløid, 276 til landbruksfag og 24 til samfundslære.

Utgifterne har været kr. 11 449, hvorav kr. 6 938 er offentlig bidrag, og kr. 4 511 herredsbidrag. Gjennemsnitsutgiften for hver elev har været kr. 45,25.

Fra 1892 av er i det hele avholdt 172 kurser, og det samlede elevantal har været 1 741 gutter og 1 026 piker.

Aftenskoler. Ifølge oversigtstabellen over disse skoler, om hvilke indberetning er mottat fra amtsskolestyrerne, har der været i gang 113 skoler med et elevantal ved kursets begyndelse av 1 087 gutter og 714 piker, tilsammen 1 801, gjennemsnitlig for hver skole 16, og ved slutningen 920 gutter og 647 piker, tilsammen 1 567, gjennemsnitlig 14. Som sedvanlig er den største del av timerne (6 797) anvendt til morsmaal (3 101) og til regning (3 127). Utgiften har været kr. 7 076, altsaa pr. elev kr. 3,93. Kursernes gjennemsnitlige timetal har været 60.

Antallet av skoler og elever har i det forløpne femaar holdt sig temmelig jevnt. Størst var det i 1901: 122 skoler med 1 835 elever; mindst var skolernes antal i 1904, nemlig 107 med 1 609 elever og i 1902: 111 med 1 555 elever.

I de tidligere, siden 1876 avholdte kurser har elevantallet været 69 762; tillægges eleverne i sidste kursus, blir det 71 563.

De mottagne opgaver over elevernes alder, saavel i fortsættelsesskolen som i aftenskolen, er som sedvanlig ikke ganske nøiagtige. Avvigelserne er dog ikke saa store, at de har nogen merkelig indflydelse paa forholdet mellem de forskjellige aldersklasser inden hver av skolerne.

Som de vedlagte oversigtstabeller viser, var der i kurset 1905—1906

i fortsættelsesskolen:			i aftenskolen:		
i alderen under 15 aar	51	elever	= 21,4 %	381	elever = 21,3 %
— mellem 15—16	-	93	— = 39,0	462	— = 25,9 -
— — 16—17	-	49	— = 20,6	331	— = 18,6 -
— over 17	-	45	— = 19,0	611	— = 34,2
			238 — = 100 %	1785	— = 100 %

Eleverne i aftenskolen er saaledes fremdeles, likesom tidligere, gjennemsnitlig ældre end eleverne i fortsættelsesskolen. Av aftenskoleleverne er nemlig 34,2 % over 17 aar og 65,8 % under denne alder, mens fortsættelsesskolen viser 19% over og 81 % under 17 aar. Ifelge specialopgaverne var av fortsættelsesskolens elever kun 5 over 20 aar (høieste alder 24 aar); av aftenskolens elever var mere end 200 over 20 aar, derav 17 over 30 aar (høieste alder 45 aar).

Amtsskolerne. Angaaende disses virksomhet i terminen 1905—1906 er der efter de fra amtsskolestyrerne mottagne indberetninger utarbeidet en oversigtstabell. Som denne viser, har der likesom i de foregaaende aar været i gang to skoler i hvert amt, tilsammen 8, alle med fælleskurser. I Akershus amt er der ved siden av fælleskurserne ogsaa tremaaneders sommerkurser for piker alene. 3 av amtsskolerne (begge skoler i Smaalenene og sondre skole i Jarlsberg og Larviks amt) har faste, særlig for dem opførte lokaler.

Den samlede utgift, efter fradrag av beholdningen (kr. 2 551), har været kr. 43 908, hvorav til lønninger er anvendt kr. 40 087 og til andre utgifter kr. 3 831. Derhos har herrederne til lokale, brænde og renhold utredet kr. 4 022. Det bemerkes, at likesom i de foregaaende aar er i Jarlsberg og Larviks 2 skoler elevernes indskrivningspenge indbetalt til et fond for anskaffelse av skolelokaler.

Antallet av elever var ved kursernes begyndelse 230 gutter og 215 piker, tilsammen 445, og ved slutningen 223 gutter og 216 piker, tilsammen 439. Gjennemsnitlig har elevantallet ved de 8 fælleskurser været 29 gutter og 18 piker, tilsammen 47 elever, og ved de to særskilte pikekurser i Akershus var elevantallet i det ene 37 og i det andet 32. Antallet av elever har i det hele været omtrent som i forrige kursus (445 mod 450). Pikernes antal er dog noget forøket, mens gutternes er formindsket.

Den gjennemsnitlige utgift (deri medregnet herredernes utgift til lokale o. s. v.) har for hver elev været omtr. kr. 108; medregnes stipendierne, blir det kr. 122.

I alle amtsskoler, undtagen i Buskeruds, har gutterne fått undervisning i sløid, og i Smaalenenes og Jarlsberg og Larviks skoler er pikerne opplært i kjøkkenstel.

Naar eleverne i sidste kursus medregnes, har amtsskolerne siden deres opprettelse i januar 1876 i det hele været søkt av 6 556 gutter og 4 831 piker.

Til stipendier for trængende elever er anvendt i Smaalenene kr. 1370, i Akershus kr. 1 316, i Buskerud kr. 600 og i Jarlsberg og Larvik kr. 3000, tilsammen kr. 6 286, hvorav $\frac{1}{4}$ del er amtsbidrag og $\frac{3}{4}$ del statsbidrag.

Derhos bemerkes, at der har været i gang praktiske jenteskoler i Smaalenene (Id), i Akershus (Asker) og i Buskerud (Øvre Eiker).

Kristiania 5te september 1906.

P. Coucheron.

Hamar stift.

A. Den almindelige folkeskole.

I. Skolernes ordning, skoletid, skolesøkning.

Skolekommunernes antal har ikke undergaat nogen forandring siden 1900. Der er i stiftet 59 skolekommuner, hvorav 30 i Kristians og 29 i Hedemarkens amt.

Skolekredsenes antal er gått ned fra 665 i 1900 til 659. Den omordning av kredsene, som loven av 1889 medførte, er avsluttet. Kun på enkelte steder forsøker man endnu at sammendrage kredse for at opnå en bedre klassedeling, men ofte strander en påstået omregulering på misnøje fra kredses side, da skoleveien i regelen blir utilbørlig lang for børnene. Man slaar sig da som oftest til ro med den betragtning, at en mindre fuldkommen klassedeling er bedre end en fuldkommere ordning med uvilje mot skolen fra forældrenes side. Den i lovens § 3, 2det led givne adgang til

at dele en skolekreds i to eller flere *smaakredse* er ikke blit benyttet paa mange steder; tallene holder sig nogenlunde konstant. I 1900 var saaledes 38 skolekredse delt i 83 smaakredse, de tilsvarende tal i 1905 er 44 og 88. Skolestyrerne finder, at saadan deling medfører betydelige utgifter, og særlig synes de at ha gjort den erfaring, at man i pædagogisk henseende vinder ved at beholde kredsene udele, da smaaskolen der ved kan deles i gradstigende istedetfor paralelle klasser.

558 kredse hadde i 1900 *eget skolehus*. I femaaret er tallet steget med 21 til 579. Det gjælder fremdeles hvad der er anført i tidligere indberetninger, at denne tilvækst ikke gir noget korrekt uttryk for, hvad der virkelig er bygget i femaaret. Flere kredse, som ogsaa tidligere hadde eget lokale, har opført nye skolehus, fordi de gamle enten var uhensigtsmæssige eller var blit utilstrækkelig paa grund av fortsat klassedeling.

Av de 80 kredse, som endnu ikke hadde eget skolehus, holdtes i 77 skolen i leiet lokale, kun i 3 kredse — i Kristians amt — holdtes skolen paa omgang.

Klasseinddeling. De udelte kredse er gaat ned med 13, fra 89 i 1900 til 76 i 1905, mens antallet af delte skoler kun er steget med 7, fra 576 i 1900 til 583 i 1905. Derimot er det samlede antal av klasser i de delte skoler steget betydelig, idet man har foretaget yderligere klassedeling inden skoler, som allerede før var delt; fra 1893 i 1900 er antallet steget til 1993 i 1905. Medens saaledes de klassedelte skoler i 1900 hadde gennemsnitlig 3,2 klasser, har de nu 3,4 klasser.

I 1900 var det gennemsnitlige barneantal for hver kreds 57. Da antallet av kredse i 1905 er 659 og antallet av skolesøkende børn 39 219, falder der nu gennemsnitlig paa hver kreds 59 børn. Av de 659 kredse var som ovenfor nævnt 583 delt i 1993 klasser; naar hertil lægges de 76 kredse med udelte skole, har man i det hele 2069 klasser. Det viser sig da, at mens antallet av børn pr. klasse i 1900 gennemsnitlig utgjorde 19,2, var det i 1905 gaat yderligere ned til 18,9. Som allerede fremholdt i beretningen for 1900 er det imidlertid et spørsmaal, om der bør fortsættes videre paa denne vej, og om man ikke vilde opnaa større utbytte av undervisningen ved at indskrænke klassernes antal og anvende de herved indsparte midler til en utvidelse av skoletiden.

Antallet av klasser med et større elevantal end det normale maksimum av 35 er i femaaret gaat ned fra 22 til 15.

Antallet av undervisningsberettigede børn, som ved utgangen af forrige femaar var 40 030, utgjorde i 1905 41 086, altsaa en tilvækst av 1 066 børn. Under 8 aar var henholdsvis 4 687 og 4 747. I folkeskolen undervistes i 1905 39 219 mot 38 108 i 1900; antallet av undervisningspligtige børn, som undervistes utenfor folkeskolen har i en aarrække befundet sig i nedgang og var i femaaret yderligere gaat ned fra 917 til 828.

Aarlig skoletid. Antallet av de lovbebefalte skoleuker var i 1900 25 340, i 1905 26 992, altsaa steget i femaaret med 1 652 uker. Forøkelsen maa for største delen tilskrives den forholdsvis betydelige tilvekst i klassernes antal, men hidrører ogsaa for nogen del fra, at man har fortsat med at utvide den aarlige skoletid utover det lovbebefalte minimum (lovens § 5, 2 punktum) Mens det samlede antal uker, hvormed den lovbebefalte skoletid var utvidet, i 1900 utgjorde 1 773, var det i 1905 steget til 2 187, altsaa med 414. Med hensyn til den utstrækning, i hvilken adgangen til utvidelse er blit benyttet, viser der sig fremdeles en betydelig forskel mellem begge amter. Av de anførte 2 187 uker falder nemlig 1 732 paa Hedemarkens og kun 455 paa Kristians amt.

Sammenholdes antallet av de lovbebefalte uker 26 992 med antallet av klasser, idet ogsaa de udelte skoler medtages, finder man, at der gjennemsnitlig har været tillagt hvert barn eller hver klasse litt over 13 uker lovbebefalt skole aarlig mot 12,8 uker i 1900. En forskel, svarende til den ovenfor nævnte, mellem begge amter finder ogsaa sted her, idet der i Hedemarkens amt falder paa hver klasse 13,6 uke, medens der i Kristians amt kun har været tillagt hver klasse 12,4 uke. Der har altsaa inden den lovbebefalte skole i femaaret fundet nogen, om end ikke betydelig, fremgang sted. Anderledes forholder det sig med den frivillige undervisning. De frivillige uker holder fremdeles paa at gaa ned; i det sidste femaar har de avtat med 41 uker (fra 455 til 414). Dette betyr imidlertid ikke andet end, at den frivillige undervisning er omlagt og ordnet som obligatorisk. I det hele tør det vel ogsaa siges, at frivillig undervisning nærmest har sin plads, hvor det gjælder at vække en endnu slumrende interesse for skolen, mens arbeidet, naar denne interesse først er vakt, naturlig vil samle sig om utvidelsen av den for alle børn obligatoriske undervisning. Saalænge derfor uketallet vokser utover lovens minimum i den obligatoriske skole, er der ikke grund til at nære nogen bekymring, om antallet av frivillige uker litt efter litt avtar.

Lovens tilladelse til i visse tilfælde at indskräne skoletiden til 10 eller 9 uker pr. klasse er litet benyttet, og som rubrik 18 viser, var ogsaa antallet av børn i de kredse med 12 børn og derunder, for hvem der var fastsat kortere skoletid end 12 uker, kun 534.

Skolesøkningen. Forsømmelsesprocenten har gjennem en længere aarrekke været i saagodtsom uavbrudt nedgang. Fra 10,1 % av de lovbebefalte skoledage i 1890 var forsømmelserne gått ned til 9 % i 1895 og til 7,6 % i 1900. I 1905 er de yderligere sunket til 5,5 %. Kristians amt har fremdeles henimod 2 % flere forsømmelser end Hedemarkens amt, og av fogderierne i det sidstnævnte amt indtar fremdeles Nordre Østerdalen og Vinger og Odalen de første pladse, hvad skolesøkningen angaaar.

Nedenstaaende oversigtstabell viser, hvorledes forsømmelsesprocenterne fogderivis, amtsvis og for stiftet fordeler sig paa de 3 i indberetnings-skemaerne anførte forsømmelsesgrunde:

Fogderier og amter	1900				1905			
	Paa grund av sygdom	Av anden gyldig grund	Uten gyldig grund	Til-sammen	Paa grund av sygdom	Av anden gyldig grund	Uten gyldig grund	Til-sammen
Valdres	4,1	3,3	2,3	9,7	3,6	1,7	1,5	6,8
Hadeland og Land . .	4,4	1,5	2,6	8,5	3,0	1,2	1,4	5,6
Toten	3,8	2,2	2,0	8,0	3,2	1,1	1,3	5,6
Søndre Gudbrandsdalen .	3,6	1,4	2,1	7,1	3,0	0,9	1,5	5,4
Nordre Gudbrandsdalen .	3,5	2,0	5,3	10,8	3,2	2,2	3,2	8,6
Kristians amt	3,9	2,0	2,8	8,7	3,2	1,4	1,7	6,3
Nordre Østerdal . . .	3,2	0,8	1,1	5,1	2,8	0,5	0,4	3,7
Søndre Østerdal . . .	3,8	1,4	1,0	6,2	3,4	1,0	0,7	5,1
Solør	3,8	1,3	2,0	7,1	3,1	1,0	1,0	5,1
Vinger og Odalen . . .	3,0	1,3	1,2	5,5	3,0	0,6	0,7	4,3
Hedemarken	3,9	2,0	1,8	7,7	3,0	1,1	0,9	5,0
Hedmarkens amt	3,6	1,5	1,5	6,6	3,1	0,8	0,8	4,7
Hamar stift	3,8	1,7	2,1	7,6	3,1	1,1	1,3	5,5

Som det vil sees, er forsømmelsesprocenten paa grund av sygdom i 1905 omtr. 3, forsoemmelserne av anden gyldig grund og uten gyldig grund bevæger sig begge omkr. 1, noget over og noget under paa de forskjellige steder. Kun i et fogderi er procenten for forsoemmelser uten gyldig grund endnu oppe i 3,2. Ellers maa skolesøkningen betegnes som tilfredsstillende.

Ifølge indberetningen for 1895 var antallet av børn over 8 aar, som ingen undervisning nød, 152. Dette antal var i 1900 gaat ned til 88; i 1905 er det etter oppe i 106. Det overveiende flertal av disse er vistnok aandssvake børn, som enten ikke er undervisningsdygtige eller endnu ikke har kunnet faa plads i aandssvakeskolerne. Hertil kommer saa endel børn, som er utskrevet av folkeskolen, fordi de hadde naadd dennes maal, men er medregnet, fordi de endnu ikke hadde fyldt 15 aar.

II. Undervisningen.

Efterat det ved loven av 21de juli 1894 var bestemt, at kun ét av fagene haandarbeide, tegning og gymnastik skulde være obligatorisk for de delte skoler og indførelsen av dem en frivillig sak i de udelte, har bevegelsen i begge amter jevnt og sikkert gaat i retning av at utvide

haandarbeidsundervisningen og indskrænke eller helt sløife tegneundervisningen, hvor den tidligere var indført. Kun likeoverfor gymnastiken har skolestyrerne staat tvilraadige, idet denne undervisning i Kristians amt er i nogen, skjønt ikke sterk vekst, mens den i Hedemarkens amt er i avgjort nedgang. De timer, som indvindes ved indskrænkningen eller sløifningen av de to fag, tillægges særlig morsmalet, men ogsaa naturfagene har paa enkelte steder faat sig tildelt et utvidet timetal.

Nedenstaaende tabel gir en oversigt over, hvormange børn der har mottatt undervisning i de tre færdighedsfag i 1900 og 1905:

				1900:	1905:
Haandarbeide:	Gutter . .	Kristians amt	2069	2151	altsaa + 82
		Hedemarkens	- 2820	3231	- + 411
		Stiftet	4889	5382	- + 493
	Piker . .	Kristians	- 2904	3011	- + 107
		Hedemarkens	- 4657	4868	- + 211
		Stiftet	7561	7879	- + 318
Gymnastik:	Gutter . .	Kristians	- 1246	1360	- + 114
		Hedemarkens	- 1773	1181	- ÷ 592
		Stiftet	3019	2541	- ÷ 478
	Piker . .	Kristians	- 513	592	- + 79
		Hedemarkens	- 917	781	- ÷ 136
		Stiftet	1430	1373	- ÷ 57
Tegning:	Gutter . .	Kristians	- 2324	2021	- ÷ 303
		Hedemarkens	- 3047	2571	- ÷ 476
		Stiftet	5371	4592	- ÷ 779
	Piker . .	Kristians	- 2357	1983	- ÷ 374
		Hedemarkens	- 2598	2183	- ÷ 415
		Stiftet	4955	4166	- ÷ 789

Om undervisningen førvrig og dens resultater kan jeg intet udtale, da jeg først tiltraadte skoledirektørembedet i 1906. Jeg har kun trodd at burde peke paa ovenstaaende tal i indberetningerne og antyde de slutninger, som derav kan drages.

III. Lærerne og deres kaar.

Antallet av lærere i fuldstændig post utgjorde:

I 1895	517	hvorav	494	eksaminerte	og	23	ueksaminate
- 1900	541	-	529	-	-	12	-
- 1905	553	-	544	-	-	9	-

og av lærerinder:

I 1895	222	hvorav	211	eksaminerte	og	11	ueksaminate
- 1900	247	-	243	-	-	4	-
- 1905	285	-	280	-	-	5	-

av lærere og lærerinder tilsammen altsaa i 1895 739, i 1900 788 og i 1905 838. Lærernes antal er saaledes i sidste femaar steget med 12, lærerindernes med 38 og det samlede lærerpersonales med 50. Tilveksten i lærerposternes antal er at tilskrive den tidligere paapekede forøkelse i skoleukernes antal. Uketallet pr. lærerpost holder sig uforandret; det var saavel i 1900 som i 1905 32,7.

Hvad lærernes økonomiske stilling angaar, har der i femaaret fundet en betydelig forbedring sted. Ved loven av 31 mai 1900 gik kostholdsgodtgjørelsen ind i lærerlønnen som en bestanddel av denne og lavmaalet for den samlede lærerløn blev fastsat til kr. 18 i storskolen og kr. 14 i smaaskolen. Videre blev alderstillæggene antal forøket til 4 og hvert av disse fastsat til mindst kr. 100 i storskolen og mindst kr. 60 for poster i smaaskolen. Til bestridelse av utgifterne ved det 3die og 4de alderstillæg erholdt amtskolekasserne et bidrag av offentlige midler, svarende til lovens minimumssatser. I henhold til denne nye lovbestemmelse fastsatte amtsformandskaperne lavmaalet av løn for amterne; i Hedemarkens amt forhiedes det til kr. 20 i storskolen og kr. 15 i smaaskolen, mens Kristians amt beholdt lovens satser, henholdsvis kr. 18 og kr. 14. Tillike fastsatte amtsformandskaperne størrelsen av de 4 alderstillæg; i Hedemarkens amt blev hvert tillæg sat til kr. 125 i storskolen og kr. 75 i smaaskolen, mens Kristians amt ogsaa her beholdt lovens minimumssatser, henholdsvis kr. 100 og kr. 60. I flere herreder er endvidere i femaaret lønnen for enkelte lærerposter forhøjet utover lavmaalet for amtet.

Fordeler man den for lærere og lærerinder, tilsammen 838, opførte samlede penge- og naturalindtægt, kr. 832 951, gir det en gjennemsnitsindtægt av kr. 994 mot kr. 830 i 1900. Lærerinderne er her medregnet, og efter de foreliggende opgaver kan de ikke utsondres. Da de har mindre ukeløn, mindre alderstillæg, ingen naturalindtægt og ingen kirkesangerindtægt, blir deres aarsløn ikke ubetydelig lavere end lærernes; gjennemsnitsberegningen blir saaledes litet oplysende. Regner man derimot, saaledes som i indberetningerne 1895 og 1900 for dette stift gjort, 2 lærerinder som 1 lærer, hvad der vistnok nogenlunde svarer til det faktiske forhold, blir gjennemsnitsindtægten for lærerne, alt iberegnet, omkr. kr. 983 i 1900, mens den i 1905 er steget til kr. 1 198; for lærerinderne blir gjennemsnitslønnen omkr. halvdelen herav. Beregnet paa denne maate var gjennemsnitslønnen i 1900 i Kristians amt kr. 896, i Hedemarkens amt kr. 1 052; i 1905 henholdsvis kr. 1 070 og kr. 1 299.

Antallet av lærere med *fri familiebolig* var i 1900 405, i 1905 434, altsaa steget med 29. Av lærerinderne hadde i 1900 95 fri bolig, i 1905 er tallt steget til 120. Mens i 1900 169 lærere hadde større og 101 mindre *jordvei*, var det i 1905 tilfælde med henholdsvis 186 og 92. I femaaret 1896—1900 avgik 54 lærere, i det sidste femaar likeledes 54, av lærerinder henholdsvis 36 og 40. I 1905 er avgaaat 7 lærere og 8 lærerinder.

IV. Skolevæsenets økonomi.

Den ved lov av 31 mai 1900 bevirke betydelige forbedring i lærernes økonomiske stilling har selvfølgelig medført en ikke ringe forøkelse i utgifterne til skolevæsenet saavel for staten som for amterne og de enkelte skolekommuner. Hvad særlig *amtsskolekasserne* angaaar, falder stigningen i utgift næsten udelukkende paa alderstillæggernes konto som følge av den ovenfor omhandlede forhøielse av satserne i forbindelse med det økede antal tillægsberettigede. Mens der i 1900 til alderstillæg bevilgedes i Kristians amt ca. kr. 39 300 og i Hedemarkens amt ca. kr. 51 700, lød bevilgningen i 1905 paa henholdsvis kr. 80 300 og kr. 91 900.

Til opførelse av skolehuse bevilgedes i 1900 i Kristians amt kr. 15 600 og i Hedemarkens amt kr. 34 100; i 1905 henholdsvis kr. 13 000 og kr. 19 900. Til anskaffelse av jordvei i 1900 kr. 2 500 i Kristians amt og kr. 1 150 i Hedemarkens amt; i 1905 henholdsvis kr. 200 og kr. 2 380. Bevilgningen til avsavngodtgjørelse var i 1905 steget til kr. 11 800 i begge amter mot kr. 9 350 i 1900.

Utligningen pr. individ utgjorde: i Kristians amt 18 øre saavel i 1900 som i 1905, i Hedemarkens amt 21 øre i 1900 og 31 øre i 1905.

B. Fortsættelsesskolen.

I 1900 fandtes i stiftet 23 fortsættelsskoler, derav 13 i Kristians og 10 i Hedemarkens amt. I 1905 er antallet steget til 29, hvorav 12 i Kristians og 17 i Hedemarkens amt. I 1900 var kursernes gjennemsnitlige varighet 18,1 uke for stiftet, for Kristians amt 21 uker og for Hedemarkens amt kun 14 uker. I 1905 er den gjennemsnitlige varighed steget til 19,1 uke for stiftet, i Kristians amt 21,7 uker, i Hedemarkens 17,2 uker.

Mens Kristians amt tidligere var foran Hedemarkens baade med hensyn til skolernes antal og kursernes varighet, findes nu de fleste skoler i Hedemarkens amt, men kurserne er fremdeles længere i Kristians amt; av de 12 skoler i dette amt har de 10 kurser paa 6 maaneder.

Det samlede elevantal i 1905 var 485. Elevantallet pr. skole, som i 1900 var 17,6, er i 1905 sunket til 16,7. Av eleverne var 36,3 % piger. 29,3 % var under 15 aar, 84,6 % under og 15,4 % over 17 aar. Det viser sig fremdeles, at elevantallet i de yngre aldersklasser stiger, mens det aftar i de ældre klasser, hvilket betyr, at stedse flere børn går umiddelbart fra folkeskolen over i fortsættelsesskolen.

Norsk og regning var hovedfagene med over halvdelen av det samlede timetal. Ved en skole i Kristians amt gaves undervisning i engelsk.

Den samlede pengeutgift utgjorde kr. 21 516, hvorav kr. 43 882 eller 64,5 % blev tilskudt av *amtsskolekasserne*. Utgiften pr. elev beløp sig til over kr. 44.

C. Aftenskoler.

I femaaret 1900—05 har der ikke været avholdt nogen aftenskole i stiftet.

D. Amtsskoler m. m.

Antallet av *offentlige* amtsskoler utgjorde ved utgangen av det foregaaende femaar 7, derav 2 i Kristians og 5 i Hedemarkens amt. I dette forhold er der ikke indtraadt nogen forandring i det sidste femaar. Av de 2 skoler i Kristians amt har den ene i Ringebu været fast; den anden, som f. t. holdes i Lunner, er flytbar. I Hedemarkens amt er der 4 skoler i Ringsaker, Storelvedalen, Aasnes og Søndre Odalen faste, mens 1, som f. t. holdes i Trysil, er flytbar.

Elevantallet stillet sig i femaaret saaledes:

1901—02	I skoler med 356 eller ca. 51 elever pr. skole.
1902—03	— - 297 — - 42,4 —
1903—04	— - 286 — - 41 —
1904—05	— - 284 — - 41 —
1905—06	— - 262 — - 37,4 —

Det samlede elevantal i femaaret utgjorde 1485 og det gjennemsnitlige antal for hvert kursus 42,6. Av de 262 elever i 1905—06 var 98 eller 37,4 % piker.

Ved skolerne undervistes pikerne i kvindelig haandarbeide og gutterne i sløid. Til de faste skoler er der knyttet et skolekjækken. Undervisningen er overalt fælles for begge kjøn.

Utgifterne beløp sig i 1905—06, beholdningen fraregnet, til ca. kr. 35 000 eller ca. kr. 5 000 paa hver skole. Til lønninger medgik henimot kr. 29 500. Kommunernes utgift til lokale m. m. utgjorde kr. 3 960.

Av *private* skoler med lignende formaal som amtsskoler var ved femaarets begyndelse kun 2 i virksomhet med stats- og amtsbidrag, nemlig Østre Totens private amtsskole og Valdres folkehøiskole. Til disse kom i skoleaaret 1903—04 Gudbrandsdalens folkehøiskole og Oplandenes kristelige ungdomsskole, der begge tidligere hadde været i virksomhet, men da for første gang erholdt offentlig bidrag.

Elevantallet ved disse skoler udgjorde i 1905—06:

Ved Østre Totens skole	31
- Valdres folkehøiskole	26
- Gudbrandsdalens folkehøiskole . .	33
- Oplandenes kristelige ungdomsskole	50

Tilsammen 140

Hamar skoledirektørerembede 6te november 1906.

J. A. Johnsen.

Kristiansands stift.

A. Den almindelige folkeskole.

1. Skoleordning. Skoletid. Skolesøkning.

Skolekommunernes antal er fremdeles 142, idet Barbu er lagt til Arendal, mens derimot i Sætersdalen *Bykle* er skilt fra Valle som egen skolekommune.

Skolekredsene, som i forrige femaar gik ned fra 1 265 til 1 261, er nu yderligere gåaet ned til 1 244, nemlig med 3 i Bratsberg og 14 i Stavanger amt. Som regel er 2 kredse dræget sammen til 1, men i et enkelt tilfælde (Hitterdal) slog man 4 kredse sammen til 1 kreds med 3 smaa-skoler. Denne ordning med særskilte smaaskolekredse vilde i mange tilfælde være tjenlig, og den tør vel med tiden vinde mere indgang, navnlig efter loven af 21 juli 1894; men hittil er slik deling kun ganske faa steder indført.

Faste skoler og omgangsskoler. Forsaavidt dette forhold angaaer, vil nedenstaaende oversigt gi de nødvendige oplysninger baade om utviklingen i stiftet i det forløpne tiaar og om den nuværende stilling fogderi- og amtvis.

Stiftet	Kredsenes antal	Faste skoler			Omgangs- skoler
		i egne skolehus	i leiede lokaler	tilsammen	
1895	1265	910	254	1164	101
1900	1261	977	261	1238	23
1905	1244	1023	208	1231	13
<hr/>					
Fogderi og amt					
<hr/>					
Bamle fogderi	104	87	17	104	-
Nedre Telemarkens —	68	64	4	68	-
Øvre Telemarkens —	145	118	27	145	-
Bratsberg amt	317	269	48	317	-
Nedenes fogderi	175	170	5	175	-
Sætersdalens —	65	49	16	65	-
Nedenes amt	240	219	21	240	-
Mandals fogderi	166	140	21	161	5
Lister —	170	111	56	167	3
Lister og Mandals amt . . .	336	251	77	328	8
Jæderen og Dalenes fogderi .	135	113	22	135	-
Ryfylke fogderi	216	171	40	211	5
Stavanger amt	351	284	62	346	5

Herav fremgaar det, at omgangsskolernes antal i det forløpne femaar er gaat ned fra 23 til 13 (hvorav Holme har 1, Grindum 1, Aaseral 3, Liknes 3, Rennesø 1, Aardal 1, Erfjord 2 og Suldal 1). Samtidig er antallet av skoler i leiet lokale steget med 53 og av skoler i eget skolehus med 56, hvilket sidste gir 11 nye skolehus aarlig i gjennemsnit. Fremgangen maa saaledes vistnok siges at være upaaklagelig. Men da stiftet fremdeles har 221 skoler uten eget hus, vil der være nok at gjøre i saa maate endnu. Baade de leiede lokaler og omgangsskolernes lokaler er selvfølgelig som regel mindre eller mere utilfredsstillende. Men her maa der gaaes frem med lempe. For omgangsskolerne med deres gjennemsnitlige barnetal paa knapt 11 vil det flere steder allerede møte næsten uoverkomelige vanskeligheter at faa *fast* skolested, for ikke at tale om eget skolehus. Bebyggelsen er tildels meget spredt, barnetallet litet og den økonomiske evne ringe. Og hvad dernæst de leiede lokaler angaar, lar jo mange av dem altfor meget tilbake at ønske. Men oftest er lokale det bedste, som er at faa leiet inden det omraade, hvor man overhodet kan lægge skolen, og tit nok vil opførelse av eget skolehus møte det samme slags vanskeligheter som ovenfor er nævnt.

Imidlertid er der ogsaa et andet forhold, som ikke sjeldent forhaler opførelse av skolehus; det er uenighet om valget av tomt, og da allerhelst, naar nybygning sættes i forbindelse med sammendragning av kredse. Her kan opsiddere undertiden vise saare liten imøtekommenhet, bare fordi skoleveien *forlænges*, selv om de fremdeles vil bli meget heldig stillet hvad skolevei angaar. En slik stridighet har saaledes ganske visst bidrat ikke litet til at hindre en bygd fra endnu at ha skolehus i nogen av sine 12 kredse. Dog er man nu endelig efter mange aars stræv kommet saa langt, at der er besluttet opførelse av 2 skolehus der. Og i det hele er der al grund til at vente, at der efterhaanden vil bli bygget flere og flere skolehus. Men kunde man end ønske farten lidt større, maa det paa den anden side fremhæves, at naar man først har bestemt sig til at bygge, vises der som regel stor beredvillighet til at bygge tilfredsstillende. Mine bemerkninger til byggeplanerne møter sjeldent synderlig motstand hos de kommunale myndigheter. At det i en række tilfælde er kredsene selv, som koster sine skolehus, synes neppe at være nogen fordel, særlig ogsaa fordi man ikke er tilstrækkelig opmerksom paa, at det like fuldt er de kommunale autoriteter, som administrativt har myndigheten og ansvaret.

Klassedeling. Til belysning av klassedelingen og klassebelægget hittættes omstaaende opgaver.

	Skolekredse	Delte skoler	Disse klasser	Samtlige klasser
1900 . . .	1261	789	2108	2580
1905 . . .	1244	754	2052	2534

Det fremgaar herav, at de delte skolers antal i femaaret er gåaet ned med 35 og deres klasser med 56, mens det samlede antal klasser er gåaet ned med 38. Her maa imidlertid lægges merke til, at ogsaa de skolesøkende saavel som de undervisningsberettigede børns antal samtidig er sunket, saa der fremdeles i gjennemsnit falder vel 2 klasser paa hver kreds og vel 18 barn paa hver klasse.

Klasser med over 35 børn. Af slike klasser var der 52 i 1895, 21 i 1900 og 14 i 1905.

Særskilt undervisning kommer mere og mere til anvendelse. Mens der i 1895 var 10 børn, som fik slik undervisning, var deres tal i 1900 steget til 22 og i 1905 til 50. Der er imidlertid neppe tvil om, at den tiltrænges i langt større utstrækning. Men der er ogsaa grund til at haabe, at utviklingen vil gaa videre i den retning, efterhvert som man med voksende forstaelse av skolen og dens gjerning lærer at indse, ikke blot hvilken skade efterliggerne selv *lider*, men ogsaa hvilken skade de *gjør* i klassen.

Børn med mindre end 12 ukers skole. Mindre glædelig er det, at antallet av disse børn i femaaret er steget fra 984 helt op til 1293. Av disse falder over 1000 paa Øvre Telemarken med 277, Lister med 309 og Ryfylke med 356. Imidlertid er ogsaa barnetallet i mange skoler gåaet tildels endog betydelig ned under det tal, som nødvendiggjør den fuldstændige skoletid, enkelte steder ved smaaakredsordning efter lov av $2\frac{1}{7}$ 1894. Og ofte er kommunens utgifter til skolen saa betydelige i forhold til barnetal og økonomisk evne, at det kan ligge noksaa nær at ville spare ind, hvad man i lovens medfør kan paa disse smaa skoler, hvor utgifterne blir uforholdsmaessig store for hvert barn. Det er vistnok kun den stigende sans for skolens betydning, som her kan yde virksom hjælp.

Undervisningsberettigede og skolesøkende børn. Forsaavidt dette forhold angaaer viser opgaverne for det sidste tiaar følgende stilling:

	Undervisningsberettigede børn	Derav under 8 aar	Skolesøkende børn	Derav under 8 aar	De skolesøkende børn i % av de undervisningsberettigede	Børn som er over 8 aar, men uten undervisning
1895 . .	47 209	5 126	45 651	4 336	96,70	195
1900 . .	47 971	5 650	45 040	4 843	93,89	134
1905 . .	46 438	5 998	44 945	4 791	97,44	118

De undervisningsberettigede børns antal er i sidste femaar gåaet betydelig ned; samtidig er ogsaa de skolesøkende børns antal sunket, dog forholdsvis mindre, saaledes at procenten av de undervisningsberettigede, som søker skolen, er steget med 3,5. Antallet av børn over 8 aar, som ingen undervisning faar, er gåaet ned til 118. Av disse falder næsten $\frac{2}{3}$ paa Ryfylke og Nedenes fogderier med henholdsvis 45 og 30, mens Nedre Telemarken kun har 3 og Sætersdalen 1.

Den aarlige skoletid. Skoleukernes antal var:

	Lovbefalte	Derav ut over lovens lavmaal	Frivillige	Antal børn som deltar i den frivillige under- visning
1895	28 878	1 626	1 853	7 975
1900	31 018	2 148	2 136	8 428
1905	32 867	2 502	1 928	10 251

I det forløpne femaar er saaledes den lovbefalte undervisning øket med 1 849 uker. Samtidig er den frivillige undervisning avtatt med 208 uker, mens antallet av de børn, som søker den, er steget med 2 276.

Skolesøkningen. Til belysning av de hithørende forhold hitsættes omstaaende oversikt over skoledage og forsømmelser:

	Antal lovbefalte skoledage	1895								
		Forsømmelser								
		paa grund av sygdom		avanden gyl- dig grund		uten gyldig grund		tilsammen		
		antal dage	%	antal dage	%	antal dage	%	antal dage	%	
Rikets landdistrikter	17 910 459	719 658	4,0	426 004	2,4	721 764	4,0	1 867 426	10,4	
Kristiansands stift	3 480 879	175 213	5,1	99 694	2,9	207 063	5,9	481 970	13,9	
Bratsberg amt	830 642	46 467	5,7	30 568	3,6	46 138	5,5	123 173	14,8	
Nedenes	-	984 007	59 579	6,1	36 312	3,7	78 840	8,0	174 731	17,8
Lister og Mandals	-	699 122	30 560	4,4	15 351	2,2	30 418	4,3	76 329	10,9
Stavanger	-	967 108	38 607	3,9	17 463	1,9	51 667	5,3	107 737	11,1
1900										
Rikets landdistrikter F	18 669 453	689 221	3,7	420 890	2,2	551 940	2,9	1 662 051	8,8	
Kristiansand stift	3 523 546	166 168	4,7	114 874	3,2	144,085	4,1	425 127	12,0	
Bratsberg amt	868 227	48 231	5,6	32 706	3,8	36 904	4,2	117 841	13,6	
Nedenes	-	989 036	51 931	5,2	46 368	4,7	44 505	4,5	142 804	14,4
Lister og Mandals	-	744 123	31 285	4,2	17 772	2,4	23 071	3,1	72 128	9,7
Stavanger	-	922 160	34 721	3,8	18 028	1,9	39 605	4,3	92 354	10,0
1905										
Kristiansands stift	3 425 657	140 798	4,1	72 165	2,1	75 621	2,2	288 584	8,4	
Bratsberg amt	918 365	42 285	4,6	21 353	2,3	20 364	2,2	84 002	9,1	
Nedenes	-	790 773	39 532	5,0	23 518	3,0	18 823	2,4	18 873	10,4
Lister og Mandals	-	768 969	27 103	3,5	11 489	1,5	13 190	1,7	51 782	6,7
Stavanger	-	947 550	31 878	3,3	15 805	1,7	23 244	2,4	70 927	7,4
Bamle fogderi	371 636	16 222	4,4	9 141	2,4	9 027	2,4	34 390	9,2	
Nedre Telemarkens	-	304 293	16 580	5,5	7 076	2,3	5 636	1,8	29 286	9,6
Øvre Telemarkens	-	242 436	9 483	4,0	5 136	2,1	5 707	2,3	20 326	8,4
Nedenes	-	690 242	35 337	5,1	21 297	3,1	16 946	2,5	73 580	10,7
Sætersdalens	-	100 531	4 195	4,2	2 221	2,2	1 877	1,9	8 293	8,3
Mandals	-	443 021	16 554	3,7	6 550	1,5	6 174	1,4	29 278	6,6
Lister	-	325 948	10 549	3,2	4 939	1,5	7 016	2,1	22 504	6,8
Jæderen og Dalenes	-	443 200	17 001	3,8	8 512	1,9	9 267	2,1	34 780	7,8
Ryfylke	-	504 350	14 877	2,9	7 293	1,4	13 977	2,8	36 147	7,1

Som det vil sees, later skolesøkningen adskillig tilbake at ønske. I 1895 var saaledes forsømmelserne her i stiftet 3,5 % større end gjennemsnittet for rikets samlede landdistrikter og større end i noget andet stift, naar undtages Tromsø med sine særskilt vanskelige forhold. Og skjønt forsømmelserne her i stiftet i det næste femaar avtok en smule raskere end i rikets samlede landdistrikt, saa avstanden blev 0,3 % mindre, var dog stiftets forsømmelsesprosent i 1900 12,0. I det forløpne femaar er forsømmelserne i stiftet gått ned med 3,6 %, men endda viser de dog 8,4 %.

Er der saaledes end fremgang i skolesøkningen, kan den dog ikke betegnes som tilfredsstillende, naar omtrent $\frac{1}{12}$ av skoletiden går bort i forsømmelser, et forhold som i virkeligheten er endda uheldigere end selve tallene angir, naar man tar i betragtning i hvor høi grad de hyppige forsømmelser ikke bare forringer utbyttet av undervisningen for vedkommende børn, ogsaa naar de søker skolen, men tillige virker hemmende paa klassens hele undervisning.

Efter skolesøkningen kommer amterne i denne rækkefølge:

1. Lister og Mandal	med	93,3 %		
2. Stavanger	-	92,6	-	
3. Bratsberg	-	90,9	-	
4. Nedenes	-	89,6	-	

hvilken orden de ogsaa indehadde i 1895 og 1900. Fogderierne kommer i følgende række:

1. Mandal	med	93,4 %	6. Øvre Telemarken	med	91,6 %
2. Lister	-	93,2	7. Bamle	-	90,8
3. Ryfylke	-	92,9	8. Nedre Telemarken	-	90,4
4. Jæderen og Dalene	-	92,2	9. Nedenes	-	89,3
5. Sætersdalen	-	91,7			

Det viser sig herav, at skolesøkningen inden det enkelte amt er saavidt ensartet, at fogderierne inden hvert amt følger efter hinanden, naar undtages Nedenes amt, hvor Nedenes fogderi ikke kommer sammen med Sætersdalen foran fogderierne i Bratsberg amt, men bagefter dem alle som det sidste fogderi i rækken. For saa vidt angaaer forsømmelserne i de enkelte skolekommuner, varierer de fra 5,8 % helt op til 19,7 %.

Spørsmalet om forholdet mellem forsømmelser med og uten gyldig grund kunde det ha sin interesse at gaa lidt nærmere ind paa. Men efter hvad jeg har kunnet erfare, avgir ikke opgaverne her noget helt paalidelig grundlag. Da bedømmelsen av grundenes gyldighed eller ugyldighed for en væsentlig del er en skjønssag, hvor avgjørelsen beror paa den enkelte lærers subjektive opfatning, kan der bli noksaa stor forskjel paa den maate hvorpaa forsømmelserne i de enkelte skoler blir fordelt mellem de 2 rubrikker.

I enkelte tilfælde kan vistnok epidemiske barnesygdomme volde en betydelig forøkelse af forsømmelserne; men det blir da kun en lokal og kortvarig stigning uten synderlig indflydelse for det større distrikt. Skoleveiene længde synes heller ikke at spille nogen synderlig rolle overfor forsømmelserne. Sommesteds derimot virker gjætsleforholdene noksaa forstyrrende paa skolen. Benyttelsen av børn som gjætere medfører mange forsømmelser selv om man sammentränger skoletiden paa en for kort del av aaret. Imidlertid synes alle slike grunde sammenlagt ikke at være i stand til at hindre en rimelig skolesøkning, naar forældrene først faar den rette forstaaelse av skolen. I det store set maa den heie forsømmelsesprocent føres tilbake til manglende interesse. Under disse omstændigheter maa der ikke ventes raske fremskridt, men til den anden side tør man ogsaa haabe paa jevn fremgang. Der er litet at opnaa ved likefrem indgrep i de enkelte tilfælde. Anvendelsen av skolelovens § 15 er litet yndet og ikke meget virksom; i det hele er mulktsystemet litet tjenlig, naar hovedformaalet er og maa være at faa skolen indarbeidet i forældrenes kjærlighet. Bæter er da ogsaa kun blit ilagt 2–3 gange, hvor man stod over for den klare uvillighet. En betydningsfuldere hjælp venter jeg mig av en regelmæssig offentlig-gjørelse av forsømmelsesprocenten, saaledes at procenten for hvert enkelt barn blir oplæst ved skolens aarsprøve, skolestyret kundgjør en fortegnelse over den samlede procent i hver skole og for hele skolekominunen ved opslag paa vanlig sted, hvilken fortegnelse det ogsaa tilstiller skoledirektøren. Dette vil efterhaanden kunne bidra til at gjøre skolesøkningen til en æressak.

Men først og fremst gjelder det om at faa vakt og styrket tilliden og kjærligheten til skolen selv. Og i dette arbeide er læreren stillet i første række, ikke blot ved den direkte paavirkning han bør øve paa forældrene, men ogsaa særlig gjennem den indirekte indflydelse, han kan øve ved at gjøre skolen kjær for børnene gjennem sin undervisning og sit hele forhold til dem i og udenfor timerne. Dette sidste finder jeg ofte grund til at minde om, idet altfor mange lærere gir indtryk av, at deres utdannelse ikke har viet denne side av saken den nødvendige opmerksomhet, mens andre lærere derimot forstaar at gjøre selve friminutterne til et ikke uvæsentlig led i arbeidet for at gjøre skolen til et kjært sted for børnene. Og i samme mon som læreren forstaar at gjøre skolen kjær, har han i børnene interesserte og mægtige medstridere i kampen mot skoleforsømmelserne. Er barnet bedrøvet, naar det maa være borte fra skolen, viser det sig, at ikke bare de »ugyldige«, men ogsaa de »gyldige« grunde til forsømmelse merkelig indskrænkes.

Her er vi imidlertid allerede kommet i berørelse med det store spørsmål om samarbeidet mellem skole og hjem, et spørsmål som fortjener den allerstørste opmerksomhed. Skolelovens første § stiller her opgaven klar; men erfaringen viser, at her er et av de saare punkter i den nyere skoleutvikling: det er altfor smaat bevendt med dette sam-

arbeide. Og efter mit kjendskap til forholdene kan jeg ikke sige, at samarbeidet vokser eftersom skolen blir mere fuldkommengjort, mere velordnet med større klassedeling, flere lærere o. s. v. Hovedregelen maa snarere siges at være det omvendte. Saa her er der al grund til at lægge alvorlig arbeide. I den sammenhæng anbefaler jeg først og fremst lærerne ved siden av sine besøk i hjemmene at holde møter med forældrene. Og dernæst henleder jeg opmerksomheten paa de forhandlingsmøter, som skolestyrerne i henhold til lovens § 37 skal ha med lærerne to gange aarlig. Disse møter kan gjøres ganske anderledes frugtbringende end de nu ofte er, naar man nemlig tar sigte paa at gi dem et almeninteressant indhold med undervisningsprøver, foredrag og samtale og udtrykkelig indbyder forældrene og særlig tilsynsudvalgenes medlemmer. Disse sidstes deltagelse maa der efter mit skjøn lægges adskillig vekt paa; kun altfor mange av dem trænger nemlig baade at faa styrket sin interesse og klaret sin forstaaelse. I det store tat kan tilsynsudvalgene nemlig ueppe siges at svare til sin bestemmelse. Ialmindelighet er de litet virksomme, og tildels viser de liten forstaaelse av sin opgaves art og grænser. I et enkelt tilfælde har man set sig nødt til at faa et tilsynsudvalgs forældrevælgte medlemmer ilagt bører for grovt overgrep. Selv søger jeg, naar det er mig mulig, at delta i slike møter, idet jeg forut lar kundgjøre, at jeg vil holde foredrag. Her tar jeg da sigte baade paa forældre og lærere med særlig tanke paa at vække og klare sansen for samarbeide mellem hjem og skole. Forresten har jeg i det senere begyndt ofte at holde slike foredrag i kirkerne — særlig under gudstjenesten — en ordning, som flere og flere prester ønsker og som biskopen stiller sig meget velvillig til.

Aarsprøverne bør ogsaa ordnes med mere tanke paa at fremme forældrenes interesse for skolen. Skoleplanernes hithørende bestemmelser gir vanligvis det indtryk, at det kun er skolestyret og tilsynsutvalget, man uttrykkelig ønsker som tilstedeværende ved prøverne, og flere eller færre av disses medlemmer blir ofte (og det med tvilsom ret) *tilpligget* at være tilstede. Overfor forældrene derimot stiller planen sig ofte saaledes, at de enten slet ikke nævnes eller tildels faar en kjølig adgangsret, ofte med et advarende »forsaavidt rummet tillater det«, ret som om for *stort* fremmøte var den nærmestliggende betænkelighed. Efter mit skjøn bør skolens vedkommende tvertcm virke for at faa forældrene til at møte, likesom man i det hele bør lægge vinn paa at faa gjort prøverne til festdage baade for børn og forældre. Derfor har jeg ogsaa fundet at maatte motsætte mig de forsek, som enkeltvis er blit gjort, paa at indføre brokker av den høiere skoles eksamensapparat med eksamenskommission, censorer osv. Ved slike utenfor folkeskoleloven liggende foranstaltninger vil man nemlig indføre et fremmed element, som vel kan virke forhutlende, men ikke gi folkeskolen de virkelige fordele, som eksamensvæsenet kan ha.

2. Lærerne og deres kaar.

Antallet av de i fuldstændig post ansatte lærere og lærerinder samt deres utdannelse og gjennemsnitlige uketal vil fremgaa av følgende opgaver.

Aar	Lærere	Derav uten lov-befalt prøve	Lærerinder	Derav uten lov-befalt prøve	Deres gjennemsnitlige antal skoleuker
1895 . . .	821	25	170	7	31,0
1900 . . .	843	48	206	15	31,6
1905 . . .	854	24	217	6	32,4

Som det sees, er baade lærernes og lærerindernes antal jevnt stigende, likesom ogsaa deres gjennemsnitlige uketal viser stigning. Vistnok er der endnu altfor mange smaa lærerposter med lavmalet av uketal; men litt etter litt sker der ogsaa forbedring i saa maate. Men her møter man mangestedes en meget slem hindring, idet forældrene vil ha sine børn fri for skolen längst mulig om vaaren, sommeren og høsten for at kunne gjøre sig nytte av dem. Dette forhold nødvendiggjør ikke blot smaa lærerposter; men det hindrer ogsaa den heldigste ordning av skolen i andre henseender. Men fremgang her sker kun efterhvert som man faar øie for betydningen av en vel ordnet skole.

Forsaavidt lønnen angaaer stiller forholdet sig saaledes:

Aar	Antal		Gjennemsnitlig	
	lærere og lærerinder	skoleuker	aarsløn	ukeløn
1895 . . .	991	29 731	719	23,98
1900 . . .	1049	33 154	756	23,95
1905 . . .	1071	34 795	899	27,66

Naar den gjennemsnitlige aarsløn og ukeløn i sidste femaar er steget med henholdsvis kr. 143 og kr. 3,71, har det selvfølgelig en væsentlig grund i loven av 31 mai 1900 med dens fastslaaen for lavmaal av ukeløn og alderstillæg og med de nye av staten ydede alderstillæg. Ved de i henhold til denne lov fattede bestemmelser holdt man sig for aldersstillæggernes vedkommende i alle 4 amter til lovens lavmaal, kr. 100 for storskolen og kr. 60 for smaaskolen. Til sammenligning hitsættes følgende opgaver over amternes tidligere alderstillæg :

Amt	Smaaskolen		Storskolen	
	1ste grad	2den grad	1ste grad	2den grad
Bratsberg	kr. 50	kr. 100	kr. 100	kr. 200
Nedenes	- 50	- 100	- 100	- 200
Lister og Mandal .	- 50	- 80	- 60	- 100
Stavanger	- 40	- 80	- 70	- 150

Ved den nye lov indtræder der saaledes for 1ste og 2den grads vedkommende forhøielse over hele linjen undtagen for storskolens vedkommende i Bratsberg og Nedenes amter, som allerede før hadde naadd den nye lovs lavmaal.

Forsaavidt lærerlønnen angaaar fastsatte amtstingene i henhold til den nævnte lov følgende lavmaal for ukelønnen :

	Storskolen.	Smaaskolen.
Bratsberg	amt kr. 20	kr. 16
Nedenes	- - 20	- 15
Lister og Mandal	- - 18	- 14
Stavanger	- - 18	- 14

Og herved økedes lavmalet for ukelønnen med 1—2 kr. i samtlige amter.

Hvad *familiebolig og lærerjord* angaaer er stillingen den, at 463 lærere har familiebolig, og av disse har 94 lovbeftalt lærerjord, og hvor loven i den henseende ikke er fyldestgjort, har man i de allerfleste tilfælde uten synderlig motstand gaat ind paa at yde avsavnsgodtgjørelse. I adskillige kommuner har lærerne tildels en frivillig, mindre lærerjord. Særlig er dette tilfældet i Stavanger amt, hvor amtstinget har hat under overveielse forslag om bidrag av amtsskolekassen til anskaffelse av mindre jordstykker med speciel tanke paa skolehaver. Av de 73 lærere, som har saadan mindre jordvei, findes næsten halvparten (33) i Stavanger amt.

Der har været ført adskillige anker mot den nuværende *ansættelsesmaate*; og erfaringen har vist, at det ikke er skedd ganske uten grund. At ancienuetetsprincipet ikke blir gjort saa sterkt gjeldende som tidligere er vistnok ikke i og for sig nogen skade; men at man her er gaat for vidt, synes mig utvilsomt, likesom de hensyn, skolestyrerne sætter i stedet, ikke altid kan godkjendes. Her kan først og fremst nævnes den tilbøielighet, som ofte viser sig til at ansætte bygdens egne folk eller folk, som man ellers personlig kjender. Imidlertid er det dog naturlig, at man lægger stor vekt paa den omstændighet, at man har en ansøker, som man ad det personlige kjendskaps vei har fått tillid til; dette er inden

rimelig begrænsning berettiget. Men her ligger faren nær i to former: dels bygger man paa et altfor overfladisk kjendskap (f. eks. nogle maanegers eller ukers vikariat i posten) og dels er man altfor næsom i sine fordringer, naar det gjælder en sambygding.

Men oftere lider ansættelserne av den feil, at de ensidig er bygget paa avgangskaraktererne, mens erfaringen og den vel bevidnede praktiske virksomhet utilbørlig sættes ut av betrægting, og dette forhold har faat øket betydning derved, at seminaristerne fra 1905 av møter op med bedre karakterbetegnelser. Det er saaledes neppe et tilfælde, at i skoleaaret 1905—06 blev omrent $\frac{1}{4}$ av de ledige poster besat med folk, som tok avgangsprøven i 1905. Desuten synes skolestyrerne noksaa almindelig at ha liten lyst paa lærere i modnere alder. Man kan saaledes faa høre, at lærere allerede i nogle og tretti aars alder er »for gamle.« Og gode vidnesbyrd for lærervirksomhet synes ikke at veie meget. Hertil bidrar vistnok ogsaa disse vidnesbyrds karakter: de er temmelig rosende de allerfleste; dette styrker jo ikke tilliden til dem; og mangt et skolestyre vet vistnok alt for godt fra vidnesbyrd, som det selv har git, hvor meget man bør bygge paa disse i almindelige uttryk holdte lovtaler. Samtidig nærer mange skolestyrer liten betenkelselighet overfor lærere, om disse end har vist sig meget omflakkende og ganske nylig har overtat den stilling, de igjen søger sig bort ifra. I disse forhold ligger der for lærerne en meget sterk opfordring til at søke og søke for at opnaa en rimelig fremtidspost, før det er for sent. Derfor blir der uforholdsmaessig mange ansøkere til de enkelte poster, likesom samme lærer samtidig søger mange poster. Dette har saa ført til, at skolestyrerne maa ansætte flere suppleanter; og det har hændt, at man saaledes har foreslaat helt op til 4 ansøkere uten at faa nogen av dem. Og alt dette volder ikke bare bry og tidsspilde, men foraarsaker ledigheter og midlertidige ordninger og i det hele forstyrrelser og uro, hvorunder skolen lider.

I denne sammenhæng bør ogsaa nævnes, at flere skolestyrer viser en viss tilbøielighet til overfor kredsen at unddra sig ansvaret for ansættelserne, idet de kun »henholder sig til kredsutvalgets indstilling«, som igjen i flere og flere tilfælde bare er en tilslutning til et kredsmøtes uttalelse. Det kan saaledes hænde, at skolestyret overfor min paavisning av en ansættelses urimelighet ingen *saklig* grund anfører, men fastholder ansættelsen, *fordi det er kredsens ønske*. Paa denne maate blir ansættelsen i virkeligheten overflyttet fra den efter loven ansvarlige myndighet til en forsaavidt uansvarlig forsamling. Og i kretsmøtet kan man ikke forutsætningsvis vente saa meget alment overblik som i skolestyret, men vel en sterkere indflydelse av mere personlige hensyn. Paa denne vis blir derfor svakheterne ved ansættelsesmaaten kun mere fremtrædende. Særlig synes det i kretsmøtet næsten haabløst at konkurrere med en, som nogle faa uker har været vikar i posten. Imidlertid er vel denne overglidning til kredsmøterne noksaa naturlig. Forældrene er i alle fald de nærmest

interesserte og vil i tilfælde av misgrep faa følgerne føleligst at kjende. Derfor tør man ogsaa haabe, at erfaringen vil kunne belære og modne dem.

Skolestyrets adgang til uten videre at la en ansættelse paa opsigelse gaa over til fast har man enkelte steder begyndt at benytte i en utstrækning, som ikke er til gavn for skolen. Saasnart en fast post blir ledig, lar man nemlig altid en af de opsigelig ansatte lærere gaa over i den faste stilling. Følgen er da, at man aldrig kundgjør faste poster ledige, hvad der ikke vil skaffe de bedst kvalificerte ansøkere.

Imidlertid kan det ikke siges, at der ved ansættelserne i det enkelte gjøres mange større misgrep. Om der end er talrige tilfælde, hvor en nøgtern vurdering av dokumenterne maatte gi en anden ansøker fortrinnet, er det dog ikke ret ofte, jeg finder grund til at tilbakesende saken. I nogle faa tilfælde har jeg maattet gaa til kommunestyret og har da som regel faat medhold. I det hele bør der neppe gjøres indsigelse uten i tilfælde, hvor man enten har meget bestemte indvendinger mot den foretrukne eller har en anden ansøker, som ikke bare er ubetinget bedre kvalificert efter dokumenterne, men som man trygt tør anbefale som vel-skikket.

Avgangen inden lærerpersonalet stiller sig saaledes i de forløpne 5 aar:

Aar	Avgaaede		
	lærere	lærerinder	tilsammen
1901	21	10	31
1902	19	9	28
1903	26	8	34
1904	29	17	46
1905	23	23	46

Ingen lærer eller lærerinde er blit avskediget i henhold til skolelovens § 34. I et enkelt tilfælde opdagde en lærer sin post paa grund av beskyldninger for usedelig forhold. Endnu findes der enkelte lærere fra den tid, da lærerutdannelsen tildels var temmelig ufuldkommen. Men flere av dem er skolen godt tjent med, da de med paaskjønnelsesværdig iver har søkt at rette paa manglerne og fortsætte sin utdannelse. Enkelte lærere sitter vistnok i stillingen til de blir for gamle; dels merker de ikke selv, at alderdommen tar paa dem, og dels kan de økonomiske forhold gjøre det meget betenklig at søke avsked. Men i de tilfælde, jeg har fundet grund til at gi nogen lærer raad i den retning, har de som regel vist sig imøtekommende og villige. I det store og hele har jeg kun grund til at være tilfreds med stiftets lærerstand.

3. Undervisningsmidler. Undervisning.

Undervisningsmidler. I de 3 femaar, som er gåaet, siden loven av 1889 trådte i kraft, er der ialt — med likelig bidrag av herreds- og amtskasse — ydet følgende beløp i stiftets 4 amter:

Femaar	Bratsberg	Nedenes	Lister og Mandal	Stavanger
1891—1895	kr. 21 854	kr. 16 310	kr. 19 480	kr. 13 514
1896—1900	- 9 526	- 11 894	- 12 562	- 9 652
1901—1905*)	- 11 608	- 10 926	- 5 668	- 18 596
Tilsammen . . .	kr. 42 988	kr. 39 130	kr. 37 710	kr. 41 762
gjennemsnitl. pr. kommune	kr. 1 536	kr. 1 398	kr. 992	kr. 870

De allerflest skoler kan vistnok siges at være til nødtørft forsynte med de mest nødvendige læremidler; og adskillige skoler er vel utstyrt; i enkelte skoler er samlingen ikke blot rikelig, men ordnet og skyttet med mørstergyldig omhu. I det hele synes fremgangen i denne henseende i stort mon at avhænge av lærernes sans for bruken av undervisningsmidler. Den lærer, som her har den rette interesse, vil som regel ikke i længden ha det rigtig armodslig i sin skole i den henseende. Men man støter ikke sjeldent paa særlig ældre lærere, som synes at har litet bruk for slike hjælpemidler. Og naar de litet bruker dem, de har, kan man ikke vente, at herredet skal være synderlig ivrig efter at tilby dem flere. — Slaidredskaper har kun ganske enkeltvis været gjenstand for amtsbevilgning.

De delvis valgfrie fag. For disse fags vedkommende vil følgende oversigt vise, i hvor mange skolekommuner amtvis der er indført undervisning i hvert av disse fag samt hvor mange gutter og piker der deltar i den:

Amt	Skole-kommuner	Haandarbeide				Legemsøvelser				Tegning			
		komm.	gutter	komm.	piker	komm.	gutter	komm.	piker	komm.	gutter	komm.	piker
Bratsberg . . .	28	11	492	9	734	9	545	9	390	24	2 524	24	2 290
Nedenes . . .	28	11	442	18	1 405	6	575	5	334	26	2 015	26	1 817
Lister og Mandal	38	3	168	6	814	9	555	7	179	37	2 231	37	2 082
Stavanger . . .	48	13	1 130	20	1 726	3	215	3	121	41	2 713	39	2 552
Tilsammen	142	38	2 232	53	4 679	27	1 930	24	1 024	128	9 483	126	8 741

*) For 1905 er beløpene venteligvis lidt for store, idet de er opført efter bevilgningerne og ikke efter de avsluttede regnskaper, hvad dog ingen nævneværdig indflydelse vil ha paa det samlede beløp for femaaret. I Lister og Mandals amt, hvor der var søkt om kr. 2 035 i det aar, blev av budgetmæssige hensyn ingen bevilgning git.

I det forløpne tiaar har baade gutternes og pikernes antal gåaet op med omrent 500 i hvert av fagene haandgjerning og tegning; i legemsøvelser derimot er antallet gåaet ned med næsten 800 for gutternes og 200 for pikernes vedkommende. I Lister og Mandals amt er forholdet mindst tilfredsstillende i og for sig og endda mere derved, at der i tiaarets løpingen fremgang er, men tvertom tilbakegang, idet elevtallet baade for gutternes og pikernes vedkommende er sunket en smule i alle 3 fag. Med legemsøvelserne er det smaaat i alle amter, og særlig litet tilfredsstillende er det, at kun Bratsberg amt viser en smule fremgang, mens der i alle de øvrige og navnlig i Stavanger amt er tilbakegang. Dernæst kommer haandarbeidet; her er jo stillingen bedre i det hele stift, navnlig for pikernes vedkommende; og her staar Stavanger amt i første række, idet man der ikke blot er naadd op i et elevtal paa over 1 100 gutter og 1 700 piker, men i den senere tid gjør rask fremgang. Tegningen skal nedenfor bli nævnt. 5 av stiftets kommuner har ikke undervisning endnu i noget av de 3 fag; 71 kommuner har undervisning i 2 fag og 16 kommuner i alle 3 fag. 7 kommuner har indført undervisning baade for gutter og piker i alle 3 fag.

Det forholdsvis store elevtal i tegning er jo glædelig; men jeg tør ikke uten videre ta disse tal som vidnesbyrd om sansen for faget. Til dels er dette fag valgt som det mindste av to onder, og i ethvert fald er dets større utbredelse meget væsentlig grundet deri, at det er lettest og billigst at komme i gang med. I enkelte tilfælde har ogsaa den tid, man har villet tildele tegningen, tydet paa, at interessen og forstaaelsen ikke kunde være ret stor. Og jeg har et indtryk av, at noksaa ofte blir frugten af denne undervisning mindre tilfredsstillende.

Delvis har vistnok mangelen paa lærere i disse fag staat hindrende i veien for deres indførelse. Men en væsentligere grund til, at man ikke er naadd længer, er ganske visst mangelen paa sans og interesse og den derav følgende mindre villighet til at gjøre de nødvendige opofrelser. Det viser sig ogsaa, at hvor interessen vaagner, virker den, selv om de økonometiske forhold paa vedkommende sted slet ikke er særlig gunstige. Og i den retning peker det, naar haandarbeidet som nævnt gaar fremover, mens legemsøvelserne indskrænkes. Det er naturlig, at man snarere faar sans for betydningen av hint end av dette og da først og fremst sans for det kvindelige haandarbeide. At henlægge haandgjerningen samlet til kortere kurser er prøvet enkelte steder; men den ordning vil forhaabentlig efterhaanden vinde større utbredelse; det vil i mange tilfælde være særdeles heldig.

Hvad *undervisningen* i det hele angaaer, skal jeg kun nævne enkelte punkter. *Læsningen* er i mine øine det vigtigste av alle fag, forsaavidt som læsedygtigheten i stor mon ikke bare betinger elevens fremgang i alle skolens boklige fag, men ogsaa hans evne til senere at følge med og vinde kundskap og utvikling ved læsning. Derfor trænges det, at læsningen jevnlig betones. Nu er det ikke mit indtryk, at vi her staar sær-

lig lavt, hvad læsningen angaar; men vel mener jeg, at den ikke staar saa høit som den efter sin betydning fortjener. Her er naturligvis stor forskjel paa de forskjellige skoler; men mit hovedindtryk er, at der navnlig maa arbeides for en mere *naturlig læsning*. Man møter altfor meget av stiv, upersonlig læsning, selv der, hvor læsefærdigheten er bra; læsningen har for litet av talens klang. Og dette er da rimelig nok, naar barnet læser et sprog, som ikke er den skriftlige form av dets eget morsmaal; landsbarnet har ikke nogen norm i sit øre for uttalen av riksmaalet. Det er derfor intet underlig i, at den naturligste, mest levende læsning lar sig høre i skoler, hvor man helt ut lar landsmaalet faa være hovedsproget; for uttalen av dette har barnet normen i sit eget talesprog og kan derfor lettere læse det naturlig. Og har man først lært at læse naturlig, saa tar man ogsaa denne opøvelse med sig ind i riksmaalet. Men paa dette punkt hersker en noksaa utbredt misforstaelse, som gjør adskillig skade. I de fleste bygder, hvor man holder paa riksmaalet, tror man nemlig, at man gavnner dette ved at utsætte landsmaalslæsningen længst mulig. Naar Rolfsen, som holder paa riksmaalet, har latt den ene utgave av sin læseboks 1ste del begynde med en del landsmaal, uttaler han uttrykkelig, at han gjør dette forat landsbørn derigjen nem skal komme naturligere ind i riksmaalet. Og der er han ganske visst paa ret vei. Efter mit skjøn og min erfaring vilde det være en stor fordel for riksmaalslæsningen, om man lot barnet læse noget landsmaal først. Men de skolestyrer, som endnu mangler forstaelsen av morsmaalets betydning overhodet i barnets utvikling, de forstaar gjerne ikke denne side av saken heller.

I sammenhæng med det her berørte skal jeg ogsaa nævne et andet forhold. Efter kirkedepartementets skrivelse av 14 mai 1889 har lærerne »at meddele undervisningen saavidt muligt i barnets eget talesprog«, hvad der selvfølgelig indebær som sin forutsætning, at de skal hjælpe barnet til selv at bruke sit bygdemaal. Denne bestemmelse er der imidlertid adskillige, især ældre lærere, som tar temmelig let; dels mangler evnen og tildels skorter det vistnok ogsaa paa viljen. Og dette gjør jo en del skade. Imidlertid er det kun sit talesprog barnet *har*, naar det kommer paa skolen, og det bruker det freidig og helt, saa længe skolen ikke fordærver dette forhold. I smaaklasserne bruker da ogsaa gjerne børnene sit morsmaal saa frit og naturlig, at ingen, som har sans for barnlig natur, kan la være at ønske, at dette maa kunne vedvare og utvikles. Men det er en altfor almindelig kjendsgjerning, at skolen i saa maate virker forstyrrende. Og dette kan selv den interesserte og dygtige lærer kun delvis raade bod paa. Navnlig viser det sig klart, at efterhvert som børnene begynder at skulle tilegne sig stoffet i riksmaalsbøkerne, gaar det ut over deres evne til at gjengi indholdet naturlig paa sit eget sprog; sammen med indholdet fæster der sig ogsaa en del ordbilleder. Barnet kan litet med at oversætte; leitest klarer det derfor saken ved at pugge

ordene sammen med indholdet. Er imidlertid læreren ikke saa tilbake-liggende, at han nøier sig med en slik gjengivelse, blir barnets stilling vanskeligere. Og saa faar vi dette sprog, som piner mig i skole efter skole. Barnet orker ikke at tale sit eget sprog, og det andet kan det ikke tale; og saa *taler* de overhodet ikke, men gjengir; de dygtigere kan bruke sit eget sprog væsentlig, men opfylt med ord, som ikke hører hjemme der, men tar sig ud som »fluer i melk«; de mindre dygtige bruker hovedsagelig bokens ord, mere eller mindre omordnede, og man faar disse sætninger, som er et kunstprodukt uten rod i barnets liv, disse sætninger og uttryk, som — selv om de er aldriig saa rigtige — umulig vilde ha kommet over barnets læber under andre forhold, ja, som over-hodet intet menneske naturlig kunde falde paa at bruke. Leksen frister altid barnet i retning av at gjengi dens form istedetfor dens indhold. Dette gjælder ogsaa leksen i landsmaalsbøker, men man vil let merke, at denne virker paa en helt anden maate allikevel. Den lokker ikke barnet bort fra dets bygdemaal, men tvert om. Barnet gjengir leksen paa sit eget sprog, og leksens paavirkning kundgjør sig nærmest deri, at dette blir renere samt at der kommer med et og andet av leksens landsmaals-ord, som ikke brukes der i bygden, og undertiden faar da et slikt ord en for boklig uttale. Men det hele er barnets egen levende tale. Men enten nu børnenes morsmaal er bygdemaal eller bymaal, er det mig i skolen en overmaade viktig sak, at det brukes frit og naturlig. Graden av liv og tryghet i klassens bruk av morsmalet gir et meget væsentlig bidrag til vurderingen av den virksomhet, som der drives.

Endelig vil jeg nævne *sangen*. Skjønt jeg heller ikke i den henseende har nogen grund til at tro, at det staar daarligere til her end andre steder, er jeg dog ikke i tvil om, at sangen ikke paa langt nær er, hvad den baade kan og bør være i skolerne. Saa viktig som »anvendelsen« av det lærte er, vil den dog i de fleste fag være temmelig vanskelig eller umulig i skolen. Men anderledes med sangen; der er anvendelsen ikke bare mulig, men let og dertil ligefrem paakrævet som et særdeles væsentlig led i hele skolens liv. Man har simpelthen bare at *bruke* (en-stemmig) samsang i timerne i de forskjellige fag, dels til støtte for under-visningen, hvor man har salmer eller sange, som svarer til dens indhold, og dels kun til oplivelse. Men i den henseende staar det daarlig til. I smaaskolen blir vistnok sangen en del brukt paa denne maate, om end langtfra tilstrækkelig, og mange lærerinder finder stor glæde i det. Men det er almindelig, at de selv opfatter denne syslen med sangen mere som en adspredelse, man kan tillate sig og de smaa børn, end som et viktig pædagogisk middel, som man bør lægge megen vekt paa op gjennem hele skolen, og de gaar gjerne med en følelse av, at skolestyre og andre myndigheter ikke har synderlig tilovers for, at der blir gjort stort av det. Og i stor-skolen er det kun ganske undtagelsesvis, at en lærer bruker sang i timen andet end som en enkelt tilfældighet. Imidlertid faar jeg stadig

det indtryk, at grunden hertil ikke ligger i lærernes mangel paa interesse for og dygtighet i sang i og for sig; jeg har fundet denne feil endog særdeles utpræget hos meget interessertere og dygtige sangere og instruktører. Hvad der mangler er derimot forstaaelse av denne pædagogiske side ved saken, av samsangens betydning som uttryk for den fælles følelse og stemning i en forsamling; derfor har de ikke sans for sangen i timerne. De kan nok gjerne indrømme, at slik bruk av sangen er heldig; men denne sandhet er ikke blit saaledes levende for dem og i dem, at den har indflydelse paa deres praksis. Under disse omstændigheter blir sangen omrent udelukkende indskränet til sangtimerne. Og følgen er, at den staar der som et »fag« ved siden av de øvrige istedetfor at indforlives i og med dem alle; den faar ikke vokse sig naturlig sammen med børnenes livsindhold og interesser til gjensidig styrkelse og belivelse. En anden meget uheldig omstændighet er, at paa den maate lærer børnene saa faa sange, for faa toner og endda mere for faa tekster, og faar heller ikke de faa sange saaledes indforlivet i sine interesser eller saa rikelig indsungne, at de blir varig eiendom, tilrettelagt til levende bruk. Saaledes blir det *et meget tarvelig bidrag, skolen yder til fremme av folkesangen og opdragelsen av et syngende folk.* Og da mangelen i denne henseende er saa gjennemgaaende, kan jeg ikke skjonne andet, end at den maa bunde i en *svaghets ved lærerutdannelsen* paa dette omraade, enten det nu stikker deri, at man i selve sangundervisningen dyrker den flerstemmige sang ensidig, hvad jeg vet, stundom er skedd i høi grad og til likefrem fortrængsel for den enstemmige sang, eller i ethvertfald deri, at anstalten gjennem en sanglös praksis time for time i 2–3 aar faar gjort sangens travær fra undervisningen til en selvfølgelighet for de vordende lærere.

Dog, det være som det vil med dette; i alle tilfælde lider baade sangen og skolen under det nævnte forhold. Og det vilde være en uvurderlig vinning at faa det rettet, saaledes at sangen kom i levende vekselvirking med skolens hele undervisning og liv. Her har vi meget at lære av folkehøiskolen. Jeg gjør altid, hvad jeg kan i den retning baade overfor lærere og skolestyrer og faar ogsaa efterhaanden hithørende bestemmelser ind i skoleplanerne. Men jeg skulde anse det meget ønskelig, at departementet i en rundskrivelse til skolestyrerne gav en henstilletten for folkeskolens vedkommende i samme retning som det i reglementet for lærerskolerne har gjort angaaende sangens bruk baade i læreskolen og øvelses-skolen.

Lære- og læsebøker. En uttømmende og helt paalidelig redegjørelse her er mig ikke mulig; de meddelelser, jeg har kunnet erholde, er tildels ufuldstændige og tildels mindre klare. Dog antages bruken av de forskjellige bøker at stille sig omrent saaledes, idet der angives, i hvor mange kommuner de enkelte bøker brukes, bortset fra, at der ofte kanske brukes flere andre bøker i samme fag ved andre skoler i kommunen. Av bibelhistorie brukes Vogts i over 120 kommuner, mens andre, navnlig

Fjørtofts, brukes i nogle faa. Av forklaringer brukes J. R. Sverdrups i omtrent 50, U. Sverdrups i 27, Klaveness's, Bangs og Saxtorphs i 14 hver og Laaches i 12; andre forefindes næsten ikke. Kirkehistorie brukes i omtrent 60 kommuner, hvorav Bangs i over halvdelen, Tollefsens i 10, Poulsens i 9. Verdenshistorie i omtrent 20: Jensens i 15, Petersens i 4. Norgeshistorie: Jensens i 54, Petersens i 41, Vellesens i 23. Geografi: Horns 94, Reuschs 30. Naturkundskap: Reuschs 73, Utnes 18, Larsens 8, Berg og Lindéns 6 og enkeltvis et par andre. Regnebøker: Nicolaisens 78, Salvesons 16, Grans 14, Johannesens 7, Feragens 3 og og enkeltvis et par andre. Sangbøker er kun opgit for nogle faa kommuner, men er uten tvil i bruk fleresteds. Læsebøker: Rolfsens 129, Austlids 14, Pauss og Lassens 12, For kristelig skole og hjem 2, Jensens 1. Forsaavidt abc angaa, har kun en del skolestyrer indført nogen bestemt; Vellesens sees at være brukt i 45 kommuner, Rosings i 23, Austlids i 12, Holst og Rogstads i 7 og Jespersens i 7 foruten enkeltvis et par andre. Som lærebok i grammatik sees indført Hofgaards i 23 kommuner, Velle-sens i 12 og Platous i 1.

Forsaavidt angaaar *danskernorskens og nynorskens stilling i skolerne* har det ogsaa vist sig vanskelig at faa tilfredsstillende oplysninger, baade naar det gjelder skolestyrernes beslutninger, navnlig i det første halvsnes aar efter loven av 6/6 1892, og naar det gjelder den faktiske stilling.

En del lærere viser jo liten dygtighet og tildels liten villighet til at efterkomme bestemmelsen om, at den mundtlige undervisning skal foregaa saavidt mulig paa børnenes talesprog. Dette er da helst ældre lærere, og deres tal avtar nu, da de ikke længer rekrutteres. I ikke ringe utstrækning har lærernes ukyndighet i landsmaal hemmet landsmaals-læsningen, likesom den i enkelte tilfælde har holdt skolestyrerne tilbage fra at indføre landsmaal videre end det var paabudt. Men som antydet retter dette sig nu, da lærerskolerne gir ordentlig undervisning i landsmaal; vi faar flere og flere lærere, som ikke bare vil, men ogsaa kan, saa det i denne henseende er glædelig at se og høre, hvor naturlig og levende det gaar for sig i skolestuerne.

Lovens paabud om læsning av begge sprog sker i alle bygder fyldest for dansk-norskens vedkommende. Derimot er der over 40 skolestyrer, som ikke har indført det lavmaal av landsmaalslæsestof, som departementet har erklæret nødvendig til fyldestgjørelse av lovens krav. Men dette vil vistnok snart rette sig. Et vel saa stort antal (45) skolestyrer har indført Rolfsens og Støylens landsmaalslæsestykker og et omtrent lignende antal den saakaldte landsmaalsutgave av Rolfsens læseboks 1ste del eller Austlids læsebok. Ellers er det først i de sidste aar, at denne sidste har begyndt at bli mere paaagtet og bind for bind afløser Rolfsens. Fra 15 kommuner har jeg meddeelse om, at der brukes abc paa landsmaal; men jeg har grund til at tro, at dette er tilfældet flere steder.

86 skolestyrer har ingen almindelig beslutning fattet om sproget i lærebøker og skriftlige arbeider, og mange av disse har opfattet loven saaledes, at riksmalet i og for sig har den lovlige ret, forsaavidt man ikke har besluttet indførelse av landsmaal. Efterhaanden faar jeg jo leilighet til at oplyse dem om, at dette er en misforstaelse, idet loven av 6/6 1892 ikke hjemler noget av sprogene nogen slik fortrinsret. 41 skolestyrer har fastslaat riksmalet og 15 har fastslaat landsmalet som hovedsprog. I disse 41 kommuner er der imidlertid mangesteds indført færre eller flere enkelte landsmålsbøker, likesom der ogsaa drives en del skriftlige øvelser i det sprog. Men endda mere er dette tilfældet i mange av de 86 kommuner, hvor sprogsprørsmalet staar aapent. Videre har man flere steder indført mindre eller mere landsmaal eller endog gjort det til hovedsprog i enkelte kredse.

Endelig er det ogsaa tilfældet, at forældre mere og mere har begyndt at la børnene faa lære sine lekser i den utgave de vil av de lærebøker, som foreligger paa begge sprog, dog selvfolgelig ikke i bøker, som skal læres udenad. Erfaringen viser, at det ingen vanskelighet volder i skolen, og at det har den uvurderlige fordel, at saken gaar i alskens ro uten at fremkalde nogen maalkrig. Denne ordning falder av sig selv, hvor intet av sprogene er fastslaat. Men selv hvor lærehoken er indført paa et bestemt sprog, tilraader jeg den fremgangsmaate. Vistnok overlater loven skolestyret bestemmelsen over sproget i læreboken. Men skolen har kun at paase, at barnet lærer leksen saaledes, at det gjengir den tilfredsstillende paa sit eget talesprog. Naar barnet kan dette tilfredsstillende, vedkommer det ikke skolen eller skolestyret, hvorledes det har lært den, saaledes heller ikke paa hvilket sprog det er skedd. Jeg har undertiden maatte hævde dette overfor skolestyrer, som har villet gjøre indgrep i forældrenes rettigheter paa det punkt.

I det hele har landsmalet større plads og gjør sig langt mere gjældende i skolen end hvad der fremgaar av de ovenfor meddelte tal. Og fremgangen er jevn, mens der ikke paa noget punkt er tilbakegang. Ofte, naar man gaar raskt med at gjøre landsmalet til hovedsprog, tilraar jeg at la katekisme og forklaring forbli paa riksmaal indtil videre.

4. Skolens økonomi.

Forholdene gir i det store tat ikke grund til mange bemerkninger paa dette omraade. Paa de fleste punkter har utgifterne aar for aar gaat snart litt ned og snart litt op, saaledes, at det ikke gir noget væsentlig fingerpeg. Bevilgningen til opførelse av skolehus er vokset endel i de sidste aar, hvad der for en del har sin grund deri, at der er bygget flere skolehus for sterkere klassedelte skoler, mens der samtidig fortsættes med opførelse av mindre hus, enkelte gange paa grund av kredsomordning, men oftere, fordi ældre hus blir for smaa eller av andre grunde findes forældede. En bestemt og varig forhøielse av utgifterne er derimot ind-

traadt paa det omraade, som likefrem berøres av loven av $\frac{31}{5}$ 1900, lærrernes avlønning og alderstillæg. Den samlede *lærerlønning* i stiftet hadde i flere aar steget nogenlunde jevnt med gjennemsnitlig kr. 850 aarlig og stod i 1900 med et beløp paa kr. 580 300 (kostgodtgjørelsen medregnet); men dette var i 1901 steget til kr. 627 800, altsaa en forøkelse paa kr. 47 500. Amtvis fordeler denne forøkelse sig saaledes: Bratsberg kr. 6 900, Nedenes kr. 7 500, Lister og Mandal kr. 14 700 og Stavanger kr. 18 400. Senere er beløpet for stiftet gjennemsnitlig steget med omtrent kr. 4 000 aarlig. At forøkelsen blev forholdsvis større i de to vestligste amter har sin naturlige forklaring deri, at man, indtil den nye lov kom, hadde lavere baade løn og kostgodtgjørelse her end i de to østligste amter.

For *alderstillæggernes* vedkommende viser amtstingenes bevilgninger før loven av $\frac{31}{5}$ 1900 en jevn stigning, undtagen i Lister og Mandals amt, hvor beløpet holdt sig omtrent uforandret i hele femaaret. Men i de 2—3 paafølgende aar faar bevilgningerne en sterk forøkelse, hvorav dog hovedtyngden selvfølgelig falder paa statens nye 3dje og 4de alderstillæg. Forholdet stiller sig saaledes:

Aar	Bratsberg		Nedenes		Lister og Mandal		Stavanger	
	1ste og 2det	3die og 4de	1ste og 2det	3die og 4de	1ste og 2det	3die og 4de	1ste og 2det	3die og 4de
1900 . .	30 800	-	30 000	-	15 200	-	31 600	-
1902 . .	37 200	23 200	33 300	24 400	30 100	21 100	33 000	23 100
1903 . .	38 400	24 400	35 200	24 000	32 500	22 200	38 200	23 700
1904 . .	39 100	24 800	35 200	25 100	31 600	21 600	33 800	23 900
1905 . .	38 200	25 000	37 800	25 100	32 100	22 400	36 100	23 800

Amternes utligning til amtsskolekasserne har i det forløpne tiaar været følgende:

Aar	Bratsberg	Nedenes	Lister og Mandal	Stavanger
1896	15 øre	15 øre	13 $\frac{1}{2}$ øre	12 øre
1897	20 -	15 -	13 $\frac{1}{2}$ -	15 -
1898	20 -	15 -	13 $\frac{1}{2}$ -	15 -
1899	20 -	15 -	13 $\frac{1}{2}$ -	15 -
1900	17 -	15 -	13 $\frac{1}{2}$ -	14 -
1901	11 $\frac{1}{2}$ -	19 -	18 -	15 -
1902	19 -	17 -	18 -	15 -
1903	17 -	15 -	20 -	16 -
1904	15 $\frac{1}{2}$ -	15 -	20 -	15 -
1905	17 $\frac{1}{2}$ -	20 -	20 -	14 -

Naar jeg ved avslutningen av disse bemerkninger samler mit hele indtryk av folkeskolens stilling og utsigter i stiftet, er det i hovedsaken gunstigt. Stillingen er efter omstændigheterne noksaa tilfredsstillende i det store og hele og fremgangen paa de fleste punkter jevn og sikker. Har det offentlige vist en glædelig offervillighet, saa vil man som regel ogsaa hos baade amternes og herredernes myndigheter møte skjønsm imøtekommenhet overfor rimelige krav. Somme steder har sansen og interessen for skolen vundet en glædelig almindelighet og styrke og i det hele er forstaelsen av og kjærligheten til skolen i god fremgang i almenheten. Og rundt i skolestuerne røgter lærerne og ikke mindst lærerinderne med stor troskap sin stille, betydningsfulde gjerning. Og mange av dem arbeider med en slik dygtighet og en slik kjærighet til gjerningen og børnene, at det maa bli til velsignelse. Man kan læse velsignelsens morgenrøde i de straalende barneøine.

B. Fortsættelseskolen.

Skjønt vi her i stiftet har henved $\frac{1}{4}$ av rikets samtlige fortsættelseskoler, var det dog ønskelig, at de maatte faa en ganske anden utbredelse og utvikling end de hidtil har faat. Kurserne er jevnlig altfor kortvarige og for faa i forhold til den betydning den slags skole kunde faa. Behovet er ikke saa ringe, at der ikke er bruk for mere end disse gjennemsnitlig omkring 45 skoler med 12—1300 timer og 4—500 elever. Og hertil kommer saa det litet tilfredsstillende forhold, at der snarest viser sig tilbøielighet til nedgang. Saaledes blev der alt i alt i femaaret:

1896—1900 holdt 240 skoler med 14 608 timer for 3400 elever til samlet utgift kr. 54 165
1901—1905 - 221 — - 17 250 — for 3 100 elever til samlet utgift kr. 51 978

I de enkelte aar har det gaat en smule op og ned; men særlig i de senere aar er der bestemt nedadgaaende retning.

I Bratsberg	amt, hvor man har variert mellem 8 og 14 skoler, er der i 1905 9 skoler.
- Nedenes	— — » — — 3 og 4 skoler, er der i 1905 4 skoler.
- Lister og Mandals	— — » — — 5 og 17 skoler, er der i 1905 5 skoler.
- Stavanger	— — » — — 31 og 56 skoler, er der i 1905 31 skoler.

I samme aar er ogsaa utgifterne kun kr. 7 900, mens de ellers i ti-aaret altid har været over kr. 10 000 undtagen i 1898, da de beløp sig til kr. 7 300.

Hvad fagene angaar, er det gjennemgaaende morsmaalet og dernæst regning som er hovedfagene, mens der er tildelt flere eller færre andre fag et forholdsvis mindre timetal. Og denne samling om et eller to hovedfag er visselig en fordel, navnlig naar kurserne er saa korte som de i almindelighet er.

C. Aftenskolen.

Disse skoler er i jevn tilbakegang. Saaledes var der i femaaret 1896—1900 holdt 452 kurser med 23 974 timer for 5270 elever til samlet utgift kr. 16 800.
 1901—1905 - 261 - - 14 586 - - 3 030 elever til samlet utgift kr. 10 600.

I Lister og Mandals amt er der ingen aftenskole holdt i tiaaret. I Bratsberg og Nedenes er det gaat tilbake, indtil der i det førstnævnte amt ingen holdtes i 1904 og 1905, og i det sidstnævnte ingen i 1905. Kun i Stavanger amt har aftenskolerne nogen større utbredelse, men er ogsaa her i tydelig tilbakegang. Mens deres antal i 1896—1900 saaledes intet aar har været saa litet som 50, har det i det sidste femaar bare et eneste aar naadd dette tal. Men som jeg tidligere har hat leilighet til at fremholde, venter jeg mig forandring heri av en omordning av skolerne.

D. Amts- og folkehøiskolerne.

Ved avgivelsen av forrige femaarsberetning (1895) var der ingen amts-skoler i Bratsberg amt (de blev nedlagt i 1886), men 3 private ungdomsskoler. Nedenes og Lister og Mandals amt hadde 3 amtsskoler hver og Stavanger amt 2. I det sidstnævnte amt var der 2 lærere ved hver amts-skole, i de andre 1 ved hver. I Nedenes og Lister og Mandal holdt man 6 maaneders kurser for gutter og kortere kurser for jenter; i Stavanger amt 2 tilsvarende fælleskurser. Samtlige amtsskoler var flyttende. Desuten var der en praktisk jenteskole i Nedenes (Øiestad) og 1 i Stavanger amt (Time). I løpet av femaaret forandredes disse forhold saaledes, at i 1900 var der i Bratsberg amt 4 private skoler, i Nedenes 3 amtsskoler med 2 lærere og (for jentekurset) 1 lærerinde hver, samt den praktiske jenteskole med en lærer og 2 lærerinder; i Lister og Mandal 3 amtsskoler med 1 lærer og en lærerinde hver, og i Stavanger amt 2 amtskoler med 2 lærere og 1 lærerinde hver, samt den praktiske jenteskole med 1 lærer og 1 lærerinde og en folkehøiskole. I 1901 blev den ene amtsskole i Nedenes nedlagt og en folkehøiskole oprettet. I 1902 fik Jærens folkehøiskole en videregaaende avdeling. I 1904 blev den ene private skole (Ulefoss) i Bratsberg nedlagt. I 1904 og 1905 har Stavanger amt bygget hus til begge sine amtsskoler (paa Finnø og i Helleland), likesom det ogsaa har besluttet oprettelse av en 3die fast amtsskole (paa Karmøen).

Hvad søkningen angaar vil nedenstaende opgaver give den nødvendige oversigt, idet dog bemerkes, at elevtallet er noget større end her angit. Jeg har nemlig maattet beregne det efter opgaverne ved kursernes begyndelse og slutning, hvad der gir et lavere tal end baade det samlede antal og middeltallet af eleverne.

Aar	Skoler	Gutter	Piker	Samlet elevantal
1895 . . .	13	254	245	499
1900 . . .	15	294	223	517
1905 . . .	13	242	296	538

Som jeg uttalte i min indberetning for 1903 ligger der en hindring for ungdomsskolernes utvikling i deres flytbarhet og den derved nær sammenhængende mangel paa et alderslavmaal for eleverne. I begge disse henseender har Bratsberg og Stavanger amter gaat i spidsen med at utvikle sine skoler, idet man har sat optagelsesalderen op til 16 aar, og slaat skolerne fast saa der kun er 1 flyttende skole i Bratsberg. I Nedenes har man i nogle aar hat 1 fast skole (Vigmarden), men de bygder som før hadde denne skole paa omgang gjør meget sterkt krav paa den gamle ordning, og nu da dette skrives, har amtstinget med 1 stemmes flertal besluttet at imøtekommme deres ønske. Forholdene og opfatningen gir hverken i Nedenes eller Lister og Mandal endnu de nødvendige betingelser for fast skole med elever i modnere alder.

Kristiansand, april 1907.

Matias Skard.

Bergens stift.

A. Landdistrikternes folkeskoler.

I. Skolernes ordning, skoletid, skolesøkning m. v.

Antallet av skolekommuner, som i 1900 utgjorde 107 (derav i sørde Bergenhus 54, i nordre Bergenhus 33 og i Søndmøre fogderi 20), var ved utgangen av 1905 112. I sørde Bergenhus er nemlig kapelsognet Bjoastranden av Fjelberg overgaat til anneksogn og egen skolekommune, Fuse herred er delt i 3 herreder og skolekommuner (Fuse, Haalandsdalen

og Strandvik) og Hammer herred i 2 herreder og skolekommuner (Hammer og Aasene). I Søndmøre fogderi er Skodje herred delt i 2 herreder og skolekommuner (Skodje og Vatne.)

Skolekredsenes antal, som i 1900 var 1 277, utgjorde ved utgangen av 1905 1 273 + 12 særskilte smaaskolekredse. Der har enkelte steder fundet en sammendragning av kredse sted. Dels har dette hatt sin grund i en sterkere forstaaelse av de fordele, den mere fuldkomne klassedeling medfører, dels i, at nødvendigheten av nybygning har bragt kommunen til paany at undersøke, om ikke større kredse end de hittil bestaaende forsvaelig kunde dannes. Paa den anden side gjør der sig dog fleresteds gjældende en tilbœielighet til at ville dele bestaaende kredse, særlig i retning av at skille enlig beliggende bosteder ut som egne kredse. Enkelte steder kan naturforholdene være saadanne, at en deling kan være ønskelig. Særlig gjælder dette, hvor der ikke er landværts forbindelse mellem skolestedet og bostederne, og hvor kanske desuten indkvarteringsforholdene er vanskelige. Men det lar sig neppe negte, at hensynet til veilængden adskillige steder veier mere end hensynet til at kunne opnaa en mere fuldkommen form av skole. Gjennemgaaende forekommer forøvrig skoleveiene her i stiftet mig rimelige, og fleresteds kunde vistnok en yderligere sammendragning av kredse uten skade ha fundet sted.

Skolelokalerne. Antallet av egne, skolevæsenet tilhørende lokaler er i jævn og glædelig vækst. Fra 556 i 1890 gik det i 1895 op til 685, i 1900 til 771, og ved utgangen av 1905 var antallet 851 + 9 særskilte smaaskolelokaler. De leiede lokalers antal utgjorde for de samme aar henholdsvis 448, 416, 379, 326 + 3 smaaskolelokaler og omgangsskolerne 325, 163, 127 og 97. Adskillige av omgangsskolelokalerne og flere av de leiede lokaler tilfredsstiller dog ikke rimelige hygieniske krav, og det turde ha en betydelig interesse at faa tilveiebragt paalidelige opgaver over gulvflade og luftkubus pr. elev samt ventilationsforhold i samtlige til folkeskolelokaler benyttede rum. De nyopførte lokaler er gjennemgaaende meget gode og tidsmæssige.

Klassedelingen skrider ogsaa jevnt fremad. Mens der i 1895 var 782 kredse, som var delt i klasser, var der i 1900 818 og i 1905 843. Klassernes antal i disse kredse utgjorde for de samme aar henholdsvis 1 828, 1 988 og 2 109, de udelte skolers antal henholdsvis 481, 459 og 442.

Antallet av *undervisningsberettigede* børn var

i 1895	45 647, derav	4 844 under 8 aar
- 1900	46 847, —	4 839 —
- 1905	47 927, —	5 224 —

og av *skolepligtige* børn

i 1895	44 368, derav	22 571 gutter, 21 797 piker
- 1900	45 692, —	23 421 — 22 271 —
- 1905	46 768, —	23 949 — 22 819 —

Av de *skolepligtige* børn undervistes i

	faste lokaler	omgangsskoler
i 1890 . . .	34 384	5 275
- 1895 . . .	41 399	2 208
- 1900 . . .	43 439	1 595
- 1905 . . .	44 946	1 130

Av 1 828 klasser i 1895 hadde 21 mere end 35 børn

- 1 988 —	- 1900 —	14	—»—
- 2 109 —	- 1905 —	16	—»—

Kortere undervisningstid end 12 uker hadde i 1895 1568 børn, i 1900 1 391, i 1905 1 327 børn.

Utenfor folkeskolen undervistes i de samme aar henholdsvis 636, 573 og 622, og *særskilt undervisning* var anordnet for 23, 34 og 27.

I den *frivillige* undervisning (lovens § 8) deltok i 1895: 1200, i 1900: 1 575, i 1905: 1 632.

Antallet av uker *utover det lovbesatte minimum* (lovens § 5, 2det punktum) var: i 1895: 530, i 1900: 560, i 1905: 687⁴/₆.

Stigningen paa dette omraade er ikke saa stor som ønskelig, om der end er fremgang i sidste femaar. En adgang til, som for sidste storting foreslaat, at kunne gaa op med denne slags skoleuker fra 15 til 21 vil efter min mening være meget betænkelig. Mange steder er stillingen den, at der er en sterk forstaaelse av de 12 ukers utilstrækkelighet, og naar loven paa en ganske anden maate end nu pekte paa ønskeligheten av en utvidet undervisningstid, er der grund til at tro, at de nødvendige økonometiske offere ogsaa vilde bli ydet. Andre steder kan nok den nævnte forstaaelse være tilstede, om end mindre sterkt, men samtidig er stillingen den, at man ikke gjerne gaar til de offere, loven ikke ligefrem kræver. Der er derfor ikke saa liten sandsynlighet for, at en eventuel adgang til at søke denne slags skoleuker i enkelte strøk vilde bli benyttet i ganske betydelig utstrækning, i andre derimot slet ikke, men skede dette, hadde vi med engang faat 2 slags landsfolkeskoler, en av høiere og en av lavere art, hvad der er alt andet end ønskeligt. Derimot er der efter min mening nu al opfordring til at søke gjennemført en forhøieelse av den obligatoriske skoletid fra 12 til 15 uker. Der er saa meget sterkere opfordring hertil som det er meget usikkert, om »skolens maal« — efter loven av 1889 — gjennemgaaende kan forutsættes naadd med 12 ukers aarlig undervisning. Man maa ogsaa i denne forbindelse være opmerksom paa, at det er en almindelig erfaring, at hjemmernes arbeide med børnenes undervisning gjennemgaaende har avtatt i en betydelig grad, hvorfor skolen nu maa overta meget arbeide, som hjemmene før utførte.

Undervisningen i haandarbeide synes at være i fremgang. 1 539 gutter og 1 996 piker mottok undervisning i faget (mot 1 179 og 1 281 i

1895 og 1 136 og 1 419 i 1900). *Undervisningen i legemsøvelser* synes derimot at gaa tilbake. I 1895 deltok 2 507 gutter og 1 400 piker i denne undervisning, i 1900 1 658 og 839 og i 1905 1 425 og 858. De fleste skolekommuner har foretrukket *undervisning i tegning*, der ikke kræver anskaffelse af redskaper eller materiel. I faget undervistes i 1895 10 587 gutter og 9 910 piker, i 1900 10 896 og 10 318, i 1905 11 589 og 10 849.

Bestemmelsen i lovens § 73 om, at eleverne skal »lære at læse begge maal« gjennemføres mere og mere, om end dette tildels er skedd under nogen motstand. Landsmaalslærebøkers indførelse i enkelte fag og landsmaalets indførelse som hovedsprog i skolen synes at skride jevnt og sikert frem her i stiftet. Da det imidlertid ikke har lykkedes mig at tilveiebringe et *fuldstændig* materiale til belysning af de her nævnte spørsmåls stilling ved utgangen av 1905, skal jeg komme tilbake til denne sak i forbindelse med en senere aarsberetning.

Skolesøkningen Det samlede antal lovbefalte skoledage for de ved aarets utgang skolesøkende børn utgjorde 3 160 605. Herav forsømtes 157 416 ø: ca. 4,9 %. I 1900 var forsømmelsesprocenten ca. 6,5, i 1895 ca. 7,2. Skolesøkningen falder noget ujevnt, idet der er kommuner, som opviser en udmerket skolesøkning, men desværre ogsaa kommuner, som har en forholdsvis høi forsømmelsesprocent. Fogderivis stiller forsømmelsesprocenten sig saaledes:

	1895	1900	1905
Søndhordland	9,3	8,97	5,81
Nordhordland	8,6	7,39	5,54
Hardanger og Voss	5,9	6,22	4,58
Sogn	7,9	6,72	5,95
Sønd- og Nordfjord	5,6	4,74	4,33
Søndmør	5,4	4,95	3,68

Længere vei til skolestedet end 3 km. hadde 2 150 ø: ca. 4,6 % børn (mot 5,6 % i 1900).

II. Lærerne.

Det samlede antal *lærere i fuldstændige poster* utgjorde
 i 1895: 724, hvorav 683 hadde bestaat lovbeftalt lærerprøve,
 - 1900: 737, — 721 — — — —
 - 1905: 763, — 752 — — — —

Det samlede antal *lærerinder* utgjorde
 i 1895: 90, hvorav 83 hadde bestaat lovbeftalt lærerprøve
 - 1900: 107, — 102 -- — — —
 - 1905: 115, — 112 — — — —

Lærernes og lærerindernes *samlede antal skoleuker* efter skoleplanen utgjorde

i 1895:	26 558	lovbefalte,	301	frivillige,	tilsammen	26 859
- 1900:	28 278	—	293	—	—	28 571
i 1905:	29 638	—	342	—	—	29 980

Familiebolig, der tilhørte skolevæsenet, hadde

i 1895:	181	lærere,	hvorav	86	hadde lovbeftalt lærerjord,	22	mindre jord og	73	alene bolig
- 1900:	201	—	—	92	—	—	—	18	mindre jord og
- 1905:	222	—	—	92	—	—	—	91	alene bolig

- 1905:	222	—	—	92	—	—	—	20	mindre jord og
								110	alene bolig.

Desuten hadde *24 lærerinder* (mot 14 i 1900) fri bolig, mindst 1 værelse og kjøkken.

I femaaret har der saaledes fundet en fremgang sted i opførelse af skolehus, der tillike har familiebolig.

Av lærerne var 186 (mot 183 i 1900) tillike *kirkesangere*. Deres samlede kirkesangerindtægter i penge utgjorde kr. 47 101, hvortil kommer naturalydelser, der er anslaat til kr 1 450. Indtægten i penge utgjør altsaa gjennemsnitlig ca kr. 257 (mot 214 i 1900.) Forøkelsen paa denne post skriver sig formentlig fra overgangen til fast avlønning.

Samtlige læreres og lærerinders *aarlige indtægt* (kirkesangerindtægterne deri indbefattet) utgjorde

i 1895:	kr. 527 099	i penge,	kr. 36 714	i naturalydelser,	tilsammen	kr. 563 813
- 1900:	- 587 868	- —	- 35 667	- —	—	- 623 535
- 1905:	- 767 631	- —	- 35 977	- —	—	- 803 608

Av de kr. 767 631 utgjorde lønnen kr. 513 107 alderstillæg 203 167 avsavngsgodtgjørelse kr. 2 740 og indtægter som organist kr. 1 515.

Følgende tabellariske oversikt vil vise stigningen av lærerpersonelets indtægter siden 1890. I den samlede indtægt er da medregnet kirkesangerindtægter i penge og in natura samt indtægter som organist:

Landsdele	Aar	Lærerpersonalets gjennemsnitlige		
		samlede aarsindtægt	samlede ukeindtægt	aarlige antal skoleuker
Søndhordland	1890	kr. 634	kr. 20,45	ca. 31,0
	1895	- 711	- 21,55	- 33,0
	1900	- 746	- 22,17	- 33,0
	1905	- 927	- 27,44	- 33,8
Nordhordland	1890	kr. 688	kr. 21,50	ca. 32,0
	1895	- 808	- 23,09	- 35,0
	1900	- 855	- 24,00	- 36,0
	1905	- 1 023	- 28,71	- 35,6
Hardanger og Voss	1890	kr. 505	kr. 18,70	ca. 27,0
	1895	- 611	- 20,37	- 30,0
	1900	- 641	- 20,90	- 31,0
	1905	- 827	- 26,02	- 31,8
Sogn	1890	kr. 613	kr. 19,77	ca. 31,0
	1895	- 678	- 21,87	- 31,0
	1900	- 727	- 22,20	- 33,0
	1905	- 927	- 27,55	- 33,6
Sønd- og Nordfjord	1890	kr. 533	kr. 17,77	ca. 30,0
	1895	- 637	- 19,30	- 33,0
	1900	- 670	- 20,03	- 33,0
	1905	- 889	- 25,88	- 34,3
Søndmør	1890	kr. 615	kr. 19,22	ca. 32,0
	1895	- 637	- 19,30	- 33,0
	1900	- 708	- 20,50	- 34,0
	1905	- 822	- 24,30	- 33,8
Stiftet	1890	kr. 605	kr. 19,52	ca. 31,0
	1895	- 693	- 21,00	- 31,0
	1900	- 739	- 21,82	- 34,0
	1905	- 915	- 26,85	- 33,4

B. Fortsættelsesskoler.

Disse skolers stilling i femaaret vil fremgaa av følgende oversigts-tabel. For sammenligningens skyld hitsættes de fornødne opgaver for stiftet i aaret 1895.

		Antal skoler	Antal larere	Antal elever ved undervisningens					Samlet antal undervisningstimer	Samlet pengeutgift kr.	Gjennemsnitlig utgift pr. kursus kr.	Gjennemsnitlig uketal pr. kursus				
				begyndelse		ende										
				gutter	piker	gutter	piker									
1895—96	Stiftet	36	41	523	114	436	98	1 247*)	6 728	186,89						
1900—01	Søndre Bergenhus . . .	22	31	169	125	158	146	7 879	7 121	323,68	ca. 9,95					
	Nordre —	9	10	109	23	100	20	3 596	2 168	240,89	- 11,16					
	Søndmøre	16	18	195	59	186	59	4 071	2 605	162,81	- 7,07					
1901—02	Stiftet	47	59	473	207	444	225	15 546	11 894	253,06	ca. 9,19					
	Søndre Bergenhus . . .	21	31	203	144	188	133	8 229	6 770	322,38	ca. 10,89					
	Nordre —	7	7	94	16	87	16	2 808	1 806	258,60	- 11,14					
	Søndmøre	12	12	126	40	120	34	3 228	1 949	162,42	- 7,47					
1902—03	Stiftet	40	50	423	200	395	183	14 265	10 525	263,13	ca. 9,91					
	Søndre Bergenhus . . .	15	19	159	72	146	68	6 608	6 381	425,40	ca. 12,24					
	Nordre —	10	12	112	39	111	39	4 021	2 536	253,60	- 11,17					
	Søndmøre	15	16	170	59	160	55	3 944	2 699	179,93	- 7,30					
1903—04	Stiftet	40	47	441	170	417	162	14 573	11 616	290,40	ca. 10,12					
	Søndre Bergenhus . . .	14	16	147	47	142	44	6 301	5 435	388,21	ca. 12,50					
	Nordre —	10	11	91	39	87	41	4 260	2 899	289,90	- 11,83					
	Søndmøre	12	12	140	36	124	31	3 770	2 296	191,33	- 8,73					
1904—05	Stiftet	36	39	378	122	353	116	14 331	10 630	295,28	ca. 11,06					
	Søndre Bergenhus . . .	15	19	188	102	166	86	6 964	6 817	454,47	ca. 12,89					
	Nordre —	15	16	170	58	172	54	5 697	3 536	237,07	- 10,55					
	Søndmøre	11	14	121	48	110	47	3 630	2 350	213,64	- 9,17					
1905—06	Stiftet	41	49	479	208	448	187	16 291	12 723	310,32	ca. 11,04					
	Søndre Bergenhus . . .	24	38	255	142	216	125	13 385	10 260	427,49	ca. 15,49					
	Nordre —	18	20	206	54	195	46	7 548	4 610	256,10	- 11,65					
	Søndmøre	10	11	155	49	129	38	3 232	1 950	195,00	- 8,98					
	Stiftet	52	69	616	245	540	209	24 165	16 820	323,45	ca. 12,91					

*) For dette år findes alene angitt samlet antal ukentlige undervisningstimer, ikke det samlede antal undervisningstimer.

Skolernes antal er fra 1895 til 1900 steget fra 36 til 47, men avtar derpaa i aarene 1901, 1902 og 1903 — da det igjen er nede i 36 —, gaar derefter litt op i 1904 og naar i 1905 op til 52. Det vil av oversigtstabellen endvidere sees, at kursernes gjennemsnitlige uketal (og dermed da ogsaa den gjennemsnitlige utgift) er steget jevnt og sikkert. Jeg ser heri en voksende erkjendelse av, at kurserne ikke bør være for korte, om de skal gjøre den tilsigtede nytte.

Efter min erfaring gjør disse skoler megen nytte. De har en stor og betydningsfuld gjerning at gjøre og der arbeides gjennemgaaende godt og alvorlig i dem baade av lærere og av elever. Det vilde derfor efter min mening være meget ønskelig, om nogetnær hver skolekommune fik sin fortsættelsesskole og om disse skoler saaledes arbeidede sig frem til at bli et almindelig benyttet led i vor landsungdoms utdannelse. Der kan imidlertid være iafald nogen grund til at frygte for, at den nye form for aftenskolerne i nogen grad vil hemme utviklingen af fortsættelsesskolerne.

C. Aftenskoler.

For disse skolers vedkommende tillater jeg mig at henvise til omstaaende oversigtstabell, der indeholder de fornødne opgaver for 1895, 1900 og de fem sidste aar.

		Antal skoler	Antal elever ved undervis- ningens				Samlet antal undervis- nings- timer.	Samlet penge- utgift kr.		
			begyndelse		ende					
			gutter	piker	gutter	piker				
1895—96	Søndre Bergenhus	34	343	96	325	85	2 302	1 496		
	Nordre —	-	-	-	-	-	-	-		
	Søndmøre . . .	40	487	110	428	102	2 380	1 389		
	Stiftet . . .	74	830	206	753	187	4 682	2 885		
1900—01	Søndre Bergenhus	44	414	155	366	136	3 189	2 174		
	Nordre —	-	-	-	-	-	-	-		
	Søndmøre . . .	27	250	119	234	114	1 590	937		
	Stiftet . . .	71	664	274	600	250	4 779	3 084		
1901—02	Søndre Bergenhus	44	419	157	388	147	3 268	2 609		
	Nordre —	-	-	-	-	-	-	-		
	Søndmøre . . .	35	333	133	327	127	2 029	1 207		
	Stiftet . . .	79	752	290	715	274	5 297	3 816		
1902—03	Søndre Bergenhus	25	243	81	203	79	1 862	1 334		
	Nordre —	4	42	16	39	14	260	156		
	Søndmør . . .	26	231	97	218	82	1 546	944		
	Stiftet . . .	55	516	194	460	175	3 668	2 434		
1903—04	Søndre Bergenhus	33	344	119	320	116	2 437	1 782		
	Nordre —	32	295	108	273	99	1 771	993		
	Søndmøre . . .	24	249	95	200	77	1 421	847		
	Stiftet . . .	89	888	322	793	292	5 629	3 622		
1904—05	Søndre Bergenhus	30	278	109	266	100	2 257	1 607		
	Nordre —	17	152	60	141	57	1 039	655		
	Søndmør . . .	25	280	78	226	70	1 408	840		
	Stiftet . . .	72	710	247	633	227	4 704	3 102		
1905—06	Søndre Bergenhus	41	488	147	428	129	3 312	2 383		
	Nordre —	24	238	106	208	85	1 506	839		
	Søndmøre . . .	24	287	104	264	105	1 420	846		
	Stiftet . . .	89	1 013	357	900	319	6 238	4 068		

Da jeg har virket saa kort tid i denne stilling, har jeg anset det rettest at avholde mig fra de mere almindelige bemerkninger om stiftets skolevæsen, hvortil der ellers kunde ha været opfordring.

Bergens skoledirektørembede august 1907.

J. Kullmann.

Trondhjems stift.

A. Den almindelige folkeskole.

Skolernes ordning, skoletid og skolesøkning.

Skolekommunernes antal, som i 1900 utgjorde 111, hvorav 35 i Nordmør og Romsdals fogderier, 44 i Søndre Trondhjems amt og 32 i Nordre Trondhjems amt, var ved utgangen av 1905 117. I Romsdals fogderi er Grytten delt i 2 (Grytten og Hen), i Søndre Trondhjems amt er Rissen delt i 2 (Rissen og Lensviken) og Børseen i 2 (Børseen og Gjeitestrand). I Nordre Trondhjems amt er Mosvik—Verran delt i 2 (Mosviken og Verran), Grong i 2 (Grong og Hølandet) og Stjørdalen i 3 (Laanke, Stjørdalen og Skatval). I Nordre Trondhjems amt er Meraker bruksskole i femaaret nedlagt. Alle de nydannede skolekommuner er ogsaa nye herreder. Naar hertil kommer, at Frøyen og Leka fra 1 januar 1906 er delt i 2 skolekommuner og Inderøen fra 1. januar 1907 i 3, vil det sees, at man har en noksaa stor tilbøielighet til at dele herreder og skolekommuner. Om en saadan opdeling av herreder efter min mening har sin betænkelighet, har det for skolen ialfald den fordel, at flere lærere faar skolejord og familiebolig, da jo enhver skolekommune ialfald skal ha én med familiebolig udstyrt jordvei.

Kredsenes antal, som i 1890 var 891, i 1895 848 og i 1900 843, utgjorde ved utgangen av 1905 815. Blandt særlig heldige kredssammendragninger i femaaret vil jeg nævne Øverøien og Stene kredse i Meldalen paa hver sin side av Orkla. Her har man faat en for meieribedriften og al færdsel meget heldig bro ved gaarden Aa, hvor der er oprettet en 5-klasses skole, istedetfor at man før hadde to 3-klasses skoler. Her opnaaedes tilslutning til sammendragning saavel hos begge kredse som hos skolestyre og herredsstyre. Naar saadan tilslutning opnaaedes, kom det nærmest av, at jeg optog brospørsmaalet i forbindelse med kredssammendragningen. Paa Frosta har de kommunale myndigheter vedtat en kredssammendragning, som har skaffet bygden en 7-klasses skole. Et andet sted, hvor sammendragningen faldt mindst likesaa let (Ørlandet), stod skolestyre og herredsstyre imot hinanden, saa kirkedepartementets avgjørelse maatte æskes, før man fik hjulpet bygden til 2 velordnede stor-skoler. Ogsaa i Hen, Stoksund, Skjørn og Hegre er kredssammendragninger vedtat. Ganske enkeltvis vil vel endnu kredssammendragning til tilveiebringelse av en bedre skole kunne paatænkes. — Det er fremdeles

faa steder, man i forbindelse med omregulering av kredsene benytter sig av adgargen til at oprette særskilte kredse for smaaskolen. Av ovennævnte bygder har saaledes bare Ørlandet, Stoksund og Hegre dannet 3—4 saadanne kredse. Ialt er der i Romsdals og Nordmør fogderier 16, i Søndre Trondhjems amt 22 og i Nordre Trondhjems amt 38 saadanne smaaskolekredse.

Hvad *skolelokalerne* angaaer vil nedenstaaende oversigt gi et godt indblik i fremgangen siden skoleloven af 1889.

Distrikt	Aar	Skolekred-senes antal	Egne lokaler (skolehus)	Leiede lokaler	Omgangsskoler	Anmerkning
Romsdal og Nordmøre fogderier.	1890	259	154	92	13	I de tal, som staar i (), er medregnet særskilte smaaskolelokaler og tat hensyn til, at der flere steder er 2 leiede lokaler i samme skolekreds. Det er ikke mange av skolehusene, som er opført bare for smaaskolekredse.
	1895	255	191	61	3	
	1900	256	212	42	2	
	1905	251	219 (223)	30 (44)	2	
Søndre Trondhjems amt.	1890	366	183	131	52	
	1895	345	223	113	9	
	1900	336	237	91	8	
	1905	331	257 (271)	71 (79)	3	
Nordre Trondhjems amt.	1890	266	114	135	20	
	1895	248	124	113	11	
	1900	251	149	96	6	
	1905	233	163 (180)	67 (97)	3	
Trondhjems stift.	1890	891	451	358	85	
	1895	848	538	287	23	
	1900	843	598	229	16	
	1905	815	639 (674)	168 (220)	8	

Av omgangsskoler er der omtrent ingen igjen. Av de 3 omgangsskoler i Nordre Trondhjems amt er den ene i en fjeldgrænd i Beitstaden, den anden i en fjeldgrænd i Meraker og den tredje ytterst ute i havskjærene i Leka. De 3 omgangsskoler i Søndre Trondhjems amt er alle ute i sjøbygden Bjørner i Fosen. Av de 2 omgangsskoler i Romsdals fogderi er den ene ute i en sjøbygd og den anden oppe i en fjeldgrænd. De leiede lokaler minker ogsaa fortvæk, og det er godt, for de er sjeldentidsmaessige. Jeg antydet i min sidste femaarsberetning, at der antagelig vilde gaa et halvt snes aar, forinden byggeperioden, som er foranlediget ved skoleloven af 1889, kunde ventes avsluttet. Nu ser det ut til, at man om ca. 5 aar vil være væsentlig færdig med nybygningsarbeiderne. I Romsdals amt staar der ikke ret mange nybygninger igjen. Og ogsaa i Trondhjemssamterne — især i Nordre Trondhjems amt — har der i det sidste vist sig betydelig nedgang i antallet av andragender om bidrag til nye skolehus. Blandt bygder, som i de sidste aar har opført rummelige

og hensigtsmæssige skolelokaler, skal nævnes Nesset i Romsdalen, Surendalen og delvis Aure paa Nordmør, Orkedalen, Opdal, Flaa og i de par sidste aar Frøyen og Rissen, som begge før stod tilbake, men hvor jeg itjor indviet henholdsvis 4 og 3 nye skolehus, i Søndre Trondhjems amt, Ogndalen, Egge, Beitstaden og Frosta i Nordre Trondhjems amt. Hommelvik nye skolehus og Ranheim nye skolehus med særskilt lærer- og lærerindebolig er meget pene og hensigtsmæssige. Trondhjemsamterne bygger rummeligere lærerboliger end Romsdals amt, tænker ogsaa tildels paa en liten bekvemmelighet eller ialfald et værelse for lærerinden. For øvrig er der stor forskjel paa interesse og offervillighet i de forskjellige bygder, hvad tilveiebringelse av skolehus angaar. Mens flere bygder (Vestnes, Sylte, Eid, Veø, Erisfjord og Vistdal, Nesset, Bolsø, Frænen i Romsdals fogderi, Gjemnes, Øre, Frei, Surendalen, Øksendalen, Halse, Tusteren paa Nordmør, Jøssund, Stadsbygden, Meldalen, Aalen, Holtaalen, Singsaas, Støren, Melhus, Flaa, Børset, Gjeitestrand, Byneset, Buviken, Leinstranden, Tilder i søndre Trondhjems amt, Aasen, Levanger, Ytterøen, Egge, Namdalseidet, Lierne, Hølandet, Vemundvik, Foldereid i Nordre Trondhjems amt) nu har egne skolehus i alle sine kredse, er der bygder, som endnu har næsten bare leiede lokaler. Saaledes har Aa bare 2 skolehus og 14 leiede lokaler, Nærø henholdsvis 1 og 8, Kolvereid 2 og 6, Vikten 5 og 8, Leka 3 og 6. De leiede lokaler byder mange steder skolen riktig skræpelige vilkaar, ikke mindst i de bygder, hvor der er flest av dem.

Hvad lokalernes renhold angaar, kan det jo endda, især i en del av sjøbygderne og fornemmelig i de leiede lokaler, staa adskillig tilbake og falde vanskelig at faa de foreskrevne regler overholdt. Men mange steder er det da rigtig bra; i enkelte bygder udmerket. Som en glædelig kjendskjerning kan det fastslaaes, at det nu er meget sjeldent, at en skolegut spytter paa gulvet, og næsten aldrig en pike. Det vil bære sin frugt i kommende slegtled.

Betydningen av lekepladse faar man mere og mere øinene op for. Det hindrer noget, at man i Romsdals amt ikke faar bidrag av amtsskolekassen til erhvervelse og istandsættelse av lekeplads. I begge Trondhjemsamterne bidrar amtsskolekassen med halvparten av utgifterne baade til kjøp og planering og tørlægning av lekepladse.

Skolehusenes utstyr med inventar er jo fremdeles forskjellig. Dog svinder mer og mer de gamle langpulte med brat heldning paa platen og uten rygsted. 2-mandspulte er det almindelige; men under min sidste reise paa Nordmør fandt jeg ogsaa 1-mandspulte. Ganske enkelte steder har man endnu langbord med bænke omkring og læreren eller oftest lærerinden — dette gjælder helst særskilte smaaskoler — for bordenden.

Klassedeling. Der er desværre endnu bygder, hvor man har liten forstaaelse av klassedelingens betydning for undervisningen. Ja, man kan

baade muntlig og skriftlig, stundom av dem, man mindst skulde vente det, se fremholdt, at det gjør det like godt, om smaa og store børn kommer til skole paa en gang, naar de bare faar sine visse ukers skole.

At der dog ogsaa i denne henseende er voksende forstaelse, vil fremgaa av nedenstaaende oversigt:

	Kredse	Delte skoler	Udelte skoler
1890	891	584	307
1895	848	680	168
1900	843	690	153
1905	815	679	136

Enkelte bygder som Ogndalen i Nordre Trondhjems amt og Opdal i Søndre Trondhjems amt har vist sig meget interessert for en god klassedeling og er gaat til 4-delte skoler, hvor man med loven i haand kunde nøiet sig med 2-delte. Andre kommuner maa næsten tvinges til at dele. Kredssammendragning foranlediger selvfølgelig klassedeling og har ogsaa gjort, at skolernes antal er indskrænket.

Det samlede antal klasser var i

1890:	1372,	omkring 2,3	paa hver skole
1895:	1690,	— 2,5	— » —
1900:	1776,	— 2,6	— » —
1905:	1850,	— 2,7	— » —

Omrystaaende tabel vil gi en oversikt over, hvorledes klassedelingen falder, og hvorledes de forskjellige dele av stiftet er utstyrt med klassedelte og udelte skoler :

Distrikt	Kredse	Kredse med udelte skoler	Kredse med klassesædning	Disse klassers samlede antal	Skoler med						
					2 klasser	3 klasser	4 klasser	5 klasser	6 klasser	7 klasser	1½ klasse, 6 uker samlet 6 uker særskilt
Romsdals fogderi . . .	110	20	90	205	70	15	4	-	-	-	1
Nordmøre do. . . .	141	19	122	304	79	27	8	1	1	-	6
Romsdals amt	251	39	212	509	149	42	12	1	1	-	7
Fosen fogderi	164	38	126	314	90	25	7	2	1	1	-
Orkedalen —	40	2	38	120	15	11	7	3	-	1	1
Gulddalen —	70	13	57	161	34	13	5	2	-	1	2
Strinden og Selbu —	57	2	55	157	29	14	8	1	2	1	-
Søndre Trondhjems amt .	331	55	276	752	168	63	27	8	3	4	3
Stjør- og Værdalen fogderi	79	15	64	210	24	20	15	1	-	4	-
Inderøen —	61	9	52	182	14	17	13	5	2	-	1
Namdalens —	93	18	75	197	52	18	3	2	-	-	-
Nordre Trondhjems amt .	233	42	191	589	90	55	31	8	2	4	1
Trondhjems stift	815	136	679	1 850	407	160	70	17	6	8	11

I forrige femaarsberetning uttalte jeg, at jeg arbeidet paa at faa bort den uheldige deling i henhold til 2det led i skolelovens § 5 med 6 uker fælles og 6 uker særskilt undervisning, ialt 18 uker. Saavidt jeg har kunnet bringe i erfaring, er der ikke mere end 11 saadanne skoler igjen i stiftet, derav 4 paa Tusteren, Nordmøre. Man er i almindelighet kommet til, at det er bedre at lægge 2 uker til, saa man faar 2 klasser med 10 uker i hver.

I omgangsskoler undervistes ikke mere end 145 børn i hele stiftet.

Det gjennemsnitlige elevantal i klasserne er fremdeles 20. Antallet av klasser med over 35 elever, som fra 1895 til 1900 gik ned fra 20 til 15, har igjen steget til 18. Halvparten av dette antal falder paa Stjør- og Værdals fogderi og skriver sig nærmest fra en midlertidig overfyldning av en syvdelt skole paa Frosta. Nu er der rettet paa dette forhold.

De undervisningsberettigede børns antal, som i 1895 utgjorde 38 964 og i 1900 38 758, utgjorde i 1905 39 889. Av de undervisningsberettigede børn var i 1895 3 926, i 1900 3 904 og i 1905 4 003 under 8 aar. Av børn mellom 7 og 8 aar søkte i 1895 2 475, i 1900 2 624 og i 1905 2 484 folkeskolen. Hvor skoleveien er lang, ser jeg likesaa gjerne, at børnene venter, til de er 8 aar, med at søke skolen.

I folkeskolen undervistes i 1890 35 977, i 1895 37 007, i 1900 37 154 og i 1905 38 118 børn. Utenfor folkeskolen undervistes i de samme aar henholdsvis 710, 566, 553 og 477 børn. Den vel indrettede folkeskole blir ogsaa paa landet mere og mere benyttet av dem, som før har holdt huslærer. Det er ikke sjeldent, at prester, ialfald til en tid, lar sine børn søke folkeskolen. Det er især bygder nær byer eller bygder med tildels bymæssige forhold, som lar en del børn søke andre skoler end folkeskolen. Av de nævnte 477 børn falder saaledes 75 paa Strinden ved Trondhjem, 34 paa Røros, 23 paa Vemundvik ved Namsos, 19 paa Værdalen og 14 paa Bolsø ved Molde. Av privatskoler, som holdes igang paa grund av misnøie med kredsordningen, kjendes nu ikke mere end et par, en liten skole i Hevne og en liten i Selbu. Privatskolen i Hammevik paa Frøyen, som gik i flere aar paa grund av misfornøielse med skolehusets plads, er nu nedlagt, og alle børn søker folkeskolen. Det samme er tilfældet med en liten privatskole, som paa grund av misnøie med kredsordningen holdtes igang et par aar ved Hyttefossen i Klæbu. »Pedersenianernes« tidligere omtalte skole paa Vikten i Ytre Namdalen, som i 1898 hadde over 100 elever og i 1900 60, er nu gaat tilbake, saa elevenes antal utgjør 50. Det er mit haab, at den snart vil gaa helt ind. Andre privatskoler, som holdes igang av dissenter, kjendes ikke. Antallet av børn over 8 aar, som uteblev fra skolen eller ingen undervisning fik, sees at ha gaat ned fra 219 i 1890 til 128 i 1895, videre til 96 i 1900 og yderligere til 73 i 1905. Av disse 73 børn falder 28 paa de avsides sjøbygder Frøyen og Leka med henholdsvis 9 og 19. Det er helst paa saadanne steder, at det fremdeles kan vise sig litt vanskelig at faa frem børn i 8 aars alde-

ren. Endel av disse er jo abnorme børn, som venter paa optagelse i aandssvakeskoler. Disse skoler har som bekjent endnu ikke kunnet opta alle undervisningsberettigede børn. Som i 1890, 1895 og 1900 er fremdeles det samlede antal av gutter, som undervistes i folkeskolen, adskillig større end av piker.

Aarlig skoletid. Efter de foreliggende oplysninger skulde der falde henved 71 skoledage aarlig paa hvert barn mot i 1900 henved 70. Men jeg maa som i beretningen for 1900 bemerke, at som skemaerne er indrettet, er det vanskelig at faa en nøiagtig utredning baade av den gjennemsnitlige aarlige skoletid pr. barn og av en paalidelig forsommelsesprocent. Jeg har ofte besvart forespørsler og ogsaa personlig talt med skolestyreformænd om dette. Jeg mener som før, at det til opnaaelse av et paalidelig resultat vilde være heldigere at holde sig til skoleaaret end til kalenderaaret. Naar antallet av børn, som hadde en kortere aarlig undervisningstid end 12 uker, er vokset fra 675 i 1900 til 895 i 1905, har det sikkert sin væsentlige grund i lovbestemmelsen av $\frac{21}{7}$ 1894, som aapner adgang til at nedsætte uketallet i smaaskolen, naar en skolekreds har flere saadanne skoler. Der er i de sidste aar av hensyn til veilægden dannet flere smaaskolekredse. Naar skolekredsens utstrækning har været 10 km eller derover og der i yderkanterne har ligget et større antal bosteder, saa en smaaskole kunde faa omkring 10 børn, har jeg fundet det heldig og i overensstemmelse med lovens tanke at tilraade en saadan ordning, uagtet jeg selvfølgelig helst har villet holde paa en skoletid av 12 uker ogsaa for en saadan smaaskoleklasse. Antallet av lovbealte skoleuker, som i 1890 var 16 299, i 1895 21 849, i 1900 22 829, var i 1905 steget til 23 363. Antallet av frivillige uker, som i 1890 — altsaa endda under den gamle skolelov med de faa lovbealte uker var 672 og i 1900 var 107, var i 1905 168. Av disse faldt 141 paa de 4 skolekommuner Røros, Strinden, Malvik og Værdalen med henholdsvis 33, 54, 12 og 42 uker. I den frivillige undervisning deltok i 1890 4 495, i 1895 695, i 1900 954 og i 1905 1 559 børn. Av disse 1 559 børn faldt paa de 4 forannævnte kommuner henholdsvis 327, 447, 225 og 283, tilsammen 1 280.

Meget taler for forhøielse av den lovbealte skoletid fra 12 til 15 uker. Men hvis ikke statsbidraget til lærerløn kan forhøies, har jeg med tanken paa den økonomiske stilling i mange bygder mine betænkeligheter ved at tilraade et paa bud i den retning.

Det er sikkerlig væsentlig økonomiske hensyn, som har gjort, at ikke flere bygder endnu har benyttet adgangen til at forhøie de lovbealte ukers antal fra 12 opoer til 15. Der er i stiftet endnu ikke mere end 396 av de lovbealte uker, som er anordnet utover det lovbealte minimum. Av disse uker falder 75 paa Strinden, 53 paa Røros, 39 paa Opdal, 24 paa Hitteren, 23 paa Orkedalen, 18 paa Klæbu, 12 paa Tiller, 12 paa Leinstranden, 12 paa Malvik, 11 paa Aalen i Søndre Trondhjems amt, 16 paa

Stod, 15 paa Aasen, 14 paa Levanger herred i Nordre Trondhjems amt. Ellers har en del bygder i Trondhjemsamterne nogle ganske faa saadanne uker. I Romsdals fogderi har ingen bygd og paa Nordmør bare et par bygder saadanne uker, Øksendalen 8 og Stangvik 5.

Delvis eller fuldstændig særskilt undervisning (skolelovens § 7) var i 1895 anordnet for 47 børn, i 1900 for 33 børn og i 1905 for 15 børn. Jeg mener fremdeles, som i sidste femaarsberetning fremholdt, at nedgangen i dette tal er uheldig. Den har sin væsentlige grund i, at man av hensyn til omkostninger utsætter for længe med at gi tilbakestaaende børn ekstra undervisning. Dette er jo til skade baade for vedkommende børn og for den hele skole, som herved hindres i at komme saa langt som den ellers kunde. En daarlig økonomi.

Skolesøkningen. Forsommelsesprocenten i de forskjellige distrikter i aarene 1895, 1900 og 1905 vil sees av følgende tabeller:

Fogderi, amt og stift	1895							
	Samlet antal skoledage	derav forsømte						
		Paa grund av sygdom	%	Av anden gyldig grund	%	Uten gyldig grund	%	Tilsammen
Romsdal	310 686	8 697	2,8	4 442	1,4	10 014	3,2	23 153
Nordmøre	410 256	12 289	3,0	4 638	1,1	9 312	2,3	26 239
Romsdals amt	720 942	20 986	2,9	9 080	1,3	19 326	2,7	49 392
Fosen	458 160	14 324	3,1	11 328	2,6	17 809	3,8	43 461
Orkedalen	158 121	4 792	3,1	2 325	1,4	4 234	2,7	11 401
Gulddalen	204 854	5 525	2,7	1 197	0,6	1 577	0,8	8 299
Strinden og Selbu	188 973	6 484	3,4	1 743	0,9	5 078	2,7	13 307
Søndre Trondhjems amt .	1 010 108	31 127	3,1	16 593	1,6	28 748	2,8	76 468
Stjør- og Værdalen . . .	323 970	11 067	3,4	4 215	1,3	14 781	4,6	30 063
Inderøen	240 641	8 814	3,7	2 906	1,2	9 713	4,0	21 433
Namdalens	265 703	14 236	5,3	2 953	1,1	13 666	5,2	30 855
Nordre Trondhjems amt .	830 314	34 117	4,1	10 075	1,2	38 160	4,6	82 351
Trondhjems stift	2 561 364	86 230	3,3	35 747	1,4	86 234	3,4	208 211
1900								
Romsdal	285 667	7 038	2,5	2 956	1,0	8 347	2,9	18 341
Nordmøre	392 194	10 600	2,7	2 987	0,8	7 648	1,9	21 235
Romsdals amt	677 861	17 638	2,6	5 943	0,9	15 995	2,3	39 576
Fosen	469 531	14 389	3,1	7 274	1,5	13 619	2,9	35 282
Orkedalen	160 344	5 352	3,3	1 519	1,0	3 090	1,9	9 961
Gulddalen	221 213	8 504	3,8	2 087	0,9	1 429	0,7	12 020
Strinden og Selbu	243 284	6 782	2,7	1 768	0,8	4 733	2,0	13 283
Søndre Trondhjems amt .	1 094 372	35 027	3,2	12 648	1,1	22 871	2,1	70 546
Stjør- og Værdalen . . .	324 665	10 486	3,2	3 331	1,0	10 249	3,2	24 066
Inderøen	235 944	7 262	3,1	2 511	1,1	9 065	3,8	18 838
Namdalens	261 898	8 965	3,4	5 990	2,3	13 097	5,0	28 052
Nordre Trondhjems amt .	822 507	26 713	3,3	11 832	1,4	32 411	3,9	70 956
Trondhjems stift	2 594 740	79 378	3,0	30 423	1,2	71 277	2,7	181 078

Fogderi, amt og stift	1905								
	Samlet antal skoledage	derav forsømte							
		Paa grund av sygdom	%	Av anden gyldig grund	%	Uten gyldig grund	%	Tilsam- men	%
Romsdal	291 187	7 651	2,6	3 133	1,1	7 010	2,4	17 794	6,1
Nordmøre	405 114	11 611	2,9	4 307	1,1	5 653	1,6	21 571	5,3
Romsdals amt	696 301	19 262	2,8	7 440	1,1	12 663	1,8	39 365	5,7
Fosen	472 235	12 329	2,6	7 008	1,5	11 340	2,4	30 677	6,5
Orkedalen	160 009	4 485	2,8	1 601	1,0	2 229	1,4	8 315	5,2
Guldalen	238 698	6 880	2,9	2 258	0,9	1 533	0,6	10 671	4,5
Strinden og Selbu	265 178	7 266	2,7	2 159	0,8	3 891	1,5	13 316	5,0
Søndre Trondhjems amt .	1 136 120	30 960	2,7	13 026	1,1	18 993	1,7	62 979	5,5
Stjør- og Værdalen . . .	340 502	11 286	3,3	3 262	1,0	8 415	2,5	22 963	6,7
Inderøen	235 382	7 863	3,3	3 437	1,5	5 709	2,4	17 009	7,2
Namdalens amt	280 205	7 529	2,7	5 209	1,9	14 564	5,2	27 302	9,7
Nordre Trondhjems amt .	856 089	26 678	3,1	11 908	1,4	28 688	3,4	67 274	7,9
Trondhjems stift	2 688 510	76 900	2,9	32 374	1,2	60 344	2,2	169 618	6,3

Som det vil sees er det i det hele en glædelig nedgang. Navnlig er forsømmelser uten gyldig grund gaat ned over hele linjen, tildels betydelig, naar undtages Namdalens amt. I Guldalen er nedgangen ikke stor, men der staar skolesøkningen i det hele meget godt. Der er bygder, hvor forsømmelser uten gyldig grund er næsten forsvindende, mens enkelte andre tar den ting temmelig let. Som forsømmelser uten gyldig grund paa sine steder kan ha sin væsentlige aarsak i likefrem likegyldighet, kan paa andre steder hovedgrunden være den, at man synes, at man trænger børnene til arbeide. Det hænder ogsaa, at det blir forsømt i rette tid at yde den fornødne hjælp til klæder, sko og utrustning. Det er merkelig, hvilken forskjel der kan være paa skolesøkningen i de forskjellige bygder, ofte i nabobygder med ganske ensartede forhold. Man finder ofte meget god skolesøkning i enkelte avsides fjeldbygder og sjøbygder med lange og haardsøgte veie, mens det hænder, at den er mindre god i tætgrændte flatbygder med gode veifarbindelser. Dog staar et par sjøbygder i Nordre Trondhjems amt mest tilbake. Her kan baade adkomsten til skolen være særlig besværlig og forholdene i det hele smaa og trange, likesom interessen for skolen og sansen for oplysning kan være mindre. Mulkter anvendes ikke i nogen større utstrækning, og det er ogsaa min overbevisning, at man fremmer skolens sak bedst ved i det længste at undgaa dem og prøve paa enhver mulig maate at faa lagt skolen ind til folkets hjerte, saa baade store og smaa blir glad i den og skjønner, hvilket uvurderlig gode den er. Jeg har mange opmuntrende vidnesbyrd om, hvordan det lykkes, og det er ofte rørende at se, hvor nødig børnene trods uveir og lang vei vil forsømme skolen. Og mere end en gang siger far og mor med synlig stolthed og glæde: »Vi faar dem ikke til at bli hjemme fra skolen, de maa afsted.« Mangen kjær lærer og lærinde skal ha en

varm tak for sit trofaste arbeide i den gode aand til fremme av skolens sak, og mangt et litet hjem fortjener paaskjønnelse for sin vakre forstaaelse av skolens gjerning og den gode hjælp, som det yder lærere og lærerinder.

Nedenstaaende tabel, i hvilken jeg har tat med de bygder i hvert amt, hvor skolesækningen har været bedst, samt de, hvor den har været daarligst, vil bedre end mange ord kaste lys over forskjellige forhold med hensyn til skolesækningen.

Skolekommuner	Samlet antal skoledage	Forsomte dage				Anmerkning.
		ialt	%	af ugyldig grund	%	
Nordmøre og Romsdal:						
Strømsneset	11 969	271	2,3	37	0,3	
Valsøfjorden	11 164	315	2,8	34	0,3	
Edø	35 584	1 612	4,5	164	0,5	Sjøbygd med tildels lang og besværlig vei.
Frænen	32 932	1 406	4,3	477	1,4	To nabobygder.
Bud	33 898	2 989	8,8	1 641	4,8	
Kornstad	19 881	2 011	10,1	1 024	5,2	
Søndre Trondhjems amt:						
Singsaas	20 522	337	1,6	18	0,09	Fjeldbygd med lang og besværlig vei.
Budalen	4 739	98	2,1	7	0,15	
Roan	27 576	777	2,8	221	0,8	Vidstrakt sjøbygd med tildels lang og besværlig vei.
Byneset	22 618	661	2,9	113	0,5	
Tyddalen	10 708	473	4,4	9	0,08	Avsides fjeldbygd med lang vei.
Hevne	58 508	5 088	8,7	1 781	3,0	
Nordre Trondhjems amt:						
Meraker	21 878	656	3,0	46	0,2	Fjeldbygd med tildels lang og besværlig vei.
Lierne	21 206	1 030	4,9	222	1,0	Avsides fjeldbygd med lang og besværlig vei.
Grong	31 036	2 551	8,2	2 151	6,9	Sygdom 272 dage = 0,9 %.
Frosta	40 188	3 675	9,1	2 310	5,7	
Namdalseidet	15 875	1 674	10,5	856	5,4	
Vikten	39 564	4 318	10,9	2 115	5,3	
Fosnes	33 423	3 664	11,0	2 024	6,0	
Mosvik	11 108	1 369	12,3	497	4,5	Sygdom 663 dage = 6 %.
Hølandet i Namdalen	11 520	1 665	14,0	1 360	11,8	
Nærø	25 446	3 988	15,7	2 376	9,3	
Leka	19 899	3 252	16,3	1 664	8,4	

Naar Nordre Trondhjems amt, uagtet der her er flest bygder med daarlig skolesøkning, i det hele ikke kommer længer ned med sin forsømmelsesprocent, er det, fordi der er mange bygder især indover Indherred med jevnt god skolesøkning (omkring 5 % forsømmelser) og den mest utviklede befolkning med stor interesse for oplysning.

Ogsaa hvad skoleveiens længde angaaer vil en oversigt ha sin interesse, og jeg henviser til nedenstaaende tabel over

Børn, som hadde over 3 km. til skolen i:

		1890	1895	1900	1905
Romsdals	fogderi . . .	256	341	304	309
Nordmøre	— . . .	585	571	823	761
Romsdals amt	841	912	1 127	1 070
Fosens	fogderi . . .	469	1 027	917	1 013
Orkedalen	— . . .	197	301	268	242
Gulddalen	— . . .	173	257	329	382
Strinden og Selbu	— . . .	181	182	269	300
Søndre Trondhjems amt	. . .	1 020	1 767	1 783	1 937
Stjør- og Værdalens fogderi	. . .	378	539	559	652
Inderøen	— . . .	509	567	664	701
Namdalens	— . . .	1 256	1 286	1 505	1 410
Nordre Trondhjems amt	. . .	2 143	2 392	2 782	2 763
Trondhjems stift	4 004	5 072	5 638	5 770

Jeg gjør uttrykkelig opmerksom paa, at der ikke i nogen af de bygder, som har en forsømmelsesprocent af over 10, vites i de sidste aar at være foretak nogen kredssammendragning. Jeg kan eksempelvis nævne, at i en bygd, hvor der var sterk motstand imot en kredssammendragning, er der meget god søkning til den for to gamle kredse fælles storskole, mens forsømmelserne er store i en af de smaaskolekredse, som hører denne storskole til og netop utgjør en af de gamle kredse.

Med hensyn til midlerne til at forebygge forsømmelser henviser jeg forøvrig til mine uttalelser i den utførlige indberetning for aaret 1900. Hvad jeg der har fremholdt — ogsaa om tilsynsutvalgsinstitutionen — har efter min mening fremdeles sin anvendelse.

II. Undervisningen.

Hvorledes det stiller sig med hensyn til undervisningen i de 3 ikke helt obligatoriske fag: haandgjerning, gymnastik og tegning, vil fremgaa av nedenstaaende oversigt:

Aar	Antal børn i folke- skolen	Antal kommuner, som hadde indført, og børn, som mottog undervisning i														
		haandgjerning				gymnastik				tegning						
		Kommuner for gutter		Gutter	Piker	Kommuner for gutter		Gutter	Piker	Kommuner for gutter		Gutter	Piker	Tilsam- men	Tilsam- men	
		gutter	piker			gutter	piker			gutter	piker					
1895.....	37 007	16	27	937	1 808	2 745	55	39	4 758	2 666	7 424	97	95	8 324	7 564	15 888
1900.....	37 154	21	33	1 517	2 485	4 002	54	44	3 540	2 230	5 770	101	105	8 269	7 783	16 052
1905.....	38 118	31	36	1 987	2 668	4 655	44	37	2 979	1 870	4 849	109	108	8 213	7 528	15 741

Uagtet antallet av kommuner, som har indført haandgjerning, er vokset, gaar det efter min mening for smaat med at faa dette fag ind i folkeskolen. Jeg gjør, hvad jeg kan, for det. Om mulig anser jeg det endda nødvendigere, at piker faar undervisning i kvindelig haandgjerning end gutter i sløid. Det er omkostningerne, som især gjør, at man mange steder kvier sig for at indføre sløid, og naar ikke gutterne faar sløid synes man i regelen ikke, at pikerne kan faa kvindelig haandgjerning. Endel, især ældre, lærere magter jo endda ikke at undervise forsvarlig i sløid. Men vi faar dog for hvert aar flere og flere flinke sløidlærere. Jeg er glad for, at slødkurserne for lærere igjen er sat igang.
32I Nordre Trondhjems amt, især i Inderøens og Stjør- og Værdalens fogderier, har man størst forstaelse av betydningen av undervisning i haandgjerning. I disse to fogderier er der 14 og 16 kommuner, som har haandgjerning henholdsvis for gutter og piker. Paa Nordmør er der bare 1 og 2 og i Romsdalen ingen. Gymnastik har desværre endel kommuner sløifet i det sidste. Andre steder er interessen for dette fag voksende, især i Indherredsbygderne. Efter min

mening er det nødvendig, at baade haandgjerning og gymnastik blir lovbehalte fag. Man faar da ogsaa flere og flere dygtige gymnastiklærere. Det bemerkes, at det kun er i storskolen, som vel har omkring 60 % av det samlede barnetal, at undervisning i haandgjerning, gymnastik og tegning er indført.

Hvad undervisningen forøvrig angaar vil jeg denne gang fornemmelig fæste opmerksomheten ved landsmaalets fremgang. Især i Nordre Trondhjems amt og ogsaa i Romsdalens og paa Nordmør er fremgangen i interesse for landsmaalet meget stor. Flere bygder har tat landsmaalet i bruk som hovedsprog, saaledes Levanger herred, Røra, Sparbuen, Egge, Beitstaden og Namdalseidet i Nordre Trondhjems amt og Sandø i Ytre Romsdal. Det samme gjelder Todals kreds i Stangvik, hvilken kreds har vist en enestaaende interesse for sin skole. Mange bygder har ialfald en del lærebøker paa landsmaal. Navnlig blir det mere og mere almindelig at ta landmaals abc, og det er jo det første skridt til overgang til landsmaal som hovedsprog. Landmaalstillæg til læseboken er nu indført i 77 av stiftets landkommuner. De gjenstaende, hvorav flest i Søndre Trondhjems amt, har nærmest av økonomiske hensyn utsat spørsmaalets avgjørelse i paavente av, at den nye utgave av Rolfsens læsebok skal komme i nærmeste fremtid. En bygd i Søndre Trondhjems amt (Ørlandet) har uttrykkelig bestemt, at der skal anvendes like mange av timerne i læsning til landsmaal og riksmaal. Naar det gjelder at læse med forstaaelse og fortælle med liv, merker jeg især den gavnlige indflydelse av landsmaalets fremgang. Eiendommelig er det ogsaa at lægge merke til den glæde, hvormed børnene og de unge synger sange og salmer paa landsmaal. Jeg er ikke i tvil om, at det stadig voksende antal av menigheter, som tar Blix's salmer i bruk, mægtig vil bidra til landsmaalets vækst i det hele. I Nordre Trondhjems amt er disse salmer nu indført i $\frac{2}{3}$ av skolekommunerne. Paa Nordmør og i Romsdalens gaar det ogsaa raskt med deres indførelse. I Søndre Trondhjems amt gaar det endnu smaat. For hvert aar faar vi ogsaa flere og flere dygtige lærere til at undervise i landsmaal. De yngre lærere har næsten alle en levende interesse herfor, og de utgaar av lærerskolerne, vel utrustet til med dygtighet at kunne opta gjerningen. Gode lærebøker begynder man ogsaa mer og mer for alle fags vedkommende at faa paa landsmaal. I Austliids læsebok har man faat et godt læseverk, og spørsmaalet om at indføre denne bok er oppe i flere bygder. Mit bestemte indtryk er, at flere og flere bygder er paa vei til at gaa over til landsmaal som hovedsprog ved undervisningen. B'andt andet vil ogsaa de nye retskrivningsregler for riksmaalet, som i mange landsbygder volder noksaa store vanskeligheter, paaskynde denne bevaegelse.

Naar valget staar mellem at gaa over til disse regler eller med engang helt at gaa over til landsmaal, vil saavel befolkningen som lærerne i mange bygder foretrække det sidste. — Som det vil forstaaes, ser jeg med

glæde den bevægelse, som vidner om landsmaalets fremgang og vækst. For mig er det et godt vidnesbyrd om, at det norske folk er paa hjemvei.

Av interesse tør det være at se, i hvilken utstrækning lærebøker nu benyttes og hvilke der er mest utbredt. I *biblhistorie* benyttes Vogts lille lærebok fremdeles i næsten alle skolekommuner. 8 har Fjørtofts, 1 Paulsens, 1 Floods og Raabes. Landsmaalsutgaven er ikke saa litet utbredt. Av *forklaringer* er fremdeles Laaches mest utbredt. Den ombyttes dog enkelte steder og da helst med Jacob Sverdrups. Laaches benyttes i 36 kommuner, H. U. Sverdrups i 28, hvorav 13 har den forkortede, Jacob Sverdrups i 14, Klaveness's i 19, Bangs i 9, Farstads og Jenssens i 1 hver. 10 kommuner har ingen forklaring. I *kirkehistorie* er nu egen lærebok indført i 70 kommuner mot bare 49 i 1900. 45 har Bangs, 8 Tollefsons, 4 Paulsens, 5 Vellesens, 3 Jenssens, 3 Trøans, 1 Hofs, 1 Rasmussens. Den sidste er paa landsmaal, likesom flere bygder har landmaalsutgaven av Bangs. Som læsebok brukes Rolfsens i omkring 100 bygder. Det er især i Nordre Trondhjems amt, at man har landsmaalsutgaven av den. Pauss og Lassens i 7. 3 har begge disse lærebøker. En bygd har delvis Rolfsens og delvis gamle Jensens. Austlids begynder at faa indpas. Abc brukes i meget forskjellige utgaver, ofte temmelig planløst. Oftest brukes Rosings, Vellesens og Austlids, de to sidste paa landsmaal. Lærebok i grammatik er som i 1900 indført i 41 kommuner. Det er væsentlig de samme bøker som da, der benyttes. Nicolaisens regnebok brukes i 78 kommuner, Grans i 10, andre enkeltvis. Som lærebok i Norges historie benytter 58 kommuner Jenssens, 44 Petersens ved Storm, 16 Vellesens paa landsmaal. I verdenshistorie er egen lærebok bare indført i 32 kommuner, i 1900 var det 28. Jenssens, Vellesens og Utheims benyttes mest. I geografi benytter 92 kommuner Horns, 25 Reusch's. Horns fortrænger mere og mere Reusch's. I naturkundskap har 89 kommuner Reuschs mindre utgave, 16 Berg-Lindéns, 13 Utnes. Holmsens og Strøms lærebok har i det sidste begyndt at fortrænge Reusch's. I skrivning benyttes Waalers skriveverk i 16 kommuner, Heike og Danielsens i 12. Forøvrigt benyttes Hareides, Christies, Ringdals, Sandbergs og normalskriveboken. Mange bygder har ingen bestemt skrivebok. Steilskrift er tildels tat i bruk.

Ogsaa i tegning brukes meget forskjellige bøker. Mest benyttet er Beyers tegnebok for folkeskolen, som tildels fortrænges av Deinbolls og Angells. Av de 37 kommuner, som har opgit særskilt sangbok, benytter 25 Seips, 7 Hagenes, 3 Moes, 1 Koppangs, 1 Baardsets.

Ingen landskommune har i folkeskolen indført undervisning i husstel eller fremmede sprog. En plantedag blir mere og mere almindelig. Endelig oplyses i denne forbindelse, at det blir mere og mere almindelig ved avgangsprøven at gi fællesopgaver i de skriftlige fag for alle skoler i en kommune. Fællesmøterne mellem skolestyret og lærerne svarer desværre

ofte ikke til sin hensigt. Jeg prøver at opmuntre til fællesmøter med undervisningsprøver og samtale om emner, der har interesse for skole og hjem. Det lykkes paa sine steder til opmuntring og veiledning for lærerne og til styrkelse av baandet mellem skole og hjem. Da svarer disse møter etter min mening til sin bestemmelse.

Undervisningsmidler. Amtstingene yder fremdeles rikelige bidrag hertil. Trondhjemsamterne bevilger det tredobbelte og Romsdals amt det dobbelte av herredsbidraget. I femaaret 1896—1900 bevilgedes av amts-skolekasserne ca. 50 000 kr., altsaa omtrent 10 000 kr. aarlig. I femaaret 1901—05 bevilgedes henved 60 000 kr., altsaa næsten 12 000 kr. aarlig. Naar der i Nordre Trondhjems amt i de 5 sidste aar er bevilget mindst, er det, fordi det der er ydet rikeligst i de første aar efter den nye skolelovs ikrafttræden, saa man begynder at bli godt forsynet. Ogsaa i de andre amter er bevilgningen til undervisningsmidler gaat litt ned de par sidste aar, et vidnesbyrd om, at man ogsaa her begynder at bli forholdsvis godt utstyrt med undervisningsmateriel. Blandt undervisningsmateriel, som har faat indgang i de sidste aar, bør nævnes Refsdals kartverk. Ogsaa lærer Bjørgans sagatavler, som nylig er utkommet, har man begyndt at anskaffe. Skoleboksamlinger anskaffes i flere og flere kommuner, og det er mit haab, at den nu aapnede adgang til at tilveiebringe boksamlinger for lærerne vil bli benyttet flittig. Man har allerede i mange bygder flere gode haandbøker.

Ellers kan jeg, hvad undervisningen angaar, henholde mig til min utførelige beretning for 1900.

III. Lærerne og deres kaar.

Antallet av *lærere* i fuldstændig post utgjorde

i 1890:	499,	hvorav med lovbeftalt prøve	480	og uten saadan	19
- 1895:	532,	—	— « —	513	— « —
- 1900:	524,	—	— « —	513	— « —
- 1905:	541,	—	— « —	536	— « —

og av *lærerinder*

i 1890:	76,	hvorav med lovbeftalt prøve	76	og uten saadan	0
- 1895:	174,	—	— « —	163	— « —
- 1900:	198,	—	— « —	192	— « —
- 1905:	200,	—	— « —	197	— « —

Lærere og lærerinder tilsammen i 1890 575, i 1895 706, i 1900 722, i 1905 741.

Som det vil sees er lærernes antal i sidste femaar forøket med 17, lærerindernes bare med 2. Naar lærernes antal er vokset saavidt meget, kommer det helst, ved siden av at barnetallet er steget, av at der er ind-

ført bedre klassedeling i flere skoler. Der er endnu igjen nogle lærere fra de gamle lærerskoler, især Størens, og da helst i nogle bygder i Gul-dalen. For lærerinder med den ældre prøve av lavere grad er det nu vanskelig at opnaa befording.

Det gjennemsnitlige aarlige antal skoleuker, som er henlagt til en skolepost, er nu 31.7 mot $29\frac{3}{8}$, $31\frac{1}{2}$, $31\frac{3}{4}$, henholdsvis i aarene 1890, 1895 og 1900. De for lærerne uheldige og for staten kostbare poster paa 24 uker er der endnu altfor mange av. Jeg ser, som ogsaa før uttalt, gjerne skole poster paa 36 uker. De er passende store for lærere og lærerinder. Men jeg indrømmer, at de i storskolen paa sine steder kan være store nok. Det er rimelig, at folket er bange for at faa skolen ind i de travle onne-tider, og skolehold da leder næsten uundgaaelig til forsømmelser. Jeg er enig i, at skolen her av hensyn til hjemmene og ogsaa av hensyn til børnene, som har godt av at være med i arbeidet, bør lempe sig saa meget som mulig. Gjætning og i sjøbygderne fisketurring og anden bedrift vedkommende sjøen vanskeliggjør ogsaa til sine tider skolesøkningen. Tør hænde, at poster paa 30 uker i storskolen kan bli noksaa passende. Forsaavidt vil en lovbefalt forhøielse av skoleukernes antal fra 12 til 15 virke heldig, idet hver lærer da passende vil kunne tildeles 2 klasser à 15 uker. At man nødig vil ha mere end 30 uker paa en lærerpost i storskolen leder nu flere steder til en meget uheldig deling av en klasse paa 2 lærere. Smaaskoleposterne kan godt være paa 36 uker. Ti det blir i regelen ikke synderlig spørsmål om bruk av de smaa børn til utarbeide.

Hvad lærernes økonomiske kaar angaar, kan jeg væsentlig henvise til beretningen for 1900. Siden loven av 31 mai 1900 er der jo ikke skedd nogen større forandring i saa henseende. I 1905 var der i Romsdal og Nordmør fogderier 6 skolekommuner, i Søndre Trondhjems amt 15 og i Nordre Trondhjems amt 2, som endnu ikke hadde opfyldt lovens krav om tilveiebringelse av mindst 1 skolejord med lærerbolig. Av de 6 kommuner i Romsdals amt manglet 2 baade bolig og jord, 4 bare jord. Av kommunerne i Søndre Trondhjems amt manglet 12 baade bolig og jord, 3 bare jord. De 2 kommuner i Nordre Trondhjems amt manglet begge baade jord og bolig. Den fastsatte avsavngodtgjørelse som veder-lag for lovbefalt lærerjord og bolig er i Trondhjem-samterne fremdeles 120 kr. for jord og 60 for bolig. I Romsdals amt henholdsvis 80 kr. og 40 kr. Navnlig de sidste beløp er altfor smaa. Ogsaa de første er i knappeste lag. Av denne avsavngodtgjørelse utreder amtskolekassen i Trondhjem-samterne $\frac{1}{4}$ og i Romsdals amt $\frac{1}{2}$. Av de nye skolekommuner har Skatval i Nordre Trondhjems amt indkjøpt en udmerket pen og vel bebygget skolegaard, omkring 40 maal, for billig pris. Ogsaa Lens-viken i Søndre Trondhjems amt har kjøpt en god og heldig beliggende skolegaard. I Singsaas og Nes i samme amt og Værran i Nordre amt er der ogsaa i det sidste kjøpt forsvarlig lovbefalt jordvei. Paa sine ste-

der gaar det meget glat at fåa ordnet denne sak; men paa andre steder kan det volde betydelige vanskeligheter og kræver baade mange og lange forhandlinger. Saadanne paagaar nu med de nye skolekommuner Gravik og Sørfrøya Frivillig avsavngodtgjørelse bevilges ikke i Romsdals amt. I Trondhjemsamterne har man hittil gjerne uten indvending av amtskolekassen bevilget frivillig avsavngodtgjørelse med det samme beløp, som den engere kommune har bevilget av sin skolekasse. I det sidste har Søndre Trondhjems amtsting tat forbehold med hensyn til bevilgning af nye avsavngodtgjørelser. Det er heller ikke i de senere aar almindelig, at skolekommunerne bevilger avsavngodtgjørelse for poster, som ikke før har været utstyrt med saadan lønsforbedring. Og naar en lærerpost med avsavngodtgjørelse blir ledig, er det oftere, at avsavngodtgjørelsen inddrages. Grunden kan vel helst være den, at man synes, lærernes kaar nu er blit saavidt gode, at det ansees upaakrævet at støtte dem med avsavngodtgjørelse. Paa sine steder kan man vel ogsaa tænke paa at erstatte avsavngodtgjørelsen med skolejord, og det sidste, hvorom nærmere nedenfor, er jo bare bra.

Frivillig avsavngodtgjørelse er i Trondhjemsamterne bevilget saaledes:

i 1895: i Nordre	Trondhjems amt	til 18 lærere med	tilsammen kr.	635
- — : i Søndre	— « —	- 40	—	1 290
- 1900: i Nordre	— « —	- 25	—	800
- — : i Søndre	— « —	- 51	—	1 478
- 1905: i Nordre	— « —	- 19	—	605
- — : i Søndre	— « —	- 49	—	1 447

Det har været paaseet, at der ikke er blit tat avgift i nogensom helst form av frivillig lærerjord eller familiebolig. Jeg har hat mine betænkeligheter ved en ændring i skolelovens § 24, som aapner adgang til at ta saadan avgift. Med den begrænsning, som adgangen til at paalægge en saadan avgift har faat i den kongelige proposition og stortingets kirkekomités indstilling af jaar, falder dog mine betænkeligheter bort. Man maa vel næsten faa en bestemmelse som den foreslaaede for at opmunstre kommunerne til at anskaffe frivillig lærerjord. Og i min tro paa, at det vil være meget gavnlig, at saa mange lærere som mulig faar en liten jordvei, er jeg for hvert aar bleven mere og mere bestyrket. Det vil være et av de gode midler til at hjælpe vor skole paa hjemvei. Og jeg vet ingen bedre maate til forbedring af landsskolelærernes kaar. Kunde der saa i forbindelse med jordveien tilveiebringes en liten have baade for lærerens hjem og som skolehave, vilde det være udmerket. Og jeg tilføier, at som et par lærerinder i stiftet har faat en liten avsavngodtgodtgjørelse, skulde jeg anse det meget ønskelig, at lærerinderne ogsaa forsaavidt blev stillet paa like fot med lærerne, at de ialfald kunde faa en liten have i forbindelse med bolig. Man vilde faa renter for de penge, som anvendtes

hertil, ikke bare derigjennem at den glæde og opmuntring, man beredte lærerinderne, vilde styrke dem til deres gjerning; men det vilde ogsaa ha opdragende betydning for børnene at se, hvorledes det grodde i lærerinden's have.

I 1890 hadde 87 lærere større og 46 mindre jordvei.	
- 1895 — 88 — — -	43 — —
- 1900 — 93 — — -	50 — —
- 1905 — 99 — — -	46 — —

Skogn og Værdalen i Nordre Trondhjems amt og Opdal i Søndre Trondhjems amt bør fr-mhæves for sin villighet til at sørge for jord til lærerne. I Skogn har alle lærere i storskolen (6) jordvei, hvorpaa fødes et par kjør; i Værdalen har 6 av lærerne og i Opdal 5 av lærerne saadan jordvei.

Antallet av lærere med fri familiebolig, som i 1890 var 279, i 1895 285, i 1900 315, er i 1905 steget til 340. Av stiftets lærerinder hadde i 1900 41 en liten bolig i skolehuset; nu er tallet steget til 51. Av disse er 15 i Inderøens fogderi. Det er mit haab, at det mere og mere vil gaa op for befolkningen i Trondhjems stift, som dog er meget glad i lærerindernes arbeide, at det er nødvendig at sørge for, at de faar et litet hjem i skolen. Ogsaa dette har sandelig sin betydning, ikke bare for lærerinderne personlig, men likesaavist for børnene og for samarbeide og samliv mellem skole og hjem.

Vikarkasser. Det er ikke mere end 5 skolekommuner i stiftet, som har vikarkasse, nemlig Grytten, Hen, Orkedalen, Strinden og Inderøen. *Inderøens* vikarkasse har de fuldstændigste regler. Deres hovedindhold er: Kassens formaal er at bestride halvparten av utgifterne til vikar under sygdomsforfald, naar dette er av den beskaffenhet, at den anden halvpart kan ventes utredet av amtsskolekassen. Ingen faar bidrag av kassen for længere tid end 10 uker i et skoleaar. Kassens midler tilveiebringes ved indskud av $\frac{1}{2}\%$ av lærerpersonalets løn (ikke alderstillæg) og tilsvarende bidrag av herredet. Lærerpersonalet tilpligtes til indskud, hvis man vil nyde godt av kassen. Kassen gaar ind som en del av herredsregnskapet og forvaltes av herredskassereren. Dens styre bestaar av lærerlagets formand, skolestyrets formand og herredsstyrets ordfører. Naar dens beholdning er steget til 300 kr., kan bidrag og tilskud sløfes, naar lærerlaget og herredsstyret herom er enige. Hovedindholdet av reglerne for vikarkassen i *Orkedalen* er: Lærere, som vil nyde godt av kassen, indbetaler 1 % av lønnen (ikke alderstillæg). Herredet yder tilsvarende bidrag indtil 100 kr. aarlig. I sygdomstilfælde lønnes vikar for et tidsrum av indtil 1 aar av kassen, som faar halvparten refundert av amtsskolekassen. Vikarkassen i *Strinden* eier nu 800 kr. Fra $\frac{1}{1}$ 1905 sker ikke indskud, idet man antar, at kassen med renter av kapitalen vil klare sig for lang tid.

For vikarkasserne i *Grytten og Hen* gjælder følgende regler: Kassens midler tilveiebringes paa den maate, at lærernes ukeløn forhøies med 20 øre utover lavmaalet, hvilke 20 øre indbetales i vikarkassen. Av disse 20 øre yder lærerne $\frac{1}{3}$ og skolekassen $\frac{2}{3}$. Fuld vikarløn utbetales for indtil halvparten av aarets skoletid under sygdomsforfald, som varer over 2 uker. Skolestyrets formand og lærerlagets bestyrelse danner styret for kassen. I alle amter bevilger amtstinget og amtskolekassen halvparten av utgifterne til vikarløn under længere sygdomsforfald paa betingelse av, at kommunerne yder den anden halvdel. Dog gir Nordre Trondhjems amt kommunerne adgang til at kræve halvparten av den paa kommunen fallende andel refundert av vedkommende lærer eller lærerinde. Der er kommuner, som uten at ha vikarkasse strækker sig meget langt med hensyn til at yde bidrag til vikarløn. Det har hændt, at det har gåaet over et aar. Andre siger jo nei. Og oprettelse av faste vikarkasser maa ansees ønskelig. Der findes i stiftets landdistrikt ingen pensionskasse.

Angaaende ansættelsesmaaten har jeg den samme mening, som nærmere er fremholdt i min beretning for 1900. Der kan nok imellem være lidt sjau, især naar en kreds paa en eller anden maate er opagittert for eller imot en lærer. Men i det store og hele synes jeg, det for hvert aar gaar bedre. Jeg har flere gange hat den glæde at kunne støtte et skolestyre overfor en mere eller mindre hensynsløs kreds. Det er sjeldnere og sjeldnere, jeg finder det nødvendig at appellere til herredsstyrets avgjørelse. Jeg drister mig ikke til at foreslaa nogen forandring i ansættelsesmaaten. Antallet av lærere og lærerinder, som ansættes paa opsigelse, er fremdeles heller i nedgang, og adgangen til opsigelse vites ikke at være brukt i utrængsmaal. Man har tvertimot et par gange, der har været spørsmål om det, forhandlet indgaaende med mig om saken. I det ene tilfælde formaadde jeg læreren til frivillig at opsigte sin post. Hjælpelærere og hjælpelærerinder brukes ikke meget. Det er helst som lærere eller lærerinder i haandgjerning og paa grund av midlertidig ordning. Vi har dog i længere tid hat et par kjedelige poster paa 22 uker. Konstitution af lærer eller lærerinde søger jeg at hindre, hvor det ikke av hensyn til forestaaende forandringer i skoleordningen er aldeles paa-krävet. Med utidige vikariater prøver jeg ogsaa at ha et vaakent øie. De hyppige lærerskifter, som loven av 1887 synes at ha bevirket, finder jeg fremdeles grund til at beklage. Det er mange, som er altfor snare til at ville flytte. Naar ikke skolestyrerne selv er opmerksomme paa dette, er det ikke saa godt at holde igjen. Med hensyn til lærernes avgang fra skolens tjeneste bemerkes, at der nok kan være en del lærere, som nu burde trække sig tilbage dels for alderens skyld og dels paa grund av mangelfuld utdannelse. Men i det store og hele synes jeg, lærerne forstaar at nedlægge gjerningen, naar tiden er inde. Mange er bange for at bli staaende saa længe, at den tillid og kjærlighet, de har kunnet glæde sig ved, skal kunne lide noget skaar. Det bør nævnes, at flere frem-

ragende lærere, hvem man er stor tak skyldig, har nedlagt gjerningen i de sidste aar. Naar det har haendt, at jeg har maattet tilraade en og anden gammel lærer at slutte, har jeg altid mødt velvilje og imøtekommehet. Paa grund av sygdom, helst tuberkulose eller nervesvækkelse, har enkelte, ialfald midlertidig, maattet forlate gjerningen i yngre alder. Det hænder ikke saa sjeldent i den senere tid, at dygtige lærere gaar over til at bli lensmaend. De fleste av de fratraadte lærerinder er indtraadt i egteskap. Ingen lærer eller lærerinde er i femaaret dømt fra bestillingen. En lærer, som laa under for misbruken av sterke drikke, trak sig paa min foranledning tilbake. Og et par lærere har maattet faa irettesættelse for mindre godt forhold. Men det er meget sjeldent, at der indløper klage over lærere, endda sjeldnere over lærerinder. Og som jeg vet, at vore lærere og lærerinder utfører meget trofast og dygtig arbeide, er det mit glade haab efter alt, hvad jeg har bragt i erfaring, at de fører et vakkert liv og er til velsignelse saavel for sit eget som sine elevers hjem.

Nedenstaende tabel viser avgangen i aarene 1901—1905:

Aar	Antal			Med tjenestetid				Av disse er							
	med eksamen	uten eksamen	tilsammen	1—10 aar	10—20 aar	20—30 aar	over 30 aar	døde	Pensionerte	overgaat til			søkte anden utdannelse	udvandrede	avgaaet av andre grunde
A. Lærere.										anden lærer-virk-somhet	han-dels-eller anden virk-somhet	landmænd eller gaard-brukere			
1901	7	1	8	1	-	2	5	2	6	-	-	-	-	-	-
1902	16	-	16	1	3	1	11	3	13	-	-	-	-	-	-
1903	17	-	17	2	5	1	9	8	6	-	2	1	-	-	-
1904	17	-	17	3	-	1	13	5	10	-	-	1	-	-	1
1905	14	-	14	4	2	-	8	5	8	-	-	-	-	1	-
1901—1905	71	1	72	11	10	5	46	23	43	-	2	2	-	1	1
B. Lærerinder.												Gifte.			
1901	7	3	10	6	1	3	-	1	3	-	4	1	-	-	1
1902	10	1	11	7	3	1	-	3	3	-	-	5	-	-	-
1903	7	-	7	5	2	-	-	1	-	-	-	2	-	-	4
1904	6	-	6	4	1	1	-	1	1	1	-	2	-	-	1
1905	12	-	12	8	4	-	-	-	1	-	-	9	-	-	2
1901—1905	42	4	46	30	11	5	-	6	8	1	4	19	-	-	8

IV. Skolens økonomi.

Det, som i beretningen for 1900 er fremholdt om tilstaaelse av forhøjet statsbidrag til lærerlen i henhold til skolelovens § 38, gjelder fremdeles, og jeg imøteser med glæde den forslaaede forandring av denne §, hvis

man ikke skulde kunne naa saa langt som til $\frac{1}{2}$ statsbidrag til lærerløn over hele linjen. Som foran antydet tror jeg ialfald, man bør tænke paa dette, hvis man uten for store byrder for skolekommunerne skal kunne faa gjennemført nogen større utvidelse av den lovbefatte skoletid. Ogsaa i aarene 1901—05 har som forutsat utgifterne til byggeforetagender, som er foranlediget ved loven av 1889, været meget betydelige. I de 2 sidste aar er de dog gåaet ned i nordre Trondhjems amt fra ca. kr. 20 000 i 1905 til ca. kr. 14 000 i 1906 og ca. kr. 10 000 i 1907, og i Romsdals amt, trods vedtat tillægsbevilgning paa kr. 2 000 aarlig, fra ca. kr. 21 000 og 16 000 i 1904 og 1905 til kr. 17 000 og 15 000 i 1906 og 1907. Sikker nedgang paa denne konto kan som foran antydet ventes over hele stiftet. Og min uttalelse i beretningen for 1900 om, at i løpet av 10 aar vilde den ved loven av 1889 foranledigede byggeperiode ialt væsentlig være avsluttet, tror jeg skal holde stik. I begge Trondhjemsamterne yder fremdeles amtsskolekassen bidrag til alle byggeforetagender samt til indkjøp av jord, istandsættelse av lekeplads og tilveiebringelse av brønd og vandledning med halvparten av de samlede utgifter. Nordre Trondhjems amtsting vedtok dog i 1904, at hvis et enkelt byggeforetagende skulde overstige kr. 10 000, skal der av de næste kr. 6 000 bare utredes $\frac{1}{4}$ og av hvad der overstiger kr. 16 000, bare $\frac{1}{8}$ av amtsskolekassen. Siden denne beslutning blev fattet, er dog intet saa stort byggeforetagende sat igang, at den er kommet til anvendelse. Romsdals amt har fremdeles den før omtalte uheldige ordning med bidrag til skolehus efter bestemte satser, eftersom husene har et eller flere klasseværelser, er forsynet med slæidlokale og lærerbolig o. s. v., uten hensyn til de forskjellige lokalers størrelse og utstyr. I nogen mon har man i de sidste aar forsøkt at rette paa denne uheldige ordning ved tillægsbidrag, hvortil kr. 2 000 har været opført for hvert av aarene 1906 og 1907. Romsdals amt yder ikke bidrag til kjøp av frivillig jord, heller ikke til lekeplads og vandledninger. Til reparationer ydes ikke bidrag, men vel til fuldstændiggjørelse av før opførte skolehus f. eks. til paneling og indvendig maling, naar dette ikke før har været gjort. Det er ikke sjeldent, at ældre skolehus, som har hat torv- eller spontag, forsynes med skifertag. Hertil bidrar Trondhjemsamterne med $\frac{1}{2}$ av utgifterne.

Nedenstaaende tabel viser, hvad der i aarene 1890—1905 er utbetalt av amtsskolekasserne til hus og jordvei:

Aar	Hele Romsdals amt	Søndre Trondhjems amt	Nordre Trondhjems amt	Alle tre amter
1890	Kr. 14 990	Kr. 4 514	Kr. 4 661	Kr. 24 165
1891	Kr. 19 543	Kr. 8 145	Kr. 11 079	Kr. 38 767
1892	- 14 738	- 12 078	- 11 612	- 38 428
1893	- 16 466	- 22 188	- 18 891	- 57 545
1894	- 17 124	- 21 652	- 17 679	- 56 455
1895	- 16 476	- 23 233	- 15 551	- 55 260
	Kr. 84 347	Kr. 87 296	Kr. 74 812	Kr. 246 455
1896	Kr. 14 113	Kr. 20 910	Kr. 10 248	Kr. 45 271
1897	- 15 630	- 21 475	- 13 164	- 50 269
1898	- 15 375	- 19 160	- 10 495	- 45 030
1899	- 14 538	- 18 069	- 11 868	- 44 475
1900	- 25 818	- 13 304	- 11 853	- 50 975
	Kr. 85 474	Kr. 92 918	Kr. 57 628	Kr. 236 020
1901	Kr. 24 976	Kr. 15 883	Kr. 17 026	Kr. 57 885
1902	- 21 264	- 18 979	- 19 398	- 59 641
1903	- 18 513	- 20 590	- 20 829	- 59 932
1904	- 21 317	- 23 435	- 14 954	- 59 706
1905	- 15 924	- 19 095	- 19 397	- 54 416
	Kr. 101 994	Kr. 97 982	Kr. 91 604	Kr. 291 580

Det allermeste er gaat til hus. Amternes bidrag utbetales gjerne i 5 terminer, altsaa med $\frac{1}{5}$ aarlig. I Romsdals amt har man traengt flere terminer, dog begynder man i det sidste ogsaa der at kunne klare sig med 5 à 6. Som det er nødvendig for amtet at faa bidragene fordelt paa nogle aar, er det dog av den største betydning for kommunerne, at disse aar ikke blir for mange, ellers vil altfor meget af bidraget, som det hændte i en aarrække i Romsdals amt, gaa med til renter av laan, som kommunerne har maattet opta til nybygning af skolehus. Efter min mening bør ikke amtsbidraget fordeles paa mere end 4 à 5 aar. Forinden restbidrag utbetales, kræves erklæring enten av helseraadets formand, skoledirektøren eller amtsskolestyrets formand om, at huset er opført i overensstemmelse med approbert plan. Uagtet alderstillæggernes størrelse ikke har undergaat nogen forandring i femaaret, har det beløp, som har traengtes til at utrede dem, været i stigende paa grund av yngre læreres og lærerinders oprykning. Bidraget til undervisningsmidler er tidligere omtalt. Adgangen til at faa bidrag af amtsskolekassen til vikarløn har man ikke hat bruk for i nogen større utstrækning. Adgangen til at faa bidrag til arbeidsskoler og fortsættelsesskoler, som nedenfor vil bli omhandlet, skulde jeg ønske hadde været mere benyttet. Bidrag i henhold til skolelovens § 46 e (til bestridelse av utgifterne til folkeskolen i de herredør, hvor

skoleutgifterne paa grund av stedlige forhold er uforholdsmæssig store og bæreevnen ringe), ydes ikke av Romsdals amt. Heller ikke i Trondhjem's amterne er bidrag i henhold til denne § betydelige. De har i en aar-række holdt sig i omkring kr. 700 for søndre amt og kr. 890 for nordre amt. Som betingelse for de fleste av disse bidrag er sat, at de skal utredes til lærere i besværlige poster. Dette gjelder især lærere i Fosen og ytre Namdalens. Det er kr. 370 aarlig i søndre Trondhjem's amt og bare ca. kr. 40 i nordre Trondhjem's amt, som gaar direkte ind i skolekasserne. Amtsskolekassernes budget, som siden 1889 har steget betydelig, har i femaaret 1901—1905 omtrent holdt sig. I 1907 har det i nordre Trondhjem's amt, som er kommet længst med gjennemførelsen av skoleloven av 1889, gaat ikke litet ned (til en utligning av 17 øre pr. individ). Neden-staaende oversikt viser bevægelsen i utligningen. Utligningen pr. individ utgjorde i

	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Romsdals amt	9,0	9,5	11,25	11,1	11	10,8	10,6	10,6	10,8
Søndre Trondhjem's amt .	9,0	9,5	10,0	12,0	14	15,0	15,0	14,5	15,0
Nordre Trondhjem's amt .	9,5	11,0	12,0	13,0	14	15,5	15,5	14,0	14,0

	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
Romsdals amt	11,1	11,0	18,5	18,0	18	18,0	18,0	18
Søndre Trondhjem's amt .	15,0	15,0	15,0	15,0	16	17,0	19,0	20
Nordre Trondhjem's amt .	15,0	15,5	15,75	19,5	20	20,5	20,25	19

Idet jeg slutter bemerkningerne om den almindelige folkeskole, maa jeg ogsaa denne gang peke paa det uheldige i det hyppige formandskifte i skolestyret, som i en del bygder finder sted. Idet jeg bemerker, at grunden til, at denne beretning først nu fremkommer, er, at det trods mange opfordringer har været umulig fra et skolestyre at faa de fornødne oplysninger før i forrige maaned, kan jeg ikke skjule, at det kan være enkelte bygder, hvor man har været noksaa uheldig ved valg av formand, idet man har fundet en mand, som ikke alene har været uten al forretningsdygtighet, men ogsaa uten nogen egentlig forstaelse av skolen og dens gjerning. Dette er dog enkeltvis, og som regel har det været en glæde at arbeide sammen med skolestyreformændene, blandt hvilke der har været mange interesserte og dygtige skolemænd. Dette gjelder baade prester, lærere og mænd i andre stillinger.

Presten kan i betydelig grad støtte skolen baade gjennem sit forhold ved konfirmandindtegningen og konfirmandforberedelsen og ved sin deltagelse i aasprøver og skolefester. Især i bygder, hvor forstaaelsen av skolens betydning endnu ikke er trængt igjennem er presternes forhold av stor betydning, og jeg er dem taknemmelig for enhver trofast og velvillig hjælp.

For skolen er det heldigst, at konfirmandundervisningen henlægges til sommerhalvaaret. Foregaar konfirmandforberedelsen i vinterhalvaaret, er noksaa betydelige skoleforsømmelser næsten uundgaaelige, og disse er dobbelt skadelige, fordi de falder i det sidste betydningsfulde skoleaar.

I flere bygder har man nærmest av hensyn til konfirmanderne latt skoleaaret slutte ved utgangen av april, ved hvilken tid konfirmandindtegningen gjerne foregaard, naar konfirmandforberedelsen sker i sommerhalvaaret. I de bygder (helst sjøbygder), hvor der er konfirmandskole ø: sammenhængende konfirmandundervisning i ca. 5 uker, kan jo skoleforsømmelser for konfirmationens skyld helt undgaaes. Saa længe man ikke har forstaat, at folkeskolen er et gode, som det gjælder med taknemmelighet helt ut at gjøre sig godt av, lægger ønsket om at faa børnene tidlig konfirmert adskillige hindringer iveauen for skolesøkningen i den sidste betydningsfulde del av skoletiden. Mange mener endnu, at naar børnene begynder, naar de er 7 aar, maa de kunne bli konfirmert og dermed utskrevet av skolen, naar de er 14. Er børnene først konfirmert, har forældrene mange steder endda saa liten forstaaelse av skolens nytte for livet, at de helst vil undgaa videre skolegang. Presterne kan her, indtil en bedre forstaaelse av skolen vaagner, støtte skolen betydelig ved ikke at være for snare til at indtegne unge og umodne konfirmander.

Idet jeg uttaler et inderlig ønske om, at saavel prester og tilsynsudvalg som forældre vil gi lærere og børn den glæde og opmuntring, som følger med flittige og forstaaelsesfulde besøk, gjentar jeg med glæde og styrket overbevisning de ord, hvormed jeg sluttet beretningen for 1900: Ellers ser jeg paa den norske folkeskole med stor tak for, hvad der under megen offervillighet fra alle hold er utrettet, og med lyst haab for fremtiden. Med Guds hjælp vil den vokse sig frem til mere og mere at bli det norske folks skole.

B. Fortsættelsesskoler.

I 1905—06 har der i stiftet været holdt 47 fortsættelsesskoler, hvorav 23 i Nordmør og Romsdals fogerier og 12 i hvert av Trondhjems amterne. I 1900—01 var skolernes antal 50, fordelt omrent i samme antal mellem amterne. I det hele har fortsættelsesskolerne ikke i femaaret faat den vækst, som var ønskelig. I Romsdals amt, hvor et par av de største kommuner faar bidrag til 2 skoler, er interessen størst. Saavel elevantallet som skolernes antal, og hvorledes de var fordelt mellem amterne, fremgaar av omstaaende oversigtstabell, i hvilken for sammenligningens skyld er medtat 1895—96, 1900—01 og alle aar i sidste femaarsperiode:

Åar	Antal skolekommuner i			Antal skoler	Av disse i			Antal elever ved skolens begyndelse		Antal elever ved skolens slutning	
	Romsdal og Nordmøre	Søndre Trondhjems amt	Nordre Trondhjems amt		Romsdal og Nordmøre	Søndre Trondhjems amt	Nordre Trondhjems amt	Gutter	Piker	Gutter	Piker
1895—1896 . . .	30	39	33	34	8	14	12	523	198	516	200
1900—1901 . . .	35	44	32	50	25	18	12	483	264	477	261
1905—1906 . . .	36	46	35	47	23	12	12	404	192	379	196
1901—1902 . . .	35	43	31	60	29	17	14	550	353	621	339
1902—1903 . . .	36	43	35	54	26	15	13	517	322	509	313
1903—1904 . . .	36	43	35	47	22	15	10	396	254	393	259
1904—1905 . . .	36	43	35	49	25	10	14	435	241	415	225
1905—1906 . . .	36	46	35	47	23	12	12	404	192	379	196
1901—1906 . . .	-	-	-	257	125	69	63	2302	1362	2317	1332

Antallet av elever i hver skole er som før meget forskjellig — fra 28 og ned til 6, gjennemsnitlig 12—15. Av elevene i 1905—06 var 121 under 15 og 147 over 17 år. Almindeligst er det, at fortsættelsesskolen søkes vinteren etter utskrivningen av folkeskolen. Der er den ogsaa efter min mening paa sin plads. Saa kan amtsskolen og fornemmelig folkehøiskolen komme for den modnere ungdom.

De samlede utgifter var i skoleaaret 1905—06 kr. 8 910 (herredsbidrag kr. 2 484, bidrag av offentlige midler kr. 6 377 og andre indtægter kr. 49). Hver skole kostet gjennemsnitlig kr. 189.57 og hver elev kr. 15.23. I 1895 kostet hver skole gjennemsnitlig kr. 232 og hver elev kr. 11 og i 1900 hver skole kr. 206.94 og hver elev kr. 13.93. Lærerlønnen er fremdeles meget forskjellig. Kun faa skoler har mere end én lærer. En enkelt, som er kombinert med en syvklasses folkeskole, har hat 3 lærere. Det er fremdeles bare nordre Trondhjems amt, som foruten til lærerløn også har ydet bidrag til brænde, lys og renhold. Kursernes varighet er fremdeles i almindelighet 8 uker (2 maaneder). Nogle herreder har dog bare 1 à 1½ maaned. Nogle faa herreder har hat 3 og 4 maaneder, et enkelt 18 uker. I en bygd (Ørlandet i sørnre Trondhjems amt) har nān faat en heldig ordning med en 4 maaneders fortsættelseskole og en 4 maaneders arbeidsskole hvert andet aar, og i et andet herred (Laanke i nordre Trondhjems amt) har man ordnet sig saaledes, at man hvert 3die aar har en 18 ukers skole med praktisk tilsnit (landbruksfag ved siden av de almindelige skolefag), hvert 3die aar et 6 ukers almindelig kursus og hvert 3die aar ingen skole. Det kommer altsaa til at svare til 8 uker eller 2 maaneder aarlig.

Amtstingene har stillet sig velvillig overfor de kommuner, som har ønsket 2 skoler eller bidrag til et kursus over 2 maaneder.

Det ukentlige timetal har som regel været 36. Norsk og regning har som før det overveiende antal af timerne. Derefter kommer historie og naturfag.

Jeg skulde anse det meget ønskelig, om forstaaelsen av fortsættelseskolernes betydning kunde trænge mere igjenem. Hver bygd burde efter min mening ha en fortsættelsesskole paa mindst 3 maaneder, helst op til 6 maaneder eller et helt vinterhaalar. I sidste tilfælde kunde den egentlige fortsættelsesskole godt kombineres med en arbeidsskole. Iafald burde man ha sløid for gutter og haandgjerning for piker. Det sidste er meget paakrævet. Saadan kombination af fortsættelsesskole og arbeidsskole har man hat i et par bygder. Av væsentlig betydning for fortsættelsesskolen vil det være, om lærernes stilling blev forbedret og betrygget. Den adgang til alderstillæg, som ved lovforandringen av 31 mai 1900 blev aapnet fortsættelsesskolelærerne, er nærmest illusorisk. Skal den faa nogen virkelig betydning, maa det ordnes saa, at f. eks. 18 uker i folkeskolen og 12 uker i fortsættelsesskolen kan slaaes sammen til en fuldstændig post, som hjemler alderstillæg. Dette har jeg oftere paapekt, og det er ikke

alene for lærernes skyld, men ogsaa for skolernes, at en saadan ordning er paakrævet. Det glæder mig, at det nu er al utsigt til, at en saadan ordning skal bli til virkelighet, idet det kgl departements forslag i saa henseende enstemmig er indstillet til bifald av stortingets kirkekomite.

I forbindelse med fortsættelsesskolerne vil jeg ogsaa si et par ord om *arbeidsskoler* (skolelovens § 46 h). Man har fremdeles altfor faa av disse skoler. Dog er alle amtsting nu villige til at bevilge bidrag til saadanne skoler med halvparten av utgifterne; i nordre Trondhjems amt dog ikke utover kr. 100 til hver skole. I Romsdals amt, hvor disse skoler har været nedlagt i en aarrække, har man i 1901 atter optat dem paa amtsskolekassens budget. De 3 første aar ydedes dog bare et litet bidrag til en skole paa Søndmør. I 1904 og 1905 er der ogsaa bevilget til et par skoler paa Nordmør. Den samlede amtsbevilgning i 1905 var dog bare kr. 200 til 4 skoler (2 paa Søndmør og 2 paa Nordmør). I søndre Trondhjems amt er der i 1901, 1902 og 1904 bare bevilget kr. 200 til arbeidsskolen paa Røros, hvilken skole forøvrig ikke hvert aar har været igang. I 1903 er der foruten til denne skole bevilget kr. 450 til arbeidsskolen paa Ørlandet, og i 1905 er der foruten til disse 2 skoler ogsaa bevilget til en liten skole i Singsaas. Ialt bevilgedes dog dette aar i søndre Trondhjems amt bare kr. 475. I nordre Trondhjems amt er i femaaret gjennemsnitlig bevilget kr. 560 aarlig til 7 skoler.

Arbeidsskolerne er i almindelighet snekkerskoler. Det har været uttalt, at siden sløid kom ind i folkeskolen, har det været meget lettere at arbeide med frugt i disse skoler. En arbeidsskole kan ogsaa ha været haandgjerningsskole for piker. En hovedbetingelse for at kunne opnaa bidrag av amtsskolekassen er, at skolen maa søkes av mindst 8 voksne elever.

Disse skoler vil efter min mening kunne komme til at bidra adskillig til at ophjælpe husfliden. Flere, især i Romsdals amt, har ogsaa uttalt ønske om, at arbeidsskoler efter skolelovens § 46 h kunde sætte; i forbindelse med de husflidskurser, som holdes igang av norsk husflids venner.

C. Aftenskoler.

I 1905—1906 holdtes i 40 kommuner 66 aftenskoler, hvorav 20 i 11 kommuner i Romsdal og Nordmør fogderier, 35 i 22 kommuner i søndre Trondhjems amt og 11 i 7 kommuner i nordre Trondhjems amt. Det samlede elevantal ved undervisningens begyndelse og slutning med særskilt opgave over gutter og piker vil sees af omstaaende oversigtstabell, der ogsaa viser det samlede timetal, og hvordan utgifterne har været fordelet. For sammenligningens skyld har jeg ogsaa medtagt en oversigt for skoleaarene 1895—96 og 1900—01. Som det vil sees, søktes skolerne gjennemsnitlig av 15 elever ved undervisningens begyndelse og 13 elever ved dens slutning. Av eleverne var 205 under 15 aar; over 18 aar var 237. Det viser sig som før, at flere ældre, helst arbeidere og tjenere, søker aftenskolen. Norsk og regning har som før det aldeles overveiende

antal timer, henholdsvis 1 796 og 1 554, tilsammen 3 350 timer av ialt 3 857. Efter norsk og regning kommer historie med 122 og sang med 85 timer. Gjennemsnitlig har hver afteneskole i 1905—06 kostet kr. 45,56 mot kr. 42 00 i 1895—96 og kr. 43,00 i 1900—01. Hver elev har i 1905—06 gjennemsnitlig kostet kr. 3,25 mot kr. 2,86 og kr. 3,00 i 1900—01.

Førøvrig kan jeg om aftenskolerne henvise til tidligere uttalelser. Mit syn paa dem er det samme. De har været en nødhjælp for dem, som har hat vanskelig for at avse tid til at komme paa en fuldkommere skole og i avsides grænder, hvor det har været vanskelig at faa en fortsættelsesskole igang. Omstaaende tabel gir ogsaa en noksaa tydelig og paalidelig oversigt over, hvorledes disse skoler i de sidste 10 aar har været i tilbakegang, især i nordre Trondhjems amt. Det er mit haab, at den av sidste storting enstemmig vedtagne nye ordning av aftenskolerne skal kunne faa liv og fart i dem og hjælpe dem til at gjøre større nytte.

		Romsdal og Nordmøre fogderier				Søndre Trondhjems amt			Nordre Trondhjems amt			Trondhjems stift		
Aar		1895—96	1900—01	1905—06	1895—96	1900—01	1905—06	1895—96	1900—01	1905—06	1895—96	1900—01	1905—06	
Antal skoler . .		36	32	20	40	28	35	19	20	11	95	80	66	
Elever ved begynnelsen	Gutter . .	350	300	180	396	274	318	172	192	110	918	766	608	
	Piker . .	189	142	98	220	146	195	148	123	84	557	411	377	
Elever ved slutningen	Gutter . .	257	250	159	369	256	271	173	173	91	799	679	521	
	Piker . .	158	162	94	213	137	176	145	118	74	516	417	344	
Timetal . . .		2095	2011	1216	2226	1601	2077	973	1050	564	5294	4662	3857	
Herav	Norsk . .	961	892	538	1027	743	981	373	452	277	2361	2087	1796	
	Regning .	840	875	465	814	642	848	357	429	241	2011	1946	1554	
Digifter	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Offentlige bidrag	928	886	577	1287	963	1234	533	615	336	2748	2464	2147		
Kommunernes do.	325	282	198	522	347	494	305	314	160	1152	943	852		
Skolepenge . .	46	34	2	28	-	6	20	-	-	94	34	8		
Tilsammen	1 299	1 202	777	1 837	1 310	1 734	858	929	496	3 994	3 441	3 007		

D. Amts- og folkehøiskoler.

I nordre Trondhjems amt har i hele femaaret 1901—05 3 folkehøiskoler været igang. Den faste folkehøiskole paa Sund paa Inderøen, som sattes igang aar 1900, har foruten den sedvanlige folkehøiskole hat en videregaaende avdeling, der opretholdes ved direkte statsbidrag. Den ældste av bestyrerne for Sund folkehøiskole, den av folkehøiskolen i Norge meget fortjente O. K. Kuløy, har nedlagt gjerningen. Skolen ledes nu av hans to medbestyrere Johannes Bragstad og Ingvald Sakshaug. I de to første aar av femaarsperioden holdtes paa Sund et 6 maaneders fælleskursus i vinterhalvaaret og et 3 maaneders pikekursus om sommeren. I de tre sidste aar holdtes bare fælleskurset i vinterhalvaaret. Lignende kurser holdes ved de to andre folkehøiskoler i amtet, som begge er flytbare og har sine tidligere bestyrere seminaristerne Ludvig Benum og Anton Fjær. Saavel ved den faste som ved de flytbare folkehøiskoler i nordre Trondhjems amt undervises der i sløid og kvindelig haandgjerning. Det kan jo ha sine vanskeligheter at skaffe sløidlokale ved de flytbare skoler; men det gaar da, og interessen for dette fag er stor. Ved Sund folkehøiskole er der bygget en hensigtsmæssig gymnastiksal. De fleste elever kan bo paa skolen, dels i selve skolebygningen, dels hos bestyrerne, som paa folkehøiskolegaarden har opført hver sin familiebolig med det for øie at kunne ta elever i huset.

I søndre Trondhjems amt har man fremdeles den faste amtsskole paa Strinden og en flytbar amtsskole. Ved den flytbare amtsskole holdes et 6 maaneders guttekursus om vinteren og et 3 maaneders pikekursus om sommeren. Nogle faa piker har paa andragende faat lov til at delta i guttekurset, ved hvilket der dog ikke for deres skyld gjøres nogen forandrings. Der undervises ikke i haandgjerning under vinterkurset ved den flytbare amtsskole i søndre Trondhjems amt. Ved den faste amtsskole begyndte man med et 9 maaneders fælleskursus. Men det viste sig meget snart, som ogsaa av mig bebudet, at det ikke vilde gaa med den lange skoletid. Efter 2 aars forløp blev planen omarbeidet til at omfatte et vel 6 maaneders fælleskursus og et henved 3 maaneders nærmest praktisk jentekursus. Denne ordning har været igang siden skoleaaret 1903—04 og har vist sig heldig. Av den tabellariske fremstilling fremgaar, at man nu faar beholde sine elever fra kursernes begyndelse til deres ende. Ved fælleskurset undervises gutterne i sløid og pikerne saavel i kvindelig haandgjerning som i husstel. Ved sommerkurset optar kvindelig haandgjerning, hvorunder ogsaa vævning, samt undervisning i husstel de fleste timer. Man savner meget en gymnastiksal og ogsaa internatbygning for gutter. Alle piker bor paa skolen.

Siden 1903 har man i søndre Trondhjems amt hat en folkehøiskole igang i Orkedalen under ledelse av seminarist Anders Mo, hvis medlærer nu er cand. philos. Ingvald Forfang. Ved denne skole holdes et 6 maa-

neders fælleskursus i vinterhalvaaret med haandgjerning for gutter og piker. Skolen har møtt megen offervillighet i Orkedalen saavel fra kommunen og sparebanken som enkelte privatmænd. I søndre Trondhjems amtsting, hvor skolen første gang nægtedes bidrag og anden gang fikk det gjennem opmandens stemme, gikk bevilgningen iaar (1907) enstemmig.

I Nordmør og Romsdals fogderier har man fremdeles de to faste amtsskoler i Tingvold og Vestnes. Skolen paa Nordmør gaar fremdeles med sit 9 maaneders fælleskursus. Men trods meget dygtige lærere og adskillig interesse hos befolkningen netop i dette distrikt for skolens plan viser det sig hvert aar, at det er næsten umulig at beholde eleverne kurset ut. Jeg henviser til den oversigtstabell, som følger. Efter et almindelig ønske inden Romsdals fogderi gikk amtstinget i 1905 med paa at forandre planen for Romsdals amtsskole i lighet med den nugjeldende plan for den faste amtsskole paa Strinden. Og her har forandringen vist sig endnu heldigere end paa Strinden. I de to sidste aar (1905—07) har Romsdals amtsskole, som næsten holdt paa at gaa istaa, baade hat meget god søkning og faat beholde sine elever kurserne ut. Jeg henviser til oversigten. Man savner ved de faste amt-skoler i Romsdals amt gymnastiklokale; ellers er lokalerne upaaklagelige.

Alle tre amter er villige til at støtte sine ungdomsskoler baade med tilstrækkelig bevilgninger til skolernes drift og med rikelige bidrag til stipendier. Romsdals amt har i de senere aar bevilget saa store beløp til stipendier, at det vil rammes av de nye, indskrænkende regler for statsbidrag til stipendier, hvis det ikke nedsætter sit bidrag. Ogsaa nordre Trondhjems amt kan vel saavidt bli berørt av disse regler. For søndre Trondhjems amt har de ingen virkning. Av bevilgningen til stipendier har de to sidste aar ogsaa Fredly kristelige ungdomsskole paa Strinden faat nyde godt, idet søndre Trondhjems amtsting ifor bevilget kr. 150 og iaar kr. 200, som hjemler statsbidrag av henholdsvis kr. 450 og kr. 600, til trængende elever ved denne skole fra søndre Trondhjems amt. Et andragende fra denne skoles bestyrelse om ogsaa av nordre Trondhjems amt at faa et bidrag til stipendier for trængende elever fra dette amt har man paa grund av de gjældende regler for bidrag til stipendier ialfald ikke endnu kunnet imøtekommne.

Forøvrig kan jeg, hvad ungdomsskolerne angaaer, henholde mig til tidligere uttalelser og henviser saavel med hensyn til søkningen som utgifterne til efterfølgende oversigtstabeller, der omfatter femaaret 1901—1905:

Trondhjems stifts amts- og folkehøiskolers indtægter i femaaret 1901—1905.

Aar	Romsdals amt				Søndre Trondhjems amt								Nordre Trondhjems amt				Anmerkning.						
	Romsdals amtsskole		Nordmøre amtsskole		Den faste amtsskole paa Strinden				Den flytbare amtsskole				Mo's folkehøiskole (Orkedalen)				Sund folkehøi- skole		Benums folkehøi- skole		Fjære folke- høiskole		
	Offentlige bidrag	Herredsbidrag	Offentlige bidrag	Herredsbidrag	Skolepenge	Offentlige bidrag	Herredsbidrag	Skolepenge	Offentlige bidrag	Herredsbidrag	Skolepenge	Offentlige bidrag	Herredsbidrag	Skolepenge	Offentlige bidrag	Herredsbidrag	Skolepenge						
1901—02	Kr. 7372 7832 7975 7850 7280	Kr. 400 400 400 400 400	Kr. - - - - -	Kr. 8100 8100 8400 8000 7725	Kr. 300 500 600 400 400	Kr. 4800 13027 6950 8090 8200	Kr. 400 1005 1190 1600 2150	Kr. 260 395 ³⁾ 110 245 215	Kr. 3800 4150 4800 4825 4775	Kr. 300 300 200 282 255	Kr. 305 305 300 200 150	- - - 550 ³⁾ 553 ³⁾	Kr. - - - 170 390	Kr. - - - 500 500	Kr. 3000 + 5000 ¹⁾ 3000 + 5000 ¹⁾ 3000	Kr. 3000 + 5000 ¹⁾ 3000 + 5000 ¹⁾ 3000	Kr. 1020 710 600 645 620	Kr. 3000 3000 3000 3000 3000	Kr. 220 200 200 165 160	Kr. 150 120 200 165 135	Kr. 2600 2600 2600 3000 3000	Kr. 250 220 250 350 3000	Kr. 130 250 265 160 160
) Direkte statsbi- drag til den videre- gaaende avdeling. ¹⁾ 1902—03 var det første aar denne skole holdtes i den nyopførte skolebyg- ning paa Strinden. ³⁾ Derav til lærer- lønninger kr. 500, 400, 400. Av de pri- vate bidrag til Mo's folkehøiskole er 500 kr. aarlig fra Orke- dals sparebank.				

Herredsbidraget bestaar i almindelighed i lokale med lys, brænde og renhold.

Folkehøiskolen i Orkedalen holdes i kommunebygningen Torshus.

Elevantallet ved amts- og folkehøiskoler i Trondhjems stift i femaaret 1901—05.

Aar	Romsdals amtsskole		Nordmøre amtsskole		Søndre Trondhjems amt				Nordre Trondhjems amt								Anmerkning	
					Den faste amtsskole		Den flytbare amtsskole		Mo's folke- høiskole		Sund folke- høiskole		Benum's folkehøiskole		Fjær's folke- høiskole			
	Beg.	Ende	Beg.	Ende	Beg.	Ende	Beg.	Ende	Beg.	Ende	Beg.	Ende	Beg.	Ende	Beg.	Ende		
1901—02	Gutter	{ 48	18	{ 48	18	39	37	36	39	{ G 40	41	{ 16	16	{ 16	16			
	Piker	{ 18	3	{ 20	11	12	12	14	15	{ P 17	16	{ 14	14	{ 9	10			
1902—03	Gutter	{ 40	9	{ 30	19	{ 47	17	40	38	{ G 30	26	{ 15	17	{ 33	37			
	Piker	{ 14	8	{ 19	11	{ 17	15	22	22	{ P 15	13	{ 9	8	{ 26	26			
1903—04	Gutter	{ 16	8	{ 31	13	{ 18	14	{ G 43	44	{ 28	29	{ 25	24	{ 26	32			
	Piker	{ 9	6	{ 28	16	{ 16	12	{ P 7	7	{ 6	5	{ 14	14	{ 11	13	{ 16	18	
1904—05	Gutter	{ 15	5	{ 33	24	{ G 20	20	{ G 33	32	{ 29	28	{ 28	26	{ 19	20			
	Piker	{ 7	3	{ 14	11	{ P 18	16	{ P 3	3	{ 8	7	{ 14	15	{ 8	8	{ 12	12	
1905—06	Gutter	{ G 21	23	{ 32	13	{ G 26	24	{ G 28	29	{ 32	33*)	{ 22	21	{ 17	19	*) Nederste av- deling hadde 15 gutter og 3 piker hele kurset.		
	Piker	{ P 10	10	{ 17	11	{ P 18	18	{ P 3	4	{ 15	13	{ 12	12	{ 6	6	{ 13	14	

Tegnet { betyder fælleskursus.

Ved den flytbare amtsskole i Søndre Trondhjems amt er det første kursus hvert aar egentlig bare guttekursus. Men nogle faa piker har faat lov til at delta.

Opgave

over av amtstingene bevilgede bidrag til stipendier for elever ved amts- og folkehøiskolerne i Trondhjems stift i femaaret 1901—1905.

Aar	Romsdal og Nordmøre fogderier	Søndre Trondhjems amt	Nordre Trondhjems amt	Anmerkning
	Kr.	Kr.	Kr.	
1901—02 . . .	4 000	1 600	3 000	
1902—03 . . .	4 000	2 800	3 000	
1903—04 . . .	4 000	2 800	3 000	
1904—05 . . .	3 400	2 800	3 000	
1905—06 . . .	3 400	2 800	3 000	Stipendierne er utredet med $\frac{3}{4}$ av statsmidler og $\frac{1}{4}$ av amtsmidler. — Stipendier av udelukkende statsmidler er desuten tilstaat den videregaaende folkehøiskoles elever med kr. 2 500 i 1902—03 og kr. 2 000 de andre aar.

Byerne.

Hvad folkeskolen i byerne angaar kan jeg væsentlig henvise til de av vedkommende skolestyrer utgivne utførlige beretninger og vil kun gjøre opmerksom paa enkelte ting. En oversigt over forsømmelserne i de forskjellige byer i 1905 vil nedenstaaende tabel gi. Ogsaa om barnetallet i folkeskolen og i andre skoler samt om, hvormange der var uten undervisning, gir tabellen oplysning.

Kommuner	Gjennemsnitlig barneantal i folkeskolen	Antal børn som undervistes utenfor folkeskolen	Antal børn uten undervisning	Antal skoledage for samtlige skole-søkende børn	Antal forsømte dage	%	Herav paa grund av sygdom	%	Uten gyldig grund	%
Trondhjem . .	4 574,5 (indskr. 4793)	1009	13	1 070 891	53 843	5,0	40 397	3,8	2901	0,27
Kristiansund	1 713 (indskr. 1 723)	213	11	361 745	25 340	7,0	19 933	5,5	1226	0,34
Molde	236 (indskr. 241)	39	2	54 852	3 739	6,8	2 994	5,5	69	0,13
Levanger	182 (indskr. 191)	48	-	42 044	1 461	3,5	1 159	2,8	64	0,15
Stenkjær	269 (indskr. 271)	16	1	58 865	2 327	4,0	1 817	3,1	88	0,15
Namsos	338,3 (indskr. 357)	48	1	76 794	4 595	6,0	3 003	3,9	892	1,2

Som det vil sees, er forskjellen i forsømmelsesprocenten ikke saa liten, navnlig hvad forsømmelser uten gyldig grund angaaer. I Trondhjem er forsømmelsesprocenten fra 1896 til 1905 gaat ned fra 8 til 5, procenten for ugyldige forsømmelser fra 0.61 til 0.27.

Det er bare en klasse i Kristiansund, ganske midlertidig, og to klasser paa Molde, forhaabentlig ogsaa midlertidig, som har hat over 40 børn.

I Trondhjem, Stenkjær, Levanger og Kristiansund er indført undervisning i husstel. Trondhjem, Molde og Kristiansund har nogen frivillig undervisning i engelsk. Namsos, Stenkjær, Kristiansund har hat en plantedag. Trondhjem har ved 3 av sine skoler oprettet en skomakerskole, som er godt søkt, og Kristiansund har nogen meget interessante arbeidsstuer, hvor der har været undervist i skomakerarbeide, sponarbeide og tildels bokbinderi. Ikke mindst i byerne er arbeidsskoler paakrævet. Det er gjerne let at vække børnenes interesse herfor.

Landsmaalstillæg til læseboken er indført i Molde, Levanger, Stenkjær og Namsos.

Alle bykommuner har i det sidste faat ny lønningsvedtægt, hvorved lærernes kaar er blit væsentlig forbedret, især i Trondhjem, hvor lærerlønningerne nu maa siges at være rigtig bra. I enkelte av smaa byerne kunde man gjerne ha tat et litt videregaaende skridt. I tre av de nye vedtægter (Trondhjem, Levanger, Kristiansund) har man tat ind en bestemmelse om, at læreres tjenestetid ved folkeskolen i andre kommuner skal komme dem tilgode ved beregning av lønstillæg. Dette er en glædelig og retfærdig bestemmelse, som vil vise sig at være til gavn, like saavel for vedkommende kommuners skole som for de lærere, der faar godt av det. Bestemmelsen er jo ogsaa i overensstemmelse med, hvad der gjælder med hensyn til alderstillæg, naar en lærer i folkeskolen paa landet flytter fra et amt til et andet.

Vikarkasser har man i alle byer. Likesaa har lærere og lærerinder adgang til at sikre sig kommunal pension. Efter min mening kan ikke lærere og lærerinder for tiden paalægges pensionsindskud. Derfor har Molde og Trondhjems skolekommuner efter mit raad i forbindelse med utfærdigelse av ny lønningsvedtægt forandret den tidligere forpligtelse til at yde pensionsindskud til en frivillig sak for dem, som vil nyde godt af kommunal pension. Molde, Stenkjær og Namsos har opført meget hensigtsmæssige og vakkert beliggende skolebygninger med gode gymnastiksale, sløjdlokaler og tegnelokaler. I skolebygningerne paa Stenkjær og Molde er ogsaa indredet skolebad. Stenkjær og Namsos tok de nye lokaler i bruk i 1904, Molde i 1905. De rummer i alle tre byer baade folkeskolen og middelskolen. Trondhjem fik ifjor en sjeldent vakker og i alle maater vel utstyrt skolebygning paa Lademoen. Levanger trænger at faa bedre lokaler, og jeg haaber, at det snart maa bli sørget herfor. Molde, Levanger og Stenkjær oplyser, at der ikke i femaaret har været ilagt nogen mulkt

for skoleforsømmelser. Trondhjem oplyser i aarene 1901 til 1905 at ha ilagt henholdsvis 3, 3, 0, 1, 1 mulkt.

Enkelte skolestyrer (Trondhjem, Namsos) klager litt over børnenes gateliv utover kvældene; ellers gir de godt vidnesbyrd.

Jeg slutter med at peke paa, at flere og flere børn sees at søker til folkeskolen. I Trondhjem vokste saaledes antallet av børn, som gik til folkeskolen, fra 75.3 % i 1890 til 82.7 i 1905. I Stenkjær søker godt som alle børn folkeskolen. Dette er glædelig og gir mig anledning til for byernes vedkommende at uttale det samme haab som for landet:

Med Guds hjælp vil folkeskolen vokse sig frem til mere og mere at bli det norske folks skole, folkets ene store fællesskole.

Trondhjem 8. oktober 1907.

Karl Seip.

Nordland og Tromsø amter.

A. Landdistrikternes folkeskoler.

I. Skolekommunernes antal.

Skolekommunernes antal, som i 1900 var i Nordland 49, i Tromsø 24, tilsammen 73, er forøket med to, idet Brønnø skolekommune er delt i Brønnø og Vik, hvorhos Skjerstad skolekommune er delt i Skjerstad og Fauske skolekommuner. Nordlands amt har saaledes nu 51 skolekommuner; Tromsø 24, tilsammen 75

II. Skolernes ordning.

a. Kredsordningen.

Antallet av skolekredse sees av følgende tabel:

	Nordland	Tromsø	Tilsammen
1895	565	360	925
1900	615	385	1000
1905	606	398	1004

Antallet av skolekredse sees saaledes i Nordlands amt at ha gaat ned med 9; i Tromsø amt derimot utvises en stigning av 13. Som i indbetringen for 1900 paavist har der i henseende til kredsordningen i de forløpne aar været nogen uro. Allerede under den gamle skolelov gik

utviklingen paatagelig i retning av sammendragning av skolekredsene, en bevägelse som hadde til følge, at antallet av skolekredse i 1890 kun var ubetydelig høiere end antallet endog i 1875. Inddragningen fortsattes imidlertid ogsaa i tiden fra 1891—1895 med en samlet nedgang for Nordlands og Tromsø amter av 20. Denne sterke tendens til inddragning hadde imidlertid til følge en reaktion, der for tidsrummet 1896—1900 utviser en betragtelig stigning i kredseses antal, nemlig fra 943 i 1896 til 1 000 i 1900, hvorpaa antallet i 1901 steg til 1 004. I de derpaa følgende aar var etter nogen nedgang, indtil antallet igjen i 1905 naadde til 1 004. Dette tal svarer omtrent nøiagtig til antallet av kredse i 1875, da det for Nordland og Tromsø amter var 1 005. I tretiaarsperioden fra 1875—1905 viser sig saaledes i kredsreguleringen en sterk svingning. Fra et antal af 1 005 i 1875 foregaar i løpet av 20 aar en sterk reduktion, der naar sit laveste punkt i 1895, da kredseses antal var 925. Derpaa foregaar i 10 aaret 1896—1905 med nogen ujevnhet op og ned en paatagelig stigning, nemlig fra 925 i 1895 til 1 004 i 1905. I tyveaaret 1875 til 1895 altsaa en nedgang i kredseses antal med 80, i tiaarsperioden 1896—1905 en opgang med 79. Denne stigning er omtrent jevn for Nordlands og Tromsø amter, idet for Nordlands amt antallet i 1895 var 565, i 1905 derimot 606, hvilket utviser en forøkelse av 41. I Tromsø amt var antallet i 1895 360, i 1905 derimot 398, hvilket gir en forøkelse av 38.

Aarsakerne til disse svingninger er i det store og hele ikke vanskelig at se. I henhold til skolelovens anvisning skedde fra 1890 en fortsat bevägelse i retning av kredseses sammendragning, saaledes som denne alt fra 1875 av var indledet. Man ønsket derved at opnaa en bedre klasseordning. Under disse bestræbelser traadte dog det andet hovedhensyn, som for kredsreguleringen altid vil beholde en væsentlig vekt, nemlig hensynet til en rimelig veilængde, noget tilbake. Dette hensyn kunde imidlertid ikke undgaa atter at melde sig. Og saa kom da tilbakeslaget. Naar da fordelene ved en bedre klasseordning, men med de større avstande og dermed sammenhængende større skoleforsømmelser i tilgift, skal veies mot en mindre utviklet klasseordning, men med bedre skolesøkning, vil der neppe være tvil om, at det sidste er at foretrække for det første.

Det her berørte spørsmaal finder da ogsaa sit uttryk i antallet av de børn, som hadde en længere vei til skolestedet end 3 km. I 1900 var antallet av saadanne børn i Nordlands amt 4 777, i Tromsø amt 2 061. I 1905 var antallet henholdsvis 4 477 og 1 704.

Endnu synes utviklingen at vise en tendens henimot bestræbelserne for at faa skoleveien mindsket ved hjælp af oplosning af kredse. Paa den anden side viser sig dog ogsaa, at hvor der foregaar veibygning, saa kommunikationen lettes, er der en paatagelig tendens i retning av utvidelse og forøket klassedeling. Jeg skulde saaledes være tilbøelig til at tro, at reaktionspunktet i det store og hele er naadd.

b. *skolelokaler.*

Femaarsperioden 1890—1895 fremviste en betydningsfuld og glædelig fremgang i henseende til sansen for at skaffe skolen sine egne lokaler. Det samme gjaldt perioden 1896—1900. Eget lokale, i al fald for 2den avdeling, og eiet av skolekommunen eller kredsene, hadde i 1900 i Nordlands amt 268 kredse, i Tromsø amt 161, tilsammen 429 kredse. I 1895 var de tilsvarende tal for Nordland 204, for Tromsø 110, tilsammen 314. Femaarsperioden 1901—05 viser nu en lignende glædelig fremgang. Antallet var nemlig i 1905 i Nordland steget til 312, i Tromsø til 186, eller tilsammen 498. Stigningen viser sig saaledes at ha været i Nordlands amt fra 204 til 268 og derfra til 312 eller fra 1895—1900 med 64 kredse, fra 1900—1905 med 44 kredse, tilsammen i 10-aarsperioden 1895 til 1900 108 kredse. I Tromsø amt er der en stigning fra 1895—1900 med 51 kredse, fra 1901—1905 med 25. Antallet av de leiede lokaler er samtidig betragtelig gaat ned. Mens disses antal i 1895 i Nordlands amt var 305, var de i 1905 254, hvilket viser en nedgang av 51. I Tromsø amt var antallet av leiede lokaler i 1895 250, i 1905 derimot 211, hvilket utviser en nedgang av 39. Paa omgang førtes dog endnu i 1905 skolen i Nordlands amt paa 41 steder mot i 1895 paa 56 og i 1900 paa 44.

At nu byggevirksomheten i femaarsperioden 1901—1905 har været noget mindre, forsaavidt angaaer antallet av nybyggede lokaler, end i perioden 1895—1900, vil dog ikke kunne tydes som en følge af en nedgang i sanse for eller lysten til at skaffe skolen tidsmæssige lokaler. Aarsaken maa meget mere søkes i de sterkt stigende arbeidsomkostninger, ligesom priserne paa materialier ogsaa har været i sterk stigning. Denne økning af pris kan formentlig sættes til 25 à 30 %. Selv om lignende summer som før har været bevilget af amtsskolekassen til nybygning af skolelokaler, saa har de nævnte omstændigheter dog bevirket, at man med de samme eller endog noget højere bevilgninger ikke har naadd saa langt som før. Hertil kommer da ogsaa, at kravene til bygningernes størrelse og deres utstyr har steget, hvilket ogsaa har virket i samme retning. Bestemmelserne om passende flaterum, høide og kubikindhold (efter departementets forordninger herom) overholdes nu allevegne ved nybygningen. Likesaa kræves almindelig, at skoleværelset skal være malet ogsaa indvendig. En meget paaagtelsesværdig fremgang kan sees deri, at man i husenes tagtækning gaar over fra torv eller spon til skifer. Ingen nybygning sker uten at der anordnes lærerkammer, hvilket er blit saa meget mere nødvendig, efterat bestemmelserne om kostholdet er forandret. Der kan jo nemlig indtræffe tilfælde, da det falder vankelig for vedkommende lærer eller lærerinde at erholde passende logis utenfor skolen. Har skolen sit lærerkammer, vil vedkommende aldrig staa opraad. I mange skolehus indredes indlogeringsrum. Likesaa haves almindelig et større rum i kvistetagen for mulig undervisning i sløid.

I enkelte skolekommuner — særlig da de større og mægtigere — er man, v̄sentlig seet, færdig med nybygning; kredsene har sine skolehus. Antailet av disse skolekommuner er dog faa. Der staar derfor paa dette omraade tiltrods for de store opofrelser og det meget arbeide, som her er nedlagt, endnu meget til rest. I det store og hele bevæger man sig dog paa dette omraade paatagelig fremover.

c. Klassedelingen

I det store og hele viser ogsaa for klassedelingens vedkommende fem-aarsperioden utvikling til det bedre. Antallet av kredse, hvis børn var delt i to eller flere særskilt møtende klasser, var:

	i Nordland	i Tromsø	tilsammen
1895	364	191	555
1900	387	236	623
1905	436	249	685

Dette utviser for Nordlands amt en forøkelse fra 1895—1900 med 23 kredse, fra 1900—1905 med 49 kredse eller tilsammen i 10-aaret 1895—1905 en forøkelse av 72 kredse. For Tromsø amt er stigningen fra 1895—1900 45 kredse, fra 1900—1905 13 kredse, tilsammen i tiaaret 58 kredse.

Hensees til klassernes antal i de delte skoler, viser forholdet sig at være:

	i Nordland	i Tromsø	tilsammen
1895	872	411	1283
1900	964	505	1569
1905	1095	524	1637

Stigningen var saaledes: fra 1895 til 1900 i Nordland 92, i Tromsø 94, fra 1900—1905 i Nordland 31, i Tromsø 37, altsaa tilsammen i tiaaret 1895—1905 for Nordland 123, for Tromsø 131.

Antallet av kredse med udelte skole var:

	i Nordland	i Tromsø	tilsammen
1895	201	169	360
1900	228	149	377
1905	170	149	319

Nedgangen av de udelte skolers antal har saaledes i Nordlands amt været 58. I Tromsø amt er antallet vistnok uforandret. Men da kredsesnes samlede antal er steget fra 385 til 398, altsaa med 13, viser stillingen altsaa en forholdsvis forbedring i henseende til de udelte skolers antal. I Nordland er kredsenes antal formindsket med 9. Samtidig er de

udelte skolers antal forøket med 58. Forbedringen i henseende til skolens utvidelse til delt skole kommer væsentlig av befolkningens vekst. Dette har da ogsaa bidra til, at paa enkelte steder de allerede tilstede-værende skolebygninger har maattet utvides med et klasseværelse.

For de enkelte distrikter stiller forholdet mellem de delte og de udelte skoler sig som følger:

	Antal kredse.	Kredse med delt skole.	Kredse med udelt skole.
Søndre Helgeland . . .	150	101	49
Nordre — . . .	88	67	21
Salten	246	152	94
Lofoten og Vesteraalen	122	116	6
Tromsø amt	398	249	149

Det procentvise forhold er saaledes for Søndre Helgeland 67 % kredse med delt og 33 % med udelte skole; for Nordre Helgeland henholdsvis 75 % og 25 %; for Salten henholdsvis 66 % og 34 %; for Lofoten og Vesteraalen 95 % og 5 %; for Tromsø amt henholdsvis 63 % og 37 %; for det samlede Nordlands amt 72 % og 28 %. Levrig siger det sig selv, at ordningen med delte skoler falder meget ujevn paa de forskjellige skolekommuner. Likesom Lofoten og Vesteraalen er heldigst stillet i henseende til de delte skolers antal, saaledes er her i det store og hele klassedelingen naadd længst. Særlig fremtræder her de forholdsvis tætgrænede bygder Buksnes, Borge, Hadsel, Sortland, delvis ogsaa Vaagan, med 3—7-delte skoler. Det samme er tilfældet f. eks. med Evenes, Bodin, Steigen etc. med op til 4-delte skoler. De allerfleste skolekommuner naar dog som regel ikke over de 2-delte. Anmerkes bør, at av lovens alternativer med undervisning av begge avdelinger sammen i 6 uker og hver avdeling særskilt i 6 uker, eller avdelingernes fulde adskillelse med 10 ukers undervisning i hver i skoler med 35 børn eller derunder, vælges almindelig det sidste.

Antallet av klasser med over 35 børn i klassen var

	i Nordland	i Tromsø	tilsammen
1895	25	6	31
1900	15	5	20
1905	24	1	25

Som det sees, viser sig i dette forhold for Nordlands amt nogen stigning. Dette forhold hænger sammen med, at i enkelte skolekredse tilsværtsten av barnetallet gjennem befolkningens vækst ikke har faat sit tilsvarende uttryk i en hensigtsmæssig klassedeling. I det store og hele antages dog denne tilstand at være forbogaaende, idet man meget nødig og kun under tvingende omstændigheter tilsteder saadan ordning.

III. Undervisningstiden.

Antallet av skoleuker stiller sig saaledes:

i Nordlands amt

i 1895:	12 375	lovbefalte,	ingen frivillige	=	12 375
- 1900:	13 973	—	40	—	= 14 013
- 1905:	14 660	—	40	—	= 14 700

i Tromsø amt

i 1895:	6 457	lovbefalte,	ingen frivillige	=	6 457
- 1900:	7 110	—	8	—	= 7 118
- 1905:	7 416	—	ingen	—	= 7 416

Forøkelsen viser sig saaledes at være:

	for Nordland		for Tromsø
1895—1900 . . .	1598 lovbef, 40 frivillige		653 lovbef., 8 frivillige
1900—1905 . . .	687 — — —		306 — ÷ 8 —

Skoleukernes antal er saaledes i tiaaret 1895—1905 i Nordlands amt forøket med 2 285 lovbefalte samt 40 frivillige, tilsammen 2 325. I Tromsø amt er forøkelsen i samme tidsrum 959. Tilsammen i begge amter 3 284. Sammenlignelsesvis bemerkes, at tilvæksten i femaaret 1890 til 1895 var for Nordlands amt 3 740, for Tromsø amt 2 258, tilsammen 5 998. I de 15 aar, som er hengaat, siden den nye skolelovs gjennemførelse tok sin begyndelse, indtil 1905, er altsaa skoleukernes antal steget i Nordlands amt med 3 740 (fra 1890—1895) + 1 598 (fra 1895—1900) + 687 (fra 1900—1905), tilsammen med 6 005 uker. I Tromsø amt med henholdsvis 2 258 + 653 + 306 = 3 217. Tilsammen i disse to amter i nævnte periode med 9 225 uker. Hertil kommer de ovennævnte frivillige.

IV. Barnetallet.

Antallet av undervisningsberettigede barn var (lovens § 56):

	i Nordlands amt	i Tromsø amt	tilsammen
1895 . . .	24 347	11 109	35 456
1900 . . .	26 349	12 348	38 697
1901 . . .	26 230	12 583	38 813
1902 . . .	26 154	12 616	38 770
1903 . . .	26 309	12 892	39 201
1904 . . .	27 367	12 989	40 356
1905 . . .	28 284	12 873	41 157

Derav søkte folkeskolen:

	i Nordlands amt	i Tromsø amt	tilsammen
1895	22 211	10 177	32 388
1900	24 303	11 654	35 957
1901	24 337	11 868	36 205
1902	24 179	11 951	36 130
1903	24 642	12 215	36 857
1904	25 534	12 109	37 643
1905	26 069	12 175	38 244

Antallet av børn over 8 aar, som undervistes privat eller offentlig utenfor folkeskolen var:

	i Nordlands amt	i Tromsø amt	tilsammen
1895	665	159	842
1900	587	186	773
1905	590	97	687

Av børn over 8 aar, som ingen undervisning fik, var der

	i Nordlands amt	i Tromsø amt	tilsammen
1895	245	140	385
1900	177	80	257
1905	159	146	305

Av de børn, som søkte folkeskolen, fik følgende antal en kortere undervisningstid end 12 uker:

	Nordlands amt	Tromsø amt	tilsammen
1895	643	314	957
1900	560	763	1323
1905	693	721	1414

For de børn, som ved aarets utgang undervistes i folkeskolen, gaves undervisningen i:

	Nordlands amt		Tromsø amt	
	i faste lokaler	paa omgang	i faste lokaler	paa omgang
1895	21 398	813	10 177	-
1900	23 612	691	11 654	-
1905	25 462	607	12 162	13

Herav var under 8 aar:

	i Nordlands amt	i Tromsø amt
1895	1 154	656
1900	1 664	732
1905	1 150	596

V. Skolesøkningen.

Skolesøkningen og forsømmelserne sees av følgende tabeller:

	Sum av lovbefalte skoledage	Nordlands amt			Forsømt tilsammen
		paa grund av sygdom	anden gyldig grund	uten gyldig grund	
1895	1 458 177	56 093	48 038	94 661	198 792
1900	1 614 687	49 509	50 580	76 512	176 601
1905	1 751 033	48 406	51 683	64 323	164 412

Procentvis stiller forholdet sig som følger:

	paa grund av sygdom	Forsømt			tilsammen
		av anden gyldig grnd	uten gyldig grund		
1895	3.8 pet.	3.3 pet.	6.5 pet.	13.6 pet.	
1900	3.0 -	3.1 -	4.7 -	10.8 -	
1905	2.8 -	2.9 -	3.6 -	9.3 -	

	Sum av lovbefalte skoledage	Tromsø amt			tilsammen
		paa grund av sygdom	av anden gyldig grund	uten gyldig grund	
1895	629 903	21 283	26 581	41 948	89 812
1900	719 281	22 478	25 065	42 063	89 606
1905	748 420	22 311	25 013	28 206	75 530

Procentvis blir forholdet av forsømmelser:

	paa grund av sygdom	Forsømt			tilsammen
		av anden gyldig grund	uten gyldig grund		
1895	3.2 pet.	4.2 pet.	6.6 pet.	14.0 pet.	
1900	3.1 -	3.5 -	5.9 -	12.5 -	
1905	2.8 -	3.3 -	3.7 -	9.8 -	

Som man ser er forsømmelsesprocenten i tiaaret 1895—1905 gaat ikke ubetragtelig ned, nemlig i Nordlands amt med tilsammen 4,3 %, i Tromsø amt med 4,2 %. I femaaret 1895—1900 var nedgangen henholdsvis 2,8 % og 1,5 %. I femaaret 1900—1905 faldt forsømmelsernes samlede sum i Nordlands amt 1,5 %, i Tromsø amt 2,7 %. De ugyldige forsømmelser er i Nordlands amt faldt i 1895—1900 med 1,8 %, fra 1901—1905 med 1,5 %, tilsammen i tiaaret 1895—1905 med 3,3 %. I Tromsø amt er de ugyldige forsømmelser fra 1895—1900 faldt med 0,7 %, fra 1901—1905 med 2,2 %, tilsammen med 2,9 %. Sygdomsforsømmelser har ogsaa i tiaaret hat en nedadgaaende tendens. At dette kan bero paa dels, at der har været mindre av epidemiske sygdomme, dels at sundhetstilstanden overhodet er forbedret, er sandsynlig. Udelukket er imidlertid heller ikke, at under den almindelige nedgang av forsømmelserne vurderingen av, hvad der skyldes sygdom og hvad der skyldes anden gyldig grund, kan være noget vaklende.

For de forskjellige distrikter stiller forholdene sig, som rimelig er, noget forskjellig. Saaledes var i 1905:

	Antallet av skoledage	Antallet av forsømte dage			
		paa grund av sygdom	av anden gyldig grund	uten gyldig grund	tilsammen
Søndre Helgeland . . .	352 754	8 945	14 932	13 706	37 583
Nordre — . . .	249 519	8 292	8 714	15 268	32 274
Salten	539 472	14 058	14 522	14 635	43 215
Lofoten og Vesteraalen .	609 288	17 111	13 515	20 714	51 340

Dette gir procentvis følgende forsømmelser:

	paa grund av sygdom	av anden gyldig grund	uten gyldig grund	tilsammen
Søndre Helgeland . . .	2,5 pet.	4,2 pet.	3,8 pet.	10,5 pet.
Nordre — . . .	3,3 —	3,1 —	6,1 —	12,5 —
Salten	2,6 —	2,7 —	2,7 —	8,0 —
Lofoten og Vesteraalen .	2,4 —	2,2 —	3,0 —	7,6 —

Og etter er særlig de ugyldige forsømmelserns antal forskjellig i de forskjellige skolekommuner. Saaledes var antallet av ugyldige forsømmelser i 1905 f. eks. i Brønnø 1,9 %, Vik 3 %, Vega 2,7 %, Velfjorden 5 %, Tjøtta 5 %, Vefsna 2 %, Hemnes 2,7 %, Hatfjelddalen 5,4 %, Stamnes 5 %, Herøy 5 %, Dønnes 2,4 %, Mo 4 %, Lure 2,2 %, Røds 7 %, Melø 6,5 %, Gildeskål 2,5 %, Beieren 2,6 %, Bodø 2 %, Skjer-

stad 0,2 %, Saltdalen 1,3 %, Beieren 2,6 %, Sørfolden 3,5 %, Nordfolden 1,8 %, Kjerringø 0,8 %, Steigen 1,3 %, Ledingen 1,9 %, Tysfjorden 2,7 %, Hammerø 4,5 %, Ankenes 5,3 %, Evenes 4,8 %, Lødingen 5 %, Hol 2,3 %, Vaagan 1,3 %, Buksnes 0,4 %, Gimso 1,6 %, Va'berg 4,2 %, Flakstad 4,3 %, Moskenes 2,2 %, Værø 2,7 %, Hadsel 2,4 %, Bø 2,8 %, Sortland 3,1 %, Øksnes 6,3 %, Bjørnskind 3,8 %, Dverberg 0,7 %, Andenes 3,2 %.

For Tromsø amts vedkommende var de uheldigst stillede distrikters skoleforsømmelse av ugyldig grund indtil 9 %, saaledes i Karlsø 8,2 %, i Lyngen 9 %. Derimot viser f. eks Trondenes 1,8 %, Kvæfjord 1,7 %, Maalselven 1,3 %, Bardo 0,6 %. Alt i alt viser dog ogsaa forsømmelserne av ugyldig grund en bestemt tendens til nedgang. Aarsakerne til enkelte distrikters store forsømmelsesprocent i her omhandlede retning er selvfølgelig forældres og føresattes sløvhed og likegyldighed. At anvende bot til indskrænkning af dette onde har i det store og hele vist sig uhensigtsmæssig paa grund af de mange med botens ilæggelse forbundne vanskeligheter, fremforalt med hensyn til »formaning og advarsel«. Jeg finder dog ogsaa at burde gjøre opmerksom paa, at en ikke ringe grad af de ulovlige forsømmelser har sin grund i den endnu desværre meget almindelige opfatning, at undervisningspligten er forbi, naar konfirmationen er naadd. Og selv om denne opfatnings urigtighed begynder at trænge igjennem, saa forblir dog med vanens seige magt uviljen til at sende barnet paa skole, naar det har opnaadd at bli konfirmert. Træder nu til denne vanskelighed den foran berørte, nemlig de vidtløftige omstændigheder med hensyn til ilæggelse af bot, saa vil det let forstaaes, at skolestyrerne har liten lyst til at anvende dette middel til at frem tvinge en skolegang, som det dog ikke blir noget av, idet undervisningspligten som oftest er forbi, før botens virkning overhodet kan melde sig. Ogsaa i disse forhold vil dog formentlig efterhvert forandring til det bedre vise sig. Fremfor alt viser det sig, at skolestyrerne har sin opmerksamhet henvendt paa det her omhandlede onde. Hvor man allikevel, til trods for al anvendt iver, blir staaende i stampe, skriver det sig fra forhold, som næsten maa betegnes som uovervindelige. Jeg sigter hermed til, at naar forsørgeren er fraværende fra hjemmet, hvad jo ofte sker i disse distrikter en stor del af aaret særlig under fiskerierne, og i mange grænder kun kvinder og børn er hjemme, er det mangen gang ikke let, selv med den bedste vilje for moren, at faa de skolepligtige barn avsted. Sluttelig gjøres angaaende de ulovlige forsømmelser opmerksom paa, at adskillige af disse skriver sig fra den fra gammelt av hævdvundne, men derfor vanskelig overvindbare skik, at forsørgeren tar sin fremvoksne, men endnu skolepligtige gut med paa fiske. Dette er jo fra forsørgerens side forklarlig, naar det erindres, at en halvlot er et godt tillæg til vinterens fortjeneste. Og hvor det maaske gjælder en enke, der har faat sin sørn i saadan sysselsættelse, blir forholdet end mere forklarlig. Imot

denne skik har skolestyrerne endnu tildels vanskelig for at vise den fornødne fasthet. Men ogsaa her tør det siges, at forholdene forandres til det bedre.

Som et godt varsel kan tydes, at i adskillige skolekommuner, hvor leilighet dertil er tilstede, er skolen ordnet med skolegang 2 eller 3 gange i uken. Hvor denne ordning har kunnet gjennemføres, viser som oftest ogsaa skolesøkningen de bedste resultater.

Antallet av børn over 8 år, som ingen undervisning fik, var i

	Nordlands amt	Tromsø amt
1895	245	140
1900	177	80
1905	159	146

Heri indgaar da de børn som paa grund av vanførhet, sygdom etc. har været fraværende det hele aar samt tillike de, som ikke er sendt til skole uagtet den undervisningspligtige alder er naadd. Slight hænder jo her og der. Oftest er da fattigdom aarsak.

Derimot spiller i denne henseende — som overhodet for forsømmelsernes vedkommende — veilængden forholdsvis underordnet rolle. Dog maa der regnes med den, naar veilængden overstiger 3 km. Antallet av børn, som i de faste skolers kredse hadde længere vei til skolestedet end 3 km. var:

	i Nordlands amt	i Tromsø amt
1895	4 302	1 819
1900	4 777	2 061
1905	4 477	1 704

hvilket gir en procent av

1895	19.0 pet.	18.0 pet.
1900	19.8 —	17.8 —
1905	16.0 —	14.0 —

i forhold til antallet av de skolesøkende børn. At de nordlige amter i denne henseende er meget uheldigere stillet end de sydlige siger sig selv. Sammenlignelsesvis skal skal kun anføres, at mens — som ovenfor anført — Nordlands og Tromsø amter i 1900 utviste i denne henseende en pet av henholdsvis 19.8 og 17.8, utviste samtidig Kristiania stift 10 pet., Hamar stift 13 pet., Kristiansands 6.3 pet., Bergens 5.6 pet., Trondhjems stift 15 pet. — Alt i alt er jeg derfor tilbøelig til at hævde, at naar hensees til de vanskeligere vilkaar under hvilken skolen i disse nordlige egne maa kjæmpe, ogsaa hvad forsømmelser angaar, — fattigdommen, manglen paa arbeidshjelp i onnetiderne, hvilket frister til at benytte børnene, hindringerne gjennem fisket, de voldsomme storme, som særlig om

vintertiden ofte raser langs kysterne, de sønderskaarne distrikter, de lange skoleveie, mangelen paa landeveie, mørketidens tyngsel — saa kan det neppe paastaaes, at forson:melsernes høide her nord er relativt større end i de av naturen mere begunstigede egne av vort land. Jeg skulde snarere være tilbøelig til at hævdte de motsatte. I sandhed mere end en gang har det forbauset mig at se, hvorledes disse smaaakarer som besøker skolen, har formaadd at krabbe sig frem til skolestedet, langs strand, gjennem skog, over myr og ulænde, over sund og fjordarm, i baat og paa ski, ofte vaat og forpusket, men dog ved godt mod. Og smaaapikerne endnu mere. Og det gik nu heller ikke altid saa godt, dersom ikke lærere og lærerinder tok sig saa godt av de smaa, naar de kommer frem, som de i virkeligheten gjør. Saadant kan jo ogsaa for en gang skyld nævnes.

VI. Undervisningen.

Angaaende de fag, som efter tillægsloven av 21. juli 1894 har en særstilling, gir nedenstaaende oversigtstabell en retledning til bedømmelse av forholdet:

Antallet av børn, som undervistes i:

	Nordlands amt									
	haandgjerning			legemsøvelse			tegning			
	gutter	piker	tilsam-men	gutter	piker	tilsam-men	gutter	piker	tilsam-men	
1895 . . .	339	776	1115	1112	673	1785	4229	3886	8115	
1900 . . .	452	685	1137	1788	1384	3182	4417	4231	8648	
1905 . . .	540	500	1040	1504	1221	2725	5688	5244	10912	

	Tromsø amt											
	1895 . . .	1900 . . .	1905 . . .	40	5	45	248	193	441	2200	2083	4303
				-	-	-	503	285	788	2291	2086	4377
				-	3	3	955	385	1340	2439	2293	4732

Det sees herav, at der i Nordlands amt har været en nedadgaaende tendens i henseende til undervisning i haandgjerning og legemsøvelser, en opadgaaende derimot i henseende til tegning. I Tromsø amt er antallet av dem der har faat undervisning i legemsøvelser steget, likesaa i tegning. Det er let at se, at de store vanskeligheter som er forbundet med indførelsen av undervisning i haandarbeide her maa spille ind: mangelen paa passende lokaler og undervisningens kostbarhet. Ved undervisningen i legemsøvelser er den førstnævnte grund den væsentlige, derhos mangelen

av dertil utdannede lærere. I mange skolekommuner er ved nybygning av skolelokaler hensyn tat til mulig inførelse av undervisning i haand-gjerning. Men ut over dette er man de fleste steder ikke naadd.

Hvad legemsøvelser angaar har jeg forhen — i betænkning til det kgl. departement — hævdet, at denne undervisningsgren burde gjøres obligatorisk. Vistnok er jeg ikke blind for de vanskeligheter, som stiller sig hindrende i veien. Men noget maatte kunne gjøres ut av faget, selv om gymnastiklokaler ikke haves. Herpaa skal jeg derfor ikke ved nærværende anledning gaa ind.

Hvad angaar tegningen lider denne under mangel av tilstrækkelig timetal og tillike ofte under mangel av tilstrækkelig metodisk indsigt. Men at tegningen staar tilbake i vore skoler, tør være almindelig anerkjendt som en fundamental mangel. Vi har en del undervisningsmateriel til anskuelsesundervisningen i skolerne, men vi forsømmer det bedste av dem alle: børnenes og lærernes tegning dels for sig, dels sammen. Vi mangler gjennemførelsen av den grundsætning, at tegning bør være, hvad den i virkeligheten er, det fortrinlige middel til tankens anskuelige uttryk. Svarende til de mundtlige tankeuttryk i sproget og til det skriftmæssige tankeuttryk i gjenfortælling og diktat, avskrift og stil, skulde tegningen komme som det anskuelsesmæssige uttryk for barnets sjælelige bevissthetsindhold. Vi fortaper os for meget i den rent metodiske opadstigen fra lettere til vanskeligere former og naar derfor, naar det kommer høit, til de smaa puslerier, mens opgaverne som stilles, maa svare til det bevissthetsindhold, hvorover eleven raader, og bli et anskuelig uttryk for dette. Barnets umiddelbare drift til en saadan anskueliggjørelse av sin tanke er ikke tilstrækkelig paaagtet, naar tegning reduceres til et «fag» ved siden av andre. Saalitt det mundtlige og det skriftlige tankeuttryk kun er norskundervisningens sak, saalitt skulde det anskuelige tankeuttryk som tegningen gir, være kun tegneundervisningens sak.

Haandarbeidsundervisningen avskräcker vistnok paa grund av sin kostbarhet; men denne undervisning maa kunne gjøres langt enklere og tilfredsstilles med mindre redskaper end tilfældet nu er. Forbundet med tegneundervisningen vilde den da bidra til at omdanne vor skoleundervisning fra den ensidig passiv mottagende form, hvori den nu bevæger sig, til en i høiere grad aktiv og handlende. Anskuelighet, tankeklaerhet, anvendbarhet, fremarbeidelse av det frie initiativ skulde dog være al undervisnings hensigt. Hertil kræves at barnet ikke bare faar høre og se, men ogsaa selv sættes i bevægelse — og det fra første stund — med mund og med haand, en opdragelse til klare og bestemte forestillinger, men tillike til hurtig og noe utførelse av disse. Derved vilde den inderlige sammenhæng mellem legemlig og aandelig gjerning allerede tidlig dæmre for barnet, dets karakterutvikling styrkes ved produktiv gjerning, dets tillid til egen handling vækkes. Ikke den hukommelsesmæssige viden vilde være det høieste, men den ved selvstændig handling vundne viden vilde

supplere kundskapen vunden av bok. Vi taler om harmonisk utdannelse av vore krafter, men vore skoler viser litet derav i praksis, hvor det hukommelsesmæssige element saa fuldstændig dominerer. Det er jo nu kun en eller enkelte sider av barnet som faar noget at leve paa. Og dog skulde jo det hele barn være med. Først naar tegning og haandarbeide blir et uttryk, gjennem hvilket — bl. a. — det aktive moment i barnet kommer til sin ret, gjennemlever barnet sine skoleaar bedre end nu. Men hertil vilde vistnok kræves en utvidelse av undervisningstiden til 15 uker obligatorisk, iafald for 2den avdeling. Og dette maa da bli vort krav.

Hvad angaar de øvrige undervisningsgrene skal i sin almindelighet kun bemerkes, at morsmaalsundervisningen og undervisningen i kristendoms-kundskap endnu altid, og vel med rette, indtar den høieste plads i forældres og læreres sind. Om undervisningen i kristendomskundskap gjælder det tillike dog, at vanskeligheterne paa dette omraade træder stedse tydeligere frem, hvad ogsaa gir sig uttryk i, at overveielserne angaaende denne undervisningsgren altid indtar en væsentlig plads paa lærermøter og ved andre leiligheter, hvor disse ting kan overveies. Og disse vanskeligheter gjælder nu ikke bare fagets almindelige og specielle metodik, men ogsaa mere principielle spørsmål, f. eks. om stofutvalget o. s. v. Nu og da kan vel ogsaa høres en og anden stemme i retning av, at det maaske var det retteste, at kirken overtok helt denne undervisningsgren. Jeg tror dog ingenlunde, at denne opfatning er synderlig utbredt blandt lærerne. Meget mere har jeg faat indtrykket av, at den almindelige opfatning gaar i retning av, at det vilde være et for skolen og dens liv uerstattelig tap, om saa skulde ske. Det indsees almindelig, at det vilde være en skjæbnesvanger feil at utskille fra skolen slægtens og folkenes uten sammenligning viktigste historiske livsindhold, hvis spor vi møter paa ethvert punkt av historien, og som et allestedsnærværende element gjennemtrænger alle vor kulturs livsytringer. Og dersom det da er skoleas gjerning at orientere den opvoksende slekt for og i de omgivelser, i hvilke den skal indtræde som myndig led, vilde det viktigste mangle, dersom orienteringen angaaende det kristelige livsindhold gik ut. Hertil kommer da tillike, at skolen neppe har noget hjælpemiddel der i større grad bidrar til opbyggelsen af barnets karakter ved en fornuftig drevet religionsundervisning.

Imidlertid forblir dog vanskeligheterne, og det baade de historiske og de dogmatiske, saalænge det kirkelige system i et og alt skal følges. Og jeg tror nok, jeg ikke tar ganske feil, naar jeg uttaler, at tingenes stilling ofte føles som en trykkende byrde paa mange læreres — og det ingenlunde de mindst tænkendes — sind. En lettelse findes vistnok deri, at religionsundervisningens historiske element stedse mere og mere træder i forgrunden, hvorved selve det dogmatiske lærestof træder tilbake, og de historiske billeder og fortællinger faar virke ved sin egen kraft. Derved gaar det da ogsaa mere og mere op for bevisstheten, hvilken skat av visdom og lære der er indeholdt i denne del av kristendomsundervisningen.

At nu herunder det dogmatiske stof trænges noget mere tilbake, tør neppe ansees for at være noget egentlig tap. Visselig maa det tankestof, som indeholdes i de bibelhistoriske beretninger, fremdrages for barnebevisstheten. Men dermed er dog ingenlunde sagt, at det behøver at ske netop i den formulering, som fra gammelt er os overlevert. Jeg er heller ikke ganske sikker paa, om de store og vanskelige og i ethvert fald for barnebevisstheten utilgjængelige problemer, saaledes som disse er formuleret i den gjængse barnelære om arvesynd, om retfærdiggjørelse, gudmenneskets dobbelte natur, om treeenigheten o. s v. er passende kost for de smaa, hvis oplevelser neppe har nogen tilknytning til ting, der vistnok i sin kjerne er store og guddommelige realiteter, men dog ikke kan være gjenstand for barnets oplevelse og dermed indre og værdifulde tilegnelse. Og dersom det anføres, at man dog lærer, ikke for øieblikket men for livet, og saaledes barnet har godt av at lære, hvad det ikke nu kan tilegne sig, men vel siden forstaa, da burde denne vistnok ærværdige, men dog ikke desto mindre for al moderne betragtning pædagogisk set uholdbare lære nu snart forsumme.

En tilfredsstillende løsning av disse spørsmål vil for skolens vedkommende neppe findes, før skolen helt friges i disse ting og faar ordne saken ut fra sine egne principer, uten hensyn til den kirkelige lære og praksis. Og jeg er tilbøelig til at nære den opfatning, at denne utskillelse av de nu allierte omraader bør finde sted jo snarere des bedre. Man har almindelig en tilbøielighet til at la det utstaa med nødvendige reformer, til det er forsønt. Religionsundervisningens problem trykker imidlertid paa fra mange kanter. Og nøles der for længe, kan let den retning faa vind i seilene, som mener: ut med religionsundervisningen av skolen. Al religion er en privatsak, som skolen, der er almen og alles, ikke kan befatte sig med. Men skulde den opfatning bli noget mere almindelig, da tror jeg, man forsønt vilde angre. Jeg nærer da saaledes den opfatning, at skolelovens § 52 og § 65 sidste passus bør utgaa. Og herfor tar jeg ved nærværende ordet.

Hvad angaar norskundervisningen staar det jo ikke til at negte, at man nok kunde ønske, at et høiere maal blev naadd. Læsningen lar i mange skoler adskillig tilbake at ønske, om der end i denne henseende er stor forskjel. Ogsaa om ydelserne i norsk skriftlig gjelder det samme. I alle skoler drives læsning av landsmaal. Men kun én skole kommune har landsmaalet som hovedsprog. Min erfaring gaar i det store og hele i retning av, at børnene glæder sig i læsning av landsmaalsliteratur. Og jeg har indtrykket av, at denne sprogform i virkeligheten ligger dem nærmest. Det «dobelte sprog» i folkeskolen tror jeg derfor vil vise sig saa langt fra at skade, at det tvertimot vil bidra til skolens utvikling videre frem. Læsefærdigheten vil økes, sprogskatten stige, forstaaelsen utdypes. Anderledes er det med forældrene. Her er ofte forstaaelsen av landsmaalets betydning temmelig ringe. Men med kjærligheten hos de

unge vokser det sig ogsaa ind hos de ældre, særlig hvor skolen lar sange paa landsmaal træde noget kjendeligere frem, hvad mere og mere er tilfældet. Kunde man nu kun bekvemme sig til at la denne sak gaa sin rolige gang, vilde tingene efterhvert, i utviklingens medfør, utjevne sig selv. At motsætte sig utviklingen er iøvrig formentlig en ganske haablos sak. Dertil synes ungdommens sympatier at være alt for sterkt rettet mot det kommende. En vanskelighet forvoldes skolen derved, at den gamle skik at moren lærte sit barn de første begyndelser til læsning, før det sendtes i skolen, træder mere og mere tilbage. Tankegangen synes mere og mere at gaa i retning av, at dette faar bli skolens sak, til liten glæde saavel for den ene som den anden.

Angaaende naturfagsundervisningen skal jeg kun bemerke, at det endnu stadig viser sig, at det er vanskelig at vinde noget klækkelig ut av den. Og dog synes jo landsskolen at skulle kunne yde særlig gunstige betingelser for dens trivsel. Hvor disse ting stikker, skal jeg ved nærværende ikke nærmere berøre, men kun antyde, at jeg har indtrykket av, at de hidtil i naturfagsundervisningen brukte bøker ikke altid har været de heldigste. Hertil kommer at man ikke altid har gjort sig klart rede for, hvad man nu egentlig vil opnaa gjennem naturfagsundervisningen, og hvorledes dette maal skal naaes. Visselig maa man kræve «kjendskap til pattedyr, fugle og fiske, likesaa til planterne, til naturkræfternes ytringer, derhos ha kjendskap til sundhetslærrens grundtræk, bygget paa kjendskap til det menneskelige legeme». Uten saadan positiv kundskap kommer man ingen vei. Men hvor nødvendig dette end er, saa blir dog hovedsaken ingenlunde mængden av det saaledes samlede stof. Meget mere maa det vel komme an paa, ad hvilken vei forestillingerne er dannet og i hvilket forhold de træder til hinanden. Utvilsomt er iagttagelsesundervisningen alt for litet utviklet i vore skoler, skjønt netop de landlige omgivelser og forhold særlig skulde anspore dertil. Derhos har man vistnok for bokstavelig henvendt sin opmerksomhet paa det «nyttige eller skadelige for mennesket», istedetfor at lede opmerksomheten hen mot en iagttagende og tænkende betragting av naturen. Sammenhængsløse iagttagelser eller vink om det «for mennesket nyttige og skadelige» blir dog kun raa bygningsmaterial, som let blir liggende i en uordnet masse. Kjendsgjerningen og fænomener i naturen faar sin virkelige betydning naar den aarsaksmæssige sammenhæng træder frem med bevisstheten om naturens regelbundne opførsel. Et gjen nemført sigte herpaa gjennem hele skolen fra aar til aar vilde utvilsomt bedre end nu styrke iagttagelsen, dermed interessen for naturen og forstaelsen av den med den derav følgende kulturelle og sedelige anvendelse.

Hvad der gjælder naturfagsundervisningen gjælder paa sin vis ogsaa undervisningen i historie og geografi. Den synes ikke at gi det utbytte man kunde ønske. Delvis hænger dette selvfølgelig sammen med det indskräenkede timetal, som efter sakens natur er tildelt disse fag.

Imidlertid er det et spørsmål, som mere og mere trænger sig frem, om der ikke stikker en ikke helt erkjendt mangel i vort undervisningsapparat i den omstændighet, at de forskjellige undervisningsgjenstande i høiere grad end nødvendig staar som selvstændige grupper og parallelt løpende linjer og for litet danner en organisk sammenhæng og et systematisk hele. Herpaa skal jeg dog i nærværende sammenhæng ei gaa nærmere ind. Kun vil jeg uttale, hvad jeg allerede forlængst i særskilt betænkning til det kgl. departement har tillatt mig at peke paa, at det efter min opfatning vilde være til folkeskolens gavn og styrke dens indre gjerning, dersom disse ting blev optat til nærmere overveielse, særlig dersom det kunde resultere i, at det utkast til skoleplaner for folkeskolerne, som er utgit efter offentlig foranstaltung, blev omarbeidet efter principper, som mere motsvarer tidsmæssige opfatninger end dem, der delvis har faat sit uttryk i hint udkast.

VII. Lærerstanden og dens kaar.

Antallet av lærere og lærerinder i Nordland og Tromsø amter stiller sig saaledes:

	Nordland			Tromsø		
	Lærere.	Lærerinder.	Tilsammen.	Lærere.	Lærerinder.	Tilsammen.
1895 . . .	261	97	358	155	30	183
1900 . . .	281	117	398	166	33	199
1901 . . .	284	124	408	166	32	198
1902 . . .	285	125	410	170	34	204
1903 . . .	289	122	411	168	39	207
1904 . . .	293	123	416	168	38	206
1905 . . .	299	123	422	172	35	207

Av disse hadde følgende antal lærerprøve:

	Nordlands amt			Tromsø amt		
	1900 . . .	1905 . . .	1900 . . .	1905 . . .	1900 . . .	1905 . . .
	271	110	381	161	30	191
	291	121	412	163	34	197

Antallet av lærere er saaledes i femaaret steget i Nordlands amt med 18, i Tromsø amt med 6, antallet av lærerinder med henholdsvis 6 og 2. I det hele er lærerpersonalets antal steget i Nordlands amt med 24, i Tromsø amt med 8. Av disse hadde i Nordlands amt i 1900 95,7 % lærerprøve, mens 4,3 % var uten saadan. I 1905 hadde av det samlede antal 97,6 % lærerprøve, derimot kun 2,4 % var uten saadan. For Tromsø amt var forholdet i 1900 henholdsvis 95,9 % og 4,1 %; i 1905 derimot 95,1 % og 4,9 %.

Det samlede antal skoleuker som var tillagt disse var

	i Nordlands amt	i Tromsø amt
1900 . . .	14 013 uker	7 118 uker
1905 . . .	14 701 --	7 416 —

hvorefter det gjennemsnitlige uketal for hver post blir

1900	$35\frac{1}{6}$ uker	$35\frac{4}{6}$ uker
1905	$34\frac{5}{6}$ —	$35\frac{4}{6}$ —

Lavmaalet av løn var indtil 1900

	i 2den avdeling	i smaaskolen
Nordlands amt . . .	kr. 12.00	kr. 8.00
Tromsø — . . .	- 12.00	- 8.00

Kostholdsgodtgjørelsen var i Nordland fra kr. 5.00 til kr. 6.00, i Tromsø amt kr. 5.00.

Efter lov av 31. mai 1900 er lavmaalslønnen

	i Nordlands amt	i Tromsø amt
i 2den avdeling . . .	kr. 19.00	kr. 20.00
i smaaskolen . . .	- 15.00	- 15.00

Alderstillæggene

var før lovændringen

i Nordlands amt

2den avdeling	smaaskolen	2den avdeling	smaaskolen
1ste grad kr. 100.00	kr. 50.00	1ste grad kr. 100 00	kr. 60.00
2den — - 200 00	- 100.00	2den — - 200 00	- 120.00
		3die — - 300.00	- 180.00
		4de — - 400 00	- 240.00

i Tromsø amt

1ste grad kr. 120.00	kr. 60.00	1ste grad kr. 120.00	kr. 60.00
2den — - 225.00	- 120.00	2den — - 225.00	- 120 00
		3die — - 325.00	- 180.00
		4de — - 425.00	- 240 00

De i fuldstændig post ansatte lærere og lærerinders samlede indtægt, kirkesangerindtægterne medregnet, var i Nordlands amt

	i 1900	i 1905
Kontant	kr. 308 952	kr. 386 974
naturalydelsernes pengeværdi -	18 872	- 26 102
tilsammen	kr. 317 824	kr. 413 076

Indtægten er altsaa steget fra 1900—1905 med en samlet sum av kr. 95 252,00.

For Tromsø amts vedkommende stiller forholdet sig saaledes:

	i 1900	i 1905
Kontant	kr. 160 255	kr. 197 280
naturalydelsernes pengeværdi -	10 842	- 11 497
tilsammen	kr. 171 097	kr. 208 777

hvilket i femaaret gir en forøkelse av kr. 37 680,00. Det væsentligste av den forøkelse i lønningerne, som denne stigning betegner, skriver sig fra alderstillæggernes forhøielse. Dog har ogsaa lavmaalslønnens forhøielse hat nogen betydning, særlig naar hensees til, at adskillige skolekommuner baade inden Nordland og Tromsø har en høiere ukeløn end lavmaalet.

Gjennemsnitslønnen vil man formentlig komme nærmest paa spor, naar man gaar ut fra posternes gjennemsnitlige størrelse. Som foran bemerket er denne i Nordlands amt henimot 35, i Tromsø henimot 36 uker. Beregnet efter lavmaalet, henholdsvis for anden avdeling kr. 19 og for smaaskolen kr. 15 samt kr. 20 og kr. 15, gir en gjennemsnitspost med anden avdelings skole i Nordland kr. 665, i Tromsø kr. 720, en smaaskolepost i Nordland kr. 525, i Tromsø kr. 540. Med høieste alderstillæg blir forholdet for Nordland kr. 1 065 for anden avdeling og kr. 765 i smaaskolen; for Tromsø henholdsvis kr. 1 145 og kr. 780. Hertil kommer lærerbolig og jord samt kirkesangerindtægterne for dem som har saadanne biindtægter.

Antallet av lærere som hadde skolevæsenet tilhørende familiebolig stiller sig saaledes:

Nordlands amt

Med jordvei med mindst 2 kjør.	med mindre jordvei	uten jordvei	tilsammen
1895 . . . 55	9	34	98
1900 . . . 56	10	50	116
1905 . . . 58	9	75	142

Tromsø amt

1895 . . . 23	7	6	36
1900 . . . 23	11	39	63
1905 . . . 27	7	45	79

Avgjennomsnittlig lærer i Nordlands amt hadde saaledes i 1905 47.8 % familiebolig og av disse igjen omkring $\frac{2}{3}$ jordvei. I Tromsø amt hadde av det samlede antal lærere 41.8 % lærerbolig, hvorav ikke fuldt halvparten hadde jordvei.

Antallet av lærerinder som hadde skolevæsenet tilhørende bolig var i Nordland i Tromsø

1895	-	-
1900	8	-
1905	16	-

Antallet av lærere, som tillike var kirkesangere med disses pengeindtægt, stiller sig saaledes:

Nordlands amt

Antallet.	Pengeindtægten.	Gjennemsnitlig.
1895 65	kr. 18 143	kr. 279
1900 64	- 32 183	- 503
1905 69	- 32 895	- 477

Tromsø amt

1895	25	kr. 6 429	kr. 257
1900	27	- 12 757	- 472
1905	25	- 13 348	- 534

Som man ser er den gjennemsnitlige pengeindtægt for kirkesangerne i Nordlands amt kr. 477, i Tromsø amt kr. 534. Hvilken betydning disse indtægter har for lærerstandens økonomiske stilling og hvilket tap kirkesangerbestillingernes inddragning vil ha siger sig da selv.

VIII Skolens økonomi.

a. Amtskommunerne.

Amtsskolekassernes budget har i femaaret været spændt. Stillingen sees av nedenstaaende oversigtstabell:

Nordlands amt

	1901	1902	1903	1904	1905
Amtsskolekassen . .	kr. 121 391	kr. 120 821	kr. 118 417	kr. 119 698	kr. 120 087
Derav til:					
Fortsættelsesskoler . -	1 875	- 843	- 900	- 1 612	- 2 335
Arbeidsskoler -	3 403	- 2 807	- 2 691	- 1 958	- 2 200
Undervisningsmateriel -	3 680	-	-	-	- 2 685
Skolehuses bygning -	30 660	- 29 450	- 28 093	- 28 292	- 28 079
Alderstillæg -	76 355	- 77 500	- 79 700	- 80 815	- 86 290

Tromsø amt

Amtsskolekassen . .	kr. 60 600	kr. 63 472	kr. 63 294	kr. 64 158	kr. 64 686
Fortsættelsesskoler . -	415	- 430	- 400	- 460	- 370
Arbeidsskoler -	330	- 540	- 445	- 445	- 445
Undervisningsmidler -	1 570	- 1 190	- 1 000	- 1 000	- 1 000
Skolehuses bygning -	17 200	- 20 053	- 17 956	- 18 643	- 17 022
Alderstillæg -	36 700	- 38 000	- 40 340	- 40 900	- 43 800

Hvad der ved disse opgaver især falder i øinene er alderstillæggernes høide. Mens disse i 1900 beløp sig i Nordlands amt til kr. 41 400, er de efter loven av 1900 steget til det dobbelte. Likesaa i Tromsø amt fra kr. 22 480,00 i 1900 til kr. 43 800,00 i 1905. Beløpene til nybygning av skolehus synes i Nordlands amt at ha en nedadgaaende tendens. I Tromsø amt holder beløpet sig omrent paa det samme.

Utligningen var i Nordlands amt i femaaret fra kr. $0,14\frac{8}{10}$ til kr. 0,15. I Tromsø amt kr. 0,14.

b. Herrederne.

Har amtskommunerne i den foregaaende 5-aarsperiode arbeidet under økonomisk tryk, gjælder det samme ogsaa de enkelte herreder. Særlig ugunstig har de herreder været stillet, hvor befolkningen væsentlig er henvist til fiskeribedriften som hovednæringsvei. Men ogsaa i de mere

jordbruksdistrikter har tiderne været vanskelige. I enkelte herreder, hvor nye næringskilder efterhvert har vokset sig frem — særlig bergverksdriften — har stillingen været gunstigere. Under disse omstændigheder har statens støtte i henseende til bevilgning af forhøjet statsbidrag i henhold til skolelovens § 38 været af uvurderlig betydning. Det er ikke let at se, hvorledes mange herreder uten denne hjælp skulde ha greiet sig. Nu og da kan man vistnok ha hørt ytringer om, at disse bidrag ikke virker ganske retfærdig, idet især de kommuner, som under den gamle lov gjorde mindst for sit skolevæsen og derfor under gjennemførelsen av den nye lov fik den forholdsmaessig største procentstigning i sin utgift, har været de lykkelige i henseende til erholdelse af de høieste bidrag. Likeoverfor disse forholdsvis mindre betydningsfulde uregelmæssigheter er det dog fuld føie til at fremhæve, at i det store og hele er dog hjælpen, som er ydet, det væsentlige, og særlig da for Nordlands og Tromsø amters vedkommende, hvor næsten samtlige herreder har nydt godt af disse bidrag.

Iøvrig lægger utredslerne til skolebygninger sterkt beslag paa herredernes skolebudget. For en del beror dette paa, at herrederne maa staa i forskud, idet amtsbidraget strækker sig gjennem flere terminer. Hermed er dog intet at gjøre, naar flere skal bli hjulpet paa en gang, hvad jo er nødvendig. I det hele tør det siges, at herrederne lægger mere og mere vinn paa at faa ikke bare skolelokaler, men ogsaa saavidt mulig smukke og vel utstyerte. Skolehusene blir derved smaa centrer inden kredsene for aandelig liv, idet de ofte — saavidt ske kan — utlaanes til sammenkomster med aandelig formaal. Imot dette kan vistnok forskjellige betænkeligheter reise sig. Naar imidlertid de opstillede regler for enehold av lokalerne overholdes og skolen intet avbræk lider i sin gjerning, kan der neppe reises nogen begrundet indsigelse mot skolelokalerne bruk til her omhandlede øiemed.

En særlig utgiftspost til skolehusene faar de engere kommuner ved de forandringer, som mere og mere paagaar med hensyn til at ombytte de gammeldagse og uhensigtsmaessige torvtak med solidere tagtække, særlig skifer. Amtskommunerne bevilger principmaessig intet til reparation. Og da takene almindelig ombyttes, naar reparationer blir nødvendig, har man ogsaa anset nævnte forbedring for reparation og intet hertil bevilget.

I flere og flere skolehus indredes bolig for læreren. Man begynder nemlig at indse, at en kvistlelighet dog ikke saa væsentlig fordyrer et skolehus. Og da amtsbidragene falder forholdsvis rikere til skolehus med lærerbolig end uten saadan, staar de engere kommuner sig maaske ogsaa paa en saadan ordning. I ethvert faldlettes derved lærerens stilling og der er større utsigt til at beholde læreren og skaanes for de evindelige flytninger.

IX. Almindelige bemerkninger.

I sin almindelighed maa det siges, at folkeskolen i den forgangne femsaarsperiode ikke kan opvise noget væsentligere eller mere iøine-

faldende fremskridt. Derimot tør det nok siges, at fremgangen har været jevn, sikkert og nogenlunde maalbevisst. Og særlig er fremgangen da merkbar derved, at skolelokalerne antal er større, at undervisningsmateriellet er blit bedre, likesom den store lønsforandring fra 1901 har virket. Det maa ogsaa antages, at befolkningens interesse for skolen er jevnt tiltagende, selv om man føler hyrderne gjennem omkostningernes tryk. Et uttryk herfor maa det vistnok ogsaa siges at være, at de ulovlige forsømmelsers antal er gået ned, idet de ulovlige forsømmelsers aarsak vistnok for en væsentlig del er at søke i forsørgernes manglende forstaelse og interesse. En stigning av interessen maa ogsaa siges at ligge i de ønsker, som mere og mere synes at fremträde om, at spørsmålet om læreransættelserne av tilsynsutvalgene fremlægges i kredsmøte.

En hindring for skolens rolige vekst er desværre endnu at søke i de hyppige lærerskifter. Dog synes en større ro at ha hersket i den sidste femaarsperiode end i den foregaaende. Den gamle skik, at en i ny post ansat lærer søger permission for at sondere stillingen i sin nye post, gaar heldigvis mere og mere bort, da baade ansøkningerne derom er sjeldnere og indvilgelsen av saadan permission nu nødigere sker.

Paa samme tid som man ved bedømmelsen av skolens stilling maa ta hensyn til de vanskeligheter og hindringer, som kan overvindes, maa det dog heller ikke glemmes, at skolen i disse nordlige egne har at kjæmpe med særlige vanskeligheter, saadanne som de naturlige forhold fører med sig. Dette gjelder havdistrikterne med de besværlige sjøreiser og de haarde veirforhold. Men det gjelder ogsaa indlandsdistrikterne med de lange avstande og de uveisomme fremkomster. Alle disse vanskeligheter føres yderligere under den værste og tyngste vintertid. Alt tat i betragtning maa det da erkjendes og uttales, at skolen gaar sin gang fremad.

B. Byernes folkeskole.

Angaaende byernes folkeskolevæsen skal jeg under henvisning til de statistiske indberetninger indskräんke mig til at minde om, at bykommunerne antal er forsøkt med to, idet Harstad under 1. januar 1904 utskiltes fra Trondenes skolekommune som ladested og egen skolekommune. Ordning efter byskolelovens forskrifter skedde fra begyndelsen av skoleaaret 1904/05. Skolekommunen har tilbygget — i tilslutning til den gamle skolebygning, der var god og tidsmæssig, — nye lokaler med nødvendige rum for slæidundervisningen, endvidere tegnesal med overlys. Derimot er gymnastiksals ikke opført, da byen for en rimelig leie har faat adgang til underofficersskolens gymnastiksals.

Derhos er Narvik skolekommune utskilt fra Ankenes herred som særskilt bykommune fra 1/1 1902. Under de ganske ekstraordinære forhold, under hvilke denne nye by har utviklet sig, har det for de kommunale autoriteter været et overordentlig arbeide at bringe ogsaa sit skolevæsen i stand. Alt maatte paa grund av den rivende utvikling i den første tid

av byens liv ske paa hurtigste vis. Fra Ankenes kommune overtok Narvik en allerede opført stor og tidsmæssig skolebygning paa to etager med 4 rummelige og lyse klasseværelser. Men denne bygning var, naar forholdene skulde indrettes efter byskoleloven, alt for liten, og utvidelse og nybygning maatte til. Dette arbeide begyndte allerede i 1902, hvorved der blev skaffet yderligere 4 klasserum, derhos slæidlokale, haandgjerningsrum for piker, tegneværelse, lærerværelse, kontor, rum for skolens samlinger samt vaktmesterbolig. Derimot har man endnu intet selvstændig gymnastikrum, idet nemlig hertil brukes et forsamlingslokale opført av staten til gudstjenstlig bruk, nu indkjøbt av byen til interimskirke. En saadan ordning er selvfølgelig ikke tilfredsstillende. Men byens økonomiske stilling er paa grund av de mangfoldige krav, som de nye bymæssige forhold medfører endnu ikke saadan, at denne mindre heldige kombination har kunnet undgaaes. I denne bygning er derhos et par mindre rum, som har været benyttet til klasseværelser. Den samme iver som er vist for at skaffe skolen hensigtsmæssige lokaler viser sig ogsaa naar hensees til skolens indre utstyr. Skolens inventar er tidsmæssig, og om end undervisningsmateriellet endnu i forskjellige henseender ka la noget tilbake at ønske, er der dog ogsaa her fremgang. Et barnebibliotek er i 1905 besluttet oprettet.

Ogsaa for Tromsø bys vedkommende kan noteres det store fremskridt som er sket i dennes skolevæsen derved, at den nye, store og tidsmæssige skolebygning, der skjønt ikke ganske færdig i 1900 maatte takes i bruk, i femaarsperioden er kommen i fuld stand, saa den nu præsenterer sig som en førsterangs skolebygning. Den har udmerkede klasserum, store sleidlokaler og en vakker gymnastiksals. Bygningerne oplyses ved elektriske lys og skolebygningen har centralopvarmningsapparat. Kjælderetagen agtes anvendt til skolekjøkken med tilstødende spisesal. Da skolebygningen imidlertid allerede viser sig at være for liten, er ny bygning planlagt.

Frivillig undervisning gives ved Harstad folkeskole i 4. og 5. klasse, med henholdsvis 3 og 6 ukentlige timer, førstnævnte fordelt paa norsk (2 t.) og regning (1 t.) sidstnævnte paa de samme fag med 3 og 3 timer. I Tromsø er frivillig undervisning knyttet til 4. og 5. klasse med 4 timer i hver klasse fordelt paa norsk og regning. I 6. og 7. klasse gives frivillig undervisning i engelsk med 4 ukentlige timer i hver klasse.

Ogsaa i Mosjøen har folkeskolens bygninger faat en utvidelse med 3 nye klasserum og naturfagsværelse. For pikerne gaves i 6. og 7. klasse ekstraundervisning i haandarbeide indtil 1904. Iøvrig er frivillig undervisning knyttet til 2. og 3. avdelings klasser.

I Bodø er frivillig undervisning indført som repetitionskursus med 2 ukentlige timer i 2 maaneder for de elever som fra 5. klasse gaar over til den høiere almenskole. Fra 1905 er foretaget heri den utvidelse, at der fra januar—april læses 1 time daglig (foruten de to timer i mai og juni).

For skolens øverste pikeklasse har der hvert aar været git paa skolekjøkkenet veiledning i matlavning for ca. 20 elever. Derhos har ele-

verne fra 7. gutteklassen har adgang til stedets tekniske aftenskole, der er beregnet paa haandverkslæregutter.

Hvad skolesækningen angaar, har denne for Mosjøens vedkommende ikke altid været saa god som den burde. Det beror væsentlig paa, at en del børn av fattige forældre vaar og høst er ute paa landet som gjætere. Efter omstændigheterne har skolestyret hat vanskelig for at negte disse børn denne tillatelse. Ogsaa Narvik utviser uforholdsmaessig store forsømmelser av ugyldig grund. Disse beror vistnok for en væsentlig del paa de nybyggerforhold under hvilke man dersteds har arbeidet. Der klages over, at hjemmene ikke altid synes at yde skolen den fornødne hjælp, hverken i denne eller andre henseender. Vergeraadet har da derfor ogsaa maattet ta sig av nogle børn og anbringe dem i skolehjem. I Tromsø raste sommeren 1903 og sommeren 1905 voldsomme difteriepidemier, hvorunder til enkelte tider skoleforsømmelserne var store, saa skolens gjerning i høi grad vanskeliggjordes. Den største del av disse forsømmelser skrev sig dog fra, «at delvis mindreårige og delvis skolepligtige søskende var angrepet av difterien, hvorefter de øvrige børn ifølge sundhetsreglerne negtedes adgang til skolen i 8 dage. Enkelte forældre holdt ogsaa sine friske børn hjemme fra skolen av rædsel for, at de paa skolen skulde bli smittet. Omtrent hele aaret 1904 og de første 3 maaneder av 1905 anvendtes profylaktiske seruminjektioner blandt skolebørnene — en forholdsregel som uten tvil bidrog meget til at knække epidemien. Paa den maate sprøjtedes ca. 1 100—1 200 barn med difteriserum. Blandt en del forældre herskede desværre en meget stor, men ugrundet frygt for de profylaktiske injektioner.» En i 1902 herskende let meslingepidemi forvoldte ogsaa en del skoleforsømmelser.

C. Aftenskoler.

Av saadanne skoler har der i femaarsperioden — saaledes som de statistiske indberetninger utviser — været en del flere end før, hvilket synes at vise, at interessen ikke har været avtagende. Som jeg ved flere lejligheter har hat anledning til at fremhæve, har disse skoler sin betydning særlig paa mere avsidesliggende steder og i isolerede grænder som middel til at samle ungdommen om aandelige interesser, hvorfor jeg ogsaa har anset det uheldig, om de skulde bli nedlagt. Da paa det øieblik dette skrives, disse ting er ordnet og kommet i en god gjænge ved de av statsmagterne vedtagne nye bestemmelser om aftenskokers ordning, tør jeg uttale det sikre haab, at aftenskoleinstitutionen fortvarende vil vise sig at ha sin betydning for disse nordlige egne.

D. Fortsættelsesskoler.

Skjønt disse skoler endnu ikke omfattes med den interesse som ønskelig kunde være, tror jeg dog det tør siges, at opmerksomheten for deres betydning mere og mere begynder at vækkes. Kursernes varighet har været

noget forskjellig. I enkelte skolekommuner, f. eks. i Gildeskaal, Nesne, Nordfolden har kurserne varet 6 uker, andre steder 8 uker, i et par kommuner 12. Fagene har væsentlig været norsk og regning, men derhos ogsaa historie, geografi, naturkundskap, skrivning, tegning og sang.

Fortsættelsesskolerne for fiskere i Lofoten og Vesteraalen under fiske-tiden har været i nedgang. Skolerne dreves dels som dagskoler for unge gutter, som fulgte fiskerne som kokgutter, dels som aftenskole for ældre. Under den omlægning av fiskeribedriften som efterhvert har fundet sted, idet det meste av den fiskende befolkning ikke saa meget som før er bundet til det samme vær, men flytter efter fiskets gang, er den gamle form for «fiskerskolerne» blit uehensigtsmæssig. Skoler i den gamle form har i det senere været drevet kun i nogle enkelte vær. Derimot er i de gamle skolers sted en nyordning kommet i stand, idet av amtsskolestyret antagne foredragsholdere reiser omkring i væren og avholder foredrag om emner, som kan ha almen interesse. Av saadanne foredragsholdere har der været hvert aar under fisket 2 eller 3, fordelt paa Lofotens ytter- og inderside samt Vesteraalen. Foredragene har været meget godt besøkt, og ordningen synes at ha vakt megen anklang.

E. Amts- og folkehøiskoler.

Av saadanne skoler har der i femaarsperioden været i Nordlands amt to amts- og to folkehøiskoler og i Tromsø amt én amtsskole.

Da amts- og folkehøiskolerne i Nordland efterhvert har utviklet sig til forholdsvis betydningsfulde institutioner skal de med et par ord nærmere omtales. Den i 1875 av Nordlands amtsskolekommission utarbeidede plan for de paatænkte amtsskoler inden amtet blev i 1876 vedtatt av Nordlands amtsformandskap og approbert av Tromsø stiftsdirektion. Efter denne plan blev de første skoler oprettet. Et undervisnings-kursus skulde være 30 uker for gutter og 14 uker for piker med henholdsvis 34 og 39 ukentlige timers undervisning. Den 16. oktober blev det første guttekursus sat igang i Brønnø og skolen indviet av Sivert Nilsen. Allerede i 1877 blev dog en ny plan for amtsskolerne utarbeidet. Fagkredsen blev uforandret. Derimot skulde undervisningstiden forlænges, nemlig til 48 uker for gutter og 36 uker for piker, fordelt paa to aarlige halvkurser a 24 og 18 uker. Imidlertid viste det sig, at denne bestemmelse om kursernes varighet blev vanskelig at efterkomme, idet kun et faatal av de elever, som hadde besøkt det første halvkursus møtte op ved næste aars kursus. Man forsøkte da at dra ungdommen tilbake ved at opta nye undervisningsfag i det andet halvkursus, nemlig matematik, kemi, undervisning i fremmede sprog med adgang kun for dem, der hadde deltaget i det første halvkursus. Da imidlertid heller ikke dette middel hjalp, blev undervisningen lagt saaledes an, at eleverne ved kun at gjennemgaa et halvkursus allikevel kunde faa en nogenlunde avsluttende utdannelse. Denne ordning blev beholdt til 1890. Kun optoges i fagkredsen sløid

som frivillig fag, likesom gymnastik og eksersis i de første 10 aar dreves efter militær instruktion med skyteøvelser. Disse øvelser ophørte dog efterhvert, idet forskjellige vanskeligheter stillet sig ivedien.

Fra 1890 kom en ny ordning istand, skolepengene bortfaldt og de toaarige kurser ombyttedes med etaarige, med 24 uker for gutter og 18 for piker. Engelsk, sløid og eksersis blev fortvarende frivillige fag, henlagt til tiden efter de ordinære timer. Da guttekursernes begyndelse om høsten viste sig at ha den ulempe, at mange av eleverne paa grund av Lofotfisket avbret sit ophold ved skolen, blev kursernes begyndelse lagt til vaaren. Men ogsaa denne ordning viste sig at ha sine ulempes ved avbrytelse i sommerferierne. De nye ordninger har derfor vendt tilbake til den gamle termin, idet avbrytelsen ved fisket har vist sig mindre og mindre.

Helgelands amtsskole (nu i Hemnes) har i femaarsperioden været stationert tre aar i Nesne og to aar i Hemnes. Den har været søkt av 97 gutter og 108 piker, tilsammen 205 elever. Gjennemsnitlig av 41 elever aarlig. Av disse har været 65 fra Hemnes, 37 fra Nesne, 14 fra Mo, 12 fra Lurø, 12 fra Tjøtta, 7 fra Dønnes, 5 fra Herø, 5 fra Alstahaug, 5 fra Melø, 5 fra Brønnø, 5 fra Vik, 5 fra Stamnes, 4 fra Forvik, 2 fra Bindalen, 2 fra Leka, 2 fra Vega og 1 fra hvert av følgende steder: Saltdalen, Lødingen, Ofoten, Gildeskaal, Bodin, Vefsen, Trænen og Velfjorden.

Skolens lærerpersonale har i tidsrummet været cand. theol. V. Hesselberg, der fratraadte $\frac{15}{1}$ 1903 for at overgaa til prestelig gjerning, efterfulgt av den nuværende bestyrer O. O. Stenbro, fast ansat som bestyrer $\frac{15}{6}$ 1903. Samtidig blev den vikarierende andenlærer R. Hole ansat som andenlærer. Som haandarbeidslærerinde har været ansat Matea Stenbro fra 1895.

I 1905 bestemtes, at ogsaa Helgelands amtsskole, som hidtil hadde været drevet efter den gamle plan for amtsskolerne, skulde overgaa til fællesskole med 8-maanedlig kursus og utvidet fagkreds (obligatorisk sløid for gutter samt til skolekjøkken knyttet undervisning i husstell for piker). Det første kursus tok sin begyndelse $\frac{2}{10}$ 1905. For at bestride undervisningen i husholdning for pikerne ansattes en husholdningslærerinde, Gina Skofteland. Den nye ordning medførte, at Hemnes herred maatte yde et stort offer ved nybygning av tidsmæssige lokaler for skolen, hvad kommunen med beredvillighet har paatatt sig. Til skolens disposition er da git: to store klasserum, sløidlokaler, to mindre rum til undervisningsmateriel, skolekjøkken med nødvendige opbevaringsrum og ildhus, spisesal der tillike benyttes som haandgjerningsrum for piker etc.

Til skolens undervisningsmateriel og utstyr til skolekjøkkenen er i femaarsperioden anvendt kr. 1 084.

Den daglige undervisning begynder kl. 8 om morgenens og er fælles for begge kjøn indtil kl. 12, da pikerne deles i 3 partier, av hvilke det ene gaar til skolekjøkkenen, de to andre til haandarbeidsundervisningen. Gut-

ternes undervisning fortsættes med de for dem særskilte fag, fysik, kemi, geometri med landmaaling, bokholderi, sløid med arbeidstegning indtil kl. 3, da samtlige elever og lærere samles til fælles middagsmaaltid, tilberedt i skolekjøkkenet. Undervisningen i matlavning varer fra kl. 12—5½. Dens maal er at oplære pikerne i tilberedelse av sund, nærende og billig efter landbefolkingens tarv avpasset kost. Særlig vekt lægges ogsaa paa renslighetsstellet. Under slagtning og hvad dertil hører oplæres i de forskjellige opbevaringsmetoder, hermetisk nedlægning, saltning, frysning, tørring og røkning. Derhos oplæres i bærsyltning, saftlavning og bakning. Foredrag og demonstrationer avholdes til belysning av fødemidernes næringsværdi. Orden og økonomi er hovedprinciper. Derfor føres ogsaa husholdningsregnskap. Undervisningen i kvindelig haandgjerning gives med 3 timer daglig i stopning, lapning, linsøm, kjolesøm, vævning etc.

Sundhetstilstanden har i femaaret været god. Skolen har en boksamling, som flittig benyttes. Gjennemsnitlig har hver elev kostet stat, amt og kommune kr. 146.56, deri iberegnet stipendier til trængende elever.

Den anden amtsskole har i sin længste virketid været stationert i Hadsel. De første halvtredie aar av femaarsperioden var den stationert paa Vold i Buksnes. Derfra flyttet den i september 1903 til Fauske i Salten, hvor den nu er. Ogsaa denne skole var ordnet med særskilte kurser for gutter og piker, men gik over til ordning med fælleskurser fra 1. oktober 1901. Søkningen til skolen stiller sig i femaarsperioden saaledes: Pikekurset fra 6/1—31/5 1901 43 elever. Derefter har fælleskurserne hat henholdsvis 51, 46, 36, 44 og 38 elever, tilsammen i femaaret 258 elever. Elevernes hjemstavn var: Dverberg 5, Øksnes 3, Sortland 2, Hadsel 15, Vaagan 8, Gimse 6, Borge 30, Buksnes 28, Blakstad 10, Værø 2, Lødingen 8, Ofoten 23, Tysfjord 4, Hammerø 8, Steigen 7, Folden 11, Bodin 8, Skjerstad 16, Fauske 35, Saltdalen 4, Beieren 6, Gildeskål 2, Melø 1, Røde, Alstahaug, Velfjorden, Vik, Trondenes hver én.

Undervisningen ved skolen foregaar efter samme plan som ved skolen i Hemnes.

Skolen har en boksamling paa 400 bind. Til skolemateriel er i femaaret anvendt ca. kr. 1450. Lærerpersonalet har bestaat av bestyreren (L. J. Nystad), en andenlærer, en lærerinde i husholdning, en do. i haandgjerning. Hver elev har gjennemsnitlig kostet ca. kr. 100 aarlig. Skolen har gode lokaler.

Av folkehøiskoler har Nordlands amt nu to. *Skolen i Vefsen* er stationeret paa Hals, der eies av Vefsen kommune men bortleies til skolens bruk. Der er to klasserum, henholdsvis 247 m² og 178 m² store, derhos gymnastiksals (gulvflate 80 m²), haandarbeidsrum for piker og to slødrum for gutter, to kjøkkener, kjældere, størhus, bakerovn og grue. Skolen har derhos til sin disposition 15 elevværelser, derhos bolig for bestyrer

og andenlærer, alle i god stand. Med ringe omkostninger kan lokalerne ordnes saaledes, at skolen kan internere 100 elever. Skolens bestyrer er O. Benum.

Skolens plan og dagsorden er væsentlig den samme som gjelder for amtsskolerne. Der er fælleskursus med undervisning i sløid og gymnastik for gutter samt for piker i haandarbeide, husholdning og gymnastik. En eftermiddag samles eleverne til ordskifte, oplæsning og anden underholdning, lørdagskvelden er der lek. De fleste elever er internert. — Middagsmatten har kunnet ydes for 13,6 til 16,2 øre pr. dag pr. elev.

Skolen hadde de tre første aar av femaarsperioden 2 lærere og 1 lærerinde. Fra høsten 1904 har skolen yderligere en lærer og en lærerinde. Derved er skolens arbeidsmaate noget forandret, idet klassedelingen er bedre gjennemført og større arbeide har kunnet lægges paa de skriftlige øvelser.

Skolen har i femaaret indkjøpt undervisningsmidler, sløidverktøi, kjøkkenutstyr og dækketøi. Elevernes hjemstavn har i femaaret været: Vefsen 82, Tjøtta 11, Stamnes 9, Alstahaug 8, Hemnes 7, Hatfjelddalen 7, Dønnes 5, Evenes 8, Melø 5, Leka 3, Vik 3, Nesne 3, Lurø 3, Velfjorden 4, Mo 5, Herø 2, Saltdalen 2, Kjerringø, Øksnes, Røds, Sørfolden, Lødingen hver 1, Borge 2. Det gjennemsnitlige elevantal har været 36 pr. aar.

Folkehøiskolen i Hadsel sattes igang sommeren 1901 av cand. theol. A. M. St. Arctander, der indehadde den indtil 1904, da eiendommen Ekren, hvor skolen var stationert, solgtes til den nuværende eier Ketil Løndal. Skolen er fællesskole. Ved Løndals overtakelse av den forandredes planen derhen, at forpligtelsen for elever der hadde opnaadd stipendum, til at bo paa skolen, blev ophævet, likesom indskrivningspengene blev sløifet. Derhos oprettedes skolekjøkken; praktisk undervisning i fjøsstel og melkestel blev frivillige fag. — Undervisningen drives væsentlig som ved de øvrige skoler; dog træder hjemmearbeidet her maaske noget mere tilbake. Eleverne samles kl. 8, med undervisning i to partier i norsk, regning, tegning og legemsøvelser indtil kl. 11. Derefter fra kl. 11—1 foredrag og samtale over historie, litteratur, naturfag etc. Middagshvil fra 1—3. Fra 3—4 foredrag. Fra 4—7 haandarbeide. Hjemmearbeidet bestaar væsentlig i skriftlige øvelser og regning. Undervisningen i skolekjøkkenet gives partivis for 4 elever ad gangen. — Gjennemsnitsprisen for middagsmaaltidet blev i 1904—05 16,5 øre.

En dag i uken samles eleverne til selskabelig sammenkomst, likesom eleverne samles hver søndag paa skolen til samtale eller foredrag om almene spørsmaal.

Skolen har egen gaard med større jordvei. Der er skolesal, sløidrum for gutter og for piker, spiserum, skolekjøkken, gymnastiksals. Paa skolen kan interneres 20 elever. Skolen har foruten bestyreren en lærer og en lærerinde, derhos en hjælpelærer og en hjælpelærerinde. I femaaret har

elevantallet været i de forskjellige kurser henholdsvis 35, 15, 19, 36, 49, tilsammen 154. Elevernes hjemstavn var: fra Hadsel 76, Bø 11, Sortland 9, Dverberg 8, Kvæfjord 6, Steigen 7, Borge 6, Buksnes 5, Flakstad 4, Gimsø 4, Vaagan 4, Øksnes 4, Lødingen 3, Ibestad 3, Maalselven 2, Ofoten 2, Trondenes, Sortland, Tanen og Tromsø hver 1.

Amtsskolen i Tromsø amt, der i femaarsperiodens første del var stationert i Sør-Reisen, flyttedes høsten 1903 til Ibestad, hvor den siden har været. Den har været drevet med særskilte kurser for gutter og piker. Gutterne har hat undervisning kun i teoretiske fag, blandt hvilke engelsk har været frivillig. Pikerne har tillike hat undervisning i haandarbeide. Skolens bibliotek tæller ca. 300 bind. Der findes en vel vedlikeholdt samling undervisningsmateriel til en værdi af ca. kr. 3000. Foruten bestyreren (S. Jensen) har skolen en andenlærer, samt for pikekurset en lærerinde. Skolen har i femaaret været besøkt af 133 gutter og 114 piker, tilsammen 247 elever. Gjennemsnitlig har hvert guttekursus hat $26\frac{3}{5}$ elev, pikekurserne $22\frac{4}{5}$. Elevernes hjemstavn har været: Ibestad 78, Trondenes 19, Salangen 17, Dyrø 15, Sør-Reisen 23, Maalselven 11, Tromsø-sundet 11, Kvæfjord 8, Tranø 10, Lenviken 9, Kvænangen 7, Bardo 6, Bjarkø 5, Torsken, Berg, Hillesø, Lyngen hver 4, Helgø og Nordreisen hver 3, Balsfjorden 2, Malangen, Karlsø og Skjervø hver 1. Ifølge beslutning av Tromsø amtsting av 1907 er ogsaa denne skole nu overgaat til fællesskole med undervisning i sleid for gutter samt til skolekjøkken knyttet undervisning i husstel for piker. Saaledes er da ogsaa denne ungdomsskole omordnet efter mere praktiske synsmaader.

Gjennemsnitsalderen har for amtsskolernes vedkommende i femaaret været noget lavere end for folkehøiskolernes elever. Ved Tromsø amtskole har den — med undtagelse av pikekurset i 1903, da den var 17 aar, og pikekurset i 1905 med 19 aar — været ved hvert av de øvrige kurser ca. 18 aar. — Ved amtsskolen i Fauske har gjennemsnitsalderen varieret mellom $18\frac{1}{4}$ og 19 aar. For perioden blir den ca. $18\frac{3}{4}$ aar. Ved amtskolen i Hemnes har den gjennemsnitlige alder været 17 aar. Ved folkehøiskolen i Vefsen ca. $19\frac{1}{2}$ aar, ved Hadsel folkehøiskole $19\frac{4}{5}$ aar.

Fra den spæde begyndelse hvormed ungdomsskolerne i Nordland og Tromsø begyndte for 30 aar siden, har de utviklet sig til indretninger av stor betydning for den opvoksende ungdom. Hvad disse nordlige landsdele endnu savner er en videregaaende ungdomsskole, avpasset efter de stedlige forhold og behov. Man tør haabe, at dette savn nu snart tilfredsstilles, efterat de øvrige landsdele i denne henseende hver er betænkt med sit.

Av vikarkasser er der i landdistrikternes skolekommuner kun én, nemlig i Vefsen. Der har været gjort forsøk inden enkelte herreder paa oprettelse av vikarkasser, men hittil — bortset fra Vefsen — endnu uten resultat.

For heromhandlede saks heldige ordning vil forandring i folkeskolelovens § 46, f være nødvendig.

Av Nordlands amtsformandskap er optat paa amtsskolekassens budget et mindre beløp, der er stillet til amtsskolestyrets raadighet for at anvendes som $\frac{2}{3}$ bidrag til, hvad kommunerne — uten tilskud av lærernes løn — utbetales som vikarløn til lærere under sygdomsforfald. Denne ordning er jo indtil videre et fremskridt og en god nødhjælp, men er dog ikke helt tilfredsstillende, idet herrederne som oftest viser uvilje mot at avse noget til vikarbidrag.

Tromsø, 31te december 1907.

Karl Aas.

Finmarkens amt.

I. Folkeskolen.

A. Byfolkeskolen.

1. Børnetal og skoleordning.

I byfolkeskolen undervistes efter sidste indskrivning 995 børn. I Hammerfest og Vardø kan folkeskolen siges at være den eneste og fælles barneskole fra begyndertrinnet av, idet deres fem første klasser ogsaa danner den væsentligste forskole for disse byers kommunale middelskoler. I Vadsø derimot opretholdes endnu forberedelsesklasser for middelskolen, da forskjellige omstændigheter, som nedenfor vil bli nævnt, har gjort, at elevernes standpunkt ved utgangen av 5te klasse i folkeskolen der ikke har kunnet ansees tilfredsstillende for deres optagelse i middelskolen.

Av privatskoler findes 3 smaa i Hammerfest, hvorav en holdes igang av den katolske kirke, en er et slags privat folkeskole i en utkant av byen og en forbereder nogle faa børn til optagelse i middelskolen. I Vardø er en liten privat skole, som forbereder for folkeskolens 2den og 3dje kl. I Vadsø findes for tiden ingen privatskole.

Det nævnte antal børn i folkeskolen har været undervist i 38 klasser, gjennemsnitlig altsaa 26 i hver klasse. For de enkelte byer er dog gjennemsnittet meget forskjellig. I Hammerfest er tallet 26, altsaa lik dette fællesgjennemsnit. I Vadsø derimot mellem 19 og 20 og i Vardø ca. 35. Det lave elevantal i Vadsø skyldes nødvendigheten av at opdele klasserne sterkt for sprogets skyld. Over 60 % av børnene er her fra

hjem, som endnu maa kaldes kvænske, og har derfor litet, ofte intet kjendskap til norsk. Folkeskolen er her delt i to linjer for de tre første klassers (1ste avdelings) vedkommende, en norsk og en kvænsk. Til denne kvænske linje er videre lagt en forberedelseskasse, som igjen er delt i to parallelklasser. I første avdeling faar saaledes de kvænske børn 4 aars skolegang. I 2den og 3dje avdeling gaar de norske og kvænske børn sammen, og det sproglige grundlag fra 1ste avdeling er for kvænbørnene tilstrækkelig til, at de uten større vanskeligheter kan undervises i fælleskap.

I Vardø er elevantallet i klasserne stort, hvorfor skolearbeidet ogsaa falder tungt. En av grundene til denne ordning er, at der er knapt om rum for skolen. Den og byens middelskole har en fælles bygning, som ikke er stor nok til at tillate en helt tilfredsstillende skoleordning.

I ingen av byerne var i femaarsperioden særklasser oprettet. Av og til har enkelte børn været undervist særskilt utenfor folkeskolen efter vedkommende skolestyres anordning.

I Hammerfest har været git 6 timers frivillig undervisning ukentlig i kl. IV og kl. V. i tillæg til de obligatoriske 24. Al undervisning gives her formiddag. Den frivillige undervisning søkes mest av børn, som agter at gaa ind paa middelskolen.

I Vardø er den frivillige undervisning ordnet som et repetitionskursus, ogsaa nærmest for børn, som øgter at gaa ind paa middelskolen. Kurset varer fra begyndelsen av april (skolearets begyndelse) til slutten af juni. Den ukentlige læsetid for kurset er 30 timer.

I Vadso gives ingen frivillig undervisning.

Det ukentlige timetal i finmarksbyerne er:

Byer	Forbere-delses-klasse	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Kl. VII
Hammerfest	-	20	22	24	24	24	24	24
Vardø	-	21	21	24	24	27	30	30
Vadsø { norsk linje . .	-	18	18	24	{ 24	24	24	24
{ kvænsk linje . .	18	18	22	22				

Den aarlige undervisningstid er i Hammerfest $39\frac{2}{6}$ uke, i Vardø 36 uker for kl. I—V og 29 uker for kl. VI—VII (lovens § 3), og i Vadso i den kvænske forberedelseskasse, i I kl., samt i II og III norske, 40 uker, ellers til og med kl. V 36 uker, i VI og VII 27 (l. § 3). Denne knappe skoletid for III avdeling i de to sidstnævnte byer er begrundet i, at børnene trænges til hjælp under vaar- og sommerfisket, hvorunder de ofte kan ha ret betydelig fortjeneste. Disse fiskerier falder her yderst uregelmæssig, og børnene maa da være til disposition, naar deres arbeide kan bli paa-

krævet, ja det har hændt gjentagende, at hele skolen har maattet indstille sit arbeide og altsaa omlægge sine ferier, naar et lange ventet fiskeri pludselig er indtraadt. Under vore forhold er der ikke meget at si paa dette. Av denne fortjeneste skal ofte familien i det væsentlige leve det hele aar, og det kræves da, at alle hænder arbeider med.

2. Lærerkräfter og lønninger.

I Hammerfest har folkeskolen sin egen bestyrer. Han har indtil 27 timers ukentlig læsetid (han er ogsaa klokker), i Vardø er middelskolens bestyrer tillike folkeskoleinspektør (bestyrer); i Vadsø derimot er der ingen bestyrer av skolen. Ledelsen her maa saaledes besørges av skolestyret, og det siger sig selv, at den derfor kun kan bli maadelig. I sin sidste femaarsberetning fremhæver da ogsaa skolestyret dette som en mangel, hvorunder skolen lider. Men at faa den avhjulpen vil formodentlig ikke falde let, især fordi de mislykkede fiskerier i en aarrække paa denne kant av Finmarken har gjort den økonomiske stilling overmaade vanskelig.

Opgaverne i den tabellariske beretning rubrik 34—37 angir, hvorledes det lærerpersonale, som i 1905 var ansat, da lønnedes. Men da det tør ha sin interesse at faa fremstillet de økonomiske forhold, hvorunder der arbeides, i sin almindelighet, vedføies en tabellarisk fremstilling derav:

Byer	Lærere og lærerinder	Grup- per	Brøk- del i grup- pen	Læse- timer ukent- lig	Begyn- derløn og slutløn	Opryk- ningster- miner	Tillæg hver gang	Gjennem- snitsaarsløn i 15 aar i 1ste gruppe, i 12 aar i 2den gruppe
Hammerfest	lærere	I	$\frac{1}{2}$	36	1200—1600	3 aar	kr. 100	kr. 1400
	lærerinder	II	$\frac{1}{2}$	33	1600—1800	3 —	- 100	- 1725
	lærere	I	$\frac{3}{5}$	30	800—1000	3 —	- 100	- 940
	lærerinder	II	$\frac{2}{5}$	30	1000—1100	3 —	- 100	- 1075
Vardø . .	lærere	I	$\frac{2}{3}$	36	1200—1400	2 aar	kr. 100	kr. 1360
	lærerinder	II	$\frac{1}{3}$	36	1400—1600	2 —	- 100	- 1550
	lærere	I	$\frac{2}{3}$	31	900—1050	2 —	- 75	- 1020
	lærerinder	II	$\frac{1}{3}$	31	1100—1200	2 —	- 50	- 1175
Vadsø . .	lærere	I	$\frac{2}{3}$	36	1000—1600	3 aar	kr. 200	kr. 1360
	lærerinder	II	$\frac{1}{3}$	36	1600—1800	4 —	- 100	- 1700
	lærere	I	$\frac{2}{3}$	30	800—1000	3 —	- 50	- 900
	lærerinder	II	$\frac{1}{3}$	30	1000—1200	4 —	- 100	- 1100

Foruten den her anførte løn ydes i Hammerfest et aarlig lønstillæg paa kr. 100 for lærere og kr. 75 for lærerinder. Byens lønningsregulativ har været uforandret siden det i 1891 vedtoges. Men i 1901 blev det nævnte tillæg bevilget. Av bystyret blev det inddrat i 1904, men igjen

samme aars høst enstemmig bevilget for det følgende aar og maa formodentlig nu ansees som et tillæg, som der ikke mere vil bli rørt ved.

Hvad man særlig maa fæste sig ved i den her leverte sammenstilling, er de lave lønninger. Det har i de senere aar ved flere anledninger været fremhævet, hvordan lønningerne paa andre omraader har været for lave og derfor medført vanskeligheter og ugreier heroppe, hvor livsfornødenheterne baade er forholdsvis mange og kostbare. Men folkeskolernes lærere gaar ind under de samme vilkaar. Deres arbeide er tungt og slidsomt, og dersom de ikke skal synke sammen, er det nødvendig, at de lønnes saaledes, at ikke de økonomiske bekymringer trykker dem alt for sterkt. At en gjennemsnitsløn paa 1360 eller 1400 kroner skal være nok hertil for en mand, som ofte har familie at forsørge, kan imidlertid ingen vente, og det har ogsaa vist sig, at den rene nød undertiden ikke har kunnet holdes ute. De fleste tyr vistnok til den almindelige utvei at søke sig et eller flere bierhverv, hvorved det, som mangler i lønnen til et nødterftig livsophold, kan tilveiebringes. Men ogsaa disse bierhverv er mangen gang vanskelig at erholde. Og om de erholdes, er det som regel til stor skade for skolearbeidet, at læreren ikke kan leve av sin gage og for sin gjerning, men maa dele sine kræfter mellem skolen og andet arbeide. Det er at forlange det urimelige, at en mand skal samle sin interesse og sin kraft om en stilling, som ikke gir ham det daglige brød, og man har liten ret til at rette bebreidelse mot den, som for en fortarvelig løn maatte levere undermaalsarbeide. De to ting hører nok saa naturlig sammen.

Hensigten med at understreke dette forhold her er at faa tat under overveielse en forandring til det bedre.

Det lavmaal, som den gjeldende skolelov fastsætter for byfolkeskolens vedkommende, kr. 0.50 pr. undervisningstime, forat statsbidrag kan kræves, har selvfølgelig ingen virkning her. Det har alene øvet en smule indflydelse paa ansættelsen av laveste lærerindeløn. Heller ikke kan det sees at være nogen mulighet for at faa vedtat et høiere lavmaal amtsvis, saaledes som det er gjort for landsfolkeskolens vedkommende. Det eneste virkningsfulde synes at være, at der tilstaaes lærerne i de mindre byers folkeskoler bestemte alderstillæg, som maatte bli at utrede av statsmidler, og som kunde beholdes, om de flyttet mellem forskjellige kommuner.

Ved en saadan ordning fik man ogsaa løsnet det baand, som saa ofte paa urimelig maate binder en lærer til den kommune, han engang er ansat i. De færreste bykommuner regner nemlig en lærer hans tjenestetid tilgode, og ved flytning vil læreren derfor i regelen miste sine optjente alderstillæg. For en lærer som for en offentlig tjenerestemand ellers kan ofte mange og sterke grunde tale for flytning. Men naar han ved en saadan skal miste sine lønstillæg og igjen maatte begynde paa et lønsregulativs laveste sats, vil han som regel bli tvunget til at undlate at flytte, selv om den attraaede forflytning i længden kunde betyde en ganske væsentlig forfremmelse for

ham. Det er indlysende, at dette er overmaade uheldig for bylæreren, og at han her er ganske anderledes ugunstig stillet end landslæreren, hvem de optjente alderstillæg følger fra kommune til kommune.

Jeg er ikke blind for, at forholdet ikke er saa ganske enkelt at rette. Men selv med rimelige omkostninger synes det mig at kunne bringes ind i det spor, her er antydet, og spørsmaalet forekommer mig at være af de ting, som sent eller tidlig *maa* ordnes.

I ingen av Finmarksbyerne er pensionskasse oprettet; men av kommunen har i regelen været ydet litt understøttelse, leilighedvis endog til lærerenger. Denne understøttelse maa dog kaldes overmaade beskeden.

Vikarkasser er i virksomhet og i samtlige byer indskyter lærerperso- nalet 1 % av sin løn mot at nyde fri vikar i sygdomstilfælde, i Hammerfest i 6 uker, i Vardø i 13 uker og i Vadsø i 12 uker aarlig.

4. Skolesøkning m. v.

Skolesøkningen maa kaldes nogenlunde tilfredsstillende. Forsømmelsesprocenten er for 1905 for Hammerfest 7.67, for Vardø 7.85 og for Vadsø 6.82 og i gjennemsnit for de tre byer 7.54. Dette gjennemsnitstal var for 1902 (det første aar, hvorom herfra er leveret beretning) 10.47, for 1903 9.56 og for 1904 8.83. Forsømmelserne viser saaledes en tendens til at gaa ned, og det endog temmelig raskt, og det er at haabe, at det ener- giske arbeide, som fra skolens side nu lægges paa at indskrænke forsøm- melserne, snart vil kunne bringe dem saaledes ned, at de blir, hvad de bør være, de sjeldne, uundgaaelige fravær fra skolen. Og naar vi kom- mer saa langt, vil et godt arbeide være utrettet i byer, hvor fristelsen til at dra børnene bort fra skolen er saa mange og sterke, og hvor det har været vanlig at forsømme skolen temmelig meget.

*

Uddyttet av byfolkeskolens arbeide maa kaldes ret tilfredsstillende. I Hammerfest og Vardø er de sproglige vanskeligheter saaledes overvundet, at det hører til sjeldenheterne, at et barn, som ikke taler norsk godt, optages i skolen, og al kraft kan derfor her samles om det vanlige skole- arbeide. Med forberedelserne i hjemmet gaar det imidlertid ofte smaat, og en medvirkende aarsak hertil er, at der endnu, særlig i Hammerfest, er hjem, hvor det norske sprog ikke er helt befæstet. Men den opvok- sende slegt blir uten undtagelse norsk i sprog som i tankegang, og dette har selvfølgelig sin store betydning for skolen og for børnenes fremgang der.

I Vadsø er de sproglige vanskeligheter fremdeles store, idet som før omtalt ca. 60 % av børnene kommer fra hjem, som maa kaldes kvænske, og for en stor del er godt som uten kundskap i norsk. Resultatet av skolens arbeide er imidlertid overraskende godt. Børnene møtes med det norske sprog i skolen, uten at kvænsk engang benyttes som hjælpesprog i nævneværdig grad, og efter 4 aars skolegang staar de nogenlunde paa

høide, baade sproglig og i kundskap ellers, med sine norskefødte kamerater, som har gått i skole i 3 år. Det siger sig selv, at der fra skolens side skal et intens arbeide til for at opnå dette smukke resultat. Men det er også et bevis for, at fornorskningssarbeidet kan bære gode frugter.

Hvad der staar tilbake at ønske, er længere årlig skoletid i alle 3 byer. I Vadsø har man maattet nøie sig med lovens minimum endog i dens undtagelsesbestemmelser, i Vardø er det næsten ligesaa galt, og i Hammerfest overstiger ikke det ukentlige timetal 24 undtagen for middelskoleaspiranterne. Aarsaken er mindre mangel paa sans for oplysningsens værd end økonomiske vanskeligheter. Disse skyldes det også, at der for endel i Varde, men især i Vadsø er en følelig mangel paa husrum for folkeskolen. De nye bygninger paa Vadsø, som der gjentagende har været forhandlet om, savnes nemlig fremdeles, og det tør endnu gaa adskillige aar, før skolen der faar tilfredsstillende lokaler.

B. Landsfolkeskolen.

1. Kommuner og kredse.

I femaaret er kommunernes antal øket med én, idet Nesseby-Polmak fra $\frac{1}{1}$ 1903 er delt i to: Nesseby og Polmak. Der er nu i alt 18. Men der arbeides paa videre deling. Det kommunale arbeide falder her vanskelig. Avstandene er store og lægger store hindringer ivoeen for at faa møter avholdt, og den kommunale forvaltning falder besværlig i disse store, tyndt befolkede stræk. For skolen har en saadan deling baade fordele og ulemper. De sidste er, at de små kommuner blir mere ængstelig for bevilninger til skolen; fordelen er at der blir mere orden og kontrol. Alt ialt kan det vel siges, at en deling som regel er til mere gavn end til skade for skolen.

Kredsenes antal er i femaaret øket fra 151 til 156, og der er adskillig tilbørelighet til at gaa videre i deling også her. Kredsdelingen har også sine fordele og sine mangler. De første er, at skolesøkningen blir bedre, idet de lange veie til skolen indkortes. Manglene bestaar i, at en tarveligere klasseordning, ofte også en kortere skoletid, indføres for at hindre for sterkt stigning av utgifterne. Disse mangler har befolkningen i almindelighed ikke øie for, hvorfor kravet om kredsdeling er noksaa utbredt og synes at tilta, og naar skolens myndigheter oftest maa modsætte sig det, volder det misnøie og undertiden skolestreik og andre forstyrrelser. De bidrag til indlogering av trængende skolebørn, som paa finnefondets budget har været ydet, første gang for aaret 1902 og senere årlig, har dog været til nogen hjælp også mot disse delingskrav.

Af smaakredse er der i alt 19. Smaakredsdelingen bedrer skolesøkningen blandt de yngre elever og bringer børnene tidligere i skole. Men

der er en tendens til at gjøre smaaakredsene til selvstændige skolekredse, idet forsørgerne sender ogsaa de ældre børn dit og undlater at sende dem til «storskolen». Og naar dette har gaat en tid, saa det blir etslags tilvant ordning, kan hel kredsdeling ikke længer undgaaes. Smaakredsordningen blir derfor oftere et middel til en kredsdeling, som under andre omstændigheter ikke vilde finde sted. Den har saaledes ogsaa sine ulemper.

Overfor den indvending, at det jo maa staa i lærernes og skolemyn-digheternes magt at bestemme, hvor de forskjellige børn skal søke skole, maa bemerkes, at dette vistnok er sandt nok; men forholdene er mangen gang sterkere end bestemmelserne. Mot skoleforsømmelserne staar man magteslös, hvor der er mangel paa vilje og evne til at sende barnet i skole og ingen evne til at utrede skolemulkt. Og naar et barn i lang tid har forsømt skolen, passer det for smaaskolen og finder derfor sin plads der.

Omgangsskolen er nu helt ophört i Finmarken.

2. Skolehus, lærerboliger og jordveie.

I femaaret er bygget 8 skolehus av kommuner og amt. Ingen kreds har her selv bygget skolehus (lovens § 39). Der er nu kommunale skolehus i noget over halvparten av skolekredsene.

Disse skolehus er dog ofte litet tilfredsstillende. Som regel er de mindre hensigtsmæssig lagt og daarlig bygget. Fundamenteringen er ikke stabil, murpiperne er ikke ført fra grunden, men fra loftets bjelkelag og ovnsrørene ført ind saaledes, at vand rinder ned langs disse og foraarsaker forrustning av baade rør og ovne. Oftere mangler murpiper aldeles, idet ovnsrøret er ført op gjennem loft og tak, og her gaar da forrustningen hurtig for sig. Husenes optømring er ofte skjødesløst utført, tækningen, som hittil i regelen har bestaaat av næver og torv istedetfor sten, daarlig og lafter, vinduer og døre har været utætte og daarlig forarbeidet. Husene har i regelen maattet planlægges og kalkuleres billig, da kommunen har formaadd litet og amtskommunen forholdsvis endda mindre. Materialpriserne her er tildels overmaade høi. Mursten f. eks., som i Syd-Norge kjøpes for mellem 20 og 30 kr. pr. tusen, koster her 40 a 50, ja i fjelddistrikterne over 20 øre pr. sten eller mere end kr. 200 pr. tusen! At der under saadanne omstændigheter blir spart, hvad spares kan, er naturlig, og da her er mangel paa øvede haandverkere, som kan gjøre mest mulig ut av det lille man har, er det nok saa selvsagt, at resultatet maa bli tarvelig. I de senere aar har man lagt en mere tjenlig og tilfredsstillende plan for de hus, man har kunnet bygge, og ved detaljerte tegninger og tydelige kontrakter har man sikret sig mot alt for daarlig utført arbeide. Skjønt byggearbeidet nu kun gaar smaat, blir derfor de nye skolehus tilfredsstillende og i længden billigere end de gamle, idet de vil kræve mindre reparationsutgifter.

Skolehusene maa her oftere bygges med boested for børnene, da veien er for lang til daglig skolegang fra hjemmet. Logisrummet anordnes i

regelen i en halv anden etage, hvor der anbringes et kjøkken og to soverum. Er lærerbolig ikke paakrævet, anbringes et værelse for læreren i 1ste etage ved siden av skolestuen. Dette er den almindelige type for skolebygningerne her.

Men i de kredse, hvor læreren har sit egentlige tilhold, søker vi at faa lærerboliger istand, helst ogsaa med lærerjord. Dette er en nødvendighet her, hvor det er saa overmaade vanskelig at faa leiet en brukbar bekvemmelighet, og hvor lærerfamilien saa vanskelig kan faa kjøpt litt melk. Men hermed er man desværre endnu langtfra kommet til noget tilfredsstillende resultat. Der er de kommuner, som har maattet faa dispensation fra forpligtelsen til at skaffe en av sine lærere bolig og jord (Nordvaranger; Vardø heired for jordveiene vedkommende). Og der er en flerhet av dem, som ikke kan byde jordvei av lovbeftalt størrelse. En av grundene hertil er, at jorden ofte vanskjøttes, idet gjerderne forfalder og gjødsling undlates, og da opsyn hermed ikke i ret tid er blit ført, er lærerjorden mangesteds litt etter litt blit utmark igjen. At indgjerde den og bringe den i hævd kvier man sig for, og det hænder derfor, at skolestyrer i stihilhet søger at skille folkeskolen med en saadan forarmet jordvei ved i bekjendtgjørelsen om postens ledighet intet at ta med om jorden. Fra overtildsynets side er i saadanne tilfalde henstillet, at jordveien skal bestemmes tillagt vedkommende lærer, og samtlige skolestyrer er opfordret til at paase, at lærerjord ikke forarmes ved bortførelsen av avling uten tilbakeføring av gjødsel og ved, at gjerderne forfalder. Dette — og tilsyn under inspektionsreiserne — haaber jeg skal virke nogenlunde tilfredsstillende. Men der er derimot litet haab om i en nær fremtid at naa det maal, hvorimot der maa sigtes: at faa istand lærerbolig, om mulig med jordvei, i alle de kredse, hvor en lærer maa ha sit almindelige tilhold. Der er bolig med jordvei (selv de mindste medregnet) for bare $\frac{1}{3}$ av lærerpersonalet og bolig for mindre end det halve antal av dette.

Saalænge læreren mangler hus og hjem, er han i almindelighet løst bundet til distriktet. Utvilsomt har denne mangel været en av de grunde, som har hindret, at finmarksskolen i større utstrækning end skedd har kunnet knytte dygtige lærere til sig.

Hvor skoleinternater bygges (for finnefondets regning) medtages overalt lærerbolig, hvis saadan ikke tidligere haves i kredsen.

3. Indbo og læremidler, renhold og skoleskyss.

Skolernes forsyning med indbo og læremidler er fremdeles mislig. Langbordene, endog i sin mest primitive skikkelse er fremdeles i bruk i et stort antal skoler, og nødvendig inventar savnes mangesteds. En ulempe er det ogsaa, at inventar, arbeidet endog i nyere tid, mangesteds har faat saa uhensigtsmæssige former. Pultene er høie med steilt hældende plater og løse, skranglende bænke, katetret er bygget stort og massivt uten skaprum og med tydelig efterligning av kirkens prækestole o. s. v. Dette

inventar har ofte kostet mange penge, mere end fuldt tjenligt vilde ha kostet, og mens det staar der, er det til hinder for at noget bedre kan faaes.

Læremidlerne flyttes endnu ofte mellem skolekredsene, og da fremkomsten mellem disse mangesteds er besværlig, hænder det, at undervisning drives næsten uten læremidler. I almindelighet har man dog et hjælpelig utstyr. Mest savnes billedstof. Litet har skolen av saadant, og høilige trænges det i et strøk, hvor børnene vokser op i et saa ensformig liv og i saa stor fattigdom paa indtryk.

Renholdet av skolerne utføres nu flere steds upaaklagelig, og de i henhold til tuberkuloseloven § 11 i 1902 utfærdigede bestemmelser herom søkes jo overholdt, om end dette mangesteds sker i stor skrøpelighet. Navnlig sker det saa, hvor renholdet utføres av skolebørnene, en levning av en slet ordning som vi endnu ikke helt er blit kvit. Saalænge renholdet skal utføres av kredsen, vil den vel ogsaa holde sig, da avstandene fra de enkelte hjem til skolen er for store til at de voksne overalt derfra kan møte til arbeide.

Foruten dette renhold, og i en enkelt bygd brænde, eksisterer her ingen andre kredsutgifter end «skoleskyss». Men denne skaffer undertiden adskillig bryderi.

Naar der litet eller intet fiskeri er, og befolkningen er hjemme, gaar det bra. Den meningsforskjel, som efter høiesteretsdommen av $\frac{31}{10}$ 1903 en kort tid hersket om lærernes berettigelse til skyss, merkes ikke synnerlig længer. Men naar næsten hele den voksne mandlige befolkning er ute paa fiskeri, især vaar og sommer, falder det ofte læreren overmaade vanskelig at komme frem, og han er da henvist til selv at hjælpe sig, saagdøt han kan. Under disse forhold har flere lærere maattet anmode skolestyrerne om, at kredsens befatning med skyssen maatte ophøre, og skolestyrerne viser sig i almindelighet villig til i saadanne tilfælde at tilstaa lærerne en rimelig godtgjørelse for selv at besørge den.

I en enkelt kommune har der været endel vanskeligheter av den grund, at de skyssende ikke uten særskilt godtgjørelse vilde medta reisegods for læreren, som ikke gik ind i hans vanlige utrustning av klær, bøker m. v., og som ogsaa av det kgl. departement uttalt har skyssmandskapet ret til denne negtelse. Spørsmaalet er imidlertid hittil saa sjeldent dukket op og kunde ialfald i de foreliggende tilfælde saa let ha været ordnet paa en tilfredsstillende maate, at jeg har fundet det uforstået hittil at røre videre ved det.

4. Undervisningstid og klassedeling, forsommelser m. v.

Frivillig undervisning har ingen kommune hat, heller ikke særskilt undervisning. Men i 5 kommuner har anledningen til at øke uketallet over 12 aarlig været benyttet. 12 klasser har saaledes ialfald i endel af femaaret hat 15 skoleuker og én har hat 14 uker aarlig. Klassedelt er

noget over halvparten av skolerne; men 10 % av børnene faar en kortere skoletid end 12 uker aarlig.

Det viser sig, at en økning av skoletiden, selv om den ikke er større end til 15 uker, gjør stor nytte, saaledes som man ogsaa paa forhaand maatte forutsætte. Praktisk talt blir det nemlig at gi det barn, som for aaret ellers vilde være færdig med sin skolegang, 3 uker, eller $\frac{1}{4}$ av skoletiden i tillæg, efterat barnets sind og sans er vakt for skolearbeidet, og dette monner godt. Ogsaa hjemmene merker nok det bedre utbytte, idet der — mig bekjendt — ingensteds har været gjort indvendinger mot denne økede skoletid.

En skoletid av 9 a 10 uker, saaledes som et stort antal kredse endnu har, er selvsagt for kort. Forsømmes herav en del, og er der tillike sproglige vanskeligheter at kjæmpe med, blir utbyttet høist utilfredsstillende. Det er derfor ogsaa, saavidt jeg kan skjonne, den almindelige mening blandt dem, som har litt kjendskap til skolen, at den mest paakrævede ordning av de gjældende bestemmelser om undervisningstiden nu er den, at minimum av skoletid for ethvert barn maa fastsættes til 12 uker aarlig. I denne landsdel kan man desværre ikke haabe paa nogen virkning av de foreslaade nye regler, hvorefter skoletiden skal kunne økes ad frivillighetens vei. For tiden ialfald vil disse bestemmelser ingensomhelst utvidelse av skoletiden medføre her.

Den spredte bebyggelse gjør, at barnetallet i en hel del kredse maa bli litet og at en tilfredsstillende klassedeling derfor ikke kan faaes. I en del fiskevær som Inge i Maasø, Honningsvaagene i Kjelvik, Gamvik og Berlevaag i Tana, Kiberg i Vardø herred, Skalev og Jakobselv i Nordvaranger, seker et stort antal børn samme skole, saa der kan deles i 3 a 4 klasser og der er skoler i Talvik og Alten, som har 4 a 5 klasser. Men av amtets 284 folkeskoleklasser ved femaarsperiodens utløp var der 69 eller ca. $\frac{1}{4}$ av alle, hvor børn i alle aldre undervistes sammen. Et flertal av disse klasser hadde den før omtalte indskrænkede skoletid 9 uker aarlig, og netop i disse klasser er det ogsaa, at forsømmelserne falder hypsigst ind, fordi vanskeligheterne med at søke skole her er størst.

Av de ulovlige skoleforsømmelser skyldes en stor del forsørgernes sendrægtighet med at faa børnene istand til skolegang. Der mangler klær og komager, og der mangler utrustning iøvrig, og det er først, naar kredsen skole begynder, at ogsaa forberedelsen til at sende barnet i skole begynder. Inden det er gjort, er baade en og to uker av den knappe skoletid gaat, og undervisningen forstyrres desuten ved, at eleverne saaledes indfinder sig litt om senn. Overfor uvæsen av denne og anden besleget art har man hittil staat magteslös, idet der skulde advarels og formaning og fortsatte forsømmelser til, før bot kunde ilægges. Men dersom den foreliggende kgl. proposition og bifaldende indstilling av stortingets kirkekomite om sløifning av advarels og formaning blir lov, vil skolestyrerne faa et effektivt middel til at avskaffe baade denne slendrian og en hel del

anden skjødesløshet, som endnu hindrer en regelmæssig skolegang. Den nævnte lovbeslutning imøtesees derfor av skolen med længsel. Den blotte tilværelse av retten til at mulktre for ugrundet forsommelse vil nemlig utvilsomt øve en heldig virkning. Ingen vil da kunne sitte rolig og ansvarslos, indtil en advarer sent omsider indfinder sig for at underrette om den pligt, enhver forsørger saa særdeles godt kjender før.

De værste skoleforsommelser har dog været begrundet i forsørgernes mangel paa evne til at ruste sine børn ut til skolesøkning borte fra hjemmet og i umuligheten av at skaffe børnene forsvarlig logis i skoletiden. Paa denne vanskelighet var det det kgl departement og den nedsatte komite i høsten 1899 særlig tog sigte, og av hensyn til den er det det da planlagte arbeide med reisning av skoleinternater drives.

Dette arbeide begyndte i høsten 1902, og der er nu paa det nærmeste 5 internater færdig. 3 er reist i Sydvaranger, idet bestemmelsen var først at faa skolevæsenet paa fote i denne forsømte grænsebygd og derpaa gaa vestover. Det første og største av disse tre, Fosheim, er bygget i Neiden, nær den i 1902 indviede kapelkirke. Om dette internat er samlet 4 av de tidligere kredse for folkeskolens 2den avdelings vedkommende, mens de tidligere kredse som smaaakredse under Fosheim har beholdt sine smaa-skoler.

Fosheim skoleinternat sattes i drift den 2. oktober 1905, og fik et belæg av ialt omrent 80 børn, som søger dit i 2 hold. De deles i 4 opadstigende klasser, hver med 15 ukers skole, og undervisningen besørges av en lærerinde og 1 lærer. Denne er tillike anstaltens bestyrer. Husholdningen besørges av en husbestyrerinde, som har tilhjælp en tjenestepike og saa mange av de internerte sterre jenter, som hensigtsmæssig kan delta i det huslige arbeide paa samme tid. Forpleiningen, som hittil helt har været bestridt av offentlige midler, kom i det første skoleaar paa kr. 0.35 daglig for hvert barn.

Jeg var paa forhaand uviss om, hvordan befolkningen vilde stille sig til denne nye ordning av skolen, og der var, som det vil erindres, paa tale at søke git skoleloven et tillæg, som kunde hjemle distrikterne ret til at gjennemføre den. Enhver frygt for motstand og uvilje overfor den har imidlertid vist sig fuldstændig ugrundet. Da det blev forsørgerne klart, at børnenes ophold i internatet ikke vilde medføre utgifter for dem, sendte alle dem dit, og av skoleforsommelse har man derfor hat overmaade litet. De eneste, som søkte at streike, var de russiske skoltelapper, en liten koloni græskkatolske paa et snes stykker, som fra lang tid tilbage har bodd i Neiden, og som til da aldrig hadde sendt sine børn i skolen. De blev nu indstændig tilholdt — ogsaa av mig — at sende børnene i skole, og da dette ikke hjalp, blev de av skolestyret ilagt en bot, som for den enes vedkommende maatte stadfæstes ved meddomsret. Dette frugtede, og børnene søger nu regelmæssig skolen.

Om skoleinternatet og dets virksomhet uttaler Sydvaranger skolestyre i en indberetning, datert 15./1 1907: «Fosheim internat har nu været i drift saapas længe, at man med nogenlunde sikkerhet maa kunne uttale, at oprettelsen av dette internat har været den bedste maate, hvorpaa man kunde faa orden i de fortvilede skoleforhold i dette vidstrakte, spredt bebyggede og blandede sprogdistrikt. Likeledes har man nu faat erfaring for, at internatets drift er planlagt paa den rette maate, saa alt kan funktionere udmerket. Alle forældre, som har hat børn ved internatet, er tilfreds, og alle børn som har været der, er blit glade i sin skolegang der.»

Og som et yderligere bevis paa, at man har været heldig med den indførte ordning i Vest-Sydvaranger, Neidenstrøket, kan nævnes, at fra smaaakredsene, de tidligere nu nedlagte skolekredse, er kommet anmodning om, at ogsaa smaaskolen maa bli henlagt til Fosheim. Disse anmodninger vil fra høsten av bli imøtekommel forsaavidt, som en av smaaakredsene nu vil bli inddrat. Av økonomiske grunde tør man ikke ta et større skridt nu.

Samtidig med Fosheim sattes Strand skoleinternat i drift. Det ligger nær Pasvikelven, ca. 3 mil inde i landet, og mottar børn hovedsagelig fra en kvænsk befolkning, som her er den overveiende. Det er beregnet bare paa vedkommende ene skolekreds, og ca. 40 barn interneres der. Det har en lærer, som ogsaa er anstaltens bestyrer og besørger dens husholdning. Internatets virksomhet har været av samme heldige art som Fosheims.

Det 3die internat i Sydvaranger ligger i Ytre Jarfjord, altsaa i bygdens østligste del. Det blev saavidt færdig, at skole kunde holdes der sidste vinter, men først fra høsten av vil det bli tat i bruk som internat. Det er ganske litet og vil motta børn hovedsagelig fra en tidligere skolekreds.

Efter den nævnte plan at gaa østfra vestover med reisningen av de fornødne internater har man ikke helt kunnet arbeide. Etpar steder i Vestfinmarken, Snefjord i Maasø og Kautokeino, har vist sig saa nødli-dende, at de ikke kunde vente til deres tur engang kom. Paa begge steder er byggearbeiderne paa det nærmeste færdig, og internaternes virksomhet vil begynde til høsten.

*

Jeg har paapekt den hjælp mot skoleforsømmelserne, som disse internater gir. Men de har ogsaa i flere retninger sin store betydning. Børnene faar sin eftermiddag til læsning og andet skolearbeide istedetfor til de lange veie mellom skole og hjem. De kommer uthvilt og oplagt til arbeide paa skolen istedetfor utmaset og trætte. De nyder god forpleining og faar tilstrækkelig ernæring, og de paavirkes i enhver henseende godt som i et velordnet, godt hjem. Internaterne er saavidt jeg kan se en velsignelse for sine distrikter. De koster vistnok ikke saa litet. Men det er min overbevisning, at samfundet vil faa de her anvendte penge tilbake med godt utbytte.

Av ting, som ofte øver en forstyrrende indflydelse paa skolens arbeide, skal jeg sluttelig nævne skolelovens bestemmelser om de to aarlige møter mellem skolestyre og lærere (landsskolelovens § 37).

Det er ingen sjeldenhed her, at læreren har sine 5—6 mil at reise for at kunne delta i skolestyrets møter. At faa skyss er ofte umulig, likesom det vilde falde for kostbart for ham. Han er derfor henvist til at benytte dampbaaten, hvor dette lar sig gjøre. Men da her ikke er nogen sterkere utviklet lokalfart, medgaard ofte hele uken, før læreren kommer tilbake til sit arbeide. Og da dette skal gjentages 2 gange aarlig, kan en kreds av sine 9 à 12 aarlige skoleuker komme til at miste de to paa grund av lærerens fremmøte i skolestyret. Det vil let skjønnes, at en saa betragtelig del av den før altfor knappe skoletid tapes, at det er et stort spørsmål, om nyttet av de to aarlige møter staar i forhold til dette tap. Jeg er tilbøielig til at holde paa, at den ikke det gjør, og for denne landsdels vedkommende ialfald vilde det ganske visst være tjenligst at faa skoleloven ændret derhen, at der blev tvungne møter bare én gang aarlig.

Med skolesøkningen er der altsaa i det hele endnu intet tilfredsstilende resultat opnaadd. Men forsømmelseskurven (i 1895 17,05 %, i 1900 16,31 %, i 1905 12,94 %) bevæger sig jo i den rigtige retning, saa der er godt haab om, naar internatordningen blir færdig, at komme ind i forsvarlige forhold ogsaa paa dette felt.

5. Planer og fag, lærebøker og skolemateriel.

De planer, hvorefter arbeidet i disse aar har været drevet, er i regelen i det væsentlige utarbeidet i overensstemmelse med det av det kgl. departement i sin tid leverte utkast til skoleplaner for folkeskolen. I den sprogblandede skole passer dog disse planer ofte mindre bra, og tildels har der ogsaa været optat noget arbeide paa at omarbeide dem, væsentlig i retning av at indskrænke stofmængden.

De ved loven av 1889 indførte nye fag, haandarbeide, gymnastik og tegning, figurerer jo i planerne. Men deres skjøtsel i skolen er ofte ikke omtale værd, især gjælder da dette de to førstnævnte.

Naar haandarbeide for gutter skal være træsløid, forutsætter dette en lærer, som er nogenlunde fortrolig med faget, hensigtsmæssig verktøi og tjenlig trævirke. Men i regelen savner Finmarkens landsfolkeskole alt dette. Et yderlig litet faatal av dens lærere har hat adgang til en tilfredsstillende utdannelse som sløidlærere, bare 5 à 6 skoler i hele amtet har sløidlokale, og bare paa 2—3 steder (foruten ved de igangsatte internater) har man faat en rationel sløidundervisning igang. Der er heller ikke fra undertegnedes side gjort videre forsøk paa at faa denne undervisning utbredt. Saalænge nemlig det fornødne utstyr for den ikke kan skaffes tilveie, saa den kan drives paa en tilfredsstillende maate, har jeg fundet det bedre at anvende tiden paa læsefagene.

Om gymnastiken gjælder tildels, hvad foran er sagt om sløiden. Der er mangel paa lærerkraæfter, som kunde drive den rationelt, og der er total mangel paa lokaler. Og naar der henvises til at drive den i fri luft, er der den vanskelighet, at veir og føre den længste tid av aaret hindrer øvelser paa marken. Vaar og høst kan jo ordnet lek og endel fritstaaende bevægelser tages. Men av en saadan rent tilfældig syslen med faget blir der ikke synderlig stort utbytte, og det ansees derfor ogsaa mindre heldig at la faget figurere paa timetabellen. At læreren derimot benytter fri-minutterne i størst mulig utstrækning til at indøve regelmæssige leke, naar anledning dertil gives, er en sak som søkes opmuntret og støttet.

Tegningen har voldt færre vanskeligheter, da den intet større apparat kræver, og da gutter og piker her kan undervises sammen. Faget er derfor ogsaa indført for omtrent $\frac{1}{4}$ av skolernes barnetal. Ogsaa her er der hindringer for et tilfredsstillende utbytte, baade i det tarvelige utstyr, børnene i regelen møter med — ja ofte helt mangler — og i den noget stive og litet interessevækkende form for tegningen, vore lærere i regelen er oplært i. Men disse hindringer er det jo ikke helt uoverkommelig at faa bragt tilside.

Avg andre fag, som maa nøies med en stedmoderlig behandling, maa nævnes historie, geografi og især naturfagene.

Hvor de sproglige forhold lægger saa store hindringer i veien som mangesteds her, og hvor børn av alle aldre saa ofte maa undervises sammen, er man nødt til at lægge hovedvegten paa skolens centrale fag (norsk, kristendomskundskap, skrivning og regning). Mangelen paa tjenlige undervisningsmidler gjør sit til, at ialfald naturfagsundervisningen ofte skytes tilside, og da de allerfleste børn i den sprogblandede skole ikke har eller er at formaa til at skaffe sig lærebøker i de tre nævnte fag, er det ikke at undres paa, at fagene indtar en i alle henseender beskeden plads i vor skole.

Denne mangel paa lærebøker indskräanker sig desværre ikke engang til bøker i de nævnte fag. Den er gjennemgaardende, ja der er mangel paa skolemateriel i det hele. Hvad der kjøpes er lærebøker i religionsfaget; men oftere mangler de dog ogsaa her. I den sprogblandede skole er det endnu regelen, at en av de største vanskeligheter for læreren er sysselsættelsen av en barneflok, som sitter der med to tomme hænder. Ikke engang en læsebok medbringes, og da skolestyrerne ofte daarlig forsyner skolerne ogsaa med læsebøker, hænder det, at børnene utenfor religiønstimerne helt blir passive tilhørere. Jeg henstiller oftere til skolestyrer at dra omsorg for at faa skolerne forsynt med undervisningsmateriel, og der vises jo vilje til at efterkomme disse henstillinger. Men nogen gjennemført tilfredstillende ordning har det endnu ikke lykkedes at opnaa.

6. Lærerkräfter og lønninger, amtsskolekassen.

Jeg har i mine tidligere indberetninger (især for aaret 1902) omtalt den mangel paa brukbare lærerkräfter, som Finmarkens folkeskole har lidt under. Er man enig om, at læreren dog til sidst er skolen, er det ingen feil at lægge hovedskylden for finmarkskolens miserable forfatning paa den yderst utilfredsstillende rekruttering av dens lærerkräfter. For den sprogblandede skole (Finmarkens+etpar kommuner i Tromsø amts nordligste del) har der været utdannet paa offentlig bekostning lærere, hvis antal for de sidste 14 aar gaar op til 65, altsaa ca. 4,6 aarlig. Men av disse sees alene 13 à 14, altsaa ca. 1 aarlig, at ha tat og utført sin skyldige 5-aarstjeneste, hvilket som regel vil si, at disse lærere er blit stationære hernord. En stor del av dem har git mer eller mindre kortvarige gjesteroller her til liten nytte for skolen, og 23 à 24 av dem har intetsomhelst utført av tjenesten. Det haab, man har ment at kunne sætte til denne fripladsinstitution, har saaledes for dette tidsrums vedkommende været ganske illusorisk.

Andre omstændigheter har imidlertid gjort, at tilstanden nu bedrer sig. Som jeg tidligere har hat anledning til at omtale og understreke, er det jo i væsentlig grad de økonomiske forhold, som bydes læreren, det avhænger af, om han vil ta en tjeneste og bli i den, og disse forhold maa nu for landslærerens vedkommende her kaldes forholdsvis bra. Ukelønnen blev i 1901 av amtstinget fastsat til kr. 24 i storskolen og kr. 20 i smaaskolen, og de 4 alderstillæg til kr. 125 hvert for lærere i storskolen og kr. 75 hvert for smaaskolelærere. Naar hertil kommer finnfondsbidragene, som gjennemsnitlig kan ansættes til kr. 120 for hver lærer samt det betydelige antal skoleuker, ca. 36 i gjennemsnit, som er tillagt posterne, byder landsdelen jo sine lærere et nogenlunde tilfredsstillende utkomme til trods for de temmelig dyre livsvilkaar, hvorunder de her lever. Endelig synes ogsaa den omsorg, som fra statsmyndigheternes side i den seneste tid er vist finmarksskolen, at ha gjort den søkende lærer mindre ængstelig end tidligere for at komme hit nord og bli her. Jeg kan ikke nu betegne konkurransen om lærerposterne her anderledes end som ret tilfredsstillende, og den uro blandt de yngre lærere, jeg tidligere har paapekt, begynder synbart at avta. Jeg haaber, det end mer skal bli tilfældet, efterhvert som vi faar bygget lærerboliger i forbindelse med skolehusene, saa lærerne kan faa en anständig bostad, og vi faar ordnet litt bedre med jordvei for dem.

Over skolestyrernes læreransættelser er i almindelighet ikke saa stor grund til at klage, skjønt rigtignok i svært mange tilfælde valget vilde falde anderledes ut, om det var overlatt en overordnet skolemyndighet. Ancienneteten faar en yderst tilbaketrængt plads, ja den er klarlig iveauen, om den gaar op til vel et snes aar. Og det har gjentagende vakt min forbauselse, hvordan en saa spinkel aarsak som en enkelts kjendskap eller

smule slegtskap til en ansøker har kunnet medføre enstemmige tilsynsutvalgsindstillinger til dennes fordel med paafølgende ansættelse i skolestyret. Er det en ansøker fra bygden som stilles op mot utenbygds, er resultatet i mange tilfælde paa forhaand git, om det end ser noksaa meningsløst ut. En tendens merkes ogsaa nu til at holde sig til ansøkere nordfra. For en stor del mener jeg skylden herfor maa søkes hos de fripladselever, som har git de før nævnte gjesteroller i bygderne her. Det har i regelen været begavede og vel uteksaminerte folk, som ingenlunde har tænkt at forblí hernord. Og for dem har den omforenede tjenestetid, 5 aar, snart blit forlang, hvorpaa de efter ganske kort tids forløp har forlatt sine poster, til forstyrrelse og bryderi for skole og skolemyndigheter. Ofte har da den angivne aarsak været den, at arbeidet her ikke taaltes, og dette har saa befolkningen merket sig.

Sundhetstilstanden blandt lærerpersonalet — i landdistrikterne men ogsaa i det hele tat i byerne — har været meget god, og der har været faa fravær fra skolen paa grund av sygdom, likesom der bare i et enkelt tilfælde i femaaret har været sterkere paakrævet at faa bidrag til sykevikar av kommune og amt. Denne særdeles gunstige tilstand maa dog vistnok i nogen grad være en tilfældighed, og det er sandsynlig, at den næste femaarsperiode vil vise et noget andet billede.

Til amtsskolekassen har i femaaret været utlignet efter 25 øre pr. individ i amtets landdistrikter, og dens budget har balanceret med vel kr. 40 000. Herav er vel det halve gåat til alderstillæg for lærerpersonalet, ca. kr. 1 000 eller noget mindre til undervisningsmidler og omkring kr. 10 000 til byggearbeider (nybygning og reparationer). Til undervisningsmidler tilskyter amtsskolekassen $\frac{2}{3}$ af det medgaaede beløp og til byggearbeider $\frac{3}{4}$. Da de øvrige poster paa budgettet i regelen *maa* opføres med bestemte og nogenlunde konstante beløp, er det disse to som faar næies med, hvad man faar raad til, og dette er desværre altid utilstrækkelig. Der søkes i regelen om mer end det dobbelte av, hvad der kan tilstaaes kommunerne, og følgen av denne uformuenhet til at yde bidrag er, at det gaar uforholdsmæssig sent med at faa orden i skolens ydre apparat. Som paa et andet sted bemerket er der ingen kreds, som har overtagt andre utredslør end skoleskyss og renhold samt paa et enkelt sted, Karasjok, brænde.

7. Utbyttet av skolens arbeide

stiller sig for de forskjellige bygder selvagt yderst forskjellig. Hvor der bor en norsk eller fornorsket befolkning som i flerheten av de større fiskevær og andre steder er dette utbytte ofte ret tilfredsstillende, likesom der i de to igangsatte skoleinternater er lovende utsigter. Men i de mere avstængte strøk, og især hvor sprogblandingen er sterk, eller kvænsk og lappisk mundart overveiende, staar meget tilbake at ønske. I de vedligeholdende opgaver for 1905 fra skolestyrerne er indtæt oplysning om, for hvor-

mange børn der anvendtes kvænsk eller lappisk som hjælpesprog, og da disse opgaver nogenlunde illustrerer ogsaa befolkningsforholdene i vedkommende bygder, indtages her en sammenstilling af dem:

Nr.	Kommuner	Barnetal	Lappisk hjælpesprog	Kvænsk hjælpesprog	Kun norsk
1	Kautokeino	111	111	-	-
2	Alten	414	-	20	394
3	Talvik	417	57	-	360
4	Loppen-Øksfjord . . .	189	70	-	119
5	Hasvik.	156	24	-	132
6	Hammerfest herred . .	166	39	-	127
7	Kvalsund	158	39	-	119
8	Maasø	272	53	2	217
9	Kjelvik	263	-	-	263
10	Kistrand	358	76	87	195
11	Karasjok	148	148	-	-
12	Lebesby	222	80	-	142
13	Tanen	480	30	-	450
14	Nesseby	145	110	-	35
15	Polmak	63	60	-	3
16	Nordvaranger	279	-	-	239
17	Sydvaranger	395	ca. 34	40	271
18	Vardø herred	200	-	90	200
Tilsammen		4436	931	239	3266
Procenter			20,99	5,39	73,62

De ca. 5 %, hvortil kvænsk benyttes, vil, saavidt man kan skjonne, hurtig svinde ind — hvis da ingen ny masseindvandring fra Finland skulde finde sted — og der kræves fra kvænsk hold heller ikke længer at nogen større foranstaltninger skal ske for deres børn, hvad sproget angaar. Hist og her kan der vel spores nogen misnøie med, at norsk skal være det dominerende sprog. Men flere steds har jeg fundet et bevisst og vel overvejet krav om, at deres børn til størst mulig fuldkommenhet skal oplæres i norsk, og der kan anføres eksempler paa kvænske kredse, som har krævet for sine børn en norsk lærer, som ikke kunde kvænsk og derfor heller ikke hadde den fristelse at meddele sig i dette sprog istedet for at ta det anstrengende arbeide med at oplære eleverne i norsk. Endnu vil der vistnok gaa lang tid, før merkerne av den kvænske indvandring, som for alvor begyndte for vel halvandet hundrede aar siden, vil ha tapt sine fremtrædende træk. Men naar presten Stockfleth i sin bok om kvænerne (Bidrag til Kundskab om Qvænerne, Chr.a 1848, pag. 19) uttaler, at han «holder sig aldeles forvisset om, at et fortsat ophold i Finmarken vil overbevise enhver om det aldeles uøjrlige i at faa kvænerne oplært i norsk og at faa skoleundervisningen fremmet alene i dette sprog — —»,

da er dette et nyt bevis for, hvor feilagtig det kan bli, naar fremtidens veie saaledes med sikkerhet søkes utstukket. Hvað pastor Stockfleth forkyndte som en umulighet, er f. eks. paa Vadsø for lengst realisert paa en udmerket maate. Blandt det sterke kvænske barnetal, ca. 65 % av folkeskolens, benytter lærerne nærsagt ikke et ord kvænsk. Og ved folkeskolens avslutning, i 7de klasse, kan man av børnenes tale og svar ofte ikke avgjøre, om de er norske eller kvænske. I Vardø og Hammerfest er de yngre slegtled av kvæner helt fornorsket.

Den kvænske indvandring i Finmarken møttes til en begyndelse med bifald og opmuntring, hvorom kgl. reskripter fra 1750 og 1760 vidner. Senere kom der et omslag, idet der var dem, som tilskrev denne indvandring det meste av forviklingerne i landsdelen («Hvo, uden de, lærte først Finmarkens almue, at der behøves laas for en stolpebod?» Tromsø Tid. 1840, nr. 41, 42). Nu, da spørsmaalet bedre kan overskues, har man formentlig ret til at uttale, at Norge har hat mere gagn end skade av denne indvandring, idet en kraftig, nøisom emigrantflok, hvori der har været mange udmerkede mennesker med hei moralsk kraft, har tilflytt landsdelen og er godt paa vei til helt at nationaliseres. Det er hermed gåaet merkelig sent, det maa indrømmes. Men det forekommer mig, at bevægelsen nu er kommen ind i et raskere tempo, og dersom intet uventet indtræder, vil kvænernes fornorskning efter et slegtled eller to formentlig være en fuldbragt kjendsgjerning.

Større vanskeligheter for skolen er de ca. 21 % børn, som lappisk maa anvendes som hjælpesprog for, og denne vanskelighet vil uten tvil vedbli, længe efterat alt bryderi med kvænerne i skolen er forbi. Finnebørnene har forholdsvis let for at lære norsk, og der spores fra finnernes side ingen uvilje derimot, uten rent sporadisk eller hvor en noget sterkere paavirkning i den retning har fundet sted. Tvertom indser de mere oplyste og de, som bor i eller nær de mere befærdede strøk, at kundskap i landets sprog er en betingelse for at kunne klare sig, ogsaa paa det økonomiske omraade. Men finnebefolkningen lever i regelen tilbaketrukken, inde i fjordene og langs elvene, hvor der er liten omgang og liten paavirkning. Mændene, som i fisketiden besøker værene, og som færdes paa handelsstederne og paa ting og ved kirke, har jo i regelen adskillig kjendskap til norsk. Med kvindernes er det derimot ikke rart bevendt, og derfor blir ogsaa børnenes litet eller intet. Og den utrustning av sproglig færdighet som 9 à 12 ukers aarlig skole — hvorav meget forsømmes — kan gi, blir selvsagt utilstrækkelig til at bryte det sproglige skille mellem dem og landets norsktalende befolkning. Paa dette punkt er det finmarksskolens største vanskelighet ligger. Men ogsaa paa dette punkt er det den fortrinsvis maa samle sine kraeftor, forat den lappiske befolkning hennord ikke skal bli staaende isolert og avstængt, men kunne delagtigjøres i vo're kulturelle goder og bringes til at føle sig i enhver henseende solidarisk med landets øvrige borgere. Finnens nationale eien-

dommeligheter har skolen, mig bekjendt, ikke søgt at røre ved. Hvad den arbeider paa er at bringe hans børn jevnsides i kjendskap til landets officielle sprog, i kundskap og almendannelse med nordmandens og kvænens børn — saaledes som det ogsaa gjøres blandt finnebefolkningen i landets sydligere amter. Og i dette arbeide holder man sig til de instrukser, som allerede i 1880 vedtages av Tromsø stiftsdirektion og i 1898 igjen bekræftedes av det kgl. departement. Man har intet forslag kunnet stille om ændring af nogen del av denne veileitung for den sprogblandede skole, fordi man intet bedre har fundet at kunne sætte istedet. Av samme mening var, som det vil erindres, ogsaa den ovenfor nævnte komite, som sammen med det kgl. departement i 1899 behandlede de herhen hørende spørsmål (St. prop. nr. 2, 1900—01, avd. B. pag. 58).

Der klages i 1890 (se beretn. for dette aar, pag. 189) over «misnøie med den store skoleskat» og over «uvilje mot selve institutionen (skolen)». Endnu, 15 aar senere, kan man oftere træffe paa den samme foreteelse, og der har været søkt anledning til at adressere denne misnøie og uvilje til en enkelt side av skolegjerningen: fornorskingsarbeidet. Men denne uvilje synes nu at være noksaa liten, og den svinder utvilsomt mer og mer, jo mere ogsaa disse egne drages ind i den almindelige samfærdsels net og i den almindelige kappestrid paa arbeidets og utviklingens felt, og jo mere det derfor gaar op ogsaa for menigmand av alle nationaliteter at kundskap er magt.

8. Skolestyrer og tilsynsutvalg.

Skolestyrerne har i dette distrikt i regelen et vanskelig arbeide. De lange avstande gjør det brysomt at samles til møter, og det er ofte vanskelig at finde formænd, som er skikket for hvervet, og som har den fornødne tid til raadighet. I almindelighet er det nu presterne som er formænd, og som regel yder de i denne funktion skolen en værdifuld, ofte udmerket, hjælp og støtte. Men naar kravene er saa mange og evnen til at møte dem saa liten som her, vil selv den største interesse og energi ikke føre til maalet.

Tilsynsutvalgene gjør jo ogsaa i regelen sin nytte, og der er mange tilsynsmænd som yder skolen en værdifuld hjælp. Men undertiden vælges til hvervet personer, som opfatter institutionen som en kortrolmyndighed overfor skolen og læreren, og der er eksempler paa, at de likefrem har undergravet begges stilling og anseelse. Undertiden træder tilsynsutvalgene aldeles ikke i virksomhet, saa det endog har været umulig at faa den lovbefatte uttalelse fra dem om læreransættelser. Hindringerne er mange, og det vilde føre til intet at følge den regel ved press at faa alle hjul i maskineriet igang. Man er henvist til at gjøre det bedst mulige ut av tingene, saadan som de er.

II. Av fortsættelsesskoler

har i femaarsperioden ingen været i virksomhet. Den økonomiske tilstand har været saa trykket, at der ikke har været at tænke paa at faa nogen skole av denne art igang.

III. Aftenskoler.

Følgende tabel vil gi en oversikt over deres virksomhet i femaaret:

	1901—02	1902—03	1903—04	1904—05	1905—06	Sum	Sum for femaaret 1896—1900
1. Elevantal:							
Ved begyndelsen: gutter	78	82	70	93	128		
piker	19	20	16	20	55		
	97	102	86	113	183	581	
Ved slutten: gutter	75	89	59	77	135		
piker	23	24	21	26	57		
	98	113	80	103	192	586	309
2. Timetal: norsk . .	192	204	174	251	416		
regning .	209	224	186	247	354		
andre fag	33	40	40	138	105		
	434	468	400	636	874	2812	1117
3. Utgifter: kommunale	168	177	145	211	271		
offentlige	326	351	300	500	656		
	494	528	445	711	927	3105	1356

Det fremgaar herav, at aftenskolen i sidste femaarsperiode har hat et næsten dobbelt saa stort elevantal som i forrige, og at der i den er meddelt mer end dobbelt saa mange undervisningstimer som da. Aarsaken er den, at denne landsdel paa grund av sin fattigdom ingen anden almindelig ungdomsskole har kunnet faa istand. For den ungdom, som efter utskrivningen av folkeskolen ønsker at befæste og utvide sit i regelen tarvelige kundskapsforraad en smule, er i almindelighet aftenskolen den eneste skoleart, hvorom der her kan være tale, og jeg har derfor maattet delta i arbeidet for dens utbredelse. Der anføres i forrige femaarsberetning at være 4 aftenskoler igang i Finmarken. I skoleaaret 1905—06 var antallet steget til 14. Utgifterne pr. elev har i femaaret været *kr. 5.44* og pr. undervisningstime *kr. 1.11*. De læste fag har væsentlig været norsk og regning, ting, som den litt ældre ungdom finder tjenligst for sig at blive undervist i. Lærerkraæfterne har i regelen været folkeskolens og kun undtagelsesvis andre (prester, underofficerer).

IV. Amtsskolen.

Finmarken har fra høsten 1876 av hat en amtsskole, som avvekslende — i femaarsperioder — har været stationert i Alten og paa Vadsø. I 1901 besluttedes oprettet nok en skole, og denne har været i virksomhet fra 15de mars 1902 og hat sin station paa Vadsø, mens den gamle skole har været henlagt til Alten. Østfinmarkens amtsskole paa Vadsø

er ordnet efter den gamle type med et 6 mdr. guttekursus fra $15/9 - 15/3$ og et 4 mdr. jentekursus fra $16/3 - 15/7$, mens amtsskolen i Alten, som til 1901 ogsaa var ordnet paa samme vis, sidstnævnte aar blev ordnet derhen, at den fik sit 4-mdrs. jentekursus henlagt til høstterminen, $15/9 - 15/1$ og sit 6 mdr. guttekursus til tiden $16/1 - 15/7$. Dette skedde av hensyn til den undervisning i landbruksfag, teoretisk og praktisk, som samtidig indførtes for gutterne. For de praktiske arbeiders skyld blev anskaffet et noget større stykke jord paa eller ved Aronnes i Alten og paa samme bygget en laave. Som andenlærer ved skolen ansattes en lærer, som ogsaa har utdannelse ved en landbruksskole.

Av vedføiede tabel vil elevantallet m. v. ved amtsskolerne sees:

	1901—02	1902—03	1903—04	1904—05	1905—06
I. Vestfinmarken: ¹⁾					
1. Elever: guttekursus	26—16	24—18	24—25	15—12	20—12
jentekursus	27—24	24—23	14—14	10—10	11—9
2. Totalutgift . . .	kr. 7589	kr. 8895	kr. 8147	kr. 8862	kr. 9285
3. Utgift pr. elev . . .	- 163	- 200	- 212	- 377	- 357
II. Østfinmarken: ¹⁾					
1. Elever: guttekursus	- -	27—24	20—20	19—19	18—18
jentekursus	18—18	25—24	21—20	15—15	16—16
2. Totalutgift . . .	kr. 2265	kr. 5993	kr. 6864	kr. 6552	kr. 6686
3. Utgift pr. elev . . .	- 126	- 120	- 169	- 193	- 197

Alten og Vadsø kommuner skaffer skolerne frit hus. I Alten har skolen til raadighet 3 rum i kommunehuset og er hermed indtil videre bra hjulpet. Paa Vadsø er overlatt skolen to værelser i en gammel, folkeskolen tilhørende bygning, likesom den har adgang til dens sløidlokale. De to rum er litet tjenlige til skolebruk, men indtil videre har man maattet ta tiltakke med dem, da intet bedre har været at faa.

I totalutgifterne er elevstipendierne medregnet. Der uddeles ved hver av skolerne aarlig 8 under guttekurset à kr. 120 og 6 under pikekurset à kr. 80. Stipendierne er altsaa kr. 20 maanedlig, ens for gutter og jenter fra aaret 1903 av. Tidligere var jenternes stipendier 15 kr. maanedlig. Paa finnefondets budget fra terminen 1901/02 av har der været bevilget kr. 1 400 aarlig til understøttelse for skolesøkende finmarkisk ungdom, og dette beløp er i det væsentlige ogsaa anvendt til stipendier for elever av amtsskolerne. Av utgifterne til amtsskolerne bærer amtskommunen $\frac{1}{4}$. Men for Østfinmarkens amtsskoles vedkommende deles denne fjerdedel mellem amtskommunen og finnefondet, hvilke bærer hver sin halvpart.

Tabellen viser, at elevantallet i femaaret har sunket ved begge skoler men mest ved Vestfinmarkens. En væsentlig aarsak hertil er den mislige

¹⁾ Elevantallet angit ved kursernes begyndelse og slutning.

økonomiske tilstand, landsdelen i disse aar har lidt under. Men for Vestfinmarkens skoles vedkommende spiller ganske tydelig den i 1901 vedtagne nye ordning ind.

Der klages ved pikekurset, hvor haandarbeide utgjør en væsentlig del av beskjæftigelsen, over, at dette arbeide falder vanskelig og traettende i de mørkeste maaneder av aaret. Og for guttekurset er ordningen saa uheldig som den bedst kan være. Vaartidens er her fiskeriernes. Da skal i det væsentlige det fortjenes, hvormed man skal klare sig gjennem aaret. Og derfor maa alle hænder, som er knyttet til denne erhvervsgren, da beslaglægges — hvilket her vil si de allerfleste. At vente at unge mænd da skal kunne holdes paa skolebænken, er faafængt og ganske urimelig, og det viser sig da ogsaa, at de ikke det kan. Ordningen er istandbragt av hensyn til den praktiske landbruksundervisning. Men for den hverken er eller kan der oparbeides interesse hos dem, som vet eller mener ingen videre befatning at ville faa med landbruk, og det er her et meget stort antal. Skolen gjør nu paa ingen maate nytte i forhold til, hvad den koster, og der vil derfor i en meget nær fremtid bli utarbeidet forslag til dens omordning i tidsmæssig retning. En lignende omordning vil bli bragt i forslag ogsaa for Østfinmarksskolens vedkommende, saasnat der kan skaffes den det fornødne husrum til et sterkere samtidig belæg.

V. Skoleboksamlingerne

staar i saa nær forbindelse med skolens gjerning, at de i denne beretning bør nævnes.

I aarene 1902—05 er der ydet bidrag av offentlige midler til skoleboksamlinger i Hammerfest, Vardø og Vadsoe samt i 23 landskredse med ialt kr. 708.70. I de fleste av disse landskredse blev boksamlingerne ved mottagelsen av dette bidrag oprettet fra nyt av; bare i etpar av dem har boksamling eksistert tidligere. Det overveiende antal kredse mangler fremdeles bibliotek, og der er saaledes meget at gjøre, før hver skole han faat sit.

Vanskiligheterne med at faa boksamlinger oprettet og benyttet her er desværre noksaa store. For det første holder det ofte haardt at faa det stedlige bidrag (en like del mot det offentlige) bevilget. Det har saaledes hændt, at et litet bidrag paa kr. 15 av vedkommende lærer er tilbakesendt hit, fordi vedkommende kommune ikke var at formaa til at bevilge sin lille anpart, og at en indsamling andetsteds derfor maatte til, saa boksamlingen kunde komme i stand. Og der er adskillig flere kommuner, hvor det er faafængt at søke om kommunalt bidrag til en skoleboksamling. Bidragene maa skaffes paa andet vis, ofte meisommelig nok. Men selv naar det er lykkedes at faa lagt grunden til den og skaffet den et fornødent tarvelig utstyr, er hindringerne for dens utnyttelse ikke overvundne. Læreren i kredsen er oftest den eneste, som har den nødvendige

interesse og dygtighet til at forestaa dens skjøtsel, og da han bare nogen faa uker er i kredsen, vil den let bli staaende ubrukt den største del av aaret. Desuden kommer der ofte forstyrrelser ind i et biblioteks virksomhet under vakancer og lærerskifter i posterne. Det bedste vilde derfor være, om der i kredsen kunde oplæres unge mennesker, som under et stadig tilhold der kunde skjøtte stedets boksamling. Men herfor maatte der da kunne ydes en liten godtgjørelse.

Spredningen av litt læsning av god og nyttig art er nemlig en overmaade viktig sak her. Bøker er hos menigmand en sjeldent vare, og av blade og tidsskrifter kommer litet til ham. Han har liten sans for læsning og liten raad til at skaffe sig dem, og naar han saa sjeldent befatter sig med at læse, blir ogsaa ferdigheten heri liten eller ingen, især hos den ikke norsktalende. Jeg har længe tænkt paa, hvordan utvei skulde findes til utgivelse av interessant lett læst litteratur, som i mængde kunde spredes ut over landsdelen. Men her som ellers strander det paa det økonomiske tryks allestedsnærværende skjær. For tiden ialfald ser jeg intet andet brukbart middel til at nærme sig maalet end at benytte folke- og især skoleboksamlingerne. At gi dem en almindelig utbredelse maa derfor være gjenstand for vort arbeide.

Finmarkens skoledirektoriat, den 14de august 1907.

Bernt Thomassen.

Hvor skolen holdtes.	1				2		3			
	Skolens elevantal:				Antal		Kurset		Ind-	
	Gutter		Piker		læ- re- re	læ- rer- in- der	be- gyn- de	sluttet	Be- holdn. fra fore- gaaen- de aar	Stats- og amts- bi- drag
	ved kur- sets begyn- delse	ved kur- sets ende	ved kur- sets begyn- delse	ved kur- sets ende						
I. Kristiania stift.									Kr.	Kr.
Amtsskoler.										
Askim fælleskursus	40	35	12	12	2	2	6/10 1905	5/5 1906	400	5 150
Skjeberg —	27	26	21	20	2	2	2/10 —	2/5 —	490	5 275
Ullensaker —	30	33	9	12	2	2	2/10 —	3/5 —	14	3 590
do. pikekursus	-	-	37	37		2	2/4 1906	30/6 —	-	962
Bærum fælleskursus	26	26	31	31	2	2	2/10 1905	28/4 —	277	4 752
do. pikekursus	-	-	32	31		2	2/4 1906	30/6 —		
Lier fælleskursus	29	27	13	15	2	1	2/10 1905	3/5 —	239	5 090
Nes —	25	24	18	17	2	1	1/10 —	29/4 —	540	4 640
Vaale —	33	32	15	14	2	2	2/10 —	28/4 —	80	6 300
Sandherred —	20	20	27	27	2	2	2/10 —	30/4 —	154	6 700
Praktiske jenteskoler.										
Den praktiske jenteskole paa Bærby i Id	-	-	20	20	2	1	10/1 —	18/12 1905	-	9 000
— Berger i Asker	-	-	18	17	1	2	10/1 —	15/12 —	-	6 776
Buskerud amts praktiske jenteskole i Eker	-	-	16	14	1	3	15/8 —	29/6 1906	-	6 480
II. Hamar stift.										
Amtsskoler.										
Stor-Elvedalen	10	9	20	18	2	2	2/10 1905	15/5 1906	88	5 575
Ringsaker	32	28	18	17	2	2	—	0/5 —	657	6 000
Aasnes	20	18	12	12	2	2	—	15/6 —	-	5 698
Søndre Odalen	21	13	8	8	2	1	—	14/5 —	137	4 200
Tryssil	16	15	12	10	1	1	—	16/5 —	93	3 300
Ringebu	35	32	13	13	2	2	1/10 1905	30/4 —	-	4 940
Lunner	30	28	15	14	2	1	—	30/4 —	58	3 450
Folkehøiskoler.										
Valdres folkehøiskole	15	13	11	9	2	2	9/10 1905	12/4 —	-	3 200
Gudbrandsdalens do.	22	22	11	10	2	2	16/10 —	7/4 —	-	3 200
Østre Toten private amtskole	24	23	7	6	2	-	16/10 —	28/4 —	53	1 600
Oplandenes kristelige ung- domsskole	25	25	25	23	2	3	14/10 —	14/5 —	-	2 400
III. Kristiansands stift.										
Amtsskoler.										
Holt fælleskursus	21	17	5	5	2	-	2/10 1905	27/4 —	303	3 125
Bygland —	35	28	16	15	2	-	—	30/4 —	412	2 975
Øiestad praktiske jenteskole	-	-	12	12	1	3	1/3 —	30/11 1905	-	4 600

jenteskoler i skoleaaret 1905--06.

Skolevæsen
1905.

4		5				6	7
tægt:		Utgift:				Kom- munens utgifter til lokale, brænde og ren- hold	Anmerkning.
Skole- penge av ele- verne	Til- sammen	Løn- ninger	Andre utgifter	Behold- ning	Til- sammen		
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
240	5 790	4 950	361	479	5 790	465	880
310	6 085	5 075	460	550	6 075	400	490
280	3 884	3 775	166	60	4 966	928	615
120	1 082	965				149	-
312	3 700						
96	5 437	965	619	153	5 437	580	701
268	5 597	5 000	350	247	5 597	650	300
180	5 360	4 550	149	661	5 360	150	300
-	6 380	5 400	933	47	6 380	250	1 560
-	6 854	5 707	793	354	6 854	450	1 440
							Stipendier.
-	9 000	4 400	600	4 000	9 000	-	
-	6 776	3 400	496	2 880	6 776	-	
-	6 480	4 500	380	1 600	6 480	-	
100	5 763	4 775	897	91	5 763	340	*) Kr. 300 av den nedlagte flytbare amtsskoles beholdning til undervisningsmidler.
400	7 057	5 100	1 134	823	7 057	1 015	
80 + 300 ^(*)	6 078	4 850	1 203	25	6 078	730	
60	4 397	3 400	802	195	4 397	500	
190	3 583	2 600	898	85	3 583	300	
340	5 280	5 155	106	19	5 280	800	
252	3 760	3 600	60	100	3 760	275	
250	3 450	3 000	450	-	3 450	250	Forskjellen mellem indtægt og utgift dækkes av private bidrag.
250	3 450	3 200	250	-	3 450	500	
184	1 837	1 600	163	74	1 837	545	
500	2 900	3 625	700	-	4 325	-	
-	3 457	2 800	251	406	3 457	250	
50	3 437	2 650	444	343	3 437	140	
-	4 600	2 980	1 620	-	4 600	-	

Amts- og folkehøiskoler samt praktiske

Hvor skolen holdtes	1				2		3			
	Skolens elevantal:				Antal		Kurset		Ind-	
	Gutter		Piker		Iæ- re- re	læ- rer- in- der	be- gyndte	sluttet	Be- holdn. fra fore- gaa- ende aar	Stats- og amts- bi- drag
ved kur- sets begyn- delse	ved kur- sets ende	ved kur- sets begyn- delse	ved kur- sets ende							
(Forts.)									Kr.	Kr.
Vigmstad fælleskursus	33	30	18	11	1	1	4/9 1905	3/5 1906	94	3 250
Hitterø	—	16	12	25	19	1	1 1/9 —	28/4 —	36	2 600
Øvre Sirdalen	—	10	12	6	7	1	1 4/9 —	4/5 —	145	2 850
Helleland	—	27	26	20	18	2	2 3/10 —	27/4 —	263	4 450
Finnø	—	33	29	22	19	2	2 1/10 —	29/4 —		4 635
	7	7	7	7	2	2	1/5 1906	29/6 —		
Folkehøiskoler.										
Hitterdal fælleskursus	23	20	11	11	5 ¹⁾	1	1 1/10 1905	30/4 —	-	4 000
Seljord	—	18	18	11	11	4 ²⁾	1 6/10 —	6/4 —	-	4 000
Solum	—	20	18	8	6	1	1 11/10 —	- —	-	2 000
Landvik	—	4	3	17	15	2	1 2/10 —	28/4 —	-	3 980
Klep	—	8	8	22	20	5 ²⁾	2 1/10 —	7/4 —	-	3 000
IV. Bergens stift.										
Amtsskoler.										
Søndhordlands amtsskole, f. t. paa Stord	40	34	28	26	2	1	2/10 —	11/4 —	63	4 637
Nordhordlands amtsskole, f. t. i Fane	31	32	30	27	2	1	8/10 —	28/7 —	-	5 850
Fjordenes amtsskole paa Nordfjordeid	26	29	16	16	3	2	25/9 —	11/4 —	-	4 500
Den praktiske jenteskole paa Kroken i Sogn	-	-	30	29	1	3	15/1 —	15/12 1905	297	3 160
Søndmøre amtsskole i Ørskog	30	18	6	3	3	2	2 2/10 —	30/6 1906	403	8 050
Folkehøiskoler.										
Framnes ungdomsskole i Vikør	29	33	18	16	3	1	2/10 —	1/4 —	-	2 000
Voss folkehøiskoles fælleskursus	50	51	14	14	4	2	8/10 —	6/4 —	-	2 500
Voss folkehøiskoles jente-kursus	-	-	17	16	2	2	16/4 1906	33/6 —	-	1 000
Sogndal folkehøiskoles fælleskursus	53	61	13	13	3	-	8/10 1905	3/4 —	-	3 000
Sogndal folkehøiskolesjente-kursus	-	-	21	21	2	1	31/3 1906	39/6 —	-	1 000
Søndfjord ungdomsskole i Naustdal	13	14	18	20	2	1	2/10 1905	9/4 —	-	2 000
Møre folkehøiskole i Ørsten	15	12	11	11	3	3	8/10 —	8/4 —	-	2 000
V. Trondhjems stift.										
Amtsskoler.										
Vestnes fælleskursus	21	23	10	10	2	2	2/10 —	11/4 —	1337	7 280
— pikekursus	-	-	27	27	2	2	23/4 1906	12/7 —		

¹⁾ Sammen med lærerskolen. ²⁾ Sammen med den videregående folkehøiskole.

jenteskoler i skoleaaret 1905—06.

4		5				6	7
Skole- penge av ele- verne	Til- sammen	Løn- ninger	Andre utgifter	Behold- ning	Til- sammen	Kom- munens utgifter til lokale, brænde og ren- hold	Anmerkning
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
-	3 344	3 050	225	69	3 344	350	
-	2 636	2 400	215	21	2 636	300	
-	2 995	2 300	311	384	2 995	111	
31	4 778	3 734	1 044	-	4 778	151	
29	-	3 883	1 690	-	-	200	
1 264	5 264	4 600	664	-	5 264	-	
200	4 200	2 800	1 400	-	4 200	-	
150	2 150	2 000	150	-	2 150	130	
-	3 980	3 200	780	-	3 980	200	
-	3 000	2 900	100	-	3 000	-	
-	4 700	3 800	887	13	4 700	400	
-	5 850	4 000	1 994	-	5 994	875	
180	4 680	4 450	223	7	4 680	300	
-	3 457	2 650	846	-	3 496	-	
-	8 453	5 875	1 655	923	8 453	300	
1 683	3 683	2 825	858	-	3 683	-	
920	3 420	3 000	420	-	3 420	600	
165	1 165	1 000	165	-	1 165	-	
772	3 772	3 399	373	-	3 772	-	
95	1 095	1 000	95	-	1 095	-	
321	2 321	2 635	220	-	2 855	280	
230	2 230	2 000	230	-	2 230	200	
-	8 617	5 700	1 520	1 397	8 617	400	

Hvor skolen holdtes	1				2		3			
	Skolens elevantal:				Antal		Kurset		Ind-	
	Gutter		Piker		læ- re- re	læ- rer- in- der	be- gyndte	sluttet	Be- holdn. fra fore- gaa- ende aar	Stats- og amts- bi- drag
ved kur- sets begyn- delse	ved kur- sets ende	ved kur- sets begyn- delse	ved kur- sets ende							
(Forts.)										
Tingvold fælleskursus . . .	32	13	17	11	3	2	1/10 1905	1/7 1906	979	7 725
Strinden —	26	24	18	18	2	2	2/19 —	11/4 —	713	8 200
— pikekursus . . .	-	-	20	19	2	2	18/1906	10/7 —		
Selbu guttekursus	28	29	3	4	2	-	2/10 1905	31/3 —	529	4 775
— pikekursus	-	-	11	11	2	1	2/4 1906	30/6 —		
Folkehøiskoler.										
Orkedalen fælleskursus . . .	29	29	15	13	2	2	9/10 1905	10/4 —	81	2 000
Inderøen —	15	15	3	3	{ 4 ¹⁾	1	10/10 —	11/4 —	-	3 000
do. utvidet avdeling . . .	17	18	9	9			- —	- —		4 500
Aasen fælleskursus	17	19	13	14	2	1	9/10 —	- —		3 000
Overhallen —	22	21	6	6	2	1	- —	- —		3 000
VI. Tromsø stift.										
Amtsskoler										
Hemnes	22	15	17	16	2	2	2/10 —	2/6 —	138	4 800
Fauske	23	21	21	23	2	2	1/10 1904	20/6 1905	-	4 846
Ibbestad guttekursus	21	18	-	-	{ 2		27/9 1905	28/3 1906	85	4 980
— pikekursus	-	-	25	22		1	4/4 1906	31/7 —		
Alten guttekursus	20	12	-	-	2	-	10/1 1905	15/7 1905	935	8 191
— pikekursus	-	-	11	9	2	1	15/9 —	19/1 1906		
Vadsø guttekursus	16	16	2	2	2	-	18/9 —	14/3 —	596	6 090
— pikekursus	-	-	16	16	2	1	15/3 1906	14/7 —		
Folkehøiskoler.										
Vefsen folkehøiskole	20	17	24	25	3	2	10/10 1905	28/4 —	-	4 200
Hadsel —	14	16	32	33	3	2	2/10 —	27/4 —	-	4 800

¹⁾ Sammen med den videregående avdeling.

enteskoler i skoleaaret 1905—1906.

Skolevæsen
1905.

4		5				6	7
egt:		Utgift:				Kom-munens utgifter til lokale, brænde og ren-hold	Anmerkning
Skole- enget av ele- verne	Til- sammen	Løn- ninger	Andre utgifter	Behold- ning	Til- sammen		
-	8 704	5 900	1 944	860	8 704	400	
215	9 128	5 680	2 426	1 022	9 128	2 150	
150	5 454	4 000	1 012	442	5 454	256	
390	2 471	2 900	340	131	3 371	153	
210	3 210	5 570	2 550	-	8 120	-	
410	4 910						
160	3 160	3 000	160	-	3 160	250	
135	3 135	2 985	150	-	3 135	160	
4	4 942	4 000	686	255	4 941	850	
-	4 846	4 600	208	38	4 846	400	
92	5 157	4 700	283	174	5 157	-	I stipendier utdelt kr. 1098.
159	9 285	5 330	2 270	1 685	9 285	150	
-	6 686	3 767	2 177	742	6 686	300	
-	4 200	2 700	1500*)	-	4 200	-	*) Derav kr. 1200 sti-
-	4 800	4 000	800	-	4 800	-	pendier.

Forts. (Suite.)

- Nr. 36. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1905. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 37. Socialstatistik. V. Om Børn, fødte udenfor Ægteskab. (*Statistique sociale. V. Enfants illégitimes.*)
- 38. Rekruttering 1906. (*Recrutement.*)
- 39. Socialstatistik. VI. Arbeidsledigheds-Tællinger i 1905 og 1906. (*Statistique sociale. VI. Dénombrements du chômage en 1905 ou 1906.*)
- 40. Norges kommunale Finanser 1904. (*Finances des communes.*)
- 41. Kriminalstatistik 1903 og 1904. (*Justice criminelle.*)
- 42. Socialstatistik. VII. Arbeids- og Lønningsforhold ved Sagbrug og Høvlerier. (*Statistique sociale. VII. Scieries et établissements de rabotage: Organisation et procédés du travail. Salaires.*)
- 43. Private Aktiebanker 1906. (*Banques privées par actions.*)
- 44. Norges Sparebanker 1906. (*Caisse d'épargne.*)
- 45. Norges postvæsen 1906. (*Statistique postale.*)
- 46. Norges Fiskerier 1906. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 47. Norges Skibsfart 1905. (*Navigation.*)
- 48. Kriminel Retspleie 1903 og 1904. (*Statistique de la justice criminelle: Procédure.*)
- 49. Stortingsvalget 1906. (*Élections pour le «Storting».*)
- 50. Norges Telegrafvæsen 1906/07. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 51. Forsømte Børn 1904 og 1905. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
- 52. De offentlige Jernbaner 1906/07. (*Chemins de fer publics.*)
- 53. Civil Retspleie 1905. (*Justice civile.*)

Trykt 1908:

- Nr. 54. Norges Bergværksdrift 1906. (*Mines et usines.*)
- 55. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1905. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 56. Sindssykeasylernes virksomhet 1906. (*Statistique des hospices d'aliénés.*)
- 57. Rekruttering 1907. (*Recrutement.*)
- 58. Industristatistik 1900. (*Statistique industrielle.*)
- 59. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1905. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 60. Arbeidslønninger 1905. (*Gages annuels des domestiques et salaires des ouvriers.*)
- 61. Kommunevalgene 1907 med oplysninger om valgene i 1901 og delvis i 1904. (*Élections pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 62. Norges postvæsen 1907. (*Statistique postale.*)
- 63. Norges handel 1907. (*Commerce.*)
- 64. Den norske Statskasses finanser 1900/01—1904/05. (*Finances de l'État.*)
- 65. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1906. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 66. Norges skibsfart 1906. (*Navigation.*)
- 67. Private aktiebanker 1907. (*Banques privées par actions.*)
- 68. Norges sparebanker 1907. (*Caisse d'épargne.*)
- 69. Norges fiskerier 1907. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 70. Folkemængdens bevægelse 1905. (*Mouvement de la population.*)
- 71. Norges telegrafvæsen 1907/08. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 72. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1906. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 73. Skolevæsenets tilstand 1905. (*Instruction publique.*)

Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876,
1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene
1850—1886. Kristiania 1887.

Tabeller vedkommende Skibsfartsbevægelsen 1872—1894 og Handels-
flaaderne 1886—1897. Kristiania 1897.

Statistisk Aarbok for Kongeriket Norge. Senest udkommet: Syvogtyvende Aar-
gang, 1907. Kristiania 1907. (*Annuaire statistique de la Norvège*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Femogtyvende Bind,
1907. Kristiania 1908. (*Journal du Bureau Central de Statistique*)

Kongeriket Norges civile, geistlige og judicielle inddeling 1 april 1908. Kristiania 1908.
(*Les divisions civiles, ecclésiastiques & judiciaires du royaume de Norvège
le 1 avril 1908.*)

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889.
Med 6 tillæg, omfattende tiden fra 1 juli 1889 til 31 december 1905.

Katalog over Det statistiske Centralbureaus Bibliothek. I. 1 Juli 1890. Kristiania 1906.

Samtlige Værker er at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

14 december 1908.